

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI
VARIACIÓ I CANVI LINGÜÍSTIC EN CURS AL CATALÀ DE TRANSICIÓ NORD-OCCIDENTAL VALENCIÀ
Miquel Angel Pradilla Cardona
DL:T-1576-2009/ ISBN: 978-84-692-4535-4

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI
VARIACIÓ I CANVI LINGÜÍSTIC EN CURS AL CATALÀ DE TRANSICIÓ NORD-OCCIDENTAL VALENCIÀ
Miquel Angel Pradilla Cardona
DL:T-1576-2009/ ISBN: 978-84-692-4535-4

Universitat Rovira i Virgili

Departament de Filologies Romàniques

TARRAGONA

**VARIACIÓ I CANVI LINGÜÍSTIC
EN CURS AL CATALÀ DE TRANSICIÓ
NORD-OCCIDENTAL / VALENCIÀ**

Doctorand: Miquel Àngel Pradilla i Cardona

Dirigida per: Maria Teresa Turell i Julià

Tarragona, 1993

AGRAÏMENTS

La nòmina de persones que han col.laborat en la realització d'aquesta tesi és llarga, però, tot i el risc que la fràgil memòria de l'autor n'ometi alguna, voldria assajar-ne una relació.

En primer lloc, la Dra. Maria Teresa Turell, directora de la tesi i professora del curs de doctorat que em va introduir a la sociolingüística quantitativa. Tot el que pugui dir sobre la seva implicació en aquest treball resultaria insuficient. Amb tot, voldria destacar el seu rigorós i crític guiatge teòric-metodològic i el suport que m'ha ofert en els moments boirosos.

En segon lloc, el Dr. Joan Julià, que em va obrir els ulls a l'estudi de la substància fònica, i ha atès, durant molts d'anys, les meves consultes. L'accés al centre que dirigeix, el Laboratori de Fonètica Experimental "Pere Barnils" de la Universitat de Lleida, va resultar, en el seu moment, fonamental en la meva formació en les tècniques d'anàlisi experimental.

El tercer lloc, l'ocupen dos fonetistes, el Dr. Daniel Recasens i el professor Francesc Alamon. Tots dos, a més de la gran quantitat de temps que han esmerçat en el seguiment d'aquesta recerca, m'han aportat valuoses opinions.

En quart lloc, voldria agrair l'assessorament, en qüestions referents a la diacronia, dels Drs. Antoni Maria Badia i Joan Martí, i dels professors Esteve Bou i Pere Navarro.

El cinquè lloc, el dedicaré als membres de la comunitat de parla que, d'una manera desinteressada, m'han alleugerit la realització del treball de camp. En aquest apartat destaquen, per la seva disponibilitat incondicional, Ramon Paris i els membres del Seminari de Valencià de l'I.B. "Benicarló".

En sisè lloc, els professors Joel Fernàndez i José Antonio Moreno, l'ajut dels quals ha esdevingut fonamental en les tasques d'edició.

En setè lloc, la meua companya, la professora Gemma Paretas, que, a banda de participar en nombroses tasques de la investigació, ha hagut de suportar les meves absències i freqüents desànim.

Finalment, voldria agrair als informants el temps que m'han dedicat.

A tots ells el meu reconeixement.

Rossell-Vilafortuny, desembre de 1993.

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI
VARIACIÓ I CANVI LINGÜÍSTIC EN CURS AL CATALÀ DE TRANSICIÓ NORD-OCCIDENTAL VALENCIÀ
Miquel Angel Pradilla Cardona
DL:T-1576-2009/ ISBN: 978-84-692-4535-4

ÍNDIX

VOLUM I

0. INTRODUCCIÓ	ix
1. MARC TEÒRIC	
1.1 Variació i canvi lingüístic al llarg de la història de la lingüística	2
1.2 Els neogramàtics	5
1.3 Dialectologia tradicional i geografia lingüística	8
1.4 Estructuralisme	15
1.4.1 Saussure	15
1.4.2 L'estructuralisme diacrònic	21
1.4.2.1 R. Jakobson	22
1.4.2.2 A. Martinet	24
1.4.2.3 E. Coseriu	26
1.4.3 Dialectologia estructural	27
1.5 La gramàtica generativo-transformacional	30
1.5.1 N. Chomsky	30
1.5.2 Lingüística històrica i generativisme	34
1.5.3 Dialectologia generativa	38
1.6 Sociolingüística	40
1.6.1 Naixement i definició	40
1.6.2 Lingüística i sociolingüística	43
1.6.3 Dialectologia i sociolingüística	47

1.6.4 Sociolingüística estricta	49
1.6.4.1 Models	49
1.6.4.2 El paradigma quantitatiu	53
1.6.4.2.1 La sociolingüística laboviana	53
1.6.4.2.2 La gramàtica de la variació	60
1.6.4.2.3 L'estructura sociolingüística	64
1.6.4.2.4 El canvi lingüístic	66
2. LA COMUNITAT DE PARLA	
2.1 Benicarló: situació i història	73
2.2 Estratificació socio-econòmica	77
2.3 Origen de la població	88
2.4 Caracterització sociolingüística	93
2.4.1 Problemàtica sociolingüística al País Valencià	93
2.4.2 Dades sobre competència lingüística a Benicarló	98
2.4.3 Benicarló: comunitat de parla urbana	106
3. METODOLOGIA DE TREBALL	
3.1 Introducció	111
3.2 Selecció dels informants	114
3.2.1 Estratificació de la població	114
3.2.2 La mostra	120
3.3 Recollida de dades	134
3.3.1 Tècniques emprades	134
3.3.1.1 L'entrevista sociolingüística	134

3.3.1.1.1 La conversa	138
3.3.1.1.1.1 L'accés als informants	139
3.3.1.1.1.2 Els participants	141
3.3.1.1.1.3. La conversa	143
3.3.1.1.2 Traducció i lectura	146
3.3.1.2 L'observació anònima	151
3.3.1.3 Prova d'avaluació subjectiva	152
3.3.2 L'enregistrament	160
3.3.2.1 Condicions ambientals	160
3.3.2.2 Utilitatge	162
3.4 Tractament experimental	163
3.4.1 Consideracions generals	163
3.4.2 Tècniques d'anàlisi	166
3.4.3 Utilitatge	169
3.5 Tractament quantitatiu	170
3.5.1 Anàlisi qualitativa i anàlisi quantitativa	170
3.5.2 Codificació de les dades	172
3.5.3 Models	174
4. LA VARIABLE LINGÜÍSTICA	
4.1 Consideracions diacròniques	178
4.1.1 La palatalització romànica	178
4.1.2 La palatalització en català	181
4.1.2.1 -/z/- intervocàlica	182
4.1.2.2 -/d_z/- intervocàlica	192

4.2 L'ordre prepalatal sonor intervocàlic en el diasistema català	
contemporani	198
4.2.1 -/z/- intervocàlica	200
4.2.2 -/d_z/- intervocàlica	204
4.3 El parlar de Benicarló	214
4.3.1 Adscripció dialectal	214
4.3.2 La prepalatal sonora intervocàlica	221
4.4 Tractament experimental i delimitació de les variants	230
4.4.1 Aspectes articulatoris dels sons fricatius i africats prepalatals	230
4.4.2 Tractament acústic de la fricació	235
4.4.2.1 El <i>locus</i>	235
4.4.2.2 L'anàlisi tridimensional (3-D)	236
4.4.2.2.1 Sonograma	237
4.4.2.2.2 Oscil.lograma	239
4.4.2.2.3 Espectrograma o secció espectral	241
4.4.2.3 Característiques de la fricació contextualitzada:	
posició intervocàlica	242
4.4.3 Tractament acústic de l'africament	267
4.4.3.1 Característiques de l'africament contextualitzat:	
posició intervocàlica	267
4.4.3.2 L'africada prepalatal sonora: establiment de les variants	270
4.4.3.2.1 Durada de l'oclusió	270
4.4.3.2.2 Relaxament de l'oclusió	272
4.4.3.2.3 Ensordiment de la fricació	273
4.5 Formulació de la regla variable	285
4.6 Els factors lingüístics	289

---

5. ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

5.1 Resultats de la prova d'avaluació subjectiva	296
5.1.1 Consideracions generals	296
5.1.2 Anàlisi dels resultats	297
5.1.3 Conclusions de la prova d'avaluació subjectiva	310
5.2 Resultats de l'entrevista sociolingüística	313
5.2.1 El <i>corpus</i> de treball	313
5.2.2 Anàlisi dels resultats	316
5.2.2.1 Consideracions generals	316
5.2.2.2 Primera quantificació	320
5.2.2.2.1 Valors probabilístics	320
5.2.2.2.1.1 Procés de segregació de la iod	320
5.2.2.2.1.1.1 Grups de factors lingüístics	320
5.2.2.2.1.1.2. Grups de factors socials	324
5.2.2.2.1.1.3 Grup de factors estilístics	327
5.2.2.2.1.2 Procés de fricació (caiguda de la semivocal [j])	328
5.2.2.2.1.2.1 Grup de factors lingüístics	328
5.2.2.2.1.2.2. Grups de factors socials	331
5.2.2.2.1.2.3 Grup de factors estilístics	334
5.2.2.2.1.3 Procés d'africament	335
5.2.2.2.1.3.1 Grups de factors lingüístics	335
5.2.2.2.1.3.2 Grups de factors socials	338
5.2.2.2.1.3.3 Grup de factors estilístics	341

ÍNDEX

5.2.2.2.1.4. Resultats globals	342
5.2.2.2.1.4.1. Grups de factors lingüístics	342
5.2.2.2.1.4.2 Grups de factors socials	344
5.2.2.2.1.4.3 Grup de factors estilístics	351
5.2.2.2.2 Tabulacions creuades	353
5.2.2.3 Segona quantificació	393
5.2.2.3.1 Valors probabilístics	393
5.2.2.3.2 Dades freqüencials	396
5.3 Resultats de la prova d'observació anònima	405
6. CONCLUSIONS	407
7. BIBLIOGRAFIA	419
VOLUM II	
APÈNDIX 1. Magatzem acústic: dades dels informants	2
APÈNDIX 2. Tractament gràfic: freqüències globals i tabulacions creuades	140

0. INTRODUCCIÓ

0. INTRODUCCIÓ

L'objectiu d'aquest treball és la descripció i explicació d'un canvi lingüístic en curs en l'ordre prepalatal, que té lloc a la localitat de Benicarló. El canvi en qüestió cal situar-lo en el procés diacrònic romànic de desafricament, que afectarà la posició intervocàlica de la variable fonològica /z̞/ en el català de transició nord-occidental/valencià.

Durant la dècada dels seixanta, els estudis pioners de W. Labov van propiciar, entre moltes altres coses, el desplaçament del centre d'atenció tradicional des de les primeres recerques dialectològiques per les parles rurals, cap a l'estudi prioritari de les varietats urbanes. En aquestes, la diferenciació diatòpica dóna pas a una diversificació vertical, cosa que no implica l'aïllament entre els diversos estrats. Ans al contrari, els grups solen mantenir un contacte estret i unes normes lingüístiques compartides, fet que dificulta la producció de canvis tendents a accentuar la diversitat entre els diferents grups de la comunitat. En el cas que ens ocupa, la comunitat de parla objecte d'estudi ha estat Benicarló, població que, si bé pel nombre d'habitants (18.000) es troba molt per sota del que entenem per grans nuclis urbans, mostra una dinàmica social que, sens dubte, la singularitza en relació als petits nuclis rurals.

El marc teòric-metodològic seguit ve donat per la sociolingüística. Cedergren la defineix de la manera següent:

"Ella tiene como objetivo fundamental el de llegar a una adecuada caracterización del lenguaje dentro de su contexto social. Esta definición de los límites de observación de la sociolingüística procede del postulado básico que define el lenguaje como un sistema de comunicación que es propiedad del hombre social, y que tiene su aparición y su desarrollo dentro del contexto específico de la sociedad. Por consiguiente, el concepto de función va indisolublemente asociado a la existencia misma del objeto. El lenguaje emerge como un sistema con tres dimensiones de comunicación significativas: una referencial, una social y una estilística. El polifuncionalismo del lenguaje implica que el mensaje lingüístico puede tener significación simultánea en estas tres dimensiones."¹

En el capítol 1 es troba una anàlisi epistemològica dels conceptes **variació i canvi lingüístic** en els diversos paradigmes lingüístics: des dels neogramàtics fins als diferents models de la sociolingüística. Lògicament, l'adopció del **paradigma quantitatiu** motiva un èmfasi especial en el tractament d'aquest apartat.

T. Terrell² ha enumerat una sèrie de trets que caracteritzen els estudis empresos per la sociolingüística laboviana:

---

¹ CEDERGREN, H. (1983) Sociolingüística, dins LÓPEZ MORALES, H. (coord.) (1983) *Introducción a la lingüística actual*, Madrid, Playor, pp. 147-165, pp. 147-148.

En les notes que segueixen, donaré les referències bibliogràfiques completes de tots els treballs que cito per primera vegada, i després ho faré amb al sistema anomenat autor-data, sempre a peu de pàgina.

² TERRELL, T. (1983) Dialectología, dins LÓPEZ MORALES (1983:133-146).

INTRODUCCIÓ

---

1. La tria d'uns fenòmens limitats, considerats d'importància teòrica, en lloc de contemplar totes les característiques d'una zona determinada, com era normal en les investigacions tradicionals.
2. L'enregistrament en cintes magnetofòniques de converses lliures i espontànies com a mètode més apropiat per a la recollida de dades.
3. La rigorosa selecció dels parlants d'acord amb paràmetres socials.
4. Una detallada anàlisi quantitativa dels fenòmens estudiats.

L'elaboració d'aquesta recerca ha tingut molt presents aquest punts explicitats per Terrell. El primer es pot trobar en la primera part del capítol 4, on es planteja, d'una banda, l'estat de la qüestió sobre les informacions referents al vessant diacrònic, i, de l'altra, es fa una passejada pel diasistema català resseguint el comportament sincrònic del fenomen variable estudiat. El segon serà tractat d'una manera exhaustiva en el capítol 3, referent a la metodologia de treball. Pel que fa a la selecció dels informants, cal recórrer al capítol 2, dedicat a la comunitat de parla, on s'ha realitzat un estudi sociològic amb l'objectiu de caracteritzar la distribució dels diversos grups de l'espectre social benicarlando. Una vegada estratificada la població, les tècniques utilitzades per a l'elaboració de la mostra són descrites en el capítol 3 (3.2). Quant als resultats, en el capítol 5 es presenta l'anàlisi i discussió de les dades obtingudes del tractament quantitatiu.

INTRODUCCIÓ

Tanmateix, als punts esmentats m'agradaria afegir-ne un altre, que, al meu parer, hauria de constituir un imperatiu metodològic de tota recerca sobre variables fonològiques. M'estic referint a la utilització de les tècniques experimentals d'anàlisi acústica com a instrument de validació empírica de les dades.

En la present investigació, la fixació d'una al·lofonia definida per mitjans experimentals, a més d'afavorir una descripció més detallada del procés variable, enriqueix la visió qualitativa del fenomen. D'aquesta manera s'aconsegueix un equilibri entre dos aspectes, qualitatiu i quantitatiu, que, molt sovint s'han volgut presentar com irreconciliables. L'anàlisi acústico-articulatòria de la variable es troba a la segona part del capítol 4.

La literatura sociolingüística sol caracteritzar la variable lingüística que s'ha de convertir en objecte d'anàlisi de la manera següent: ha de ser un element d'elevada freqüència, de tal manera que es puguin establir les pautes que regeixen el seu comportament a partir de contextos no estructurats i entrevistes breus; en segon lloc es demana que sigui una unitat estructural, ja que l'interès de l'estudi augmenta com més gran sigui el seu grau d'integració en el sistema; finalment, és preferible l'estudi de les variables que mostrin, en les exploracions inicials o en les descripcions de treballs previs, un alt grau d'estratificació asistemàtica.

INTRODUCCIÓ

Pel que fa a /z/, la seva variabilitat ha estat detectada en diversos treballs exploratoris i el seu interès és evident en tant que pot comportar una reestructuració del sistema. Això no obstant, la seva baixíssima freqüència d'aparició ha estat un entrebanc que m'ha obligat a augmentar considerablement la durada dels enregistraments i l'adopció d'estratègies afavoridores de l'obtenció de mots amb la variable.

Els passos seguits han estat els següents:

1. Identificació de la variable i definició del context d'ocurrència (V/z/V).
2. Estratificació de la comunitat de parla en subpoblacions segons un estudi sociològic previ.
3. Establiment d'una mostra segons les variables socials considerades com a hipotètiques restriccions.
4. Delimitació de les variants mitjançant l'anàlisi acústica d'un mostreig de substància fònica, i fixació dels grups de factors lingüístics que podien influir en la seva realització.
5. Adopció i adaptació de l'entrevista sociolingüística laboviana com a instrument que permetés avaluar un hipotètic comportament estilístic. Aquest instrument incloïa una prova d'avaluació subjectiva, que tenia com a objectiu obtenir informació sobre la consciència lingüística dels informants respecte a aquest fenomen.
6. Realització de les entrevistes.

INTRODUCCIÓ

---

7. Buidatge de les cintes i tractament experimental dels mots amb la variable.
8. Codificació dels resultats en funció dels grups de factors lingüístics, socials i estilístics, prèviament establerts.
9. Quantificació mitjançant el programa estadístic d'anàlisi multivariant logístico-multiplicatiu VARBRUL III. Convé precisar que l'esmentat tractament quantitatiu no només proporciona les dades freqüencials referents a l'actuació lingüística de la mostra d'informants, sinó que les transforma en probabilitats teòriques, segons la idea que les dades d'actuació són un reflex estadístic de la competència. La formalització d'aquests resultats permetrà elaborar les regles fonològiques que donen compte de la variabilitat inherent al sistema per part dels individus de la comunitat.

La recerca sociolingüística ha demostrat com els dialectes es diferencien, unes vegades, per la diferent contribució dels factors en el compliment d'una determinada regla, i, unes altres, per la pròpia probabilitat ponderada d'aplicació de certes regles variables. Lamentablement, l'absència de dades quantitatives sobre el fenomen estudiat en aquest treball no permet examinar similituds i diferències entre els patrons d'efectes variables.

Aquesta mancança té molt a veure amb la direcció que ha pres la recerca sociolingüística als Països Catalans. M.T. Turell ho explica així:

"s'ha orientat sobretot cap als estudis de macro-sociolingüística, en el context de la qual s'han analitzat sobretot el comportament i les actituds lingüístiques dels parlants envers el català. L'orientació ha estat, per tant, més sociològica que lingüística, és a dir, més

INTRODUCCIÓ

amb vista a esbrinar el lloc que el català ocupa dins la societat dels Països Catalans que a conèixer la llengua catalana en profunditat a partir de les seves varietats i normes d'ús lingüístic segons els diferents grups socials de la comunitat de parla catalana.

En aquest sentit, són necessaris una sèrie d'estudis d'orientació més micro-sociolingüística, que permetran entendre millor l'evolució de la llengua catalana, la regularitat i els mecanismes del canvi lingüístic -a partir dels estudis dels canvis estables i dels canvis "en moviment"-, i quins són els grups socials que originen aquest canvi. I tot això no tan sols per poder arribar a una descripció completa de totes les varietats i normes d'ús lingüístic a l'abast de la comunitat de parla catalana, sinó també per comptar amb més dades que ajudin a explicar millor una teoria general del llenguatge i de la llengua."³

H. López Morales es lamenta en la introducció a la seva obra **Sociolingüística**⁴ del fet que diversos treballs, que podien haver servit d'incentiu en les seves àrees lingüístiques, no han produït la descendència esperada. Entre aquests treballs cita per a l'àrea catalana el llibre de M.T. Turell **Elements per a la recerca sociolingüística a Catalunya**⁵. Des del 1989, quan López Morales feia aquestes consideracions, fins al moment d'elaboració del treball, el panorama ha variat molt poc. Per aquesta raó sento una especial satisfacció de poder contribuir a pal·liar aquest dèficit bibliogràfic amb una recerca que es declara deutora de les orientacions teòrico-metodològiques de l'esmentada investigadora.

---

³ TURELL, M.T. (1988) El comportament lingüístic: els grups socials, dins BASTARDAS, A. i J. SOLER (eds.) (1988) **Sociolingüística i llengua catalana**, Barcelona, Empúries, pp. 104-132, pp. 123-124.

⁴ LÓPEZ MORALES, H. (1989) **Sociolingüística**, Madrid, Gredos, p. 12.

⁵ TURELL, M.T. (1984) **Elements per a la recerca sociolingüística a Catalunya**, Barcelona, Edicions 62.

1. MARC TEÒRIC

1. MARC TEÒRIC

1.1 Variació i canvi lingüístic al llarg de la història de la lingüística

Al llarg de la història, els permanents interrogants sobre la natura del llenguatge han menat a l'interès per l'estudi del canvi lingüístic. Així, els estudiosos indis en tenien una visió negativa ja que, conscients de les erosions que sofria la llengua amb el pas del temps, els antics textos sagrats podrien arribar a ser indesxifrables. Mentrestant, els grecs van centrar la seva atenció en la discussió sobre el caràcter convencional o natural de la relació paraula-objecte designat, que, al seu torn, va derivar en una altra polèmica entre analogistes i anomalistes sobre el valor de l'etimologia.

Com es pot veure, l'atenció envers el caràcter mutable i canviant del llenguatge es remunta a la nit del temps. Tanmateix, l'objectiu d'aquest apartat passa per situar-nos en èpoques més recents, del segle XIX ençà, i, des d'aquesta talaia més pròxima, analitzar el diferent tractament que han

rebut la variabilitat del llenguatge i el fenomen del canvi lingüístic en els diversos paradigmes que s'han anat succeint -o superposant- fins a l'actualitat.

Començaré per l'adveniment de la lingüística històrica, nascuda amb la clara finalitat d'estudiar les modificacions que experimenten les llengües en el decurs del temps. I es veurà com la intenció primera de comprensió i explicació d'un canvi lingüístic concret deixarà pas a l'establiment de models que permetin l'anàlisi dels universals lingüístics¹.

El fet que bona part de les dades s'obtinguin de comparar els diversos estadis d'una llengua o de llengües emparentades fa que la lingüística històrica sigui metodològicament comparativa. Ara bé, mentre la comparació era utilitzada per la lingüística del segle passat per a la reconstrucció de protollengües, actualment pretén descobrir les regles de l'estructura dels sistemes lingüístics i la seva evolució².

Avançaré fent referència a l'atenció dels dialectòlegs per la variabilitat geogràfica de la llengua, que, amb les seves descobertes, invalidaran alguns

---

¹ MONDÉJAR, J. (1980) Lingüística e historia, *Revista Española de Lingüística*, 10, Madrid, p. 10 i segs.

² GIMENO, F. (1990) *Dialectología y sociolingüística españolas*, Alacant, Universitat d'Alacant, p. 55.

postulats fonamentals dels neogramàtics, com el de la llei fonètica sense excepcions. La dialectologia, tot i perdre el protagonisme primerenc, ha mantingut vigència dins de l'estructuralisme i del generativisme. L'estructuralisme, amb el concepte de **diasistema**, li va oferir un instrument metodològic per superar l'atomisme que la caracteritzava. Amb el generativisme, la dialectologia ocuparà un lloc central com a model per a la lingüística històrica, ja que es reconeix que la comparació interdialectal aporta les dades més clares sobre la fesomia dels canvis.

La presència de la dialectologia i la geolingüística en el si d'aquests grans paradigmes del segle XX queda, però, molt diluïda a causa de la idealització a què és sotmès el seu objecte d'estudi. Efectivament, tant la "llengua" saussuriana com el "parlant-oient ideal d'una comunitat lingüísticament homogènia" de Chomsky constitueixen un important entrebanc per a la consideració de la variabilitat lingüística. Una altra conseqüència de l'esmentada idealització afectarà l'estudi del canvi lingüístic, que, d'aquesta manera, es veurà limitat a l'anàlisi dels resultats del canvi, mentre que el procés que ha seguit serà negligit.

Serà l'article-manifest de Weinreich, Labov i Herzog del 1968 "Empirical Foundations for a Theory of Language Change" el que obrirà les portes a la sociolingüística, i, amb ella, a una reformulació d'aquest objecte d'estudi idealitzat i de natura homogènia. La identificació entre estructura i

homogeneïtat serà refutada a favor d'una heterogeneïtat ordenada, que s'establirà mitjançant la covariació de factors lingüístics i factors socials.

Pel que fa a l'estudi del canvi lingüístic, la seva relació amb la variació es fa més evident que mai: tot canvi pressuposa variabilitat, encara que no sempre passa el mateix a l'inrevés. També serà fonamental l'anàlisi del desenvolupament del canvi en sincronia, això és, en la seva dimensió lingüística, social i estilística. En aquest sentit, el concepte de **temps aparent** adquirirà un veritable protagonisme, ja que permet descriure el canvi en un mateix estadi temporal a través de l'anàlisi del comportament lingüístic dels diversos grups d'edat d'una comunitat de parla.

Lògicament, el paradigma sociolingüístic no presenta una formulació unitària. En aquest apartat m'ocuparé, d'una manera succinta, de les diverses aportacions (Bailey, Bickerton i De Camp) i centraré l'atenció en el paradigma quantitatiu labovià.

Aquesta ràpida passejada introductòria pels diversos models ara deixa pas a una més detallada exposició en els paràgrafs que segueixen.

1.2 Els neogramàtics

El segle XIX veurà com comparatisme i historicisme neixen junts amb R.K. Rask i F. Bopp com a fundadors del primer i J. Grimm del segon. A poc a poc, l'historicisme adquirirà caràcter independent, sobretot amb W.D.

Whikner i els neogramàtics. I de l'àrea germànica, el mètode passarà a la llatina, on l'obra de F. Diez³ inaugurarà la lingüística romànica com a disciplina científica.

A la segona meitat del segle XIX, l'auge de les ciències naturals també va afectar la lingüística, que, en conseqüència, desplaçarà el centre d'interès cap als aspectes físics i fisiològics del llenguatge.

A. Schleicher va adaptar a la lingüística aquestes teories naturalistes i formula el seu model explicatiu del parentiu de llengües, la teoria de l'arbre genealògic (*Stammbaumtheorie*). Aquesta teoria es basa en una idealització en l'espai i en el temps: la comunitat lingüística serà completament homogènia en l'ús lingüístic; però l'homogeneïtat desapareix en l'inici del canvi lingüístic, que fragmenta el grup en comunitats novament homogènies.

La teoria del tronc i les branques va fer molta fortuna al segle XIX i constitueix la base teòrica dels neogramàtics. Tanmateix, aquest model presenta importants limitacions, a destacar, la incapacitat per explicar les influències entre les llengües una vegada s'han separat i l'atenció exclusiva per l'inici del canvi, amb el consegüent oblit de la fase de difusió⁴.

---

³ DIEZ, F. (1836-1842) *Grammatik der romanischen Sprachen*, 3 vols., Bonn.

⁴ ARACIL, L.V. (1971) *The (pre-)history of Sociolinguistics*, ponència presentada al 13th International Congress of Romance Linguistics and Philology, Universitat de Laval, Québec. Trad. cat. dins ARACIL, L.V. (1982) *Papers de sociolingüística*, Barcelona, La Magrana, pp. 79-94. Aquest autor ens adverteix sobre el "gran mite de l'Arbre" i considera aquesta teoria com l'antítesi de la sociolingüística.

El positivisme, que va néixer i es va desenvolupar a la Universitat de Leipzig, va propiciar l'aparició dels neogramàtics. La proposta programàtica d'aquesta escola va ser formulada en el pròleg de H. Osthoff i K. Brugmann⁵ a la revista que van fundar. Els dos principis fonamentals seran: el de la llei fonètica sense excepcions i el de l'analogia o associació de formes.

Segons el principi de la llei fonètica, hi ha dues formes de fer efectiu el canvi: mentre que l'una implicaria l'extensió simultània del canvi en el parlar de tots els membres del grup, l'altra suposaria la generalització del canvi en tots els mots que contenen el so afectat, en totes les posicions o només en alguns contextos definits en termes exclusivament fonètics.

Una revisió crítica d'aquest pressupòsit teòric ens mena a les següents reflexions: a) pel que fa a la regularitat del canvi fonètic dins de cada dialecte, cal dir que ha quedat impugnada pels resultats de la geografia lingüística; segons això, no es pot parlar de dialectes homogenis, ja que cada fenomen ateny una extensió diferent (isoglosses); b) quant a la regularitat en els mots, s'han de fer dues matisacions: en primer lloc, la fonologia generativa ha demostrat que un canvi fonètic pot ser també condicionat per

---

⁵ OSTHOFF, H. i K. BRUGMANN (1878) *Morphologische Untersuchungen auf dem Gebiete der indogermanischen Sprachen*, I, Leipzig.

contextos morfològics i sintàctics⁶, i, en segon lloc, les teories de difusió lèxica han demostrat l'extensió no-uniforme sinó gradual dels canvi en els mots.

D'entre els teòrics del model neogramàtic destaca H. Paul⁷, segons el qual tota l'explicació dels fets lingüístics ha de ser necessàriament històrica, però el llenguatge, tot i ser per aquesta raó social, reflecteix l'ànima individual. Per tant, serà en aquesta parla individual o idiolecte on tindrà lloc el canvi lingüístic. Paul arriba a aquestes conclusions a través de la consideració del dialecte com a grups d'idiolectes idèntics. El canvi lingüístic es mostrarà, doncs, com la versió col·lectiva del canvi individual.

1.3 Dialectologia tradicional i geografia lingüística

L'interès científic per l'estudi dels dialectes apareix a finals del segle XIX impulsat per l'atenció romàntica pel poble i, per tant, cap a les parles populars i rurals. Aquest fet va tenir com a conseqüència el desplaçament de

---

⁶ ANDERSON, J.M. (1973) *Structural Aspects of Language Change*, London, Longman Group Ltd. Trad. cast. de José L. Melena (1977) *Aspectos estructurales del cambio lingüístico*, Madrid, Gredos, pp. 306-342.

⁷ PAUL, H. (1880) *Prinzipien der Sprachgeschichte*, Halle, Niemeyer.

l'objecte d'estudi, que si en els estudis historicistes i comparatius se centrava en les llengües oficials i literàries, ara ho farà en les parles col.loquials⁸.

La fundació de la disciplina dialectal s'atribueix a G.I. Ascoli⁹, el 1873. En els seus inicis es concebia com un complement de la lingüística històrica, això és, l'observació de les parles populars proporcionava dades molt útils per tal d'informar-nos de com s'han produït les alteracions d'una llengua en el passat.

El darrer terç del segle XIX viurà la polèmica entre neogramàtics i adversaris sobre la noció central de llei fonètica¹⁰. De com es concebia i com s'aplicava, en depenia l'existència de les fronteres lingüístiques, i, lògicament, dels dialectes i de les mateixes llengües. Segons els neogramàtics, si s'admet que cada tret fonètic és la manifestació d'una llei concreta i inexorable, la seva projecció sobre el territori també ho haurà de ser; d'aquesta manera, un conjunt de trets definirà una llengua, que, al seu

---

⁸ Fins aleshores, durant l'Edat Mitjana i el Renaixement, l'actitud envers els dialectes era negativa, se'ls considerava parles degenerades. El reconeixement de la dignitat dels dialectes es deu sobretot al naixement de la lingüística com a ciència històrico-comparada. Alguns lingüistes, com Grimm i Rask, es van interessar per les parles locals, però, en general, els estudis comparatius i els treballs dialectals van continuar ignorant-se.

⁹ ASCOLI, G.I. (1873) Saggi ladini, *Archivio Glotologico Italiano*, 1, Torino, pp. 1-556.

¹⁰ CERDÀ, R. (1984) Apuntaments epistemològics sobre la noció de "llengua": una nota crítica sobre els neogramàtics i la primitiva fonètica experimental, dins *Miscel.lània Sanchis Guarner*, Universitat de València, pp. 73-80, p. 75.

torn, estarà formada per un conjunt de característiques (fonètiques) que se superposaran en un mateix territori.

A la banda oposada, s'hi arrencleraven els qui no creien en la generalització. Segons ells, cada mot és un univers diferent, generador d'un nombre impredecible de fronteres lingüístiques que impediran la delimitació d'un dialecte, i, més encara, d'una llengua. En comptes d'això, segons Ascoli i Schuchardt, trobem un seguit de fets agrupats en mots sense cap definició precisa, que s'escampen per l'espai com s'estén una taca d'oli. En definitiva, si no hi ha lleis fonètiques tampoc hi haurà dialectes ni llengües en sentit estricte, només tindrem conjunts de trets fonètics, morfològics, sintàctics i lèxics.

El 1876, G. Wenker, neogramàtic convençut, dissenyarà una investigació que tindrà com a objectiu demostrar la bondat de la regularitat fonètica mitjançant la tasca de cartografiar, a la Renània, la distribució geogràfica d'una llei fonètica fonamental de l'alemany. L'enorme dispersió fonètica resultant va multiplicar de tal manera les fronteres que aquest germanista no va tenir més remei que reconèixer la inexistència de les fronteres dialectals¹¹.

---

¹¹ CERDÀ (1984: 77)

Encara que una mica més tardà, l'estudi sobre el dialecte suís francoparlant de Charmey del romanista del mateix país L. Gauchat¹² va constatar la variabilitat en el comportament lingüístic de tres generacions. Aquesta investigació constitueix un precedent diàfan de l'anàlisi d'un canvi lingüístic en sincronia -en temps aparent (V. 1.6.4.2.4). E. Hermann va validar part de les dades l'any 1929, de tal manera que l'heterogeneïtat de l'idiolècte va quedar provada.

El mateix debat a què acabem d'assistir entre abstracció i concreció, entre universalitat i especificitat, resolt a favor de les tesis realistes i atomístiques, va propiciar la intervenció destacada de la disciplina fonètica. L'abat Rousselot, l'any 1891, en el seu treball *Les modifications phonétiques du langage étudiées dans le patois d'une famille de Cellefrouin* esmicolava la concepció d'unitat lingüística familiar i qüestionava la del mateix individu.

En aquest darrer terç del segle XIX, la vigorositat de l'enfocament experimental en fonètica va generar un entusiasme "instrumentalista" que va eclipsar els partidaris de l'anàlisi auditiva tradicional¹³. Tot un seguit d'estratègies d'observació articulatòria es van anar desenvolupant: la tècnica

---

¹² GAUCHAT, L. (1905) *L'unité phonétique dans le patois d'une commune*, dins *Aus romanischen Sprachen und Litteraturen. Festgabe für H. Morf, Halle, Niemeyer*

¹³ Entre aquests destacaven E. Sievers, a Alemanya, J. Storm, a Noruega, H. Sweet, a la Gran Bretanya, P. Passy, a França, i després O. Jespersen, a Dinamarca.

quimogràfica, utilitzada abastament pel mateix Rousselot¹⁴, la plastografia d'E.A. Meyer, la palatografia i les primeres aplicacions de la radiografia. Els resultats, però, tot i les enormes expectatives suscitades, van ser minsos. La gran fal·làcia va ser atribuir únicament als aparells la responsabilitat de la interpretació de la substància fònica: calia una teoria que definís i classifiqués les unitats. Així i tot la contribució de la fonètica experimental al progrés de la lingüística ha de ser considerada com a altament satisfactòria¹⁵.

Dialectologia tradicional i geografia lingüística es mouen dins d'uns límits molt sovint difícils de destriar. Si bé comparteixen l'objecte d'estudi, això és, les parles populars, difereixen en el mètode i en la visualització dels resultats. Quant al mètode, cal dir que la geografia lingüística renuncia a la descripció de la globalitat de la parla i se centra en l'anàlisi d'un conjunt de trets en un grup de poblacions; contràriament, la dialectologia sol ocupar-se de la descripció global del parlar d'una localitat. Pel que fa a la presentació dels resultats, mentre aquests fan servir glossaris i textos, aquells mapifiquen les troballes¹⁶.

---

¹⁴ ROUSSELOT, P.J. (1924) *Principes de phonétique expérimentale*, nova edició revisada i corregida, París, H. Didier.

¹⁵ CERDÀ (1984:79) afegix que aquesta contribució va ser "superior a la de qualsevol altra branca científica contemporània."

¹⁶ Pel que fa a la metodologia de recollida de dades v. ALVAR, M. (1973) *Estructuralismo, geografía lingüística y dialectología actual*, Madrid, Gredos, pp. 111-155; VINY, J. (1986) *Introducció a la dialectologia catalana*, Barcelona, Enciclopèdia Catalana, pp. 72-175.

La geografia lingüística no s'ha d'entendre com l'estudi de la relació entre el context geogràfic i la llengua, sinó com l'estudi de la difusió en l'espai geogràfic dels fets lingüístics. La disposició espacial dels fenòmens lingüístics permet especular sobre l'ordre cronològic dels canvis, sobre el funcionament general de la llengua i també establir comparacions¹⁷.

Les dades obtingudes des que Gilliéron va fundar la geografia lingüística corroboren la inexistència del dialecte homogeni. Sembla clar, doncs, que cada fenomen ateny uns límits particulars i no afecta de la mateixa manera a tots els mots d'una mateixa sèrie. Cada paraula té la seva història, segons el lema de Gilliéron, però això no vol dir -tal com es va arribar a interpretar- que la història de les paraules hagi de substituir la història de les llengües.

Gilliéron¹⁸ i els seus deixebles no van superar la fase descriptiva en els seus treballs i aquest és el retret més important que els fan els partidaris del mètode històric. Calia conciliar ambdues metodologies per obtenir resultats òptims. En aquesta línia hauríem de situar la recerca de J. Jud¹⁹, que veurà en la geografia lingüística una mena de "geologia lingüística". L'escola

---

¹⁷ COSERIU, E. (1977) La geografia lingüística, dins *El hombre y su lenguaje. Estudios de teoría y metodología lingüística*, Madrid, Gredos, pp. 103 i segs.

¹⁸ La seva explicació dels canvis es basa en la tendència dels parlants a evitar confusions - col.lisió homonímica, etimologia popular- i en el contacte interdialectal -préstec dialectal, hipercorrecció o regressió sota la influència d'un dialecte prestigiós-.

¹⁹ JUD, J. (1914-1915) Probleme der altromanischen Wortgeographie, *Zeitschrift für romanische Philologie*, pp. 38 i segs.

italiana de Bartoli, anomenada lingüística espacial o neolingüística, constituirà la quintaessència del mètode històric aplicat a la distribució geogràfica dels trets lingüístics²⁰.

Ja hem vist com els neogramàtics van adoptar la teoria de l'arbre genealògic i com els seus resultats van ser impugnats per la geografia lingüística. Com a conseqüència d'això, els partidaris d'aquest darrer model giraran els seus ulls a una altra formulació, la teoria de les ones (*Wellentheorie*).

El seu origen cal cercar-lo el 1872, quan va ser proposada per J. Schmidt. Aquest lingüista, a propòsit d'un intent d'establir la relació entre les llengües indoeuropees, va postular que les ones dialectals es difonien a partir d'uns determinats centres d'innovació, des d'on s'estenien en totes les direccions creuant-se entre elles dins del moviment. Segons això, la difusió de les innovacions podria ser divergent o convergent. D'aquesta manera, s'establí una relació contínua entre els dialectes i es negava l'existència de canvis generals i simultanis. Tanmateix, aquest model tampoc no explica l'origen del canvi o el perquè de la manca de regularitat en la seva difusió.

---

²⁰ BARTOLI, M. i G. BERTONI (1928) *Breviario di neolinguistica*, Modena, pp. 68-73. El mètode de la neolingüística té com a base la formulació de les normes areals. Les quatre principals són l'aïllada, la lateral, la major i la posterior. VENY, J. (1958-1960) Paralelismos léxicos en los dialectos catalanes, *Revista de Filología Española*, 42 (1958-59), pp. 91-149, i 43 (1960), pp. 117-202, ha aplicat aquesta metodologia a estudis dels paral·lelismes lèxics entre els dialectes catalans.

Això no obstant, és de justícia destacar la gran acceptació d'aquesta teorització, de tal manera que es troba a la base dels grans models difusionistes de l'actualitat: a) la difusió lèxica, amb la generalització gradual de mot a mot, constitueix una de les assumpcions bàsiques de la geografia lingüística; b) la difusió geogràfica, amb la incorporació d'elements teòrics i metodològics procedents de la sociolingüística, superarà la fase descriptiva de la dialectologia tradicional i de la geolingüística, i aportarà dades sobre la densitat i la distribució social dels fenòmens lingüístics; destaca l'aportació de P. Trudgill; c) la teoria de la difusió social centra l'interès del paradigma quantitatiu de W. Labov; i d) la difusió gramatical també és tractada des de la lingüística mitjançant el model dinàmic de Bailey.

1.4 Estructuralisme

1.4.1 F. de Saussure

La publicació el 1916 del *Cours de lingüistique générale*²¹ de F. de Saussure donarà un nou rumb a la ciència del llenguatge. Les bases d'aquesta ruptura amb la lingüística històrica i comparativa del segle XIX seran la consideració sincrònica i l'estudi de la llengua com a sistema.

---

²¹ SAUSSURE, F.de (1916) *Cours de lingüistique générale*, París, Payot. Trad. cast. de Mauro Armiño (1980), Barcelona, Planeta Agostini. Citem de la reimpressió de 1985.

En la delimitació de l'objecte d'estudi de l'estructuralisme saussurià, el lingüista ginebrí va apostar, d'una banda, per una visió idealitzada del fet lingüístic, al qual atorga un caràcter homogeni, i, de l'altra, per una concepció estàtica, segons la qual la llengua no pot donar compte simultàniament de les relacions en el temps i en el sistema.

Sens dubte, la irreductibilitat de les formulacions dicotòmiques amb què argumenta les seves preferències ha imposat una autolimitació en el model, que ha estat font de nombroses crítiques. Tanmateix, el seu discurs en molts aspectes és ambivalent i dona lloc a interpretacions paradoxals, com es veurà.

Per a Saussure, la distinció entre **llengua** i **parla** es resol a favor de la primera:

"Al separar la lengua del habla se separa al mismo tiempo: 1, lo que es social de lo que es individual; 2, lo que es esencial de lo que es accesorio y más o menos accidental."²²

"La actividad del sujeto hablante debe estudiarse en un conjunto de disciplinas que sólo tienen cabida en la lingüística por su relación con la lengua."²³

---

²² SAUSSURE (1916:27)

²³ SAUSSURE (1916:33)

Sobre el caràcter social de la llengua, una lectura atenta del Cours ens
aportarà nombroses referències:

"es un producto del espíritu colectivo de los grupos lingüísticos."²⁴

"el lenguaje es un hecho social."²⁵

"es a la vez un producto social de la facultad del lenguaje y un conjunto de convenciones necesarias, adoptadas por el cuerpo social para permitir el ejercicio de esta facultad en los individuos."²⁶

"hay que salir del acto individual, que no es más que el embrión del lenguaje, y abordar el hecho social."²⁷

"la lengua es una institución social."²⁸

---

²⁴ SAUSSURE (1916:17)

²⁵ SAUSSURE (1916:19)

²⁶ SAUSSURE (1916:22-23)

²⁷ SAUSSURE (1916:26)

²⁸ SAUSSURE (1916:29)

Tanmateix, acaba per afirmar:

"la lengua es social en su esencia, pero su estudio es únicamente psíquico."²⁹

Heus ací l'ambivalència: el caràcter social de la llengua, tan reiteradament afirmat com a axioma, és ignorat metodològicament (V. 1.6.4.2.1).

La dicotomia **sincronia-diacronia** reflecteix l'antinòmia entre el fet estàtic i l'evolutiu. La llengua saussuriana serà essencialment sincrònica:

"La lengua es un sistema en el que todas sus partes pueden i deben ser consideradas en su solidaridad sincrónica."³⁰

El sistema és immutable i només és accessible com a tal en un tall sincrònic:

"el aspecto sincrónico prima sobre el otro puesto que para la masa hablante es la verdadera y única realidad."³¹

---

²⁹ SAUSSURE (1916:33)

³⁰ SAUSSURE (1916:108)

³¹ SAUSSURE (1916:111)

El tall s'ha d'interpretar metafòricament davant de la impossibilitat d'aturar el temps. L'autor reconeix que en tots els "espais de temps" hi ha hagut canvis. Distingeix, però, aquells moments en què han estat mínims, cosa per la qual s'imposa una anàlisi que els ignori, i aquells períodes de més turbulència en què els canvis han de ser presos en consideració³².

En definitiva, el canvi lingüístic, segons Saussure, només existeix diacrònicament, cosa que implica una interpretació sesgada de la realitat: només interessa el punt de partida i el d'arribada, es fa abstracció del canvi i s'acaba prescindint de la dimensió temporal. En tota la seva argumentació es nota una incomoditat teòrica sobre el factor evolutiu o, si voleu, un posicionament poc favorable al canvi:

"De lo anterior resulta que el fenómeno fonético es un factor de perturbación. Donde quiera que no crea alternancias, contribuye a relajar los nexos gramaticales que unen las palabras entre si; la suma de formas se ve aumentada inútilmente; el mecanismo lingüístico se oscurece y complica en la medida en que las irregularidades nacidas del cambio fonético predominan sobre las formas agrupadas en tipos generales; en otros

---

³² BELTRÁN, M. (1991) *Sociedad y lenguaje. Una lectura sociológica de Saussure y Chomsky*, Madrid, Fundación Banco Exterior. Aquest autor adverteix sobre el caràcter confusionari d'aquesta argumentació: "Lo inaceptable y la imposibilidad de 'parar el sol' en un momento determinado, distinguir dos planos irreductibles, fundar sobre ellos dos lingüísticas completamente distintas, y venir a acabar en que todo es cuestión de grado, de más o menos cantidad y velocidad de cambio. O, para ser más exactos, cuestión de ignorar el cambio y de tomarlo a consideración."

términos, en la medida en que lo arbitrario absoluto predomina sobre lo arbitrario relativo."³³

En l'anàlisi de l'ideari saussurià, s'ha de distingir sempre el pla teòric del metodològic. D'aquesta manera es podrà superar l'ambivalència o l'aparent contradicció d'algun dels seus postulats. Ja hem vist com l'aquest autor va apostar per la lingüística de la llengua, tot i reconèixer que és justament el caràcter heterogeni i complex del llenguatge la causa del seu estudi idealitzat, homogeneïtzador. Una altra distinció important és la que fa entre lingüística interna i lingüística externa. En aquest sentit, reconeix com a secundaris els "factors externs" de la llengua -cultura, història, política, varietats geogràfiques- i els exclou com a objecte d'estudi situant-los fora del sistema. No ha d'estranyar, doncs, que tant la diacronia com la diversitat geogràfica hagin ocupat un lloc tan poc lluït en l'estructuralisme primerenc:

"diacrónico equivale a no-gramatical, como sincrónico equivale a gramatical."³⁴

"La diversidad geográfica es [...] un aspecto secundario del fenómeno general."³⁵

---

³³ SAUSSURE (1916:194)

³⁴ SAUSSURE (1916:172)

³⁵ SAUSSURE (1916:238)

1.4.2 L'estructuralisme diacrònic

Si la visió saussuriana insistia en una visió essencialment sincrònica del sistema lingüístic, serà el Cercle Lingüístic de Praga el que proposarà una aplicació del mètode fonològic al domini de la diacronia. L'objectiu era la renovació teòrica i metodològica de la lingüística històrica. La visió atomística dels neogramàtics hauria de donar pas a una consideració sistemàtica de la diacronia, on "canvi" significaria "canvi en el sistema".

Les Tesis de 1929, presentades col·lectivament pel Cercle Lingüístic de Praga com a contribució als debats del Ir. Congrés de Filòlegs Eslaus ho expressen molt clarament:

"Si en lingüística sincrònica se consideran los elementos del sistema de la lengua desde el punto de vista de sus funciones, no se pueden juzgar tampoco los cambios sufridos por la lengua sin tener en cuenta el sistema que se halla afectado por dichos cambios. No sería lógico suponer que los cambios lingüísticos no son más que golpes destructivos que se realizan al azar y heterogéneos desde el punto de vista del sistema. Los cambios lingüísticos apuntan a menudo al sistema, a su estabilización o a su reconstrucción, etc. De este modo, el estudio diacrónico no sólo no excluye en absoluto las nociones de sistema y de función, sino que, por el contrario, de no tener en cuenta tales nociones, resulta incompleto."³⁶

---

³⁶ TRNKA et alii (1972) Las Tesis de 1929, dins El Círculo de Praga, Barcelona, Anagrama, pp. 31-32. Sembla que la redacció definitiva és obra de V. Mathesius.

L'estructuralisme diacrònic es va interessar pel canvi des de diverses perspectives. Destaquen les aportacions de R. Jakobson -el canvi i la seva incidència en el sistema-, A. Martinet -èmfasi en els aspectes interns del canvi- i E. Coseriu -condicions lingüístiques i extralingüístiques del canvi-.

1.4.2.1 R. Jakobson

R. Jakobson va exposar la seva proposta de fonologia històrica el 1931 a "Prinzipien der historischen Phonologie"³⁷. Al mètode atomístic dels neogramàtics oposa una anàlisi integral dels canvis lingüístics que doni resposta a les següents qüestions:

"¿Se ha modificado algo en el interior del sistema fonológico? ¿Se han perdido ciertas diferencias fonológicas y, en este caso, cuáles? ¿Se han adquirido nuevas diferencias fonológicas y cuáles? O, finalmente, permaneciendo sin modificación alguna todo el inventario de diferencias fonológicas, ¿acaso se ha transformado la estructura de las diferencias particulares, o dicho de otra manera, acaso ha cambiado el lugar de una diferencia determinada, ya sea en sus relaciones recíprocas con las otras diferencias, ya en su marca distintiva?"³⁸

Aquest autor distingeix d'entrada el canvi fonètic, sense incidència fonològica -només fa variar la quantitat de variants combinatòries d'un

---

³⁷ JAKOBSON, R. (1931) Prinzipien der historischen Phonologie, TCLP, IV, pp. 104-129. Trad. cast. dins TRNKA et alii (1972:104-129).

³⁸ JAKOBSON (1931:105)

---

fonema-, del fonològic, que produirà mutacions en el sistema. Afegeix que mentre el primer és progressiu, el segon es produeix per salts.

Sobre aquestes premisses Jakobson articula una tipologia de canvis fonètics (**mutacions**) que resumim a continuació:

a) Canvis que afecten el fonema:

- **fonologització** (o valorització fonològica), que té com a conseqüència un nou fonema;
- **desfonologització** (o desvalorització fonològica), quan el resultat és la desaparició d'un fonema;
- **refonologització** (o revalorització fonològica), en cas que el canvi alteri la posició d'un fonema en el sistema.

b) Canvis que afecten un grup de fonemes:

- **coalescència**, quan dos fonemes contigus convergeixen en un de sol;
- **escissió**, que implica la separació d'un fonema en dos.

Cal destacar, finalment, l'interès -teòric, si més no- per dépassar la fase descriptiva i arribar a una anàlisi interpretativa de les modificacions que ha sofert el sistema³⁹.

---

³⁹ El funcionalisme ha de ser considerat com un referent a tenir en compte per la sociolingüística. És molt interessant la relació que es pot establir entre els estils de parla labovians i la distinció jakobsoniana entre la llengua "intel.lectual", d'una banda, i l'"emocional" i la "poètica", de l'altra, quant al seu comportament en relació a l'equilibri d'un sistema: mentre que la primera tendirà a l'estabilitat, les dues restants afavoriran el desequilibri.

1.4.2.2 A. Martinet

Segons Malmberg⁴⁰, la millor aportació del mètode fonològic a la lingüística històrica la constitueix l'obra d'A. Martinet *Economie des changements phonétiques* del 1955.

La teoria de Martinet és purament lingüística i representa un model paradigmàtic generador en tant que, a partir d'un sistema i d'unes condicions fonològiques determinades, es creen nous fonemes i alhora nous sistemes i noves condicions⁴¹. El concepte d'economia⁴² és a la base d'aquesta teoria, que tindrà com a principi fonamental la tendència humana a obtenir el màxim efecte possible amb el mínim esforç. El sistema fonològic d'una llengua es concep mitjançant una ordenació en sèries i ordres. Les caselles buides caracteritzaran el grau d'estabilitat d'un sistema que tendirà a l'homogeneïtat completa, a l'estructura uniforme i proporcional. En la

---

⁴⁰ MALMBERG, B. (1959) *Nya vägar inom sprakforskningen*, Estocolm, Suècia. Trad. cast. de Juan Almela (1967) *Los nuevos caminos de la lingüística*, Madrid, siglo veintiuno. Citem de la 2^a ed. 1975, p. 102

⁴¹ ANDERSON, J.M. (1973:303).

⁴² Cal no confondre la proposta de Martinet amb els models biològics o genètics de canvi lingüístic, basats també en el principi d'economia de l'esforç: ZIPF, G.K. (1965) *The Psysco-Biology of Language*, Cambridge, M.I.T. Press, postula que els parlants seleccionen els trets fonètics més fàcils d'articular oralment i de discernir auditivament; DARLINGTON, C.D. (1947) *The Genetic Component of Language*, *Heredity*, 1, considera que existeixen diferències anatòmiques que són el resultat de la natura genètica dels grups, i proposa que els gens determinen la preferència fonadora. Aquestes teories actualment no gaudeixen de gaire crèdit.

---

recerca d'aquesta simetria ideal, els canvis mantenen un estat de pertorbació permanent.

Martinet crea un artifici metodològic que fa ús dels següents conceptes fonamentals⁴³:

- **camp de dispersió**: àrea de possibles realitzacions d'un fonema que garanteixen la comprensió;
- **marge de seguretat**: zona situada entre els camps de dispersió, que, juntament amb el context, permet la identificació de certes unitats quan la transmissió és deficient (dificultats en el canal de transmissió, mala pronunciació, mala audició...);
- **centre de gravetat**: és el punt del camp de dispersió que garanteix una òptima comprensió;
- **canvis fonètics i atracció**: suposa l'ampliació del camp de dispersió a causa de les infraccions que afecten el marge de seguretat; aquest fet pot ser aprofitat per un fonema contigu, que alhora ampliarà el seu camp de dispersió i absorbirà el primer fonema;

---

⁴³ MARTINET, A. (1962-2^a ed.) *Economie des changements phonétiques. Traité de phonologie diachronique*, A. Francke AG Verlag Bern. Trad. cast. de Alfredo de la Fuente Arranz (1974) *Economía de los cambios fonéticos. Tratado de fonología diacrónica*, Madrid, Gredos, pp. 66-88.

- **canvis fonètics i pressió:** el fenomen descrit anteriorment pot ser que no es resolgui amb l'atracció d'un fonema; ans al contrari, el fonema envaït pot iniciar un nou desplaçament que modifiqui el sistema.
- **rendiment funcional d'una oposició:** defineix el nombre de parells mínims que pot oposar.

1.4.2.3 E. Coseriu

El pilar fonamental de l'aportació de Coseriu a l'estudi del canvi lingüístic és el treball **Sincronía, diacronía y historia**, publicat per primera vegada a Montevideo el 1957⁴⁴.

Aquest autor parteix de la consideració dinàmica del llenguatge en la seva existència concreta: mai no és un producte acabat. El canvi lingüístic, al seu parer, és essencial i intrínsec a la llengua, no un factor atzarós i extern. La llengua, per tant, es troba sotmesa a una constant modificació per part dels seus usuaris amb l'objectiu de satisfer les noves necessitats expressives i comunicatives.

Estudiar el canvi lingüístic no és estudiar les alteracions, sinó la conformació de les llengües en el seu constant reajustament. Per això, defensa que les llengües no pertanyen a l'ordre causal sinó al final.

---

⁴⁴ COSERIU, E. (1957) *Sincronía, diacronía y historia*, *Revista de la Facultad de Humanidades y Ciencias*, 15, pp. 201-355. Edició corregida i revisada (1973), Madrid, Gredos.

Des del moment en què un parlant s'allunya dels models existents fins que la innovació proposada és acceptada pel grup també com a model, hi intervé un procés de selecció on el factor prestigi ocuparà un lloc clau.

Les condicions del canvi, que seran culturals i funcionals, el podran afavorir, com és el cas de la variació diatòpica i diastràtica en una mateixa llengua històrica, o també una competència deficient en èpoques de decadència cultural. En canvi, oposaran resistència als canvis lingüístics algunes condicions d'estabilitat com l'homogeneïtat, la seguretat en la competència i l'adhesió de la comunitat a la pròpia tradició lingüística⁴⁵.

1.4.3 Dialectologia estructural

El contacte entre la geografia lingüística i el mètode estructuralista va ser tardà⁴⁶. De les aportacions primerenques destaquen la de Trubetzkoy i la de Martinet⁴⁷.

---

⁴⁵ Una bona síntesi del pensament de E. Coseriu sobre el canvi lingüístic es pot trobar a MARTÍ CASTELL, J. (1990) Gramàtica històrica. Problemes i mètodes, València, Servei de Publicacions Universitat de València, pp. 71-80.

⁴⁶ GIMENO, F. (1990:5) en responsabilitza els geolingüistes: "Como consecuencia de la exhuberancia de sus materiales, el provincianismo progresivo, el particularismo o (peor todavía) el parroquialismo -quizá, riesgos del oficio- no superaron apenas la dificultad de sistematización lingüística."

⁴⁷ TRUBETZKOY, N.S. (1931) Phonologie und Sprachgeographie, Travaux du Cercle Linguistique de Praga, IV, pp. 228-234. Trad. francès (1964) Phonologie et géographie linguistique, dins Principes de phonologie, París, pp. 343-350; MARTINET, A. (1939) Description phonologique du parler franco-provençal d'Hauteville (Savoie), Revue de Linguistique Romane, XV, Strasbourg.

Trubetzkoy va ser el primer a obrir les portes a un tractament fonològic de les dades geolingüístiques. La seva proposta pretenia estudiar: a) la pronúncia local de les mateixes paraules amb la intenció d'establir les diferències etimològiques i els seus límits; b) la pronúncia local dels mateixos fonemes, que permetria observar les realitzacions fonètiques i els seus límits; i c) l'inventari fonològic i la funció dels fonemes per tal d'estudiar les divergències fonològiques entre cada geolecte. Finalment, elabora una tipologia entre diferències fonològiques, fonètiques i etimològiques⁴⁸.

Tot i aquests inicis il·lustres de col·laboració, el cert és que la ignorància mútua -quan no els retrets- entre dialectòlegs i estructuralistes va presidir el segon quart de segle. Els primers acusaran els segons d'un excés de teorització que menava a una abstracció obstaculitzadora, i els altres, al seu torn, es queixaven de l'atomisme dels primers, el qual imposava una visió estreta i limitadora del fet lingüístic, que ignorava el sistema.

Sobre aquesta qüestió, el 1958, Coseriu⁴⁹ aporta unes reflexions teòriques que clarificaran el debat. Postula que a la dialectologia estructural, si és que existeix, no se li pot atribuir l'objectiu d'establir i descriure estructures, ja que l'entesa entre l'anàlisi estructural d'una "llengua funcional"

---

⁴⁸ VENY, J. (1986:182-184) exemplifica el model de Trubetzkoy amb elements lingüístics del català.

⁴⁹ En una comunicació presentada al Primeiro Congresso Brasileiro de Dialectologia e Etnografia (Porto Alegre, 1958).

(nivell, estil) i l'estudi de la diversitat diatòpica només serà possible si s'accepta que opera amb estructures establertes per la gramàtica. En definitiva, Coseriu es resisteix a acceptar la dialectologia estructural com una disciplina o un mètode especial. Segons aquest autor, es tracta d'una aplicació puntual del mètode estructural a la descripció dialectal, que permet estudiar els dialectes geogràfics com a entitats dotades d'estructura⁵⁰.

L'intent més seriós de conciliació dels elements incompatibles d'ambdues escoles ens arriba el 1954 de mans d'U. Weinreich⁵¹. La seva proposta té com a finalitat l'estudi de les diferències parcials de dues varietats dins d'un marc de semblances parcials. El concepte de **diasistema** ocupa el lloc central i s'ha d'entendre com un nivell superior d'abstracció ("sistema d'alt nivell", "sistema de sistemes", "suprasistema", "geosistema") que s'encarrega de l'estudi de les relacions estructurals intersistèmiques⁵². El concepte de diasistema ha estat objecte de nombroses crítiques, a destacar les d'alguns dialectòlegs com Moulton⁵³, que ha intentat millorar aquesta tècnica amb la

---

⁵⁰ VENEY (1986: 177) "El progrès respecte a la dialectologia tradicional -sobretot la dolenta- és remarcable, car aquesta sovint no considerava el sistema del dialecte, obsessionada per l'enfocament històric o per la recerca d'allò que era singular, específic d'un parlar determinat."

⁵¹ WEINREICH, U. (1954) Is a Structural Dialectology Possible?, *Word*, X, pp. 388-400.

⁵² VENEY (1986:177-179) destaca la seva utilitat en la descripció de parlars de transició, tot i que reconeix que és un mètode en fase experimental i amb notòries limitacions.

⁵³ MOULTON, W.G. (1960) The short vowel systems of Northern Switzerland: a Study in Structural Dialectology, *Word*, XVI, pp. 155-183.

incorporació de la dimensió històrica. També Chambers i Trudgill⁵⁴ denuncien la limitació que suposa el fet de només poder descriure les diferències d'inventari quan aquestes poden ser de distribució i d'incidència dels fonemes. Finalment, King⁵⁵, des de l'òptica de la gramàtica generativa, afegeix que les diferències també poden ser fruit de les regles que estableix la realització dels fonemes.

1.5 La gramàtica generativo-transformacional

1.5.1 N. Chomsky

El 1957 a *Syntactic Structures*⁵⁶, N. Chomsky va denunciar la incapacitat de la lingüística estructural per descriure i explicar adequadament la complexitat del llenguatge. En aquesta obra va encetar el desenvolupament d'un conjunt d'eines lògico-formals que li van permetre, el 1965, articular a

---

⁵⁴ CHAMBERS, R. i P. TRUDGILL (1980) *Dialectology*, Cambridge, University Press, p. 2.

⁵⁵ KING, R. (1969) *Historical Linguistics*, dins LYONS, J. (ed.) *New Horizons in Linguistics*, Harmondsworth, Penguin Books. Trad. cast. (1975) *Nuevos horizontes de la lingüística*, Madrid, Alianza Editorial, pp. 317-331.

⁵⁶ CHOMSKY, N. (1957) *Syntactic Structures*, The Hague, Mouton.

Aspects of the Theory of Syntax⁵⁷ les bases de la gramàtica generativa, que des d'aleshores ençà ha sofert constants revisions⁵⁸.

En la delimitació de l'objecte d'estudi de la lingüística chomskyana és inevitable establir un paral·lelisme entre les dicotomies *langue/parole* i *competence/performance*, així com en la decisió d'apostar pels primers termes d'ambdues antinòmies⁵⁹. En efecte, Chomsky considera que l'objecte d'estudi de la lingüística ha de ser la **competència**:

"Lo que concierne primariamente a la teoría lingüística es un hablante-oyente ideal, en una comunidad lingüística del todo homogénea, que sabe su lengua perfectamente y al que no afectan condiciones sin valor gramatical, como son limitaciones de memoria, distracciones, cambios del centro de atención e interés, y errores (característicos o fortuitos) al aplicar su conocimiento de la lengua al uso real."⁶⁰

La noció de competència es concep com una idealització, això és, de manera deliberadament no-realista. Estem, doncs, davant d'un model elaborat

---

⁵⁷ CHOMSKY, N. (1965) *Aspects of the Theory of Syntax*, Cambridge, The M.I.T. Press. Citem de la trad. cast. de C.P. Otero (1970) *Aspectos de la teoría de la sintaxis*, Madrid, Aguilar.

⁵⁸ Una visió global de l'aportació chomskyana es pot trobar a CHOMSKY, N. (1986) *Knowledge of Language. Its Nature, Origin, and Use*, Praeger, New York. Citem de la trad. cast. de E. Bustos (1989), Madrid, Alianza.

⁵⁹ És important destacar, però, que Chomsky rebutja el concepte saussurià de llengua com a inventari sistemàtic d'elements i unitats, i alhora es manifesta a favor del concepte humboldtià de competència com a sistema de processos generatius.

⁶⁰ CHOMSKY (1965:5)

amb un alt nivell d'abstracció, mancat de pretensions descriptives i amb una finalitat estrictament heurística.

L'actuació, l'ús lingüístic, que constitueix l'evidència empírica del llenguatge, és utilitzada per la gramàtica generativa com a simple dada per, en el millor dels casos, inferir un sistema de regles subjacent, és a dir, la competència:

"la investigación de la actuación no irá más lejos de lo que el claro entendimiento de la competencia subyacente le permita."⁶¹

La delimitació chomskyana de l'objecte d'estudi és, en part, decididament asocial. Això no vol dir, però, que ignora la dimensió social del llenguatge, sinó que la dóna per suposada per eliminar-la immediatament de la seva perspectiva:

"Por supuesto, [...] cada individuo ha adquirido una lengua en el curso de interacciones sociales complejas con personas que varían en la forma en que hablan e interpretan lo que oyen y en las representaciones internas que subyacen a su utilización de la lengua. La lingüística estructuralista hizo abstracción de estos hechos en sus intentos de construir una teoría; también nosotros hicimos abstracción de estos hechos."⁶²

---

⁶¹ CHOMSKY (1965:11)

⁶² CHOMSKY (1986:31)

Arribat aquest punt, es planteja una qüestió de caràcter metodològic, al meu parer, crucial: ¿com s'ha d'obtenir informació sobre la competència del parlant-oient, sobre el seu coneixement de la llengua, en definitiva? Chomsky postula que el coneixement de la competència no és directament observable ni inferible des de l'actuació i, de moment, no hi ha mecanismes fiables per obtenir-ne informació empírica. Això no obstant, qualsevol procediment operacional que es formuli, o qualsevol descripció gramatical proposada haurà d'ajustar-se al que Chomsky anomena "la intuïció lingüística del parlant nadiu". Les dades reals són arraconades en benefici de la intuïció i la introspecció⁶³.

Sembla clar, a tenor de l'exposat fins ara, que, tal com va passar en la formulació saussuriana de l'estructuralisme, novament dialectologia i lingüística històrica no trobaran en els postulats chomskyans un aval teòric per a les seves investigacions. Alhora, però, cal advertir que aquests models no s'acaben amb els seus fundadors: la visió heterogènia i dinàmica del llenguatge també hi tindrà lloc. Ja ho hem vist amb la dialectologia estructural i l'estructuralisme diacrònic i ara és el torn del generativisme.

---

⁶³ El recurs a la intuïció per part de la lingüística chomskyana constitueix un fet paradoxal, ja que confronta una teoria anti-empírica a una voluntat explícitament científica d'anàlisi del llenguatge.

1.5.2 Lingüística històrica i generativisme

L'enfocament històric dels fets lingüístics des del paradigma generatiu té dos referents bàsics: a) l'estreta relació entre canvi lingüístic i diferenciació dialectal, i b) l'adquisició del llenguatge.

King i Kiparsky⁶⁴ s'ocupen d'aquestes qüestions amb apreciacions summament interessants. Pel que fa al primer punt, destaca el paper primordial que s'atorga a les dades dialectals per tal de determinar d'una manera precisa què ha canviat i quina ha estat la natura del canvi. La novetat rau en el fet que la comparació geolectal no es faria atomísticament, confrontant sistemes (vocàlic, consonàntic...), sinó que es contrastarien les gramàtiques de les varietats geogràfiques. De manera que un canvi no suposaria la modificació d'un tret, sinó l'alteració de la gramàtica. Aquesta asseveració implica la incorporació d'un tret d'extraordinària importància en l'anàlisi dels canvis -en concret dels fonològics-: un canvi fonològic no caldrà que sigui definit sempre en termes estrictament fònics -tal com sostenen els models fins ara estudiats-, sinó que podrà estar condicionat per factors morfològics i sintàctics. La morfologia generativa serà el lloc adequat per a la seva explicació. Les alternances morfològiques sincròniques

---

⁶⁴ KING, R. (1969) *Historical Linguistics and Generative Grammar*, Englewood Cliffs, N.J., Prentice-Halle; KIPARSKY, P. (1970) *Historical Linguistics*, dins LYONS, J. (ed.) *New Horizons in Linguistics*, Harmondsworth, Penguin Books. Trad. cast. (1975) *Nuevos horizontes de la lingüística*, Madrid, Alianza Editorial, pp. 317-331.

donaran compte de les evolucions sofertes. En aquest sentit, la relació canvi diacrònic i alternança sincrònica pot enriquir la teoria en diversos casos: a) les formes subjacents de la llengua poden coincidir amb formes documentades històricament; b) l'ordre sincrònic de les regles pot reflectir l'ordre cronològic dels canvis; i c) les regles sincròniques poden tenir una relació molt estreta amb les regles diacròniques⁶⁵.

Quant a l'adquisició del llenguatge, es postula que els canvis en les gramàtiques dels adults consisteixen en l'addició de regles tardanes sobre una gramàtica molt més simplificada com és la dels infants. Aquests presenten un potencial modificador molt més elevat, que va des de la reordenació, pèrdua i generalització de regles fins a la representació de les formes fonològiques subjacents.

A banda de les aportacions esmentades, la incorporació del generativisme a la superació de la dicotomia sincronia-diacronia presenta una fita cabdal: la Conferència sobre lingüística històrica des de la perspectiva de la teoria transformativa, organitzada per la Universitat de Califòrnia i celebrada a Los

---

⁶⁵ COLOMINA, J. (1985) L'alacantí. Un estudi sobre la variació lingüística, Alacant, Diputació Provincial d'Alacant, pp. 37-39; GIMENO (1990:122-130).

Angeles el febrer de 1969⁶⁶. De les reflexions encetades en la discussió dels treballs que s'hi van presentar, es desprèn la voluntat d'un canvi d'orientació a favor d'un major apropament a la realitat lingüística; a l'heterogeneïtat, en definitiva. Contràriament a l'ideari chomskyà, es considera que són les dades empíriques les que han de corroborar les intuïcions inicials del lingüista.

Els estudiosos participants volien, en definitiva, sotmetre a revisió la teoria generativo-transformacional i articular instruments metodològics nous que permetin l'explicació dels canvis. Un lloc comú en les investigacions presentades va ser la necessitat de posar remei a l'excessiu formalisme del model clàssic de la fonologia generativa exposat el 1968 per Chomsky i Halle a l'obra *The Sound Pattern of English*⁶⁷. En aquesta obra es pot observar el pas d'una fonologia generativa caracteritzada per una separació de les descripcions sincrònica i diacrònica a una nova orientació fonològica que ja intentarà donar resposta, encara que sense gaire èxit, als entrebancs teòrico-metodològics d'un formalisme idealitzador. El trànsit entre l'enfocament clàssic -que es remunta a Saussure- present en els vuit primers

---

⁶⁶ Dels treballs presentats, se'n va fer una selecció que va ser publicada a STOCKWELL, R.P. i R.K.S. MACAULAY (eds.) (1972) *Linguistic Change and Generative Theory*, Indiana University Press. Trad. cast. de José L. Melena (1977) *Cambio lingüístico y teoría generativa*, Madrid, Gredos.

⁶⁷ CHOMSKY, N. i M. HALLE (1968) *The Sound Pattern of English*, New York, Harper & Row. Trad. cast. de les parts I i IV (1979) *Principios de fonología generativa*, Madrid, Fundamentos

capítols, el trobarem al capítol novè, on els autors proposen un nou sistema de convencions de marques i de regles que les relacionen. Els treballs fonològics del volum, doncs, constitueixen intents de modificar o afinar els plantejaments del capítol novè de *The Sound Pattern of English*, i s'esbossen nous criteris de valoració que ja no seran purament formals.

Del ventall de propostes, s'endevinen tres possibles camins: a) reemplaçar les convencions de marques per una jerarquia de trets (Foley, Vennemann i Zwicky⁶⁸); b) reduir la distància entre llengua ideal i llengua real replantejant la validesa de les dades fonètiques, arraconades durant molt de temps per les fonològiques; l'estudi de la parla en situacions "naturals" no s'ha de fer d'una manera impressionística, sinó utilitzant instruments com el sonògraf, que no deixin lloc a la subjectivitat (Labov⁶⁹); i c) explorar la gamma de variació dialectal que pot existir dins d'una llengua; en aquest apartat, és important destacar les aportacions de Bailey i Labov⁷⁰, que són

---

⁶⁸ FOLEY, J. (1972) Precursores de regla y cambio fonológico mediante metaregla, dins STOCKWELL-MACAULAY (1972:140-145); VENNEMANN, T. (1972) Cambio fonético y teoría de la marcación sobre la historia del sistema consonántico alemán, dins STOCKWELL-MACAULAY (1972: 306-360); ZWICKY, A.M. (1972) Nota sobre una jerarquía fonológica en inglés, dins STOCKWELL-MACAULAY (1972: 361-393).

⁶⁹ LABOV, W. (1972d) The Internal Evolution of Linguistic Rules, dins STOCKWELL-MACAULAY (1972:146-232).

⁷⁰ BAILEY, Ch.J. (1972) La integración de la teoría lingüística: reconstrucción interna y el método comparado en el análisis descriptivo, dins STOCKWELL-MACAULAY (1972: 49-61); LABOV (1972).

els pilars fonamentals dels dos corrents més exitosos de la sociolingüística actual: el paradigma dinàmic i el paradigma quantitatiu, respectivament.

1.5.3 Dialectologia generativa

L'interès per les diferències dialectals des de l'òptica generativa sorgeix en el nivell fonològic amb l'obra de M. Halle *Phonology in generative grammar*⁷¹ del 1962. Aquest autor proposa l'estudi del conjunt de regles ordenades que donen compte de les dades, és a dir, de la gramàtica, en comptes d'analitzar les dades en qüestió. Les divergències entre les gramàtiques, segons Halle, han de ser atribuïdes a l'existència de regles fonològiques diferents o bé al diferent ordenament de les regles.

D'aquesta formulació es dedueix que existeixen unes formes fonològiques subjacents comunes a tots els morfemes. Tanmateix, Terrell⁷² ha impugnat aquesta hipòtesi en demostrar, a propòsit de la inexistència dels fonemes /λ/ i /θ/ en el castellà d'Amèrica, que en la descripció de la competència lingüística d'un parlant no hi pot haver dades que mai no ha escoltat. En

---

⁷¹ HALLE, M. (1962) *Phonology in generative grammar*, *Word*, 18, pp. 54-72. Trad. cast. dins CONTRERAS, H. (ed.) (1971) *Los fundamentos de la gramática transformacional*, México, Siglo XXI, pp. 137-163.

⁷² TERRELL, T.D. (1978) Aportación de los estudios dialectales antillanos a la teoría fonológica, dins LÓPEZ MORALES, H. (ed.) *Corrientes actuales en la dialectología del Caribe hispánico*, Rio Piedras, pp. 226-234; (1983) *Dialectología*, dins LÓPEZ MORALES, H. (coord.) *Introducción a la lingüística actual*, Madrid, Playor, pp. 133-146.

els pilars fonamentals dels dos corrents més exitosos de la sociolingüística actual: el paradigma dinàmic i el paradigma quantitatiu, respectivament.

1.5.3 Dialectologia generativa

L'interès per les diferències dialectals des de l'òptica generativa sorgeix en el nivell fonològic amb l'obra de M. Halle **Phonology in generative grammar**⁷¹ del 1962. Aquest autor proposa l'estudi del conjunt de regles ordenades que donen compte de les dades, és a dir, de la gramàtica, en comptes d'analitzar les dades en qüestió. Les divergències entre les gramàtiques, segons Halle, han de ser atribuïdes a l'existència de regles fonològiques diferents o bé al diferent ordenament de les regles.

D'aquesta formulació es dedueix que existeixen unes formes fonològiques subjacents comunes a tots els morfemes. Tanmateix, Terrell⁷² ha impugnat aquesta hipòtesi en demostrar, a propòsit de la inexistència dels fonemes /λ/ i /θ/ en el castellà d'Amèrica, que en la descripció de la competència lingüística d'un parlant no hi pot haver dades que mai no ha escoltat. En

---

⁷¹ HALLE, M. (1962) *Phonology in generative grammar*, *Word*, 18, pp. 54-72. Trad. cast. dins CONTRERAS, H. (ed.) (1971) *Los fundamentos de la gramática transformacional*, México, Siglo XXI, pp. 137-163.

⁷² TERRELL, T.D. (1978) *Aportación de los estudios dialectales antillanos a la teoría fonológica*, dins LÓPEZ MORALES, H. (ed.) *Corrientes actuales en la dialectología del Caribe hispánico*, Rio Piedras, pp. 226-234; (1983) *Dialectología*, dins LÓPEZ MORALES, H. (coord.) *Introducción a la lingüística actual*, Madrid, Playor, pp. 133-146.

aquest sentit, R. King i J.W. Harris⁷³ proposen estudiar els dialectes separadament.

Per acabar, reproduïxo un paràgraf de F. Gimeno que sintetitza d'una manera excel·lent la visió que aporten els darrers estudis en dialectologia generativa:

"En particular, los componentes fonológicos de las gramáticas de dos geolectos pueden diferenciarse en: a) el número de reglas fonológicas que se aplican a las formas subyacentes, debido a cambios por adición o pérdida de reglas; b) los entornos lingüísticos -fonológicos, morfológicos o sintácticos- de aplicación de las reglas, y representan cambios por simplificación en los que una regla se aplica de una manera más general; c) el orden de aplicación de las reglas, aunque se ha discutido la existencia del reordenamiento, y cabría distinguir si la ordenación es extrínseca o intrínseca (o sea, impuesta por el lingüista y su carácter es teórico, o bien dictada por la naturaleza de las reglas mismas y es de carácter lógico-universal), y d) las formas subyacentes de los morfemas, con objeto de que la derivación y justificación de la gramática de un geolecto determinado se base en datos procedentes de él mismo y no de ningún otro, si queremos que la gramática sea una teoría explícita de la competencia lingüística de los hablantes de dicho geolecto."⁷⁴

---

⁷³ KING (1969: 45 i segs.); HARRIS, J.W. (1969) *Spanish phonology*, Cambridge, The M.I.T Press. Trad. cast. (1975) *Fonología generativa del español*, Barcelona, Planeta, pp. 19 i segs.

⁷⁴ GIMENO (1990:130)

1.6 Sociolingüística

1.6.1 Naixement i definició

L'any 1964 és la data cabdal que marca l'inici de la sociolingüística⁷⁵. Durant aquest any se celebraran dues reunions, l'una organitzada per W. Brigh⁷⁶ a la Universitat de Califòrnia (Los Angeles), i l'altra a la Universitat d'Indiana (Bloomington) dirigida per Ch.A. Ferguson. D'aquestes trobades sorgeixen els primers intents de caracterització de la sociolingüística des d'una perspectiva interdisciplinària, que implicaria la col.laboració de lingüistes, antropòlegs i sociòlegs.

La precarietat teòrica dels postulats inicials i la indefinició de l'objecte d'estudi han estat dos esculls que els investigadors han hagut de superar.

López Morales ho explica així:

"La sociolingüística fue naciendo a empujones y un tanto desemparrada, sin el menor andamiaje teórico y bajo la mirada, entre desconfiada y escéptica, de los lingüistas que seguían los estrechos rumbos de sus escuelas respectivas. Antropólogos, sociólogos, psicólogos sociales y hasta algunos lingüistas, los de intereses más marcadamente

---

⁷⁵ Tot i que ja trobem el terme sociolingüística a CURRIE , H.C. (1952) A projection of socio-linguistics: the relationship of speech to social status, *Southern Speech Journal*, 18, pp. 28-37.

⁷⁶ BRIGHT, W. (ed.) (1966) *Sociolinguistics. Proceedings of the UCLA Sociolinguistics Conference*, The Hague, Mouton.

---

pragmáticos, iban trabajando en aquella tierra de nadie que acogía a todos con la mayor generosidad, bajo el muy laxo mote de "relaciones entre lengua y sociedad".⁷⁷

Aquesta mena de "calaix de sastre", que aplega els treballs que estudien els fenòmens lingüístics en relació a factors de tipus social⁷⁸, això és, el llenguatge en el seu context sociocultural⁷⁹, ha estat objecte de diversos intents de compartimentació⁸⁰. Tots aquests assajos de conceptualització presenten com a denominador comú la distinció de dos grans blocs: l'un, el més fressat, té com a objectiu la descripció dels aspectes lingüístics de les societats, mentre que l'altre s'interessa pels fenòmens lingüístics en relació amb certes variables socials. L'objecte d'estudi del primer seria la societat i del segon, la llengua.

Atenent a aquesta segmentació primària de la realitat sociolingüística, probablement les dicotomies que han fet més fortuna són les elaborades per Labov i per Fishman. Labov distingeix entre una sociolingüística àmplia i

---

⁷⁷ LÓPEZ MORALES (1989:19)

⁷⁸ SILVA-CORVALÁN, C. (1989) *Sociolingüística. Teoría y análisis*, Madrid, Alhambra, p. 1.

⁷⁹ LAVANDERA, B. (1984) *Variación y significado*, Buenos Aires, Hachette.

⁸⁰ LÓPEZ MORALES (1989:19-25) ressenya els quatre primers intents -no reeixits- de delimitació de la sociolingüística: 1) BRIGTH (1966); 2) FISHMAN, J. (1968) Basic issues in the sociology of language, *Language*, 43, pp. 586-604; 3) MATHIOT, M. (1969) Estado actual de la sociolingüística norteamericana, *Boletín de Sociolingüística*, 1, pp. 3-6; i 4) RONA, J.P. (1970) A structural view of sociolinguistics, dins GARVIN, P. i Y. LASTRA (eds.) (1974) *Antología de estudios de Etnolingüística y Sociolingüística*, México, UNAM, pp. 203-216.

una **sociolingüística estricta**. La primera se centraria en les qüestions relacionades amb l'ús, les funcions i la situació comunicativa, i inclouria, encara que marginalment, la sociologia del llenguatge com a interacció dels factors socials amb les llengües i/o dialectes. La segona s'ocuparia de l'estructura i evolució del llenguatge inserit en el context social d'una comunitat de parla. Fishman proposa una separació entre la **macro-sociolingüística** i la **micro-sociolingüística** amb un abast conceptual molt similar a la consideració àmplia o estricta, respectivament, de la sociolingüística apuntada per Labov⁸¹. En els darrers anys sembla que hi ha un cert consens entre els estudiosos⁸², que presenta la sociolingüística com una disciplina amb tres grans direccions, tal com descriu la figura 1.1.

---

⁸¹ GIMENO, F. i B. MONTOYA (1989) *Sociolingüística*, València, Servei de Publicacions de la Universitat de València, p. 24.

⁸² SCHIEBEN-LANGE, B. (1973) *Iniciación a la sociolingüística*, (versió al castellà de José Rubio Sáez), Madrid, Gredos, pp. 42-102; DITTMAR, N. (1973) *Sociolinguistics. A Critical Survey of Theory and Application*, London, E. Arnold, 1976, 127-186; LAVANDERA, B. (1981) *Sociolinguistics*, dins POSNER, R. i GREEN, J.N. (eds.) (1981) *Trends in Romance Linguistics and Philology*, 2 vols., The Hague, Mouton, II, pp. 129-228. Trad. cast. *Sociolingüística romance*, dins LAVANDERA (1984:151-239); MORENO, F. (1988) *Sociolingüística en EE.UU (1975-1985)*. Guía bibliográfica crítica, Málaga, Ágora.

FIGURA 1.1 Aproximació als diferents interessos de la sociolingüística

SOCIOLINGÜÍSTICA	Macro	Sociologia del lleng.
	Micro	Etnografia
		Socioling. estricta

1.6.2 Lingüística i sociolingüística

Amb la publicació el 1916 del *Cours de linguistique générale* quedaven fixats els principis fonamentals de la lingüística saussuriana. Per al mestre ginebrí, l'objecte d'estudi de la lingüística havia de ser la *langue* -sistema de signes supraindividual i convencional- en detriment de la *parole* -concreta i actual. Aquesta taxonomia abocava a la consideració jeràrquica de dues lingüístiques: a) la **lingüística interna** -*la linguistique de la langue*-, prioritària per a Saussure, que havia d'ocupar-se del llenguatge com a sistema que únicament permet la seva pròpia estructuració, separat de la resta, i analitza l'estructura interna en un estadi estrictament sincrònic; i b) la **lingüística externa** -*la linguistique de la parole*-, d'importància secundària i

que deixava en un lloc marginal la lingüística històrica i la geografia lingüística.

En definitiva, la lingüística saussuriana considera les llengües com a entitats monolítiques, homogènies i, si no independents, almenys essencialment autònomes.

El 1933, L. Bloomfield a **Language** cenyia encara més els estudis lingüístics reduint-los a un mer descriptivisme formalista on la substància semàntica del signe i, en part, la funció quedaven marginades d'aquesta postura "antimentalista".

Més tard, la **Glossemàtica** de L. Hjelmslev, teoria lingüística articulada el 1943, encorsetarà encara més l'objecte d'estudi, reduint-lo a l'anàlisi de les relacions entre les formes que componen el sistema lingüístic.

Finalment, la referència a N. Chomsky, que el 1957 a **Syntactic Structures** esbossa els principis teòrics de la gramàtica generativo-transformacional, és obligada. Aquest autor aposta per l'estudi de la competència lingüística d'un "parlant-oient ideal", amb el consegüent arraconament de l'actuació lingüística.

Queda clar, doncs, que tant la visió estructuralista com la generativa, paradigmes d'una influència notabilíssima en la investigació lingüística del

segle XX, consideren el llenguatge com un sistema que funciona d'acord amb regles gramaticals de caràcter intern⁸³.

En el moment en què els lingüistes van intentar depassar els límits estrictes fixats per a la pròpia disciplina, quan es van interessar per l'estudi de les relacions entre sistemes, usos lingüístics i fets socials, van sorgir tota una sèrie de noves disciplines com l'antropologia lingüística,

---

⁸³ Fóra injust, però, passar per alt que l'estudi del llenguatge en el seu context sociocultural compta amb materials molt aprofitables, autèntics precedents de la sociolingüística. COHEN, M. (1956) *Pour une sociologie du langage*, París, Editions Albin Michel, passa revista a aquesta tradició de lingüística externa, moltes vegades en estreta col.laboració amb la sociologia, l'etnografia i l'antropologia. HYMES, D. (ed.) (1964) *Language in Culture and Society*, New York, Harper and Row, pp. 3-14, en fa un resum molt interessant on presenta tres grans tradicions:

a) L'anglesa, que veu les relacions entre la llengua i altres aspectes de la cultura com una interdependència de factors constitutius d'esdeveniments o accions socials. La llengua és considerada sobretot com a activitat social: la seva inclusió en un context extralingüístic com a part necessària de la seva descripció. De l'ús de la llengua en els processos comunicatius es té en compte, sobretot, la seva força de control o influència sobre la resta. Destaquen Malinowsky, Gardiner i Firth.

b) La francesa, que veu la llengua per un costat i els aspectes culturals i socials per l'altre, com dos sistemes paral.lels o dos productes de la psicologia col.lectiva que estableixen entre ells relacions de congruència. El llenguatge és considerat com un sistema heretat i socialment compartit, la funció primària del qual és la referencial, és a dir, la de distingir o expressar significats. Alguns noms que inclou en aquest corrent són els de Meillet, Cohen, Sommerfelt, Benveniste i Levi-Strauss.

c) La nord-americana, que es caracteritza per l'atenció al treball de camp i l'interès per l'origen i la significació social de les categories lingüístiques. Les figures senyeres seran Boas, Sapir, Bloomfield -encara que la inclusió d'aquest darrer és més que discutible-.

BORREGO, J. (1981) *Sociolingüística rural. Investigación en Villadepera de Sagayo*, Salamanca, Ediciones Universidad de Salamanca, p. 20, considera que la síntesi de Hymes, tot i ser essencialment vàlida, ofereix alguns buits importants. Destaca l'oblit de l'escola Alemanya que, a partir de Herder i Humboldt, centra les seves preocupacions a descobrir la interacció entre llengua-visió del món-realitat. En aquest sentit, la hipòtesi Sapir-Whorf es troba amb estreta relació amb els treballs de neo-humboldtians, com Weisberger o Trier. També són destacables les absències del pensament lingüístic rus d'inspiració marxista i la tradició hispànica, amb Menéndez Pidal al capdavant i els seus deixebles de la "Escuela de Madrid", els quals partien del "convencimiento de que los hechos filológicos no pueden ser estudiados aisladamente, sino que necesitan ser considerados en relación con otros hechos culturales (CATALÁN, D. *Lingüística Iberorromànica*, 27).

---

l'etnolingüística, la psicologia social, la sociologia del llenguatge i la sociolingüística.

Segons Shuy i Fasold⁸⁴, la preemtorietat de considerar els aspectes socials de les llengües responia a tres motivacions: a) el desig de trobar una base empírica sòlida per a la teoria lingüística; b) la convicció que els factors socials que influeixen en l'ús constitueixen un tema d'estudi molt legítim en la investigació lingüística; i c) la resposta a la creixent inquietud que l'esmentat coneixement sociolingüístic hauria de ser aplicat a problemes educatius urgents.

És en aquest marc, inicialment dominat per sociòlegs, antropòlegs i psicòlegs amb coneixements rudimentaris sobre el llenguatge, on, a poc a poc, s'aniran incorporant les primeres investigacions fetes ja per lingüistes.

En definitiva, la sociolingüística afegirà a la tradició lingüística que acabem d'esbossar un nou component, una nova dimensió: el llenguatge com a manifestació de la conducta humana, entès com el recurs més ric i complex per a la comunicació, acumulat i controlat per la ment de l'home per utilitzar-lo amb el propòsit d'assolir les formes d'organització social i cultural que existeixen en les societats humanes⁸⁵.

---

⁸⁴ SHUY, R.W. i R.W. FASOLD (eds.) (1972) *Sociolinguistic in crosscultural analysis*, Washington, Georgetown University Press, pp. 1-14.

⁸⁵ LAVANDERA (1984:156)

1.6.3 Dialectologia i sociolingüística

Quan analitzem el posicionament dels lingüistes respecte a la relació dialectologia-sociolingüística, ens trobem amb un ventall d'opinions que van des d'una identificació total⁸⁶ a una separació taxativa⁸⁷. Al bell mig, hi ha tota una sèrie de propostes amb un denominador comú: el reforçament dels lligams entre ambdues perspectives amb una voluntat conciliadora⁸⁸.

Allò, però, que ningú no ha posat en qüestió és que la dialectologia -i la geolingüística- centra el seu objecte d'estudi en la parla, en l'actuació, i assumeix, per tant, una consideració heterogènia de la llengua. En aquest sentit, la sociolingüística s'ha de considerar hereva de la dialectologia.

---

⁸⁶ TERRELL (1984) dóna una definició de dialectologia que té en consideració la variació estilística i, quan parla dels corrents actuals, entra de ple en la sociolingüística de la variació i el model labovià.

⁸⁷ LAVANDERA (1984:156-157) considera que la importància atribuïda per la sociolingüística a la metodologia té motivacions d'ordre teòric. No es tracta només d'idear tècniques per obtenir dades cada vegada més variades amb una eficàcia i una objectivitat més grans: l'objectiu és assolir una veritable comprensió del llenguatge.

⁸⁸ Una visió conciliadora, al nostre parer molt interessant, és la que aporta MORENO, F. (1990) *Metodología sociolingüística*, Madrid, Gredos. Aquest autor defineix el fet lingüístic de natura multidimensional i insereix el seu estudi en la lingüística de la parla/actuació. L'esmentada multidimensionalitat tindrà quatre vèrtexs que seran ocupats per la geolingüística, la lingüística històrica, la pragmàtica i la sociolingüística -amb la possibilitat de posicions intermèdies-. La seva proposta reconeix la variació conjunta de factors de distinta natura, però admet la possibilitat d'estudiar per separat cadascun dels factors minimitzant la resta. En aquest sentit, adverteix que les crítiques indiscriminades que s'han fet sobre la dialectologia només tenen un cert sentit en el cas de les monografies locals. En el cas de la geolingüística, l'envergadura metodològica fa que l'interès diatòpic justifiqui el sacrifici parcial dels altres vessants. Per tant, des d'aquest plantejament metodològic, s'explica que l'aproximació dels dialectòlegs als factors socials, si s'ha produït, s'ha realitzat des d'una perspectiva qualitativa, impressionística.

El veritable punt de conflicte, el trobem en la consideració dels factors socials i culturals dels fenòmens lingüístics. Una repassada a la vastíssima bibliografia que ha generat la investigació dialectològica ens mena a destacar el seu interès fonamental per l'aspecte geogràfic. Alguns creuen que la desatenció pel vessant social ha estat deguda a deficiències de mètode, mentre d'altres ho atribueixen a un pretès objectiu de descobrir en les parles populars residus del llatí vulgar. Tanmateix, tenim mostres interessantíssimes d'enfocaments socials que adquireixen la categoria de veritables precedents de la sociolingüística: Gauchat, l'A.I.S de Jud i Jaberg, Rohlfs, l'A.L.E.I.C de Bottiglioni... La mateixa aparició de les etiquetes **dialectologia social**, **dialectologia urbana**, **sociodialectologia**⁸⁹, **nova dialectologia**⁹⁰, etc. pot entendre's com una mena de pont entre ambdues. Com a conseqüència d'aquesta floració terminològica i de la manca de precisió a l'hora de definir l'abast conceptual de les diferents denominacions, sovint s'observen catalogacions divergents d'un mateix treball⁹¹.

---

⁸⁹ RONA, J.P. (1976) *The Social Dimension of Dialectology*, *International Journal of the Sociology of Language*, 9, pp. 7-12.

⁹⁰ CHAMBERS, J.K. i TRUDGILL, P. (1980) *Dialectology*, Cambridge, CUP, pp.15-36

⁹¹ GIMENO-MONTOYA (1989:47-48) manifesten el seu desacord envers la catalogació de VENY (1986), ja que considera dialectòlegs socials, tant els autors de treballs veritablement sociolingüístics com aquells que s'interessen per aspectes sociològics de la llengua. Lògicament, la pretesa subsidiarietat de la sociolingüística envers la dialectologia també és motiu de queixa per part d'aquests autors.

Tot i que la sociolingüística incorpora algun dels pilars teòrics de la dialectologia i hi comparteix determinats interessos fonamentals, aquella constitueix, en la meua opinió, una disciplina que respon a principis globals i orientacions metodològiques diferents. Silva-Corvalán⁹² destaca alguna d'aquestes diferències: l'obtenció de dades lingüístiques mitjançant l'enregistrament de converses espontànies; la utilització de mètodes quantatius d'anàlisi; el reconeixement que l'homogeneïtat lingüística de, fins i tot, el llogarret més petit és un mite; la consideració de les actituds subjectives cap a les diverses variants dialectals; les tècniques per a l'obtenció i identificació de diferents estils de llengua i l'assumpció que tot individu és capaç de comunicar-se en més d'un estil, dels quals l'espontani és el més difícil d'obtenir per part de l'investigador.

1.6.4 Sociolingüística estricta

1.6.4.1 Models

Convé remarcar que quan parlem de sociolingüística -en oposició a la sociologia del llenguatge i a l'etnolingüística- ens situem a l'empара de la lingüística. Ens referim a la sociolingüística lingüísticament orientada. Aquí

---

⁹² SILVA-CORVALÁN (1989:15)

tindran cabuda els treballs que, per damunt de tot, tenen una voluntat decididament lingüística i s'ocupen del llenguatge en el seu context social.

L'anàlisi de la variació que s'observa en l'ús de la llengua, definida com una estructura ordenadament heterogènia, ha menat a l'elaboració de diversos models gramaticals coherents capaços d'explicar la variació sistemàtica. Destaquen el **paradigma quantitatiu** i el **paradigma dinàmic**.

El paradigma quantitatiu sorgeix amb els treballs de W. Labov. D'entre les diverses reelaboracions de què ha estat objecte destaca la protagonitzada per E. Cedergren i D. Sankoff, que suposa la incorporació d'instruments probabilístics en els càlculs estadístics. D'aquest model ens ocuparem amb detall més endavant ja que constitueix la base teòrica de la nostra recerca.

El paradigma dinàmic, amb els treballs de Ch. J. Bailey, D. Bickerton i D. De Camp, parteix de la vella idea segons la qual no es poden establir divisions taxatives entre varietats lingüístiques. Aquests autors se situen dins de la gramàtica generativa ortodoxa i el seu objectiu és la construcció de **gramàtiques polilectals** que permetin obtenir una representació de la competència d'un parlant nadiu. Aquesta haurà d'incloure la competència passiva, que permetrà al parlant entendre -i de vegades usar- diverses varietats o lectes.

La teoria de Bailey⁹³ constitueix una precisió al funcionament de la regla variable (V. 1.6.4.2.2) en relació al canvi lingüístic en marxa. L'ordenació jeràrquica dels contextos on actua el canvi s'efectua en funció del grau de restricció, de tal manera que la regla començarà a funcionar en els contextos on es troben presents tots els factors propiciadors del canvi i s'anirà estenent als altres. Bailey recupera la teoria de les ones de Schmidt.

De Camp⁹⁴ estudia la comunitat de Jamaica, on es dona la juxtaposició de dues varietats, l'estàndard i la criolla, que es troben en procés de fusió, i explica la variació per l'existència de diverses gramàtiques situades al llarg d'un *continuum* entre dos pols oposats, en el qual és possible individualitzar punts de referència i col·locar-los en una successió ordenada. L'instrument d'ordenació jeràrquica és l'escala d'implicació, de tal manera que un element $E+i$ implica $E+1, E+2, E+3, \dots, E+i$, i un element $E-i$ implica $E-(i+1), E-(i+2), E-(i+3), \dots, E-n$. Aquesta disposició pot representar-se linealment de la manera següent: $+E5; -E5 +E4; -E4 +E3; -E3 +E2; -E2 +E1; -E1$. Cada secció d'aquesta escala indica l'existència d'una varietat, caracteritzada pel fet que en ella apareixen tots els elements implicats per

---

⁹³ BAILEY, Ch.J. (1973) *Variation and Linguistic Theory*, Arlington (Virginia), Center for Applied Linguistics.

⁹⁴ DE CAMP, D. (1971) *Toward a generative analysis of a post-creole speech continuum*, dins HYMES, D. (ed.) (1971) *Pidginization and creolization of languages*, Cambridge University Press, pp. 349-370.

+Ei i no apareixen els implicats per -Ei. Per a la formulació de les regles que donin compte de tot el *continuum* s'estableix una convenció de redundància, gràcies a la qual basta amb assenyalar el punt del *continuum* a partir del qual la regla s'aplica o deixa d'aplicar-se.

Bickerton⁹⁵, que estudia el *continuum* lingüístic de la Guayana, porta l'explicació de la variació inherent al nivell individual, considerant-la com una conseqüència del procés del canvi lingüístic: entre dos estadis de la llengua caracteritzats pel caràcter categòric de les regles A i B, existeix un moment en el qual es produeix una descomposició en el conjunt de casos en què s'aplicava la regla A, és a dir, aquesta deixa de ser una regla obligatòria en uns entorns particulars. El canvi s'estén progressivament als entorns i als parlants (i grups de parlants) cada vegada més nombrosos, d'acord amb el model de les ones, fins que deixa d'estar condicionat. Conseqüentment, en un determinat moment una part de l'actuació d'un parlant particular és explicada per la nova regla (B), mentre que de l'altra encara en dóna compte la regla (A). La conclusió de Bickerton és que a nivell individual no existeix regla variable, sinó aplicació, segons els diferents entorns, de la regla A o de la regla B.

---

⁹⁵ BICKERTON, D. (1972) The structure of polylectal grammars, dins SHUY, R. (ed.) *Sociolinguistics, 23rd Annual Roundtable*, Washington, DC, Georgetown University Press, pp. 17-42.

1.6.4.2 El paradigma quantitatiu⁹⁶

1.6.4.2.1 La sociolingüística laboviana

La proposta sociolingüística de W. Labov s'ha de considerar com l'elaboració més reeixida sorgida a partir de l'article de Weinreich, Labov i Herzog "Empirical Foundations for a Theory of Language Change", publicat el 1968, que constitueix un veritable salt qualitatiu en la consideració social del llenguatge⁹⁷.

Aquest lingüista nord-americà beu, en els seus inicis, del model estructural a través del mestratge d'U. Weinreich, encara que a les darreries dels anys seixanta s'incorpora a la gramàtica generativa, de la qual proposa una extensió⁹⁸.

Com ja s'ha dit, l'objectiu de Labov serà purament lingüístic: es tracta d'estudiar el llenguatge tal i com l'utilitzen els parlants entre si en la

---

⁹⁶ Aquest model sociolingüístic ha estat denominat de maneres molt diverses: dialectologia urbana, dialectologia social, sociolingüística ("estRICTA", "en sentit restringit", "pròpiament dita"), estudi quantitatiu de la parla, model de regles variables, (socio)lingüística de la variació, variacionisme i lingüística correlacional.

⁹⁷ WEINREICH, U., W. LABOV i M.I. HERZOG (1968) Empirical Foundations for a Theory of Language Change, dins LEHMANN, W.P. i Y. MALKIEL (eds.) (1968) Directions for Historical Linguistics: A Symposium, Austin & London, University of Texas Press, pp. 96-195.

⁹⁸ Hi ha autors que consideren la sociolingüística laboviana com una disciplina independent, alternativa a la teoria generativa; p. e. GIMENO-MONTOYA (1989:23): "La sociolingüística no sols correspon a una extensió del model abstracte de la lingüística precedent, sinó que esdevé una disciplina parcial que correspon a les qüestions no resoltes de la teoria lingüística moderna."

comunicació quotidiana, això és, l'estudi de la seva estructura i evolució en el context social format per la comunitat de parla. Des d'aquesta perspectiva realista, l'objecte d'estudi serà observat en toda la seva diversitat.

Labov enceta el plantejament de diversos conceptes teòrics de la lingüística general amb una crítica a l'anomenada **paradoxa saussuriana**: definida la *langue* com un objecte homogeni i social en el sentit que és compartida per tots els membres d'una comunitat, la seva anàlisi es fa sobre l'observació d'un sol individu; contràriament, és l'aspecte individual el que cal cercar en l'ús diari de la *parole*⁹⁹.

La superació d'aquesta paradoxa, que suposa la generalització dels resultats sobre la informació d'un sol informant -sovint el mateix investigador-, porta a Labov a centrar el seu treball en l'elaboració d'una "ciència de l'enquesta lingüística"¹⁰⁰. Aquesta prendrà com a base els estudis dialectològics d'orientació estructuralista (Weinreich), la tradició antropològica nord-americana (Boas, Sapir, Whorf...) i tota una sèrie

---

⁹⁹ LABOV, W. (1970) The Study of Language in its Social Context, *Studium Generale*, 23, pp. 30-87. Trad. cast. El lenguaje en su contexto social, dins (1983) *Modelos sociolingüísticos*, Madrid, Càtedra, pp. 235-324.

¹⁰⁰ VILLENA, J. (1984) Variación o sistema. El estudio de la lengua en su contexto social: William Labov, *Analecta Malacitana*, VII, pp. 267-295, pp. 279-280.

---

d'estudis de caràcter sociològic fets als EE.UU. cap als anys cinquanta sobre la posició de les minories blanques¹⁰¹.

En aquesta primera etapa, els seus esforços se centren en l'elaboració d'un instrument que, des de l'heterogeneïtat lingüística, li permeti sistematitzar la variació. La variació inaprehensible de la *parole* saussuriana, la variació lliure de Bloomfield (*free variation*) són negades: existeix una estructura ordenada de les variants lingüístiques que respon a una estratificació de la comunitat de parla en grups socials -classe socioeconòmica, sexe, edat, raça, ...- i a una diversificació estilística, definida en funció del grau d'atenció de l'informant cap al fet de parla.

Un dels principals problemes amb què s'haurà d'enfrontar serà l'anomenada **paradoxa de l'observador**: la finalitat principal de la investigació lingüística, segons aquest autor, ha de ser descobrir com parla la gent quan no és observada; i, tanmateix, aquest tipus de dades només es poden obtenir mitjançant l'observació sistemàtica¹⁰².

---

¹⁰¹ FISHMAN, J.A., J.A. COOPER et alii (1971 [1968]) *Bilingualism in the Barrio: the measurement and description of language dominance in bilinguals*, Bloomington, Indiana University, La Haya; LABOV, W. P. COHEN, C. ROBINS i J. LEWIS (1968) *A Study of Non Standard English of Negro and Puerto Rican Speakers in New York City, I i II, Final Report*, Washington D.C., Cooperative Research Project 3288.

¹⁰² Aquesta constatació ens porta a concloure que la investigació sociolingüística tampoc no treballa amb situacions comunicatives reals sinó idealitzades; ara bé, manifesta una voluntat metodològica de reduir, fins on sigui possible, la idealització de les dades. MORENO (1990:49): "Entre el investigador y los datos siempre surge la paradoja del observador y la paradoja acumulativa (cuanto más se sabe de una lengua, más se puede descubrir de ella); entre los datos y el modelo, a través del investigador, la paradoja saussuriana; entre el modelo y el

Com a conseqüència d'aquestes preocupacions teòrico-metodològiques, tenim els primers treballs: un estudi de la variació en curs a Martha's Vineyard¹⁰³ i un seguit d'investigacions sobre l'estratificació lingüística de New York¹⁰⁴. Aquests treballs consten d'una part empírica i d'una part d'anàlisi subjectiva. La primera estableix una correlació entre les variables lingüístiques i les variables socials i estilístiques quantificades segons índexs de freqüència. La part subjectiva és complementària i es presenta en forma de tests de diversos tipus: d'avaluació subjectiva de les variables, de sensibilitat davant la pròpia producció lingüística, d'inseguretat lingüística i anàlisis d'actituds davant la parla de la comunitat estudiada¹⁰⁵.

La revisió laboviana dels conceptes lingüístics del Cours, en un intent de fonamentar socialment els models estrictament lingüístics, assoleix una fita cabdal amb la definició de la unitat de descripció: l'estructura abstracta de la

---

investigador nace un doble problema: mediante un método de tipo deductivo el modelo está, por definición, idealizado; mediante un método inductivo lo está igualmente puesto que no se parte de todos los datos, sino sólo de una parte de ellos."

¹⁰³ LABOV, W. (1963) The social motivation of a sound change, *Word*, 18, pp. 273-309. Recollit dins (1972) *Sociolinguistic Patterns*, Philadelphia, University of Pennsylvania Press, pp. 1-43.

¹⁰⁴ LABOV, W. (1966a) The social stratification of English in New York City, Washington D.C., Center for Applied Linguistics. Reelaboració parcial d'alguns capítols dins *Sociolinguistic Patterns*, capítols 2, 3, 4 i 6, pp. 43-122 i 143-159.

¹⁰⁵ LABOV, W (1972) Subjective Dimensions of a Linguistic Change, dins (1972a) *Sociolinguistic Patterns*, pp. 143-160; (1971) *Methodology*, dins *A Survey of Linguistic Science*, University of Maryland, pp. 412-479; (1972c) Some principles of linguistic methodology, *Language in Society*, 1, 97-120.

langue saussuriana deixarà pas al concepte de **comunitat de parla**, que Labov defineix com un grup que comparteix un conjunt de normes avaluatives en relació a la llengua i que es caracteritza per la uniformitat dels models abstractes de variació¹⁰⁶.

La segona etapa del sociolingüista nord-americà ve marcada per l'adopció de la gramàtica generativa. S'emmarca dins la tendència que té com a objectiu l'ampliació del primitiu model chomskyà -la semàntica generativa, la psicolingüística, les teories sobre la competència comunicativa, els estudis sobre els actes de parla...-.

Labov pretén deshomogeneïtzar la gramàtica generativa per fer-la capaç de descriure la competència (socio)lingüística d'un parlant real dins d'una comunitat de parla real i, per tant, no-homogènia. Segons B. Lavandera¹⁰⁷, la modificació teòrica més dràstica aportada per aquest autor serà, precisament, l'abandó de l'antiga identificació entre estructura i homogeneïtat.

---

¹⁰⁶ LÓPEZ MORALES (1989:47-52) fa una interessant exposició del diferent abast conceptual de la comunitat lingüística-comunitat de parla. Trobem des de la consideració monolingüe -comunitat idiomàtica- de Bloomfield i Hockett; la posició ambigua de Gumperz, amb una comunitat primer bilingüe i després monolingüe; la definició laboviana, que posa èmfasi en les actituds lingüístiques, en les normes compartides; la delimitació psicològica de Dell Hymes i Halliday, segons la qual és la gent qui se sent part de la comunitat; i, finalment, la definició de Robert le Page i Dwight Bolinger, que consideren que són els grups els qui els parlants conceben com a existents. També és interessant la defensa que fa López Morales de la proposta laboviana davant de les objeccions de Hudson.

¹⁰⁷ LAVANDERA (1984:156)

La crítica a la gramàtica generativa se centra sobretot en la revisió dels conceptes següents:

a) la **intuïció i la gramaticalitat**: la introspecció i els judicis d'acceptabilitat no són admesos com a originadors de dades lingüístiques; les intuïcions dels parlants són inestables i a una comunitat heterogènia li correspon una pluralitat de gramaticalitats definidores dels diversos lectes d'una mateixa llengua; a més, els judicis d'acceptabilitat no sempre reflecteixen el que el parlant sap o usa, sinó més bé el que creu que ha de respondre per crear una imatge positiva d'ell mateix¹⁰⁸.

b) la **competència**: la dissimetria existent entre competència activa -competència en producció- i competència passiva -competència en audició- s'ha de resoldre amb la consideració d'una nova competència global, heterogènia, sociolingüística, en definitiva; la teoria lingüística també ha d'intentar sistematitzar regularment les estructures variables de comportament lingüístic que sorgeixen de l'encontre de les normes pròpies amb les adquirides passivament -contactes extragrups, influència dels lectes prestigiosos...¹⁰⁹-.

---

¹⁰⁸ LABOV, W. (1970).

¹⁰⁹ LABOV, W. (1972) Some Sources in reading for Negro speakers of Non Standard English, dins LABOV (1972b) *Language in the Inner City. Studies in the Black English Vernacular*, Philadelphia, University of Pennsylvania Press, pp. 3-36.

Finalment, Labov porta a terme una reforma metodològica d'importants conseqüències teòriques. Ens referim a l'elaboració de la regla **variable** (*variable rule*), de la qual ens ocuparem amb detall més endavant.

Aquests nous desenvolupaments del model labovià, els podem trobar en els seus estudis sobre la contracció i la pèrdua del verb copulatiu en l'anglès americà¹¹⁰, sobre l'atracció de negacions¹¹¹, sobre el canvi lingüístic¹¹², en revisions d'investigacions ja fetes anteriorment -Martha's Vineyard i New York¹¹³-, sobre la ultracorrecció de la classe mitjana baixa, sobre determinats problemes sintàctics¹¹⁴, etc.

Finalment, convé destacar l'impuls que ha rebut el paradigma quantitatiu, sobretot al Canadà per part d'un grup d'investigadors entre els que destaquen G. Sankoff i l'equip format per D. Sankoff i H. Cedergren i els seus

---

¹¹⁰ LABOV, W. (1969) Contraction, deletion, and inherent variability of the English copula, *Language*, 45, pp. 715-762.

¹¹¹ LABOV, W. (1972) Negative attraction and negative concord in English Grammar, *Language*, 48, pp.733-818. Recollit dins LABOV (1972b:130-196).

¹¹² LABOV (1972a i 1972b); més recentment (ed.) (1980) *Locating Language in Time and Space*, New York, Academic Press.

¹¹³ LABOV, W. (1972e) The recent history of some dialect markers on the island of Martha's Vineyard, dins *Studies presented to Raven Mc David*, Alabama; LABOV(1972d:146-232).

¹¹⁴ LABOV, W. i LABOV, T. (1977) L'apprentissage de la syntaxe des interrogations, *Langue Française*, 34, pp. 52-81.

col.laboradors¹¹⁵. L'aspecte més revolucionari de la seva proposta és la modificació del concepte de *competence* de Labov. La idea fonamental és que les dades d'actuació no són més que un reflex estadístic de la competència, que ara serà quantificada mitjançant l'aplicació d'un model logístic multiplicatiu que permetrà convertir les freqüències observades en l'actuació en probabilitats teòriques.

El ressorgir de la disciplina ha significat, en definitiva, passar d'ocupar-se amb molta rigorositat de les dades d'actuació a l'elaboració de models teòrics que donin compte de la competència sociolingüística dels parlants. Dit d'una altra manera, l'empirisme ha menat a la teorització.

1.6.4.2.2 La gramàtica de la variació

Un dels postulats fonamentals del treball ja esmentat de Weinreich, Labov i Herzog de 1968 és la definició de la variació com una característica inherent -i no accidental- del sistema lingüístic. La constitució de variables

---

¹¹⁵ SANKOFF, D. i G. SANKOFF (1973) Sample survey methods and computer assisted analysis in the study of grammatical variation, dins DANIEL, R. (ed.) (1973) *Canadian languages in their social context*, Edmonton and Champaign, Linguistic Research, pp. 7-64; SANKOFF, G. (1973) Above and beyond phonology in variables rules, dins BAILEY, Ch. J. i R.W. SHUY (1973) *New ways of analysing variation in English*, Washington D.C., Georgetown University Press, pp. 44-61; CEDERGREN, H. (1973) *The interplay of social and factors in Panama*, Tesi Doctoral, Cornell University; CEDERGREN, H. i D. SANKOFF (1974) Variables rules: Performance as a statistical reflection of competence, *Language*, 50, pp. 333-355; SANKOFF, D. i H. CEDERGREN (1976) The dimensionality of grammatical variation, *Language*, 52, pp. 136-178; SANKOFF, D. (1978) Probability and linguistic variation, *Synthese*, 37, pp. 217-238.

lingüístiques amb les corresponents variants determinarà la natura d'aquesta variabilitat a través de la covariació amb factors pròpiament lingüístics i altres elements del context social¹¹⁶.

La representació formal es fa per mitjà de la regla variable, que suposa un rebuig de la regla opcional de la gramàtica generativa considerada com una versió moderna de la variació lliure bloomfieldiana. El rebuig es justifica pel fet que la noció d'opcionalitat no permet incorporar la contribució de determinats trets de l'entorn lingüístic i social en la freqüència d'aplicació d'una determinada regla.

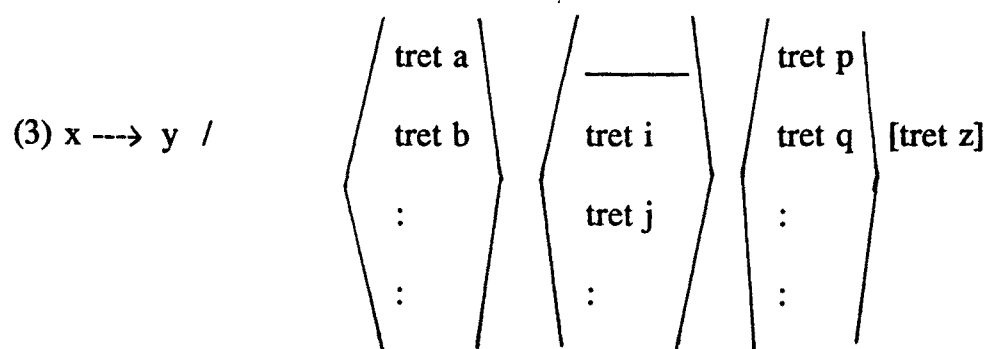
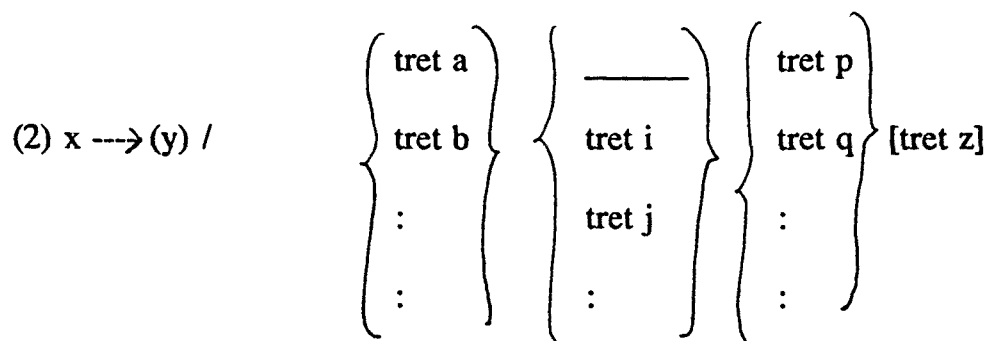
Amb la regla que segueix, Montoya dona compte de l'apitxament prepalatal a Petrer:

$$(1) \quad d_3 \rightarrow \langle d \rangle \left\langle \begin{array}{l} \alpha \text{ cons} \\ + \text{ cont} \\ \dots -v \\ \parallel \end{array} \right\rangle \left\langle \begin{array}{l} EE \\ A, B, C \\ \dots \\ C, D \end{array} \right\rangle \left\langle \begin{array}{l} fem. \\ \dots \\ masc. \end{array} \right\rangle \left\langle \begin{array}{l} 0-42 \\ anys \\ \dots \\ 43- \\ anys \end{array} \right\rangle \left\langle \begin{array}{l} imm. cast \\ \dots \\ pet. aut. \\ imm. val. \end{array} \right\rangle \left\langle \begin{array}{l} grups \\ baix-mitj \\ \dots \\ grup alt \end{array} \right\rangle$$

¹¹⁶ LABOV, W. (1966c) The linguistic variable as a structural unit, *Washington Linguistic Review*, III, p. 15, va definir la variable lingüística de la manera següent: "Whereas the linguistic variant is a particular item -a morph or a phone- the variable is a class of variants which are ordered along a continuous dimension and whose position is determined by an independent linguistic or extralinguistic variable". CEDERGREN (1983:150), dins LÓPEZ MORALES (coord.) (1983:247-165), considera que la variable lingüística "define un conjunto de equivalencia de realizaciones o expresiones patentes de un mismo elemento o principio subyacente."

Observem com a la vora dels factors lingüístics -la presència d'un so continu anterior precedint la variable-, tenim informació sobre la influència de factors afavoridors del canvi de tipus estilístic -A,B,C,E,E'- i social -sexe femení, edat fins als 42 anys, immigrants d'origen castellà, grups socials baix i mitjà-.

Amb l'exemple anterior es pot comprovar que la formalització i interpretació de les regles variables no és la mateixa que la de les regles opcionals:

Els claudàtors angulars indiquen la variabilitat. S'utilitzen per assenyalar la variant que apareix a la dreta de la fletxa i els factors que influeixen en l'aplicació de la regla situats a la dreta de la barra obliqua. A R(1), els

factors afavoridors apareixen a la part superior de la línia discontinua, mentre que els que frenen l'aplicació de la regla estan situats a la part inferior. La disposició vertical dels trets reflecteix la seva importància. La utilització de claudàtors quadrats indica, com en la regla opcional, obligatorietat d'aparició. Pel que fa a la llista de trets de cada claudàtor angular, les condicions que ha de complir són el seu caràcter excloent¹¹⁷ i l'exhaustivitat en la caracterització del factor.

A cadascun dels trets de les llistes se li assigna un coeficient de probabilitat, això és, un número entre 0 i 1, que determina la importància de cada tret en l'aplicació de la regla. Com ja hem vist en els exemples precedents, la informació probabilística no sol presentar-se en la mateixa regla, sinó que figura en un quadre annex on generalment apareix l'*imput* probabilístic o probabilitat d'entrada, P_0 , comú a tots els entorns ($0 < P_0 < 1$).

---

¹¹⁷ CEDERGREN-SANKOFF (1974:341) consideren que aquesta exclusió és possible en determinades condicions. Alguns dels trets poden ser subcategories de d'altres de la mateixa llista, sempre que cap d'ells sigui, al mateix temps, una subcategoria de dos o més trets excloents entre si, i sempre que cada entorn de la variable contingui exactament un tret de la llista que no sigui subcategoritzat després, a més a més de tots els trets dels quals ell sigui una subcategoria.

La formalització laboviana de les regles sociolingüístiques presenta una tipologia¹¹⁸ on, a més a més de les regles variables que acabem de descriure, trobem dos nous tipus de regles:

a) les **regles categòriques**, que són invariables i s'apliquen sempre al mateix context; no presenten cap restricció per al seu compliment: són regles sense excepcions la probabilitat d'aplicació de les quals és 1; encara que siguin les més freqüents a la gramàtica de la llengua, també són les menys interessants per a la sociolingüística.

b) les **regles semicategòriques**, que presenten una variabilitat mínima i es compleixen en un altíssim percentatge de casos; les possibles violacions són interpretades pels oients, contràriament a la manca d'intel·ligibilitat que afectaria l'incompliment d'una regla categòrica.

---

¹¹⁸ Una exposició detallada de la tipologia de regles sociolingüístiques es troba a Labov (1972d:158-168).

1.6.4.2.3 L'estructura sociolingüística

Les variables sociolingüístiques s'estableixen mitjançant la covariació de trets lingüístics amb factors contextuals, de tal manera que en distingim tres tipus:

- a) els **indicadors** són variables lingüístiques que mostren una distribució regular entre els diversos grups; no estan subjectes a la variació estilística i, per tant, s'escapen a la correcció;
- b) els **marcadors** indiquen, a més d'una estratificació social, una diversificació estilística, això és, es defineixen per la variabilitat segons l'atenció de l'individu al discurs que produeix;
- c) els **estereotips** són variables marcades socialment i sovint, pel fet d'associar-se als grups socials més baixos -o de menys prestigi-, són objecte d'estigmatització; normalment donen compte d'una relació més qualitativa que quantitativa, i serveixen per diagnosticar com opera la percepció social dins d'una comunitat de parla¹¹⁹.

---

¹¹⁹ CEDERGREN (1983: 157-159).

1.6.4.2.4 El canvi lingüístic

Segons va formular Bright¹²⁰ el 1964, una de les aplicacions més destacades de la sociolingüística s'hauria de circumscriure a l'àrea de la lingüística històrica. Efectivament, l'anàlisi de la variació, d'aleshores ençà, ha donat molt bons resultats en la investigació d'antics documents¹²¹ i, sobretot, en l'estudi dels canvis lingüístics en curs en el si de determinades comunitats.

Els fonaments teòrics per a un estudi sociolingüístic del canvi van ser formulats per Weinreich, Labov i Herzog el 1968 i es poden resumir en set principis generals:

- 1) El canvi lingüístic s'inicia quan un tret en situació d'alternança es generalitza i s'imposa en un subgrup de la comunitat de parla, la qual adquirirà una dimensió de diferenciació ordenada. Les etapes que seguirà, segons Labov¹²², seran: a) l'origen, amb variació limitada a pocs parlants; b) la propagació, que implica una coexistència temporal de les formes en

---

¹²⁰ BRIGHT (1966).

¹²¹ ROMAINE, S. (1982) *Socio-historical Linguistics, its status and methodology*, Cambridge University Press, planteja les bases d'una sociolingüística històrica. Entre nosaltres, destaca el treball teòric de GIMENO, F. (1983) *Vers una sociolingüística històrica?*, *Treballs de Sociolingüística Catalana*, 5, pp. 53-70, després desenvolupat en d'altres obres (V. bibliografia), i el treball de MONTOYA, B. (1986a) *Variació i desplaçament de llengües a Elda i a Oriola durant l'Edat Moderna*, Alacant, Institut d'Estudis "Gil Albert".

¹²² LABOV, W. (1966b) *Hypercorrection by the Lower Middle Class as a Factor in Linguistic Change*, dins BRIGHT (ed.) (1966:84-102). Trad. cast. dins GARVIN-LASTRA (1974:451-474). També a (1982) *Modelos sociolingüísticos*, cap. 5, pp. 167-188.

competència; c) la **conclusió**, que suposa el triomf d'una de les variants amb la consegüent eliminació de l'altra -o de les altres-.

2) Destruïda l'associació entre estructura i homogeneïtat, la llengua és concebuda com una estructura d'heterogeneïtat ordenada, que constituirà una font permanent de canvis lingüístics.

3) No tota la variabilitat i l'heterogeneïtat a l'estructura lingüística implica canvi, però tot canvi pressuposa variabilitat i heterogeneïtat sincrònica en la comunitat de parla¹²³.

4) La generalització del canvi lingüístic no és ni uniforme ni instantània, sinó que afecta a d'altres canvis afins a través de llargs períodes de temps.

5) La discontinuïtat del canvi no pot ser investigada per gramàtiques individuals, els idiolectes, sinó per gramàtiques de la comunitat de parla, ja que les estructures variables són determinades per les funcions socials.

6) Les discontinuïtats detectades en el canvi són un reflex de les discontinuïtats existents dins de la comunitat¹²⁴.

---

¹²³ GIMENO (1983: :56): "Variabilitat i canvi estan, doncs, íntimament units, fins al punt de ser les dues cares -sincrònica i diacrònica- d'un mateix fet de la llengua."

¹²⁴ En aquest punt, la teoria sociolingüística s'oposa al model generatiu: mentre que aquest considera la transmissió de la llengua de pares a fills com una de les fonts principals del canvi, aquella sosté que l'infant no parla com els pares sinó com els companys (*peer group*).

7) L'explicació del canvi no pot cenyir-se a l'avaluació per separat de la influència dels factors lingüístics i dels socials, sinó que ha d'establir la correlació que defineix les seves relacions.

En el mateix treball, Weinreich, Labov i Herzog van esbossar cinc qüestions problemàtiques en la seva visió del canvi lingüístic, que més tard van ser desenvolupades en diverses recerques de Labov:

1) la **restricció** consisteix a delimitar quin tipus de canvis són possibles i quines són les restriccions que els condicionen.

2) la **transició** consisteix a delimitar el trajecte entre dues etapes d'un canvi i constitueix un problema lingüístic intern. Labov considera que la transició de les regles variables a les regles semicategòriques i, amb el temps, a les regles categòriques és una manera formal de representar la transició d'un canvi qualitatiu a un de quantitatiu¹²⁵. Possiblement, una de les principals aportacions de la sociolingüística sigui possibilitar l'estudi dels canvis lingüístics en sincronia. Amb aquesta finalitat es crea el concepte de **temps aparent**, que consisteix a analitzar el comportament comunicatiu dels membres dels diferents grups d'edat d'una comunitat de parla. Si s'observa variabilitat, s'interpreta com un possible canvi lingüístic en curs, ja que es parteix de la idea segons la qual els patrons lingüístics adquirits en

---

¹²⁵ LABOV (1972d:168).

l'adolescència solen mantenir-se estables en la vida de l'individu. En aquest sentit, Labov postula el seu **principi uniformista**, segons el qual les forces que actuen en el present per produir un canvi lingüístic són similars a les que van actuar en el passat¹²⁶. Els estudis en **temps real** consisteixen a contrastar dades recollides en estadis temporals diferents. Aquests treballs esdevenen la validació empírica de les prediccions fetes sobre les dades obtingudes en **temps aparent**.

3) La **inserció** implica l'anàlisi no-aïllat del canvi, sinó introduït en l'estructura lingüística i en l'estructura social, que, al seu torn, s'han d'encabir en el context més ampli de la comunitat de parla.

4) L'**avaluació** consisteix a identificar les reaccions subjectives dels membres de la comunitat envers el canvi en curs. Les investigacions sobre la **consciència sociolingüística**¹²⁷ són indispensables per a la interpretació de les regles variables. Lògicament, un parlant no podrà elegir entre diverses variants si en la seva consciència sociolingüística només figura una unitat. Així mateix, l'elecció tampoc tindrà sentit si les variants no han estat projectades sobre un paràmetre valoratiu.

---

¹²⁶ SILVA-CORVALÁN (1989:155) manifesta el seu desacord amb Labov quan, tot i reconèixer que actualment hi ha diversos factors que no existien en el passat -mitjans de comunicació, alfabetització massiva...-, minimitza la seva influència en l'estructura de les llengües.

¹²⁷ LÓPEZ MORALES (1989:205-230).

5) **L'actualització** és el problema més complex ja que té la responsibilitat d'identificar quins són els factors, lingüístics i socials, i de quina manera intervenen en el canvi.

Per acabar, l'anàlisi del comportament dels factors socials en l'aplicació de les regles variables ha possibilitat el disseny d'uns patrons de gran importància en la caracterització dels canvis lingüístics:

1) **Patró d'estratificació regular**: les variables s'ordenen segons un esquema creixent o decreixent i ofereixen la màxima distància entre els grups extrems de l'espectre social. Solen indicar que es tracta de variables sociolingüístiques estables.

2) **Patró d'hipercorrecció**: es dona quan l'estrat immediatament inferior al més alt de l'espectre el supera en la freqüència de realització de variants normatives. Els contextos estilístics que impliquen major formalitat són els més propicis a l'aparició d'aquest patró.

3) **Patró curvilini**¹²⁸: en aquest cas són els estrats mitjans de l'escala social els que presenten percentatges destacats en relació als grups extrems. Aquest patró, si va acompanyat d'una distribució lineal dels grups generacionals, és

---

¹²⁸ Una bona exposició de l'anomenada hipòtesi curvilínia es pot trobar a TURELL (1988:113) dins BASTARDAS, A. i J. SOLER (eds.)(1988) Sociolingüística i llengua catalana, Barcelona, Empúries, pp. 194-132.

un índex de canvi lingüístic en les primeres etapes, tal com va intuir Labov¹²⁹ i després va corroborar Cedergren¹³⁰.

---

¹²⁹ LABOV (1966b).

¹³⁰ CEDERGREN (1973:71-79)

2. LA COMUNITAT DE PARLA

2. LA COMUNITAT DE PARLA

2.1 Benicarló: situació i història

L'accés al coneixement de diversos aspectes de Benicarló, sobretot històrics, però també socio-econòmics, de cultura popular, lingüístics, etc. té dues fites destacades amb les publicacions col·lectives: **Cepa i Rails de Benicarló** (1979) i **Notas históricas de Benicarló** (1986), aquesta darrera en commemoració del 750 aniversari de l'atorgament de la Carta Pobla a la població. També es poden trobar treballs força interessants en el **Boletín del Centro de Estudios del Maestrazgo**. Remeto, per tant, a aquests aplecs de treballs a tot aquell qui es trobi interessat d'aprofundir sobre les qüestions esmentades. En el cas que ens ocupa, la necessitat d'obtenir una visió global i succinta m'ha fet decidir per reproduir alguns paràgrafs de l'article que J.F. Mira signa per a la **Gran Enciclopèdia Catalana**:

LA COMUNITAT DE PARLA

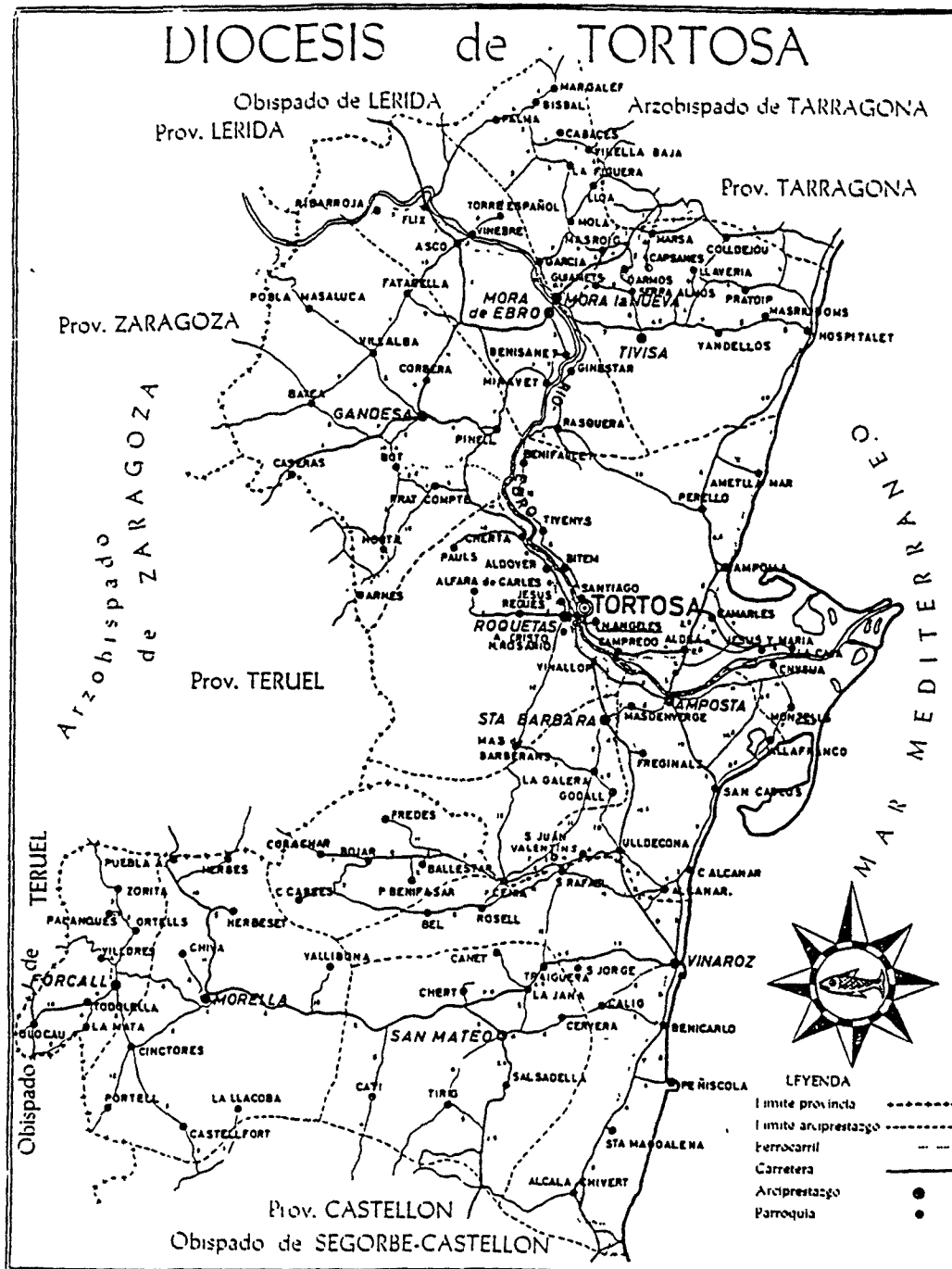
"Municipi del Baix Maestrat, a la Plana de Vinaròs, obert al mar per una costa rectil·lina i baixa. El territori és pla (només a l'interior hi ha algunes elevacions que no arriben als 200 m.) i format per productes d'al·luvionament, argilenc a la part baixa i pedregós a la resta. Travessen el terme el riu Cec o rambla de Cervera, la rambla d'Aiguadoliva i els barrancs de Surrac i de Polpís. [...] La *ciutat*, bastida en una extensa plana a mig quilòmetre de la mar, fou una alqueria islàmica. El 1236 Jaume I atorgà carta de població a 30 pobladors a fur de Saragossa; posteriorment concedí als seus habitants franquícies de peatge i de pontatge als ponts de Tortosa i de Benifallet. Des del 1316 formà part de la comanda de Vinaròs i Benicarló, de l'orde de Montesa. El 1370 Pere III li concedí el dret d'embarcar i desembarcar a la platja mercaderies sense cap contribució. El 1522 Carles V li atorgà el títol de vila. Durant la Guerra de les Germanies resistí un setge de vint dies dels agermanats. Sofrí atacs dels pirates (1556). El 1578 hi fou fundat un convent de franciscans descalços. En la guerra contra Napoleó resistí a les tropes del general Suchet (1810). En la Primera Guerra Carlina sofrí diversos atacs dels carlins, que el 1837 la incendiaren; el 1838 l'assetjaren les tropes de Cabrera, molt nombroses i amb artilleria, i la vila hagué de capitular: els carlins feren nombrosos presoners i malmeteren, especialment, els dipòsits de vi. [...] A la fi del segle XIX hi foren publicats alguns periòdics de caire polític, entre ells "El Liberal" i "El Grill"."¹

---

¹ MIRA, J.F. (1971) Benicarló, *Gran Enciclopèdia Catalana*, Vol. III, Barcelona, Edicions 62, pp. 426-427.

FIGURA 2.2 La Diòcesi de Tortosa

2.2 Estratificació socio-econòmica

La realitat socio-econòmica benicarlanda encara no ha estat abordada per cap estudi de conjunt. Només he trobat algunes dades esparces -no actualitzades-, referents gairebé sempre a algun dels grups. L'absència de treballs empírics que caracteritzin objectivament les comunitats constitueix, sens dubte, un important entrebanc quan un investigador, lingüista en el meu cas, les ha de menester. En aquests casos, l'única solució és assajar una caracterització subjectiva en funció de les informacions obtingudes de les moltes hores de conversa amb els informants.

Una primera avaluació global em portaria a considerar Benicarló com una societat immersa en un doble procés de desagrarització i d'industrialització -comú a tot el País Valencià-, amb un sector pesquer amb forts problemes de subsistència i un entorn privilegiat per al desenvolupament d'una bona oferta turística.

Quant a l'economia agrària, Mira aporta algunes dades sobre la distribució dels conreus:

El regadiu (1600 ha.) aprofita una extensa capa freàtica poc profunda a través d'un sistema de sínies i de pous amb motor, i produeix verdures, patates, cereals, llegums, farratges, taronges i altres fruites. Al secà (més de 3000 ha.) hi ha conreus de garrofers (1300 ha.), en recessió, d'ametllers (1200 ha.), en expansió, d'olivera (400 ha.) i de

---

LA COMUNITAT DE PARLA

vinya (200 ha.), que proporciona un vi fort, espès i negre, que havia estat objecte d'un important comerç marítim des de l'edat mitjana. Les terres de conreu, força repartides, són explotades per propietaris (92%) i per arrendataris.²

Em consta que en l'època pre-industrial, el camp de Benicarló, sobretot mitjançant els beneficis obtinguts de l'horta, constituïa la principal font de riquesa de la població. El llaurador benicarlando, en la percepció comarcal, és considerat un pagès ric, benestant. Tanmateix, l'adveniment de la industrialització ha modificat sensiblement aquesta situació favorable, de tal manera que el treballador del camp es troba immers en un procés d'adaptació a la nova realitat. Aquest *impasse*, traumàtic en molts de casos, és percebut com una crisi de molt difícil solució, que respon a un cúmul de circumstàncies:

a) D'entrada, convé assenyalar que, en el litoral, el camp es troba assetjat per una gran concentració d'activitats econòmiques i d'obres d'infraestructura, fenomen que comporta, entre d'altres coses, l'encariment del sòl agrícola i de la mà d'obra, a més de perills de contaminació i d'agressió al medi ambient.

b) D'altra banda, la industrialització comporta un augment continuat dels costos de producció i del consum familiar. Aquest increment és provocat per

---

² MIRA (1971:427)

LA COMUNITAT DE PARLA

la modernització dels instruments i les tècniques de producció -mecanització, adobs, insecticides...-, i per l'assimilació d'un tipus de consum urbà.

c) Finalment, s'ha produït un estancament dels preus agrícoles pagats pels comerciants als agricultors. Tot plegat, ha menat a una reducció constant de les rendes agràries que, en alguns casos, ha provocat la deserció de la terra i, en molts altres, ha desviat l'expectativa ocupacional dels membres de la família cap al sector industrial.

R. Juan i J. Cucó defineixen aquesta situació en el marc global del País Valencià com el "procés de proletarització del llaurador valencià":

"...aquest és el resultat de la transformació del capitalisme valencià, que de fonamentalment agrari ha passat a ser eminentment industrial. En altres paraules, és el preu que ha de pagar l'agricultura valenciana en la seva adaptació a la creixent industrialització i urbanització, fins arribar a un nou tipus de producció agrícola anomenada per nosaltres 'agroindustrial', en la qual tot el valor afegit que es puga treure del camp (transformació i comercialització) ha de ser per al sector agrícola i no, com fins ara, per als altres sectors productius."³

Mentre el llaurador benicarlando - i el valencià en general- es debat entre l'abandó o l'adaptació als nous temps, el cert és que, com han fet notar

---

³ JUAN, R i J. CUCÓ (1982) El camp valencià, avui, dins NINYOLES, L. (coord.) (1982) Estructura social al País Valencià, València, Diputació de València, pp. 327-358, p. 343.

LA COMUNITAT DE PARLA

R. Juan i J. Cucó⁴, s'ha produït una variació considerable en les relacions de força existents entre propietaris i no-propietaris agrícoles, i una pèrdua de l'hegemonia que tenien els llauradors rics sobre la vida dels pobles.

L'altre grup del sector primari a Benicarló és el de la pesca. Sobre l'evolució entre els anys 1950-1985, hi ha un estudi de A. Cuenca⁵ del qual sintetitzaré les dades més importants i reproduiré algunes gràfiques.

Començaré, però, amb algunes notícies històriques. L'activitat pesquera està íntimament lligada a la mateixa ubicació i naixement de Benicarló en un emplaçament primitiu a la vora del mar, probablement al costat de l'antiga ermita de la Verge del Mar.

Serà a partir del segle XIV quan els homes del mar adquireixen el màxim protagonisme, en ser atorgada a la població el dret d'embarcar i desembarcar tota classe de gèneres en la seva platja lliures de pagament. Aquest dret va ser concedit el 25 de juny de 1370 per Pere III el Gran, i confirmat més tard per l'infant Joan d'Aragó i els Maestres de Montesa.

Durant l'època moderna, abans del s. XX, aquest sector tindrà com a activitats fonamentals la pesca i la navegació. Sobre el comerç marítim dels vins, tenim informacions llunyanes de Viciàna, que dóna notícia de les ex-

---

⁴ JUAN-CUCÓ (1982:342).

⁵ CUENCA, A. (1986) El sector pesquero de Benicarló, dins *Notas históricas de Benicarló*, Ajuntament de Benicarló, pp. 267-291.

LA COMUNITAT DE PARLA

portacions a Orà, Mazarrón i Almería, al segle XVI. Cabanilles també se'n fa ressò i constata que l'any 1714, dels 1300 habitants de Benicarló, 60 eren mariners.

A finals del segle XIX, l'auge que experimenta l'exportació de vins -i també de d'altres articles- propicia la creació de la "Compañía del Puerto de Benicarló", que enceta la construcció del port per compte de la vila. Amb tot, les obres no van trigar a paraitzar-se. Sobre l'ocupació del sector, sabem que el 1877, d'un total de població de 7922 habitants, 211 treballaven a la mar.

Hem d'arribar al segle XX per assistir a una primera gran transformació del sector que vindrà marcada per la construcció de l'actual port, començat el 1932 i acabat el 1946, i la modificació radical de les seves funcions: la pesca anirà agafant protagonisme, alhora que l'exportació de vins va disminuint com a conseqüència de la malaltia que el 1920 va afectar la vinya de la comarca. Actualment, la pesca és l'activitat gairebé exclusiva del port, juntament a l'esportiva.

Durant la dècada 60-70, el sector pesquer sofreix un nou canvi espectacular, aquesta vegada a causa de la implantació del "Plan Experimental de pesca de arrastre" (1961), motivat per l'excés de captures d'entre els anys 1945-1956. La greu situació econòmica que va ocasionar la dràstica disminució de captures que se'n va derivar va obligar a enfrontar la situació amb una

---

LA COMUNITAT DE PARLA

nova mentalitat, introduint períodes de veda, canvi de malles i horaris... La recuperació va ser molt ràpida i es va aprofitar per efectuar una veritable reconversió del sector. La nova dinàmica ha suposat una contínua disminució, tant d'embarcacions com de tripulants, mentre augmenta progressivament el tonatge i el volum de la pesca capturada, segons es pot observar a les figures 2.3 a 2.6⁶.

La responsabilitat de tan important canvi s'ha de buscar en la renovació de part de la flota, la mecanització del sistema d'arrossegament i la incorporació de noves tecnologies aplicades a la pesca -radar de superfície, sonar...-, fonamentalment. La rellevància econòmica que el sector va adquirir queda perfectament reflectida a la figura 2.7⁷. Una dada que exemplifica l'impacte econòmic del sector en la població surt de la comparació del capital generat l'any 1985 pel sector agrari -1050 milions- i el pesquer -469 milions-, si tenim en compte que el personal que es dedica a les feines de la mar és molt inferior.

---

⁶ CUENCA (1986:277-279).

⁷ CUENCA (1986:280).

FIGURA 2.3 Gràfica d'embarcacions

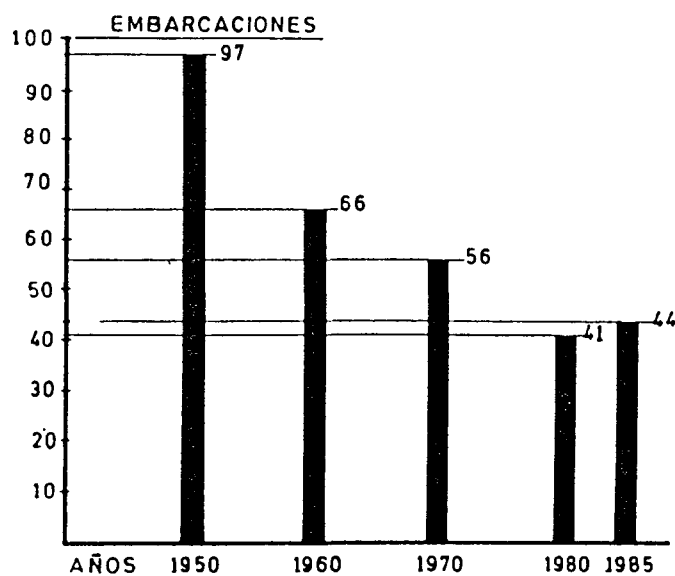

FIGURA 2.4 Gràfica de T.R.B.

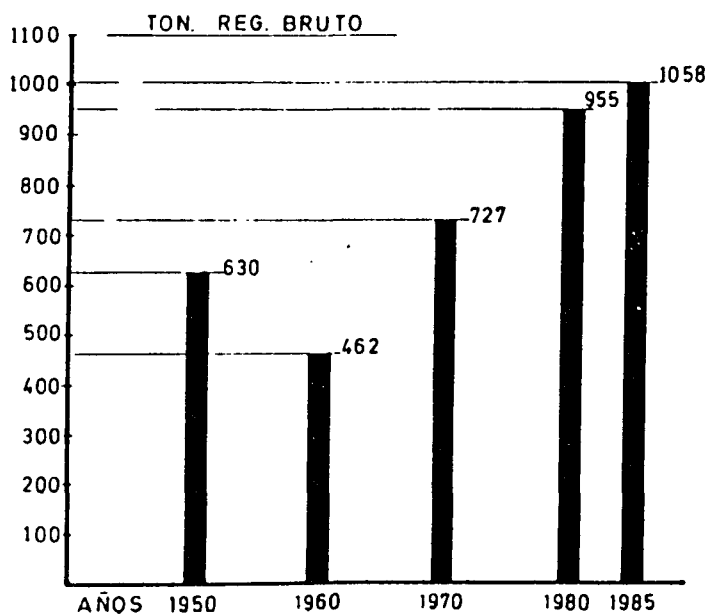

FIGURA 2.5 Gràfica de mariners embarcats

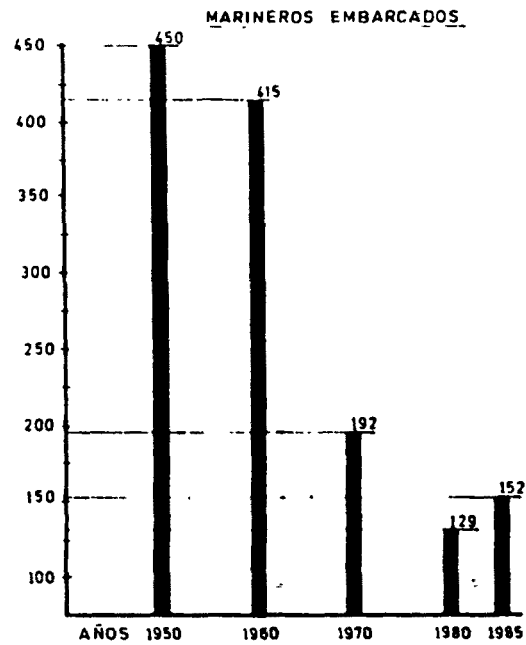

FIGURA 2.6 Gràfica de captures

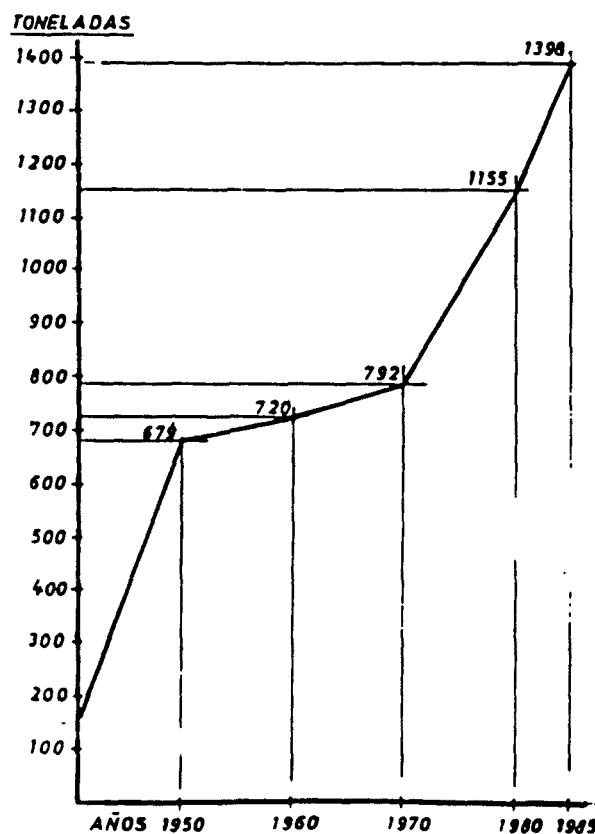
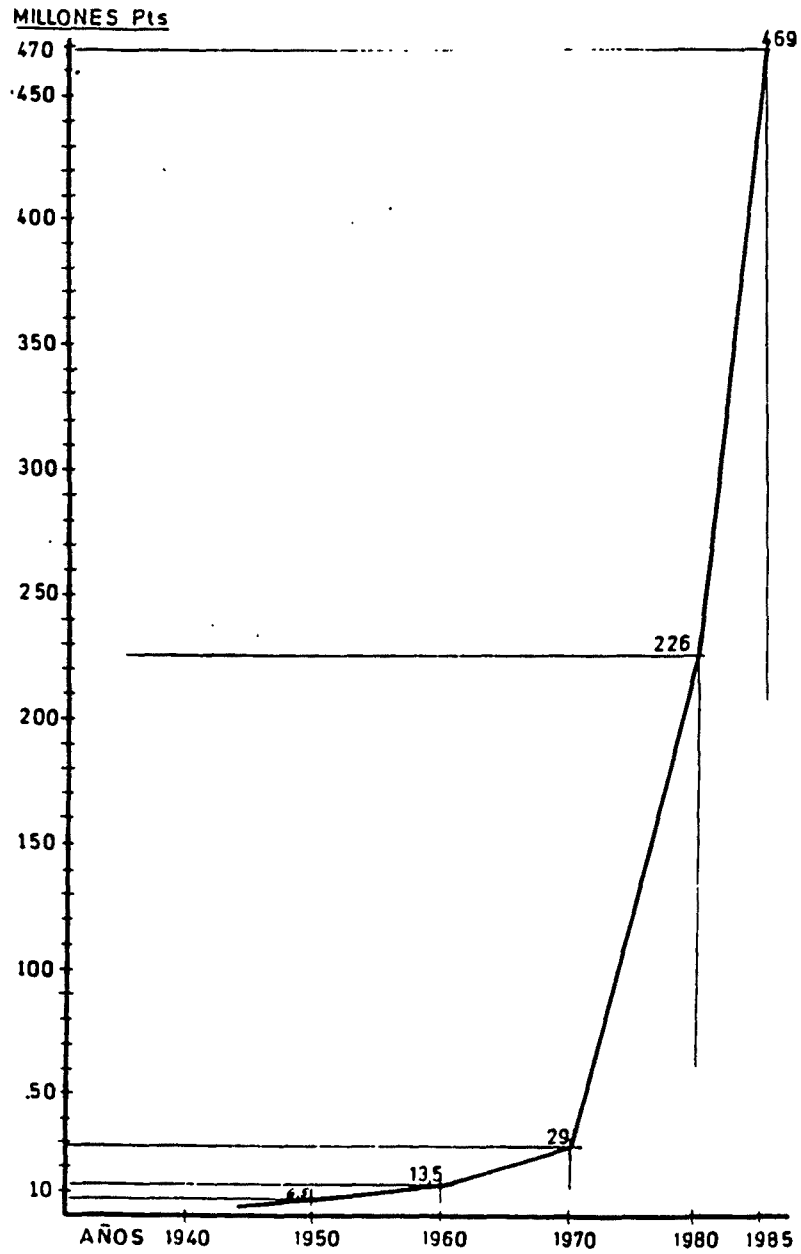

FIGURA 2.7 Gràfica de l'import de les captures

Val a dir que la realitat present, la que es desprèn de les meves converses amb els pescadors, és ben diferent. Actualment, el sector es troba novament enfonsat en una important crisi motivada per nous problemes: sobreexplotació del litoral, reglamentacions rigoroses sobre vedes i tècniques de pesca, protecció de determinades espècies, abaratiment dels preus del peix, problemes de comercialització... Tot plegat ha originat una disminució important dels beneficis econòmics, cosa que ha col·locat el pescador benicarló en la mateixa situació que afecta el llaurador.

Vista l'evolució dels grups agrari i pesquer del sector primari, passaré a caracteritzar el sector secundari. Parlar de la indústria a Benicarló ens remunta a finals del primer terç de segle, quan apareixen les primeres empreses relacionades amb la indústria química -"Domingo Roig", "Adrian Klein", "Lacas y pinturas"...-. El seu potencial era, però, molt reduït i el mercat de treball que oferien es nodria només d'obriers del poble. Passada aquesta etapa incipient, serà entre el 1955 i el 1975 quan s'experimentarà un veritable auge industrial. Durant aquesta època es produirà la diversificació del sector, amb expansió creixent, que ara fabricarà -a banda de productes químics- teixits de llana, mobles, ciment, sabó, olis essencials, colorants, conserves vegetals... Durant aquestes dècades d'eufòria industrial, s'ha de situar l'arribada de mà d'obra forània, ja que la població no podia assumir l'enorme oferta de treball creada. D'altra banda, la bona situació de què gaudien els sectors tradicionals

LA COMUNITAT DE PARLA

de Benicarló -agrari i pesquer- no propiciava la mobilitat laboral cap al sector industrial. A partir del 1975 arriba la primera crisi, que provoca una reordenació important del sector: moltes empreses fan fallida i les altres enceten un procés d'adaptació a una nova realitat definida per l'alta competència i el progrés tecnològic. Com a resultat d'aquesta "reconversió", cal destacar la consolidació de la indústria del moble, amb empreses tan importants com "Muebles Palau", "Muebles Benicarló"..., que donen feina a una gran quantitat de petites i mitjanes empreses dedicades als complements del moble. Una prova evident de la solidesa d'aquest sector és la ubicació a la població del "Centre d'Alta Tecnologia per a la Indústria del Moble". El que portem de dècada dels noranta, novament ens situa en un moment de crisi generalitzada, que encara no ha deixat sentir el veritable abast de les dramàtiques conseqüències que pot arribar a ocasionar. Les grans empreses del moble es troben en una situació d'alerta, que, lògicament, es fa extensiva a tota la petita i mitjana indústria que en depèn.

A banda de la important indústria del moble, cal remarcar la continuïtat, encara que d'una manera més discreta, de l'antiga i pròspera indústria química. L'antiga planta de producció s'ha convertit ara en un centre de distribució de productes químics -"DACSA"- . També és important la "Sociedad Italo-Española de Resinas. SIER". I, finalment, destacarem l'empresa de fabricació i exportació de maquinària "RAMARC".

LA COMUNITAT DE PARLA

Pel que fa al sector turístic, tot i l'impacte econòmic que genera, és absolutament subsidiari de Peníscola, que s'ha erigit en un gran centre d'acolliment amb una oferta extraordinàriament competitiva.

D'altra banda, la rellevància comarcal de Vinaròs, sens dubte, ha tret protagonisme a Benicarló, de tal manera que gran part dels Serveis dependents de l'Administració Autonòmica s'ha ubicat en aquella població. Així i tot, cal destacar algunes prestacions que tenen com a centre aquesta comunitat: el "Centre de Gestió Administrativa de la Seguretat Social" corresponent a l'Àrea 1 -Ports i Maestrat-; el "Centre Comarcal de Bombers"; i, el "Centre Ocupacional de Disminuïts".

2.3 Origen de la població

En l'actual composició de la població de Benicarló, hi juga un paper fonamental l'arribada d'un important contingent de gent de procedència diversa. El fenomen migratori ha estat analitzat per M. Piñana⁸, segons dades obtingudes a partir de la pròpia anàlisi de les cintes del padró municipal de 1981. Tot i la distància temporal, crec que els grans percentatges tenen plena vigència si concloem, amb l'autor, que el procés immigratori s'ha anat alençant fins arribar a quotes mínimes a finals dels setanta. En aquest apartat

---

⁸ PIÑANA, M. (1986) Estructura i origen de la població immigrada de Benicarló segons el Padró de 1981. Una aproximació (1), dins *Notas históricas de Benicarló*, pp. 293-304.

LA COMUNITAT DE PARLA

combinaré les dades aportades per Piñana -de qui he reproduït les gràfiques- amb les que ofereix el padró municipal de 1986⁹.

D'entrada, hem de situar aquesta alteració demogràfica dins del moviment de població que afecta l'Estat espanyol a causa de l'aplicació del programa d'industrialització. Si la dècada dels cinquanta té com a llocs de recepció els suburbis de Madrid i les ciutats industrials d'Euskadi i Catalunya, entre el 1961 i el 1965, al Baix Maestrat, l'eix Vinaròs-Benicarló-Peníscola es constituirà en important centre d'acolliment. A l'esmentada comarca, és important remarcar l'espectacular augment demogràfic que experimenta la franja litoral en bona part a causa de l'accelarada despoblació de les zones rurals de l'interior, que arriba a situacions dramàtiques com la desertització de la Tinença de Benifassà. És en els temps de la pròspera industrialització i el "*boom* turístic", entre els anys 1962 i 1967 quan Benicarló aconsegueix el seu màxim creixement i es converteix en el nucli més important de les comarques més septentrionals del País Valencià.

A partir del segon terç de la dècada dels setanta, la crisi econòmica es deixarà sentir, sobretot en el sector secundari, i el flux immigratori anirà disminuint. Com a conseqüència emblemàtica d'aquesta conjuntura econòmica desfavorable, Piñana ressenya el tancament, després d'un període trau-

---

⁹ (1987) Padró municipal d'habitants/1986. Coneixements del valencià, València, Edicions Generalitat Valenciana; (1990) Coneixements del valencià. Anàlisi dels resultats del Padró Municipal d'Habitants de 1986, València, Edicions Generalitat Valenciana.

LA COMUNITAT DE PARLA

màtic, de l'empresa tèxtil "Salvador Fontcuberta Lores", que es podria xifrar en la pèrdua d'un miler de llocs de treball. L'impacte d'aquesta ensorrada l'he pogut constatar en el relat d'alguns dels informants, antics treballadors de l'empresa. D'altra banda, el mal moment del sector va provocar la pràctica desaparició de la petita empresa i va deixar sense feina el 50% del personal de moltes indústries.

TAULA 1.1 La població rural i urbana del Baix Maestrat(1977-1981)⁰

Any	Vinaròs	Index (*)	Benicarló (*)	Index (*)	Peníscola	Index	Resta Baix M.	Index (*)	Total Baix M.	Index (*)
1.877	9.527	110	7.922	109	2.842	90	33.545	94	53.836	98
1.887	9.851	114	7.916	109	2.916	93	35.480	99	56.163	103
1.900	8.625	100	7.251	100	3.142	100	35.750	100	54.768	100
1.910	7.520	87	7.197	99	3.384	108	35.699	100	53.800	98
1.920	7.846	91	7.012	97	2.975	95	33.204	93	51.037	93
1.930	8.281	96	7.456	103	3.027	96	31.743	89	50.507	92
1.940	9.235	107	9.598	132	2.925	93	28.513	80	50.271	92
1.950	9.631	112	9.385	129	2.737	87	27.097	76	48.850	89
1.960	10.968	127	10.627	147	2.530	81	23.386	65	47.511	86
1.970	13.727	159	14.287	197	2.724	87	19.518	55	50.256	92
1.981	17.564	204	16.591	229	3.077	98	19.082	53	56.314	103

¹⁰ PIÑANA (1986:297).

LA COMUNITAT DE PARLA

Quant a l'origen de la població immigrada, l'anàlisi de la taula 1.2 ens mostra una informació pràcticament coincident entre les dades dels padrons de 1981 i 1986. Aquesta similitud és una prova inequívoca de l'estabilització de la població, conseqüència de l'estroncament del flux migratori.

TAULA 1.2 Origen de la població immigrada segons dades dels padrons de 1981 i 1986

NASCUTS	%1981	%1986
PAIS VALENCIA	(74'1)	(74'42)
Benicarló	53	52'3
Resta de municipis de la		
Província de Castelló	18'9	19'7
Província de València	2	2,42
Província d'Alacant	0'2	
RESTA DE L'ESTAT	(23'7)	(24'01)
ESTRANGER	(2'2)	(1'47)

D'entrada, destaca la majoria important d'habitants nascuts al País Valencià (74'42%) en relació als nouvinguts procedents de d'altres àrees de

---

LA COMUNITAT DE PARLA

l'estat (24'01%) o de l'estranger (1'47%). La província de Castelló té un pes específic molt gran (19'7%) a causa de l'èxode rural cap a la zona costanera. Segons dades de Piñana, el 24% de la població forània de Benicarló procedeix del Baix Maestrat, que juntament amb els Ports de Morella són, com hem vist, les comarques més afectades pel corrent migratori. També és molt important l'aportació demogràfica de Peníscola i Vinaròs, en funció de les relacions de veïnatge i els matrimonis mixtos.

Encara que no afecti directament l'estructura demogràfica, cal fer esment del moviment diari de gent procedent de poblacions circumveïnes -Càlig, Vinaròs, Peníscola, i, en menor escala, Cervera del Maestre i Alcanar- per motius laborals. També és important la immigració de temporada orientada cap a l'agricultura -recollida de la bajoca...- i el turisme.

Pel que fa al contingent extra-regional, només comptem amb les dades de 1981 que, amb tota probabilitat, hauran sofert una modificació mínima. Segons Piñana¹¹, doncs, en l'aportació demogràfica de d'altres comunitats de l'Estat espanyol, Andalusia va al capdavant (7'9%), seguida de prop per Catalunya (6'5%), sobretot procedent de les veïnes comarques de Tarragona; segueix Aragó (3'2%), molt especialment la franja limítrofa, que pateix unes

---

¹¹ PIÑANA (1986:302-303).

LA COMUNITAT DE PARLA

condicions socio-econòmiques adverses similars a les del Baix Maestrat i els Ports de Morella.

Finalment, pel que fa als residents estrangers, s'observa una disminució (2'2%-1'47%). La seva presència s'ha d'associar principalment al sector turístic. Arribat aquest punt, no es pot passar per alt l'arribada recent d'una important allau de magribins, que en la major part dels casos es troben en una situació administrativa irregular. Es tracta de mà d'obra molt barata, capaç de suportar llargues jornades de treball al camp i que presenta un grau d'integració mínim dins de la població.

2.4 Caracterització sociolingüística

2.4.1 Problemàtica sociolingüística al País Valencià

D'entrada, m'ha semblat convenient situar la realitat sociolingüística de Benicarló dins de les coordenades generals del País Valencià. Com és sabut, existeix una impressionant bibliografia sobre aquesta qüestió fruit d'una important reflexió teòrica a càrrec de L.V. Aracil, R.L. Ninyoles, L. Alpera, M. Ros, J.F. Mira, F. Gimeno i V. Pitarch, entre d'altres. En els darrers temps, sense oblidar la visió qualitativa, s'ha constatat l'aparició d'una sèrie

de treballs empírico-descriptius que utilitzen tècniques quantitatives d'anàlisi sociolingüística¹².

A. Ferrando sintetitza d'aquesta manera l'actual panorama sociolingüístic valencià:

"Després de vuit anys de vigència d'un règim autonòmic, es pot constatar que l'ús del valencià ha disminuït i que, mentre aquest es veu relegat cada vegada més a l'àmbit familiar, a les zones rurals i a les funcions simbòliques i de valor emblemàtic, les funcions instrumentals i el valor d'intercanvi són exercits més que mai pel castellà. No existeix cap voluntat política d'alterar l'actual estatus legal i social del valencià. De fet, les mesures legals de protecció aparent s'han limitat a despenalitzar-lo i no busquen sinó emmascarar el conflicte lingüístic."¹³

Una avaluació, forçosament succinta, del panorama sociolingüístic valencià no pot deixar passar per alt les qüestions que tot seguit esbossaré.

---

¹² MIRA, J.F. (1981) *Població i llengua al País Valencià*, València, Alfons el Magnànim; MOLLÀ et alii (1989) *Enquesta sociolingüística al País Valencià, 1985*, Alacant, Secretariado de Publicaciones de la Universidad. La Conselleria de Cultura, per mitjà del Servei d'Estudis dirigit per R. L. Ninyoles, ha realitzat d'altres estudis com ara: (1986) *Enquesta sobre el valencià en l'àmbit comercial i financer*; (1987) *Enquesta sobre el valencià en el sector terciari avançat*; (1987) *Enquesta sobre el valencià en l'administració pública valenciana*; (1987) *Enquesta sobre el valencià en l'administració local*; (1990) *Coneixements del valencià. Anàlisi dels resultats del Padró Municipal d'Habitants de 1986*. Un bon resum de les dades aportades per aquestes enquestes es pot trobar a MOLLÀ, A. (1992) *La política lingüística al País Valencià*, dins GINEBRA, J. et alii (1992) *La llengua als països catalans*, Barcelona, Fundació Jaume Bofill, pp. 29-48.

¹³ FERRANDO, A. (1991) *Les perspectives de la normalització lingüística al País Valencià*, dins MARTÍ, J. (coord.) (1991) *Processos de normalització lingüística: l'extensió d'ús social i la normativització*, Barcelona, Columna, pp. 103-137, p. 135.

La problemàtica sociolingüística al País Valencià es defineix en termes del conflicte lingüístic existent com a conseqüència d'un procés de substitució lingüística del valencià pel castellà.

Històricament, aquest procés ha presentat diverses fases, amb una diferent orientació del canvi lingüístic: a) segles XVI a XIX: direcció horitzontal i selectiva; b) segle XIX: direcció descendent espontània; i c) actualment: direcció totalitzadora; amb l'arribada dels *mass media*, el canvi idiomàtic s'ha independitzat de la mobilitat social¹⁴.

Quant a l'aspecte demogràfic, és important destacar que es tracta d'un país amb dues zones lingüístiques, encara que de molt diferent pes demogràfic: el territori històricament valencianoparlant ocupa el 58'24%, però aplega quasi bé el 90% de la població. Cal advertir, però, que aquesta correlació demogràfica no es correspon, actualment, amb la lingüística a causa de la defecció idiomàtica d'un sector de la població originàriament valencianoparlant i de l'escassa integració lingüística de l'onada immigratòria. El percentatge d'immigrants representa el 25'35% dels habitants del País Valencià, dels quals, si bé declaren entendre el valencià un 64'2%, només el 14'9% i el 9'1% el saben parlar i llegir, respectivament.

---

¹⁴ MOLLÀ et alii (1989:7-8).

LA COMUNITAT DE PARLA

Pel que fa al domini oral del valencià, s'observa una tendència regressiva: la comunitat valencianoparlant envelleix ràpidament¹⁵. A més a més, la competència activa en valencià no es correspon, ni de bon tros, amb l'ús que se'n fa: la llengua s'està privatitzant a l'àmbit familiar; cada cop és més difícil aprendre la llengua fora de la llar o de l'àmbit escolar. S'insinua, doncs, un **procés d'irlandització**: mentre augmenta el nombre d'alfabetitzats en valencià i, en determinats sectors, el seu prestigi cultural, el nombre d'usuaris recula progressivament¹⁶.

L'adveniment de la democràcia i la posterior promulgació de l'Estatut d'Autonomia (1982) van portar la despenalització de l'ús del valencià, que adquirirà l'estatus de cooficialitat. La promulgació de la Llei d'Us i Ensenyament del Valencià (1983) significarà l'alfabetització escolar en termes d'obligatorietat com a assignatura curricular. Tanmateix, l'escolarització total en valencià a penes arriba al 2% i a l'1% dels alumnes d'E.G.B. i de Batxillerat, respectivament, a les comarques valencianoparlants.

El fet que la llengua hagi rebut tradicionalment la denominació particularista de **valencià**¹⁷ l'ha convertida en instrument de manipulacions ideològi-

---

¹⁵ PITARCH, V. (1986) El català al País Valencià: retracció i resistència, *Caplletra*, 1, pp. 75-88, pp. 80-81.

¹⁶ FERRANDO (1991:124).

¹⁷ FERRANDO, A. (1980) *Consciència idiomàtica i nacional dels valencians*, València, Universitat de València.

LA COMUNITAT DE PARLA

ques i polítiques. La major part dels valencians no tenen una idea clara sobre la filiació idiomàtica del seu idioma. Hi ha símptomes, però, que l'ensenyament pot resoldre aquesta qüestió.

L'estatus social del valencià és mitjà i baix, predominantment rural, en contrast amb el castellà, que gaudeix d'un estatus alt o mig-alt, associat a l'accés cultural, al progrés econòmic i a l'ús urbà. Aquell té un valor integratiu i aquest instrumental¹⁸. La convicció que la llengua pròpia del país no determina d'una manera important la identitat col·lectiva¹⁹ afavoreix els canvis ocasionals de llengua, fins i tot si l'interlocutor castellanoparlant és d'estatus inferior.

La creació de la Radiotelevisió Valenciana-Canal 9 (1989) ha decebut les expectatives creades. La que havia de ser una eina de normalització i difusió del valencià ha anat sumant-se a la castellanització, de tal manera que a un ús majoritari d'aquesta llengua afegeix la divulgació d'unes pautes comunicatives diglòssiques. Tampoc no es pot oblidar que l'inici de les seves emissions va obstaculitzar la recepció del senyal de Televisió de Catalunya-TV3 - que arribava al País Valencià des del 1986-, arran de la qual s'enceta una

---

¹⁸ ROS, M. (1982) Percepción y evaluación social de hablantes de cinco variedades lingüísticas, dins NINYOLES (1982: 679-697)

¹⁹ ROS, M., J. CANO i C.I. HUICI (1988) Language and Intergroup Perception in Spain, dins GUDYKUNST, W.B.(ed.) (1988) Language and Ethnic Identity, Clevedon/Philadelphia, Multilingual Matters Ltd, pp. 87-103.

"guerra de freqüències", auspiciada pel govern central i encara no ben resolta.

2.4.2 Dades sobre competència lingüística a Benicarló

La primera enquesta que ens aporta dades inferibles a la nostra comunitat de parla va ser feta per J.F. Mira el 1979²⁰. Cal advertir amb l'autor que aquest treball no segueix el rigorós mètode sociolingüístic, presenta moltes deficiències de conceptualització i no valora la intensitat d'ús de la llengua, la projecció generacional o actituds bàsiques. Amb tot, els resultats a què arriba semblen força interessants.

Segons Mira, el 60'40% de la població de la zona valencianoparlant *parla o sap parlar valencià*, d'acord amb la següent distribució²¹:

---

²⁰ MIRA (1981).

²¹ MOLLÀ (1992:31) resumeix les conclusions globals de l'enquesta de Mira.

Caracterització territorial

- 25% - 43%:** Alacant, Elx, València, segons aquest ordre.
- 68% - 75%:** Alcoi, Castelló i nuclis urbans i semiurbans amb emigració.
- Més del 80%:** Nuclis urbans, semiurbans i rurals sense emigració rellevant.

Caracterització ocupacional

Major ús del valencià: agricultors i obrers (llevat dels immigrants).

Equilibri dues llengües: industrials i comerciants.

Major ús del castellà: empleats i professions liberals.

Caracterització per edats

De 8 a 15 anys: 52'40% de valencianoparlants.

De més de 55-60 anys: 66'10% de valencianoparlants.

Pel que fa a la vila de Benicarló, va ser classificada dins de les poblacions de tipus 2B, és a dir, aquelles amb més de 10.000 habitants i amb índexs baixos d'immigrants. Els seus resultats van ser amitjanats amb els de Vinaròs. L'àrea on es va incloure era la formada per les quatre comarques septentrionals del País Valencià: Alcalatén, Alt i Baix Maestrat i Ports, zona de molt baixa densitat urbana amb un altíssim predomini numèric de les

LA COMUNITAT DE PARLA

poblacions inferiors a 2.000 habitants. En les dues poblacions on es va realitzar l'enquesta es va comptabilitzar una mitjana del 18% d'immigrats.

Els resultats obtinguts per al tipus de població 2B de l'àrea territorial esmentada van ser:

Parlen o saben parlar valencià: total 79%

Edat

8-15:	80%
15-30/35:	74%
30/35-55/60:	75%
55/60-...:	89%

S'observa que els percentatges dels individus d'entre 15 i 55/60 anys estan per sota de la mitjana. Aquest fenomen és atribuït per l'autor a la presència d'immigrats castellanoparlants, especialment homes, que han arribat sense família.

Origen

Nascuts al País Valencià:	92%
Nascuts a regions castellanoparlants:	16%
Nascuts al P.V. de pares valencians:	97%
Nascuts al P.V. de pares no valencians:	17%
Fills de pares valencianoparlants:	99%
Fills de pares castellanoparlants:	25%

LA COMUNITAT DE PARLA

D'aquests percentatges voldria destacar el referent al grup format pels nascuts a regions castellanoparlants -16%-, que demostra que la força integradora de les comunitats majors de 10.000 habitants és molt menor que la de comunitats homogènies i reduïdes. En aquest sentit, el 34% del mateix grup en poblacions d'entre 2.000 i 10.000 habitants és ben eloqüent.

Població immigrada segons anys de residència

10 anys al País Valencià:	11%
20 anys al P.V.:	21%
Més de 20 anys al P.V.:	-

La progressió a mesura que augmenten els anys de residència és evident.

Categories ocupacionals

Agricultors:	99%
Obrers:	88%
Empleats:	85%
Professions liberals:	87%
Industrials/Comerciants:	97%

D'aquestes dades es dedueix que el percentatge de castellanoparlants és més alt en les categories ocupacionals que impliquen més mobilitat. Agricultors, empresaris i botiguers són gairebé exclusivament valencianoparlants.

El Padró Municipal de 1986 per primera vegada inclou en el qüestionari algunes preguntes sobre competència lingüística. Les figures 2.8 i 2.9 donen

LA COMUNITAT DE PARLA

compte dels resultats sobre coneixement de valencià per a la zona valencianoparlant del País Valencià i per a la vila de Benicarló, respectivament.

Comparativament, destaca el percentatge d'habitants que no entenen el valencià, 5'75%, sensiblement inferior al de la zona valencianoparlant del País Valencià, 15'9% (-10'15). En canvi, el grup amb competència passiva -i ocasionalment lectora- és superior a Benicarló, 12'45% (11'35%+1'1%), que al País Valencià, 8'35%. Probablement, la causa s'ha de cercar en l'escàs grau d'assimilació lingüística dels nuclis semiurbans i urbans. D'altra banda, resulten un xic sorprenents els resultats equilibrats que aporta Benicarló en relació a la capacitat de parlar/llegir i parlar/llegir/escriure, 15'24% i 11'55% respectivament, si els comparem amb el fort esgló d'aquests resultats al País Valencià, 22'8% i 6'55%.

Com a conclusió, voldria posar èmfasi en el percentatge global d'individus capaços d'expressar-se en valencià a Benicarló, 81'8%, superior en sis punts a la mitjana de l'àrea valencianoparlant del conjunt del País Valencià, 75'75%. Notem que les dades referents a Benicarló per al 1986 són molt similars a les aportades per Mira per al 1979, 79%.

Universitat Rovira i Virgili

Departament de Filologies Romàniques

TARRAGONA

**VARIACIÓ I CANVI LINGÜÍSTIC
EN CURS AL CATALÀ DE TRANSICIÓ
NORD-OCCIDENTAL / VALENCIÀ**

Doctorand: Miquel Àngel Pradilla i Cardona

Dirigida per: Maria Teresa Turell i Julià

Tarragona, 1993

Coneixement del valencià a la zona valencianoparlant del País Valencià segons les dades del padró de 1986

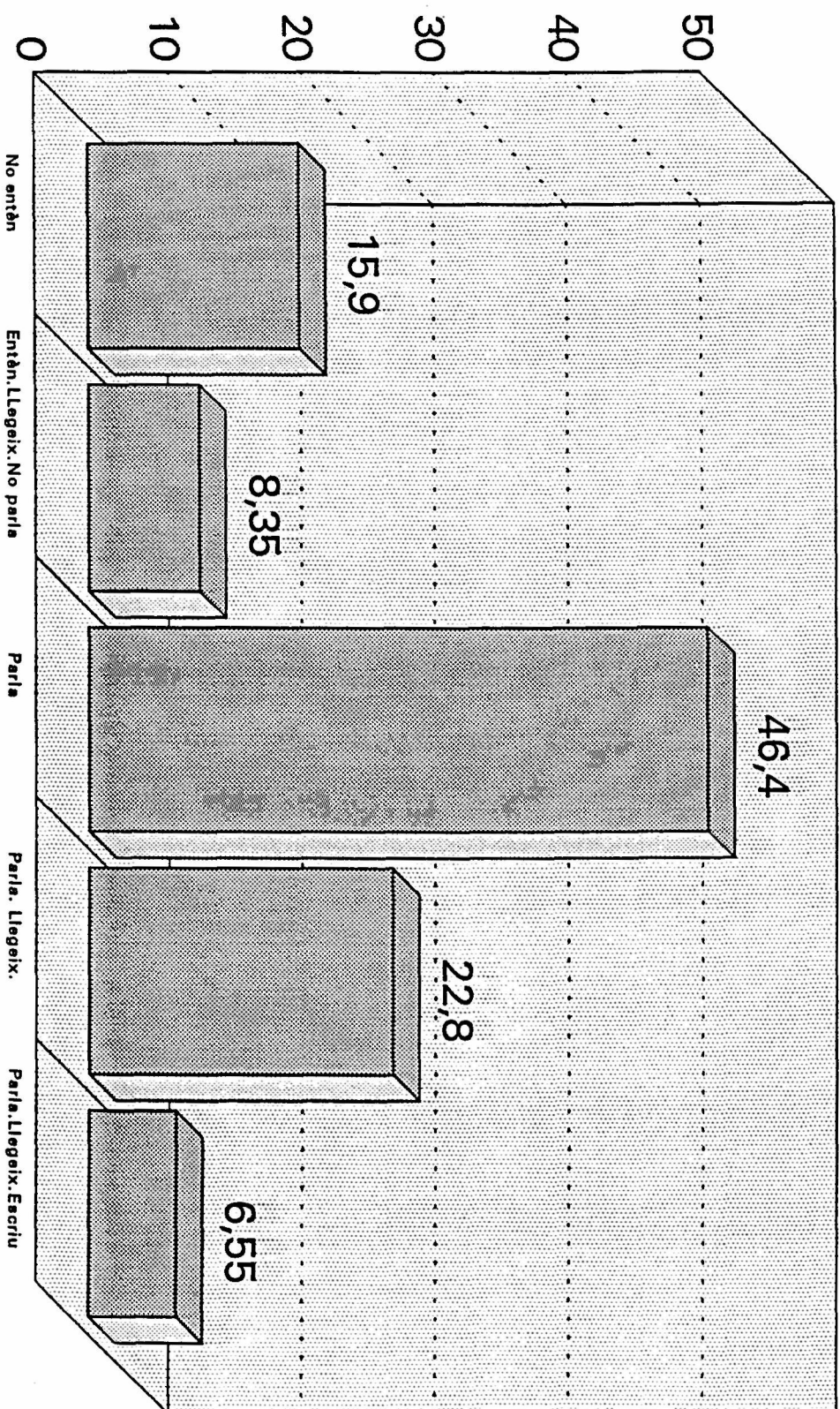

Figura 2.8

Coneixement del valencià a Benicarló segons dades del padró

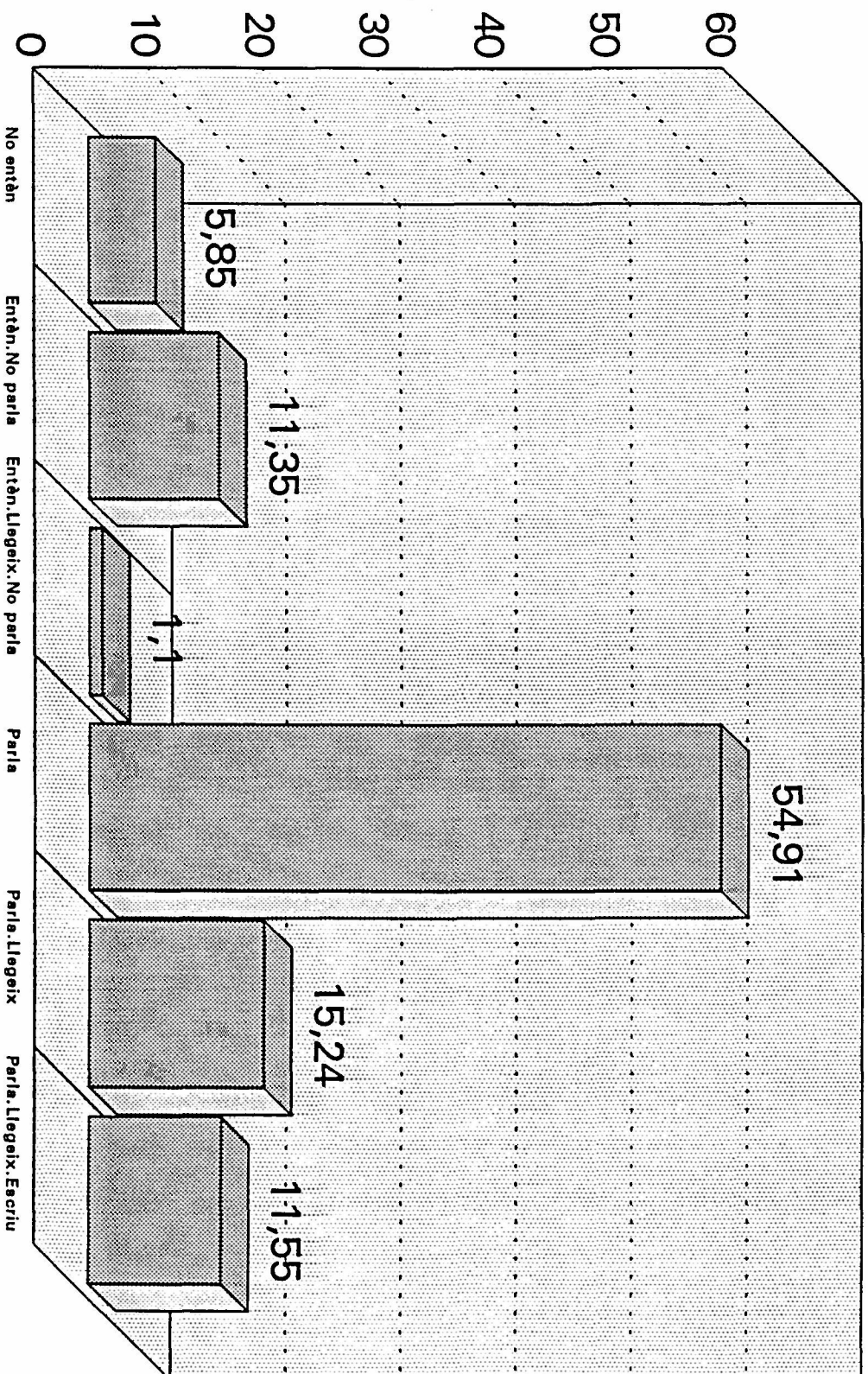

Figura 2.9

El fet de no disposar de les dades del Padró Municipal de 1991, encara no publicades, no m'ha permès analitzar-ne l'evolució. Tanmateix, estic segur que s'haurà produït un augment notable de la competència lingüística activa, en les seves diverses qualitats -oral, lectura i escriptura- i, alhora, haurà disminuït sensiblement el percentatge d'individus que no entenen el valencià. Sens dubte, el paper de l'ensenyament i dels mitjans de comunicació haurà esdevingut determinant.

Encara que disposem de dades referents a l'ús real efectiu a la globalitat del País Valencià, el fet de no poder contrastar-les amb dades sobre la comunitat de parla estudiada m'ha portat a passar-les per alt²². Això no obstant, una avaluació impressionística, fruit del nostre contacte amb els membres de la comunitat en diverses i llargues estades, em porta a consideracions bastant similars a les exposades en relació a la dinàmica de llengües general al País Valencià: comportaments lingüístics diglòssics, autoodi, canvi automàtic de

---

²² MOLLÀ et alii (1989). Es tracta d'un treball molt interessant realitzat pels professors L. Alpera i F. Gimeno de la Universitat d'Alacant, i D. Mollà i A. Tobarra de la Universitat de València, amb la col.laboració de l'economista M. Lledó, coordinador del treball de camp. Constitueix una anàlisi empírico-descriptiva a partir de les dades obtingudes d'una enquesta general estadísticament representativa del País Valencià, feta amb l'objectiu de determinar els principals aspectes de la problemàtica sociolingüística valenciana, i el grau d'acceptabilitat que pot tenir, en el nostre context concret, la planificació lingüística dins dels diversos àmbits d'ús lingüístic. El qüestionari que s'ha fet servir consta de tres parts: 1) Competència comunicativa; 2) Actuació comunicativa; i 3) Actituds lingüístiques. Tanmateix, el fet que la delimitació geogràfica sigui per "regions" fa que els resultats que em poden interessar més directament es refereixin a Castelló, zona, al meu parer, massa heterogènia. Per tant, he preferit respectar l'especificitat de la comunitat de parla investigada.

NINYOLES (coord.) (1992) segueix un qüestionari similar al de l'enquesta acabada d'ementar i inclou també una avaluació del procés de normalització i de l'ús desitjable.

llengua quan l'interlocutor és desconegut... D'alguna manera, aquestes actituds confirmen l'escàs grau d'integració lingüística del sector immigrat, ja que són portadors de la varietat prestigiosa.

D'altra banda, des de la dècada dels seixanta, Benicarló ha canviat la seva estructura econòmica en convertir-se en un pròsper nucli industrial i, en conseqüència, també hi ha hagut una lògica mobilitat social. Si aquest fet el connectem amb la problemàtica sociolingüística del País Valencià i acceptem la tesi de Fuster²³ segons la qual el conflicte lingüístic és un conflicte de classe, entendrem el fet que les famílies més benestants o amb determinades aspiracions socials hagin parlat als seus fills en castellà, de tal manera que aquests han hagut d'adquirir la competència activa en valencià fora de la llar. Val a dir, però, que amb la nova conjuntura política la distància social entre valencià i castellà ha disminuït.

2.4.3 Benicarló: comunitat de parla urbana

La caracterització laboviana de Benicarló com a comunitat de parla suposa que els seus membres comparteixen un conjunt de normes sociolingüístiques, ja siguin d'interpretació referencial com d'avaluació social. Efectivament, ens trobem davant d'un grup humà caracteritzat per una interacció

---

²³ FUSTER, J. (1962) *Nosaltres els valencians*, Barcelona, Edicions 62.

LA COMUNITAT DE PARLA

regular i freqüent dels seus membres, els quals coneixen i fan servir una sèrie de restriccions comunicatives a partir del conjunt de varietats, vernacles i estàndards que posseeixen²⁴. Aquest conjunt constitueix el seu repertori lingüístic entès com un subgrup del *continuum* de gramàtiques de transició, que s'estén des d'un català estàndard fins a un castellà estàndard, veritable varietat neutra de comunicació intergrup²⁵ (V. figura 2.10).

FIGURA 2.10 Diasistema de la comunitat de parla

DIASISTEMA CATALÀ			DIASISTEMA CASTELLÀ	
Català estàndard	Valencià	Tortosí	Castellà regional	Castellà estàndard

Sembla, doncs, que es tracta d'una comunitat multilectal, on la descripció del repertori lingüístic individual respon a una sèrie de condicionants d'índole molt diversa.

D'entrada, els "benicarlandos autòctons" posseeixen com a varietat vernacle bàsica el català nord-occidental de transició cap al valencià (tortosí). D'altra banda, els "nous benicarlandos", que han arribat en els diversos processos migratoris, tenen com a primera varietat, segons procedència, el català nord-occidental de transició cap al valencià (Alt i Baix Maestrat,

²⁴ SANKOFF, D. i W. LABOV (1979) On the Uses of Variable Rules, *Language in society*, 8, pp.189-222, p. 202.

²⁵ GIMENO-MONTOYA (1989:69).

Ports, Baix Ebre, Montsià), el valencià general i el castellà regional (andalús, aragonès...).

Si es volen caracteritzar les varietats emprades en situacions comunicatives formals, això és, l'estàndard, l'esquema anirà agafant complexitat ja que hi jugaran un paper fonamental factors com l'edat, el nivell educatiu, els coneixements de valencià, la procedència, l'àmbit socio-professional... A grans trets, podríem dir que el castellà continua fent de veritable varietat estàndard per a la major part de sectors de la comunitat. Això no obstant, els individus amb un nivell educatiu baix i d'edat avançada, pel fet d'haver tingut un accés nul o deficient al seu coneixement, el substitueixen per les pròpies varietats diatòpiques, ja sigui català o castellà. D'altra banda, encara està per veure l'efecte (socio)lingüístic que ha tingut l'ensenyament i els mitjans de comunicació en el sentit de conformar una varietat estàndard valenciana. El cert és que hi ha grups, encara molt minoritaris, en què el valencià substitueix el castellà com a varietat estàndard, sobretot quan és present un factor ideològic com la lleialtat lingüística. Pel que fa al segment de població alfabetitzada en valencià, des del meu punt de vista, no crec que hagi canviat en la mesura que fóra desitjable l'esquema diglòssic de les relacions lingüístiques.

Quant al model de llengua triat com a varietat estàndard, cal dir que el domini lingüístic català compta amb tres grans normes: la barcelonina, la illenca i la valenciana, cosa que comporta una lògica desorientació en els parlants del català nord-occidental²⁶, varietat a la qual pertany Benicarló. En aquest sentit, la situació sociolingüística actual fa que la norma elegida sigui la valenciana. El motius són obvis: ho afavoreix la situació político-

---

²⁶ LÓPEZ DEL CASTILLO, L. (1976) *Llengua estàndard i nivells de llenguatge*, Barcelona, Laia.

administrativa, el model de llengua de l'ensenyament i la proximitat lingüística.

Labov²⁷ adverteix que les comunitats grans i urbanes, a diferència de les petites i rurals, ofereixen una situació més complexa quant a l'esquema d'estils dels parlants, la presència de grups ètnics diferents i la major mobilitat social. En el cas de Benicarló, tot i els seus només 18.000 habitants, l'existència de sectors lingüístico-culturals diferents procedents de la immigració, el caràcter cosmopolita dels seus veïns, en contacte permanent amb el turisme, una economia on la indústria esdevé cada cop més el sector més destacat, i, finalment, els costums ciutadans que a poc a poc es generalitzen (setmana anglesa, freqüents viatges fora, sortides vacacionals...) ens porten a considerar-lo com una comunitat de parla urbana.

---

²⁷ LABOV (1972d:74).

3. METODOLOGIA DE TREBALL

3. METODOLOGIA DE TREBALL

3.1 Introducció

La maduresa assolida per la sociolingüística exigeix l'elaboració de models teòrics de conjunt, la valoració de les seves aportacions a la lingüística i una exposició detallada sobre la bondat de les diverses tècniques utilitzades.

Quant a la presentació dels aspectes metodològics, val a dir que els intents han estat escassos i d'abast restringit. Fora dels clàssics "The study of language in its social context" de Labov¹, del 1970, i **Field Techniques in an Urban Language Study** de R. Shuy, W. Wolfram i W. Riley², del 1968,

---

¹ LABOV, W. (1970).

² SHUY, R., W. WOLFRAM i W. RILEY (1968) **Field Techniques in an Urban Language Study**, Washington D.C., C.A.L.

hem de traslladar-nos a èpoques molt recents per trobar obres interessades a aportar una visió de conjunt -i de vegades crítica- de la qüestió del mètode.

En aquest sentit, quatre obres de consulta obligada són: l'article del 1984 "Field methods used by the project on linguistic change and variation" de W. Labov³, on l'autor sistematitza tot l'edifici metodològic que ha anat bastint amb els seus treballs i amb els dels seus seguidors; **Observing and Analysing Natural Language** de L. Milroy⁴, del 1987, on l'autora fa una revisió crítica de la investigació realitzada fins al moment i alhora patrocina alternatives metodològiques molt interessants (xarxes socials...); C. Silva-Corvalán publica el 1989 **Sociolingüística. Teoría y análisis**⁵ el segon capítol de la qual s'ocupa del mètode; i, finalment, el 1990 surt a la llum **Metodología sociolingüística** de F. Moreno⁶, llibre molt interessant on postula les regles bàsiques que han de regir la metodologia sociolingüística, i exposa detalladament tots els passos a seguir així com les diverses opcions que es presentaran a l'investigador.

---

³ LABOV, W. (1984) Field methods used by the project on linguistic change and variation, dins BAUGH, J. i J. SHERZER (eds.) (1984) *Language in use: Readings in sociolinguistics*, Englewood Cliffs, NJ Prentice-Halle, pp. 28-53.

⁴ MILROY, L. (1987) *Observing and Analysing Natural Language*, Oxford, Blackwell.

⁵ SILVA-CORVALÁN (1989)

⁶ MORENO (1990)

METODOLOGIA DE TREBALL

Si bé una de les aportacions fonamentals de la sociolingüística és l'assoliment d'un veritable salt qualitatiu en l'elaboració d'una metodologia empírica i realista, convé no oblidar que continua oferint importants limitacions, com s'anirà advertint en els apartats que segueixen.

Moreno⁷ defineix la investigació perfecta com aquella que és capaç d'obtenir unes conclusions que es trobin a una distància zero de la realitat observada. Tanmateix, s'apressa a dir-nos que cap estudi ha assolit aquest nivell màxim de perfecció. Segons això, es podria considerar com un dels objectius de la sociolingüística el capteniment constant en la reducció d'aquesta distància.

És important, per tant, enfrontar-se a les anàlisis sociolingüístiques des de la consideració que es tracta de models idealitzats d'un fragment de llengua⁸: **models** en tant que artificis teòrics que esquematitzen l'organització interna dels fets; **idealitzats** ja que suposen un grau major o menor de distància de la realitat; i **fragments de llengua** a causa de la pràctica impossibilitat d'abraçar tots els nivells lingüístics i tots els factors que els afecten: per molt exhaustives que siguin les anàlisis, sempre seran parcials.

---

⁷ MORENO (1990:47)

⁸ MILROY (1987:1 i segs.)

3.2 Selecció dels informants

3.2.1 Estratificació de la població

Un dels objectius globals d'aquest treball és determinar la dinàmica social d'un canvi lingüístic, la qual cosa planteja com a ineludible l'establiment dels factors variables independents a tenir en compte com a hipotètics condicionants de la variació.

Marcellesi i Gardin⁹ defineixen la categoria **grup social** en termes de "unitats col·lectives reals, però parcials, basades en una activitat lingüística comuna". Sobre aquesta definició ja es pot assajar una compartimentació de la societat. Abans que res, però, ens semblen de vital importància els advertiments de Turell¹⁰ quan diu que les emissions lingüístiques d'un individu han de ser considerades com a representatives del grup social al qual pertany -l'idiòlecte perd sentit des de la sociolingüística¹¹- i, d'altra banda, que hi ha tants grups socials com variables socials es coneixen, tot i que es fa difícil delimitar grups socials purs ja que molt sovint concorren en la societat una sèrie de variables al mateix temps. En definitiva, podríem concloure amb

---

⁹ MARCELLESI, J.B. i B. GARDIN (1974) *Introduction à la Sociolinguistique. La Linguistique sociale*, París, Larousse. Citem de la trad. cast.(1978) *Introducción a la sociolingüística*, Madrid, Gredos, pp. 15-18.

¹⁰ TURELL, M.T. (1988:105).

¹¹ ROMAINE, S. (1980) *A Critical Overview of the Methodology of Urban British Sociolinguistics*, *English World Wide*, 2, p. 184. Aquesta autora critica l'anomenat individualisme metodològic de Labov, el qual considera l'individu com a representant d'un grup social, tal com ho fa la dialectologia.

METODOLOGIA DE TREBALL

Romaine¹² que qualsevol segmentació del *continuum* social respon a simples graus d'abstracció per a l'anàlisi lingüística.

L'establiment de les variables socials considerades en aquesta investigació s'ha fet d'acord amb una caracterització sociològica prèvia de la comunitat de parla (V. 2.2). Les categories ateses han estat, d'una banda, les clàssiques edat i sexe. També m'ha semblat rellevant la variable procedència -del mateix informant, dels pares i del cònjuge- si tenim en compte que un 22'12 % de la població catalanoparlant de Benicarló prové de d'altres llocs del domini lingüístic. D'altra banda, he renunciat a la consideració de la variable classe social -estatus o nivell social, factor sòcio-cultural¹³, posició sòcio-econòmica¹⁴- en benefici de paràmetres més ben delimitables com són l'ocupació i el nivell educatiu. I, finalment, he volgut controlar la incidència que podia tenir el factor coneixements de valencià normatiu, després de l'accés de la llengua a l'ensenyament primari i secundari (1983).

Capítol a part mereix l'absència d'una categoria tan explotada -sobretot per la sociolingüística nord-americana- i que ha donat tan bons resultats com és la classe social. En aquest sentit, és important destacar que es tracta d'un concepte molt polèmic, que no s'ha aconseguit definir amb precisió i fins i tot

---

¹² ROMAINE (1980:195)

¹³ LÓPEZ MORALES (1989:129 i segs.)

¹⁴ MORENO (1990:114)

METODOLOGIA DE TREBALL

es dubta de la seva existència real. A més a més, la seva validesa universal ha estat posada en qüestió en tant que s'ha revelat inútil per a l'estudi de comunitats petites o amb patrons distints de l'occidental, sense oblidar que l'estratificació nord-americana és sensiblement diferent a la mediterrània, posem per cas. Un altre argument en contra ha estat la constatació de comportaments lingüístics diferents dins de membres de la mateixa classe social, o, fins i tot, de la mateixa família¹⁵.

Aquestes objeccions han conduït la investigació sociolingüística cap a l'elaboració de nous constructes teòrics. En el cas que ens ocupa, m'ha semblat molt interessant la noció de **mercat lingüístic**, creada per Bourdieu i Boltanski¹⁶ el 1975 i adaptada el 1978 per D. Sankoff i S. Laberge¹⁷. La idea central suposa que la parla de *determinades professions comparteix uns determinats trets a causa de la necessitat professional d'utilitzar un instrument comunicatiu de prestigi*. Lògicament, la consideració del factor **ocupació** ens podrà aportar dades al respecte. Tanmateix, aquesta innovació teòrico-metodològica no està exempta de problemes, a destacar: l'exclusió de jubilats,

---

¹⁵ CEDERGREN, H. (1987) Consideraciones sociolingüísticas sobre la micro-evolución lingüística, dins LÓPEZ MORALES, H. i M. VAQUERO (1987) *Actas del I Congreso Internacional sobre el Español de América*, San Juan, Academia Puertorriqueña de la Lengua Española.

¹⁶ BOURDIEU, P. i L. BOLTANSKI (1975) *Le fetiche de la langue*, dins *Actes de la recherche en Sciences Sociales*, 4, pp. 2-35.

¹⁷ SANKOFF, D. i S. LABERGE (1978) *The linguistic market and the statistical explanation of variability*, dins SANKOFF, D. (ed.) (1978) *Lingusitic variation. Models and Methods*, New York, Academic Press, pp. 239-250.

METODOLOGIA DE TREBALL

aturats, estudiants i mestresses de casa, grups que no tenen un estatus socio-professional; i el caràcter estàtic de l'assignació professional de determinats parlants amb una història laboral molt variable. Aquesta investigació ha intentat pal·liar la primera deficiència assignant als informants dels grups exclosos un nou factor, l'àmbit de relació, que vindrà definit per l'ocupació del cap de família i, en el cas dels jubilats, per la seva professió anterior. Quant al segon inconvenient, val a dir que els casos d'assignació dubtosa han estat mínims, i quan han sorgit s'ha sol·licitat una avaluació paral·lela a diversos col·legues.

La variable procedència situarà els informants, pares i cònjuges en àrees geogràfiques definides per les isoglosses establertes en l'ordre prepalatal per al diasistema català, segons les informacions de què disposem. En el cas del Baix Maestrat, zona majoritària de procedència dels nouvinguts a Benicarló, jo mateix he establert les isoglosses de pronúncia en un treball que es pot considerar com a exploratori (V. 4.3.2).

Finalment, cal dir que la tipologia de factors de les variables ocupació, àmbit de relació, nivell educatiu i coneixements de valencià normatiu pren com a base les categories establertes pel Padró municipal de 1986, tot i que, en algunes ocasions, la mostra m'ha obligat a realitzar noves agrupacions i alguna supressió.

Tot plegat, queda resumit a l'esquema que segueix:

VARIABLES SOCIALS

1. Sexe

1.1 Home

1.2 Dona

2. Edat

2.1 16-24

2.2 25-34

2.3 35-44

2.4 45-54

2.5 55-70

3. Procedència de l'informant

3.1 Benicarló

3.2 Àrea de segregació de la iod

3.3 Àrea de fricació

3.4 Àrea d'africament prepalatal sonor

3.5 Àrea d'africament prepalatal sord

3.6 Àrea castellanoparlant

4. Procedència del pare (com a 3)

5. Procedència de la mare (com a 3)

6. Procedència del cònjuge (com a 3)

7. Ocupació

7.1 Agricultor

7.2 Pescador

7.3 Treballador industrial

7.4 Treballador del sector serveis

7.5 Professional tècnic

7.6 Mestressa de casa

7.7 Estudiant

7.8 Jubilat

8. Nivell educatiu

8.1 Sense titulació

8.2 Ensenyament primari

8.3 Ensenyament secundari

8.4 Ensenyament superior

9. Coneixements de valencià normatiu

9.1 Inexistents

9.2 Nivell elemental

9.3 Nivell mitjà

9.4 Nivell superior

3.2.2 La mostra

Davant la impossibilitat d'obtenir dades de tota la població, una de les primeres qüestions que es plantegen a l'investigador és la de dissenyar una mostra. La selecció es fa en funció dels objectius de la recerca i ha de garantir, d'una banda, la representativitat i, de l'altra, l'exhaustivitat, ja que seria fatal l'omissió de subgrups significatius de la comunitat.

El punt de partida ha de ser, doncs, l'establiment del que la sociologia anomena **univers real de la mostra**, que s'obté delimitant de la manera més precisa possible la població que serà objecte d'atenció. En aquest treball, els individus que podran ser seleccionats hauran de ser catalanoparlants, d'entre 16 i 70 anys i nascuts a Benicarló o amb més de cinc anys de residència a la vila.

Aquestes constriccions responen a diverses raons. L'escàs nivell d'integració lingüística de la població castellanoparlant (V. 2.4.2) situa el fenomen lingüístic variable / ζ / en el grup de catalanoparlants. L'assignació del límit inferior d'edat es deu a la consideració que a partir dels 16 anys queda garantida l'estabilització de la gramàtica dels adolescents. La desatenció de la població de més de 70 anys és un requeriment de l'anàlisi experimental a què seran sotmeses les realitzacions obtingudes: l'objectiu serà evitar el risc de trobar-nos amb informants amb deficiències articulatòries motivades per un suposat major desgast de la cavitat bucal. I, finalment, el fet de considerar els

METODOLOGIA DE TREBALL

---

no-nadius¹⁸ és una exigència del mètode sociolingüístic, en el sentit d'estudiar els fenòmens lingüístics dins d'un marc al més realista possible. En aquest sentit, he considerat convenient controlar mitjançant el factor procedència la possible influència de les àrees diatòpiques d'origen del mateix informant, dels pares i del cònjuge. El mínim de cinc anys de residència atorgarà al nouvingut un grau d'integració a la comunitat acceptable.

Les dades que permetran quantificar l'esmentat univers real, com ja s'ha dit, s'han obtingut del Padró Municipal de 1986, que per primera vegada aportava informació sobre la competència lingüística de la població. Els càlculs sobre aquestes dades ens donen un total de 9641 habitants d'entre 16 i 70 anys amb competència activa en català¹⁹.

El pas següent ha estat determinar el nombre d'informants. El problema de la representativitat de les mostres ha estat àmpliament debatut per la sociologia, que ha desenvolupat tota una gamma d'instruments estadístics que garanteixen la fiabilitat de les mostres. L'adopció d'aquestes tècniques per part de la lingüística ha propiciat un debat, encara sense acord definitiu. D'una

---

¹⁸ TRUDGILL, P. (1983) *On Dialect*, New York University Press, p. 10. Aquest autor ens fa veure el caràcter relatiu del concepte nadiu, ja que pot passar perfectament que un individu fill d'immigrants, posem per cas, nascut en un determinat lloc, presenti uns trets lingüístics associats a l'àrea lingüística de procedència dels seus pares.

¹⁹ Aquesta xifra és el resultat de sumar les quantitats d'individus del segment d'edat indicat que figuren en els apartats: "el sap parlar", "el sap parlar i llegir", i "el sap parlar, llegir i escriure". No cal dir que hauria estat de gran utilitat tenir informació, d'una banda, sobre el nivell qualitatiu de competència oral, lectora i escrita i, de l'altra, sobre l'ús lingüístic real.

METODOLOGIA DE TREBALL

banda, Labov²⁰ ha defensat el principi de l'homogeneïtat de la conducta lingüística, segons el qual el comportament lingüístic es troba més generalitzat que el social, de tal manera que amb poques dades de pocs informants ja es poden establir importants conclusions; i, de l'altra, Romaine²¹ critica el fet de partir de l'homogeneïtat com a principi absolut, universal, i aconsella comprovar-ne la significació estadística mitjançant proves objectives. Per a un aprofitament idoni del treball, els recursos i el temps de l'investigador, l'ideal fóra poder conèixer el llindar de significació, per damunt del qual les dades esdevenen redundants. Com que ara per ara no és possible el seu càlcul, la recomanació més freqüent és la de reduir el risc d'error augmentant tant com sigui possible - i alhora raonable- el tamany de la mostra. En la present investigació, vaig considerar que una quantitat que s'ajustava a l'exposat fins ara era la de 70 informants, amb un percentatge del 0'72% respecte a l'univers real de la mostra²².

Una vegada fixada la quantitat d'informants, calia procedir a la selecció dels individus aplicant la tècnica de mostratge que s'adequés més als objectius

---

²⁰ LABOV (1966a:181 i segs.).

²¹ ROMAINE (1980:91 i segs.)

²² LABOV (1966a:170-171) ens dóna una referència quan considera que si una mostra està estratificada adequadament, n'hi ha prou amb seleccionar 25 informants per a una població de 100.000 habitants, el 0'025%. Els percentatges emprats en algunes investigacions ens poden ser d'utilitat referencial: 0'59% de Labov al Lower East Side (195 de 33.000 h.); 0'02% de López Morales a San Juan de Puerto Rico (125 de 485.084 h.); 0'25% de Martínez Martín a Burgos (50 de 19.556 h.); 0'04% de Samper a Las Palmas (87 de 216.250 h.); 1'25% de Montoya a Petrer (86 de 6.883 h.); 8% d'Alturo-Turell a Pont de Suert (38 de 500 h.).

METODOLOGIA DE TREBALL

de la recerca i a les nostres possibilitats de portar-la a terme. La finalitat d'aconseguir l'estratificació social del procés de canvi a què està sotmesa la variable lingüística estudiada em va fer decidir per l'elaboració d'un **mostratge de no-probabilitat per quotes**²³. Aquesta tècnica consisteix a dividir la comunitat en subpoblacions, segons un estudi sociològic previ (V. 2.2) i intentar obtenir informants de cadascuna. Arribat aquest punt, es planteja la qüestió de si la distribució de la mostra ha de reproduir o no els percentatges reals dels grups de la població. Lavandera²⁴ diu al respecte que si l'objectiu no és descobrir la freqüència general d'un fenomen lingüístic en una comunitat, sinó establir la correlació que existeix entre la variació lingüística i les característiques extralingüístiques de la població, més que aconseguir una mostra proporcional el que interessa és obtenir una quantitat d'individus equilibrada en cada categoria. En aquesta recerca s'ha optat per una solució que reculli els aspectes positius de totes dues possibilitats: d'una banda, he assajat d'obtenir una mostra amb uns percentatges similars als reals i, de l'altra, he intentat que les categories establertes presentin un mínim de

---

²³ MORENO FERNÁNDEZ (1990:123). SILVA-CORVALÁN (1989:18) denomina aquesta tècnica mostratge intencionat o pre-determinat.

²⁴ LAVANDERA, B. (1975) *Linguistic structure and sociolinguistic conditioning in the use of verbal endings in "si"-clauses (Buenos Aires Spanish)*, Tesi Doctoral inèdita, University of Pennsylvania, citat per SILVA-CORVALAN (1989:20).

cinc individus, nombre considerat adequat si els subgrups són socialment homogenis²⁵ (V. taula 3.1).

El càlcul dels percentatges de presència relativa del grup dins de la comunitat no s'ha pogut fer per a totes les variables, ja que en determinats casos l'adaptació de les dades del Padró a la meua estratificació ha estat impossible. En aquest sentit, convé recordar que el fet de centrar-me en la comunitat catalanoparlant ha fet que m'hagi basat en les dades lingüístiques, les quals no presenten un tractament tan desenvolupat com les generals. Les variables que s'han pogut quantificar han estat: sexe i edat (V. figures 3.1 i 3.2). Sobre la variable ocupació he pogut establir els percentatges entre l'economia activa i la inactiva -mestresses de casa, estudiants i jubilats- (V. figura 3.3). En relació a la variable procedència, després d'analitzar la informació extralingüística dels informants vaig comprovar que només 9 subjectes de la mostra han nascut fora de Benicarló. Lògicament, una xifra tan escassa no m'ha permès extreure conclusions significatives, cosa per la qual m'he vist obligat a no considerar els resultats obtinguts en la quantificació. Finalment, pel que fa a la distribució de la mostra segons la resta de variables socials considerades -ocupació, àmbit de relació, nivell educatiu i coneixements de valencià normatiu-, vegeu les figures 3.4 a 3.7.

---

²⁵ SILVA-CORVALÁN (1989:20)

METODOLOGIA DE TREBALL

La selecció dels informants segons els percentatges obtinguts per cada factor s'ha fet sobre una base de dades creada després de la tabulació d'una enquesta passada a 200 alumnes de l'Institut de Batxillerat "Benicarló". Concebuda com un exercici sociològic que l'alumne havia de realitzar, l'enquesta va aportar dades sobre un total de 1.347 possibles informants. La informació que es demanava sobre l'alumne, pares, germans i avis se cenyia a les variables socials considerades per aquesta recerca. Una vegada classificats tots els informants, la tria es va fer a l'atzar. Val a dir que la prevenció inicial de situar-me en una retícula social es va esvair totalment quan vaig comprovar que comptava amb membres de gran part de l'espectre social de Benicarló. Finalment, per a l'obtenció d'alguns informants que no van sortir de l'enquesta, es va utilitzar la tècnica coneguda com a bola de neu o cadena²⁶, que consisteix a aconseguir nous informants a partir dels que ja tenim.

---

²⁶ NOELLE, E. (1970) Encuesta en la sociedad de masas (Introducción a los métodos de la Demoscopia), Madrid, Alianza Editorial, p. 177.

TAULA 3.1 Distribució dels informants

	ECONOMIA ACTIVA						ECONOMIA INACTIVA									
	SENSE TÍTOL		E. PRIMARI		E. SECUNDARI		E. SUPERIOR		SENSE TÍTOL		E. PRIMARI		E. SECUNDARI		E. SUPERIOR	
	H	D	H	D	H	D	H	D	H	D	H	D	H	D	H	D
16-24 (16)			7	1	1						1		2	4		
25-34 (14)			4	2	1	1	2	2				3				
35-44 (14)			2		3	1	1	1		4	1					
45-54 (12)			2	1			1			2	1					
55-70 (14)			2						4	6	1					

Distribució de la població catalanoparlant de Benicarló i de la mostra segons la variable 'sexe'

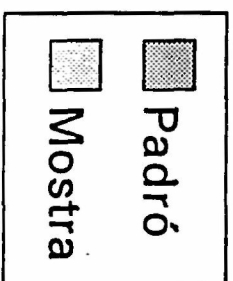
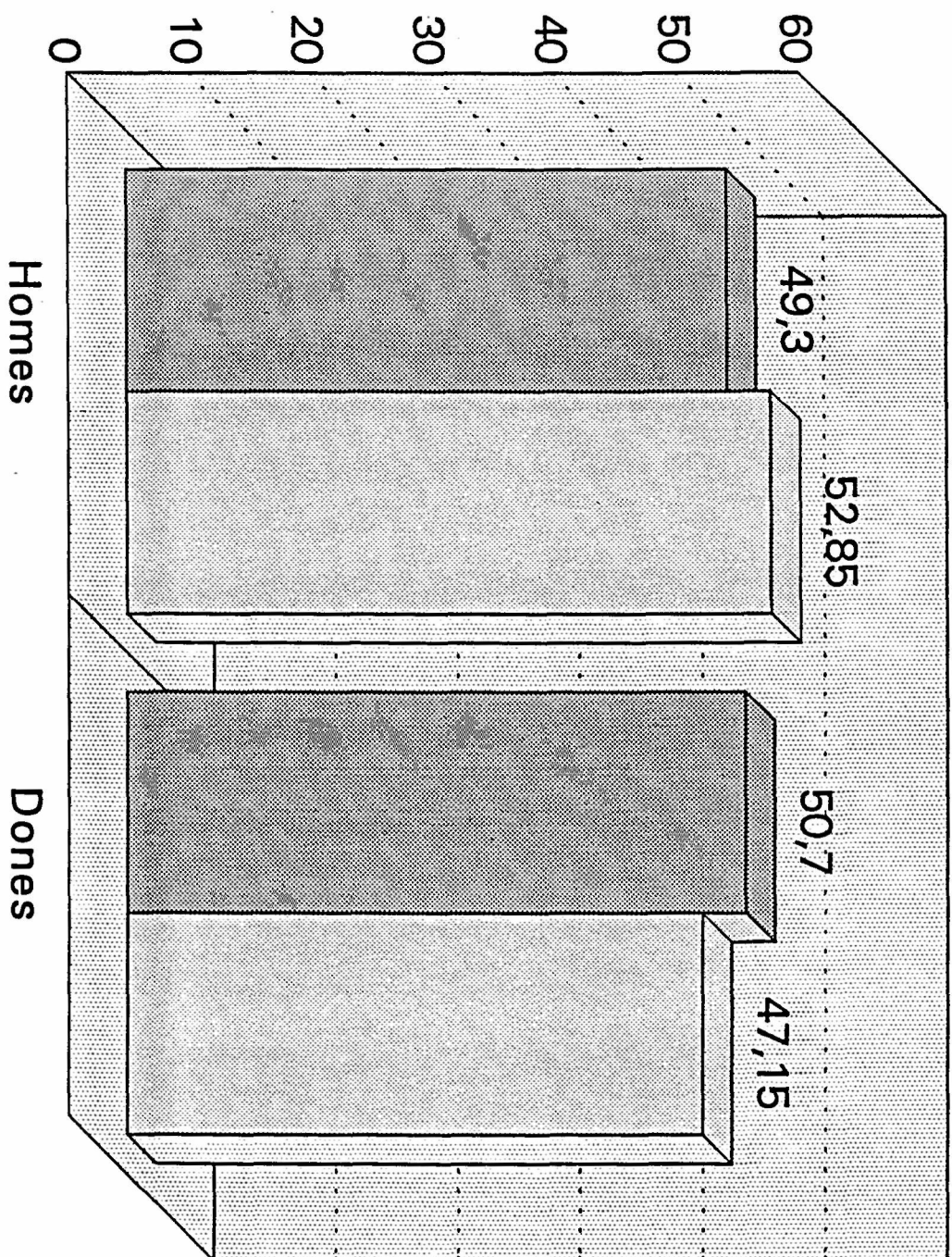

Figura 3.1

Distribució de la població catalanoparlant de Benicarló i de la mostra segons la variable 'edat'

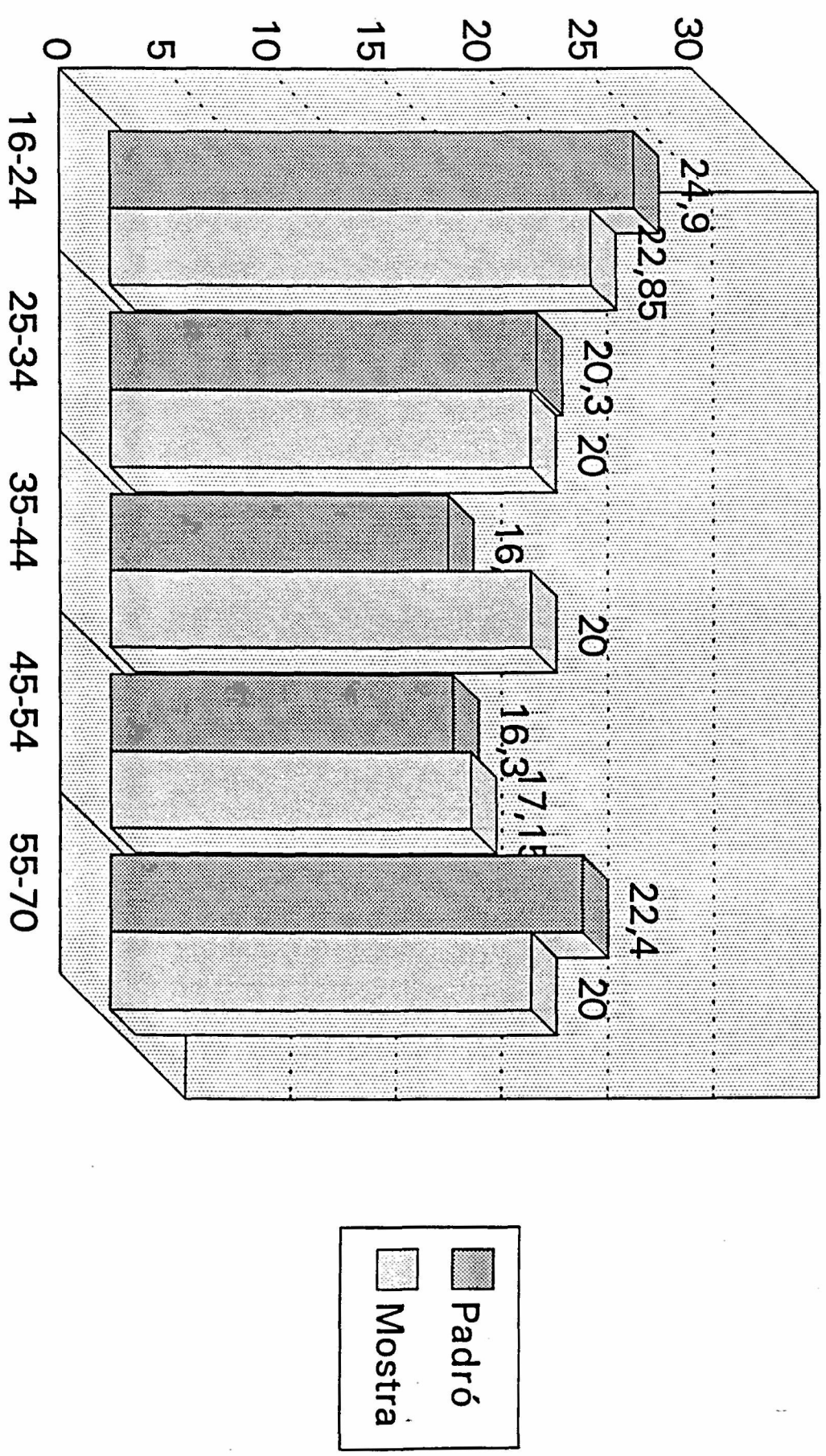

Figura 3.2

Distribució de la població catalanoparlant de Benicarló i de la mostra segons els grups econòmics

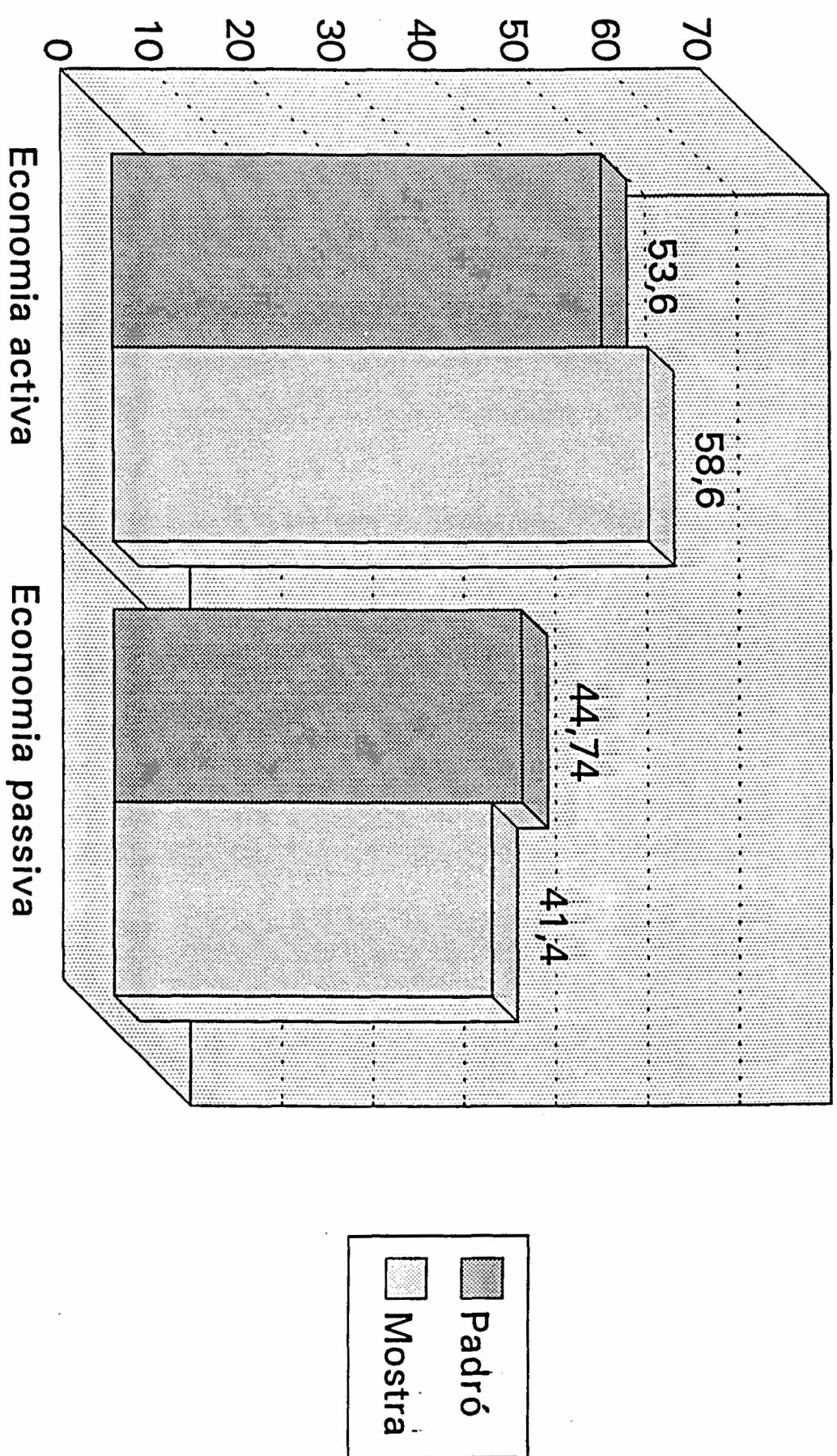

Figura 3.3

Distribució de la mostra segons la variable 'ocupació'

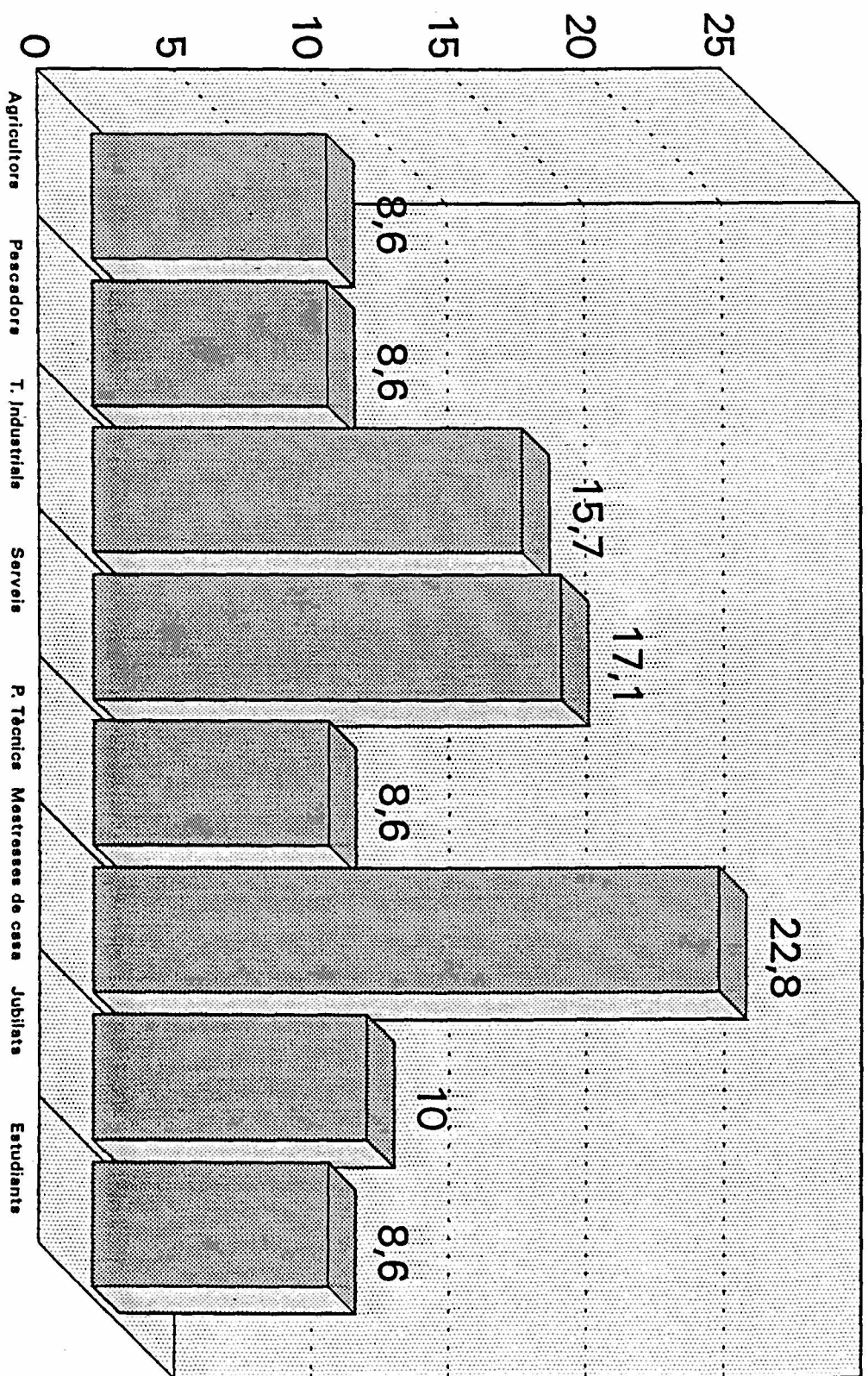

Figura 3.4

Distribució dels informants de la mostra que pertanyen als grups Mestresses de casa, Jubilats i Estudiants segons l'àmbit de relació

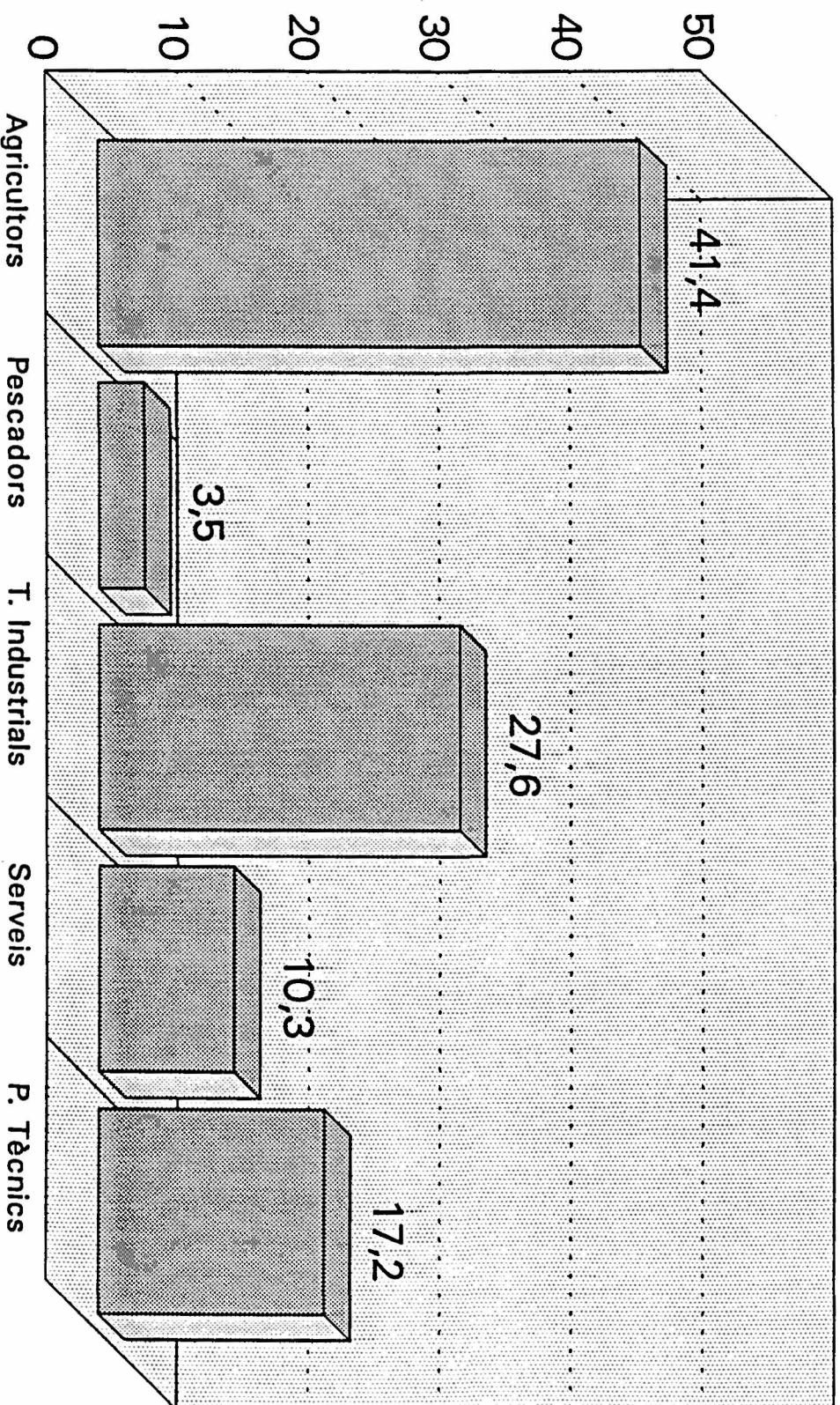

Figura 3.5

Distribució de la mostra segons la variable 'nivell educatiu'

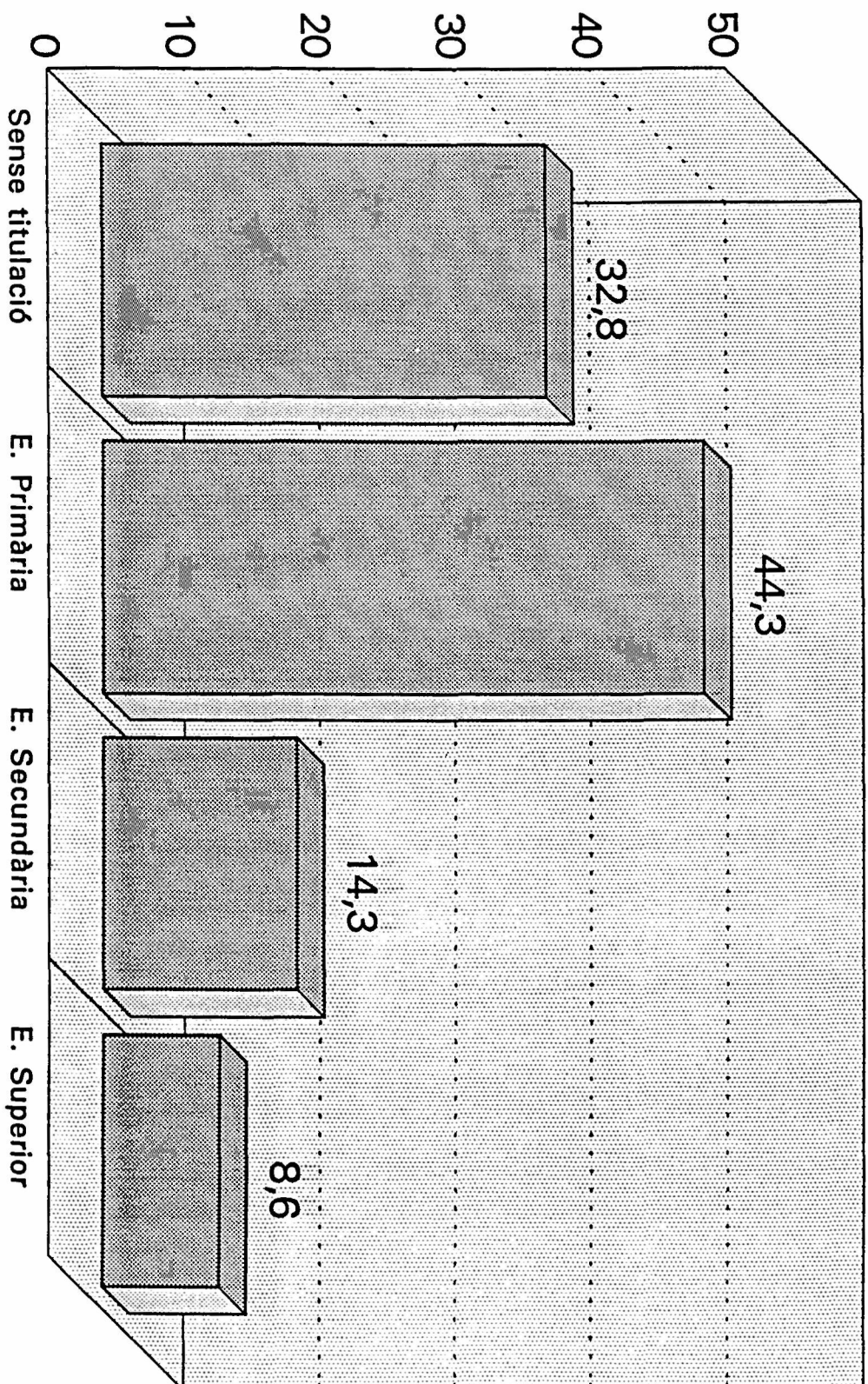

Figura 3.6

Distribució de la mostra segons la variable 'coneixements de valencià normatiu'

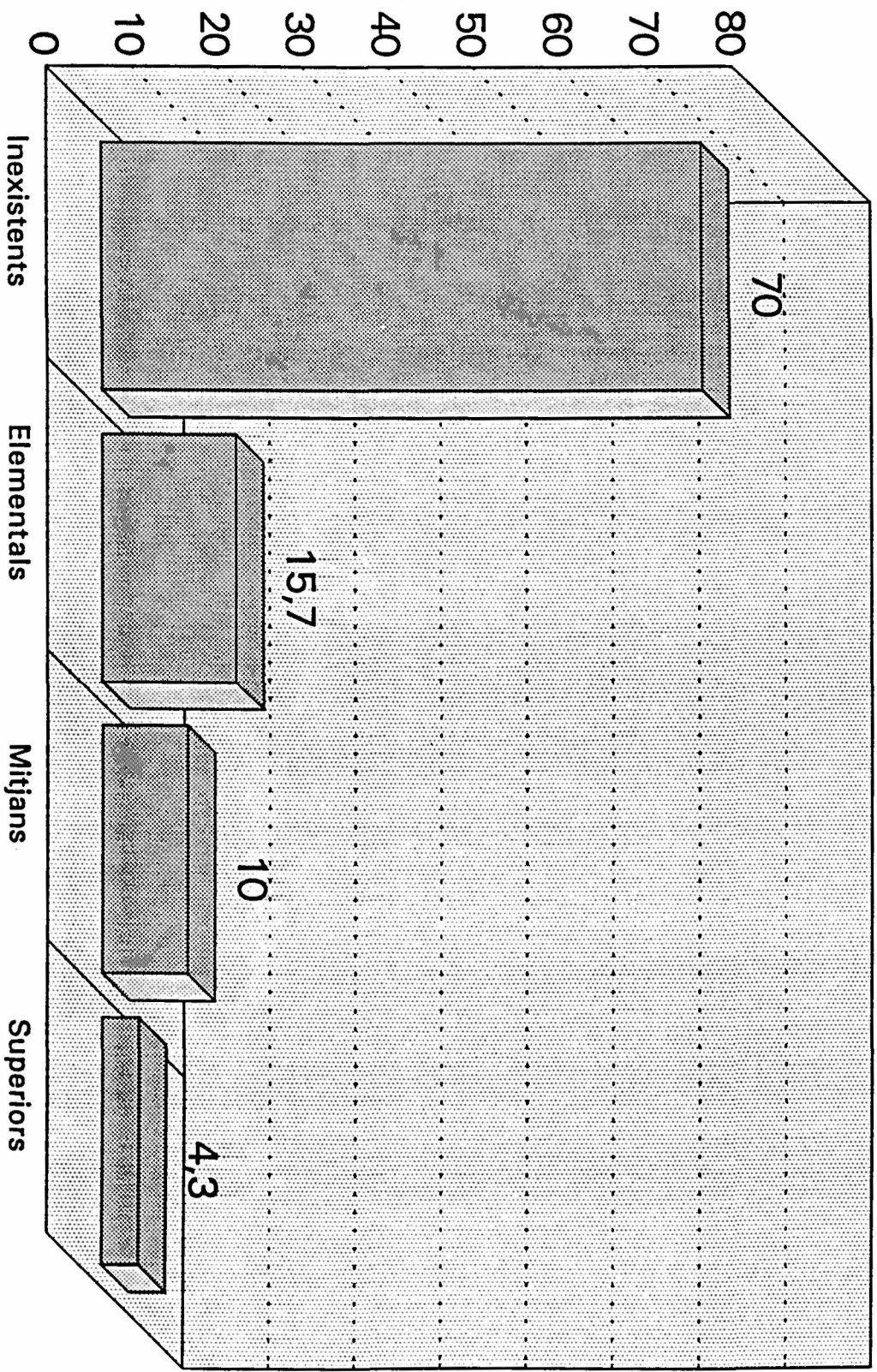

Figura 3.7

3.3 Recollida de dades

3.3.1 Tècniques emprades

3.3.1.1 L'entrevista sociolingüística

La investigació sociolingüística ha proporcionat nombrosos casos que evidencien que la llengua no només es mostra sensible a les característiques socials dels individus, sinó també al context situacional en què es troben. Cap individu no té un comportament lingüístic uniforme i el seu caràcter variable depèn de molt diversos elements.

L'existència d'estils de parla sembla, doncs, no posada en dubte per ningú, però en canvi el desacord quant a l'establiment dels paràmetres que els defineixen és patent²⁷. Tanmateix, el caràcter conflictiu del concepte es veu agreujat, encara, pel requeriment dels estudis quantitius d'establir segmentacions. La variació diafàsica palesa un *continuum* que va des de les situacions més col.loquials a les més formalitzades, però ¿com n'establim els límits si els estils, com diu Moreno²⁸, s'organitzen en una escala de graus infinits, fixada a través de paràmetres que són en la seva major part continus i que varien de dimensió depenent de les característiques de cada parlant?

---

²⁷ Dos dels criteris més divulgats en la definició dels estils són: LABOV (1966a), la participació de la consciència lingüística en el moment de parlar, i BELL, A. (1984) Language style as audience design, *Language in Society*, 13, pp. 145-204, les característiques de l'interlocutor, és a dir, l'audiència.

²⁸ MORENO (1990:62)

Universitat Rovira i Virgili

Departament de Filologies Romàniques

TARRAGONA

**VARIACIÓ I CANVI LINGÜÍSTIC
EN CURS AL CATALÀ DE TRANSICIÓ
NORD-OCCIDENTAL / VALENCIÀ**

Doctorand: Miquel Àngel Pradilla i Cardona

Dirigida per: Maria Teresa Turell i Julià

Tarragona, 1993

Distribució de la mostra segons la variable 'ocupació'

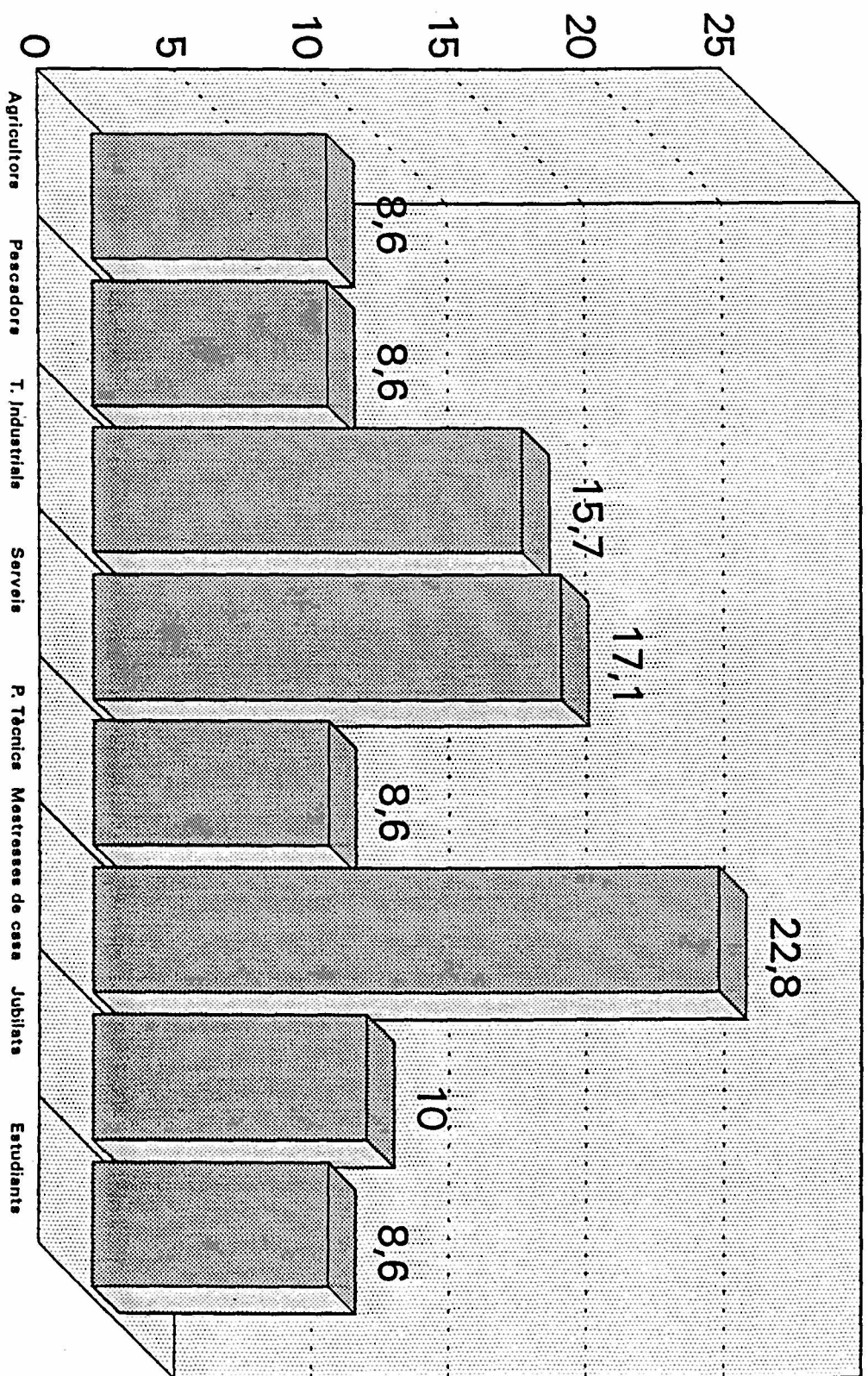

Figura 3.4

Distribució dels informants de la mostra que pertanyen als grups
Mestresses de casa, Jubilats i Estudiants segons l'àmbit de relació

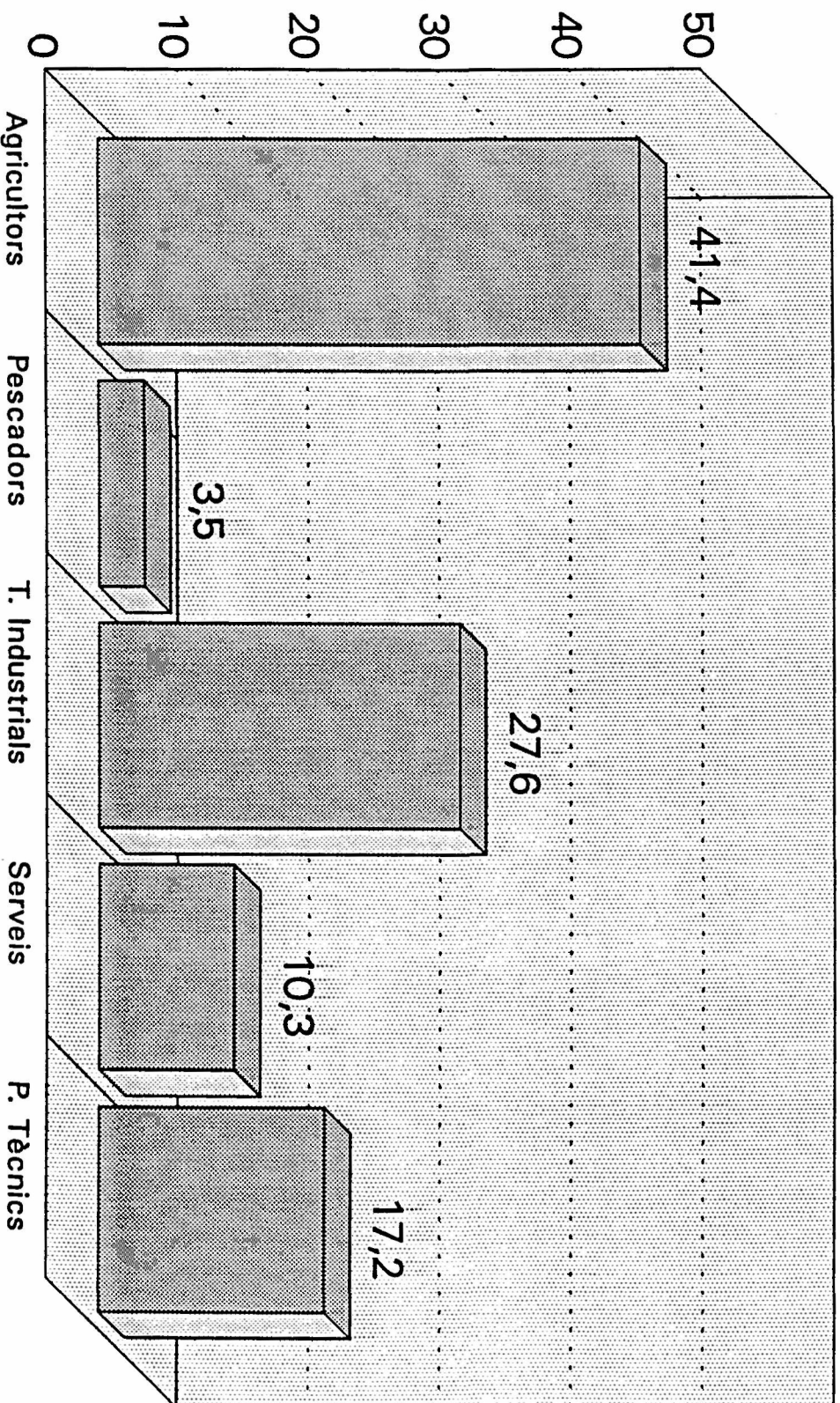

Figura 3.5

Distribució de la mostra segons la variable 'nivell educatiu'

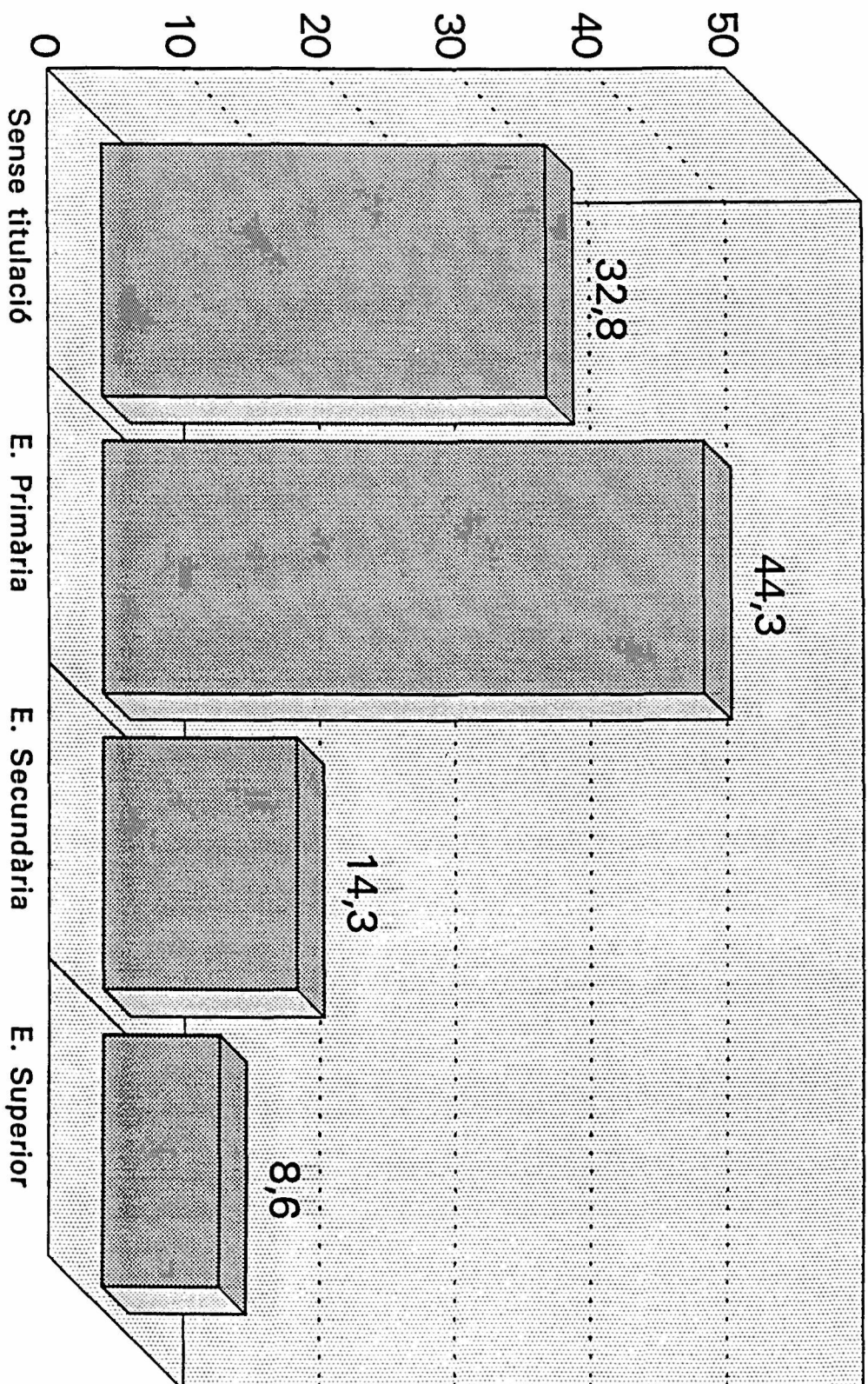

Figura 3.6

Distribució de la mostra segons la variable 'coneixements de valencià normatiu'

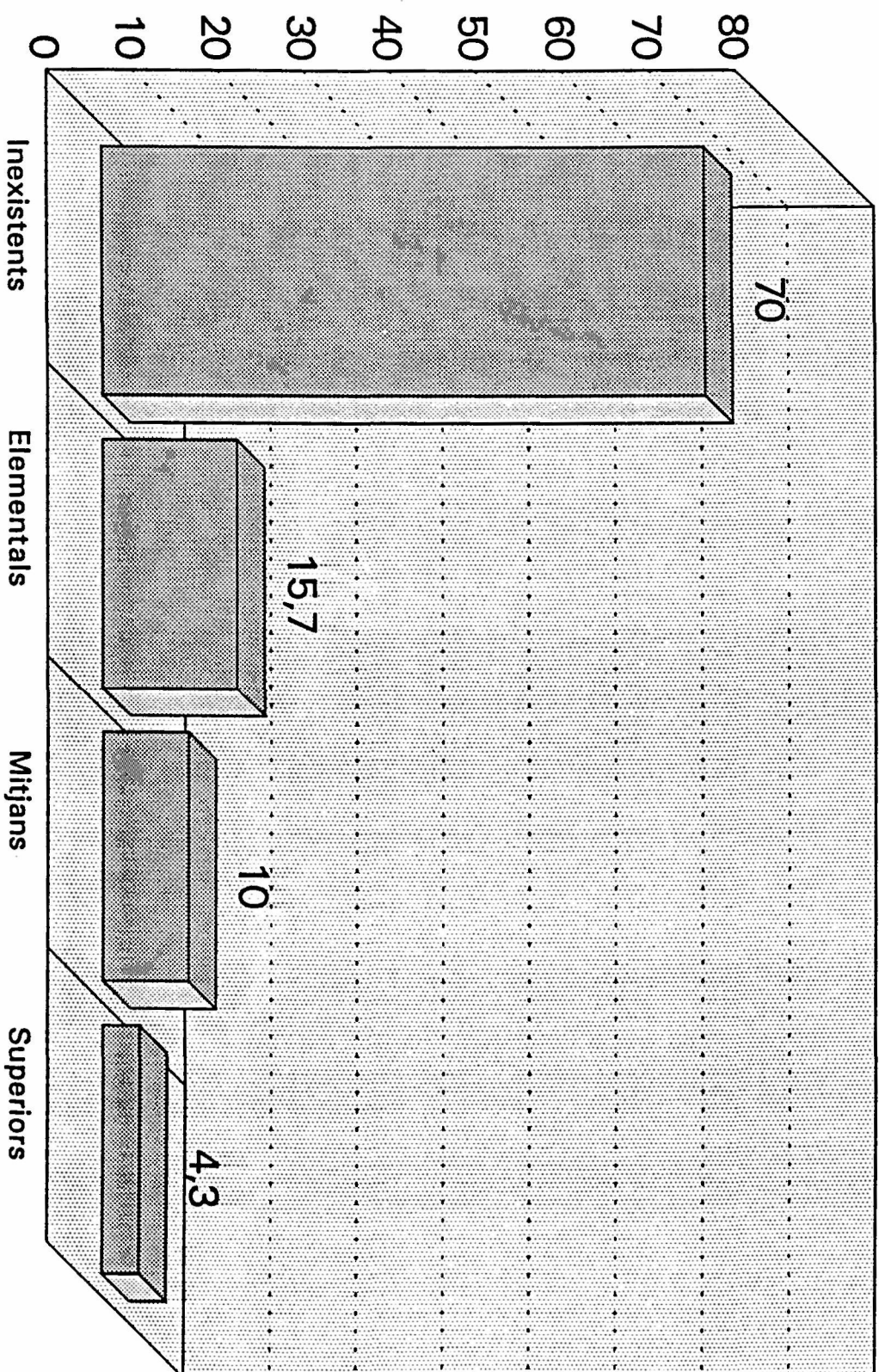

Figura 3.7

3.3 Recollida de dades

3.3.1 Tècniques emprades

3.3.1.1 L'entrevista sociolingüística

La investigació sociolingüística ha proporcionat nombrosos casos que evidencien que la llengua no només es mostra sensible a les característiques socials dels individus, sinó també al context situacional en què es troben. Cap individu no té un comportament lingüístic uniforme i el seu caràcter variable depèn de molt diversos elements.

L'existència d'estils de parla sembla, doncs, no posada en dubte per ningú, però en canvi el desacord quant a l'establiment dels paràmetres que els defineixen és patent²⁷. Tanmateix, el caràcter conflictiu del concepte es veu agreujat, encara, pel requeriment dels estudis quantitius d'establir segmentacions. La variació diafàsica palesa un *continuum* que va des de les situacions més col.loquials a les més formalitzades, però ¿com n'establim els límits si els estils, com diu Moreno²⁸, s'organitzen en una escala de graus infinits, fixada a través de paràmetres que són en la seva major part continus i que varien de dimensió depenent de les característiques de cada parlant?

---

²⁷ Dos dels criteris més divulgats en la definició dels estils són: LABOV (1966a), la participació de la consciència lingüística en el moment de parlar, i BELL, A. (1984) *Language style as audience design*, *Language in Society*, 13, pp. 145-204, les característiques de l'interlocutor, és a dir, l'audiència.

²⁸ MORENO (1990:62)

METODOLOGIA DE TREBALL

El propòsit d'aquesta recerca d'obtenir informació sobre una previsible influència del factor contextual -almenys en determinats grups socials- m'ha portat a triar una de les tècniques més utilitzades per la sociolingüística quantitativa: l'entrevista laboviana. Aquesta podria ser definida com un artilugi metodològic que permet la segmentació del *continuum* estilístic en funció del grau d'atenció que el parlant presta al seu propi discurs²⁹.

La tècnica laboviana de segmentació del *continuum* estilístic³⁰ possibilita l'obtenció d'una gradació de cinc contextos d'ús:

- 1) Conversa lliure: estil casual.
- 2) Conversa dirigida: estil acurat.
- 3) Lectura de text: estil formal.
- 4) Lectura de llistes de paraules: estil + formal.
- 5) Lectura de parells mínims: estil ++ formal.

Observem, doncs, com en l'eix diafàsic destaquen tres grans estils: **casual**, **acurat** i **formal**. Tot seguit, n'assajaré una caracterització:

---

²⁹ LABOV (1966a:115).

³⁰ LABOV (1966a:cap. 4). Trad. cast. (1983) La diferenciación de los estilos contextuales, dins *Modelos sociolingüísticos*, cap. 3.

METODOLOGIA DE TREBALL

- a) **Estil casual**³¹. Aquest tipus de discurs és el que es produeix amb un mínim d'atenció cap a la parla. Aporta les dades més interessants per a la sociolingüística, perquè és més sistemàtic que qualsevol altre discurs, és a dir, inclou més variació inherent tot i que les regles que regeixen la variació són més regulars que aquelles que operen en estils superimposats, i són adquirides més tardanament. D'altra banda, el fet que la situació comunicativa on es genera aquest tipus de discurs sigui la de màxima informalitat -situacions col.loquials i íntimes- és l'origen de la famosa **paradoxa de l'observador**: el propòsit de la sociolingüística és descriure el comportament lingüístic d'individus en situacions naturals, sense que se sentin observats, però l'única manera d'accedir a aquestes dades és justament l'observació sistemàtica. L'intent de superació d'aquest entrebanc metodològic ha estat una constant en la recerca sociolingüística, que ha assajat tot un seguit de tècniques algunes de les quals han estat utilitzades en aquesta investigació.
- b) **Estil acurat**. És el més freqüent a les converses enregistrades, ja que la situació d'observació sistemàtica fa que l'informant presti més atenció a la seva manera de parlar.

---

³¹ El terme casual, com a traducció de l'anglès *vernacular* ha fet fortuna arran de la traducció al castellà per José Miguel Marinas de *Sociolinguistic Patterns*. Aquest mot evita les diverses, i de vegades contradictòries, accepcions del terme detectades per MILROY (1987:57-58): varietat adquirida en els anys de la pre-adolescència, varietat adoptada per un parlant quan presta la mínima atenció possible a la parla, i varietat de baix estatus característica d'un grup social o d'una àrea geogràfica. Pel que fa a l'àrea cultural del català, NINYOLES, R.L. (1969) *Conflicte lingüístic valencià*, València, 3 i 4, pp. 103-106, alerta sobre les connotacions ideològiques negatives del terme, en el sentit de simbolitzar una varietat domèstica, d'estar per casa, en definitiva.

METODOLOGIA DE TREBALL

c) **Estil formal.** S'aconsegueix mitjançant una successió de lectures que augmenten progressivament l'atenció de l'informant cap a la parla, la qual assoleix el grau màxim de formalitat amb la lectura de parelles de mots on la presència/absència d'una determinada variable lingüística determina el seu significat. Contra la validesa de la inclusió de la lectura en el mateix eix diafàsic de la llengua oral, s'han alçat nombroses veus³². Les crítiques a favor de la consideració separada d'ambdues activitats que, per tant, no constituïrien un *continuum* són: en primer lloc, l'atenció que l'informant presta a la lectura pot variar en funció del seu grau d'alfabetització i de les valoracions subjectives que en ell desperti l'esmentada activitat; i en segon lloc, tal com es desprèn de la investigació psicolingüística, la lectura i la parla són activitats cognitives de natura molt distinta.

Les importants dificultats que comporta la consideració del paràmetre estilístic han fet que un bon nombre de treballs n'hagin prescindit. D'altra banda, sobre la base de la proposta clàssica de Labov, ha estat freqüent la creació de noves tipologies que s'adaptin millor a les característiques de la comunitat de parla estudiada³³. Aquest treball ha definit un *continuum* diafàsic amb quatre contextos d'ús: la narrativa (discurs casual) i l'estil

---

³² TERRELL (1983:139); MILROY (1987:178).

³³ MONTOYA, B. (1985) *De sociolingüística històrica: canvi lingüístic en curs i desplaçament de llengües a l'extrem meridional de la llengua catalana*, Tesi Doctoral, Universitat d'Alacant, presenta un *continuum* amb set estils: afegeix als cinc habituals de Labov la lectura d'un text i d'una llista de paraules, ambdues amb parells mínims.

METODOLOGIA DE TREBALL

d'entrevista (discurs acurat), ambdós obtinguts mitjançant la conversa enregistrada, i dos graus de formalitat aconseguits a través d'una activitat de **traducció i la lectura d'un text**.

3.3.1.1.1 La conversa

Ja s'ha fet esment de la dificultat d'obtenir parla casual en una situació d'observació com és una entrevista concertada. Si, a més a més, es pretén registrar-la, l'artificialitat augmentarà i, amb ella, la formalitat del discurs. Silva-Corvalán³⁴, fent-se ressò de les crítiques de Wolfson³⁵ a la tècnica de Labov, arriba a la conclusió que el *quid* de la qüestió rau en el fet d'evitar que els parlants identifiquin la situació de parla proposada com d'entrevista i, alhora, afavorir la percepció de participació en una **conversa social**, per "passar l'estona". Personalment crec, però, que l'ideal és partir d'una situació d'entrevista que l'habilitat de l'investigador ha de menar cap a una conversa social. D'una altra manera, es corre el risc de provocar una situació encara més artificial, que generi desconcert i recel en l'informant, ja que és molt difícil justificar, d'entrada, una situació de col.loquialitat i intrascendència amb un magnetòfon enregistrant.

---

³⁴ SILVA-CORVALÁN (1989:24-35).

³⁵ WOLFSON, N. (1976) Speech events and natural speech: Some implications for sociolinguistic methodology, *Language in Society*, 5, pp. 189-209.

METODOLOGIA DE TREBALL

L'assoliment de l'objectiu fixat passarà, en definitiva, per l'adopció de tot un conjunt d'estratègies, l'efecte combinat de les quals haurà de proporcionar una mostra suficient de parla casual. Vegem-ho amb detall.

3.3.1.1.1 L'accés als informants

L'elaboració d'una estratègia d'accés als informants que afavoreixi una actitud receptiva i col.laboradora és un punt essencial que, sens dubte, marcarà el desenvolupament posterior de l'entrevista.

Ja hem vist com l'Institut de Batxillerat "Benicarló" va esdevenir el "centre logístic" des d'on, sobre la base d'una enquesta sociològica, es va realitzar la selecció dels informants. En aquest sentit, aconseguir la col.laboració del Seminari de Valencià va resultar fonamental, ja que l'aval del professorat significava tota una garantia en la nostra presentació als alumnes afectats per la tria d'algun dels familiars de la fitxa que van omplonar.

Introduït a l'Institut, el següent pas va ser obtenir la complicitat dels esmentats alumnes en el marc d'una activitat acadèmica genèrica, presentada com una recerca sobre la parla de Benicarló. El seu paper havia de ser el de mitjancers encarregats de sol.licitar la participació del membre de la família en l'entrevista i, alhora, començar a preparar un clima d'intranscendència i receptivitat. Tanmateix, se'ls va advertir amb vehemència sobre l'imperatiu

---

METODOLOGIA DE TREBALL

metodològic de no descobrir la finalitat lingüística de l'enregistrament³⁶: de cara als informants, l'objectiu de l'entrevista seria social, Benicarló vist pels seus habitants.

Una vegada els col.laboradors havien realitzat la feina encomanada, tenia lloc el primer contacte de l'investigador amb els informants. Aquest es feia mitjançant una trucada telefònica destinada a concertar la data i l'hora de l'entrevista.

Val a dir que la valoració final sobre l'estratègia d'accés ha estat altament positiva i sense gaires problemes de viabilitat. S'ha de tenir en compte que no és gaire difícil guanyar la confiança d'uns col.laboradors -que acabaran esdevenint incondicionals-, amb una curiositat intel.lectual intrínseca com són els alumnes dels Instituts. D'altra banda, és important remarcar que el rol de professor del fill/a, nét/a o germà/ana estableix una relació entre l'investigador i l'informant que afavoreix extraordinàriament la receptivitat i elimina el possible recel. Aquesta apreciació va quedar plenament contrastada amb l'actitud, d'entrada més desconfiada, d'algun dels informants no sorgits de les fitxes de l'Institut.

---

³⁶ El fet d'evitar una reflexió metalingüística per part de l'informant sembla una constant en la majoria d'investigacions sociolingüístiques, tanmateix SILVA-CORVALÁN (1989:27) considera que declarar l'interès lingüístic de l'entrevista afavoreix la justificació de l'enregistrament i fa desaparèixer el recel inicial de l'informant.

3.3.1.1.1.2 Els participants

L'homogeneïtat en la recollida de dades és, al meu parer, un imperatiu metodològic cabdal. En aquest sentit, la situació en què s'han obtingut ha de ser al més similar possible en cada informant.

En la recerca que ens ocupa, les setanta entrevistes han estat fetes per l'autor d'aquesta investigació durant un llarg sojorn de tres mesos, de principis d'octubre a finals de desembre de 1991, a la comunitat de parla. D'altra banda, la interacció establerta es podria definir com de **conversa individual**. I, finalment, també s'ha mantingut constant el lloc de l'entrevista: el domicili de l'informant.

Quant a l'investigador convé remarcar que juga un paper molt destacat en l'èxit o el fracàs de la interacció. La meua actitud, seguint les recomanacions fetes per la dialectologia i recollides per la sociolingüística, ha estat la de minimitzar la possible percepció d'estatus superior per part dels informants, mitjançant l'adopció de comportaments similars. L'adaptació lingüística en el cas d'investigadors no-pertanyents a la comunitat de parla és obligada si es vol reduir el risc a no obtenir parla casual. En el cas que ens ocupa, aquesta metamorfosi lingüística no ha presentat massa dificultats, ja que la meua població d'origen -Rossell- comparteix els trets lingüístics essencials de la parla de Benicarló. Només ha calgut controlar algunes característiques que

METODOLOGIA DE TREBALL

---

varien a causa d'una transició cap al valencià, més acusada a Benicarló que a Rossell.

Pel que fa a la no-consideració metodològica d'una participació d'informants múltiple a l'entrevista, el fet que la variable lingüística triada sigui fonològica i hagi de ser tractada experimentalment m'ha fet decidir per potenciar al màxim la creació d'un escenari que garanteixi enregistraments de bona qualitat. En aquest sentit, tot i ser conscients que les converses en grup afavoreixen més la distensió entre coneguts, en canvi, plantegen molts de problemes tècnics per a un bon enregistrament (s'han d'utilitzar diverses línies de micròfons, evitar la superposició de les diverses intervencions...).

I finalment, l'elecció del domicili de l'informant com a escenari de l'entrevista respon a la necessitat d'afavorir la màxima familiaritat i comoditat i, alhora, el recolliment necessari per a l'enregistrament. El lloc de realització de l'entrevista s'ha revelat com una variable a controlar, ja que he observat un comportament lingüístic molt formal i excessivament tens en dues entrevistes realitzades en un local públic, que després van haver de ser eliminades de la mostra pel fet que trencaven l'homogeneïtat del disseny metodològic.

3.3.1.1.1.3. La conversa

Com s'ha dit abans, aquest apartat de l'entrevista ha de proporcionar dades pertanyents a dos tipus de discurs: la narrativa i l'estil d'entrevista. Si sabem que la situació creada afavoreix enormement aquest darrer discurs, els esforços s'hauran de centrar en l'obtenció de narratives, això és, segments de discurs produïts amb un mínim d'auto-observació i d'auto-correcció.

El tipus de conversa triat ha estat la **semi-dirigida**. Aquesta modalitat permet conduir la interacció cap als temes on l'informant se sent més còmode. La base és un llistat de mòduls temàtics que inclouen tot un seguit de tòpics particulars o universals. Es tracta d'una estructuració temàtica flexible, que permetrà alteracions en l'ordre d'aparició o adaptacions a les característiques específiques dels informants.

Sintetitzo a continuació la rutina seguida a les nostres converses:

1. Arribada al domicili de l'informant amb l'alumne, presentació distesa, explicació de l'objectiu (social) del treball i justificació de l'enregistrament: poder xerrar tranquil.lament sense haver de prendre notes.
2. L'enregistrament començava amb la comprovació de les dades que ja tenia sobre l'informant, a qui es demanava que fes una descripció detallada del seu entorn familiar.

3. Introducció de mòduls temàtics:

- a) Escolarització. La gent adulta responia molt bé al tòpic "*¿L'escola d'avui és com la d'abans?*".
- b) Entreteniments. Mòdul especialment productiu en el jovent.
- c) Ocupació. Descripció d'una jornada, caracterització de les diverses feines -a la terra, el mar, la indústria, la llar, l'escola...-.
- d) Història. L'estructura de les històries de vida³⁷ dona molt bons resultats, sobretot en la gent adulta. Una passejada per moments històrics especialment transcendents -la guerra civil, la postguerra...- és suficient per fer aflorar una gran quantitat de records.
- e) Festes i tradicions del poble. Repassada de les festivitats més importants -Sant Bertomeu, Sant Gregori, Sant Pere, la Mare de Déu d'agost, Sant Antoni-. La descripció de la festa fallera provocava, en determinats informants, una forta emoció.
- f) Situació actual. Avaluació sobre l'estat de Benicarló en relació a tòpics universals com la droga, la inseguretad ciutadana, la crisi econòmica...

Convé remarcar que la baixa freqüència d'aparició de la variable estudiada (V. 4.6) va motivar la inclusió, dins de l'estructura temàtica que acabo

---

³⁷ PUJADAS, J.J. (1992) *El método biográfico: El uso de las historias de vida en ciencias sociales*, Madrid, Centro de Investigaciones Sociológicas.

METODOLOGIA DE TREBALL

d'exposar, d'algunes preguntes que en un alt percentatge de casos donessin com a respostes paraules que continguessin la variable³⁸. Així, a les preguntes:

¿A quina zona es trobava Benicarló durant la guerra?

¿Quin tipus de conreus d'horta es fan?

¿Com s'arriba a l'ermita de Sant Gregori?

¿Qui s'encarrega d'organitzar les festes patronals?

solíem obtenir com a respostes els mots: *roja, bajoca, pujant i ajuntament*.

La delimitació dels dos tipus de discurs que implica la conversa enregistrada s'ha fet atenent a criteris ja emprats en altres estudis³⁹: d'una banda, la presència de certs fenòmens paralingüístics característics de la parla espontània, com l'existència d'interval·ls més grans en les inflexions tonals, un ritme ràpid, l'ús d'una parla panteixant i mig tallada, la intercalació de rialles nervioses, etc.; i, de l'altra, l'aparició de certs trets lingüístics impropis d'un estil més acurat, com ara l'ús d'alguns girs sintàctics i de determinats elements lexicals; i a l'inrevés, la utilització de determinades solucions lingüístiques

---

³⁸ Aquesta tàctica és similar a la pregunta directa utilitzada per la dialectologia.

³⁹ LABOV (1970:47); FONTANELLA DE WEINBERG, M.B. (1974) Un aspecto sociolingüístico del español bonaerense. La -s en Bahía Blanca, Cuadernos de Lingüística, p. 30 i (1979) Dinámica social de un cambio lingüístico, México, Universidad Autónoma de México, p. 39.

normatives que contrastaven amb les característiques diatòpiques delatava un augment de la formalitat.⁴⁰

Per acabar, voldria destacar el caràcter imprevisible en la producció de narratives: no sempre apareixen quan les esperes i, en canvi, una digressió o un tema introduït per l'informant pot fer-les aflorar.

3.3.1.1.2 Traducció i lectura

Ja he fet esment abans de la freqüent adaptació de la tipologia d'estils a les característiques de la comunitat de parla investigada. En el treball que ens ocupa, l'estil formal s'obtindrà de dues activitats que suposen un augment progressiu del grau d'atenció cap a la parla: la traducció i la lectura.

La traducció, en l'àrea lingüística del català parlat al País Valencià, ja va ser utilitzada per Montoya⁴¹ en substitució de la gradació de lectures laboviana a causa de l'analfabetisme de la majoria dels valencians en la seva pròpia llengua. Tanmateix, des de la data de realització d'aquella investigació -entre els anys 1981-1984- fins a l'actualitat, la presència del valencià a l'ensenyament ha propiciat un augment de la competència lectora. Per aquesta

---

⁴⁰ L'estudi que ens ocupa pot ser considerat, alhora, un treball exploratori on s'han detectat tot un seguit de fenòmens lingüístics variables, que poden ser estudiats més endavant. P.e. l'article masculí: *lo/el*; *#/e/* àtona: *entendre/antendre...*

⁴¹ MONTOYA, B. (1989) L'estratificació de la variació lingüística a Petrer, dins de GIMENO-MONTOYA (1989:67-95). Aquest treball constitueix una versió revisada d'una part de la Tesi Doctoral MONTOYA (1985:63-216).

METODOLOGIA DE TREBALL

raó, he considerat positivament la inclusió de la lectura com a context d'ús diferenciat de la traducció, tot i ser conscients que només part de la mostra podria realitzar-la. A la taula 3.2 s'observa la distribució dels informants que han fet la lectura. La justificació de la concentració d'informants que han llegit el text en els dos primers grups d'edat -fins als 34 anys- sembla òbvia.

L'elaboració del corpus de mots que havien de ser traduïts com a resposta a la pregunta "*¿Com diu habitualment les següents paraules castellaneres? s'ha fet en funció de la nòmina de factors lingüístics considerats a priori com a hipotètics participants en el caràcter variable de /z/ (V. 4.6). L'inventari de mots que m'interessava obtenir està format per 75 entrades:*

Corpus de mots traduïts:

<i>dijous</i>	<i>envejar</i>
<i>regent</i>	<i>gotege</i>
<i>majoral</i>	<i>platja</i>
<i>rojo</i>	<i>rojura</i>
<i>rtgid</i>	<i>marejo</i>
<i>major</i>	<i>roges</i>
<i>truja</i>	<i>gojos</i>
<i>vigent</i>	<i>corretjada</i>
<i>àgil</i>	<i>ajuntament</i>
<i>enrogit</i>	<i>pujar</i>
<i>règim</i>	<i>corretja</i>
<i>desitjo</i>	<i>aginollar</i>
<i>enveja</i>	<i>bajoques</i>

METODOLOGIA DE TREBALL

<i>bajoquera</i>	<i>llegir</i>
<i>marejar</i>	<i>espionatge</i>
<i>ajupir-se</i>	<i>vigila</i>
<i>dirigir</i>	<i>digestió</i>
<i>pitjor</i>	<i>imagina</i>
<i>viatjar</i>	<i>bajoca</i>
<i>lògic</i>	<i>roja</i>
<i>pujo</i>	<i>corretger</i>
<i>desitjar</i>	<i>envejós</i>
<i>passatger</i>	<i>bugia</i>
<i>metge</i>	<i>metgessa</i>
<i>abadejo</i>	<i>formatge</i>
<i>ajuda</i>	<i>festejar</i>
<i>agilitat</i>	<i>viatjo</i>
<i>fetge</i>	<i>marejar</i>
<i>fregir</i>	<i>ajudar</i>
<i>col.legi</i>	<i>majoria</i>
<i>regió</i>	<i>imatge</i>
<i>batejar</i>	<i>paisatge</i>
<i>personatge</i>	<i>exagerat</i>
<i>jutge</i>	<i>dejú</i>
<i>mitja</i>	<i>heretge</i>
<i>blanquejar</i>	<i>rajoles</i>
<i>batejos</i>	<i>marejos</i>
<i>pagés</i>	

METODOLOGIA DE TREBALL

El text que va servir de lectura consta de 7 frases curtes de temàtica col.loquial, que contenen 19 mots amb la variable estudiada. Prèviament a l'enregistrament es recomanava fer-ne un lectura interior.

Text:

Un pagés acusat d'espionatge va demanar ajuda a un metge d'aquella regió.

Aquell dijous hi havia un cel rorenc.

Les rajoles roges de l'edifici eren l'enveja del veïnat.

Pere llegia un llibre de gojos a la vora de la platja.

Va donar un formatge a la truja.

Pujant per l'escala va fer-se una rojura a la cama.

La corretja del coll li provocava marejos.

TAULA /13.2
 DISTRIBUCIÓ DELS INFORMANTS QUE HAN REALITZAT LA LECTURA DEL TEXT
 SEGONS EDAT, SEXE I NIVELL EDUCATIU

	SENSE TITULACIÓ		E. PRIMARI		E. SECUNDARI		E. SUPERIOR	
	H	D	H	D	H	D	H	D
16-24 (14)			5	2	3	4		
25-34 (13)			4	4		1	2	2
35-44 (2)						1	1	
45-54 (1)							1	
55-70 (2)	1		1					

3.3.1.2 L'observació anònima

L'origen d'aquesta tècnica cal cercar-lo a l'estudi de Labov⁴² de la /r/ implosiva a New York. Consisteix a realitzar una o diverses preguntes la resposta de les quals ha de proporcionar ocurrencies de la variable estudiada.

En els estudis quantitius, l'observació anònima s'ha d'entendre com una tècnica complementària sense valor estadístic, però que proporciona dades qualitatives molt interessants sobre el discurs casual. Si assolim l'objectiu d'obtenir dades lingüístiques en el seu context natural, haurem salvat l'entrebanc metodològic de la paradoxa de l'observador.

En aquesta recerca, l'estratègia dissenyada va consistir a ubicar l'investigador en un carrer adjacent a l'Hospital de la Creu Roja, amb aire despistat. El següent pas era demanar informació als vianants, en intervals de temps amplis, amb la següent interacció: *¿Que vosté és d'act?*. En cas afirmatiu, continuava: *Allavons, potser em sabrà dir a on hi ha un centre mèdic d'urgència...* La resposta era òbvia ja que a la vora es trobava la Creu Roja. I acabava amb el requeriment: *¿I act, li pareix que em podran atendre?*, pregunta que solia provocar una resposta amb el mot *metge(s)*. Finalitzada la interacció, calia anotar la realització obtinguda dels mots *roja* i *metge*, i assajar una caracterització del parlant de les variables sexe i edat. Aquesta

---

⁴² LABOV (1966a).

METODOLOGIA DE TREBALL

darrera era assignada a tres grups prou amplis per minimitzar el risc d'error: 15-34, 35-54 i més de 55 anys.

Amb aquesta tècnica es van realitzar 73 interaccions, que van proporcionar 73 ocurrencies del mot *roja* i 51 del mot *metge*.

3.3.1.3 Prova d'avaluació subjectiva

És un fet demostrat que els individus d'una comunitat identifiquen la resta dels membres de l'estructura social a què pertanyen mitjançant una sèrie de comportaments, entre els quals es troba el lingüístic. La llengua és probablement l'identificador social més potent en les societats modernes. El reconeixement dels sociolectes és, doncs, un reflex del grau de consciència lingüística del parlant i del grup⁴³.

C. Bierbach ens mostra el lligam entre els conceptes **comportament lingüístic i actitud lingüística** amb les següents paraules:

"Tots sabem que no sols utilitzem la llengua com a instrument de comunicació i de coneixement, per estructurar les nostres relacions amb el món exterior i amb nosaltres mateixos, sinó que -com a conseqüència d'aquestes funcions tan importants- una llengua (en especial la "nostra", però també les altres) simbolitza per a cadascú certs valors, en tenim certes idees i nocions, i ens hi relacionem no sols de manera "instrumental", sinó també de manera cognitiva i afectiva, i fins i tot ideològica. [...] Són aspectes, doncs, que participen en el comportament lingüístic i que per això mateix són objecte de la

---

⁴³ LÓPEZ MORALES (1989:206).

METODOLOGIA DE TREBALL

sociolingüística, la qual s'hi ha aproximat principalment a través del concepte d'ACTITUD (lingüística)."⁴⁴

L'estudi sobre les actituds dels parlants en el marc de societats bilingües o que utilitzen una varietat geogràfica no-estàndard ens porta directament a incloure un nou concepte: el de prestigi. De la mateixa manera que hi ha individus o grups prestigiosos, també hem de considerar l'existència d'usos prestigiosos, independentment dels parlants que els generen. Ara bé, el problema no serà verificar la seva existència, sinó determinar els paràmetres que el defineixen. Des de la lingüística se l'ha relacionat amb la correcció, la norma, l'acceptabilitat i l'adequació, segons el paradigma triat. Des de la sociolingüística, les aproximacions també han estat diverses: Ferguson⁴⁵, en la definició de diglòssia, l'atribueix a la varietat alta; Labov⁴⁶ l'assigna a les classes altes; i Trudgill⁴⁷ teoritza sobre el prestigi encobert, que s'associa a usos lingüístics que no s'ajusten a la norma.

---

⁴⁴ BIERBACH, C. (1988) Les actituds lingüístiques, dins BASTARDAS-SOLER (1988:155-183), p. 155.

⁴⁵ FERGUSON, Ch. (1959) Diglossia, *Word*, 15, pp. 325-340. Trad. cast. dins de GARVIN, P. i Y. LASTRA (eds.) (1974) *Antología de estudios de Etnolingüística y Sociolingüística*, México, Universidad Autónoma de México, pp. 247-265.

⁴⁶ LABOV (1972b:81, 184, 270 i 273).

⁴⁷ TRUDGILL, P. (1972) Sex, Covert Prestige and Linguistic Change in the Urban British English of Norwich, *Language in Society*, 1, pp. 179-195.

METODOLOGIA DE TREBALL

Com es pot veure, els estudis sobre comportaments lingüístics, actituds i prestigi són importantíssims des de la perspectiva sociolingüística. En les investigacions sobre variació lingüística, aquests treballs proporcionen informacions indispensables per a la predicció de la direcció futura dels fenòmens variables: la correcta interpretació de les regles variables depèn en bona mesura de les dades obtingudes d'aquests treballs.

Pel que fa a la recollida d'aquesta mena de dades, les tècniques utilitzades poden ser de dos tipus: directes o indirectes. La primera, d'ús molt freqüent en l'anàlisi lingüística teòrica, consisteix a interpel·lar el parlant sobre la gramaticalitat i/o acceptabilitat de determinats trets. Convé remarcar que l'esmentat procediment és vist amb recel des de la sociolingüística, ja que es considera que aquests judicis, més que la competència lingüística dels parlants, solen reflectir la seva actitud subjectiva⁴⁸. Reconeguda la importància de les valoracions subjectives, es prefereix mesurar-les mitjançant tècniques indirectes, les quals, per la seva estructuració, solen anomenar-se tests. Els més destacats són els següents: a) **Test d'inseguretat lingüística**⁴⁹, que pretén establir índexs entre allò que el parlant creu que és correcte i l'ús real

---

⁴⁸ SILVA-CORVALÁN (1989:38).

⁴⁹ LABOV (1966b:178-179); LÓPEZ-MORALES, H. (1979) *Índices de inseguridad lingüística en San Juan*, dins *Dialectología y sociolingüística. Temas puertorriqueños*, Madrid, Hispanova de Ediciones, pp. 165-172.

METODOLOGIA DE TREBALL

---

que en fa; b) Test de veus disfressades (*Mached guise*)⁵⁰, que té com a objectiu avaluar varietats o llengües que coexisteixen de manera conflictiva en una comunitat; i c) Test de disponibilitat lèxica⁵¹, que vol quantificar les diferències d'inventari lèxic bàsic entre els diferents estrats.

En el treball que ens ocupa, la situació conflictiva català-castellà, sense perdre de vista la seva versió casolana valencià-català, ha estat determinant en la tria d'una tècnica indirecta d'avaluació subjectiva⁵².

El cas de Benicarló -i el de tota l'àrea del català nord-occidental- és certament complex. Com hem vist en la descripció del diasistema de la comunitat (V. 2.4.3), l'accés de la llengua als mitjans de comunicació i a l'ensenyament ha modificat el sistema de relacions inter i intralingüístiques. Aquests esdeveniments han comportat la difusió de models prestigiosos: Canal

---

⁵⁰ LAMBERT, W. (1967) The Social Psychology of Bilingualism, *Journal of Social Issues*, 23, pp. 91-109. Sobre el català aquesta tècnica ha estat utilitzada més vegades per avaluar actituds interdialectals: PUEYO, M. (1980) Vikings i pagesos: una batussa continuada. Assaig per a un estudi de les relacions interdialectals en català, *Treballs de Sociolingüística Catalana*, 3, pp. 83-102; BOIX, E. (1985) Naltros parlem mal català: actituds interdialectals entre els caleros de Palamós, dins *Actes del Quart Col.loqui d'Estudis Catalans de Nord-Amèrica*, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, pp. 57-84; i en unes altres ocasions per referir-se a actituds entre llengües, català parlat al País Valencià-castellà i català del principat-castellà, respectivament: ROS, M. (1982) Percepción y evaluación social de hablantes de cinco variedades lingüísticas, dins *NINYOLES* (1982:679-697); WOOLARD, K.A. (1984) A Formal Measure of Language Attitudes in Barcelona: A Note from Work in Progress, dins ROS, M. i STRUBELL (eds.) (1984) *Catalan Sociolinguistics*, *IJSL*, 47, pp. 63-71.

⁵¹ LÓPEZ MORALES, H. (1979) Disponibilidad léxica y estratificación socioeconómica, dins LÓPEZ MORALES, H. (1979) *Dialectología y sociolingüística. Temas puertorriqueños*, Madrid, Hispanova de Ediciones, pp. 173-181.

⁵² BIERBACH (1988:165): "Aquestes situacions comporten motius de no revelar francament les actituds, en especial pel que fa als seus aspectes afectius, sovint irracionals i plens de prejudicis."

METODOLOGIA DE TREBALL

9 i TV3, pel que fa als àudio-visuals i la "norma valenciana"⁵³ pel que fa a l'ensenyament. El contrast d'aquests models amb la varietat diatòpica es fa evident en la variable investigada: realitzacions amb segregació de la iod *ro[ɪ ɹ]a* i amb desafricament *forma[ɪ ɹ / ɹ̃]e*. Davant del ventall de realitzacions recollides -amb caiguda de la iod, africaments prepalatals sonors i parcialment sords-, la hipòtesi d'una possible acció de la norma i del prestigi no pot ser menystinguda. En aquest sentit, els objectius de la prova d'avaluació subjectiva han estat els següents:

1. Determinar el grau de consciència lingüística de la comunitat -o dels seus grups- en funció de la capacitat de detectar la distribució diatòpica i diastràtica del fenomen variable investigat.

---

⁵³ Com és sabut, la normativització de la llengua catalana ha hagut de fer front a tot un seguit de condicionats com la dispersió social, cultural i política dels territoris, la falta de consciència lingüística comuna, i, fins i tot, el qüestionament de la unitat idiomàtica. És per això que la normativa fabriana ha hagut d'acomodar-se a les particularitats lingüístiques -i socioculturals- del País Valencià. Així, la codificació sorgida de l'Institut d'Estudis Catalans s'ha anat complementant amb diversos treballs. Pel que fa a l'ortografia, les Normes de Castelló (1932) no només van significar la fixació d'unes formes unitàries, sinó que també se'ls ha d'atribuir el valor simbòlic de sancionar la unitat lingüística, a través d'una normativa comuna encara que polimòrfica, això és, amb l'acceptació de formes alternatives. A diferència de la fixació ortogràfica, en els nivells morfosintàctic i lèxic s'han realitzat tot un seguit d'aportacions per separat, que, en alguns casos, han presentat solucions discrepants. Entre les aportacions a la gramàtica -sense cap pretensió d'exhaustivitat- destaquen les següents: l'obra global de Carles Salvador, que ha estat estudiada a SIMBOR, V. (1983) *Carles Salvador i Gimeno: una obra decisiva*, València, Diputació Provincial de València; GINER, J (Guillem Renat Ferrer) (1933) *La conjugació dels verbs en valencià*, Castelló de la Plana, Societat Castellonenca de Cultura; SANCHIS GUARNER, M. (1950) *Gramàtica valenciana*, València, Torre; VALOR, E. (1973) *Curso medio de gramática catalana. Referida especialmente al País Valenciano*, València, Gorg; (1979) *Millorem el nostre llenguatge*, València, 3 i 4; (1983a) *La flexió verbal*, València, 3 i 4; ((1983b) *Temes de correcció lingüística*, València, 3 i 4; (1984) *Curs mitjà de gramàtica catalana. Referida especialment al País Valencià*, València, 3 i 4; BARBERÀ, J. et alii (1980) *Curs de gramàtica normativa per a ús dels valencians, I, II i III*, València, ICE de la Universitat de València; i, PITARCH, V. (1977) *Curs de llengua catalana*, València, 3 i 4.

METODOLOGIA DE TREBALL

2. Esbrinar si la nostra variable lingüística mostra un paràmetre valoratiu i, en cas afirmatiu, establir la gradació de variants.
3. Detectar els possibles prejudicis cap a alguna de les variants -estereotips (V. 1.6.4.2.3)-.
4. Valorar, si s'escau, la presència del prestigi encobert.

L'elaboració d'aquest tipus d'experiments cal fer-la amb molta cura ja que s'ha de garantir que l'avaluació es faci en funció de la variable estudiada i no per altres raons.

La idea central d'aquesta prova ja va ser posada en pràctica per Valdivieso⁵⁴ el 1981 a Xile. En aquesta ocasió s'ha adaptat a les característiques i objectius d'aquesta recerca. Els passos seguits han estat els següents:

1. Creació d'un text en forma i estil de notícia radiofònica breu que presentés una bona concentració d'entrades lèxiques amb la variable estudiada.

Text:

Mitja ració de formatge en mal estat va ser la causa de la mort del metge quan pujava a la bicicleta roja en què solia viatjar.

2. Preparar un enregistrament on aquest text havia de ser llegit en cinc ocasions. La idea inicial preveia tres lectures, que havien de variar segons cadascuna de les tres grans variants de pronúncia, però la detecció d'ensordiments ens va fer decidir per afegir dues noves lectures, les pronúncies de les

---

⁵⁴ VALDIVIESO, H. (1981) Valoración subjetiva de los usos lingüísticos, Manuscrit inèdit, Chile, Universidad de Concepción.

METODOLOGIA DE TREBALL

quals podien ser majoritàriament conegudes a través de les televisions "autonòmiques": l'apitxat de València i l'estàndard fonètic del català oriental central.

Textos enregistrats:

Sociolectes benicarlandos:

a) *Mi[ɜ]a ració de forma[ɪ ɜ]e en mal estat va ser la causa de la mort del me[ɪ ɜ]e quan pu[ɪ ɜ]ava a la bicicleta ro[ɪ ɜ]a en què solia via[ɪ ɜ]ar.*

b) *Mi[ɜ]a ració de forma[ɜ]e en mal estat va ser la causa de la mort del me[ɜ]e quan pu[ɜ]ava a la bicicleta ro[ɜ]a en què solia via[ɜ]ar.*

c) *Mi[d ɜ]a ració de forma[d ɜ]e en mal estat va ser la causa de la mort del me[d ɜ]e quan pu[d ɜ]ava a la bicicleta ro[d ɜ]a en què solia via[d ɜ]ar.*

Valencià apitxat:

Mi[t ʃ]a ració de forma[t ʃ]e en mal estat va ser la causa de la mort del me[t ʃ]e quan pu[t ʃ]ava a la bicicleta ro[t ʃ]a en què solia via[t ʃ]ar.

Català oriental central:

Mi[d ɜ]a ració de forma[d ɜ]e en mal estat va ser la causa de la mort del me[d ɜ]e quan pu[ɜ]ava a la bicicleta ro[ɜ]a en què solia via[d ɜ]ar.

METODOLOGIA DE TREBALL

Conscient que determinats factors paralingüístics⁵⁵, com la qualitat i el to de la veu i la fluïdesa lectora, poden interferir en l'avaluació de l'informant, es va intentar reduir el risc utilitzant un sola persona a qui es va ensinistrar prèviament en la producció dels segments fonètics desitjats. Tanmateix, la lectura del text en català oriental central no oferia prou garanties de versemblança, cosa que va obligar a incorporar la veu d'un barceloní, això sí, de característiques similars a la del benicarlando⁵⁶.

3. Elaborat l'instrument, la cinta-estímul va ser passada dues ocasions als setanta informants una vegada acabada l'entrevista sociolingüística. Abans de la primera audició es demanava a l'informant que centrés la seva atenció a reconèixer, d'una banda, quina o quines lectures li semblava que estaven fetes per un benicarlando, i, de l'altra, si reconeixia la procedència geogràfica de la resta. Una vegada anotades les respostes i abans de procedir a la segona audició, se sol·licitava de l'informant que adoptés el rol de gerent d'una empresa de ràdio i que es disposés a contractar a alguna o algunes de les veus, i, alhora, a rebutjar-ne d'altres.

---

⁵⁵ LÓPEZ MORALES (1989:207), a la nota 3 ressenya tot un seguit de treballs que corroboren aquesta apreciació.

⁵⁶ Les quatre primeres lectures de l'enregistrament van ser realitzades per Joan Gregori Albiol, Llicenciat en Filologia Hispànica (Llengua i Literatura Espanyoles i Lingüística Valenciana), de 25 anys i nascut a Benicarló. De la darrera lectura es va ocupar Sergi Nebot Garcia, locutor d'una de les emissores municipals de Benicarló, Antena 7, de 29 anys i nascut a Barcelona. El fet que aquest locutor utilitzi la seva varietat geogràfica en les emissions per a Benicarló i comarca és un argument més per justificar la presència d'aquesta varietat en el *continuum* lectal de la comunitat.

3.3.2 L'enregistrament

Quan l'objectiu d'una recerca és l'observació d'una variable fonològica, és evident que ha d'existir una preocupació per l'enregistrament. Ara bé, si el material sonor s'ha de sotmetre a una anàlisi acústica, l'alta qualitat de l'enregistrament passa a ser una exigència metodològica indispensable⁵⁷.

Els treballs que fan ús de la metodologia sociolingüística, com és el cas del que ens ocupa, presenten un entrebanc que a primer cop d'ull pot semblar insalvable: l'objectiu d'obtenir les dades en un entorn al més natural possible impedeix o bé el trasllat dels informants a un laboratori, o bé la creació de situacions excessivament artificials. Tanmateix, l'adopció de tot un seguit de precaucions pròpies del mètode experimental en fonètica pot ser suficient per assolir els nostres propòsits. A continuació detallaré les condicions tècniques dels enregistraments fets per l'autor d'aquesta recerca⁵⁸.

3.3.2.1 Condicions ambientals

Com ja s'ha dit, el lloc on es van efectuar totes les entrevistes va ser el domicili de l'informant, per tant, l'elecció i l'habilitació de l'espai d'enregis-

---

⁵⁷ En la meua opinió, la preocupació metodològica per aconseguir bons enregistraments hauria d'estar present sempre, independentment del tipus de variable investigada (fonètico-fonològica, morfològica, sintàctica o lèxica). L'obtenció d'un corpus d'enregistraments estratificat és una tasca extraordinàriament feixuga com per limitar-ne el seu aprofitament.

⁵⁸ En aquest apartat segueixo les interessants recomanacions de LLISTERRI, J. (1991) *Introducción a la fonética: El método experimental*, Barcelona, Anthropos, pp. 115-133.

METODOLOGIA DE TREBALL

trament no depenia de nosaltres. Aquest inconvenient es va resoldre, en la majoria dels casos satisfactòriament, a través de la intervenció prèvia de l'alumne-mitjancer, al qual es va fer partícep de tot un seguit de requeriments que havia d'intentar aconseguir d'una manera "natural".

Les condicions ideals a què s'aspirava eren: que la sala fos petita, al més moblada possible -si hi havia moqueta o catifes, millor- i que es trobés aïllada dels sorolls exteriors - del carrer o del veïnat-. Aquest escenari minimitzaria la presència dels dos factors que poden crear més problemes: el soroll i la reverberació. Quant al control del primer, voldria destacar que l'època de l'any en què es va portar a terme el treball de camp -tardor i hivern- va afavorir l'aïllament de l'exterior. En aquest sentit, estic convençut que si les entrevistes s'haguessin realitzat a la primavera o a l'estiu, la qualitat dels enregistraments se n'hauria ressentit notablement. Pel que fa a la reverberació, no va constituir un problema, ja que no em vaig trobar amb sales grans i de parets llises, amb una mínima o nul.la absorció del so.

No cal dir que hom acaba fent el que pot allà on el deixen, però no és menys cert que aquest capteniment metodològic augmenta considerablement la qualitat global dels enregistraments.

3.3.2.2 Utilitatge

Aquesta recerca ha comptat amb el suport del material professional del Laboratori de Fonètica Experimental de la Universitat Rovira i Virgili.

L'aparell utilitzat per realitzar els enregistraments ha estat un **magnetòfon digital DAT-CASIO**, que ofereix unes característiques tècniques òptimes: a) garanteix una resposta freqüencial des de 0 a 18000 Hz; b) la relació senyal-soroll és mínima; i c) el soroll mecànic és menyspreable.

A l'altíssima qualitat tècnica dels enregistraments digitals, se li ha d'afegir una prestació no menys important des de la metodologia sociolingüística: la possibilitat de realitzar enregistraments de fins a dues hores de durada, sense interrupcions que alterin la disposició psicològica de l'informant. En aquest sentit, he constatat que, passada la primera fase de contacte i d'enregistrament de les dades personals, el subjecte acaba "oblidant-se" de la presència de l'aparell. És per això que considero més adient aquest instrument que no pas els magnetòfons de cinta oberta que, tot i oferir una molt bona qualitat de so, obliguen a aturar l'entrevista repetidament per canviar la cinta esgotada. Aquest fet comporta una interrupció de la distensió que s'adquireix a mesura que avança l'enregistrament.

Quant a la microfonia, cal advertir que ha d'estar d'acord amb la categoria de l'aparell. En cas contrari, la qualitat previsible serà molt menor. Per als

---

METODOLOGIA DE TREBALL

enregistraments s'ha emprat un micròfon omnidireccional⁵⁹ -tot i ser conscient del risc de més presència de sorolls-, ja que preveia una certa mobilitat de l'informant. El micròfon es col.locava sobre un trípode aïllant a una distància no superior als 40 cm. de la font de so.

Sobre els factors psicològics, com la tensió i la inhibició, produïts per la presència d'un micròfon, he d'assenyalar que han estat una constant en la primera part de l'entrevista. La meua experiència anterior com a entrevistador ja m'havia revelat aquesta disposició inicial. Per aquesta raó, durant els primers minuts de la interacció demanava les dades personals de l'individu, que a poc a poc anava regulant la seva veu, sense vacil.lacions ni tremolors⁶⁰.

3.4 Tractament experimental

3.4.1 Consideracions generals

La fiabilitat de les dades fonètiques obtingudes mitjançant avaluacions estrictament auditives ha estat objecte de controvèrsia des del mateix naixement de la fonètica instrumental. L'asseveració de Rousselot "l'oreille

---

⁵⁹ Micròfon AKG D 190 Dynamic Cardioid.

⁶⁰ SILVA-CORVALÁN (1989:32), en canvi, considera que la fitxa amb les dades de l'informant s'ha de deixar per al final, ja que així s'evita crear un marc d'extrema formalitat.

METODOLOGIA DE TREBALL

n'est pas un instrument suffisant d'analyse"⁶¹, i l'opinió de P. Passy "rien ne vaut une oreille attentive"⁶² poden ser considerades com a representants de les dues posicions més extremes. Actualment, hi ha una coincidència generalitzada a tractar la substància fònica dins d'un procés global que abraçaria des de la producció -articulació- fins a la percepció -audició-, incloent, lògicament, la difusió de l'ona complexa -acústica-⁶³. En aquest sentit, la utilitat dels aparells d'investigació sembla del tot evident.

Les investigacions sobre la variació lingüística al llarg de la història s'han fet ressò d'aquests posicionaments. La mateixa dialectologia ha anat incorporant progressivament les tècniques d'enregistrament. Tanmateix, la seva utilització sistemàtica com a imperatiu metodològic s'ha d'atribuir a la sociolingüística⁶⁴.

Pel que fa a l'ajut de les tècniques instrumentals, el mateix Labov ja va destacar la importància de les dades acústiques en l'establiment d'al.lofonies

---

⁶¹ ROUSSELOT, P.J. (1892) *Les modifications phonétiques du langage étudiées dans le patois d'une famille de Cellefrouin*, París, H. Welter.

⁶² Citat per JONES, D. (1941) *Paul Passy, Le Maître Phonétique*, 75; dins SEBEOK, T.A. (ed.) (1976) *Portraits of Linguistics*, Bloomington, Indiana University Press.

⁶³ LLISTERRI, J. (1991:46); SOLER, M.J. (1987) *La experimentación en fonética y fonología*, *Estudios de Fonética Experimental*, 1, Barcelona, Promoció Publicacions Universitàries, pp. 1-70.

⁶⁴ LABOV, W. (1972d:228); LABOV, W., M. YAEGER I R. STEINER (1972) *A Quantitative Study of Sound Change in Progress*, informe final de la National Science Foundation Contract, Philadelphia, Pa., U.S., Regional Survey, 204 N. 35th St, Philadelphia, 19104; LABOV, W. (1980).

METODOLOGIA DE TREBALL

---

més riques i precises. La voluntat d'evitar les transcripcions impressionístiques amb l'adopció de tècniques empíriques de validació de dades fonètiques ha estat present en alguns treballs sobre variables fonològiques. No obstant això, els esmentats treballs han hagut de limitar les anàlisis experimentals a un mostratge de les dades, a causa de la lentitud del procés d'anàlisi i del seu elevat cost. Ens trobem, doncs, amb al·lofonies determinades experimentalment, però amb quantificacions fetes amb l'establiment de "classes de sons", determinades generalment pel criteri auditiu⁶⁵.

Amb l'imparable avenç tecnològic ha arribat la solució a les mancances a què em referia, de tal manera que del 1986 ençà l'empresa KAY ha desenvolupat una nova generació de sonògrafs on, a banda de tot un seguit de millores i noves prestacions -que ara no m'entretindré a ressenyar-, es podrien destacar dues incorporacions fonamentals: a) l'anàlisi del so en temps real, això és, la definició de l'ona complexa en una pantalla segons els paràmetres acústics desitjats; i b) la connexió del sonògraf amb un ordinador mitjançant un *interface*, que permet emmagatzemar les dades sonogràfiques sense necessitat d'imprimir-les. L'estalvi de temps i econòmic és obvi, alhora que

---

⁶⁵ QUILIS, A. i M. VAQUERO (1973) Realizaciones de la /ç/ en el àrea metropolitana de San Juan de Puerto Rico, *Revista de Filología Española*, 56, pp. 1-52; VAQUERO, M. (1978) Hacia una espectrografía dialectal: el fonema /ç/ en Puerto Rico, dins LOPEZ MORALES, H. (ed.) (1978) *Corrientes actuales en la dialectología del Caribe hispánico*. Actas de un simposio, Río Piedras, Universidad de Puerto Rico, pp. 239-247; MONTOYA (1985); CALERO, M.A. (1993) *Estudio sociolingüístico del habla de Toledo*, Lleida, Publicacions de la Universitat de Lleida.

METODOLOGIA DE TREBALL

el nou sistema permetrà tractar les dades en futurs treballs sense haver de recórrer a la tasca, sempre feixuga, de buscar novament els mots dins de les cintes enregistrades.

La part experimental d'aquesta recerca s'ha realitzat gairebé en la seva totalitat en el Laboratori de Fonètica Experimental de la Universitat Rovira i Virgili. Aquesta unitat de recerca compta amb l'utilatge descrit, cosa que m'ha permès sonografiar i emmagatzemar les 6.347 ocurrències, que constitueixen el corpus de dades amb què s'ha treballat. Part de la introspecció acústica exploratòria s'ha portat a terme en el Laboratori de Fonètica Experimental "Pere Barnils" de la Universitat de Lleida.

3.4.2 Tècniques d'anàlisi

Si bé l'objectiu inicial del tractament experimental era l'establiment de les realitzacions de superfície del segment subjacent /z/, la progressiva elaboració del treball m'ha portat a la consideració detinguda d'aspectes relacionats amb la producció, acústica i percepció del sons investigats. Cal establir, però, una gradació en l'aprofundiment, que anirà des de l'anàlisi acústica, base de l'experimentació, fins a les notes perceptuals obtingudes del test d'avaluació subjectiva, molt estretament relacionades amb la definició d'entitats fonològiques.

METODOLOGIA DE TREBALL

La dimensió acústica de la substància fònica ha estat tractada en relació als mecanismes articuladoris i auditius. La manca d'utilitat que permetés realitzar introspeccions en els mecanismes de producció ha estat substituïda pel mètode d'inferir correlats articuladoris a l'espectre acústic del so, segons la teoria acústica de la producció de la parla⁶⁶.

D'altra banda, s'entendrà la realització fònica com una organització seqüencial d'unitats fonemàtiques discretes, per tant, els fenòmens de coarticulació inherents al procés de producció fònica seran igualment objecte d'atenció.

Un altre aspecte considerat ha estat el tractament de la síl.laba com a unitat mínima de percepció, segons postula la teoria motriu de la parla⁶⁷. Aquesta naturalesa sil.làbica dels trets acústics s'evidenciarà en les transicions vocàliques -en el cas dels diftongs-, o vocàliques-consonàntiques. D'aquesta manera, les circumstàncies contextuais gaudiran d'un interès metodològic preferent. Cal advertir, però, que la manca d'invariància fonèmica serà un important entrebanc en la segmentació del *continuum* sonor.

La finalitat estrictament qualitativa del tractament experimental m'estalviarà la quantificació dels paràmetres considerats. Val a dir, però, que

---

⁶⁶ RECASENS, D. (1991) Fonètica descriptiva del català, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, p. 27.

⁶⁷ RECASENS, D. (1982) Noves perspectives en els estudis de fonètica experimental. Aplicació al cas català, dins Actes del II Col.loqui d'Estudis Catalans a Nord-amèrica, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, pp. 51-66.

METODOLOGIA DE TREBALL

l'atribució de valors numèrics constituirà una segona fase complementària a l'aportació d'aquesta recerca.

Les diverses anàlisis efectuades i els paràmetres observats han estat els següents:

1. Sonograma:

- Límits freqüencials i durada de la fricació.
- Durada de l'oclusió en els sons africats.

El magatzem acústic (V. apèndix) presenta les següents constants:

- Marge freqüencial de 8 KHz. Encara que Alamon⁶⁸ atorga a la fricació nord-occidental freqüències superiors a 8 KHz, contradint les dades que va proporcionar Recasens⁶⁹ basades en Strevens⁷⁰, hem considerat suficient aquest marge freqüencial, ja que la informació de les altes freqüències no ha d'influir en les meves conclusions.
- Filtre de banda ampla 300 Hz.
- Rang dinàmic de 30 dB.
- Marques freqüencials cada 500 Hz.

---

⁶⁸ ALAMON, F. (1985) Anàlisi espectrogràfica dels sons fricatius i africats prepalatals de la varietat lleidatana del català nord-occidental, Tesi de Llicenciatura inèdita, Universitat de Barcelona-Estudi General de Lleida, p. 96.

⁶⁹ RECASENS, D. (1984) Producció i coarticulació de vocals i consonants del català en el decurs, Tesi Doctoral, Universitat Autònoma de Barcelona.

⁷⁰ STREVENIS, P. (1960) Spectra of fricative noise in human speech, *Language and speech*, 3, pp. 32-49.

METODOLOGIA DE TREBALL

2. **Perfil d'ombreig.** Anàlisi que només s'ha efectuat de manera esporàdica, però que de vegades ha estat molt útil per visualitzar amb més nitidesa les concentracions energètiques dels formants vocàlics.
3. **Secció espectral.** Ha estat d'utilitat a l'hora de fixar l'altura freqüencial dels formants i comprovar la presència-absència d'energia en determinades realitzacions.
4. **Oscillograma.** S'ha utilitzat per determinar la periodicitat-aperiodicitat de l'ona sonora, i les durades de l'oclusió i la fricació en els sons africats.
5. **Corba d'intensitat.** D'importància cabdal en la caracterització del so aproximant [ð] en el grup [ðz]. A més a més ha marcat l'atac, el sosteniment i el decaïment de la intensitat del so.

3.4.3 Utilitatge

1. SONOGRAF DIGITAL KAY ELEMETRICS CORP. model 5500 per a l'anàlisi en temps real de senyals no estacionaris, equipat amb l'inscriptor 5510 (Universitat Rovira i Virgili). Característiques principals:

- Sistema de dos canals.
- Anàlisi en temps real fins a 32 KHz.
- 2 Mbytes de memòria RAM.
- 1.5 Mbytes de memòria ROM.
- 2 transformades FFT per a cada banda de freqüències.

METODOLOGIA DE TREBALL

2. SONOGRAF DIGITAL KAY ELEMETRICS CORP. model 7800, amb l'inscriptor 7900 (Universitat de Lleida).

3. ORDINADOR TEVOX 486/33 64K CACHE. Característiques principals:

- 4 Mbytes de memòria RAM
- Memòria CACHE 64 Kb
- Microprocessador 80486
- Accelerador matemàtic

4. Programa INTERFACE d'emmagatzematge de dades acústiques.

3.5 Tractament quantitatiu

3.5.1 Anàlisi qualitativa i anàlisi quantitativa

D'aquesta manera tan simple Moreno defineix les dues grans possibilitats d'anàlisi de les dades:

"Analizar es básicamente descomponer (etimológicamente "desatar"). Un análisis consiste, por tanto, en separar las partes de un todo hasta dar con cada uno de los elementos que lo componen. En general, hay dos formas de realizar un análisis: identificando simplemente las partes de ese todo o identificando esos elementos y averiguando en qué cantidad aparece cada uno de ellos. A la primera posibilidad se la denomina *análisis cualitativo*; a la segunda *análisis cuantitativo*."⁷¹

---

⁷¹ MORENO (1990:109).

METODOLOGIA DE TREBALL

Des de la lingüística, independentment del paradigma seguit, les anàlisis gramaticals fetes fins als nostres dies han estat majoritàriament qualitatives. La sociolingüística referida a l'etnografia de la comunicació també dóna preferència a aquest tipus d'anàlisi⁷², però els estudis labovians s'han centrat fonamentalment en la quantificació. Pel que fa a l'observació dels canvis lingüístics, sembla clar que enfront de la visió estàtica d'una anàlisi qualitativa, l'anàlisi quantitativa ofereix més informació sobre la mobilitat dels elements que hi intervenen.

Això no obstant, la sobrequantificació de determinades investigacions en detriment d'anàlisis més qualitatives ha estat objecte de crítiques freqüents. Hudson⁷³ posa de relleu algunes de les limitacions més destacables: a) el fet de treballar amb grups de parlants fa que la variació interna desaparegui; b) la pertinença d'un individu a grups en diversos graus també sol quedar oculta.

Tampoc no s'ha de perdre de vista en cap moment la consideració de l'anàlisi com un artifici mitjançant el qual parcel·lem una realitat de natura contínua. Pel que fa a la investigació que ens ocupa, en els apartats precedents ja hem posat èmfasi en el caràcter artificios de les segmentacions de les realitats social i estilística, i en el capítol que segueix ens haurem d'enfrontar amb la compartimentació de la realitat lingüística. Tot plegat ens porta a

---

⁷² SAVILLE-TOIKE, M. (1982) *The Ethnography of Communication*, Oxford, Blackwell.

⁷³ HUDSON, R.A. (1980) *Sociolinguistics*, Cambridge University Press. Citem de la trad. cast. (1981) *La Sociolingüística*, Barcelona, Anagrama, p. 179.

METODOLOGIA DE TREBALL

concloure que una bona quantificació ha de ser el resultat d'una anàlisi qualitativa prèvia rigorosa amb la realitat que pretenem descriure.

3.5.2 Codificació de les dades

Una vegada ha estat identificada l'anomenada **variable dependent** i definit el seu **context d'ocurrència** -V/ɜ/V-, una fase prèvia a la quantificació, d'extraordinària laboriositat, la constitueix la **codificació de les dades**.

Durant aquesta fase, cada mot obtingut amb la variable -ja analitzat experimentalment- serà classificat segons les **variables independents** que amb anterioritat hàgim establert com a possibles factors a considerar en la realització de les variants. Aquestes restriccions variables de tipus lingüístic, social i estilístic es presenten en forma de **grups de factors**, amb els corresponents **factors** definits. A cada factor se li assigna una lletra o número, normalment amb valor mnemotècnic, de tal manera que cada **ocurrència** es convertirà en una tirallonga de 18 dígit, segons l'exemple que segueix:

Mot: *roja*

Arxiu acústic: n° 2720

Informant: Roberto Pau Llorach

Codificació: FD4A4APHQBIBBT/20

Decodificació (segons ordre):

F-variant fricativa [ʒ]

D-posició sil·làbica-accent: postònica

4-context vocàlic anterior: [ ]

A-context vocàlic posterior: [a]

4-ètim: -by- (< rubea)

A-alternança amb [t ʃ] del primitiu *roig*

A-categoria gramatical del mot: *adjectiu*

P-context estilístic: traducció

H-sexe: home

Q-grup d'edat: 35-44

B-informant nascut a Benicarló

I-pare nascut a zona geogràfica de segregació de la iod (Peníscola).

B-mare nascuda a Benicarló

B-cònjuge nascuda a Benicarló

T-professional tècnic

**/-sense informació, ja que el seu àmbit de relació ve definit per
l'ocupació.**

2-nivell educatiu: ensenyament secundari

0-sense coneixements de valencià normatiu.

3.5.3 Models

La incorporació de procediments matemàtics és imprescindible per assolir la descripció de les llengües com a estructures ordenadament heterogènies. En aquest sentit, l'aplicació del model quantitatiu requereix una certa formació estadística i en teoria de la probabilitat.

Des del primer model probabilístic aditiu, utilitzat el 1969 per Labov en el seu estudi sobre la contracció i l'elisió de la còpula en l'anglès de Nova York, fins a les darreres generacions del model logístic-multiplicatiu representat pel programa VARBRUL hi ha hagut un desenvolupament permanent. Sens dubte, el grup d'investigadors de Montréal ha adquirit en aquest sentit un protagonisme inqüestionable⁷⁴ (V. 1.6.4.2.1).

Efectivament, el pas de l'anàlisi de freqüències al de probabilitats a partir de Cedergren-Sankoff va representar el salt qualitatiu més important. El nou model multiplicatiu suposava l'accés a la descripció de la competència lingüística dels parlants, a partir de la idea que les dades d'actuació són un reflex estadístic de la competència. Per tant, el càlcul de probabilitats es fa segons les freqüències observades d'un corpus representatiu d'actuació

---

⁷⁴ Algunes obres on es pot trobar informació detallada sobre els diversos models probabilístics són: BAILEY-SHUY (eds.) (1973); CEDERGREN-SANKOFF (1974); SANKOFF (1978); FASOLD, R.W. i R.W. SHUY (eds.) (1975) *Analysing variation in language*, Washington D.C., Georgetown University Press; KAY, P. i G. MCDANIEL (1979) *On the logic of variables rules*, *Language in Society*, 8, pp. 151-187; SANKOFF-LABOV (1979); LÓPEZ MORALES, H. (1981) *Estudio de la competencia lingüística: Los modelos probabilísticos*, *Revista Española de Lingüística*, 11, pp. 247-268.

METODOLOGIA DE TREBALL

lingüística dels parlants d'una comunitat. Silva-Corvalán descriu així la primera versió del programa VARBRUL:

"Básicamente, este procedimiento matemático convierte las frecuencias reales de ocurrencia de una variante X según una serie de factores (las variables independientes) en probabilidades teóricas y asigna a cada factor un índice probabilístico que refleja el efecto que este factor tiene sobre la probabilidad de ocurrencia de la variante X. El programa VARBRUL 2 que ilustramos aquí introduce un modelo logístico cuya formulación matemática es la siguiente:

$$\begin{array}{cccccc} p & P_0 & P_i & P_j & P_k \\ 1-p & 1-p_0 & 1-p_i & 1-p_j & 1-p_k \end{array}$$

donde p representa la probabilidad de que una variante se realice en un contexto determinado, P_0 es una probabilidad común a todos los factores que se asume que tienen un cierto efecto sobre la variante y $P_i, P_j, P_k, \text{etc.}$ son las probabilidades de contribución de cada factor (que en su totalidad constituyen el *contexto* de la variante) a la realización de una variante. Usando este modelo logístico-multiplicativo, VARBRUL estima el valor de cada una de estas probabilidades en base a las frecuencias observadas por el investigador. Estos valores no se salen del intervalo 0-1. Si el valor de un factor p_i es 0'5, éste no tendrá efecto alguno sobre la ocurrencia de la variante; los valores que sobrepasen 0'5 tendrán un efecto positivo y los inferiores a 0'5, un efecto negativo. La suma de los valores en cada grupo da siempre un múltiplo de 0'5."⁷⁵

Una nova versió, l'anomenada VARBRUL 2S, incorpora un càlcul de la probabilitat logarítmica cada vegada que analitza un conjunt de factors, cosa que permet la comparació de diferents anàlisis del mateix conjunt de dades.

---

⁷⁵ SILVA-CORVALÁN (1989:56).

METODOLOGIA DE TREBALL

Això s'aconsegueix mitjançant una anàlisi de regressió múltiple amb una selecció escalonada de factors. Així, el programa selecciona els factors que tenen una correlació significativa amb la variable estudiada i calcula només els índexs de probabilitats per a aquests.

En la recerca que ens ocupa s'ha pogut disposar de la darrera versió del programa, VARBRUL III, la qual incorpora una modificació substancial: si fins ara la seva aplicació només acceptava variables binàries -amb dues variants-, ara ja es podran fer anàlisis multivariants sense haver de realitzar diverses computacions de les dades.

4. LA VARIABLE LINGÜÍSTICA

4. LA VARIABLE LINGÜÍSTICA

4.1 Consideracions diacròniques

4.1.1 La palatalització romànica

La formació d'un sistema consonàntic palatal és considerat com el canvi fonètic més revolucionari que es va produir en el pas del llatí a les llengües romàniques. L'origen s'ha de cercar en la creació de la iod o semiconsonant palatal en llatí (segles III a.C.-I d.C.). La causa va ser l'aparició de l'accent fonològic d'intensitat i l'immediat desplaçament de l'accent a les vocals més fortes o obertes. E. Casanova resumeix el procés de la manera següent:

"Prompte la iod provocà la primera palatalització, conseqüència d'una primera assimilació articulatòria cap al punt palatal entre la iod i les consonants velars o dentals, acabada amb una coalescència d'abast panromànic, ocorreguda entre els segles I-IV en les consonants sordes TY, KY i entre els segles III-IV en les consonants Dy, Gy, I, que en la primera etapa llatina vivien com a variant al·lofònica del fonema originari dental o velar.

LA VARIABLE LINGÜÍSTICA

Al segle V, una pressió del sistema fonològic, en eliminar la W dels grups Kw^{o,i}, Gw^{o,i}, provocà una segona palatalització, causada per les vocals palatals de les consonants K^o, G^{o,i}, ràpidament fonologitzada, també panromànica però ja amb diferents resultats segons zones (Tekavčić).

Posteriorment, des del VI al VIII, abans de la caiguda de les intertòniques, la iod procedent de la vocalitació de determinades consonants com C'L, CT, CS, tendia a palatalitzar també les consonants següents; en aquest cas ja aïlladament i amb diferent abast dins de cada llengua."¹

Segons això, podem dir que la palatalització va començar a verificar-se en el si del llatí vulgar i en data no molt tardana, encara que desconeguda, ja que l'anàlisi del llenguatge culte dels textos no ens dóna llum al respecte. Sobre els factors que van desencadenar el procés, ens movem en el terreny de la conjectura, però podem aventurar que a la participació de factors interns d'índole fonològica i fonètica, caldria afegir-hi condicionaments històrico-socials, o fins i tot de substrat, que pressionarien sobre el llatí més o menys originari. El cert és que deixant de banda la/es causa/es d'aquest procés, la lectura d'autors com Plaute o Virgili, conreadors d'un llatí clàssic literari, ens proporciona tota una sèrie d'exemples de vocals amb caràcter semiconsonàntic, indicador claríssim de l'important grau de desenvolupament en què es trobaven alguns grups de iod primitius. Encara més explícit és l'Appendix

---

¹ CASANOVA, E. (1990) L'evolució del sistema palatal català: una interpretació, *A sol post*, 1, pp. 45-62, p. 45.

LA VARIABLE LINGÜÍSTICA

seva funció distintiva. S'imposava, doncs, una reestructuració consonàntica que va ser més o menys profunda segons la llengua romànica en qüestió. Hom suposa que en els dialectes pre-romànics la nòmina de sons africats estaria formada per [ts],[dz],[tʃ],[dʒ], tots ells sibilants i els dos darrers palatals⁴.

Aquest procés de reducció d'africades va afectar mínimament l'italià, que serà la llengua més conservadora en aquest sentit, i, d'una manera notabilíssima, el castellà, que només manté [tʃ], i el francès, que presentarà el grau màxim d'evolució ja que en manca totalment. El català figurarà en segon lloc, per darrera de l'italià.

4.1.2 La palatalització en català

Ara caldrà veure com s'ha concretat aquest sistema en català. Tanmateix, voldríem advertir que aquesta aproximació diacrònica a les prepalatals té com a objectiu donar compte de l'estat de la qüestió en relació a determinats fenòmens tractats en aquest treball. Per tant, la nostra atenció se centrarà, sobretot, en les prepalatals sonores intervocàliques *-/ʒ/-* i *-/dʒ/-*, i en dos importants processos evolutius en què s'han vist involucrades: el **desafricament** i la **segregació de la iod**.

---

⁴ CERDÀ, R. (1964) *Las fricativas prepalatales catalanas*, Tesi de Llicenciatura inèdita, Universitat de Barcelona, p. 14.

4.1.2.1 -/ɜ̃/- intervocàlica

L'origen de la -/ɜ̃/- intervocàlica catalana, amb tota la seva diversitat de solucions, es troba en els grups llatins -g-, -j-, -gy-, -by-, -vy- i -dy-, en mots com *pagense*, *majore*, *collegium*, *rubea*, *leviariu* i *radiare*.

Sobre el procés evolutiu seguit pels esmentats grups llatins hi ha dues postures: l'una, la majoritària, defensada per Alarcos, Alsina-Duarte, Lamuela i Casanova, entre d'altres, que suposa una confluència d'aquests grups de sons, ja en llatí pre-romànic, en una única articulació prepalatal africada [dɜ̃] a una àmplia zona de la Romània; l'altra, postulada per Cerdà, proposa com a element coalescent neutralitzador dels diferents grups llatins el fonema mediopalatal /j/, que, mitjançant una articulació africada [dj] seria l'origen de les diverses solucions del català.

En relació a l'entitat de la semivocal [ɨ] del grup [ɨɜ̃], també hi ha dos punts de vista: d'una banda, tenim l'opinió més generalitzada, defensada per Badia, Cerdà, Rafel, Alsina-Duarte i Gimeno, que li atribueix caràcter etimològic i constituirà, per tant, una fase arcaica de la llengua; de l'altra, la postura d'Alarcos i Colon, per a qui la semivocal palatal seria una simple *glide* o vocal de suport generada per la consonant fricativa prepalatal⁵.

---

⁵ Val a dir, però, que bona part dels raonaments emesos per aquests autors solen reproduir una diagnosi anàloga a la formulada per al correlat sord [i̥].

LA VARIABLE LINGÜÍSTICA

Sense pretendre realitzar una anàlisi exhaustiva, tot seguit ens entretindrem a esbossar els principals arguments que serveixen de base a les diverses línies d'opinió exposades.

Alarcos⁶ parteix d'una fase inicial consonàntica, que situa cronològicament a principis del segle XIII i que caracteritza de la manera següent:

Oclusives sordes	p	t	tʰ	k	
Oclusives sonores	b	d	dʒ	dʝ	g
Son. fricatives fluïxes		ð		ʝ	
Son. fricatives fortes	β		z		
Sordes fricatives	f		s	ʃ	

Aquest sistema es veuria afectat per tres tendències evolutives generals, que el portarien a les solucions modernes:

- Tendència general romànica, que reduiria a fricatives les antigues consonants palatalitzades llatino-vulgars.
- Tendència occidental, originada possiblement per influència cèltica, consistent en la lenició de les consonants intervocàliques i en la creació d'una alternança entre posicions fortes i dèbils.

---

⁶ ALARCOS, E. (1958) Algunas consideraciones sobre la evolución del consonantismo catalán, dins CATALÁN, D. (ed.) (1958) Estructuralismo e historia (Miscel·lània homenatge a A. Martinet), 3 vols., Universidad de la Laguna, II, pp. 5-40. Trad. cat. ALARCOS, E. (1983) L'evolució del consonantisme català, dins Estudis de lingüística catalana, pp. 79-117.

LA VARIABLE LINGÜÍSTICA

c) Tendència de tipus euskara, que propiciaria la creació de consonants oclusivo-fricatives segons el seu context dins la frase.

Deixant de banda la cronologia que estableix i la fesomia final que atorga al sistema consonàntic, constata que, segons la primera tendència citada, /ʒ/ ha estat el resultat d'un ablaniment de /dʒ/, que s'hauria d'atribuir a les necessitats internes d'oposició entre els diferents ordres i sèries. El fet que /ʒ/ s'origini per tal d'obtenir el correlat sonor de /ʃ/ demostraria que aquest és anterior a aquell. Alarcos ubica aquest pas després de la neutralització de sonoritat en posició final per apòcope de vocal, fenomen que situa cronològicament en el mateix segle XIII. Així ho demostra el fet que -P-, -T- i -C- intervocàliques, en quedar a final de paraula hagin conservat el seu caràcter sord i no s'hagin vocalitzat en [-^u]. Per la mateixa raó, -[dʒ]- intervocàlica, en ensordir-se i romandre igualment en aquella posició, no s'hauria neutralitzat com a africada [tʃ] sinó com a fricativa [ʃ].

Fetes aquestes consideracions, Alarcos considera solucions arcaïtzants, romanalles dialectals, les del valencià, balear i alguerès, que conserven [dʒ], enfront de la [ʒ] del català central i rossellonès, i de la [ʃʒ], que territorialitza en el lleidatà, Camp de Tarragona i part de Castelló. Pel que fa a la darrera realització, afegim que la [ʃ] implosiva que apareix davant [ʒ] i [ʃ] no representa un estadi previ a [ʒ] i [ʃ], sinó que es tracta -excepte en els casos de -CS- d'una *glide* o vocal de suport desenvolupada entre la vocal i la

---

LA VARIABLE LINGÜÍSTICA

consonant palatal, contradient així l'opinió de Badia, que s'havia pronunciat per l'explicació anterior.

Efectivament, Badia⁷ considera la [i] originària en el cas de -SC^{e.i}- per metàtesi [ks]. D'altra banda, aquest autor mostra una posició d'indefinió pel que fa al so aglutinador dels grups llatins, ja que si bé quan es refereix a la posició inicial manifesta que [d_z] devia ser habitual en el català medieval⁸, quan s'ocupa de la posició intervocàlica detalla un procés evolutiu $j > dj > d_{z, z}$ ⁹ que entenem que no fa derivar /z/ de /d_z/ sinó de /dj/.

Uns anys més tard, serà Cerdà¹⁰ qui desenvoluparà el procés apuntat per Badia. Aquest autor, tot i acceptar que /z/ va sorgir per necessitats d'oposició distintiva de /j/ dins d'una tendència general d'ablaniment que afectava tot el sistema consonàntic en conjunt, manifesta el seu desacord en la manera com Alarcos estableix el procés.

Cerdà considera que l'explicació d'Alarcos es mou en el terreny de la conjectura i és poc clara i versemblant. Aquesta valoració es fonamenta bàsicament en dos inconvenients que giren al voltant de la distribució geogràfica de les variants de /z/. El primer, de tipus general, és l'excessiu

---

⁷ BADIA, A.M. (1951) *Gramàtica històrica catalana*, València, Noguer. Trad. cat. (1981) *Gramàtica històrica catalana*, València, 3 i 4, p. 205.

⁸ BADIA (1951:181).

⁹ BADIA (1951:194, 213, 216, 217, 223, 234 i 236).

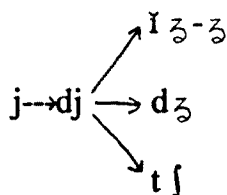
¹⁰ CERDÀ (1964).

LA VARIABLE LINGÜÍSTICA

paral·lelisme que segueix en l'anàlisi dels sistemes vocàlics i dels sistemes consonàntics dialectals. En aquest sentit, encara que quant al vocalisme, valencià i balear suposen una fase anterior al pallarès, no es pot dir el mateix en allò que fa referència a les solucions de /ʒ/. El segon faria referència justament a l'oblit -sembla que voluntari- per part d'Alarcos de la solució arcaïtzant [j] de pallarès i ribagorçà, que, ben segur, resultaria molt propera a l'articulació llatinovulgar de -j- i després de -g'- intervocàliques.

Segons Cerdà, Alarcos va pensar que com a conseqüència de la reducció a fricatives de les antigues consonants palatalitzades del llatí vulgar, l'origen immediat de /ʒ/ seria /dʒ/. Aquesta suposició el va portar a concloure el caràcter arcaïtzant de les àrees que presenten /dʒ/ (o /tʃ/) actualment, però no va tenir en compte la solució [j] de pallarès i ribagorçà, que, a parer de Cerdà, és una prova determinant.

Segons això, aquest autor postula que el fonema /ʒ/ va tenir com a element coalescent el primari /j/, en què es neutralitzarien els grups llatins originaris. La primera modificació seria l'africació de [j] en contextos forts i pronunciacions emfàtiques. Serà, doncs, a partir de [dj], pronunciació amb plena presència en el llatí vulgar de grans zones de la península, que es produirà la fricació de les africades palatals segons aquest esquema diacrònic:

Finalment, Cerdà destaca el caràcter arcaic de les solucions del valencià, balearic i alguerès, que no han arribat al paral·lelisme oposicional de la resta a través de l'establiment d'una correlació fonològica sorda/sonora. En aquestes zones [dj] va adoptar els trets d'assibilació i vibril·lació propis de [d ɾ], i es va quedar a mig camí cap a la solució fricativa.

Quant a la realització [ĩ ɾ], aquest autor segueix Badia i li atorga caràcter etimològic. Això no obstant, precisa que, si bé és lògic que la distensió consonàntica de determinats grups llatins que tendien a la palatalització hagi generat una vocal, la més palatal de la sèrie, és un fet notable que un fonema consonàntic sord presenti un primer component sonor ([ĩ ʃ]).

C. Duarte i A. Alsina¹¹, des d'una òptica generativa, seran els primers d'assajar una exposició detallada sobre el paper de la semivocal [j] en el procés evolutiu de les prepalatals. Parteixen de la suposició que en un període primitiu del català totes les consonants palatals (+alt, -post) intervocàliques anaven precedides d'una iod. Aquesta iod hauria estat produïda per la

---

¹¹ DUARTE, C. i A. ALSINA (1984) *Gramàtica històrica del català*, 3 vols., Barcelona, Curial, Vol. I

LA VARIABLE LINGÜÍSTICA

vocalització d'una consonant ([oréiλa]...), per la segregació d'una iod ([áid̪a]...), o per una metàtesi ([fúila]...). Aquest estadi es veuria afectat per una tendència a la desaparició de la iod, que seria absorbida per la consonant palatal contigua.

Quant a la cronologia, manifesten la dificultat de datar el fenomen de caiguda de la iod i, alhora, de determinar si va afectar al mateix temps cadascuna de les quatre consonants possibles. Amb tot, opinen que la iod es va mantenir fins a un període bastant avançat. En aquest sentit, asseguren la seva presència en el moment de la diftongació condicionada de [ɛ] i [ɔ].

Com a conclusió, Duarte-Alsina aposten per un procés segons el qual la desafricació de [d̪] en [ɔ], "pròpia de tots els dialectes menys del valencià"(sic), seria posterior a l'absorció de [i]: i d̪ > d̪ > ɔ. L'objecció immediata que es pot fer, això és, el manteniment actual de la semivocal a part del nord-occidental i al tarragoní, és explicada per aquests autors com una inserció tardana.

Les regles que descriurién aquest procés serien les següents:

(1) Regla d'absorció de iod

Català oriental, excepte tarragoní:

$$\begin{bmatrix} -\text{voc} \\ -\text{cons} \\ -\text{post} \end{bmatrix} > \emptyset / \text{---} \begin{bmatrix} \text{C} \\ +\text{alt} \\ -\text{post} \end{bmatrix}$$

Català nord-occidental i tarragoní:

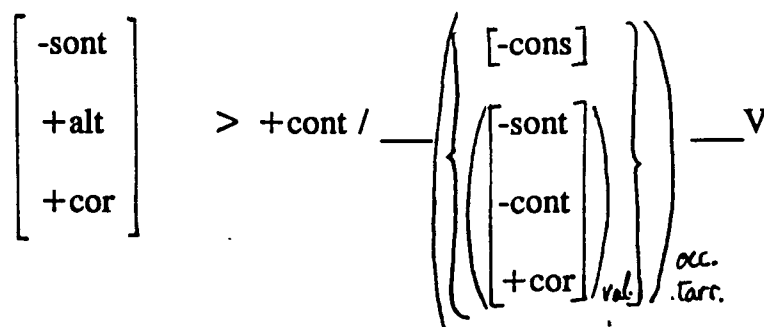
$$\begin{bmatrix} -\text{voc} \\ -\text{cons} \\ -\text{post} \end{bmatrix} > \emptyset / \text{---} \begin{bmatrix} \text{C} \\ +\text{sont} \\ +\text{alt} \\ -\text{post} \end{bmatrix}$$

Valencià:

$$\begin{bmatrix} -\text{voc} \\ -\text{cons} \\ -\text{post} \end{bmatrix} > \emptyset / \text{---} \begin{bmatrix} \text{C} \\ -\text{cons} \\ +\text{alt} \\ -\text{post} \end{bmatrix}$$

(2) Regla de desafricació de palatals

Pel que fa a la segona regla, la situen en el segle XIII o més tard, ja que gairebé no afecta el País Valencià. La seva propagació, segons Duarte-Alsina, devia tenir un focus d'irradiació en el domini oriental, i va afectar tardanament i poc el català nord-occidental i el tarragoní, i gairebé gens el valencià.

Gimeno¹², recollint, d'una banda, la hipòtesi de Duarte-Alsina, segons la qual la iod constituïria un estadi primitiu del català i precediria totes les consonants palatals, i, de l'altra, l'argumentació de Rafel¹³ sobre els fenòmens fonològics d'escissió i coalescència aplicats al grup [ʎ], llança una nova hipòtesi que presentaria el manteniment de la iod en el tortosí meridional

¹² GIMENO, L. (1989) Estudi lingüístic del tortosí meridional, Tesi Doctoral inèdita, Universitat de Barcelona; (1991) El tortosí: extensió i característiques dialectals, *A sol post*, 2, pp. 171-192.

¹³ RAFEL, J. (1978) Escissió i coalescència fonemàtiques: precisions teòriques, dins *Estudios ofrecidos a E. Alarcos Llorach*, Oviedo, Universidad de Oviedo, pp. 195-215; (1981) *La lengua catalana fronteriza en el Bajo Aragón meridional. Estudio fonológico*, Barcelona, Universitat de Barcelona, pp. 78-79, 116-117.

LA VARIABLE LINGÜÍSTICA

com la causant de la desafricació de [dʒ] en [ʒ] mitjançant el procés:

$dʒ > ɹʒ > ʒ$.

Amb el següent esquema, Gimeno resumeix el canvi en curs des de l'escissió en una època primitiva de la llengua (1) fins a la coalescència actual en "català literari" (sic) (4), tot passant pels estadis intermedis (2) i (3), que definirien la situació actual del tortosí meridional:

(1)	(2)	(3)	(4)
/dʒ/	/dʒ/	/ʒ/	/ʒ/
[dʒ]	[ɹʒ]	[ɹʒ]	[ʒ]

Aquest autor ens fa observar que el canvi encara té vigència en els parlars de transició cap al valencià. El situa dins d'un procés més ampli de desafricament, que ja s'hauria assolit en el català central, el rossellonès i part del català nord-occidental, i que presentaria un estadi anterior amb la realització africada [dʒ], visible en valencià general, balear i alguerès. Pel que fa al tortosí meridional, el desafricament només ha afectat la posició intervocàlica mentre que la resta de posicions encara no han estat alterades -o només ho han estat mínimament-.

Finalment, Casanova¹⁴ aporta una nova visió segons la qual la bifurcació del català en dos sistemes palatals, l'occidental i l'oriental, s'hauria produït ja dins la llengua catalana a partir del segle X. Considera que la [i] dels grups SCy, STy, SC^o, SSy, neix a tot el català abans del segle IX, i no com a segregació al XIII sinó a partir de la vocalització de la [ɨ] implosiva. Segons aquest autor, el resultat escindit del català occidental -manteniment dels dos elements del grup [ɨ ɨ]- i coalescent de l'oriental -fusió en [ɨ]- determinaran el funcionament de la resta del paradigma. En conseqüència, no creu que la solució [ɨ ɨ] "de Castelló i Tarragona" (sic) provingui de l'Edat Mitjana.

4.1.2.2 -/d ɨ/- intervocàlica

El fonema africatat prepalatal sonor, amb tot el seu ventall de realitzacions en el domini lingüístic català, és el resultat de l'evolució de dos conjunts de grups llatins:

a) Per una banda, les combinacions intervocàliques llatines -tic-, -dic- que, a part d'algunes altres ocurrències, trobem en els mots formats a partir de les terminacions llatines -etĭcu, -edĭcu, -otĭcu, com *fetge*, *metge*, *ferotge*, o -aticu, origen del sufix -atge, de gran productivitat. Pel que fa a aquest acabament de substantius masculins catalans -i al marge del mateix sufix procedent de -agĭne, que ja veurem més endavant-, cal tenir present que

---

¹⁴ CASANOVA (1990:45-62).

LA VARIABLE LINGÜÍSTICA

aglutina mots de tres procedències diferents: 1) mots patrimonials procedents d'un mot llatí amb *-aticu*, com *formatge*; 2) derivats catalans, com *passatge*; i, 3) gal·licismes amb *-age*, com *espionatge*.

El procés evolutiu que mena a una solució primerenca [dʒ] en català ha estat descrit de dues maneres. L'una, la més acceptada pels estudiosos, considera el procés com a autòcton i que té l'origen en la sonorització i pèrdua de la *-k-* intervocàlica. D'aquesta manera, les combinacions esmentades s'haurien reduït al grup *-/dj/-*, probablement articulat [ddj] segons l'hàbit romànic de geminar la consonant davant una [j], i que posteriorment hauria reduït el temps d'oclusió i hauria centralitzat els llocs d'articulació fins arribar a [dʒ]. Aquesta tesi serà defensada per Badia, Moll i Coromines. L'altra argumentació parteix de la sonorització de la *-k-* intervocàlica, que es mantindrà. Aquest segon posicionament ha generat, al seu torn, dues noves interpretacions: la de Casanova¹⁵, que, basant-se en l'opinió de Meyer-Lübke, considera la solució [dʒ] -sobretot la procedent del sufix *-aticum-* un préstec primerenc del francès, anterior al segle XI, que hauria desplaçat la solució autòctona [dg]. El mateix autor ho resumeix així:

"... davant la dificultat fonètica d'articular una dental difusa i aguda o una nasal amb una velar densa i greu; davant la dificultat d'acceptar una assimilació regressiva per la seua

---

¹⁵ CASANOVA, E. (1984) Grup fonètic dèbil i préstec: a propòsit dels reflexos de *-TICUM* en català, dins *Miscel·lània Sanchis Guarner*, vol I, pp. 65-72.

LA VARIABLE LINGÜÍSTICA

rareza evolutiva i per la manca de paral.lelisme en altres llengües (*dg* > *lg/zg*; *ng* > *rg*); recolzant-me en el paral.lelisme occitano-català quant a l'evolució general de la llengua; en la interferència lingüística del francès sobre el català a nivell lèxic; en la potència del sufix francès *-age*, desenvolupat força en el món feudal, l'evolució de TICUM > $\hat{Z}\hat{Z}e$, podria deure's a altres factors. En efecte, els parlants catalans, fracassats o bandejats els mecanismes interns d'evolució, identifiquen com un sufix propi i no estrany el segment *atge* que forma part d'una sèrie de mots francesos introduïts en català i en altres llengües romàniques.

Ja considerat com a propi talla la creativitat de la variant formal autòctona del sufix *atgue*, ja prou vacil.lant per la dificultat fonètica que presentava i queda com l'única forma del sufix. Ja reforçat, fonèticament, s'hi estén ràpidament [...].

Per una altra banda, davant la inseguretat fonètica dels mots amb *ng/tg*, acarats aquests amb els seus paral.lels francesos nascuts dels mateix etimon, substitueixen els segments dèbils pels corresponents forts del francès, com a reflex del contacte de llengües: *canongue* > *canonge*; *pengar* > *penjar*.

Produït el procés en uns quants mots, s'estén a la resta."¹⁶

I finalment, Lamuela¹⁷, seguint la proposta de Ronjat i considerant Alarcos com un precedent, parteix d'una solució inicial catalana *-dg-*, que hauria produït [dd_ɜ] per una palatalització de la velar a la qual s'hauria assimilat la dental. Ho explica així:

"El so *g*, doncs, s'hauria palatalitzat per un procés d'avançament de la seva articulació [...]. Després els sons *t*, *d* o *ð* procedents s'hi haurien assimilat i en posició intervocàlica haurien produït l'africada doble que jo postulo: *dd_ɜ*. Abans que això es produís, la *d* de *médicũ* havia d'haver donat un so fricatiu o aproximant, *ð*, des del moment que partim

¹⁶ CASANOVA (1990:48-49).

¹⁷ LAMUELA, X. (1984) L'evolució dels sons representants per *g*, *j*, *tg* i *tj* en català, dins Miscel.lània Sanchis Guarner, vol. I, pp. 175-178.

LA VARIABLE LINGÜÍSTICA

de formes amb -c- sonoritzada i que tot el procés d'aflixament de les fricatives intervocàliques va precedir el de sonorització de les sordes.¹⁸

Aquest autor, se situa en la línia d'Alarcos en considerar [ʒ] provinent de [dʒ], i postula la hipòtesi segons la qual la distinció gràfica medieval entre *g*, *j*, *tg*, *tj* correspondria a l'oposició entre un so africad curt, com el que coneixen el valencià i l'alguerès actuals, i un so africad llarg, com podria ser l'encara existent en "català estricte" (sic) i baleàric en el mot *metge* -[dʒ] < *g^a*, *j*, *dy*, *gy*, *by* i [ddʒ] < *t'c*, *d'c*-. La pronúncia actual d'algueresos i valencians s'explicaria per la pèrdua de geminació de [ddʒ] i la subsegüent confusió amb [dʒ]. La pronúncia [ʒ] / [ʝʒ] (< *t'c*, *d'c*) a les comarques valencianes més septentrionals s'ha d'interpretar com la superposició del català estricte: [dʒ] > [ʒ] es va superposar a l'evolució característica del valencià [ddʒ] > [dʒ].

b) Per una altra banda, tenim un conjunt de mots que en una bona part del domini lingüístic haurien de tenir [ʒ], segons les regles exposades en l'apartat referent a -/ʒ/- intervocàlica, i, en canvi, presenten [dʒ]. Ens estem referint a paraules que tenien en posició intervocàlica els sons o combinacions primàries de sons llatins: -*j*-, com *pitjor*; -*dy*-, com *mitja*; -*gy*-, com *platja*; -

---

¹⁸ LAMUELA (1984:177).

LA VARIABLE LINGÜÍSTICA

by-, com *rotja (roja)*; i el grup romànic -g'n- de les terminacions llatines -agīne, -igīne, i -ugīne, de mots com *imatge* o *calitja*.

Sobre aquest procés evolutiu, tampoc no hi ha una opinió unànime. D'una banda, ja hem vist com Alarcos defensa un estadi primerenc [dʒ] per al català. De l'altra, es postula que els sons llatins esmentats -que en el llatí pre-romànic de la Romània occidental havien confluït en l'articulació geminada d'una africada prepalatal sonora- en el cas del català es van resoldre en una fricativa prepalatal sonora a l'Edat Mitjana.

Aquest fenomen, oblidat per Moll¹⁹ i tractat molt superficialment per Badia²⁰, va ser observat per Coromines²¹, que el situava, d'una banda, en el català central -excepte als bisbats de Girona i Elna- on, segons aquest autor, l'africament aniria associat a la posició pretònica; i, de l'altra, en balear, on trobem amb [dʒ] mots com *llegir* i tots els verbs amb el sufix *-ejar*, que explica per analogia amb formes com *llig* o *jo passeig*, inexistents en el català central. Les excepcions a la norma proposada per Coromines es justificarien per analogia amb mots emparentats; així, *mitjà* per *mig/mitja*, *boja* i *roja* per

---

¹⁹ MOLL, F. de B. (1952) *Gramàtica històrica catalana*, Madrid. Trad. cat. (1991) *Gramàtica històrica catalana*, València, Servei de Publicacions de la Universitat de València.

²⁰ BADIA (1951:211).

²¹ COROMINES, J. (1958) *De gramàtica històrica catalana: a propòsit de dos llibres*, dins COROMINES, J. (1971) *Lleures i converses d'un filòleg*, Barcelona, Club Editor, pp. 245-255.

LA VARIABLE LINGÜÍSTICA

bogeria i *rogenc/rojo*r, *pitjor* per l'arcaic *pits*, *pluja* per *plujós/emplujat*, i d'altres s'expliquen pel fet de tenir influència gironina, com *truja*, *mújol*.

Duarte-Alsina²² adopten un posicionament eclèctic, ja que, tot i donar compte del fenomen observat per Coromines, deixen les portes obertes a una explicació basada en l'aplicació vacil·lant de la regla de desafricació de palatals, la qual potser no va afectar alguns mots en determinades circumstàncies.

I acabem amb Gulsoy, a manera de síntesi sobre l'estat de la qüestió d'aquest fenomen:

"En el cas del reflex -G^o-, -J-, -DY-, -GY- no és ben clar si era encara una africada palatal sonora /ʒ/ o ja una fricativa palatal /ʒ/. Notem que al començ del segle XIII hom deia amb ʒ els sons com *plaja* i *correja* i el canvi en *platja* i *corretja* no sembla haver tingut lloc abans de la meitat del mateix segle. Això indicaria que també era ʒ durant el segle XII i potser abans. Però sabem que en els mots com *mig*, *maig* (ara amb la sorda ^hs) la consonant final era l'africada sonora ^hʒ abans de l'ensordiment de les consonants finals sonores cap a mitjan segle XIII, i això suposaria més aviat que ja tenia aquest valor a l'hora de l'apòcope (segle IX) i que l'espírantització a la posició intervocàlica i també a la inicial (fenomen propi del dialecte oriental) seria un fenomen posterior."²³

---

²² ALSINA-DUARTE (1984:188-189).

²³ GULSOY, J. (1982) Pròleg, dins de RASICO, Ph.D. (1982) *Estudis sobre la fonologia del català preliterari*, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, p. 13.

4.2 L'ordre prepalatal sonor intervocàlic en el diasistema català contemporani

L'ordre prepalatal ha estat objecte de nombroses referències des de la gramàtica històrica, la dialectologia i, més recentment, la sociolingüística, que s'ha interessat pels aspectes variables d'uns sons que es revelen amb una gran mobilitat.

Per als propòsits d'aquesta recerca, abans d'encetar una anàlisi exhaustiva en la nostra comunitat de parla, m'ha semblat convenient donar una breu ullada a la variable objecte d'estudi mitjançant una ràpida passejada pel domini lingüístic²⁴.

---

²⁴ L'exposició que segueix s'ha basat en la descripció de l'ordre prepalatal a RECASENS, D. (1991) *Fonètica descriptiva del català*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, pp. 213-217 i 281-300. Es tracta d'una anàlisi força exhaustiva, que es fa ressò d'un bon grapat d'informacions sobre aquesta qüestió. Per aquesta raó he aprofitat bona part de les seves dades i n'he afegit de noves, sobretot pel que fa al català nord-occidental.

Universitat Rovira i Virgili

Departament de Filologies Romàniques

TARRAGONA

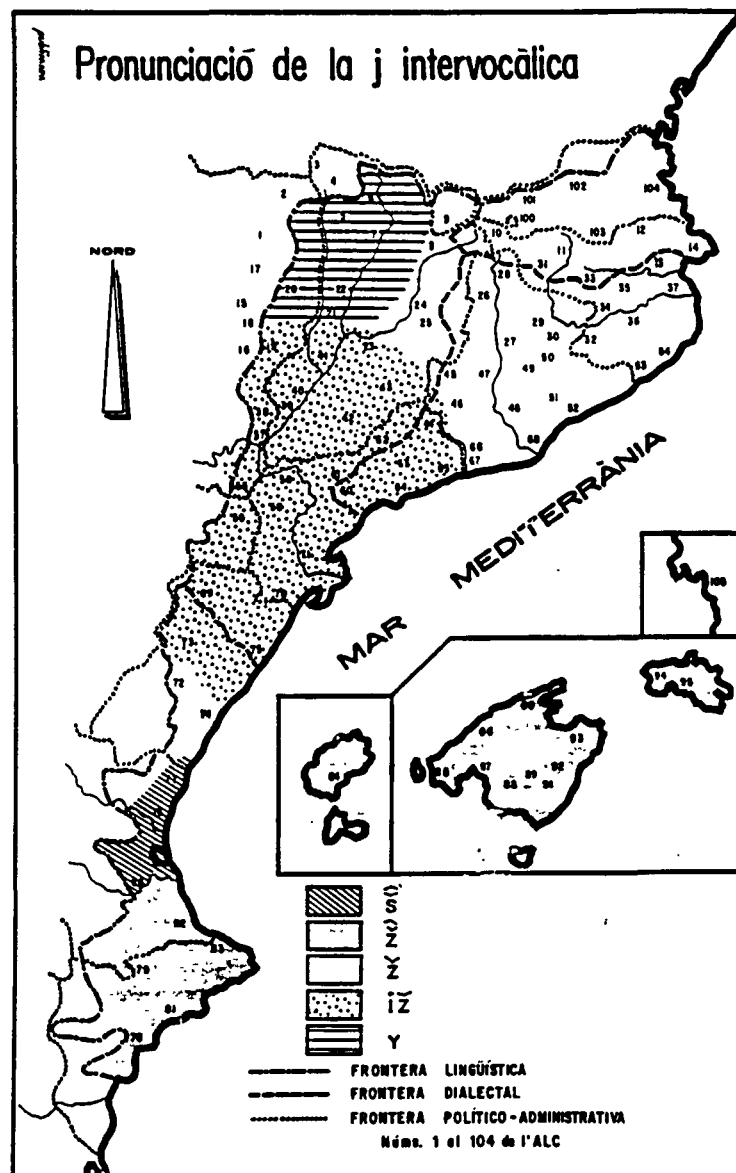
**VARIACIÓ I CANVI LINGÜÍSTIC
EN CURS AL CATALÀ DE TRANSICIÓ
NORD-OCCIDENTAL / VALENCIÀ**

Doctorand: Miquel Àngel Pradilla i Cardona

Dirigida per: Maria Teresa Turell i Julià

Tarragona, 1993

FIGURA 4.2 Distribució de les variants de pronúncia
de /ɜ/ intervocàlica segons BADIA (1981:193)

4.2.1 -/ɜ/- intervocàlica

1. D'una manera general, podríem dir que la realització [ɜ] és pròpia del català central, rossellonès i balear.

Tanmateix, cal donar compte d'importants excepcions, a destacar: la realització [i ɜ] al Camp de Tarragona²⁵, a la Conca de Barberà²⁶ i potser a d'altres àrees frontereres amb el català nord-occidental, i també en algunes localitats del dialecte rossellonès.²⁷

2. El català nord-occidental té com a realització pròpia [i ɜ], tret de l'àrea de realització de [j].

Sobre aquesta solució trobem constants referències a la seva variabilitat i alternança amb [ɜ] -i ocasionalment amb [d ɜ]-. A manca d'estudis exhaustius que ho confirmin, sembla que hi ha una clara tendència a la pronúncia [ɜ] a les contrades pirinenques (Alt Urgell, Andorra), i [i ɜ] a les comarques meridionals (àrea del tortosí²⁸). Pel que fa concretament al tortosí meridional, la variabilitat no només defineix una alternança per la presència-absència de

---

²⁵ RECASENS, D. (1985) Estudi lingüístic sobre la parla del Camp de Tarragona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

²⁶ ALCOVER, A.M. (1908) Una mica de dialectologia catalana, *Bolletí del Diccionari de la Llengua Catalana*, 4, pp. 194-303.

²⁷ RECASENS (1991:289).

²⁸ GIMENO, L. (1982) Precisions geolingüístiques sobre el tortosí, *Tesi de Llicenciatura*, Universitat de Barcelona; MASSIP, A. (1989) Aproximació descriptiva al parlar tortosí, Publicacions de la Diputació de Tarragona, pp. 40-43.

LA VARIABLE LINGÜÍSTICA

---

semivocal, sinó que s'afegeix la realització africada [dʒ]²⁹. I finalment, el Baix Aragó no-apitxat delimitaria dues zones: l'occidental, on predomina [ʒ], i l'oriental, més pròxima a les altres comarques meridionals del català nord-occidental, on preval [i ʒ] (en poblacions com Caseres, Arenys de Lledó, Lledó, Vall-de-roures, Beseit, Pena-roja i Herbers; Arnes, Rafels, la Pobleta i Palanques alternen [i ʒ / ʒ])³⁰.

També en el valencià meridional, concretament en algunes poblacions de la Marina (Teulada, Benissa i Senija) s'ha recollit la variant [ʒ] (en lloc de [dʒ])³¹

3. La realització [j] es troba en pallarès i ribagorçà (Alta i Baixa Ribagorça, Llitera)³² i a Maella (Terra Alta)³³. Aquesta realització aproximant devia tenir en altres temps un abast territorial més gran, ja que actualment se'n poden trobar encara restes a comarques més internes del català nord-occidental

---

²⁹ Sobre les prepalatals sonores al tortosí meridional, vegeu l'apartat 4.3.2, on es fa referència a les notícies bibliogràfiques que tracten el fenomen a la zona en qüestió.

³⁰ RAFEL (1981:255-256).

³¹ COLOMINA, J. (1985) El parlar de la Marina Alta, *La Rella*, 4, pp. 37-54.

³² VENY, J. (1983) Els parlars catalans, Palma de Mallorca, Ed. Moll (4a. ed.), pp. 139 i 145.

³³ QUINTANA, A. (1987) Els parlars del Baix Matarranya, dins *Estudis de Llengua i Literatura Catalanes*, XIV (Miscel·lània A.M. Badia, 6), Publicacions de l'Abadia de Montserrat, pp. 155-187.

i del català central (part del Berguedà, Andorra, Bages, Lluçanès, Solsonès i Alt Urgell)³⁴.

Convé precisar, però, que en algunes localitats del pallarès s'ha recollit la solució [ʒ] en mots com *pagès*, *dejuni*, *dejunar* (València d'Aneu³⁵), *llegir*, *vagi*, *fugir* (Tremp³⁶). També és molt freqüent en altres poblacions del mateix parlar (Aneu, Tavascan i Tor³⁷). D'altra banda, en ribagorçà i a Maella les formes lèxiques que no presenten aproximant intervocàlica es fan amb africada prepalatal sorda [tʃ]³⁸. Amb tot, a Pont de Suert s'ha constatat l'acció d'un canvi en direcció a substituir la variant local per la variant estàndard³⁹.

---

³⁴ COROMINES, J. (1936) El parlar de Cardós i Vall Ferrera, *Butlletí de Dialectologia Catalana*, 23, pp. 241-331. També a COROMINES, J. (1976) Entre dos llenguatges, II, Barcelona, Curial, pp. 29-67; VENY (1983:139).

³⁵ (1962) Atlas Lingüístico de la Península Ibérica (ALPI), vol. I (Fonética), dirigit per T. Navarro Tomàs.

³⁶ ALCOVER, A.M. i F de B. MOLL (1929) La flexió verbal en els dialectes catalans, *Anuari de l'Oficina Romànica de Llengua i Literatura*, II-V, p. 32.

³⁷ COROMINES, J. (1984) *Diccionari Etimològic i Complementari de la Llengua Catalana (DECLC)*, vol. IV, Barcelona.

³⁸ HAENSCH, G. (1962) Algunos caracteres de las hablas fronterizas catalano-aragonesas del Pirineo (Alta Ribagorza). Contribución al estudio del problema de los dialectos llamados de transición, *Orbis*, 2, pp. 75-110; SISTAC, R. (1987) *El Ribagorçà a l'Alta Llitera: els parlars de la vall de la Sosa de Peralta*, Tesi Doctoral, Universitat de Barcelona.

³⁹ ALTURO, N. i M.T. TURELL (1990) Linguistic change in Pont de Suert: The study of variation of /ʒ/, *Language Variation and Change*, 2, pp. 19-30. Aquest treball mereix comentari a part a causa de la proximitat metodològica amb aquesta recerca. Alturo-Turell, seguint la línia metodològica de la sociolingüística quantitativa laboviana descriuen un canvi afavorit pels següents factors: a) geogràfics: contacte amb d'altres zones i el caràcter innovador dels individus originaris de Pont de Suert; b) socials: mitjana edat, sexe femení i treballadors dels serveis públics; i c) lingüístics: context fonològic anterior vocàlic, les categories gramaticals

4. La realització [d̺] s'ha d'assignar al valencià no-apitxat i a l'alguerès.

En aquest últim parlar, la realització [̺] apareix a plurals procedents d'una forma del singular acabada en africada palatal sorda, com *feste*[t̺] / *feste*[̺]os⁴⁰.

A les comarques que llinden amb el tortosí meridional (Plana Alta i Plana Baixa) encara es troba la triple alternança [d̺]-[̺]-[ɲ̺], on les dues últimes solucions són cada cop més minoritàries fins a desaparèixer en castellonenc⁴¹.

En català nord-occidental, en balear (preferentment mallorquí i menorquí) i en la parla del Camp de Tarragona (Baix Camp i àrea occidental extrema del Tarragonès), la pronúncia africada [d̺] es dona en mots amb les següents característiques: formes etimològiques prefixades, com *ajudar*, *dijous* (català nord-occidental, tarragoní); sufix *-ejar* (català nord-occidental i balear); formes verbals i nominals en contacte amb vocal tònica, com *pujar*, *llegir*, *bajoca*, *truja* (català nord-occidental i balear).

El factor analògic i l'accentual probablement han tingut molt a veure en les realitzacions africades acabades d'esmentar, que, d'altra banda, també es

---

adjectiu, nom comú, verb i adverbi.

⁴⁰ PAIS, J. (1970) *Gramàtica algueresa*, Barcelona.

⁴¹ COLON, G. (1979) Sobre el funcionament de les sibilants en el català de Castelló, *Phonétique et phonologie. Mélanges offerts a Georges Straka*, 1, Strasburg, pp. 43-51.

troben en molts indrets del Principat, sobretot en plurals i derivats de mots amb africada prepalatal sorda al singular, com *go[t ʃ]-go[d ʒ]os*⁴².

5. Finalment, la realització [t ʃ] és pròpia del valencià apitxat i del català nord-occidental apitxat (V. 4.2.2 -3- i 4.4.3.2.3).

4.2.2 -/d ʒ /- intervocàlica

1. Generalitzant, podríem dir que la realització [d ʒ] té lloc en català central, rossellonès, balear, alguerès i valencià no-apitxat.

Algunes excepcions ressenyables serien: la realització [ʒ] postònica, general als pobles dels antics bisbats d'Elna (rossellonès) i de Girona (català central)⁴³; el mallorquí fa *pla[ʒ]a*⁴⁴; també s'han recollit *lle[ʒ]a* i *mi[ʒ]a* a poblacions de la Marina⁴⁵.

---

⁴² RECASENS (1991:291-292).

⁴³ COROMINES, J. (1971) De gramàtica històrica catalana: a propòsit de dos llibres, dins COROMINES (1971:245-275), p. 260.

⁴⁴ MOLL, F. de B. (1968) Gramàtica catalana referida especialment a les Illes Balears, Palma de Mallorca, Ed. Moll, p. 63.

⁴⁵ COLOMINA (1985).

2. El català nord-occidental presenta un ventall de realitzacions amb la següent distribució geogràfica: [j] en pallarès i ribagorçà⁴⁶, en mots procedents del llatí -j-, -dy-, -gy-, -by-, -vy-; [ʒ] a la zona occidental no-apitxada del Baix Aragó⁴⁷, Fraga⁴⁸, i Tuixén i Josa⁴⁹; l'alternança [ʒ]-[ʎ ʒ] es localitza en tortosí meridional, que també presenta casos de pronúncies africades [d ʒ] (V. 4.3.2); la resta del subdialecte nord-occidental fa [d ʒ].

3. Finalment, la solució [t ʃ] és pròpia del valencià apitxat i de les regions apitxades del català nord-occidental (ribagorçà, Maella, Favara, Fraga i pobles occidentals del Baix Aragó). També s'observa una tendència a l'ensordiment en determinats mots i en una àrea geogràfica molt heterogènia⁵⁰.

Quan parlem d'apitxament fonètic ens referim a la desonorització dels fonemes sibilants /d ʒ/ i /z/ fins arribar als correlats respectius /t ʃ/ i / ʃ/ ([s], [ts]). Cal distingir, però, dos graus d'apitxament: un primer estadi en què

---

⁴⁶ VENY (1983:139 i 145).

⁴⁷ RAFEL (1981).

⁴⁸ GALÁN, J. (1973) *El parlar de Fraga*, Tesi de Llicenciatura, Universitat de Barcelona.

⁴⁹ RUSSELL-GEFFETT, P. (1956) The "xipella" subdialect of Catalan in Tuixén and Josa de Cadí: "yeisme" a Gòsol and Sorribes, *Orbis*, 5, pp. 393-406.

⁵⁰ De fet, les característiques fonètiques que defineixen el parlar apitxat són l'ensordiment de la sibilant alveolar i de la prepalatal, i el betacisme o canvi del fonema labiodental /v/ pel bilabial /b/. MONTOYA (1985:112-113), argumentant la vinculació del darrer fenomen a molts d'altres territoris del domini lingüístic, proposa revisar la seva inclusió com a un dels trets de l'apitxament.

LA VARIABLE LINGÜÍSTICA

---

l'ensordiment només afecta l'africada prepalatal /d_z/, i una segona fase que inclourà, a més a més, l'ensordiment del fonema alveolar /z/. Aquesta desonorització conjunta de les sibilants només es dona a la meitat nord de la Franja d'Aragó, a la zona central del País Valencià i a la ciutat de Gandia⁵¹.

D'altra banda, a les diverses poblacions on només es recull l'apitxament prepalatal, la vitalitat del fenomen sembla que també és variant. Montoya⁵² delimita dos tipus de zones en funció de l'aplicació, o bé categòrica, o bé semi-categòrica o variable, de la regla d'ensordiment: mentre a la primera situa el Baix Cinca, el Matarranya, el Forcall i la subcomarca d'Onda, a la segona ubica Almenara (Plana Baixa), Vall dels Alcalans, Algemesí (Ribera Alta), Polinyà de la Ribera (Ribera Baixa), i a l'extrem sud del domini lingüístic els altiplans del Carxe⁵³ i Petrer⁵⁴.

Pel que fa a la resta del domini lingüístic, tenim notícies de pronúncies ensordides en determinats lexemes i a les més diverses àrees sense aparent

---

⁵¹ MORANT, R. i V. ESCRIVÀ (1987) L'apitxat de Gandia: un problema sociolingüístic, La Safor, C.E.I.C Alfons el Vell.

⁵² MONTOYA (1985:113-117) es basa en les dades que des de la geografia lingüística han aportat: ALCOVER (1908); BARNILS, P. (1913) El parlar apitxat, *Butlletí de Dialectologia Catalana*, 1, pp. 18-25; SANCHIS-GUARNER, M. (1936) Extensión y vitalidad del dialecto valenciano "apitxat", *Revista de Filología Española*, 23, pp. 45-62; (1963) Sobre el parlar de la comarca del Baix Palància, dins SANCHIS GUARNER (1976) *Obra completa*, I, València, 3 i 4, pp. 237-249.

⁵³ MONTOYA (1981) *Confluència de llengües a les valls del Vinalopó (Un cas de sociolingüística valenciana)*, Tesi de Llicenciatura, Universitat d'Alacant.

⁵⁴ MONTOYA (1985).

continuïtat geogràfica. Recasens⁵⁵ les associa a la posició postònica, amb mots com *metge*, *viatge*, *calitja*. Vegem-ho.

En català nord-occidental es té constància d'ensordiments a les següents contrades: la Segarra i la Noguera⁵⁶; en pallarès⁵⁷; a pobles no-apitxats del Baix Aragó⁵⁸; al Segrià, Andorra, l'Alt Urgell i l'Alta Ribagorça⁵⁹; en tortosí meridional, al Baix Maestrat⁶⁰.

La tendència es detecta també en rossellonès, a l'Alta Cerdanya⁶¹.

El fenomen també és present en alguns pobles de Mallorca⁶².

Quant al català central, se n'han recollit a comarques septentrionals, en llocs com Cadaqués⁶³, Pau i Garrotxa⁶⁴, Baixa Cerdanya, la Selva i el

---

⁵⁵ RECASENS (1991:215).

⁵⁶ ALCOVER (1908).

⁵⁷ COROMINES (1936).

⁵⁸ RAFEL (1981).

⁵⁹ ALCOVER, A.M. i F. de B. MOLL (1930-1962) *Diccionari català-valencià-balear (DCVB)*, 10 vols, Palma de Mallorca, articles corresponents als vocables *metge*, *ferratge* i *calitja*.

⁶⁰ PRADILLA, M.A. (1992) *Estudi sonogràfico-descriptiu dels sons fricatus i grups africats prepalatals a la comarca del Baix Maestrat, Passadís*, (en premsa).

⁶¹ ALCOVER (1908).

⁶² ALCOVER (1908).

⁶³ SALA, E. (1979) *El parlar de Cadaqués*, Tesi de Llicenciatura, Universitat Autònoma de Barcelona.

⁶⁴ COMAS CAUSSA, J. (1970) *Caracterització del parlar de Pau (Alt Empordà)*, Tesi de Llicenciatura, Universitat de Barcelona.

Berguedà⁶⁵; també a l'àrea del Penedès-Conca⁶⁶, Barcelona⁶⁷ i Barberà del Vallès⁶⁸; i a l'extrem meridional, dins l'àrea oriental extrema del Camp de Tarragona⁶⁹.

L'intent d'establir les causes i la cronologia de l'apitxament ha generat tot un seguit de contribucions, que es polaritzen a l'entorn de dos grans blocs: els qui opinen que es tracta d'un fenomen d'interferència del castellà (o de l'aragonès) i els partidaris d'una explicació interna. Tanmateix, en la major part d'argumentacions ambdues opinions solen conviure, l'una com a causa primera i l'altra com a afavoridora del procés.

Les contribucions de M. Sanchis Guarner⁷⁰ i D. Alonso⁷¹ són exemples aclaridors del que acabem de dir. El primer considera l'apitxat com un desenvolupament intern de la llengua, datable a les acaballes del segle XVI o a la primeria del XVII, i paral·lel al que en aquell mateix moment es va

---

⁶⁵ ALCOVER (1908).

⁶⁶ ALCOVER (1908).

⁶⁷ MIER, J.Z. (1986) Estudi sociolingüístic de certs aspectes de la llengua catalana, *Treballs de Sociolingüística Catalana*, 6, pp. 33-112.

⁶⁸ PONS, L. (1992) *Iodització i apitxament al Vallès*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans.

⁶⁹ RECASENS (1985).

⁷⁰ SANCHIS GUARNER (1936).

⁷¹ ALONSO, D. (1962) La fragmentación fonética peninsular, *Enciclopedia lingüística hispánica*, 1.

LA VARIABLE LINGÜÍSTICA

produir en el sistema fonològic castellà; i el segon defensa com a causa principal -però no pas única- l'influx del castellà, argumentant que és justament allà on més s'estreteix territorialment el País Valencià, l'estreta faixa vora la mar entre Onda i Alzira al bell mig de la qual es troba València, on s'ha produït la primera desonorització, i, també, on trobem una llengua més castellanitzada.

Més arguments a favor de l'origen històric intern del fenomen es troben a Barnils⁷² i Casanova⁷³, que atribueixen l'ensordiment a la dificultat de mantenir la tensió articulatòria. Casanova afegeix que el component aragonès de la Reconquesta valenciana i la seva progressiva assimilació pel component català va ser un factor afavoridor. També López⁷⁴, tot i reconèixer el paral·lelisme de les solucions de l'apitxat amb el quadre fonemàtic aragonès, el considera un desenvolupament intern de la llengua.

Pel que fa a la interferència com a causa del procés, destaquen els raonaments de Coromines⁷⁵, que considera l'aragonès l'element responsable

---

⁷² BARNILS (1913).

⁷³ CASANOVA (1984).

⁷⁴ LÓPEZ GARCIA-MOLINS, A. (1991) L'apitxat com a contacte de llengües i com a solució interna, dins Actes del IX Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes (en premsa).

⁷⁵ COROMINES (1980) vocable *apitxat*.

LA VARIABLE LINGÜÍSTICA

de l'ensordiment. Guirau i Ferrando⁷⁶ també insisteixen en el paper determinant de la castellanització, tant en l'origen com en la propagació del fenomen.

Recentment, a diverses zones del domini lingüístic s'han realitzat treballs des de l'òptica sociolingüística que, sens dubte, ofereixen informacions molt interessants sobre la difusió actual de l'ensordiment prepalatal. Abans de parlar-ne, cal no perdre de vista que aquest fenomen variable presenta condicionaments diferents segons el bloc dialectal a què ens referim, això és, l'escassa freqüència d'aparició del fonema /d₃/ en català oriental redueix considerablement la incidència d'un fenomen que en el català occidental tindrà molta més presència. Efectivament, [d₃] en català nord-occidental s'associa a les posicions inicial absoluta i postconsonàntica, i també el trobem en posició intervocàlica; i finalment, el valencià fa [d₃] en tots els contextos, ja que desconeix la [ɜ].

Al País Valencià s'han realitzat dos treballs, els de Montoya⁷⁷ i Morant-Escrivà⁷⁸, que investiguen el problema a Petrer i a la Safor, respectivament. El primer és un treball modèlic, que utilitza la metodologia quantitativa laboviana amb molt bons resultats. Aquest investigador defineix el fenomen

---

⁷⁶ GUIRAU, A. (1977) *L'estat actual del subdialecte apitxat*, Tesi de Llicenciatura inèdita, Universitat de València; FERRANDO, A. i A. GUIRAU (1983) *Particularitats fonètiques i anivellament geolingüístic a la comarca de Morella, l'Espill*, 17-18, pp. 209-230.

⁷⁷ MONTOYA (1985).

⁷⁸ MORANT-ESCRIVÀ (1987).

LA VARIABLE LINGÜÍSTICA

variable estudiat, l'ensordiment prepalatal, com un canvi lingüístic en curs i amb un patró curvilini. Ell mateix sintetitza les conclusions:

"Malgrat que la freqüència d'ensordiment del fonema /d₃/ encara es queda en un 46'72%, el fet que aquest ensordiment vinga afavorit per l'entorn fonètic més freqüent (l'intervocàlic), que es dona en la majoria d'estils, que l'apliquen molt més les dones i els jòvens, que caracteritza els immigrants d'origen castellà i que l'hagen assumit quasi tots els grups sòcio-econòmics, fa preveure una generalització del seu ús a tota la població d'ací a trenta o quaranta anys. Els factors que més arrossegaran als altres seran el de sexe femení (les dones es passen més temps pujant els fills) i l'edat (els més vells moriran, indefectiblement).

Tanmateix, hi ha algunes resistències al canvi que no podem menystenir: la generació més jove (de 6 a 13 anys) no arriba tant lluny en l'aplicació de la regla com la generació següent (dels 14 als 26); els petrerins autòctons i els immigrants valencians, que no apliquen la regla, són majoria enfront dels immigrants castellans; el grup sòcio-econòmic alt, que tampoc no l'aplica, és model de prestigi i objecte d'imitació, i, per fi, l'ensenyament del català estàndard a l'escola pot contribuir a la recuperació dels patrons escrits de correcció (C, C', E i E') i a la potenciació dels patrons orals (D). Si aquests factors exerceixen una forta influència, els propers anys podríem trobar-nos davant d'un canvi d'"anada i tornada".⁷⁹

El treball de Morant-Escrivà centra la seva atenció sobre l'estat de variació dels ensordiments a les sibilants a diversos pobles de la comarca de la Safor, en relació a l'apitxat de Gandia. Aquests autors se situen en el marc teòric de la sociolingüística, però l'enfocament del fenomen resulta més qualitatiu que quantitatiu. Sobre els resultats, consideren l'efecte combinat

---

⁷⁹ MONTOYA (1985:94-95).

LA VARIABLE LINGÜÍSTICA

d'una causa interna, la tensió articulatòria, i alguns factors externs, com el contacte amb els parlants apitxats, que afavoriria l'ensordiment en determinades formes lèxiques o gramaticals, i, novament, el sexe femení serà el principal impulsor.

Pel que fa a l'ensordiment prepalatal barceloní, el mateix Fabra⁸⁰ ja en va donar compte, tot i que no va emetre cap judici sobre la seva causa. Les opinions dels diversos autors que s'hi han referit ens ofereixen una àmplia gamma d'interpretacions: Marvà⁸¹ el considera un "vici de pronúncia"; per a Coromines⁸² es tracta d'una pronúncia familiar; Veny⁸³ el relaciona amb la barreja d'immigrants, els quals almenys l'afavoreixen; i Lamuela⁸⁴, que descarta la interferència del castellà com a possible causa, es decanta per la forta tensió articulatòria que exigeix l'articulació d'aquest so.

Recentment, la sociolingüística s'ha interessat per aquest fenomen a través de dos treballs: el de Mier⁸⁵, a Barcelona, i el de Pons⁸⁶, a Barberà del

---

⁸⁰ FABRA, P. (1912) Gramática de la lengua catalana. Reimpresió d'Aqua, Barcelona, 1982, p. 8.

⁸¹ MARVÀ, J. (1956) Exercicis de gramàtica catalana, V. *prosòdia*, Barcelona, Barcino, pp. 42-44.

⁸² COROMINES, J. (1971) Sobre l'elocució catalana en el teatre i en la recitació, dins COROMINES (1971:248).

⁸³ VENY (1983:46).

⁸⁴ LAMUELA (1984:175).

⁸⁵ MIER (1986).

Vallès. El primer estudia el comportament de dues variables morfològiques (perífrasi d'obligació *haver de/tenir que* i la forma femenina del numeral *dos/dues*) i tres de fonològiques (*/z̃/*, */ʃ/* i */d̃z̃/*). Quant als resultats més destacats en relació al fenomen que ens ocupa, sobresurt la desvinculació del castellà en favor de condicionaments interns com el poc pes funcional i la molta variació morfofonètica. D'altra banda, l'ensordiment no es va mostrar sensible al factor edat, però sí als factors sexe i nivell ocupacional, on les dones, per un costat, i els estrats més baixos -a l'estil d'entrevista-, per l'altre, l'afavorien. El treball de Pons tracta el fenomen de la iodització, l'africació de */ʃ/* i */z̃/* inicials, i l'ensordiment de */d̃z̃/* intervocàlica. Pel que fa a la darrera variable, quantifica la freqüència d'aparició de la variant sorda en un 60'57%, i la sonora en un 33'72%, i cataloga l'apitxament a Barberà del Vallès com un procés evolutiu autòcton. Els resultats del grup de més edat situen el fenomen al segle passat. D'altra banda, l'oscil.lació de solucions i l'heterogeneïtat dels informants no li permet trobar una pauta generacional. Tot plegat, la porta, sorprenentment, a associar el fenomen a cada parlant concret, quan, amb tota probabilitat, el control d'algunes variables socials com el sexe, ocupació, nivell educatiu... hauria aportat informacions aclaridores. Per acabar, tots dos treballs coincideixen d'assenyalar la manca de prestigi associada a l'ensordiment i la percepció del fenomen en els grups d'edat

---

⁸⁶ PONS (1992).

alfabetitzats en català, factors que, sens dubte, poden capgirar l'evolució del canvi.

4.3 El parlar de Benicarló

4.3.1 Adscripció dialectal

L'adscripció dialectal del parlar de Benicarló és una qüestió que s'ha d'abordar des del marc més ample de la caracterització lingüística del tortosí. Sobre la seva filiació ens trobem sovint amb informacions contradictòries, que el situen, ara al català nord-occidental, ara al valencià. Efectivament, en el primer quart de segle, trobem autors com Barnils⁸⁷ i Griera⁸⁸ que l'inclouen en el valencià. Tanmateix, més modernament -i amb un millor coneixement de la realitat lingüística-, autors com Badia⁸⁹ i Veny⁹⁰ deixen resolta aquesta qüestió a favor del català nord-occidental, tot i que posen èmfasi en la consideració del tortosí com un parlar de transició.

---

⁸⁷ BARNILS, P. (1919) Dialectes catalans, *Butlletí de Dialectologia Catalana*, 7, pp. 1-10.

⁸⁸ GRIERA, A. (1929) Algunes característiques lingüístiques del Maestrat, *BSCC*, X, pp. 270-280.

⁸⁹ BADIA (1951:178).

⁹⁰ VENY (1983:148-150).

FIGURA 4.2 Situació de Benicarló en el domini lingüístic segons
les divisions del mapa dialectal de la Gran Enciclopèdia Catalana (1971)

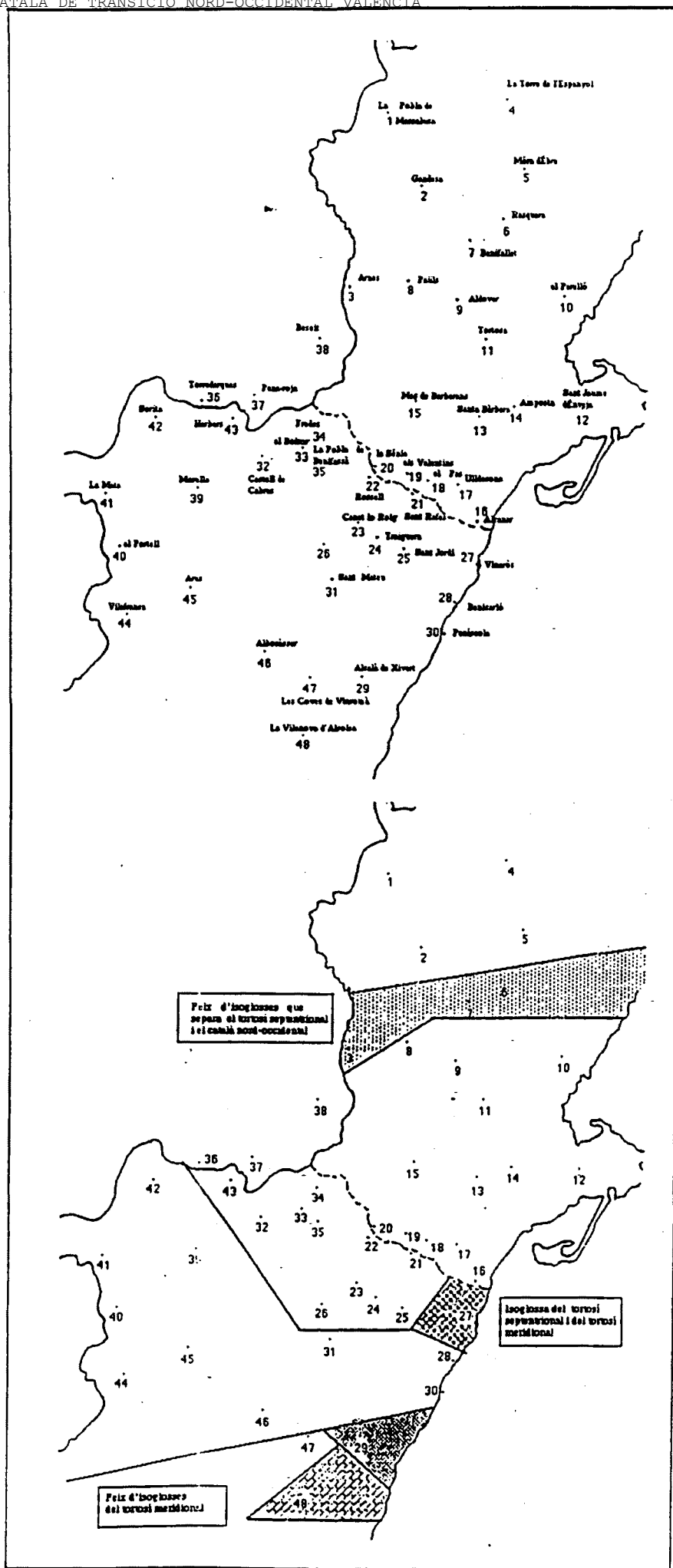
LA VARIABLE LINGÜÍSTICA

Arribat aquest punt, és interessant ressenyar l'opinió -encara que no la comparteixo- de Gimeno⁹¹ contrària a destacar l'esmentat caràcter de trànsit de la zona en qüestió. Aquest autor considera que el tortosí té prou trets rellevants com per ser considerat un subdialecte del català occidental, juntament amb el català nord-occidental i el valencià. Com a resultat de les seves recerques, divideix el tortosí en dos grans parlars: a) el **tortosí septentrional**, que abraçaria les comarques del Montsià i el Baix Ebre -encara que les localitats de Benifallet i Alcanar ja presentarien trets del català nord-occidental i del tortosí meridional, respectivament- i les localitats d'Arnes (Terra Alta), Rasquera (Ribera d'Ebre), que hi participarien de vegades; b) el **tortosí meridional**, que ocuparia, en general, les comarques del nord del País Valencià (els Ports, l'Alt i el Baix Maestrat i l'Alcalatén). Val a dir que els límits, tant pel nord com pel sud són imprecisos i depenen de la isoglossa triada com a definitiva. Per exemple, si aquesta és el manteniment o caiguda de /d/ procedent de l'acabament llatí -ATA, el tortosí septentrional inclourà un bon grapat de pobles del nord de les comarques septentrionals del País Valencià. Quant al límit amb el valencià septentrional, Gimeno dóna protagonisme al fenomen de manteniment de la /d/, però ara provinent del llatí -ATOR (V. figura 4.3).

---

⁹¹ GIMENO (1991). Aquest article es pot considerar una síntesi dels diversos treballs realitzats per aquest autor sobre el tortosí.

**FIGURA 4.3 Límits del
tortosí septentrional
i del tortosí meridional segons L. Gimeno**

LA VARIABLE LINGÜÍSTICA

Com es pot veure, des d'un punt de vista filològic, la filiació nord-occidental -o autònoma- del tortosí, però en qualsevol cas no vinculada al valencià sembla fora de tot dubte. Això no obstant, apareix un nou element de confusió que afectarà les comarques del nord del País Valencià. Em refereixo a la freqüent adscripció d'aquesta àrea al valencià septentrional en atenció a "criteris històrico-administratius i sociolingüístics"⁹², de tal manera que trobem un bon grapat de treballs que segueixen aquest raonament⁹³. No cal dir que estic en absolut desacord amb aquest tractament justament pels mateixos criteris: no podem oblidar que aquestes terres pertanyen al bisbat de Tortosa⁹⁴ i, d'altra banda, des d'un punt de vista sociolingüístic, el reforçament dels vincles lingüístics entre ambdues parts de la frontera político-administrativa pot arribar a ser fonamental per al manteniment de la unitat de la llengua, massa sovint assetjada per visions autonomistes.

L'interès per assolir una caracterització global i aprofundida del tortosí ha estat tardà. Les aportacions fonamentals giren al voltant de dos investigadors, A. Massip i L. Gimeno, que han dedicat la Tesi de Llicenciatura i la Tesi Doctoral a la seva descripció.

---

⁹² FERRANDO-GUIRAU (1983:213).

⁹³ P.e. GUIRAU (1979); FERRANDO-GUIRAU (1983); RECASSENS (1991).

⁹⁴ Convé recordar que l'organització diocesana dels territoris catalans seguia la de les diòcesis romanes, que al seu torn prenia com a base les divisions ètniques anteriors a la romanització.

La primera aportació de Massip, **Aproximació descriptiva al parlar tortosí⁹⁵**, publicada el 1989 però presentada com a Tesi de Llicenciatura deu anys abans, neix amb l'objectiu de ser un estudi de conjunt, però esdevé un estudi parcial des del moment en què descriu bàsicament el parlar de Tortosa ciutat i dels pobles de més a la vora. A més a més de les dades obtingudes de les enquestes orals, estudia una selecció de textos inèdits de l'escriptor tortosí de principis del segle XX, Joan Moreira.

Uns anys més tard, el 1982, Gimeno va presentar la seva Tesi de Llicenciatura titulada **Precisions geolingüístiques sobre el tortosí⁹⁶**, treball en el qual l'autor proposa, tal com s'ha dit abans, un nou estatus per al tortosí en el català occidental, i, alhora, enceta una descripció del que l'autor anomena "tortosí septentrional".

Seguint cronològicament, el 1985, en el marc del VII Col.loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes, ambdós autors van presentar dues comunicacions: la de Gimeno, "El tortosí septentrional"⁹⁷, en què resumia el seu treball de 1982, i la de Massip, "Consideracions sobre el lèxic tortosí"⁹⁸,

---

⁹⁵ MASSIP (1989).

⁹⁶ GIMENO (1982).

⁹⁷ GIMENO, L. (1986) El tortosí septentrional, dins Actes del VII Col.loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes, Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

⁹⁸ MASSIP, A. (1986) Consideracions sobre el lèxic tortosí, dins Actes del VII Col.loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes, Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

LA VARIABLE LINGÜÍSTICA

on esbossava la hipòtesi segons la qual el tortosí té més lligams amb el lèxic valencià que amb el nord-occidental, i, alhora, una considerable proporció de mots exclusius.

Però els treballs més aprofundits encara estaven per arribar. Serà el 1989 quan Gimeno llegirà la **Tesi Doctoral Estudi lingüístic del tortosí meridional**⁹⁹, en la qual fa una descripció del tortosí parlat a terres castellonenques i província de Terol. L'autor aporta dades de 34 localitats obtingudes la major part mitjançant l'enquesta dialectal i completades amb el material de l'**Atlas Lingüístic del Domini Català**.

I, finalment, la darrera recerca d'envergadura ens arriba el 1991 amb la **Tesi Doctoral de Massip El lèxic tortosí: història i present**¹⁰⁰. En aquest treball, l'autora desenvolupa la hipòtesi formulada el 1985 sobre el paral·lelisme lèxic de valencià i tortosí i, al mateix temps, introdueix consideracions de caire sociolingüístic que la porten a assenyalar l'inici d'un canvi lingüístic general en el lèxic en direcció al català oriental. En la mateixa línia, incorpora un capítol molt interessant sobre actituds interdialectals entre tortosins i barcelonins.

---

⁹⁹ GIMENO (1989).

¹⁰⁰ MASSIP, A. (1991) **El lèxic tortosí: història i present**, Tesi Doctoral, Universitat de Barcelona.

4.3.2 La prepalatal sonora intervocàlica

La parla de Benicarló ha estat objecte d'una atenció nul·la per part de les grans enquestes dialectals realitzades al domini lingüístic català. Probablement, el veïnatge amb Vinaròs, població de major importància històrico-administrativa, va condicionar la tria tant d'Alcover-Moll a **La flexió verbal dels dialectes catalans**¹⁰¹, com la de Badia-Veny a l'**Atlas Lingüístic del Domini Català**¹⁰². Griera, en canvi, va elegir Alcalà de Xivert com a representant del Baix Maestrat en el seu **Atlas Lingüístic de Catalunya**¹⁰³.

El fet de no disposar d'informació sobre l'estat que presentava la nostra variable en estadis temporals més allunyats em privarà d'establir comparacions en temps real. Això no obstant, la metodologia emprada en aquesta recerca permetrà analitzar el canvi en temps aparent, mitjançant l'observació del comportament lingüístic dels diversos grups d'edat (V. 1.6.4.2.4.).

Dels treballs ressenyats a l'apartat anterior sobre el tortosí, l'únic que aporta dades sobre Benicarló és la Tesi Doctoral de Gimeno, on la prepalatal sonora ha estat un dels trets fonètics que ha gaudit d'atenció preferent. Ja m'he referit anteriorment a la importància dels resultats de la recerca

---

¹⁰¹ ALCOVER, A.M. i F. de B. MOLL (1929-1932) *La flexió verbal en els dialectes catalans*, Anuari de l'Oficina Romànica de Llengua i Literatura, II i V.

¹⁰² *Atlas Lingüístic del Domini Català (ALDC)*, dirigit per A.M. Badia i J. Veny, obra inèdita.

¹⁰³ GRIERA, A. (1923.1939) *Atlas Lingüístic de Catalunya (ALC)*, Barcelona, vols. I-V; (1962-1964) vols. VI-VIII.

LA VARIABLE LINGÜÍSTICA

geolingüística sempre que siguin interpretats correctament. En aquest sentit, no s'ha de perdre de vista que les dades de Gimeno provenen d'un informant d'avançada edat i de sexe masculí¹⁰⁴, han estat tractades auditivament i transrites en el mateix moment de ser emeses per l'informant, i, finalment, la pregunta directa com a mètode d'observació situa els resultats en un estil de parla formal. Fetes aquestes consideracions, sembla evident que l'homogeneïtat de la mostra -un informant- serà un important entrebanc en la detecció i caracterització de la variació lingüística. Així i tot, aquesta variació s'evidencia en la diversitat de realitzacions que l'autor recull: [ɜ] *dijous, segt*; [dɜ] *formatgera, ajuda, ajuntament, metja, ajuntar, ajopir, trepitjar, teragina, estríjol, viatge*; [iɜ] *musclejar, truja, cacarejar, pagés, abadejo, roja, gojos, bajoca*. Si l'anàlisi d'aquestes dades s'hagués fet considerant factors d'ordre lingüístic com la procedència etimològica, l'accent, els contextos vocàlics anterior i posterior, etc., s'haurien aconseguit resultats orientatius de la dinàmica lingüística que pren aquest fenomen variable. Tanmateix, la mapificació dels resultats esborra aquestes informacions, de tal manera que ens trobem Benicarló a tres mapes diferents com a població on es donen les solucions [iɜ], [ɜ] i [dɜ]. En qualsevol cas, la interpretació de les dades de Gimeno em porta a corroborar l'existència de variació en individus d'edat

---

¹⁰⁴ Bartolomé Caldes Esteller, de 73 anys.

avançada, en què els africaments tendeixen a localitzar-se en mots formats amb antigues prefixacions o procedents de **-d'c-**, **-t'c-**.

Un altre treball que ens aporta la transcripció d'alguns mots amb la nostra variable és la Tesi de Llicenciatura de R.M. Dunjó, **Vocabulario del campo de Benicarló**¹⁰⁵, on novament es constata una diversitat de solucions: [d̞] *bajoques, pujant*; [ɹ̞] *pujant, solejar, garbejar*; en aquesta ocasió no trobem la realització fricativa amb absència de semivocal.

I, finalment, arribem a les investigacions realitzades per l'autor d'aquesta recerca, les quals han de ser considerades com a treballs exploratoris d'importància cabdal en el disseny metodològic i en l'establiment de les hipotesis de sortida del treball que ens ocupa. El primer treball, titulat **Estudi sonogràfico-descriptiu dels sons fricatus i grups africats prepalatals a la comarca del Baix Maestrat**¹⁰⁶, va ser realitzat el 1985 i tenia com a objectius, d'una banda, traçar les isoglosses de pronúncia dels sons esmentats i, de l'altra, realitzar una anàlisi experimental que caracteritzés acústicament les realitzacions estudiades¹⁰⁷. El mètode emprat en la selecció dels informants i en la recollida de les dades era deutor de la geografia lingüística, tot

---

¹⁰⁵ DUNJÓ, R.M. (1966) **Vocabulario de campo de Benicarló**, Tesi de Llicenciatura, Universitat de Barcelona.

¹⁰⁶ PRADILLA (1992).

¹⁰⁷ El tractament experimental va ser realitzat al Laboratori de Fonètica Experimental "Pere Barnils" de la Universitat de Lleida, amb l'assessorament del seu Director el Dr. Joan Julià i Munné.

LA VARIABLE LINGÜÍSTICA

---

i que incorporava algunes modificacions que, al capdavant, van resultar ser definitives en la interpretació de les dades. M'estic referint, en primer lloc, a la selecció de dos informants per cada municipi menor pertanyents a grups d'edats oposades, i quatre a les poblacions més grans, on agafava representants dels grups ocupacionals més definits -llauradors i mariners-. En segon lloc, el tractament auditiu va deixar pas a l'anàlisi acústica de la substància fònica, la qual, en una recerca que pretenia cartografiar els resultats, va esdevenir més un entrebanc que una ajuda. Amb tot, d'aquest tractament experimental ja va sortir la base de l'al.lofonia establerta en aquesta investigació. Com era d'esperar, l'anàlisi dels resultats només em va permetre elaborar uns mapes que delimitaven zones variables amb predomini d'alguna de les realitzacions en conflicte (V. figures 4.4 i 4.5). Pel que fa a Benicarló, el vaig ubicar a la zona de màxima variació $[-\text{ɪ} \text{ɹ}], [\text{ɹ}]$ i una gamma d'africaments, alguns amb el segment fricatiu ensordit-. Alhora, de l'anàlisi de les dades dels quatre informants enquestats ja vaig observar que s'insinuava un patró de variació generacional.

FIGURA 4.4 Isoglossa de /ʒ/

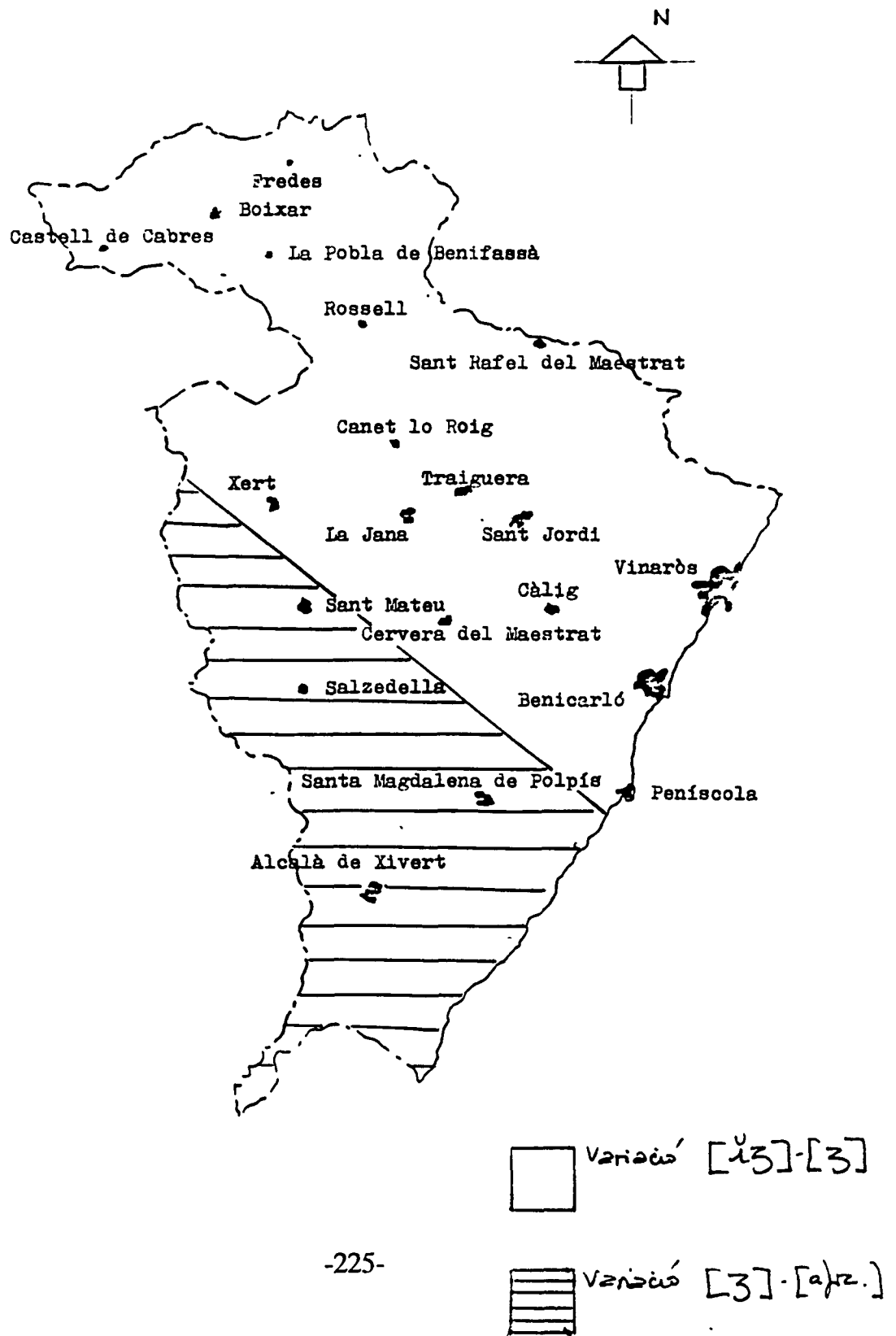
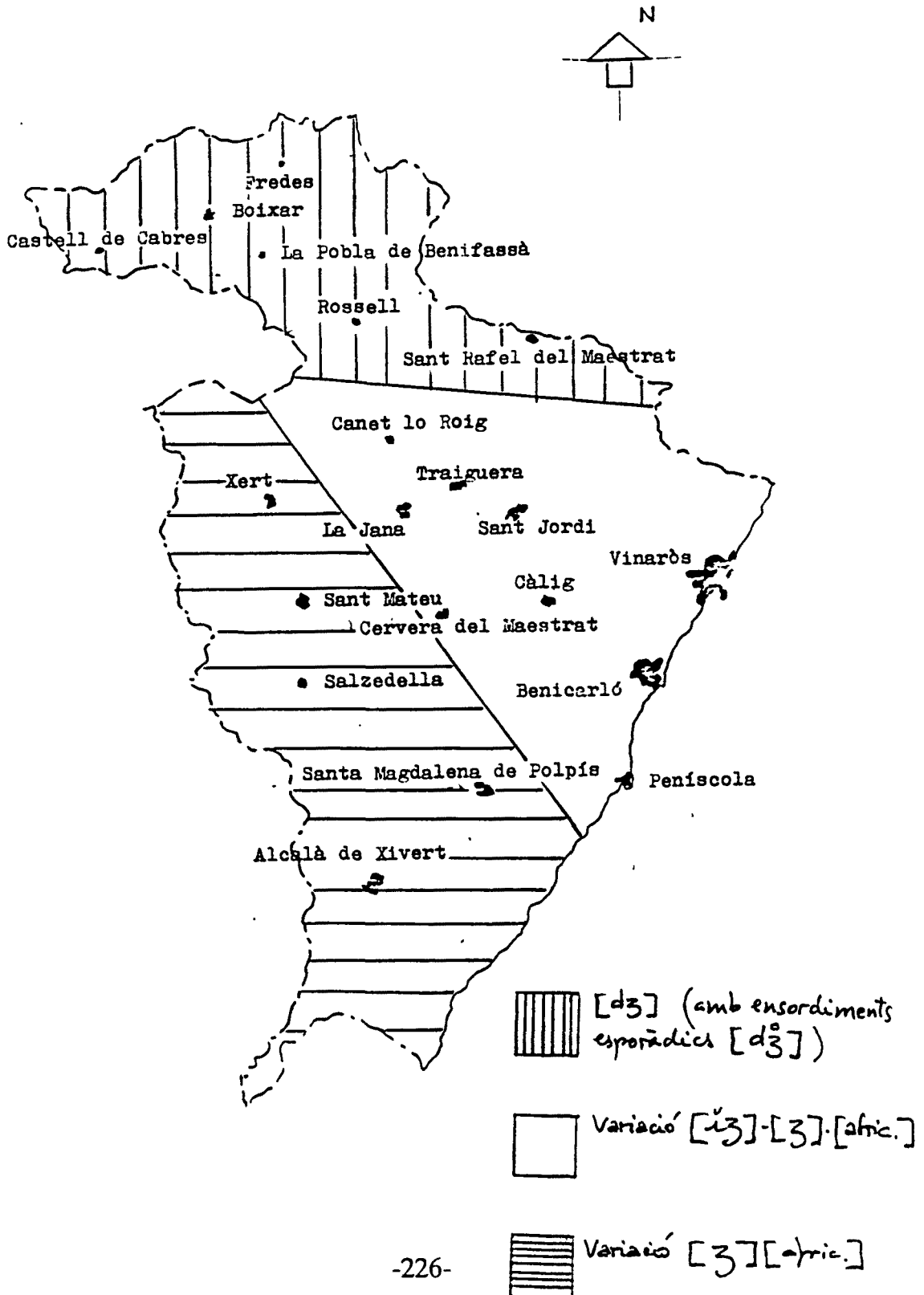

FIGURA 4.5 Isoglossa de /dʒ/

LA VARIABLE LINGÜÍSTICA

Una vegada detectada la variació i demostrat que el mètode emprat no era el més adequat per a la seva descripció, el 1987 vaig començar una nova recerca, aquesta vegada sota el patrocini de la sociolingüística quantitativa. El seu títol seria "Un cas de sociolingüística catalana: la prepalatal sonora benicarlanda"¹⁰⁸, que va ser presentada com a comunicació al XI Col.loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes. En aquest treball ja es va elegir Benicarló com a comunitat de parla, de la qual, a manca d'un estudi sociològic previ, vaig triar una mostra aleatòria de 36 informants (0'36% d'un univers real de "benicarlandos autòctons", aleshores estimat en 10.000 persones). L'estratificació d'aquesta població va ser feta *a posteriori* segons les variables socials sexe, edat i àmbit d'ocupació-relació (les categories considerades van ser: llauradors, pescadors i "la resta"). La quantificació es va fer amb el programa informàtic VARBRUL II. Tanmateix, aquesta recerca novament ha de ser considerada un treball exploratori, ja que presenta uns condicionants que limiten l'abast de les seves conclusions. A destacar: a) l'estratificació de la població responia més a les intuïcions de l'investigador que no al seu coneixement real; b) el mètode d'obtenció de les dades va ser el qüestionari dialectal, cosa que implicava l'exclusió *a priori* de la possible variació estilística; i c) el material sonor obtingut va rebre un tractament

---

¹⁰⁸ PRADILLA, M.A (1993) Un cas de sociolingüística catalana: la prepalatal sonora benicarlanda, dins Actes del IX Col.loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes (en premsa).

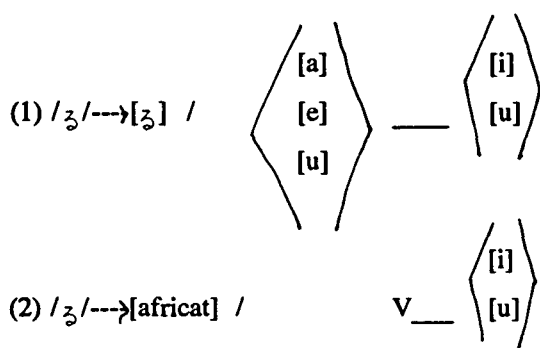
LA VARIABLE LINGÜÍSTICA

perceptiu, el qual si bé és fiable -a causa de la qualitat dels enregistraments- quant a la caracterització dels modes d'articulació -fricatiu/africat-, no ho és tant a l'hora de precisar possibles desconexions internes en el tret [+sonoritat] dels dos segments dels sons africats, o en relació al mesurament de la durada de l'oclusió. Segons això, les variants considerades van ser [ɹ̥], [ɹ̥] i una variant africada global, sense els matisos esmentats. La síntesi global dels resultats, que reproduïm a continuació, la consideraré com a hipòtesi de treball en la recerca que ens ocupa:

"Observem que les generacions joves afavoreixen la realització de dues variants: [ɹ̥], [africament].

La primera serà afavorida per individus masculins no- pertanyents als àmbits d'ocupació-relació de pescadors i llauradors, mentre que la segona s'introduirà a través de subjectes joves relacionats amb els àmbits suara esmentats.

Els factors lingüístics que afavoriran les dues variants anteriors poden ser observats en les següents regles:

Com a conclusió a tot el que s'ha dit fins ara, podríem dir que el fenomen variable que s'analitza a Benicarló, la prepalatal sonora intervocàlica, es troba immers en una situació de canvi lingüístic. Diacrònicament aquest canvi és conegut amb el nom de **desafricament** i constitueix una tendència romànica. En el cas de Benicarló -i del tortosí meridional-, aquest procés no ha afectat les posicions inicial absoluta i postconsonàntica, però, en canvi, actua sobre la posició intervocàlica tant en mots procedents de **g, j, gy, by, vy, dy**, com de **t'c, d'c, g'n**. La variabilitat observada en les investigacions ressenyades em fa pensar que el procés encara no s'ha acomplert, ja que les dades que tenim provinents d'informants adults constaten una vigència important de solucions amb **segregació de la iod** [ɪ̃ ɜ̃], que interpretaré com un estadi previ. Fins aquí, l'evolució del fenomen es pot seguir a través de les pautes marcades per les investigacions en gramàtica històrica i dialectologia, tanmateix, la presència de realitzacions africades afegirà un nou element d'anàlisi. Efectivament, aquesta nova variant s'ha recollit en una alta proporció de casos en generacions joves¹⁰⁹, però també es dona en informants de més edat¹¹⁰ -encara que amb menor proporció-. En el cas del comportament lingüístic de les generacions joves, sembla clar que es tracta d'una regressió del fenomen de desafricament, que pren justament la direcció oposada. Però en el cas de

---

¹⁰⁹ PRADILLA (1992).

¹¹⁰ GIMENO (1989); PRADILLA (1992).

l'africament de gent adulta, no es pot menystenir la hipòtesi que l'explicaria com un manteniment de l'antic africament.

Dit això, el disseny metodològic d'aquesta recerca intentarà donar resposta als interrogants plantejats, superant les deficiències i omplint els buits que deixen els treballs que fins ara s'han ocupat de la qüestió¹¹¹.

4.4 Tractament experimental i delimitació de les variants

4.4.1 Aspectes articulatoris dels sons fricatus i africats prepalatals

Els fricatus constitueixen un tipus de so produït per una constricció estreta en qualsevol lloc del tracte vocal comprès entre la glotis i els llavis¹¹². El

---

¹¹¹ Fóra injust acabar aquest capítol i no donar notícia del treball de FERRER LLUCH, M. (1979) *La lengua de Benicarló*, dins *Cepa i Raïls de Benicarló*, pp. 1-10. Aquest article, segons l'autor, constitueix unes "anotaciones sobre el idiolecto de Benicarló al compararlo con el catalán-valenciano y el castellano", i analitza el parlar de Benicarló a través dels textos d'alguns poetes locals. Al nostre parer, la idea obsessiva de distanciar el parlar benicarlando del català oriental (!) inspira bona part del treball, que assoleix límits grotescs quan li atribueix els fenòmens d'ensordiment del valencià apitxat:

"Conclusiones:

1. El poeta popular busca una fidelitat ortogràfica a su pronunciaci3n. Se destaca la variedad de sonidos (al3fonos) de la letra CH. A m3s riqueza de sonidos (catal3n oriental) corresponde m3s al3fonos; a los menos del idiolecto de Benicarl3 corresponden ʃ y ʃ en contraste con los cuatro ʃ ʃ ʃ y ʃ del catal3n oriental.
2. El habla-escritura de los textos pertenece a la zona de la lengua *apitxat* en la que se ensordecen los sonidos sonoros z ʒ ʒ que pasan a s ʃ ʃ y se confunden la *v*, *b* en *b*.
3. No todas las CH de las palabras de los textos tienen id3ntica pronunciaci3n. As3 entre el sonido *ch* de *chica* y de *pencholl* hay alguna diferencia de tipo cualitativa, aunque el sonido se transcriba de igual manera (ʃ). La *-ch-* de *pencholl* ablanda la sordez, aunque no lo suficiente para convertirla en exclusivamente fricativa. Conjugan variablemente las notas de palatalizaci3n y las de africada sorda" (p. 4-5).

Una altra "perla" seria la següent:

"Bimatizaci3n de *u* del catal3n oriental en *ui*. Catal3n *pujar* / Benicarlando *puijar*" (p. 5).

Per raons òbvies, no consideraré les dades aportades per aquest treball.

¹¹² BORZONE, A.M. (1980) *Manual de fon3tica ac3stica*, Buenos Aires, Hachette, p. 73.

LA VARIABLE LINGÜÍSTICA

corrent d'aire procedent dels pulmons ha de ser prou fort i la constricció prou estreta perquè es generi la fricació, això és, les vibracions aleatòries de les partícules d'aire dins del corrent expiratori. Aquests sons depenen de la compressió que rep l'aire abans d'arribar a la constricció i mentre hi està passant. En el terreny de la fonètica fisiològica reben el nom de **constrictives**.

En la producció d'aquest tipus de sons, l'aire es modificarà segons la posició de la glotis i el punt elegit per a la constricció a la cavitat bucal.

Si la glotis roman oberta, el corrent d'aire només serà audible pel punt d'articulació, però si els plecs glotals estan en contacte, el fricatiu esdevindrà el resultat de dues fonts de so: una, periòdica, de procedència glotal, i, l'altra, aperiòdica, originada a la cavitat supraglòtica. D'aquesta manera, mentre en la producció del so fricatiu sord l'activitat glotal és nul·la, l'aire circula de manera continuada i ininterrompuda, si el fricatiu és sonor presentarà un component glòtic, l'aire fluirà en forma de batecs tan ràpids com la freqüència de vibració dels plecs glotals.

Pel que fa al paper de la cavitat bucal en la producció de les articulacions constrictives, quan l'aire hi arriba procedent dels pulmons, queda concentrat en la primera de les dues cambres de ressonància que l'aproximació dels òrgans implicats ha conformat. Un estret passadís comunica aquesta primera cavitat amb la segona, el volum de la qual determinarà les característiques dels fricativs catalans. Així, s'estableix una gradació que va des d'una cavitat

gairebé nul·la a [f] o [v] fins al volum màxim de [ʃ] i [ʒ]¹¹³. L'aire contingut a la cavitat anterior a la constricció s'ha anat comprimint a causa de l'elevació del dors de la llengua fins que adquireix una velocitat molt alta a la zona d'aproximació dels òrgans. D'aquesta manera, es formen unes turbulències que generen el soroll totalment aleatori que coneixem amb el nom de fricatiu, terme que assenyala aquest fregament que percebem. En realitat, l'esmentada cavitat anterior (de dins a fora) no actua com un veritable ressonador ja que els seus efectes queden esmorteïts per l'altra cavitat, que fa la funció d'antiresonador¹¹⁴.

Unes altres qüestions a tenir en compte en el tractament bucal de la fricació són la forma i l'àrea del canal constrictiu. Quan ens trobem amb un canal que ocupa el llarg de tota la llengua, l'aire només pot sortir per la depressió que es crea al mig. Aleshores, distingirem entre el caràcter arrodonit o ovalat del canal linguopalatal, que oposarà les sibilants [s] i [z] a [ʃ] i [ʒ], respectivament¹¹⁵. Quan l'articulació de [ʃ] o [ʒ] entra en contacte amb

---

¹¹³ En realitat, la cavitat màxima en els ressonadors dels sons fricatus es troba en la producció de [ʃ] i [ʒ] en contacte amb vocals posteriors. En aquest cas, la labialització provoca una prolongació del ressonador.

¹¹⁴ L'anàlisi acústica delata aquest fet a través d'uns buits energètics, sobretot a les baixes freqüències que són el reflex dels ressonadors més anteriors al lloc de producció del so.

¹¹⁵ THOMAS, J.M., L. BOUQUIAUX i F. CLOAREC-HEISS (1976) *Initiation à la phonétique. Phonétique articulatoire et phonétique distinctive*, París, Presses Universitaires de France. Citem de la trad. cast. (1986) *Iniciación a la fonética. Fonética articulatória y fonética distintiva*, Madrid, Gredos, p. 42. Anomenen els primers "sifflantes" i els segons "chuintantes".

vocals arrodonides, s'afegeix una labialització, que suposa un augment de la cavitat labial amb la consegüent modificació de la ressonància.

I acabo la caracterització fisiològica dels sons fricatius amb la descripció articulatòria que fa Recasens dels prepalatals catalans:

"Aquesta consonant fricativa és emesa amb constricció laminoalveolar i elevació dorsal. A diferència de la consonant fricativa alveolar, la constricció anterior és exclusivament laminal i més posterior (sobre la part més reculada de la zona alveolar i potser, fins i tot, sobre la part anterior de la zona prepalatal); anàlogament a /s/ i /z/, la constricció és estreta i presenta forma còncava. Durant la producció de la consonant fricativa palatal, el dors lingual es manté elevat envers la zona palatal, i l'apex lingual es troba abaixat en direcció a les dents incisives inferiors."¹¹⁶

Com és sabut, el problema de la natura fonètica dels sons africats ha estat molt discutit, tant en el pla de la fonètica general com en el de la fonètica descriptiva d'algunes llengües en particular¹¹⁷. Quilis¹¹⁸ forneix una relació dels partidaris de les diverses tendències que, a manera de síntesi, serien les següents: d'una banda, tenim els investigadors que, com Grammont, consideren africada qualsevol combinació d'una consonant oclusiva amb una altra de fricativa; de l'altra, trobaríem aquells que les consideren oclusives

---

¹¹⁶ RECASENS (1991:281-282).

¹¹⁷ Pel que fa al vessant fonològic, el caràcter monofonemàtic o bifonemàtic dels africats catalans és un cas paradigmàtic de controvèrsia i disparitat de criteris.

¹¹⁸ QUILIS, A. (1981) *Fonética acústica de la lengua española*, Madrid, Gredos, pp. 257-258.

l'oclusió de les quals es combinaria amb una fricació (Hála, Chlumský, etc.).

El problema se centra a saber si són sons simples (Chlumský, Meillet, Hála)

o compostos (Sievers, Jespersen, Tomson, Forchamer i Grammont).

Particularment, m'adscriu a la consideració de l'africat com un so simple.

Per això seguirem Thomas en la seva caracterització articulatòria. Segons aquest autor¹¹⁹, els sons africats presenten una articulació complexa, que comença com una oclusiva i acaba com una fricativa en el mateix lloc d'articulació. No se l'ha de considerar com una successió de dues articulacions diferents: oclusiva + fricativa, sinó una unitat articulatòria on els dos temps principals, la col·locació dels òrgans al nivell de l'articulació i el relaxament de la mateixa, s'efectuen de maneres diferents. Articulatòriament reben el nom de **semioclusives**.

La comparació amb els oclusius és inevitable en la descripció del so africat. Hi distingirem tres temps: un primer moment de tancament, que definirà el lloc d'articulació; un segon moment de prolongació de l'oclusió; i un tercer moment de reobertura. És en aquest tercer temps on s'haurà de cercar la diferència amb les oclusives: contràriament al moment sobtat i ràpid de reobertura que exigeix l'oclusió, la lentitud i la progressió de la desoclusió en els africats produeix, entre el tancament i l'obertura completa, un temps

---

¹¹⁹ THOMAS et alii (1976:81-84).

d'estretiment durant el qual l'aire expulsat frega els òrgans de la cavitat bucal que es troben al nivell de l'articulació, tal com passa en els fricatius.

Aquesta oclusió podrà presentar un component periòdic de procedència glòtica que, com veurem, s'haurà de tractar de forma independent a l'acció de la glotis en la constricció que li segueix.

D'aquests aspectes característics de l'articulació dels sons africats, ja en tindrè ocasió de parlar amb més detall en referir-me a les qüestions acústiques.

4.4.2 Tractament acústic de la fricació

4.4.2.1 El *locus*

Si el que es pretén és descriure la producció fonètica en el decurs, caldrà establir la variabilitat del *locus*¹²⁰ en relació al fenomen coarticulatori.

Recasens¹²¹ opina que determinar entitats de producció que es corresponen amb els fenòmens de la llengua de forma invariant és més aviat l'excepció que no pas la regla. Tanmateix, pel que fa a l'espectre acústic de les consonants fricatives, es pot dir que presenta unes característiques força estables, i conclou que com més acusat és el contacte dorso-palatal, més elevada serà la resistència consonàntica als efectes coarticulatoris.

---

¹²⁰ BORZONE (1980:123) defineix aquest concepte com el "punto en la escala de frecuencias en el cual comienza realmente la transición o donde teóricamente se origina."

¹²¹ RECASENS (1984).

Alamon¹²² ha experimentat sobre la fricació produïda per l'emissió de sons aïllats, descontextualitzats -"so de laboratori"-, amb la finalitat de caracteritzar realitzacions estàndards que li serveixin de referència per definir la disposició de les contextualitzacions. Els resultats de les comparacions dels valors numèrics obtinguts presenta, com era de suposar, una clara variabilitat, però, alhora, ens permet observar estructures perfectament identificables.

Inicio, doncs, aquestes anotacions acústiques de la fricació tot i atribuint-li una invariància matisada o, dit d'una altra manera, una tendència a l'estabilitat.

4.4.2.2 L'anàlisi tridimensional (3-D)

La consideració del so com un "objecte" acústic tridimensional definit en tres paràmetres diferents: amplitud, freqüència i temps, porta a l'establiment de tres plans d'anàlisi mitjançant la seva combinació:

- 1) **Pla melòdic** (sonograma): freqüència-temps.
- 2) **Pla dinàmic** (oscil.lograma): amplitud-temps.
- 3) **Pla harmònic** (espectrograma): amplitud-freqüència¹²³.

---

¹²² ALAMON, F. (1985) Anàlisi espectrogràfica dels sons fricatius i africats prepalatals de la varietat lleidatana del català nord-occidental, Tesi de Llicenciatura, Universitat de Barcelona-Estudi General de Lleida.

¹²³ BONAVIDA, A. (1979) Nociones de acústica, Electroacústica, Barcelona, la Salle Bonanova, p. 4.

**La renúncia metodològica al tractament numèric dels paràmetres esmentats
limitarà la meva exposició a la interpretació d'aquestes impressions espectrals.**

4.4.2.2.1 Sonograma

**El sonograma mostra la representació més complexa del so, ja que permet
l'anàlisi de les superformes obtingudes per la contínua evolució de l'espectre
en el temps.**

**Començo, doncs, amb l'anàlisi base d'aquesta introspecció a la substància
fònica. La figura 4.6 ens mostra la representació sonogràfica de la fricació
prepalatal segons el tret [+ - sonoritat]. Tot seguit n'assajaré una caracteritza-
ció.**

**Una primera ullada delata l'estructura vertical que tant el so [ʒ] com el
soroll [ʃ] presenten en l'agrupació d'energia paral·lela a l'eix freqüencial. He
cregut interessant reproduir el gràfic d'Alamon sobre el marge freqüencial
d'aquests sons per la claredat amb què es veuen distribuïdes les franges
d'acumulació energètica (V. figura 4.7). Sobre la fesomia que prenen els**

formants dels fricatius¹²⁴, cal advertir que és modificada per la freqüència dels sons adjacents.

L'energia del soroll fricatiu reflectida en l'espectre s'agrupa de manera desorganitzada en una única taca, en contrast manifest amb la periodicitat que s'endevina en l'estructura del so, el qual, a més a més, distribueix la seva energia en dues franges. Observem que la franja situada a les baixes freqüències presenta una periodicitat més clara que la segona concentració d'energia, cosa que fa pensar que l'activitat glòtica de la laringe, moduladora de l'aire, s'ha barrejat amb la turbulència que produeix la fricació descrita.

Ja s'ha dit que l'anàlisi sonogràfica treballa amb els paràmetres de freqüència i temps. Això no obstant, es pot assajar una exploració tridimensional que doni compte de la intensitat. Efectivament, la intensitat queda reflectida en el sonograma pel nivell visual de grisos, això és, allà on és més forta les taques seran més fosques. D'altra banda, el sonògraf¹²⁵ ens ofereix una altra possibilitat de representació especialment interessant per a la

---

¹²⁴ ALAMON (1985:23) "Aquestes dues franges més importants de l'espectre on es mostren les màximes acumulacions d'energia del fricatiu, poden ser anomenades, amb tota justícia, formants del fricatiu perquè contenen totes les seves característiques. Per una part són pics de màxima energia en certes freqüències que han estat reforçades pels ressonadors. D'altra banda, determinen clarament el so fricatiu prepalatal en contrast amb altres de diferent punt d'articulació. No obstant això, aquests formants no tenen una freqüència fixa sinó que varien segons la freqüència dels formants dels sons adjacents."

¹²⁵ Les anàlisis sonogràfiques efectuades amb la modalitat perfil d'ombreig i les representacions combinades d'oscillograma i corba d'intensitat-amplitud han estat realitzades amb el sonògraf digital KAY Elemetrics, model 7800 del Laboratori de Fonètica Experimental "Pere Barnils" de la Universitat de Lleida.

delimitació de zones i subzones d'energia. M'estic referint al perfil d'ombreig (*Contour shading*), que, a la manera de representacions cartogràfiques tridimensionals, agrupa per corbes de nivell tots els punts amb la mateixa intensitat i els atorga una gradació de grisos. La figura 4.8 mostra l'espectre que produeix aquest tipus d'anàlisi.

4.4.2.2.2 Oscil.lograma

Complementàriament a la identificació sonogràfica de la fricació sorda i sonora, he recorregut a l'anàlisi oscil.logràfica, tot i que, com ja tindrem temps de veure, aquest tipus d'experimentació adquirirà un major protagonisme en la caracterització dels africats.

En la metodologia de treball ja he enumerat els paràmetres acústics amb què podem assolir una definició oscil.logràfica de la fricació prepalatal. Podríem assegurar sense reserves que el tret de sonoritat ha estat el que ha obtingut una millor identificació mitjançant l'aplicació d'aquesta introspecció.

La figura 4.9 correspon al tall efectuat en una fricació intervocàlica i servirà de base d'aquesta caracterització general del tractament oscil.logràfic de sons i sorolls fricatus prepalatals.

L'esmentat mètode d'experimentació permet l'obtenció de l'ona complexa resultant. L'oscil.lograma representa la síntesi de tots els components de

qualsevol moviment vibratori complex¹²⁶. Segons les característiques compartides per la multitud d'ones que conformen l'ona complexa -mateixa fase, mateixa forma d'ona, durada de polsos d'ona, etc.- , aquesta tindrà una forma periòdica, semiperiòdica o aperiòdica.

Retornant a la figura 4.9, observem que la composició del soroll fricatiu és el resultat de la suma de moltes ones de característiques aleatòries, mentre que si el fricatiu esdevé sonor, això és, amb un component periòdic, l'ona resultant, tot i tenir característiques atzaroses, també en tindrà de periòdiques. En definitiva, l'ona resultant del soroll fricatiu presentarà una estructura aperiòdica, i la del so, semiperiòdica.

Com a complement de l'oscillograma he treballat amb la corba d'intensitat/amplitud. De fet, ambdues anàlisis apareixen juntes. La línia descrita representa l'evolució de les diferents intensitats que adquireix l'ona acústica.

Les característiques dels sons a l'eix temporal presenten un comportament que no es correspon amb la intensitat homogènia. Caldrà distingir uns màxims i uns mínims. Per arribar al punt àlgid d'intensitat, l'evolució que seguirà la línia serà diferent segons el so precedent i el grau de coarticulació d'ambdues realitzacions. El mateix succeeix quan es tracta del relaxament de la part final del so adjacent.

---

¹²⁶ BONAVIDA (1979:4).

L'evolució de la corba en el temps es dividirà en atac, sosteniment i decaïment, segons el caràcter positiu, estable o negatiu que mostri. Observem els resultats de la figura 4.10. En primer lloc, adonem-nos de la dificultat per delimitar les fases acabades d'esmentar. En general, podríem dir que l'atac i el decaïment en posició intervocàlica són molt lents i es confonen amb el sosteniment -ja destacaré nous matisos en tractar els sons africats-.

4.4.2.2.3 Espectrograma o secció espectral

Aquesta modalitat d'anàlisi ha tingut un protagonisme mínim en la recerca que ens ocupa. De totes maneres, convé assenyalar que pot ser de gran utilitat en un treball de tipus experimental.

La secció espectral reflecteix un tall efectuat en un punt del temps sobre l'escala de freqüències i mostra l'amplitud (en dB.) per a cadascuna d'elles. La successió temporal de les seccions s'anomena **descomposició ràpida de Fourier** o també **FFT**.

Les anàlisis espectrals depenen de la filtració a què se sotmet l'ona electroacústica i del valor del marge dinàmic utilitzat. Quant als filtres, equivalen al marge -amplada de freqüència- que té qualsevol pic de l'espectre 3 dB per sota de la seva amplitud màxima. En el cas que ens ocupa, he treballat majoritàriament amb un filtre de banda ampla (300 Hz). Pel que fa al marge dinàmic, mostra la relació que hi ha entre els valors màxims i

mínims de la magnitud electroacústica provocada per l'enregistrament d'un so. És important no modificar el seu valor, ja que això invalidaria la comparació dels resultats. Per aquesta raó l'he mantingut a 30 dB (V. figura 4.11).

4.4.2.3 Característiques de la fricació contextualitzada: posició intervocàlica

La introspecció acústica realitzada en el camp de la fricació prepalatal ha estat representada per talls efectuats a l'espectre acústic dels mots que contenen aquestes realitzacions en posició intervocàlica. Cal dir al respecte que aquesta contextualització és considerada com a típica en la configuració global dels sons i sorolls fricatius, però, com ja he dit abans, la coarticulació impossibilitarà l'assignació d'un *locus* ben definit. Per tant, una descripció acústica completa haurà de contrastar les diferents posicions de la fricació i controlar els diferents entorns, anteriors i posteriors, en què pot donar-se.

Els resultats obtinguts en les diferents experimentacions realitzades presenten l'anticipació del so semivocàlic aproximant palatal [ɲ] al soroll i al so prepalatal. Ara bé, mentre aquesta associació constitueix una regla categòrica (o semicategòrica) en el cas de [ʃ], quan es tracta de [ɲ] ens trobem amb una regla variable. Com veurem, la caracterització sil·làbica no aportarà cap dada rellevant i serà en el segment anterior on s'haurà d'investigar la variabilitat de realitzacions.

La presència variable del nou element semivocàlic dóna una nova dimensió a l'anàlisi, que passa per la seva caracterització articulatòria i acústica.

Recasens s'hi refereix de la manera següent:

"és emesa amb l'apex i làmina linguals abaixats, aproximació del dors lingual a la zona mèdio-prepalatal i vibració ininterrompuda de les cordes vocals. Aquesta posició de la llengua fa que el dors sigui altament resistent als efectes coarticulatoris promoguts pel context fonètic. L'aire expirat no és turbulent, en consonància amb l'amplada del canal linguopalatal [...].

L'espectre acústic de la consonant aproximant és força anàleg al de la vocal alta anterior; un grau de constricció més considerable en el cas de la consonant fa que F1 resulti quelcom inferior, i F2 i F3 presentin una freqüència lleugerament superior. Per la seva banda, les transicions vocàliques són anàlogues a les de qualsevol articulació palatal."¹²⁷

Dit això, la caracterització conjunta de [ɹ ʒ] posa en contacte dos sons amb característiques articulatòries i acústiques diferents. D'una banda, s'ha de distingir l'augment de pressió que ocasiona la constricció, acumulant en un principi l'aire en una subcavitat bucal, en contrast amb el distanciament màxim dels òrgans articulatoris que intervenen en la producció del so vocàlic, cosa que provoca una cavitat de màxim volum on l'aire no tindrà cap tipus d'obstacle. De l'altra, l'estructura formàntica perfectament definida de la semivocal deixarà pas a unes agrupacions energètiques molt difuminades dins

---

¹²⁷ RECASENS (1991:297).

la taca, semiorganitzada per la modulació glòtica, que reflecteix l'energia del so fricatiu.

Les similituds entre ambdós sons també són destacables ja que es tracta de dues articulacions prepalatals sonores, trets que, sens dubte, tenen molt a veure amb el caràcter variable del grup.

El fet que l'anticipació de [ɪ] generi un context vocàlic anterior a [ʒ] de diftong m'ha portat a considerar el possible efecte coarticulatori de la vocal nucli sil·làbic, mitjançant l'anàlisi de les transicions. La figura 4.12 mostra la situació en un eix freqüencial dels dos primers formants de les vocals cardinals¹²⁸.

Els diferents estudis que s'han efectuat sobre la interrelació entre la freqüència dels formants i els paràmetres articuladoris han portat a les següents conclusions¹²⁹:

1) Existeix una relació directa entre l'elevació de la freqüència del primer formant i l'obertura de la cavitat oral. F1 és alt quan existeix una estreta constricció de la llengua prop de la glotis i una obertura bucal àmplia i deslabialitzada. És baix quan l'obertura bucal és petita i existeix labialització,

---

¹²⁸ QUILIS (1981:149).

¹²⁹ QUILIS (1981:148-152) presenta una síntesi dels treballs realitzats per DELATTRE, P. (1948) *Un triangle acoustique des voyelles orales du français*, *The French Review*, Baltimore, pp. 477-484; (1951) *The physiological interpretation of sounds spectrograms*, *Publications of the Modern Language Association of America*, 66, Washington, pp. 864-876; STEVENS, K.N. i A.S. HOUSE (1955) *Development of a quantitative description of vowel articulation*, *Journal of Acoustical Society of America*, 27, New York, pp. 484-493.

LA VARIABLE LINGÜÍSTICA

---

o quan es produeix una constricció estreta de la llengua prop de l'obertura bucal.

2) Existeix una relació directa entre el retrocés i l'elevació de la llengua i el descens de la freqüència del segon formant. F2 generalment augmenta la seva freqüència a mesura que la constricció s'avança en la cavitat bucal des de la glotis, o a mesura que l'obertura labial augmenta. Com més gran sigui la constricció lingual, més gran serà l'augment de la freqüència de F2. Aquest formant baixarà la seva freqüència a mesura que disminueix l'obertura labial i la constricció lingual s'aproxima a la glotis.

3) Existeix una relació directa entre l'elevació freqüencial del tercer formant i el descens del vel del paladar (com en la nasalització), i entre el mateix descens de la freqüència de F3 i l'elevació de la punta de la llengua cap a una posició retroflexa. F3 augmenta la seva freqüència, però en menor grau que F2, a mesura que la constricció avança des de la glotis i augmenta el tamany i la deslabialització de l'obertura bucal. Disminueix la seva freqüència amb una obertura labial petita i si la constricció lingual s'aproxima a la glotis.

A l'hora d'identificar la presència-absència de la semivocal aproximant prepalatal, he considerat com a definidor el comportament del segon formant, encara que de vegades la fesomia que pren el primer també ha estat de molta utilitat.

Respecte als formants de [i], adonem-nos que la posició freqüencial del segon és la més alta de totes les vocals cardinals i gairebé es podria situar a la mateixa altura de la fricació prepalatal. Aquesta coincidència freqüencial cal que sigui interpretada paral·lelament amb una equivalència articulatòria, de tal manera que podem definir [ɨ] com una articulació que facilitarà el trànsit vocal-fricació.

Per tal de donar compte del perfil que prenen les transicions vocàliques del diftong adjacent a la fricativa prepalatal sonora, he elegit com a modalitat d'anàlisi el perfil d'ombreig. Les figures 4.13 a 4.18 constitueixen ampliacions de 0 a 3500 Hz de l'esmentada anàlisi sonogràfica. Una ràpida ullada ens permet afirmar que totes les combinacions mostren transicions positives de F2, explicades pel fet anteriorment ressenyat que el segon formant de [i] ocupa el punt màxim de l'eix freqüencial. Aquesta evolució creixent serà més o menys acusada segons el caràcter velar o palatal de la vocal que la precedeix: mentre [e] i [ɛ] reflecteixen gairebé una continuïtat (V. figures 4.13 i 4.14) que [a] convertirà en una lleugera inclinació (V. figura 4.15), tant [ɔ] com [o] proporcionaran una transició notable (V. figures 4.16 i 4.17) que arribarà al seu punt màxim a [u] (V. figura 4.18).

Les figures 4.19 a 4.24 mostren diversos exemples de representacions sonogràfiques de mots amb presència-absència de [ɨ]. En totes aquestes ocurrències la semivocal presenta un període temporal estable, generalment de

LA VARIABLE LINGÜÍSTICA

menor durada que el de la vocal precedent, que es correspon amb una percepció clara. Això no obstant, diversos factors -accent, velocitat d'elocució...- fan que molt sovint aquesta durada sigui mínima, cosa que augmenta la dificultat de percepció. En aquests casos es pot córrer el risc de confondre-la amb la mateixa transició vocal nucli sil·làbic-fricació. En el cas de la investigació que ens ocupa, s'han pres en consideració únicament les variants extremes, definides per la presència-absència de [ɪ], però vull deixar constància que una anàlisi experimental feta en condicions òptimes de laboratori hauria de considerar la possibilitat de determinar alguna realització intermèdia, condicionada per la durada del segment semivocàlic.

FIGURA 4.6 Sonograma de [ʃ] i [ʒ]

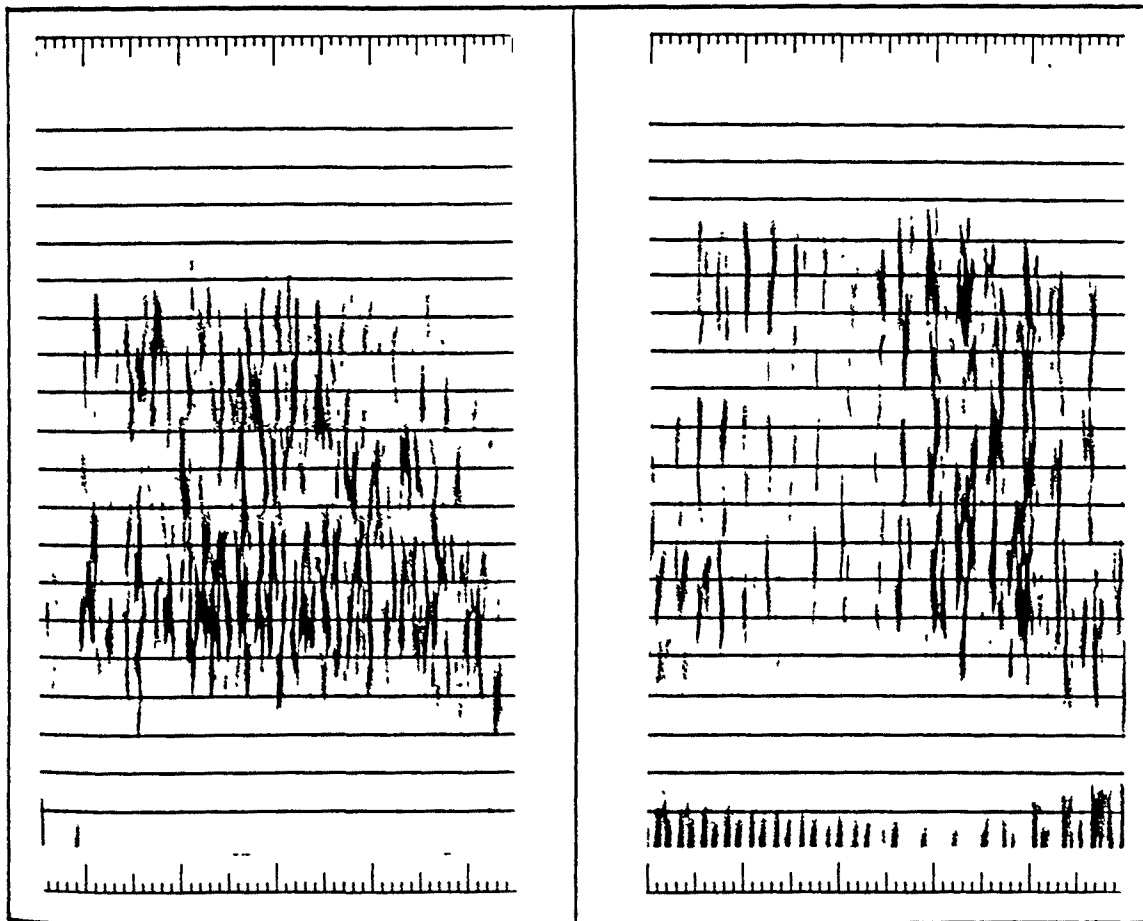

FIGURA 4.7 Representació en el marge freqüencial
de la fricació dels prepalatals

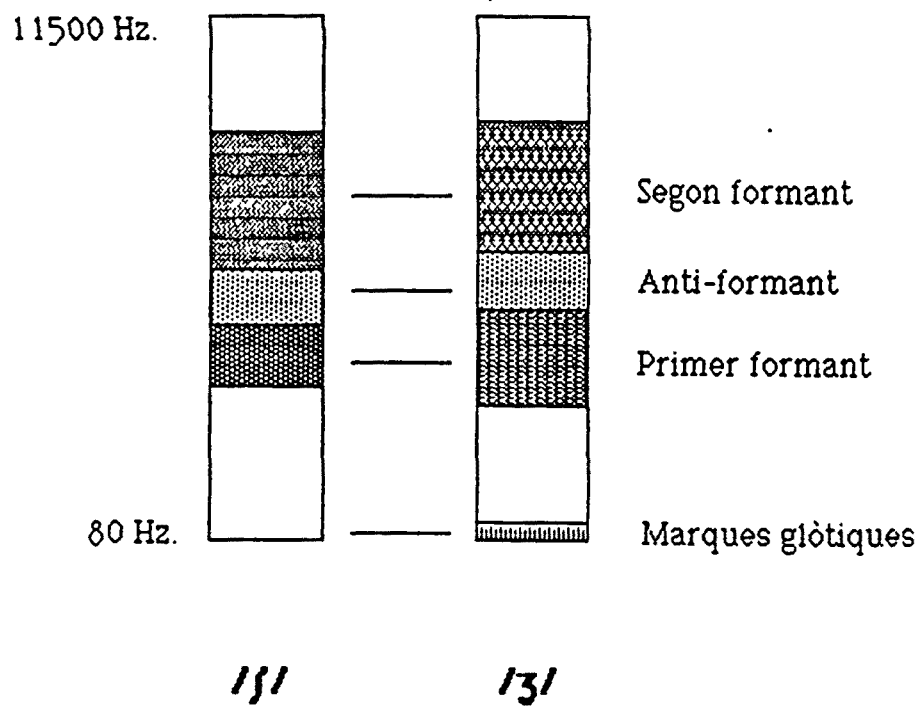

FIGURA 4.8 Perfil d'ombreig de [ʃ] i [ʒ]

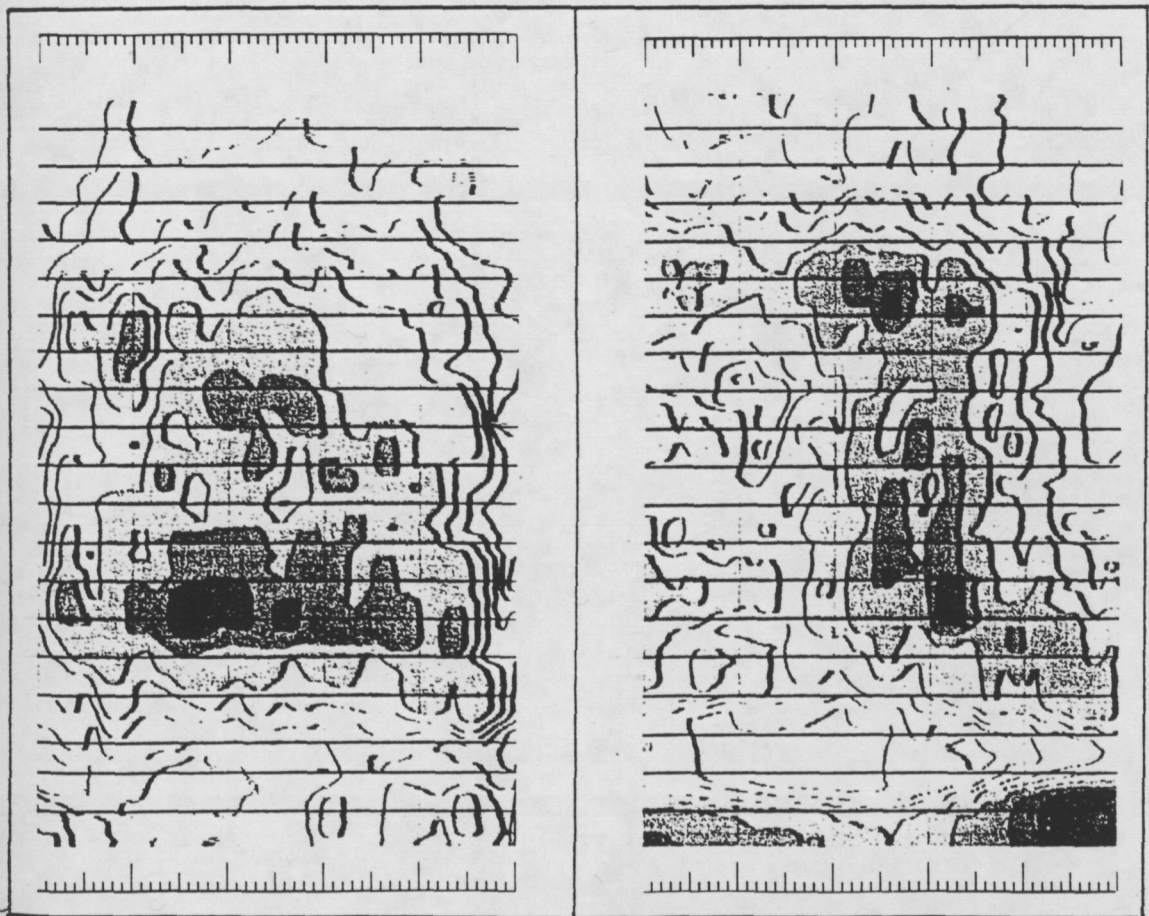

FIGURA 4.9 Anàlisi oscil.logràfica de [j] i [ʒ]

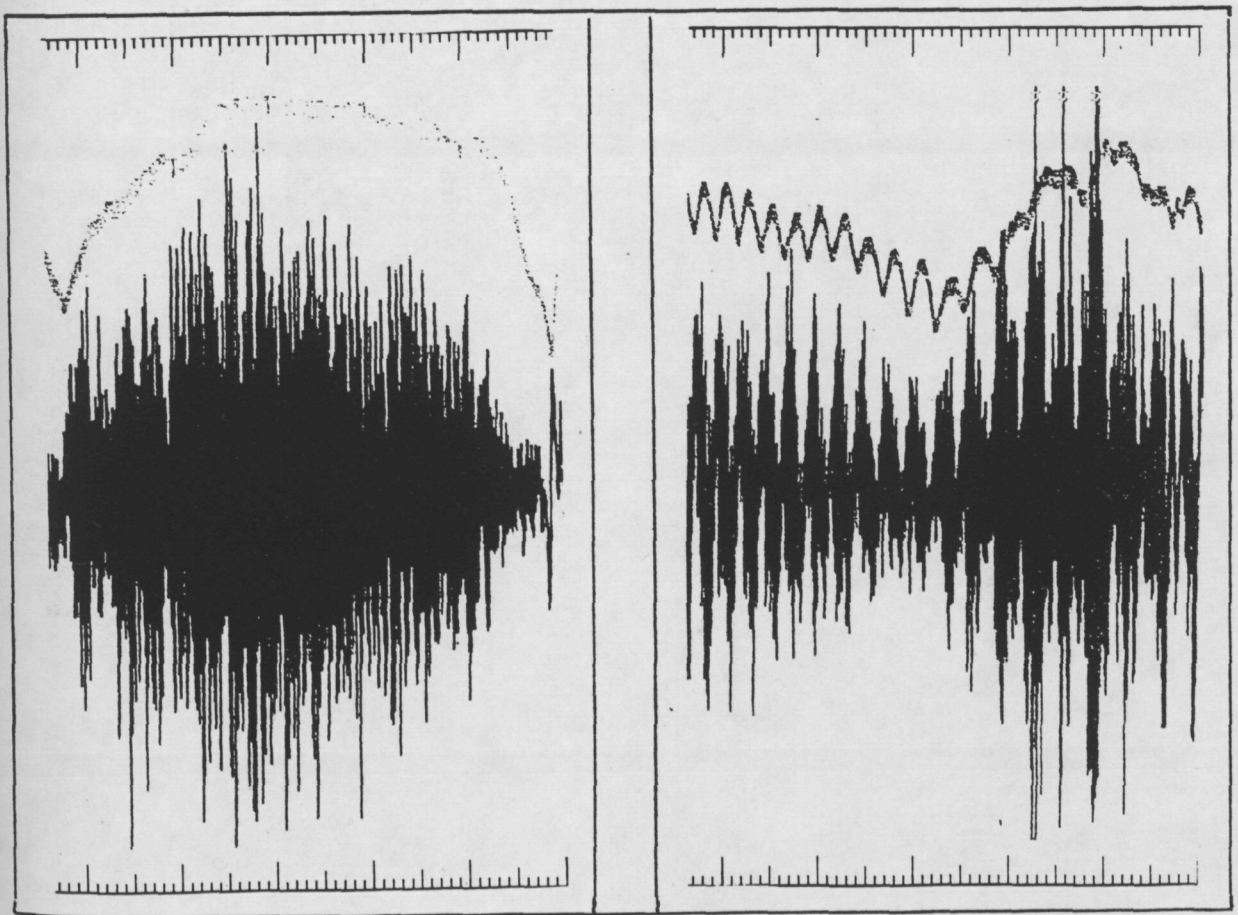

FIGURA 4.10 Anàlisi combinada oscil.lograma-corba
d'amplitud del context V F V

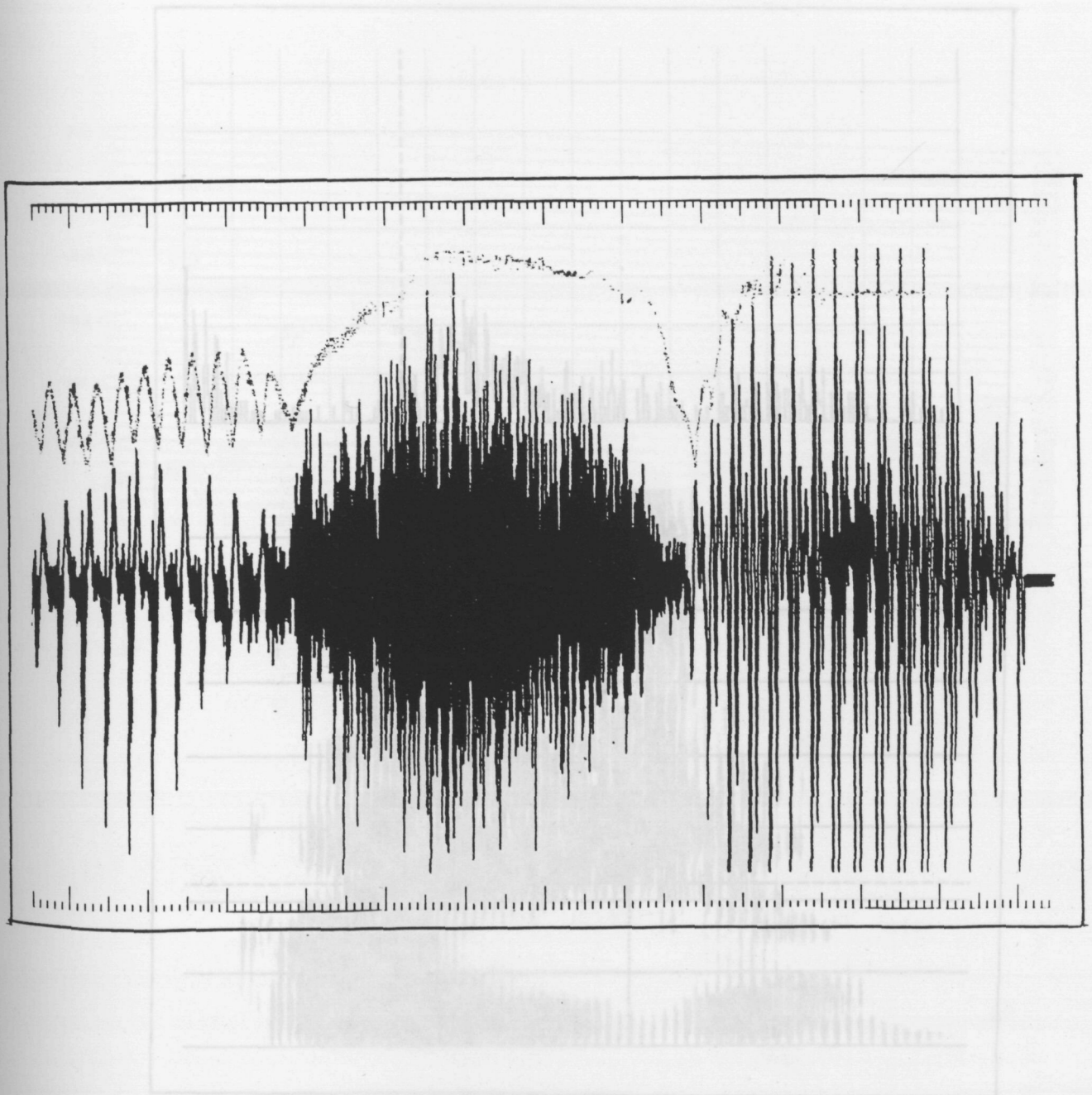

FIGURA 4.11 Secció espectral de [z]

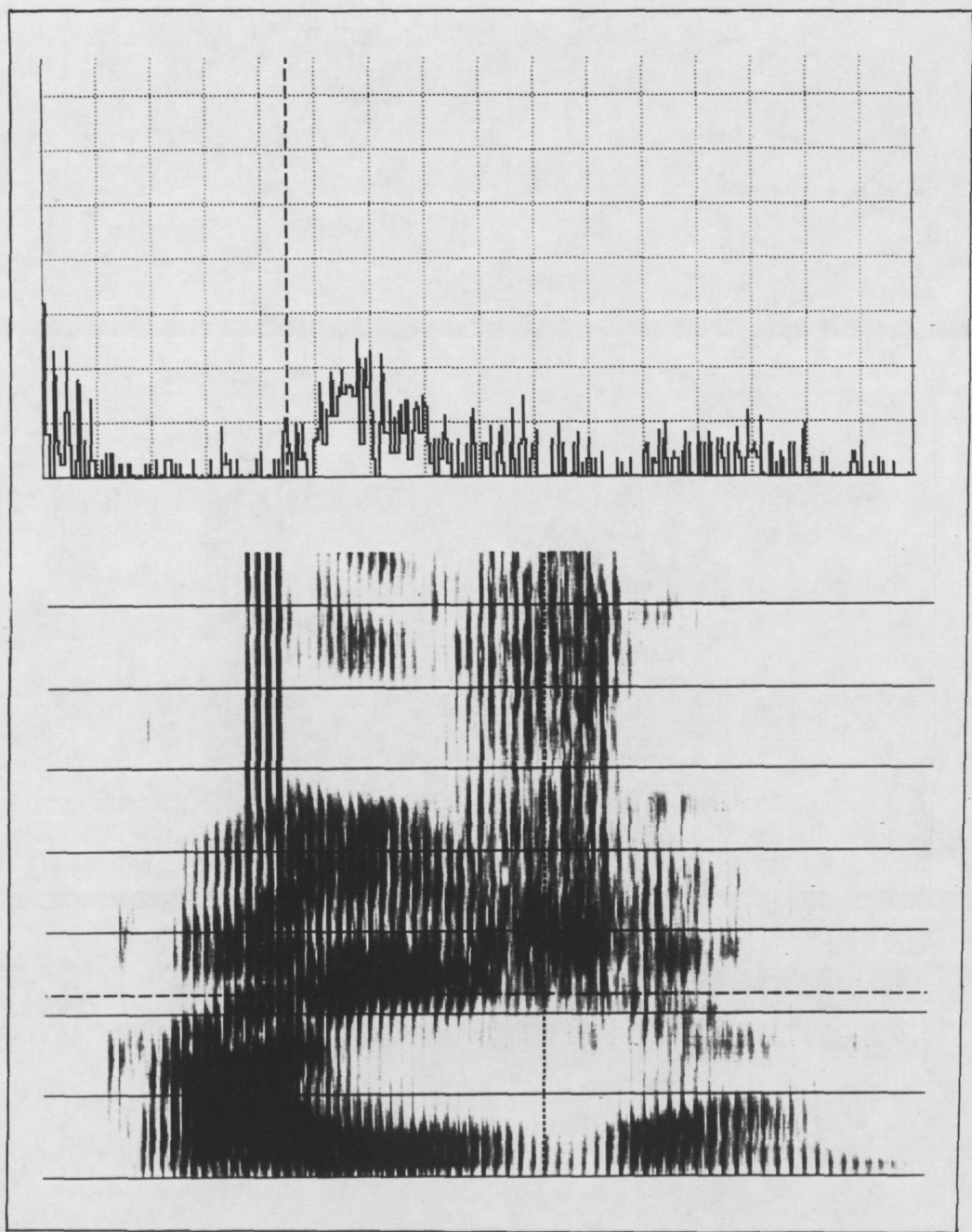
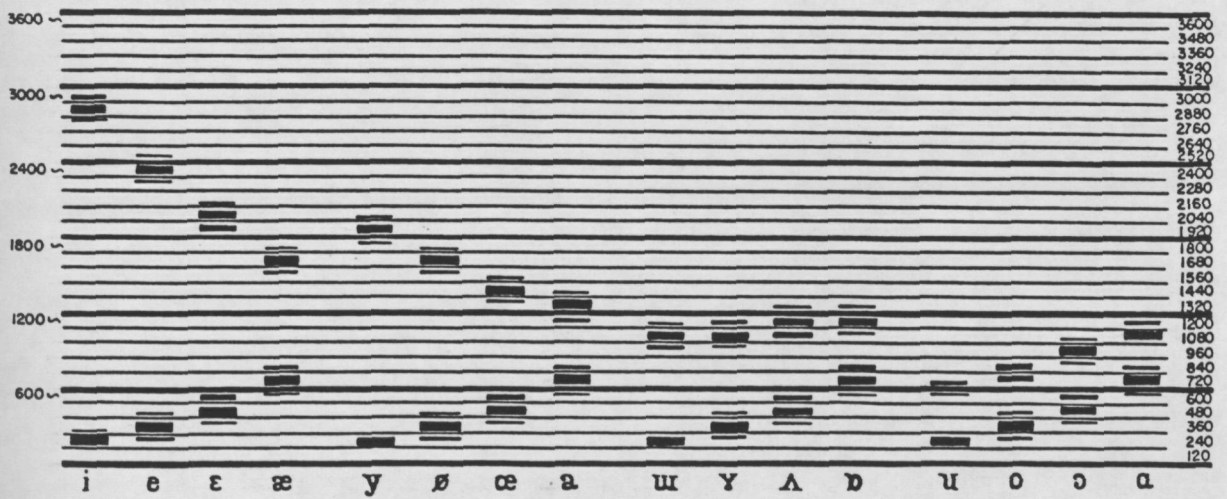

FIGURA 4.12 Disposició freqüencial del 1r. i 2n. formants
 de les vocals cardinals

LA VARIABLE LINGÜÍSTICA

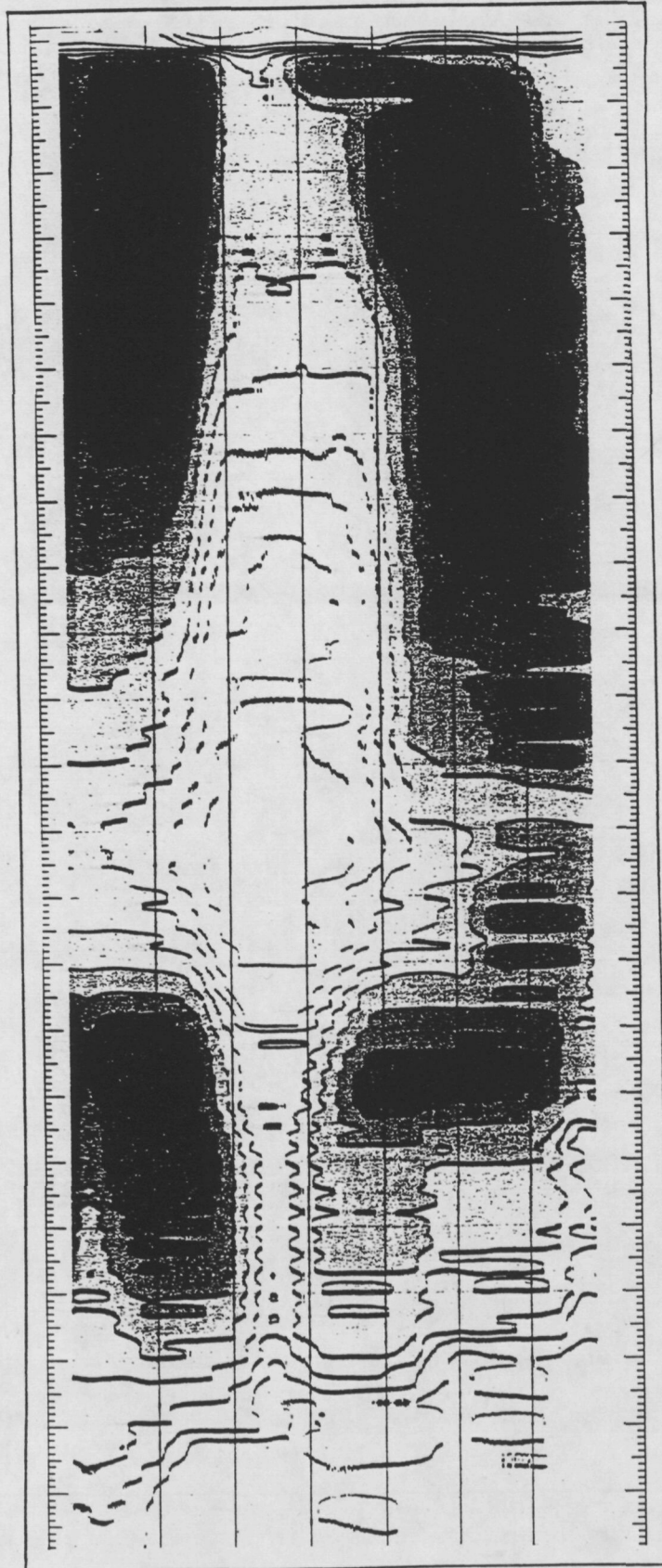

FIGURA 4.13 Evolució de les transicions vocàliques en la seqüència [eɪs]v

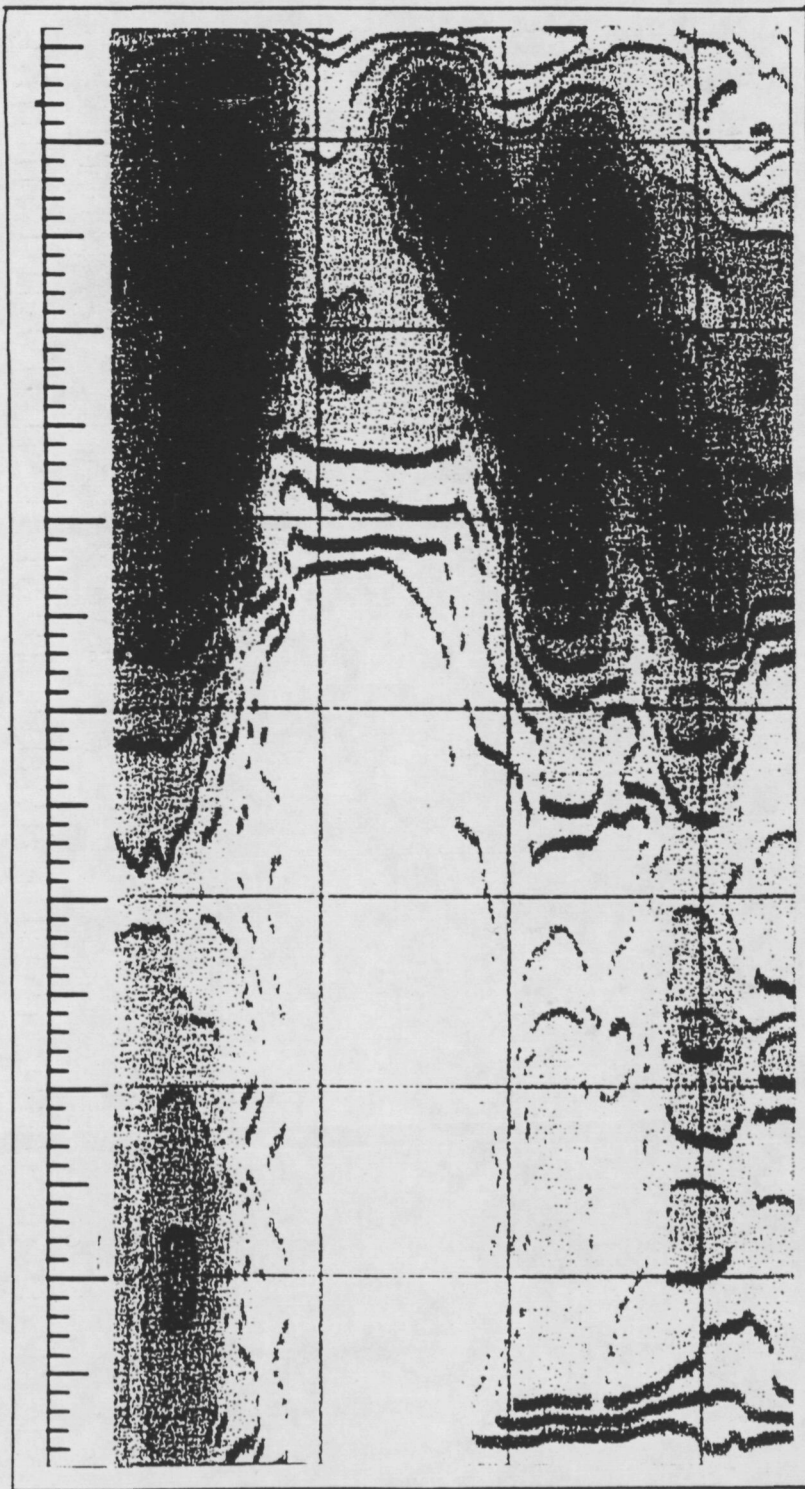

FIGURA 4.14 Evolució de les transicions vocàliques en la seqüència [ɛiʒ]v

LA VARIABLE LINGÜÍSTICA

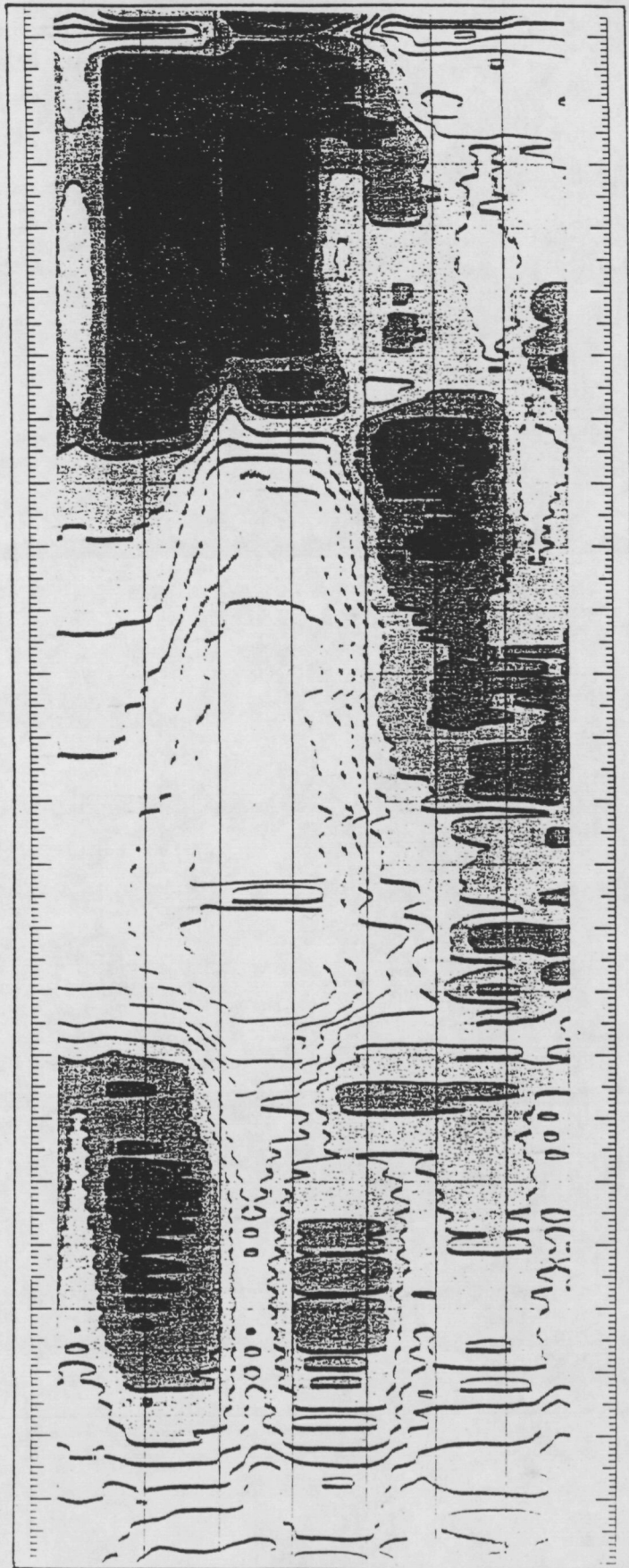

FIGURA 4.16 Evolució de les transicions vocàliques en la seqüència [ɔɪʒ]V

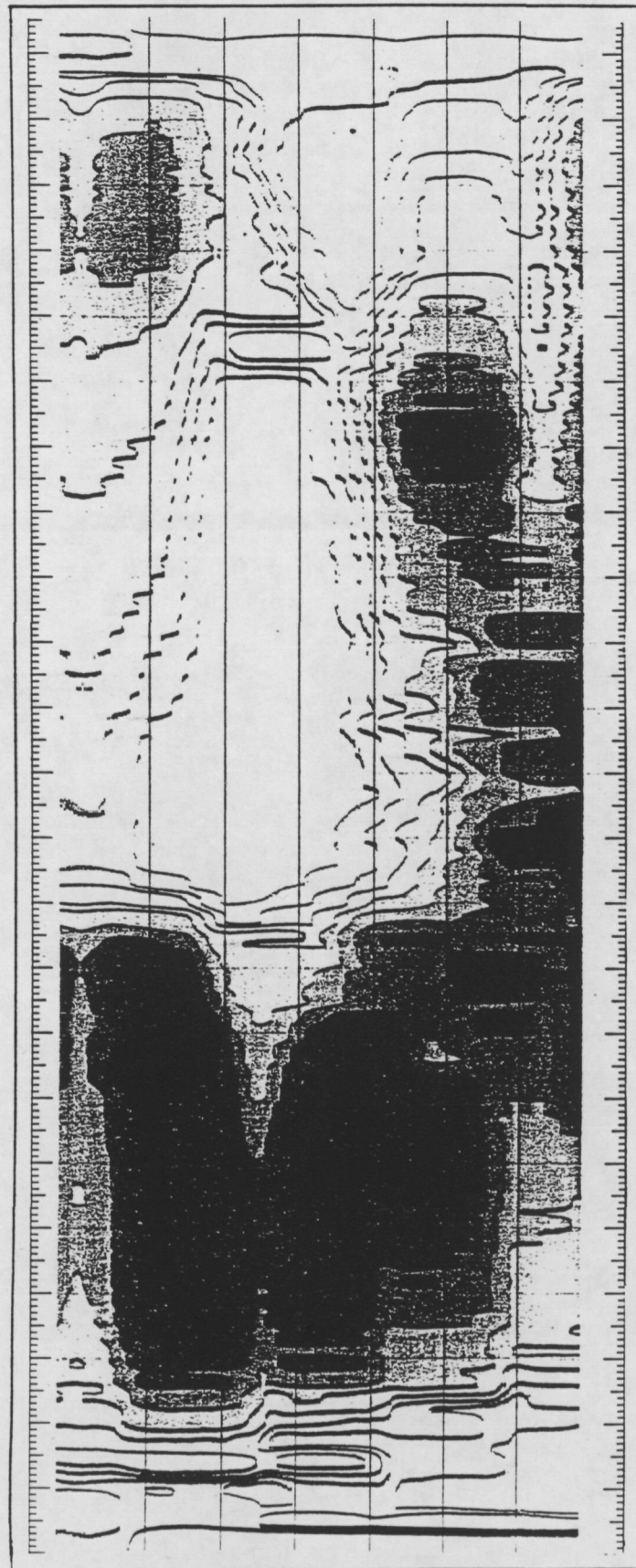
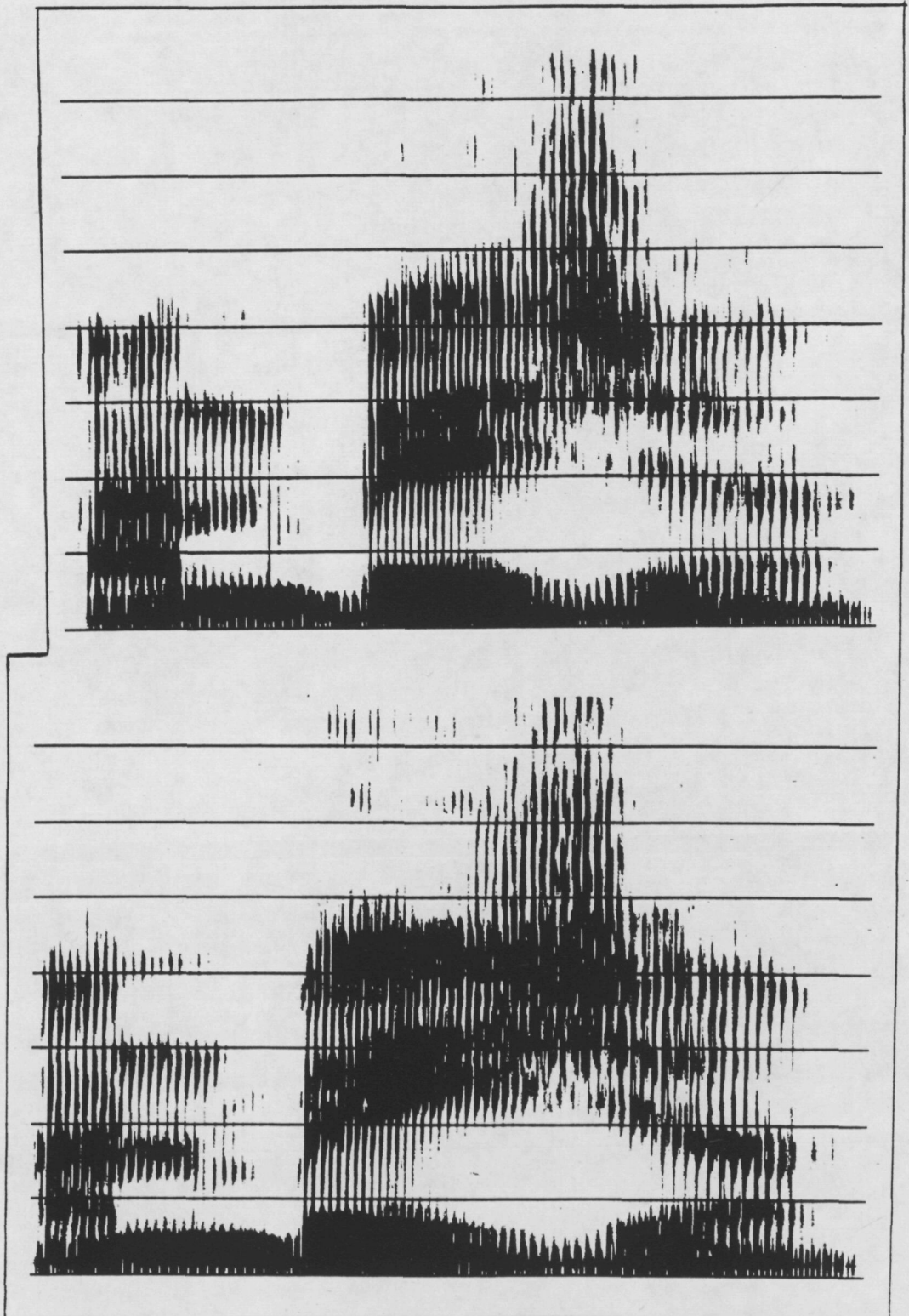

FIGURA 4.18 Evolució de les transicions vocàliques en la seqüència [uɪʒ]V

FIGURA 4.19 Sonograma superior [ambéʒa]

Sonograma inferior [ambéĩʒa]

Universitat Rovira i Virgili

Departament de Filologies Romàniques

TARRAGONA

**VARIACIÓ I CANVI LINGÜÍSTIC
EN CURS AL CATALÀ DE TRANSICIÓ
NORD-OCCIDENTAL / VALENCIÀ**

Doctorand: Miquel Àngel Pradilla i Cardona

Dirigida per: Maria Teresa Turell i Julià

Tarragona, 1993

FIGURA 4.20 Sonograma superior [rɛ́z̺im]

Sonograma inferior [rɛ́ĩ̺im]

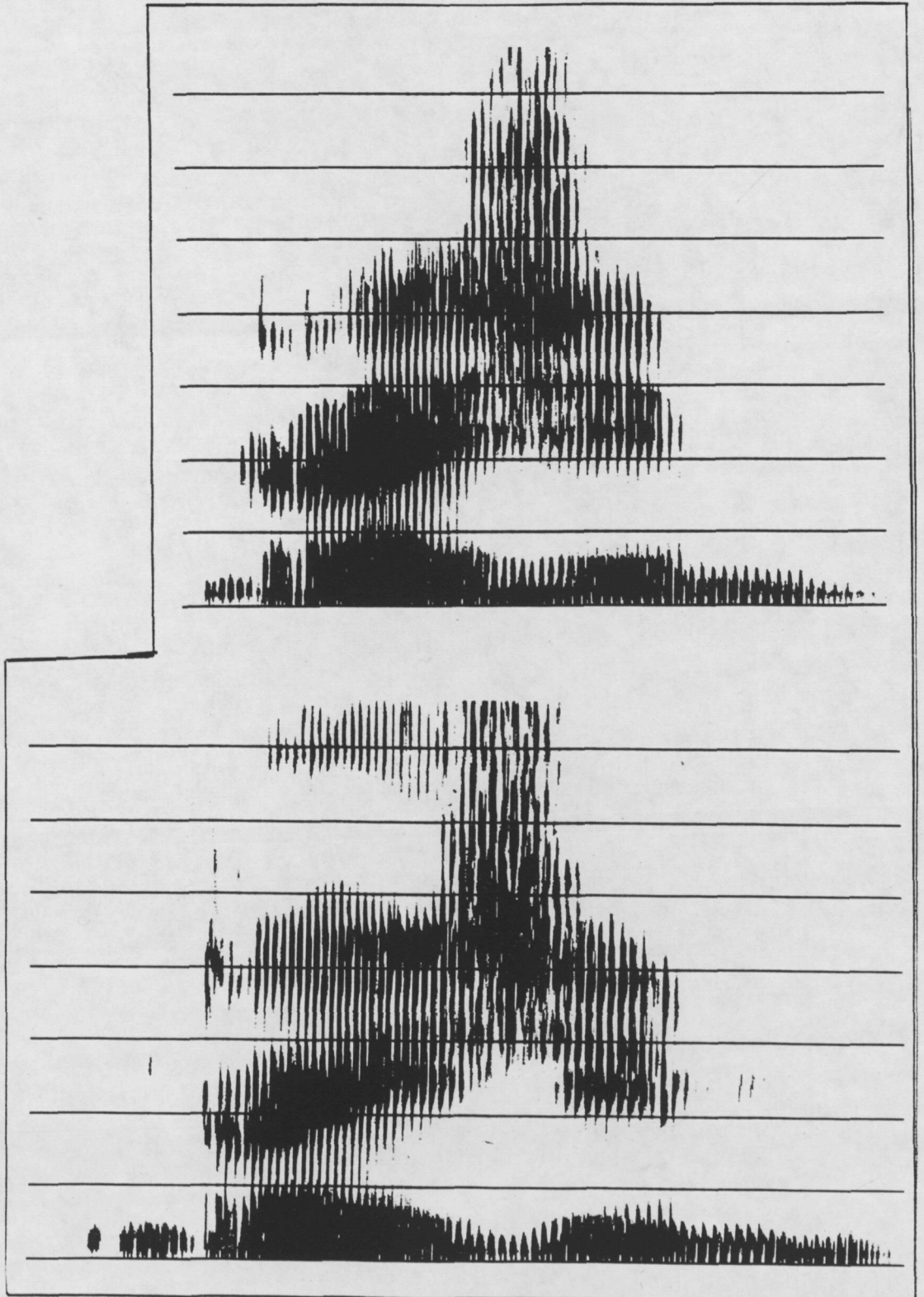

FIGURA 4.22 Sonograma superior [rúʒa]

Sonograma inferior [rúʒa]

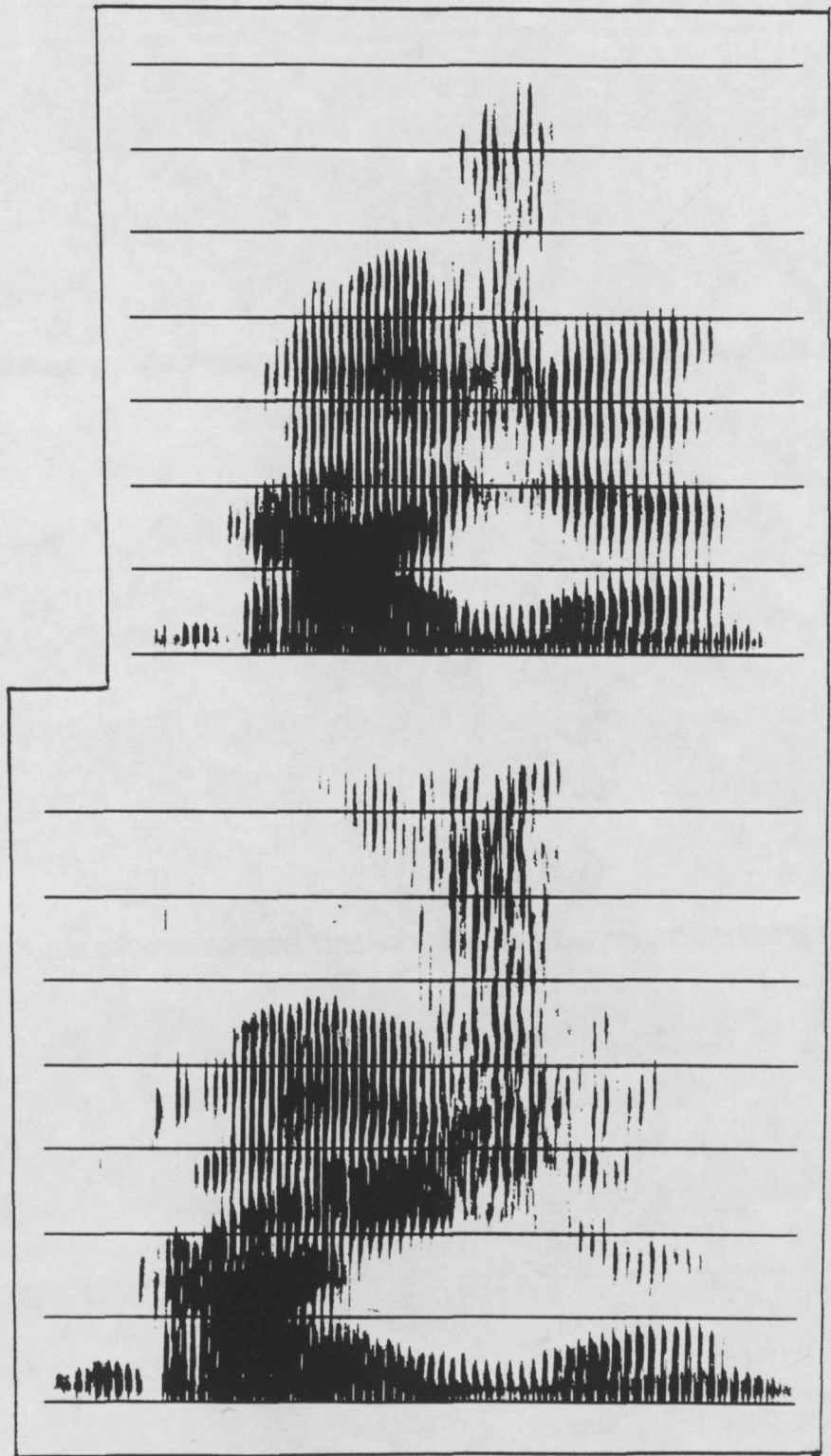

FIGURA 4.23 Sonograma superior [roʒó]

Sonograma inferior [roĩʒó]

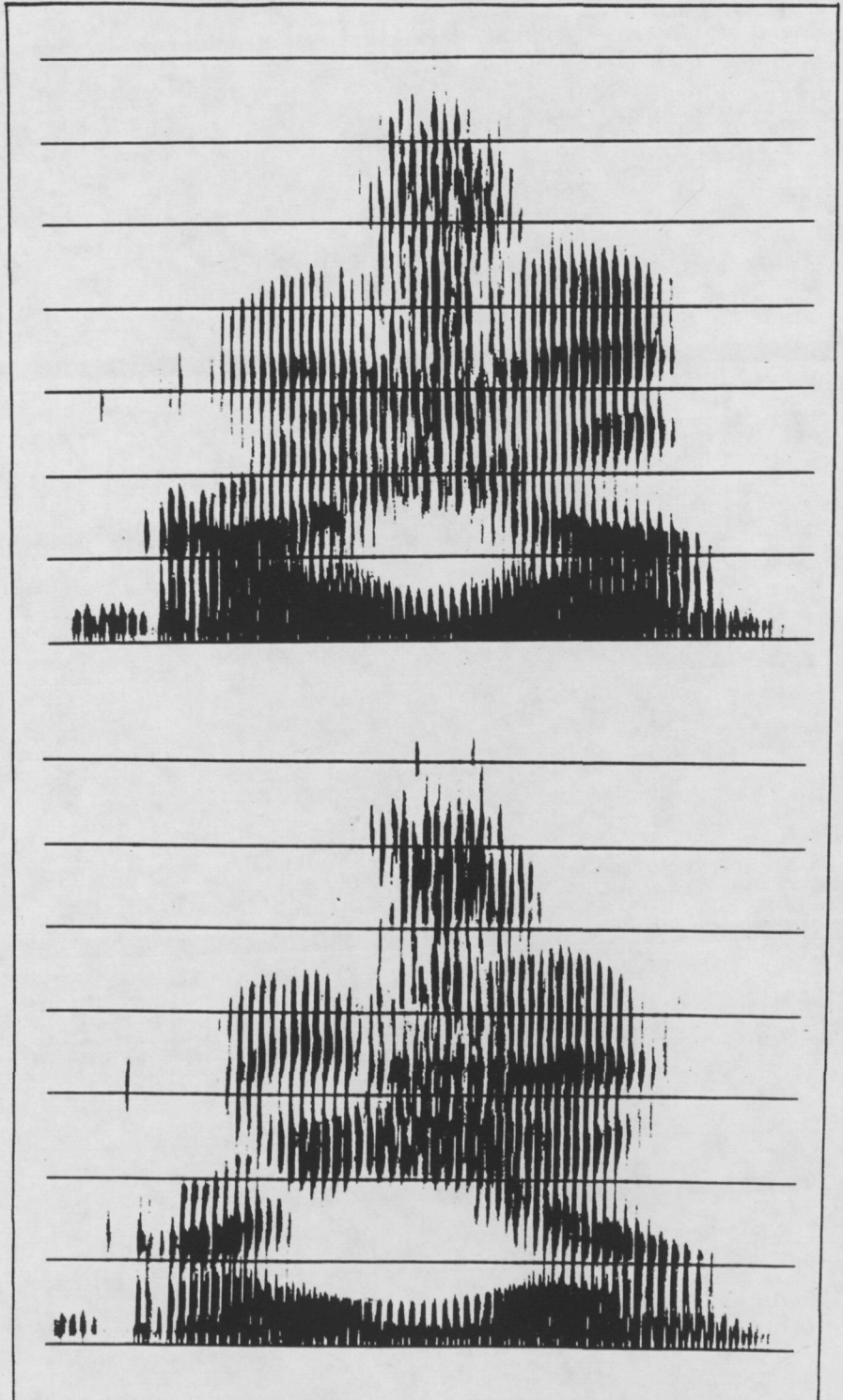
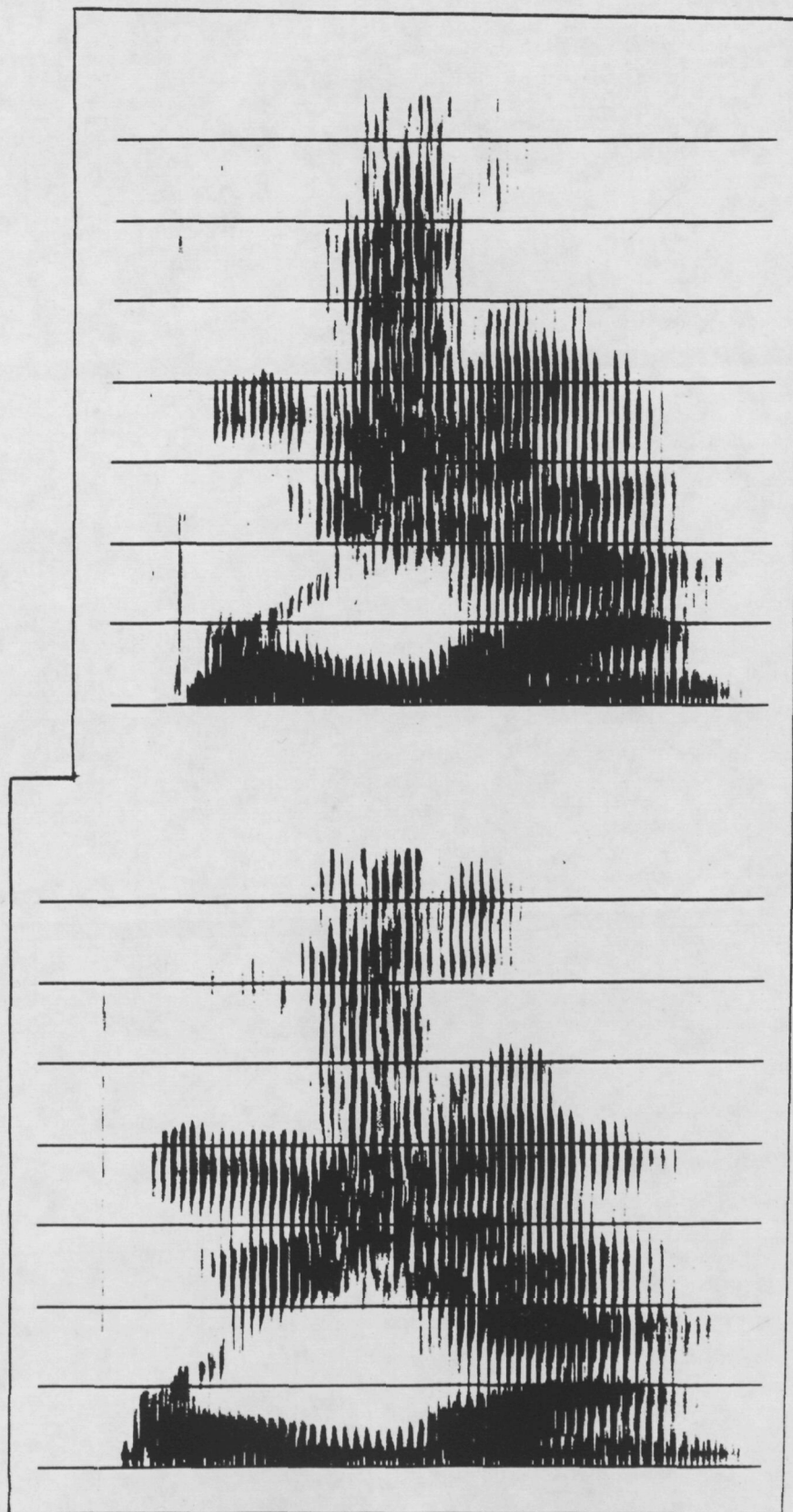

FIGURA 4.24 Sonograma superior [pu z á]

Sonograma inferior [puĩ z á]

4.4.3 Tractament acústic de l'africament

4.4.3.1 Característiques de l'africament contextualitzat: posició intervocàlica

De les notes articulatòries referides als sons africats (V. 4.4.1), voldria recordar els tres moments que descriuen l'oclusió: el contacte dels òrgans, que interromp la sortida de l'aire, la prolongació de l'oclusió i, finalment, el moment d'obertura que, en el cas dels africats, és lent -i no sobtat, com en els oclusius-, cosa que produeix un estretiment en els òrgans que origina un so fricatiu. També s'havia argumentat que la similitud entre aquesta combinació de moviments articulatoris i l'articulació per separat d'oclusió + fricació no ens havia de portar a la seva consideració composta. Efectivament, les raons adduïdes són: el caràcter homorgànic, això és, l'execució del moment oclusiu i del fricatiu en el mateix lloc, i la durada de l'africat, lleugerament superior al so oclusiu aïllat, però notablement inferior a la durada d'oclusió + fricació¹³⁰.

El tractament acústic serà, com veurem, molt semblant al que aporta l'anàlisi separada de l'oclusió i la fricació. Per tant, amb la intenció d'evitar repeticions innecessàries ens centrarem fonamentalment en la descripció de l'oclusió.

---

¹³⁰ THOMAS et alii (1976:70).

LA VARIABLE LINGÜÍSTICA

La relació acústico-articulatòria que s'ha establert en el tractament de la fricació continuarà tenint validesa, de tal manera que en l'anàlisi de l'africament ens fornirà la informació més clara sobre la zona d'articulació.

Apuntem ara algunes dades sobre les característiques que adopta l'espectre quan es produeix l'oclusió homorgànica que ens ocupa en relació a les diferents anàlisis experimentals realitzades.

L'anàlisi sonogràfica (V. figura 4.25) defineix un buit total d'energia, que delimitarà clarament l'oclusió de la fricació. Serà l'altura freqüencial de la fricació la que informarà del tipus d'africament realitzat. Aquest espai en blanc és el resultat del silenci originat en el moment de contacte dels òrgans que participen en l'articulació. L'energia, per tant, serà aquí nul·la. Hi ha, però, un instant, quan es produeix l'explosió, que anuncia la imminent obertura de l'oclusió. La traducció d'aquest moment sobre l'espectre ve donada per una línia de màxima intensitat denominada **barra d'explosió**. L'anàlisi de les seves característiques -marge freqüencial, intensitat...- proporciona informació del tipus articulatori que acompanya la fricació. La barra d'explosió, juntament amb el soroll fricatiu, conté la màxima intensitat en la producció dels sons. Aquest buit energètic que s'esdevé en el sonograma només pot ser trencat per una acumulació d'energia a les baixes freqüències en forma d'estries simètriques, tal com passa amb el so fricatiu, i que és igualment resultat de l'activitat glòtica.

Tot i que els sonogrames obtinguts, malgrat no disposar d'uns condicions ideals, han estat prou satisfactoris, de vegades la impossibilitat d'atenuar el soroll ambiental ha creat alguna dificultat d'interpretació. Aquest soroll apareix aleshores a les baixes freqüències de tot el sonograma i pot confondre el no-especialista i, en ocasions, l'especialista respecte a l'assignació del tret de sonoritat, sobretot de l'oclusió.

És aquest el motiu que m'ha portat a realitzar anàlisis complementàries com l'oscillogràfica (V. 4.26) . El dubte que podíem tenir abans resta aquí completament resolt perquè la representació de l'ona complexa rebutja el soroll ambiental si aquest no adquireix una intensitat considerable. D'aquesta manera, el caràcter periòdic o aperiòdic de l'ona queda molt ben definit. En el cas que es tracti d'un soroll s'obtindrà una línia recta sense punts d'intensitat, que reflectirà el silenci produït pel tancament sobtat de l'articulació que ens ocupa. La barra d'explosió normalment ha d'aparèixer amb molta més nitidesa a l'oscillograma, ja que es tracta de l'únic punt d'energia que conté. La poca amplitud de l'ona resultant en el segment oclusiu (sonor) contrastarà amb la del fricatiu.

Finalment, serà la corba d'intensitat (V. 4.25) la que acabarà d'arrodonir la identificació que es pretén. En la durada de l'oclusió, s'observa una rapidesa d'atac i una brevetat en el decaïment, que es veurà encara més emfasitzada pel valor negatiu que adquireix la intensitat. Obtindrem així una

corba on el sosteniment serà mínim. Podríem dir al respecte que és en contacte amb el silenci de l'oclusió quan la corba dels fricativs presenta un atac més sobtat.

4.4.3.2 L'africada prepalatal sonora: establiment de les variants

4.4.3.2.1 Durada de l'oclusió

Diversos treballs han fet notar que la durada del segment oclusiu a les realitzacions africades prepalatals apunta una variabilitat geogràfica. Recasens¹³¹ recull aquestes observacions que, pel que fa a [d̪], sintetitzaré a continuació:

- 1) La realització llarga de l'element oclusiu de l'africada intervocàlica ha estat ben posada de manifest en rossellonès, mallorquí i menorquí (Lamuela, 1984) i català central (Arteaga, 1908); en aquests parlars, la realització amb oclusió curta és, segurament, moderna i deu explicar-se per factors extralingüístics - influència del castellà-. Sembla que en català nord-occidental també sigui emesa amb oclusió llarga (Arqués, 1910; Coromines, 1936; Schädel, 1904).
- 2) L'africada amb oclusió curta sembla que predomina en alguerès i, en general, en valencià (Lamuela, 1984), tot i que l'africada amb oclusió llarga es dona a zones del valencià meridional (Colomina, 1985). Pel que fa al

---

¹³¹ RECASENS (1991:212-213).

LA VARIABLE LINGÜÍSTICA

valencià, Guirau¹³² defineix una al.lofonia del fonema /d_z/ en funció, d'una banda, del grau de vibril.lació o bronziment, i, de l'altra, segons el grau de relaxació de l'oclusió. En relació al primer criteri, estableix tres valors de relaxació, que anirien des d'una africada amb lleuger predomini de la fricació fins a un valor màxim de relaxació, que es correspondria pràcticament amb una fricativa -desafricament-. Tanmateix, la caracterització que fa l'autor del valor mitjà no ens permet saber si es refereix a un escurçament de la durada del segment oclusiu o a un debilitament que produiria el so aproximant [ð].

En aquesta recerca, l'anàlisi d'un mostratge de substància fònica ha evidenciat una diversificació de realitzacions en funció d'aquest paràmetre. La necessitat, imposada per la quantificació, d'establir unes variants tipus que donin compte del *continuum* infinit ens ha portat a definir-ne tres:

[d_z]: variant africada amb una durada similar dels períodes oclusiu i fricatiu (V. figura 4.27).

[^d_z]: variant africada amb una durada d'oclusió inferior a la del període fricatiu (V. figura 4.28).

[d:_z]: variant africada amb una durada d'oclusió superior a la del període fricatiu (V. figura 4.29).

---

¹³² GUIRAU (1979).

4.4.3.2.2 Relaxament de l'oclusió

L'afebliment de l'element oclusiu de l'africada sonora constitueix un fenomen molt poc treballat. Tot i les poques notícies que en tenim, la seva existència és inqüestionable.

En l'exploració prèvia d'aquest treball, he recollit de manera sovintejada aquesta variant amb relaxament de l'oclusió [ð̤̞]. La seva presència es podria associar a un estadi intermedi, dins d'un procés general de lenició, o potser a l'inrevés, dins d'una tendència a l'africament.

La figura 4.30 ens mostra la representació sonogràfica d'aquesta variant. Observem que hi ha dues parts perfectament diferenciades en la textura: la primera, que correspon a la realització aproximant [ð̤̞], presenta una organització no atzarosa de les estries verticals, conseqüència d'una sortida ininterrompuda de l'aire sense fricació; la segona part correspon a l'aspecte típic de [ð̞], on la turbulència generada per la fricació queda organitzada per la modulació de l'aire com a resultat de l'activitat glòtica.

D'altra banda, el sonograma també palesa una diferència clara d'intensitat entre els dos segments. Però aquest paràmetre podrà ser analitzat millor a les figures 4.31 i 4.32, on presentem l'anàlisi combinada d'oscillograma i corba d'intensitat de les variants amb oclusió plena i oclusió relaxada. Observem que el contrast entre les corbes d'intensitat és considerable: mentre la figura 4.31 assenyala en el moment oclusiu una davallada d'intensitat important,

---

LA VARIABLE LINGÜÍSTICA

característica del silenci que inicia l'africament, la figura 4.32 mostra una corba on la davallada no adquireix els valors mínims per ser tractada com a pròpia d'una oclusió. Tampoc no presenta les característiques estables de la fricació intervocàlica i caldria oposar-hi un atac més breu.

4.4.3.2.3 Ensordiment de la fricació

L'ensordiment parcial d'un dels segments que componen els sons africats prepalatals sonors ha estat assenyalat en diversos treballs com un clar indicatiu cap a l'apitxament prepalatal.

Salcioli¹³³ i Alamon¹³⁴ han recollit realitzacions africades amb ensordiment de la fase fricativa -o de tot l'africat- en la parla de Barcelona i de Lleida, respectivament. El primer contrasta aquestes realitzacions amb la teoria tradicional dels sons africats, que els atribueix la comunió del tret [+sonoritat] en els dos segments, i conclou que a la ciutat de Barcelona no es donen realitzacions africades sinó agrupacions de dos sons: un d'oclosiu i un altre de fricatiu. Alamon, en canvi, considera els africats com a sons simples, però proposa que un dels seus trets caracteritzadors, el de [+sonoritat] sigui

---

¹³³ SALCIOLI, V. (1981) Anàlisi espectrogràfica de les prepalatals del català parlat a Barcelona, *Anuario de Filología*, Universitat de Barcelona, pp. 533-550.

¹³⁴ ALAMON (1985).

LA VARIABLE LINGÜÍSTICA

---

substituït pel de [+ - tensió]¹³⁵. Efectivament, la tensió articulatòria en la producció del so -representada en el sonograma pel nivell d'intensitat i en l'espectre pels valors d'amplitud- presenta el següent comportament en el segment fricatiu:

a) Si l'oclusió és [-son], la fricació presentarà [+tensió]

([t̪̚]).

b) Si l'oclusió és [+son], la fricació mostrarà [-tensió] ([d̪̚̚] i [d̪̚̚]).

Des de l'òptica de la variació lingüística, amb el suport de la sonografia, els ensordiments parcials també han estat identificats per Montoya, Pradilla i Morant-Escrivà.

Montoya¹³⁶, en el seu treball sobre l'ensordiment prepalatal a Petrer, determina una al.lofonia amb vuit variants organitzades en quatre fases d'evolució:

1a. [d̪̚̚]: africacat prepalatal sonor i lax.

2a. [d̪̚̚] [d̪̚̚̚]: disminució progressiva de la sonoritat, des de tota la banda que ocupa el so complet fins a un inici del moment oclusiu.

---

¹³⁵ MARTÍNEZ CELDRÁN, E. (1984) *Fonética*, Barcelona, Teide, pp. 309-311. Aquest autor en la seva classificació de les consonants del castellà substitueix el tret de sonoritat pel de tensió.

¹³⁶ MONTOYA (1985).

- 3a. [t̞]-[t̞̚] aparició de la tensió, que es tradueix amb un augment de la durada de tot el so i en la puja lleu d'intensitat del moment fricatiu.
- 4a. [d̞]-[d̞̚]-[f̞] la tensió fa eixamplar-se i ennegrir-se la turbulència de la fricació notablement.

La novetat més ressenyable respecte a l'aportació de Salcioli i Alamon serà un nou so amb oclusió sorda i fricació sonora [t̞̚].

Pradilla¹³⁷ recull ensordiments parcials, novament del segment fricatiu, a diverses poblacions del Baix Maestrat i s'alineja amb Alamon per una reconsideració de la classificació dels africats catalans que prengui en consideració el tret [+ - tensió].

Morant-Escrivà¹³⁸ treballen el fenomen de l'apitxament a la Safor i consideren que l'ensordiment comença pel segment oclusiu, que a causa de la dificultat de mantenir la tensió articulatòria, afectarà també el moment fricatiu.

Finalment, Recasens¹³⁹ s'ha enfrontat amb el fenomen de l'apitxament en català i l'atribueix a dos processos:

---

¹³⁷ PRADILLA (1991, 1992).

¹³⁸ MORANT-ESCRIVÀ (1987).

¹³⁹ RECASENS (1991:216, 285-287).

1) El primer afectaria simultàniament l'africada prepalatal sonora i la fricativa alveolar sorda. En aquest cas, atribueix el canvi a la influència del castellà. Té lloc a pobles fronterers amb territoris de parla castellana (Petrer) i entre parlants de centres urbans (Barcelona) i rurals (la Safor).

2) El segon plantejaria un ensordiment gradual, no simultani, primer de l'africada prepalatal sonora i després de la fricativa alveolar sonora. En aquesta ocasió, el canvi serà modern i de factura autòctona.

Recasens, en aquest segon supòsit, formula dues hipòtesis explicatives:

a) La primera s'aplicaria a pobles de frontera amb el domini apitxat i a altres indrets del valencià. Aquesta argumentació associa el procés d'ensordiment amb el grau elevat de palatalitat de les consonants palatals, i amb els requeriments articuladoris considerables sobre la formació de l'oclusió i/o de la constricció durant la producció de les consonants africades i/o fricatives. L'autor considera la possibilitat que mecanismes de producció d'aquest tipus hagin motivat l'augment de nivell de pressió intraoral i la cessació de la vibració de les cordes vocals. Segons aquesta hipòtesi, l'ensordiment de les africades s'hauria iniciat per l'element oclusiu a zones en què les oclusives explosives són particularment tenses, i s'hauria transmès posteriorment al període fricatiu següent.

b) La segona faria referència als ensordiments esporàdics recollits en el català central i en el nord-occidental. En aquesta ocasió, la relació s'establiria amb

---

LA VARIABLE LINGÜÍSTICA

la durada del període oclusiu de les africades. Això és, un període oclusiu de durada llarga comporta un ascens del nivell de pressió intraoral i dificulta el pas de l'aire a través de la glotis.

En la investigació que ens ocupa també s'han recollit africats amb ensordiment parcial, però sempre en el període fricatiu [d_z], tal com palesa el sonograma de la figura 4.33. El fet de no trobar realitzacions en què sigui el segment oclusiu l'ensordit, en una zona on la tendència a l'apitxament prepalatal només s'insinua, al meu parer és un argument prou sòlid per qüestionar la hipòtesi de Recasens, que situa a l'oclusió l'inici del procés.

FIGURA 4.25 Sonograma,
oscil.lograma i corba
d'intensitat superior
V [dʒ] V i inferior
V [tʃ] V.

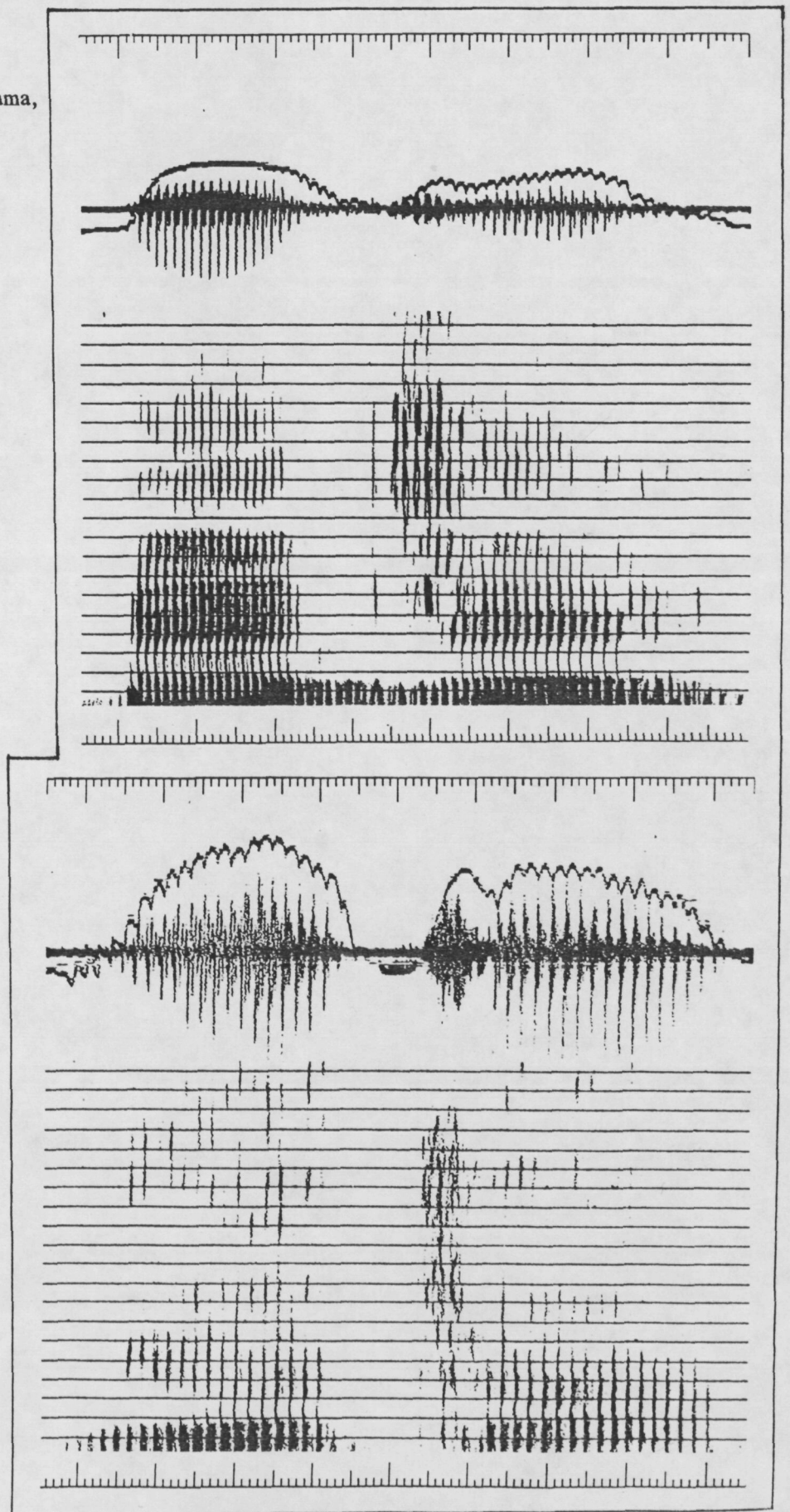

FIGURA 4.26 Oscil.lograma de [d̃] i [t̃]

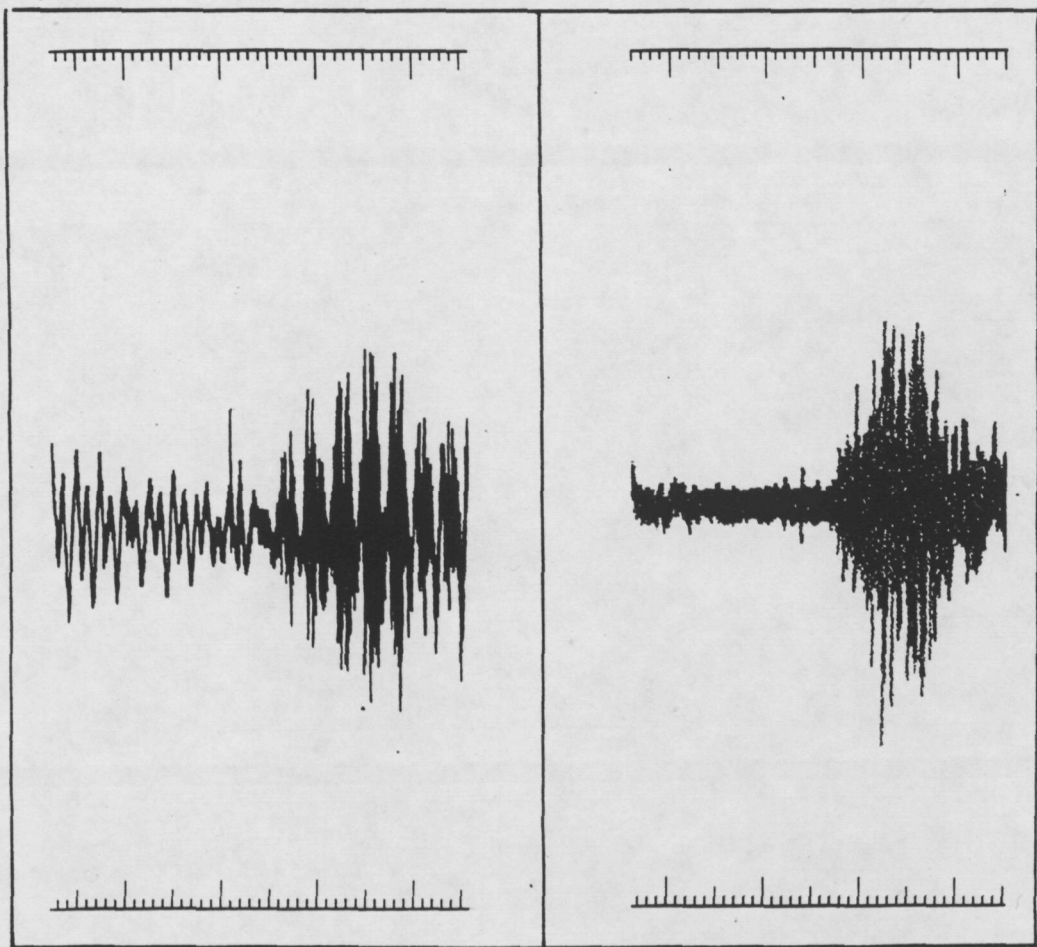

FIGURA 4.27 Sonograma forma [d̃] e

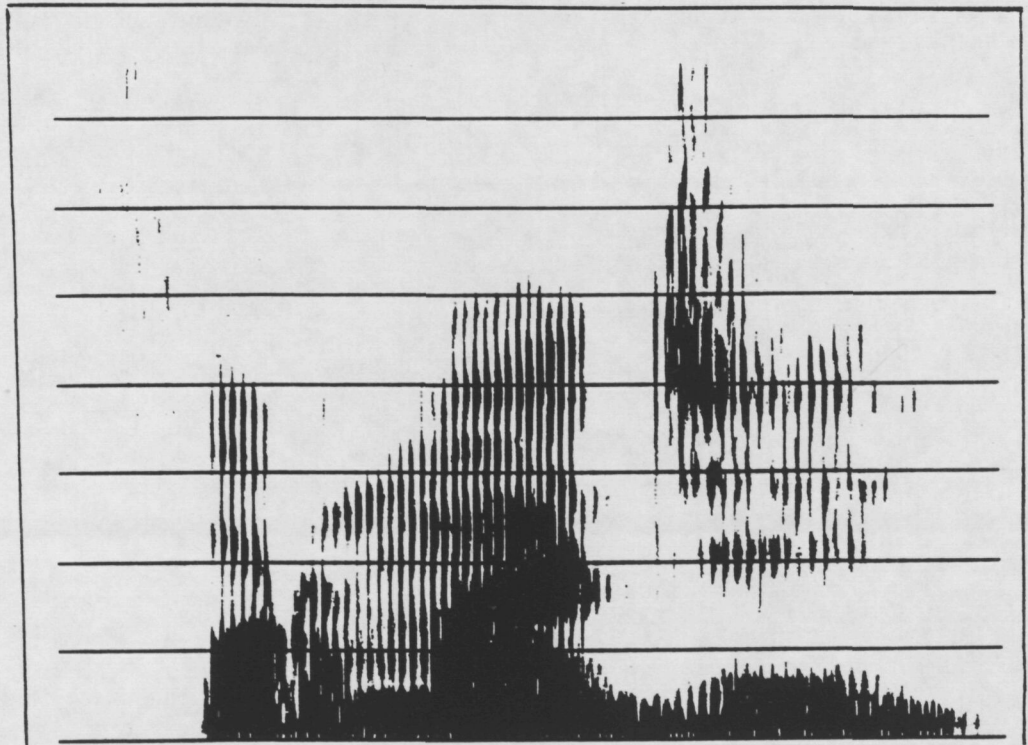

FIGURA 4.28

Sonograma forma [ʔ̃] e

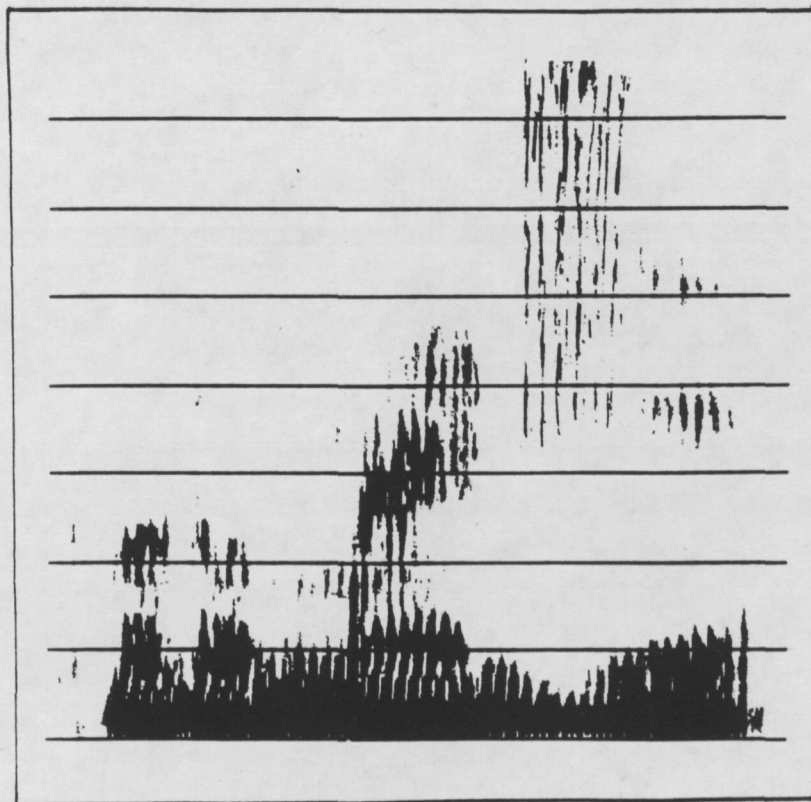

FIGURA 4.29 Sonograma

forma [d:ʒ] e

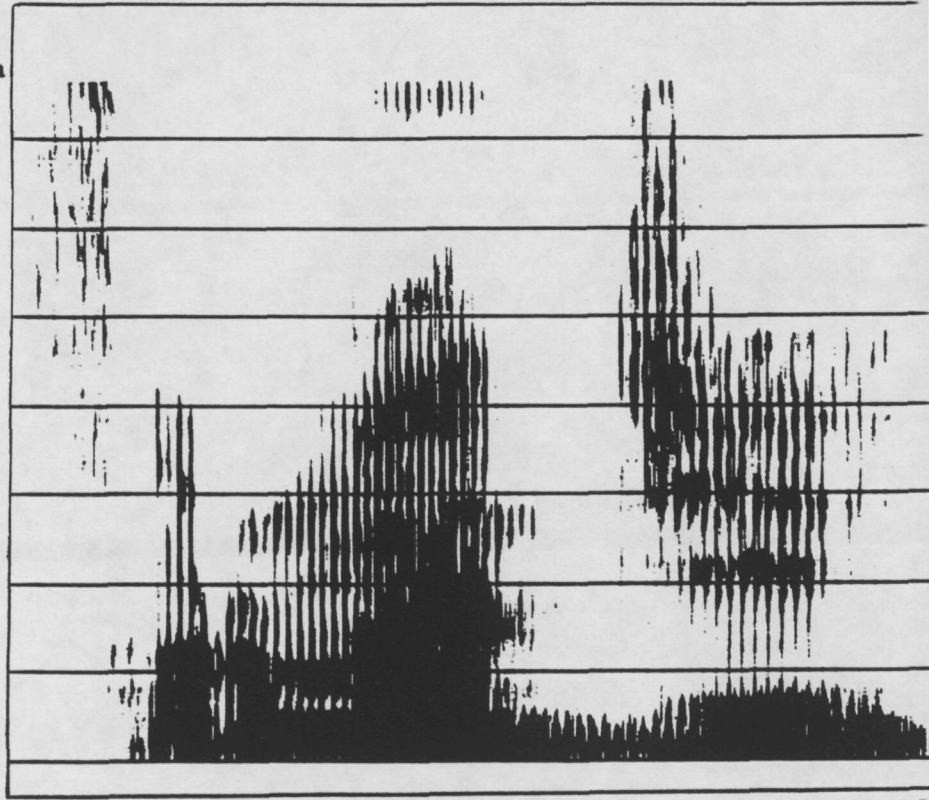

FIGURA 4.30 Sonograma

forma [ðʒ] e

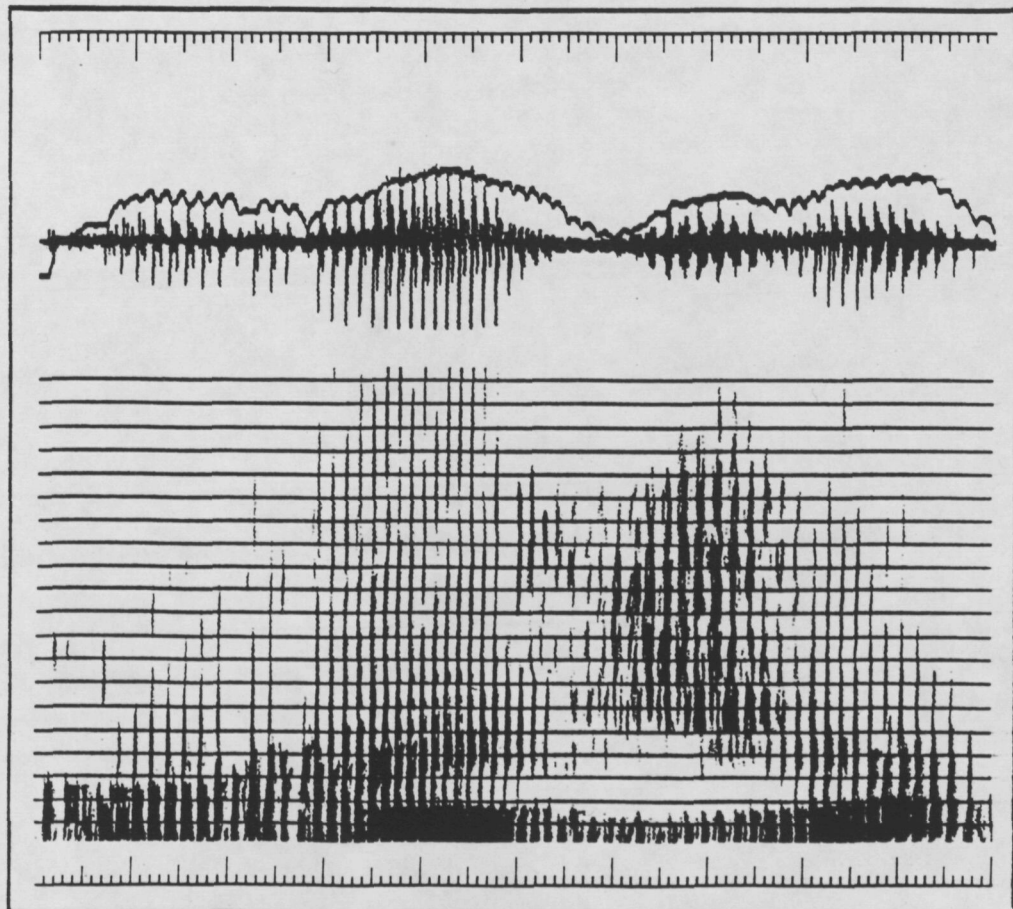
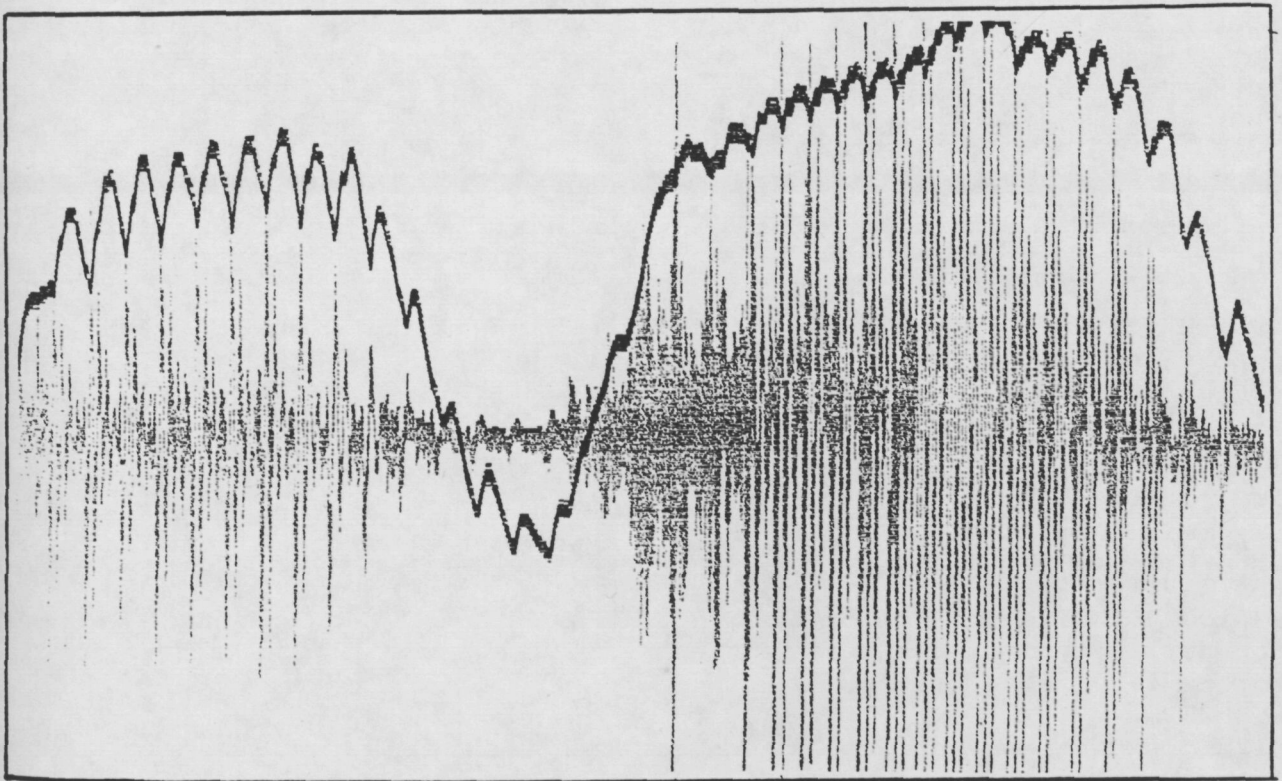

FIGURA 4.31 Oscil.lograma-corba d'intensitat V [d₃] V

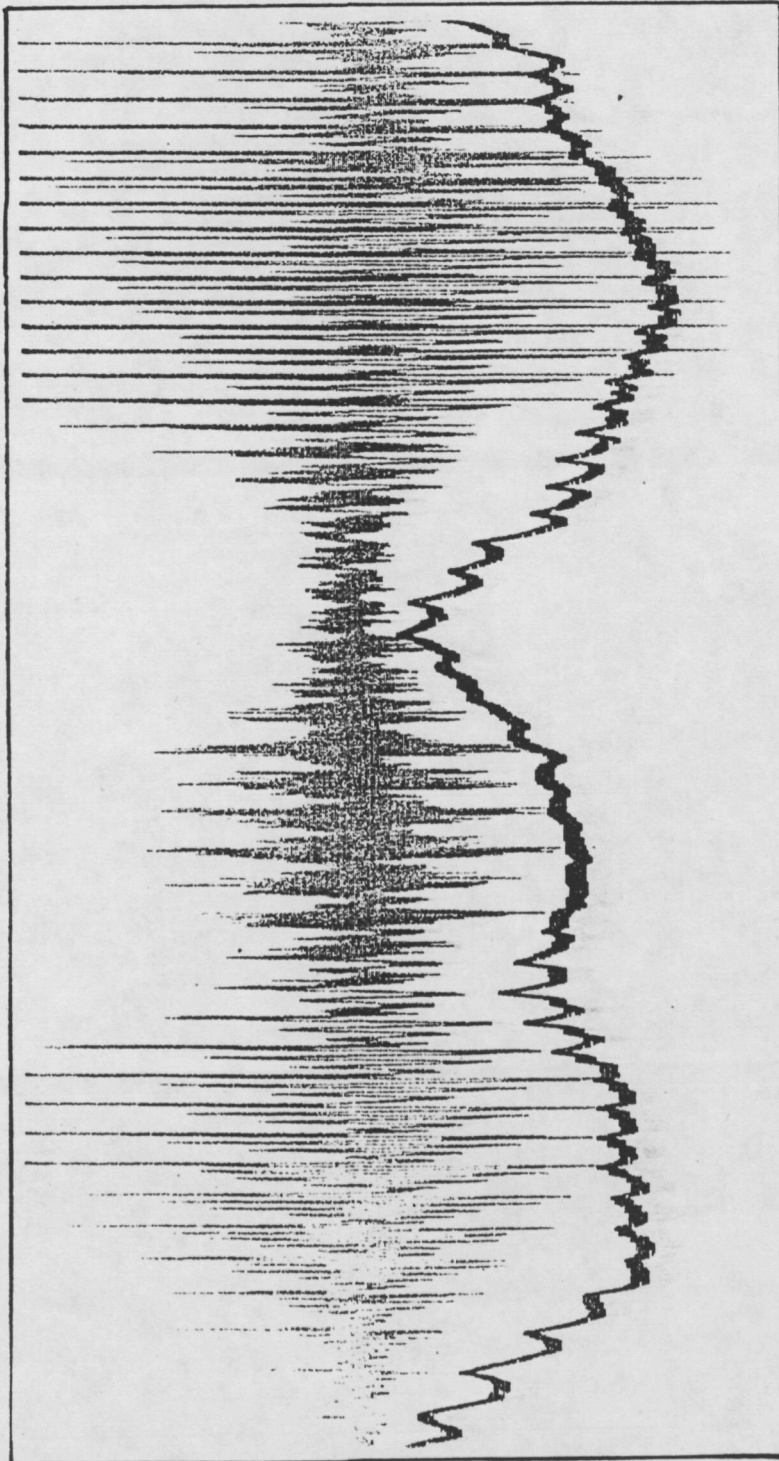
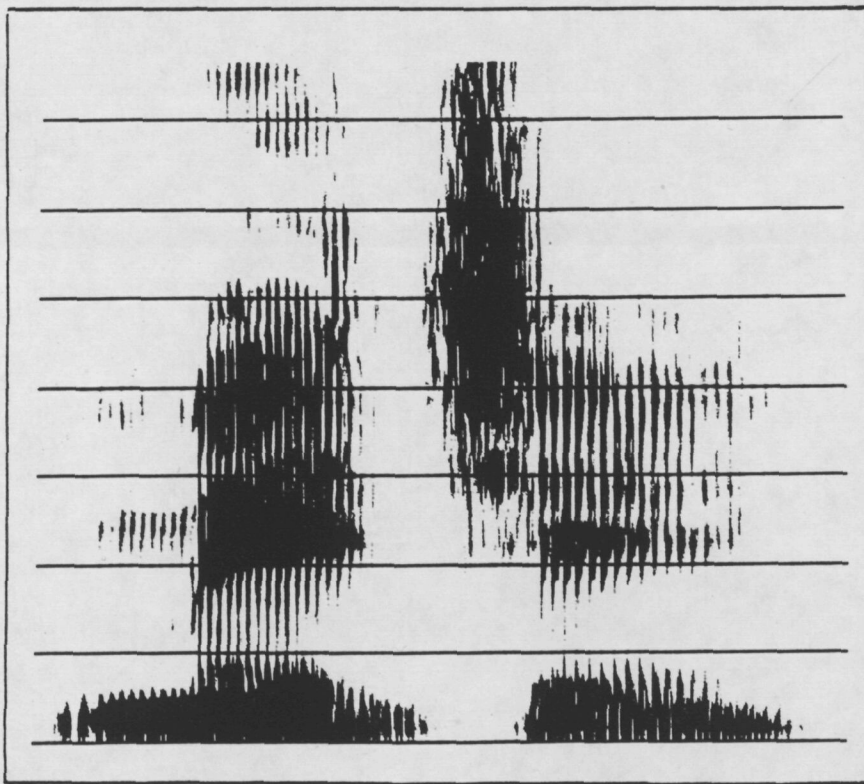

FIGURA 4.32 Oscil·lograma-corba d'intensitat

V [ɛ̃] V

FIGURA 4.33 Sonograma *me [d ʒ] e*

4.5. Formulació de la regla variable

Establertes les variants, ja estic en condicions de formular una regla variable que serveixi de base per a la caracterització dels processos que es pretenen descriure. Abans, però, caldrà resoldre la qüestió de la forma subjacent de la qual es partirà.

Guirau ha justificat l'existència d'un sol fonema /d_z/ per al valencià, que no coneix l'oposició /d_z/-/z/, adduint diverses raons:

- a) diacrònicament /[∧]z/ > /[∨]z/ i no pas al contrari: a més a més un estudi estructural diacrònic també ens ho confirmaria,
- b) sincrònicament el resultat de [[∧]z] i [[∨]z], en cas d'apitxament, és només [s] i no [s̃] i [s̄] com fóra el cas d'haver existit [z] a l'època en què se'n produí l'ensordiment,
- c) diatòpicament hom pot tenir en compte la major extensió de [[∧]z] al País Valencià, la qual cosa constitueix una qüestió de norma."¹⁴⁰

L'autor d'aquesta recerca hi estaria absolutament d'acord si no fos que l'esmentat investigador atorga uns límits septentrionals al valencià que, seguint criteris filològics, sembla que no té (V. 4.3). És justament en el nivell fonètico-fonològic on el parlar de les comarques septentrionals del País Valencià es distancia més del valencià. I és també justament en l'ordre prepalatal on aquest parlar presenta una singularitat en relació a la major part del català (V.): el desafricament intervocàlic de mots com *formatge*, *metge*, *imatge* (< t'c, d'c, g'n), *corretja*, *mitja*, *pitjor* (< gy, dy, j). Per aquesta

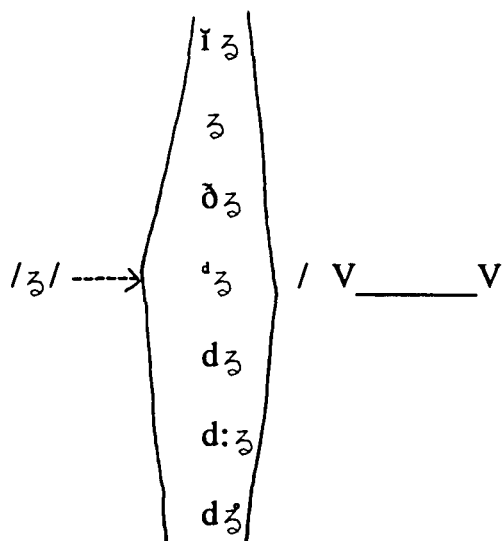
¹⁴⁰ GUIRAU (1979:108).

LA VARIABLE LINGÜÍSTICA

raó, he considerat un únic fonema /ɜ̃/, que inclourà els mots que des d'una visió diasistemàtica de la llengua presenten /ɜ̃/ i /dɜ̃/.

Aclarit aquest punt, la regla prendrà la següent formulació¹⁴¹:

Quan ens enfrontem amb fenòmens fonològics complexos -com el que ens ocupa- en què la variable presenta a l'estructura superficial més de dues variants, es planteja la qüestió teòrica de l'establiment del tipus de relació que es dona entre elles, això és, el problema de l'ordenament de les regles.

Aquesta qüestió ha estat àmpliament debatuda en la bibliografia sociolingüística, de tal manera que s'han assenyalat diverses possibilitats de represen-

---

¹⁴¹ He renunciat a la formulació de la regla segons la Teoria Generativa Clàssica (HALLE, M. i M.G. CLEMENTS (1983) *Problem Brook in Phonology*, M.I.T. Press) pel fet que les regles fonètiques de lenició [ɸɜ̃], afebliment [ʰɜ̃] i ensordiment parcial [dʒ̃] no poden ser expressades amb matrius de trets.

LA VARIABLE LINGÜÍSTICA

tar sincrònicament els processos¹⁴². Tot seguit em centraré en l'exposició dels dos principals models, que exemplificaré amb la variable estudiada en aquesta recerca:

1) El primer model, anomenat de **no-ordenació**, parteix de l'existència de diversos processos i el parlant és qui tria:

$/\bar{z}/ \rightarrow \text{ĩ } \bar{z}$

$/\bar{z}/ \rightarrow \bar{z}$

$/\bar{z}/ \rightarrow \delta \bar{z}$

$/\bar{z}/ \rightarrow {}^d \bar{z}$

$/\bar{z}/ \rightarrow d \bar{z}$

$/\bar{z}/ \rightarrow d : \bar{z}$

$/\bar{z}/ \rightarrow d \bar{z}$

2) L'altre model serà el d'**ordenació intrínseca**, que té com a objectiu que l'ordenació reflecteixi el procés històric. En aquest cas, la informació de què es disposa permetrà plantejar, amb moltes probabilitats de no errar, un primer grup de processos, i aventurar l'ordenació hipotètica de la resta:

(2.1)

$\text{ĩ } \bar{z} \rightarrow \bar{z}$ (caiguda de la iod)

$\bar{z} \rightarrow \delta \bar{z} \quad {}^d \bar{z} \quad d \bar{z} \quad d : \bar{z} \quad d \bar{z}$ (africament)

---

¹⁴² TERRELL, T (1978) La aspiración y la elisión en el español cubano. Implicaciones para una teoría fonológica dialectal, dins *Lingüística y Educación. Actas del IV Congreso Internacional de la ALFAL*, Lima, Universidad Nacional Mayor de San Marcos, pp. 634-635, 656-665.

(2.2)

ɾ → ðɾ (africació d'oclusió relaxada)

ɾ → ^dɾ (" " curta)

^dɾ → dɾ (" " mitja)

dɾ → d:ɾ (" " llarga)

d:ɾ → dɹ (" amb ensordiment del segment fricatiu)

El segon model implicaria, per exemple, que el procés d'africament s'apliqués sempre prèvia caiguda de la iod, o que el procés d'africació amb l'oclusió curta només s'apliqués als casos d'africada amb l'oclusió relaxada.

No hi ha dubte que el model d'ordenació intrínseca sembla que sigui el més adequat en el tractament de processos diacrònics. Investigadors tan importants com Cedergren¹⁴³, Poplack¹⁴⁴ i López Morales¹⁴⁵ l'han emprat amb èxit en els seus treballs. Així i tot, ha estat objecte de nombroses crítiques per part de diversos investigadors entre els quals destaca Terrell¹⁴⁶. Aquesta autora, basant-se en els principis de la fonologia natural, carrega contra el model d'ordenació intrínseca alegant tres raons: a) la relació

---

¹⁴³ CEDERGREN (1973).

¹⁴⁴ POPLACK, Sh. (1979) *Function and process in a variable phonology*, Tesi Doctoral, Philadelphia, University of Pennsylvania.

¹⁴⁵ LÓPEZ MORALES, H. (1983) *Estratificación social en el español de San Juan de Puerto Rico*, México, Universidad Nacional Autónoma de México.

¹⁴⁶ TERRELL, T. (1979) *Problemas de los estudios cuantitativos de procesos fonológicos variables: datos del Caribe hispánico*, dins *Boletín de la Academia Puertorriqueña de la Lengua Española*, 7, pp. 145-165.

LA VARIABLE LINGÜÍSTICA

---

sincrònica entre els processos no ha de reflectir, obligatòriament, el seu procés diacrònic; b) el model ordenat suposa una gran complexitat per a l'explicació de les dades empíriques, enfront de la simplicitat de l'anàlisi sense ordenació; i c) el model d'ordenació intrínseca dóna lloc a interpretacions contradictòries sobre l'aplicació de les regles fonològiques.

En aquesta investigació, la complexitat del fenomen que s'estudia no permet, d'entrada, establir amb seguretat una ordenació cronològica, sobretot pel que fa als processos on intervenen realitzacions africades (2.2). Per tant, he optat pel model de no-ordenació, cosa que obligarà a establir la cronologia -si s'escau- *a posteriori*, segons els resultats.

4.6 Els factors lingüístics

Ja hem vist com el disseny metodològic d'aquesta recerca ha pres en consideració un conjunt de factors socials i estilístics, per tal de donar compte del seu grau de participació en el fenomen variable que ens ocupa. Tanmateix, l'anàlisi en qüestió quedaria incompleta si es passés per alt la possible influència de factors de tipus lingüístic en la realització de les variants establertes.

El mètode experimental en fonètica ha fixat una nòmina de factors lingüístics que s'han mostrat actius en moltes investigacions. Em refereixo a la posició sil·làbica-accent, l'entorn fonètic, la velocitat d'elocució i la

situació en el conjunt de l'enunciat. En una recerca de tipus sociolingüístic es fa molt difícil controlar el temps elocutiú, ja que això implicaria la creació de situacions excessivament formals¹⁴⁷. D'altra banda, el caràcter intervocàlic interior de mot de la variable estudiada porta a desestimar la seva localització en el conjunt de l'enunciat.

Pel que fa a l'accent, sabem que incideix en les característiques acústiques, articulatòries i perceptives dels sons. Des del punt de vista acústic, l'accent pot causar variacions en la intensitat, la freqüència del fonamental, la freqüència dels formants i la durada. Una de les conseqüències de la atonicitat de les vocals sol ser la **reducció vocàlica**¹⁴⁸. En el nostre cas, caldrà comprovar la participació d'aquest factor en la caiguda-manteniment de la [ɪ], segons la posició en relació a la síl.laba tònica. D'altra banda, ja hem vist com alguns autors associen determinades pronúncies africades al contacte amb vocal tònica.

---

¹⁴⁷ Encara que en aquest treball no m'ha estat possible controlar aquest factor, convé destacar que pot tenir una significació important ja que s'ha demostrat la seva incidència en el fenomen de reducció vocàlica. Efectivament, quan la velocitat d'elocució augmenta, les vocals no assoleixen les característiques pròpies d'una vocal pronunciada aïlladament. En el cas de la semivocal [ɹ̥] l'escurçament temporal de la transició pot fer-la desaparèixer. Sobre aquest fenomen tenim informació a PETERSON, G.E. i I. LEHISTE (1960) Duration of Syllable Nuclei in American English, dins *Journal of the Acoustical Society of America*, 32, pp. 693-703; GAY, T. (1968) Effect of Speaking Rate on Diphthong Formant Movements, dins *Journal of the Acoustical Society of America*, 44, pp. 1570-1573.

¹⁴⁸ PETERSON-LEHISTE (1969); LEHISTE, I. (1970) *Suprasegmentals*, Cambridge, Mass., The MIT Press.

L'entorn fonètic immediat, això és, els segments que es troben abans i després de la variable estudiada, també s'ha de considerar. La interacció que s'estableix entre els sons adjacents rep el nom de **coarticulació**. Comptem amb nombroses investigacions que demostren la influència de la consonant en les característiques de la vocal següent pel que fa a la durada, la intensitat i la freqüència dels formants. També existeixen treballs que es refereixen a la diferent durada de les consonants en funció dels sons adjacents, especialment en grups consonàntics¹⁴⁹. Recasens¹⁵⁰, en relació al comportament de l'element semivocàlic [j] davant de fricativa prepalatal, opina que la seva perceptibilitat depèn en bona mesura del context: és notable immediatament després de vocal mitjana baixa o baixa, sobretot en posició final de mot; és feble immediatament darrera de vocal mitjana alta o [u], davant de vocal alta o mitjana alta, i en posició pretònica, allunyada de l'accent; és nul·la immediatament després de [i]¹⁵¹.

En les anàlisis d'un canvi lingüístic, un factor a considerar ha de ser la **procedència etimològica**. En el cas que ens ocupa, pot sorprendre la seva

---

¹⁴⁹ Un resum sobre les principals tesis referents a la coarticulació es pot trobar a MAGNO-CALDOGNETTO, E. (1980) *La coarticolazione. Introduzione agli aspetti dinamici della produzione della parola*, Padua, C.L.E.S.P.

¹⁵⁰ RECASENS (1991:289).

¹⁵¹ GUIRAU (1979:122) recull pronúncies amb segregació de la semivocal fins i tot quan va precedida de [i]: *di[ʝ]ous, mi[ʝ]a, pi[ʝ]or...* En aquest treball, com Recasens, no n'he recollit cap en l'esmentat context.

LA VARIABLE LINGÜÍSTICA

---

inclusió ja que ens trobem amb una varietat geogràfica consecutiva. Tanmateix, la variable objecte d'estudi ha mostrat una gran mobilitat i una casuística evolutiva molt diversa, que no gaudeix d'un consens interpretatiu entre els especialistes (V. 4.1.2). Per tant, he considerat convenient no renunciar d'entrada a l'explicació del comportament lingüístic de la variable en funció del seu ètim. En aquest factor, s'han inclòs també els derivats moderns.

Un altre factor a considerar, que s'ha apuntat com a explicació de la pronúncia africada de determinats mots ha estat l'analogia amb formes lèxiques acabades en africada prepalatal sorda [tʃ]: *roig/roja*, *passeig/passejar...*

I, finalment, he volgut comprovar si la difusió d'aquest canvi és determinada, d'alguna manera, per la categoria gramatical del mot.

En els treballs que segueixen el mètode experimental, el *corpus* de mots que seran objecte d'anàlisi es fixa en funció de les variables lingüístiques que es vol controlar segons la hipòtesi de treball. En una recerca de tipus sociolingüístic -com la present-, la creació d'un *corpus* de mots que garanteixi l'anàlisi dels factors acabats de descriure presenta l'inconvenient que només podrà ser obtingut de manera completa en els contextos estilístics més formals: la traducció i la lectura. La resta d'ocurrències amb la variable tenen el seu origen en la conversa enregistrada, i aquí la predictibilitat dels mots que recollirem és mínima. D'altra banda, hi ha una qüestió que esdevé fonamental

---

LA VARIABLE LINGÜÍSTICA

per justificar el desequilibri numèric entre les dades obtingudes de la conversa -narrativa i entrevista- i les dels contextos de traducció i de lectura: la baixíssima freqüència d'aparició en el discurs de la variable. En aquest sentit, Rafel¹⁵² proporciona les úniques dades de freqüència fonemàtica en català escrit, i atorga als fonemes /z/ i /dz/ uns valors mínims, que únicament superen als de /dz/ i /tʃ/.

L'esquema que segueix sintetitza els grups de factors lingüístics tinguts en compte en aquesta recerca:

1. Posició sil·làbica-accent

1.1 Postònica

1.2 Tònica

1.3 Pretònica

2. Context vocàlic anterior

2.1 [i]

2.2 [e]

2.3 [ɛ]

2.4 [a]

2.5 [ɔ]

2.6 [o]

2.7 [u]

---

¹⁵² RAFEL, J. (1980) Dades sobre la freqüència de les unitats fonològiques en català, *Miscel·lània Aramon* (EUC, 24), Barcelona, Curial, pp. 473-496. En un recompte sobre 10.254 unitats fonològiques, l'autor troba 24 unitats de -/z/- (0'2340) i 8 de -/dz/- (0'0780).

3. Context vocàlic posterior (com a 2)

4. Etimologia (i derivació moderna)

4.1 -g-

4.2 -j-

4.3 -gy-

4.4 -by-, -vy-

4.5 -dy-

4.6 -g'n-

4.7 -t'c-, -d'c-

4.8 Cultismes

4.9 Antigues prefixacions

4.10 Derivats amb *-atge*

4.11 Derivats amb *-ejar* (i flexió)

5. Categoria gramatical del mot

5.1 Substantiu

5.2 Verb

5.3 Adjectiu

5.4 Adverbi

6. Analogia

6.1 Primitius amb [tʃ]

6.2 Primitius sense [tʃ]

5. ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

5. ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

5.1 Resultats de la prova d'avaluació subjectiva

5.1.1 Consideracions generals

A l'apartat 3.3.1.1.3 ja s'ha parlat de les característiques de la prova d'avaluació subjectiva i de quins són els seus objectius. Convé recordar, però, que les respostes dels informants fan referència a cinc lectures d'una notícia radiofònica enregistrades en una cinta estímul. Les tres primeres lectures es diferenciaven únicament per la presència d'una de les tres grans variants que es donen a Benicarló: [ɾ̃], [ɹ̃] i [d̃]. Les dues restants, a banda de les variants relacionades amb la variable estudiada, mostraven d'altres diferències pròpies del valencià apitxat i del català oriental central.

Vagi per endavant que dos dels condicionants sobre els que havia advertit que podien distorsionar els resultats s'han revelat extraordinàriament actius. M'estic referint, d'una banda, al risc que les avaluacions dels informants no fossin motivades exclusivament per la variable investigada, i, de l'altra, a la possible participació de factors paralingüístics -qualitat i to de la veu, fluïdesa lectora...- en el cas de participació en l'experiment de més d'un lector. Pel que fa al primer condicionant, sens dubte ha tingut molta influència, de tal manera que gran part de les avaluacions s'han fet sobre la globalitat del sociolecte i no únicament sobre les diverses variants, com es pretenia inicialment. Quant a la segona qüestió, tot i la cura a triar persones amb

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

característiques de veu molt similars, la percepció dels informants ha destacat en les seves respostes la fluïdesa i la claredat d'exposició del lector pertanyent al català oriental central. De fet, aquesta reacció entrava dins de la lògica ja que es tractava d'un locutor radiofònic professional.

Amb tot, considero que la informació que s'ha obtingut de la prova d'avaluació subjectiva és prou interessant i dóna resposta als interrogants que em formulava abans de dissenyar-la. El fet que en la recerca que ens ocupa només interessin part de les dades recollides m'ha fet decidir per una quantificació molt bàsica dels resultats. Cal dir, però, que una anàlisi més aprofundida sens dubte aportarà dades molt interessants sobre una qüestió tan important com és la de les relacions interdialectals.

5.1.2 Anàlisi dels resultats

Per tal d'interpretar els resultats que exposaré tot seguit, he adoptat la següent codificació:

1 =Sociolecte benicarlando amb [ĩ ʒ]

2 = " " " [ʒ]

3 = " " " [dʒ]

4 = Valencià apitxat

5 = Català oriental central

1. Identificació del parlar de Benicarló¹

Cap de les veus és de Benicarló 9 informants

1			49
	1	8	
	1/2	31	
	1/2/3	9	
	1/2/5	1	
2			46
	2	5	
	1/2	31	
	1/2/3	9	
	1/2/5	1	
3			15
	3	5	
	1/2/3	9	
	3/5	1	
4			0
5			2
	1/2/5	1	
	3/5	1	

D'aquests resultats destaca la clara percepció per part d'un nombre prou alt d'informants, que es reconeixen en les lectures 1 i 2 (49 i 46 respectivament). En aquest sentit, la resposta que agruparia totes dues lectures conjuntament presenta la xifra més alta (31).

El tercer sociolecte benicarlando només és reconegut com a propi per 15 informants, dels quals 9 l'agrupen amb els dos primers. En conseqüència, es pot deduir que encara és molt minoritari.

---

¹ Els 70 informants podien incloure en les seves respostes més d'una lectura. Per aquesta raó la suma dels resultats supera aquesta xifra. Per a cadascuna de les lectures, en primer lloc donem la xifra total i a continuació especifiquem les agrupacions en què s'ha vist involucrada.

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

Pel que fa a la detecció de les diverses variants, cal dir que només un informant s'ha adonat de la presència-absència de [i] en les lectures 1 i 2. Aquest fet, que en principi m'havia sorprès extraordinàriament, és un indicador claríssim que l'explicació del fenomen de caiguda de la iod s'ha de basar en causes internes, això és, referides fonamentalment als factors lingüístics. En el cas de la lectura amb [dʒ], alguns informants (14) notaven una lleu diferència amb les dues primeres lectures, que solien definir com *"la pronunciació més exagerada de la t"*.

D'altra banda, és curiosa la identificació de dos informants amb la lectura en català oriental central. Probablement, el desig d'identificar-se amb la lectura que més els va agradar n'és la causa, ja que la resposta referent a la contractació d'alguna de les veus es decanta en ambdós individus per la lectura 5.

Finalment, el fet que cap informant no s'identifiqués amb el valencià apitxat destaca la percepció de l'especificitat del seu parlar en relació a una varietat que senten amb certa freqüència a través fonamentalment de Canal 9-TV.

2. Identificació del valencià apitxat i del català oriental central

No identificació de 4 i 5	23 informants
Identificació de 4 i 5	40
Identificació de 4 però no de 5	7

El fet que 30 informants (23 + 7) no hagin identificat la procedència de la lectura 5 és una prova evident de les importants deficiències que presenta la comunicació interdialectal en català, tot i que TV3 es rep des de 1986. Amb tot, potser resulta encara més sorprenent que 23 persones, malgrat l'adscripció administrativa i la realitat sociolingüística que viuen, no hagin identificat el valencià apitxat. Aquests resultats ens fan enyorar l'assoliment d'un espai comunicatiu català, que ben segur contribuiria a resoldre molts dels prejudicis lingüístics encara vigents.

La identificació d'ambdues varietats diatòpiques s'ha fet amb els termes tècnics "*valencià apitxat*"- "*català oriental central*" per part de la totalitat d'informants amb coneixements mitjans o superiors de valencià normatiu, i 3 amb coneixements elementals. La resta d'identificacions s'han refetit genèricament a "*valencià*" i "*català*", respectivament, i a localitzacions

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

geogràfiques concretes, com "*Catalunya*", "*més avall de Castelló*" i "*València*", o genèriques, com "*cap amunt*" i "*cap a baix*".

3. Valoració-contractació de les veus

1			24 informants
	1	10	
	1/2	9	
	1/2/3	3	
	1/2/3/4	1	
	1/5	1	
2			23
	2	4	
	1/2	9	
	1/2/3	3	
	1/2/3/4	1	
	2/5	5	
	2/4	1	
	2/3	1	
3			8
	3	1	
	1/2/3	3	
	1/2/3/4	1	
	2/3	1	
	3/4	1	
	3/5	1	
4			9
	4	4	
	1/2/3/4	1	
	2/4	1	
	3/4	1	
	4/5	2	
5			26
	5	18	
	1/5	1	
	2/5	4	
	4/5	2	
	3/5	1	

**Contractaria qualsevol de les
persones que han realitzat les
lectures**

9

De l'anàlisi dels resultats globals pel que fa a la tria de les lectures que més han agradat als informants es desprèn una triple preferència: d'una banda, és destacable que la lectura en català oriental central hagi estat la més valorada (26) i, de l'altra, també és molt significatiu que en l'escala de valoració segueixin molt de prop les dues lectures percebudes majoritàriament com les genuïnes de Benicarló, la primera i la segona (24 i 23, respectivament). Abans, però, de comentar els resultats he cregut convenient presentar aquestes mateixes dades en relació als resultats de la identificació diasistemàtica de les lectures.

3a. Valoració-contractació segons els informants que han identificat les lectures 4 i 5

1	21 informants
1	6
1/2	9
1/2/3	3
1/2/3/4	1
1/2/3/5	1
1/5	1

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

2		21
	2	2
	1/2	9
	1/2/3	3
	1/2/3/4	1
	1/2/3/5	1
	2/5	3
	2/4	1
	2/3	1
3		8
	1/2/3	3
	1/2/3/4	1
	1/2/3/5	1
	2/3	1
	3/4	1
	3/5	1
4		7
	4	4
	1/2/3/4	1
	2/4	1
	3/4	1
5		10
	5	4
	1/2/3/5	1
	1/5	1
	2/5	3
	3/5	1
	Contractaria qualsevol de les persones que han realitzat les lectures	2

En el grup d'informants que ha mostrat una millor identificació del diasistema català, les preferències recauen sobre les lectures que representen els dos sociolectes benicarlandos més percebuts com a tals, això és, la primera i la segona (21). D'entre les respostes destaca la que les agrupa totes dues (9).

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

En aquesta ocasió, les altres tres lectures presenten xifres similars. Destaca, però, la davallada en relació als resultats globals en la contractació de la lectura corresponent al català oriental central (10), mentre que la contractació de la lectura en valencià apitxat només experimenta una lleu modificació (7). En conseqüència, es pot concloure que la identificació de la lectura com a "catalana" condiciona la seva elecció.

Els comentaris justificatius de la tria per part dels informants també aporten informacions útils. En aquest sentit, l'elecció de les primeres lectures solia raonar-se amb l'argument que eren les pròpies de la localitat. Sens dubte, es detecta el que Trudgill anomena **prestigi encobert**, que considera com a prestigioses certes formes o variants allunyades de les considerades normatives i/o estàndards (V. 3.3.1.3). En el cas que ens ocupa, insisteixo en el fet que l'avaluació dels informants s'ha fet sobre el sociolecte global i no sobre la variable lingüística objecte d'estudi.

Pel que fa a l'elecció del valencià apitxat, en tres ocasions s'ha fet referència a la seva "correcció" *"ja que pronuncia la -r"* en el mot *viatjar*. Aquesta variable s'ha revelat com a estereotip de valoració positiva, cosa que demostra que els resultats varien en funció del tret lingüístic triat.

Finalment, de les persones que han elegit el català oriental central, només dues han considerat que *"és més correcte"*, *"el català em llame"*. La resta han basat la seva tria en la consideració que la lectura és més clara i fluïda. El

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

grup social que s'ha destacat més en l'elecció de la lectura 5 ha estat el d'individus d'entre 16 i 25 anys, de nivell educatiu secundari i amb coneixements de valencià normatiu.

3b. Valoració-contractació segons els informants que NO han identificat les lectures 4 i 5

1			1 informant
2			3
	2	2	
	2/5	1	
4			2
	4/5	2	
5			14
	5	11	
	2/5	1	
	4/5	2	
Contractaria qualsevol de les persones que han realitzat les lectures			7

Els resultats referents a la contractació de la lectura en català oriental central sense que hagi estat identificada com a tal (14, dels quals 11 l'han triada exclusivament) corroboren la impressió apuntada abans, segons la qual la identificació de la veu com a catalana condiona negativament la seva elecció. Sens subte, la profunda ideologització de la qüestió lingüística interactua d'una manera determinant en les respostes. En aquesta ocasió, les

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

justificacions rarament fan referència a qüestions de caràcter paralingüístic: "*és més explicativa*", "*ho diu més clar*", "*ha pronunciat molt bé*", "*té la veu més ligera*". El grup social que s'ha decantat més per aquesta tria ha estat el d'individus de 16-25 anys, d'ensenyament primari i amb coneixements elementals de valencià normatiu.

3c. Valoració-contractació dels informants que han identificat la lectura 4, però no la 5

1	3 informants
3	1
5	3

Sobre les respostes de set informants no es poden extreure grans conclusions, però s'insinua novament la presència del **prestigi encobert**, que afavoreix la contractació de les primeres lectures. D'altra banda, la no identificació de la lectura 5 afavoreix la seva tria per raons paralingüístiques.

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

4. Rebuig-no contractació de les veus

1			4
	1	1	
	1/2	1	
	1/2/3	1	
2			4
	2	2	
	1/2	1	
	1/2/3	1	
3			5
	3	1	
	1/2/3	1	
	3/4	2	
	3/4/5	1	
4			26
	4	19	
	3/4	2	
	3/4/5	1	
	4/5	4	
5			22
	5	17	
	3/4/5	1	
	4/5	4	
	No en rebutjaria cap		20

Dels resultats globals pel que fa a la no-contractació d'alguna de les veus de la cinta-estímul destaca, d'una banda, la important xifra d'informants que no en rebutjarien cap (20), i, de l'altra, la no-contractació majoritària de les veus pertanyents a varietats geogràfiques alienes, el valencià apitxat (26) i el català oriental central (22).

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

Tal com s'ha fet en la pregunta anterior, tot seguit mostraré les dades segons els resultats d'identificació de les lectures.

4a. Rebuig-no contractació segons els informants que han identificat les lectures 4 i 5

1			3 informants
	1	2	
	1/2/3	1	
2			2
	2	1	
	1/2/3	1	
3			4
	1/2/3	1	
	3/4	2	
	3/4/5	1	
4			17
	4	11	
	3/4	2	
	3/4/5	1	
	4/5	3	
5			21
	5	17	
	3/4/5	1	
	4/5	3	
	No en rebutjarien cap	2	

En relació als resultats globals, la xifra que presenta una variació més gran és la referent als informants que no rebutjarien cap de les veus (2). D'aquesta davallada es desprèn que la identificació de la procedència de les veus és determinant a l'hora d'emetre una valoració de rebuig.

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

D'altra banda, la mínima modificació del nombre d'informants que rebutjarien la lectura pertanyent al català oriental central (21) indica una clara relació amb la identificació de la seva procedència. Ja hem vist anteriorment com aquest factor influïa negativament en la contractació de la cinquena veu.

Els comentaris justificatius de la no-contractació són clarament ideològics: *"és català", "és molt català", "tira a català", "és català i som valencians", "encara que sóc del Barça, no contractaria al català, però tampoc al valencià"*. Com es pot veure, els dubtes sobre la filiació idiomàtica -potser fins i tot en alguns casos, sobre la unitat de la llengua- i el prejudici anticatalà també tenen una presència destacada a Benicarló. Els grups socials que més s'han destacat en el rebuig de la cinquena lectura han estat el d'individus de 35-44 anys, de nivell educatiu primari i sense coneixements de valencià normatiu, i els de 55-70 anys, sense titulació i sense coneixements de valencià normatiu.

La no-contractació de la veu corresponent al valencià apitxat sembla que no obeeix a la identificació de la seva procedència. Els comentaris que argumenten el seu rebuig sovint fan referència a l'ensordiment prepalatal, que és definit de les següents maneres: *"fan massa exagerada la txe", "fan massa txe, txe, txe", "la del txe, txe, txe", "és més bastota..., tant de txe, txe, txe"*. També s'avalua globalment la varietat: *"és molt valencià", "és massa tancat",*

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

"el valencià em sona raro". O el situen en un mitjà de comunicació: *"no m'agrada Canal 9"*.

Segons això, es pot afirmar que l'ensordiment prepalatal és estigmatitzat per un nombre important de benicarlandos, dels quals destaquen els compresos entre 16-24 anys, amb ensenyament secundari i coneixements mitjans de valencià normatiu, i els de 25-34 anys, amb ensenyament superior i coneixements superiors de valencià normatiu.

5.1.3 Conclusions de la prova d'avaluació subjectiva

El primer dels objectius que explicitava en l'apartat 3.3.1.1.3 era determinar el grau de consciència lingüística de la comunitat -o dels seus grups- en funció de la capacitat de detectar la distribució diatòpica i diastràtica del fenomen variable investigat. Sobre aquesta qüestió, s'ha comprovat que una part important dels informants reconeixen l'especificitat del seu parlar en relació a d'altres varietats del diasistema. Els resultats demostren que la lectura amb la variant [d_ɜ] és percebuda minoritàriament com a pròpia de Benicarló. En canvi, les lectures amb les variants [i_ɜ] i [ɜ] són les que han estat majoritàriament identificades com a pròpies, sense precisar-ne cap informació diastràtica.

El fet que la presència-absència de [i] no s'hagi identificat com el tret que diferenciava les dues primeres lectures prova que la seva percepció és

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

extraordinàriament difícil a causa de la similitud articulatòria dels dos sons: tots dos palatals i sonors. Probablement, aquesta és una de les raons per les quals el correlat sord [ɣ] no presenta la mateixa variabilitat, ja que el fet que l'element semivocàlic sigui sonor i el consonàntic sord contribueix a una més clara percepció de la presència-absència de [ɣ]. En conseqüència, si no hi ha consciència del fenomen, hem de preveure una explicació interna de la seva variabilitat, si més no, en els orígens.

La segona qüestió sobre la que es pretenia obtenir informació era esbrinar si la variable lingüística estudiada mostrava un paràmetre valoratiu, amb una gradació de variants. En aquest sentit, ja s'ha advertit que els resultats de l'experiment han estat distorsionats per la intervenció de d'altres factors, de tal manera que la valoració o el rebuig realitzats pels informants s'han fet en funció no de la variable sinó de la globalitat del sociolecte. De qualsevol manera, sembla clar que a la variant [d_ɣ] no se li atribueix cap tipus de prestigi i tampoc de rebuig. En canvi, el correlat sord del valencià apitxat [t] sí que és objecte d'estigmatització per part d'un nombre important d'informants.

El **prestigi encobert**, que clarament es detecta en la valoració-contractació de les veus benicarlandes, em sembla que té molt a veure amb l'absència d'una divulgació massiva d'un estàndard valencià, encara en fase de fixació. S'ha de tenir en compte que l'alfabetització en valencià és encara molt recent

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

i deficitària (assignaturització de la llengua). D'altra banda, els mitjans de comunicació audiovisuals tampoc no han tingut temps de promocionar una varietat estàndard oral. Tanmateix, existeixen alguns trets de valoració positiva que marquen la direcció que prendrà amb el temps la varietat formal. Per damunt de tot, destaca la pronunciació de les vibrants finals de mot. Mentrestant, la veritable varietat estàndard continua sent el castellà.

Finalment, en allò que fa referència al català oriental central cal ressaltar la intervenció de factors ideològics. El prejudici anticatalà aflora en el rebuig de la cinquena lectura quan se n'ha identificat la procedència. D'altra banda, la seva valoració va lligada majoritàriament a factors paralingüístics -sobretot la fluïdesa lectora- i no a qüestions de correcció o prestigi. Amb tot, en els dos primers grups d'edat, amb coneixements de valencià normatiu, es detecta una desideologització de la qüestió valencià-català, visible sobretot en la manca de rebuig de la darrera varietat.

Universitat Rovira i Virgili

Departament de Filologies Romàniques

TARRAGONA

**VARIACIÓ I CANVI LINGÜÍSTIC
EN CURS AL CATALÀ DE TRANSICIÓ
NORD-OCCIDENTAL / VALENCIÀ**

Doctorand: Miquel Àngel Pradilla i Cardona

Dirigida per: Maria Teresa Turell i Julià

Tarragona, 1993

5.2 Resultats de l'entrevista sociolingüística

5.2.1 El *corpus* de treball

El buidatge dels enregistraments corresponents a les 70 entrevistes sociolingüístiques fetes als informants m'ha permès l'obtenció de 6.347 ocurrències amb la variable.

Els percentatges corresponents a cadascuna de les variants es veu reflectit en la gràfica de la figura 5.1.

Sobre la distribució de les ocurrències segons els factors, caldria fer les següents remarques:

1. Els percentatges de mots amb [ɛ] i [ɔ], tant en el context vocàlic anterior (2% i 6%) com en el posterior (2% i 5%) són molt baixos. Pel que fa a [ɛ], es tracta d'una realització absent de la comunitat de parla en posició àtona; les dades que en tenim en el context vocàlic anterior corresponen únicament al mot *règim*. El mateix podem dir de [ɔ], que només apareixerà en síl.laba tònica. Igualment escassos són els mots obtinguts amb [o] en el context vocàlic anterior (4%).
2. Quant als ètims destaca l'1% de mots del *corpus* procedents de -g'n-.
3. La categoria gramatical del mot ha quedat reduïda a tres factors -substantius, verbs i adjectius-, ja que l'obtenció d'11 ocurrències en el factor adverbis (0%) és insuficient per poder establir quantificacions.

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

4. Sobre el desequilibri en la distribució de les dades procedents dels diversos contextos d'estil, ja n'he donat justificació a 3.3.1.1. Tanmateix, els percentatges obtinguts en els contextos de narrativa (9%), entrevista (10%) i lectura (9%) són prou alts com per tenir en compte els seus resultats en la quantificació.

5. La remarca més destacable afecta els quatre grups de factors que prenen en consideració la variable procedència. Si als resultats de Benicarlo, població que considero pertanyent a l'àrea diatòpica amb presència important de la realització [ɪ̃ ɜ̃], els afegim els d'individus procedents de zones amb segregació de la iod, la resta de percentatges seran mínims. Per aquesta raó, he decidit no tenir en compte els resultats dels grups de factors referents a la procedència de l'informant, dels pares i del cònjuge.

6. El percentatge de dades provinents d'informants d'ocupació agricultors (6%) pot sorprendre donada la importància del sector en la població. Aquesta quantitat tan baixa queda compensada en el grup de factors àmbit de relació, on les dades dels informants adscrits a aquest grup són les més elevades (39%). De la mateixa manera, el 3% de dades obtingudes, en aquest mateix àmbit, d'informants relacionats amb el sector pescador confirma la seva escassa incidència numèrica en la població.

Distribució de les ocurrencies segons les variants

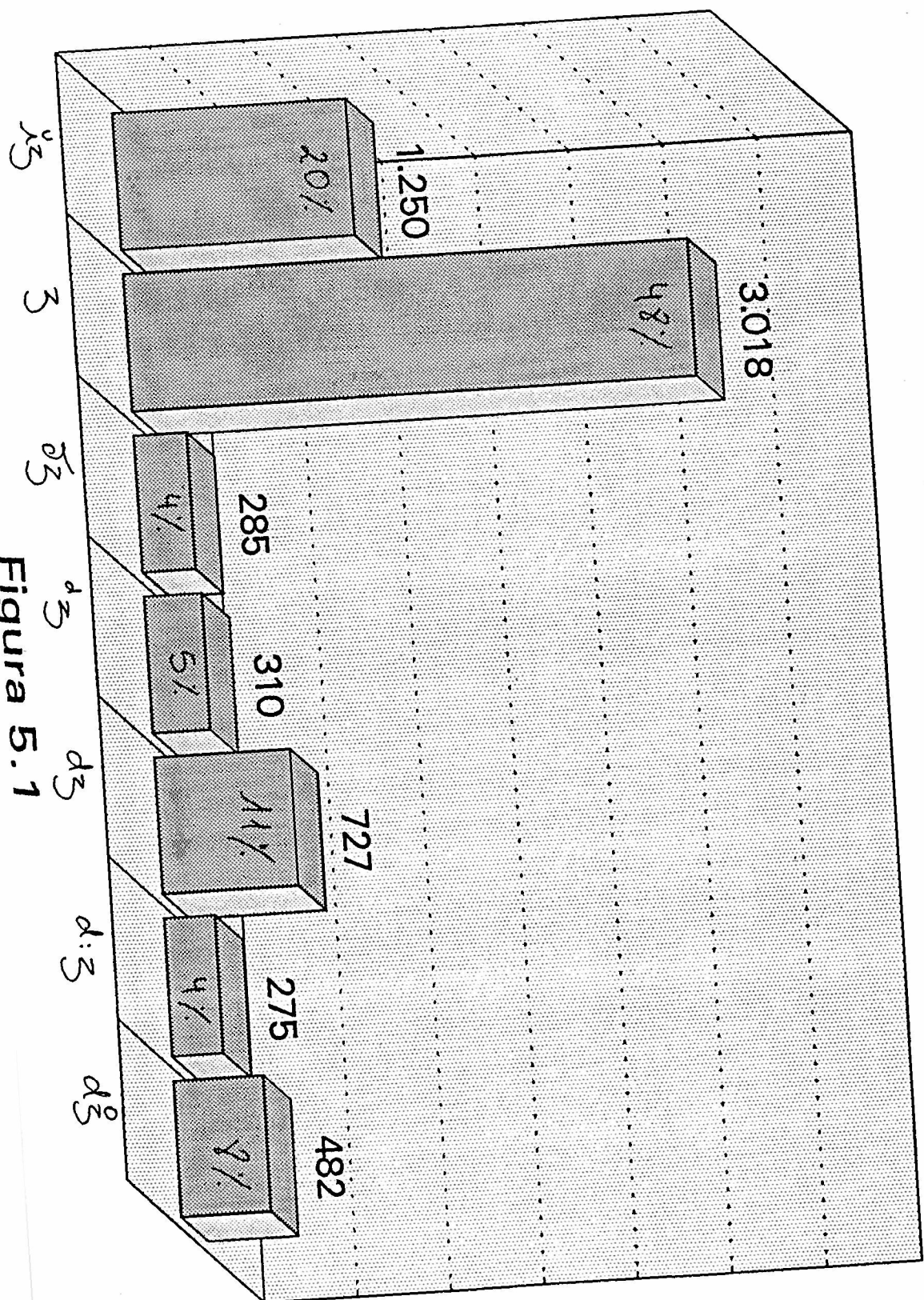

Figura 5.1

5.2.2 Anàlisi dels resultats

5.2.2.1 Consideracions generals

Ja hem vist a 4.4 com l'anàlisi qualitativa de la variable objecte d'estudi mitjançant la utilització de tècniques experimentals determinava una al·lofonia amb set variants. Tanmateix, a l'hora de realitzar la quantificació dels resultats he considerat la conveniència de fer dos tractaments estadístics:

- a. El primer, que constituirà la base d'aquesta recerca, tindrà en compte tres variants: la realització fricativa amb anticipació de semivocal [ʃ̺], la fricativa sense semivocal [ʃ] i una darrera variant que aplegarà la resta de realitzacions agrupades pel mode d'articulació compartit [ʃ̺, ^dʃ̺, d̺, d:̺, d̺̰]. Aquesta agrupació se ceneix al criteri perceptiu, tan important en la difusió dels canvis lingüístics, ja que els parlants no distingeixen, o ho fan amb molta dificultat, els matisos fonètics que l'autor d'aquesta investigació ha discernit amb l'ajut de les tècniques experimentals d'anàlisi acústica.
- b. El segon s'ocuparà exclusivament de les cinc variants africades.

A banda de les raons lingüístiques adduïdes, també ha tingut un pes important en la decisió de realitzar una doble quantificació l'enorme dificultat interpretativa de les dades que comportaria treballar amb set variants.

En relació a la interpretació dels resultats, cal establir una distinció entre conceptes com freqüència o proporció, que es refereixen a quantitats fortuïtes, atribuïdes a l'atzar, que poden variar en certa mesura en mostres

---

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

similars d'un mateix experiment, i el de **probabilitat**, que suposa una quantitat fixa, no subjecta a la variació casual². En aquest sentit, els resultats de la recerca que ens ocupa seran presentats de la manera següent:

a. Els **resultats probabilístics** es mostraran en forma de taules numèriques en els apartats que segueixen. Convé recordar la consideració ja expressada a 1.6.4.2.1 segons la qual les dades d'actuació no són més que un reflex estadístic de la competència, que serà quantificada mitjançant l'aplicació d'un model logístic-multiplicatiu que permetrà convertir les freqüències observades en probabilitats teòriques. Per aquesta raó, basaré l'explicació dels resultats en les taules probabilístiques.

b. Els **resultats freqüencials** mostraran un doble tractament: d'una banda, tindrem els resultats globals de cada variant en relació als grups de factors considerats, i, de l'altra, les **tabulacions creuades o encreuaments de factors**. A l'Apèndix 2 es pot consultar el tractament gràfic a què han estat sotmeses les dades obtingudes en funció dels esmentats tractaments.

Això no obstant, en la primera quantificació he fet una selecció de tabulacions creuades per tal de donar compte de la **interacció** de factors, això és, la influència d'un factor en els resultats globals d'un altre. Aquesta aplicació estadística és de gran ajut a l'hora d'afinar els resultats exposats en l'anàlisi de probabilitats. En la segona quantificació, només utilitzaré les dades

---

² CEDERGREN-SANKOFF (1974:342-343).

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

probabilístiques més significatives combinades amb els resultats freqüencials globals d'alguns grups de factors.

D'altra banda, a 1.6.4.2.1 ja m'he referit, a propòsit de la teoria de les regles variables, a l'assignació d'un valor probabilístic que va de 0 a 1 per a cada factor considerat, de tal manera que un valor superior a 0.5 afavorirà l'aplicació de la regla, i inferior la frenarà. Sobre aquesta qüestió s'ha de precisar que en cas que la variable no sigui binària, el valor probabilístic de referència serà el resultat de dividir 1 pel nombre de variants establertes. En aquest sentit, les dues quantificacions executades en aquesta recerca s'ocupen de dues anàlisis multivariants en què la primera, amb tres variants, tindrà com a valor referencial 0.333, i la segona, amb cinc variants, 0.2.

Finalment, quant a la fixació de la nòmina definitiva de factors que serà objecte d'anàlisi en aquest apartat, cal tenir en compte les consideracions que segueixen:

a. A 5.2.1 ja he justificat la no-inclusió dels resultats dels grups de factors relacionats amb la **procedència**, a causa de l'escassa significació estadística que ofereixen:

- **Procedència de l'informant**
- **Procedència del pare**
- **Procedència de la mare**
- **Procedència del cònjuge**

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

b. Els resultats probabilístics dels grups de factors lingüístics **categoria gramatical del mot i analogia i els socials àmbit de relació i nivell educatiu** s'han revelat com a neutrals en les dues quantificacions. Per aquesta raó, els he exclòs de l'anàlisi interpretativa dels apartats que segueixen.

L'inventari definitiu de variables independents ha estat el següent:

VARIABLES LINGÜÍSTIQUES

- 1. Posició sil·làbica-accent**
- 2. Context vocàlic anterior**
- 3. Context vocàlic posterior**
- 4. Etimologia i derivació moderna**

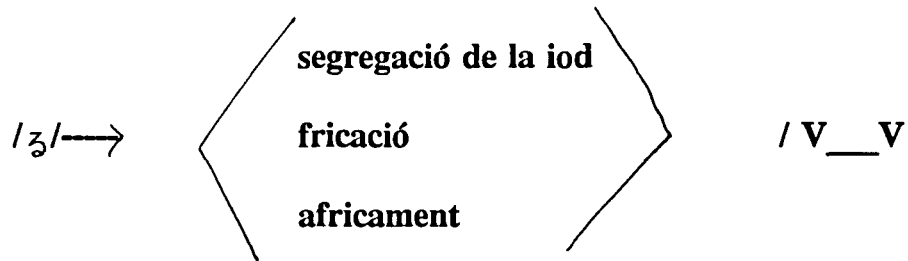
VARIABLES SOCIALS

- 1. Sexe**
- 2. Edat**
- 3. Ocupació**
- 4. Coneixements de valencià normatiu**

VARIABLE ESTILÍSTICA

- 1. Estil**

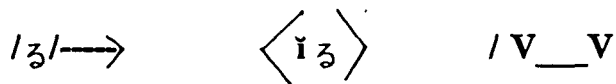
5.2.2.2 Primera quantificació

5.2.2.2.1 Valors probabilístics

5.2.2.2.1.1 Procés de segregació de la iod

(manteniment de la semivocal [i])

5.2.2.2.1.1.1 Grups de factors lingüístics

1. Posició sil·làbica-accent

Postònica	.381
Tònica	.345
Pretònica	.271

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

El factor afavoridor en l'aplicació de la regla és la posició sil·làbica postònica (*fujo, truja, corretja, roja, festegen, metge, àgil, gotege, equipatge*). Per tant, la formació d'un diftong tònic amb la vocal nucli sil·làbic del context vocàlic anterior serà un factor que frenarà la caiguda de la semivocal.

La posició sil·làbica tònica (*corregir, bajoca, corretger, rojor, envejós, viatjar, vigilar, marejar*) també propicia l'aplicació de la regla, tot i que ofereix una probabilitat molt pròxima als valors de neutralització.

En conseqüència, es podria concloure que el contacte amb la vocal tònica afavoreix el manteniment de [ɪ], sense perdre de vista que els valors probabílistics obtinguts superen de poc el valor de neutralització.

2. Context vocàlic anterior

u	.663
ɔ	.602
o	.543
e	.503
a	.390
ɛ	.160
i	.000

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

El *continuum* vocàlic establert en aquest grup de factors es revela amb valors positius d'aplicació per a totes les vocals excepte [i] i [ɛ]. Pel que fa a la primera és lògic que aquest context no generi un diftong [ɪi], i quant a la segona, ja hem vist com el *corpus* obtingut només compta amb un mot, el cultisme *règim*. En aquesta darrera ocurrència, ja veurem com interactuen d'altres factors en el sentit de no afavorir la presència de la semivocal.

Això no obstant, si ens fixem en la gradació de probabilitats es pot observar un patrocini destacat de les vocals posteriors o velars.

3. Context vocàlic posterior

o	.656
ɔ	.607
a	.568
e	.363
i	.072
u	.069

En aquesta ocasió, les afavoridores seran les vocals no-altes -segons el grau d'elevació lingual-, això és, les mitjanes-altes [e] [o] (*pagés, corretges, røgenc, truges, formatge, major, viatjo*), la mitjana-baixa [ɔ] (*bajoca*) i la baixa [a] (*platja, truja, roja, batejar, viatjant, clarejava*).

4. Etimologia i derivació moderna

-j-	.681
-ejar	.671
-by-, -vy-	.617
-dy-	.512
-g'n-	.372
-gy-	.343
-atge	.232
-t'c-, -d'c-	.210
-g-	.108
Cultismes	.077
Ant. prefixacions	.014

Els ètims afavoridors de l'aplicació de la regla amb valors destacats han estat: **-j-** (> *bajoca, major, truja*), **-by-, -vy-** (> *rojos, rogetes*) i **-dy-** (> *enveja, pujar, rage*), aquest darrer presenta un petit descens en la probabilitat a causa de la inclusió de mots amb [i] en el context vocàlic anterior (> *mitja, mitjos, mitjana*), que, com hem vist, no presenten mai la semivocal.

Un lloc igualment destacat l'ocupen els derivats catalans amb **-ejar** (*blanquejar, bombardejar, planteges*).

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

Finalment, superen de poc els límits de neutralitat els grups **-g'n-** (>*imatge, calitja*) i **-gy-** (>*corretja, platja*). Ja veurem com en aquests resultats influirà la interacció amb d'altres factors.

5.2.2.2.1.1.2. Grups de factors socials

1. Sexe

Dones	.330
Homes	.328

El grup de factors sexe es manté neutral.

2. Edat

55-70	.471
45-54	.446
35-44	.403
16-24	.212
25-34	.180

El grup de factors edat presenta un patró generacional claríssim. Els valors probabilístics estableixen una relació directament proporcional entre

---

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

l'edat i la presència de realitzacions amb la semivocal [ɪ]. Els individus de més de 34 anys seran els qui afavoriran l'aplicació de la regla.

El comportament lingüístic dels grups d'edat més elevada demostra que la variant [ɪ̃] és la tradicional.

3. Ocupació

Pescadors	.497
Treb. industrials	.479
Agricultors	.423
Mestresses de casa	.416
Jubilats	.414
Estudiants	.255
Serveis	.250
Prof. tècnics	.098

Els grups professionals que afavoriran el manteniment de la semivocal són els pescadors, els treballadors industrials i els agricultors. Mestresses de casa i jubilats, la major part dels quals pertanyen a algun d'aquest àmbits de relació, també patrocinaran la regla. En el cas dels jubilats, el factor edat sens dubte deu contribuir-hi.

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

També és ressenyable la baixíssima probabilitat d'aplicació de la regla que presenten els professionals tècnics.

Tot i la renúncia metodològica a treballar amb la variable **classe social**, de les dades de la variable ocupacional es pot inferir un patrocini de la regla per part de sectors situats en la part baixa o mitja-baixa de l'espectre social.

4. Coneixements de valencià normatiu

Inexistents	.432
Nivell superior	.330
N. elemental	.280
N. mitjà	.186

La regla de segregació de la iod és afavorida pels individus sense coneixements de valencià normatiu. Convé recordar que la gairebé totalitat es concentren entre els 35 i 70 anys, i només tres han realitzat la lectura. Per tant, els resultats defineixen una clara oposició entre els individus sense coneixements de valencià normatiu i la resta.

5.2.2.2.1.1.3 Grup de factors estilístics

1. *Estil*

Narrativa	.446
Entrevista	.402
Traducció	.348
Lectura	.170

La davallada de probabilitats en el *continuum* estilístic defineix una relació inversament proporcional entre el manteniment de la semivocal i el grau de formalitat del context de parla.

Els contextos afavoridors seran els obtinguts en la conversa, és a dir, narrativa i entrevista, i la traducció. Aquest darrer, però, amb un valor molt pròxim al de neutralització.

Tal com era previsible, la manca d'equivalència gràfica de la [ĩ] ha fet que la probabilitat més baixa correspongui al context de lectura. Això no obstant, em sembla molt destacable la presència d'un bon grapat de realitzacions amb semivocal en aquest context, cosa que indica que en determinats individus constitueix un hàbit articulatori que ni la mateixa absència de grafia modifica.

5.2.2.2.1.2 Procés de fricació (caiguda de la semivocal [j])

$/\text{ɜ}/ \longrightarrow \langle \text{ɜ} \rangle \quad / \text{V} \_ \text{V}$

5.2.2.2.1.2.1 Grup de factors lingüístics

1. Posició sil.làbica-accent

Pretònica	.398
Tònica	.369
Postònica	.243

Les posicions sil.làbiques pretònica -o antepretònica- (*llegiria, bajoquera, roginós, pujarà, ajudant, agilitat*) i tònica afavoriran la caiguda de la semivocal amb uns valors positius mínims.

2. Context vocàlic anterior

i	.640
ɛ	.378
e	.275
u	.207
a	.199
ɔ	.194
o	.192

En aquest grup de factors destaca l'elevada probabilitat de [i] (*dirigir, pitjor, mitja, vigent, calitja*). També supera el valor positiu d'aplicació de la regla, encara que mínimament, la vocal [ɛ].

Si s'observa la progressió en la davallada de probabilitats del *continuum* vocàlic, ens adonarem que la probabilitat de [e] és la més alta dels factors no-afavoridors de l'aplicació de la regla. Per tant, tenint en compte els resultats inversos d'aquest context en la regla de segregació de la iod, es pot aventurar una possible relació de la caiguda de la semivocal amb l'anterioritat articulatòria.

3. Context vocàlic posterior

i	.397
u	.329
ɔ	.277
a	.256
e	.232
o	.190

En aquesta ocasió seran les vocals altes les que mereixen comentari, ja que la [i] (*elegir, enrogit, aginolla, original*) afavoreix mínimament l'aplicació de la regla i la [u] (*rojura, ajuda, ajuntament, dijú*) es troba a les portes.

4. Etimologia i derivació moderna

-g-	.482
Ant. prefixacions	.451
Cultismes	.434
-dy-	.372
-gy-	.309
-t'c-, -d'c	.270
-ejar	.232
-atge	.223

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

-j-	.207
-by-, -vy-	.193
-g'n-	.174

Pel que fa a l' origen dels mots, afavoreixen les realitzacions fricatives l'ètim **-g-** (> *bugia, elegir, dirigir*), els mots procedents d'antigues prefixacions (> *ajuda, dijú, dijous*) i els cultismes (> *astrologia, imagino, origen*). Sobre aquests tres factors, cal fer notar que un important nombre d'ocurrències presenten un context vocàlic posterior amb [i], que, com hem vist, afavoreix mínimament les realitzacions fricatives, però sobretot frena extraordinàriament el procés de segregació de la iod.

El grup **-dy-** també presenta un valor mínim positiu d'aplicació de la regla. Ben segur que en aquest cas han jugat un paper determinant la gran quantitat de realitzacions fricatives obtingudes dels mots *mitger, mitjà, mitjana, mitja...*

5.2.2.2.1.2.2. Grups de factors socials

1. Sexe

Homes	.404
Dones	.267

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

L'absència de realitzacions amb semivocal és patrocinada en aquesta ocasió pels homes.

2. Edat

25-34	.473
16-24	.357
35-44	.344
45-54	.241
55-70	.179

Novament, les dades probabilístiques assenyalen una pauta generacional. En aquesta ocasió s'observa una relació inversament proporcional entre l'edat i la presència de realitzacions fricatives sense semivocal.

D'altra banda, dels individus menors de 45 anys, que són els qui afavoreixen l'aplicació de la regla, seran els compresos entre 25-34 anys els qui presentaran el valor probabilístic més alt, i el grup de 35-44 anys, el que oferirà un valor mínim positiu d'aplicació de la regla.

Aquests resultats corroboren el que s'ha dit abans sobre el caràcter tradicional de [ɣ̃] enfront del caràcter innovador de la [ɣ̃].

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

3. Ocupació

Serveis	.444
Mestresses de casa	.397
Prof. tècnics	.352
Jubilats	.330
Pescadors	.299
Agricultors	.255
Treb. industrials	.252
Estudiants	.155

El grup de treballadors del sector serveis i les mestresses de casa patrocinen l'aplicació de la regla. També ho fa, encara que amb valors pròxims al de neutralització, el grup de professionals tècnics.

En aquesta ocasió, les ocupacions afavoridores -en el cas de les mestresses de casa no els podem atorgar globalment una assignació professional- es podrien adscriure dins la classe mitja-alta, cosa que fa pensar en una pauta curvilínia.

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

4. Coneixements de valencià normatiu

Nivell mitjà	.441
Inexistents	.327
N. superior	.323
N. elemental	.219

En aquesta ocasió, l'únic grup que afavoreix la regla és el d'individus amb nivell mitjà de valencià normatiu.

5.2.2.2.1.2.3 Grup de factors estilístics

1. Estil

Narrativa	.331
Traducció	.331
Entrevista	.313
Lectura	.309

La neutralitat del grup de factors estilístics indica que la difusió d'aquesta variant es dona d'una manera general en tots els contextos

5.2.2.2.1.3 Procés d'africament

$/z/ \rightarrow$ $\langle \text{africament} \rangle$ $/ V \_ V$

5.2.2.2.1.3.1 Grups de factors lingüístics

1. Posició sil.làbica

Postònica	.377
Pretònica	.331
Tònica	.286

La posició sil.làbica postònica patrocina, tot i que mínimament, l'obtenció de realitzacions africades.

2. Context vocàlic anterior

ɛ	.462
a	.412
i	.345
o	.264
e	.221
ɔ	.205
u	.130

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

Pel que fa a la valoració global d'aquests resultats no trobo sentit lingüístic a l'hora de realitzar agrupacions. Sobre el context vocàlic anterior [ɛ] (*règim*) s'observa que la probabilitat obtinguda supera la de la regla de fricació. Els factors afavoridors de l'africament seran les vocals [ɛ], [a], [i].

3. Context vocàlic posterior

u	.602
i	.531
e	.405
a	.176
o	.154
ɔ	.116

De les elevades probabilitats obtingudes per les vocals altes [u] i [i], i la vocal mitjana-alta [e], sembla clara la relació directa entre el grau d'elevació lingual i l'aplicació de la regla d'africament.

4. Etimologia

-atge	.545
Ant. prefixacions	.535
-t'c-, -d'c-	.520
Cultismes	.489
-g'n-	.454
-g-	.410
-gy-	.348
-by-, -vy-	.190
-dy-	.116
-j-	.112
-ejar	.107

Els derivats amb *-atge* (*llenguatge, passatge, paisatge*), les antigues prefixacions, els grups **-t'c-, -d'c-** (>*fetge, metge, viatge*), els cultismes i el grup **-g'n-** presenten més altes probabilitats d'aplicació de la regla d'africament.

Els ètims **-g-** i **-gy-** també patrocinen, encara que el darrer mínimament, les realitzacions africades.

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

5.2.2.2.1.3.2 Grups de factors socials

1. Sexe

Dones	.403
Homes	.268

El factor sexe torna a ser rellevant. En aquesta ocasió seran les dones les que patrocinaran la regla d'africament.

2. Edat

55-70	.350
16-24	.347
25-34	.343
45-54	.314
35-44	.253

Les dades probabilístiques que aporta aquest grup de factors, tot i trobar-se molt pròximes als valors neutrals, confirmen la presència de realitzacions africades en grups d'edat extrems: d'una banda, els individus entre 55-70 anys, i, de l'altra, els individus compresos entre els 16 i 34 anys.

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

Aquests resultats mostren una pauta curvilínia. Tanmateix, la natura del fenomen diacrònic amb què ens enfrontem fa pensar que aquesta discontinuïtat generacional extrema pot tenir molt a veure amb una doble causa explicativa del fenomen d'africament. En aquest sentit, la tabulació creuada dels factors **edat-etimologia i derivació moderna** haurà d'aportar més informació al respecte.

3. Ocupació

Estudiants	.580
Prof. tècnics	.549
Serveis	.342
Agricultors	.307
Treb. industrials	.269
Jubilats	.258
Pescadors	.204
Mestresses de casa	.187

Les altes probabilitats obtingudes pels estudiants i professionals tècnics revelen la importància d'aquests factors en l'aplicació de la regla d'africament. Encara que amb valors mínims, l'esmentada regla també serà afavorida pel sector serveis.

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

En aquesta ocasió, novament ens trobem amb els grups professionals considerats com a classe mitja-alta. També és important remarcar que la distribució dels informants pertanyents als tres factors ocupacionals es concentren majoritàriament entre els 16 i 34 anys. Segons això, els resultats d'aquest grup de factors s'haurà d'associar a l'africament promocionat per les generacions joves.

4. Coneixements de valencià normatiu

Nivell elemental	.501
N. mitjà	.372
Inexistents	.241
N. superior	.227

Els individus amb nivell elemental de valencià normatiu i, en menor probabilitat, els qui tenen un nivell mitjà seran els patrocinadors d'aquesta regla.

5.2.2.2.1.3.3 Grup de factors estilístics

1. Estil

Lectura	.521
Traducció	.321
Entrevista	.285
Narrativa	.222

Els resultats probabilístics defineixen una relació directament proporcional entre les realitzacions africades i el grau de formalitat del *continuum* estilístic.

L'únic factor afavoridor de la regla serà el context de lectura.

En aquesta ocasió, la correspondència gràfica *tg, tj* de part dels mots de la lectura ha estat, com era d'esperar, una causa de l'elevada probabilitat d'aplicació de la regla d'africament.

D'altra banda, convé recordar que els informants que han realitzat la lectura es concentren en els dos primers grups d'edat, que, com hem vist, afavoreixen l'aplicació d'aquesta regla.

5.2.2.2.1.4 Resultats globals

5.2.2.2.1.4.1 Grups de factors lingüístics

1. Posició sil·làbica-accent

Cal dir d'entrada que les probabilitats generades per aquest grup de factors estan molt prop de la xifra de neutralització en l'aplicació dels diversos processos variables. En conseqüència, la participació dels diferents factors ha de ser interpretada com una tendència que només s'insinua.

Els resultats assenyalen que el contacte de la variable amb vocal tònica (síl.laba postònica i tònica) afavoreix la realització [ĩ ɜ̃], les posicions pretònica i tònica patrocinen la variant [ɜ̃] i, finalment, la posició pretònica propicia les realitzacions africades.

2. Context vocàlic anterior

Aquest context lingüístic sembla que té un paper determinant en la presència-absència de semivocal: mentre que són les vocals posteriors o velars les que afavoreixen l'aplicació de la regla de segregació de la iod, les vocals anteriors o palatals propicien la seva desaparició. Des del punt de vista articulatori és lògic que sigui així, ja que la coarticulació de les vocals anteriors o palatals cap a una realització consonàntica també palatal és molt similar i es podria aventurar una possible assimilació de la semivocal [ĩ] a la vocal palatal del context vocàlic anterior. L'evolució articulatòria a què em

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

refereixo es pot inferir de les transicions formàntiques descrita a les figures 4.13 a 4.18 de l'apartat 4.4.2.3.

3. Context vocàlic posterior

En aquesta ocasió és el grau d'elevació lingual el que adquireix un veritable protagonisme: mentre les vocals altes afavoreixen les realitzacions fricatives sense semivocal i africades -en el cas de les darreres s'afegeix la vocal mitjana-alta [e]-, justament seran aquestes les que frenaran l'aplicació de la regla de segregació de la iod. Segons això, es podria aventurar una explicació basada en la participació del fenomen de dissimilació en l'absència de la semivocal [j].

4. Etimologia i derivació moderna

Vagi per endavant que els resultats d'aquest grup de factors ha de ser correlacionat amb els resultats del grup de factors edat per tal de poder esbrinar l'evolució en temps aparent dels processos estudiats.

Tanmateix, d'entrada es poden establir tres grans grups que presenten un comportament definit:

a. La realització [i̯ ɜ̯] és afavorida pels ètims amb -j-, -by-, -vy-, -dy- i pels derivats catalans amb *-ejar* (i flexió).

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

b. La variant [ʒ] té com a factors patrocïnadors -g-, antigues prefixacions i cultismes, que, alhora, afavoriran també les realitzacions africades.

c. Les realitzacions africades, a banda dels tres factors acabats d'esmentar, també seran propiciades pels ètims -t'c-, -d'c-, -g'n- i pels derivats catalans amb -atge (i flexió).

El grup -gy- presenta un comportament neutral en l'aplicació de totes tres variants.

5.2.2.2.1.4.2 Grups de factors socials

1. Sexe

La literatura sociolingüística sobre el comportament d'aquesta variable independent en relació a determinades variables lingüístiques és abundant, de tal manera que d'una visió de conjunt dels resultats se n'han extret les següents pautes³:

a. Les dones usen les variants lingüístiques de major prestigi amb major freqüència que els homes. Això està lligat a la major sensibilitat de les dones cap a les normes de conducta "correcta".

b. La parla femenina és més conservadora que la masculina, i s'avalua com a "més correcta".

---

³ SILVA-CORVALÁN (1989:70-71).

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

De vegades, el fet que les formes més tradicionals siguin les estàndards i alhora les més prestigioses fa que sigui difícil destriar una pauta de l'altra.

Tanmateix, les dades acumulades fins al moment demostren d'una manera diàfana que les dones són més conscients de la valaroció que la seva comunitat fa dels fenòmens del llenguatge i donen suport als que assoleixen una avaluació més alta⁴. El grup de recerca del Departament de Lingüística de la Universitat de Pennsylvania dirigit per Labov, anomenat **Linguistic Change and Variation**, en les seves conclusions sobre els estudis de la variació lingüística i els mecanismes del canvi lingüístic afirma que, en la majoria dels canvis lingüístics, les dones van per davant, almenys en una generació, respecte als homes⁵.

La recerca que ens ocupa aporta uns resultats interessants en relació al grup de factors sexe, ja que, tot i esdevenir neutral en la regla de segregació de la iod, assenyala un patrocini dels homes en la regla de fricació i de les dones en la d'africament.

¿Volen dir aquests resultats que la variant africada, afavorida per les dones, és la prestigiosa? No oblidem que aquesta variant és la que amb tota probabilitat esdevindrà estàndard per a la llengua formal oral del País Valencià. D'altra banda, la prova d'avaluació subjectiva ens indica que aquesta

---

⁴ LÓPEZ MORALES (1989:125).

⁵ TURELL (1988:117).

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

variant no gaudeix, ara mateix, de prestigi ni de rebuig, alhora que majoritàriament els informants no la reconeixen com a pròpia.

Caldrà recórrer als resultats d'altres grups de factors per intentar assajar una explicació satisfactòria. Més endavant m'hi tornaré a referir.

2. Edat

Les regles de segregació de la iod i de fricació presenten uns patrons generacionals invertits, que defineixen, en conseqüència, una relació directament proporcional entre edat i la variant [ɪ ʒ], i inversament proporcional entre edat i la realització [ʒ]. Mentre que la primera és la tradicional, la segona és la innovadora. Convé precisar, però, que el grup d'edat de 25-34 anys va al capdavant en l'aplicació de la regla de fricació i, per tant, presenta una menor probabilitat en l'aplicació de la regla de segregació de la iod que el grup de 16-24 anys.

Aquest darrer grup patrocina una nova realització, l'africada, que haurà de ser considerada com una variant innovadora posterior a la [ʒ]. Tanmateix, el fet que el grup generacional de més edat afavoreixi la mateixa realització planteja la qüestió de si es tracta del mateix fenomen innovador que s'ha detectat en el grup generacional de menys edat, o, en canvi, ens trobem davant d'un africament tradicional no previst a causa de la consideració generalitzada que el fenomen de desafricament intervocàlic s'havia acomplert en l'àrea

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

lingüística de la comunitat de parla investigada. El desllorigador d'aquest comportament lingüístic caldrà cercar-lo en l'anàlisi de les tabulacions creuades.

3. Ocupació

A 3.2.1. ja he justificat la renúncia metodològica a considerar la variable classe social en favor de paràmetres més ben delimitables entre els quals es trobava l'ocupació. En aquest cas la hipòtesi de sortida passava per l'assumpció d'un nou constructe teòric-metodològic, l'anomenat **mercat lingüístic**, segons el qual la parla de determinades professions comparteix uns determinats trets a causa de la necessitat professional d'utilitzar un instrument comunicatiu de prestigi. En aquest sentit, la prova d'avaluació subjectiva ha aportat informacions que hauran de ser tingudes molt en compte en l'explicació de determinats comportaments lingüístics, a destacar: d'una banda, la constatació que la variable estudiada no presenta un paràmetre valoratiu per a les diverses variants, i, de l'altra, la detecció de l'anomenat **prestigi encobert**, que valoraria globalment els sociolectes benicarlandos identificats com a tals en les lectures que presentaven les variants [ɪ ɜ] i [ɜ]. Tanmateix, ja he advertit al seu moment que la vehiculació deficitària d'una varietat estàndard valenciana pot tenir molt a veure en aquests resultats. Mentrestant, insisteixo, la veritable varietat de prestigi és el castellà.

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

Dels valors probabilístics es poden destriar quatre grups amb un comportament definit:

- a. La regla de segregació de la iod és afavorida per pescadors, treballadors industrials i agricultors.
- b. Les mestresses de casa propicien les regles de segregació de la iod i de fricació.
- c. Els grups de treballadors de serveis i el de professionals tècnics patrocinen les regles de fricació i d'africament.
- d. Els estudiants patrocinen la regla d'africament.

Segons les consideracions inicials, els grups amb una major necessitat d'utilitzar un instrument comunicatiu de prestigi són els dels apartat c i d: treballadors del sector serveis, professionals tècnics i estudiants. Notem que tal com passava en el comportament lingüístic de les dones, tornem a trobar-nos la variant africada associada al prestigi, ara en la variable ocupacional.

Aquests nous resultats, davant la impossibilitat de trobar justificació des de l'esquema comunicatiu en català a Benicarló, m'han portat a considerar la hipòtesi d'una explicació basada en la interferència lingüística del castellà. Efectivament, els grups afavoridors de la realització africada es caracteritzen per una freqüència molt elevada d'interaccions en castellà:

- a. El sector serveis està permanentment en contacte amb la part castellanoparlant de la comunitat de parla. D'altra banda, la norma d'ús fa que es tendeixi

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

a parlar en castellà quan l'interlocutor és desconegut, encara que sigui catalanoparlant: les converses en castellà entre catalanoparlants en un comerç són freqüents.

b. Els professionals tècnics solen utilitzar el castellà com a eina de treball, sobretot els qui es dediquen a l'ensenyament.

c. Els estudiants són un grup no-professional on interacciona la variable edat, que, com hem vist, patrocina de manera destacada les realitzacions africades en el grup de 16-24 anys. En les meves estades sovintejades a l'Institut de Benicarló, vaig poder constatar la dramàtica situació en què es troba el català com a llengua vehicular del jovent.

El fet que siguin els grups ocupacionals relacionats amb la classe mitja/mitja-alta els patrocinadors de les dues variants innovadores no concorda amb les conclusions de l'equip **Linguistic Change and Variations Project**, que consideren que el canvi, tot i que s'origina en un grup intermedi, aquest sol ser la classe obrera alta o la classe mitja-baixa. Això no obstant, la situació de bilingüisme diglòssic que es viu al País Valencià, promou un ús del castellà com a símbol d'estatus, que, en el cas que ens ocupa alterarà l'evolució lingüística autòctona de la variable estudiada.

Pel que fa al comportament lingüístic de les dones, les observacions fetes per la teoria sociolingüística en el sentit d'atribuir-los una major consciència en l'avaluació dels fenòmens lingüístics poden explicar un ús

---

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

sovintejat de la llengua de prestigi, això és, el castellà. D'altra banda, Aracil⁶ en relació a la qüestió de la substitució de llengües al País Valencià afirma que les dones van per davant dels homes, deserció que pressuposa un major ús del castellà abans de consumir-se.

4. Coneixements de valencià normatiu

La hipòtesi de partida preveia per a aquest grup de factors un comportament més ajustat a la normativa en funció del nivell de coneixements de valencià. En el cas que ens ocupa, la norma seria l'assignació de la variant [ʒ] a les grafies *g,j* i [dʒ] als dígrafs *tg,tj*.

Els resultats probabilístics es poden resumir de la manera següent:

- a. La regla de segregació de la iod és afavorida pels subjectes sense coneixements de valencià normatiu.
- b. Els individus amb coneixements mitjans afavoreixen les realitzacions fricatives sense semivocal i les africades.
- c. La regla d'africament és patrocinada pels subjectes amb coneixements elementals.

El grup amb coneixements superiors s'ha mostrat neutral.

---

⁶ ARACIL, L.V. (1983) *Dir la realitat*, Barcelona, Edicions dels Països Catalans, pp. 207-217.

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

Si bé els resultats d'a entren dins de la lògica prevista inicialment, els comportaments lingüístics descrits a b i c en el sentit d'afavorir les realitzacions africades s'han d'explicar segons la hipòtesi de la interferència lingüística. En aquesta ocasió, tant el grup amb coneixements elementals com el grup amb coneixements mitjans concentren la major part dels informants en el grup d'edat més jove, que, com hem vist, és el grup que patrocina la realització africada innovadora. Els individus amb coneixements mitjans alhora afavoriran les realitzacions fricatives a causa d'una major exposició a la norma.

5.2.2.2.1.4.3 Grup de factors estilístics

Els resultats d'aquest grup de factors és essencial, amb el de la prova d'avaluació subjectiva, per tal d'obtenir informacions sobre la consciència sociolingüística dels parlants en relació a la variable. Els usos formals, definits per un comportament lingüístic conscient, solen afavorir la presència de la variant prestigiosa.

El fet que la variant [ĩ ʒ] no presenti una equivalència escrita per a la semivocal, ja ens feia preveure la seva pèrdua en els informants que havien tingut accés al coneixement de la llengua normativa, sobretot en els contextos estilístics més formals (traducció i lectura).

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

Els resultats probabilístics corroboren la hipòtesi inicial, ja que la realització [ɨ̃] és patrocinada pels contextos de parla més poc formals (narrativa i entrevista). Tanmateix, el context de traducció també ofereix una probabilitat positiva d'aplicació de la regla, cosa que crea una clara oposició entre llengua oral, que afavoreix el manteniment de la [ɨ̃] i llengua escrita, que afavoreix la seva desaparició.

La mateixa argumentació, però en sentit contrari, serà vàlida per a la regla d'africament, ja que una part dels mots del *corpus* presenten els dígrafs *tg,tj*. En aquesta ocasió, ens trobem novament amb l'esmentada oposició llengua oral-llengua escrita, amb un patrocini destacat del context de lectura. Tanmateix, no s'ha d'oblidar que una part important dels mots amb la variable de la lectura presenten les grafies *g,j*, que, en conseqüència, haurien d'afavorir la realització [ɨ̃] i, en canvi, els valors probabilístics assenyalen un comportament neutral.

La significació estadística, tant de la presència de la realització [ɨ̃] en qualsevol context que no sigui el de lectura, com de les realitzacions africades en el context acabat d'esmentat no s'ha de magnificar, ja que, en definitiva, la veritable oposició la troben entre llengua oral i llengua escrita. D'altra banda, és previsible la interacció del grup de factors *edat*, com veurem en les tabulacions creuades.

5.2.2.2.2 Tabulacions creuades

En l'explicació del fenomen variable que ens ocupa, hi juguen un paper fonamental dos grups de factors: **l'etimologia i derivació moderna i l'edat**. Aquestes variables independents interaccionen sovint amb la resta de grups de factors condicionant els seus resultats. A l'apèndix II.1 es pot consultar el tractament gràfic efectuat sobre les dades resultants de l'encreuament d'aquests grups de factors entre ells i amb la resta. En aquest apartat, però, n'he seleccionat alguns, que poden contribuir a una millor comprensió de les argumentacions esbossades en la interpretació dels valors probabilístics.

1. Etimologia i derivació moderna-edat

Aquest encreuament és fonamental per poder caracteritzar la veritable dinàmica del fenomen. El patró generacional que defineixen les dades probabilístiques, tant pel que fa a la regla de segregació de la iod com a la de fricació, així com al comportament similar dels grups d'edat extrems quant a l'aplicació de la regla d'africament, em porta a considerar per separat el comportament lingüístic de cada grup d'edat en relació a la variable independent **etimologia i derivació moderna**.

La figura 5.2 mostra l'actuació lingüística del grup de més edat, que, en conseqüència, ha de reflectir l'estadi més arcaic a què he tingut accés. Convé recordar que la gairebé totalitat dels informants inclosos en aquest factor en

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

conparteixen d'altres, com coneixements de valencià normatiu inexistents i nivell educatiu sense titulació o primari. Només dos han realitzat la lectura, cosa que minimitza la possible influència estadística de les realitzacions de la variable lingüística mediatitzades per les grafies. Segons el que acabo de dir, ens trobem davant d'un grup d'individus de característiques molt similars a l'informant que triarà el dialectòleg en la seva recerca.

La interpretació dels resultats en els diversos ètims i derivacions modernes es podria resumir de la manera següent:

- a. En els factors *-j-/ejar/-by-, -vy-/dy/-gy-* predomina clarament la realització [ɨ̃], sobretot en els tres primers. L'altra variant amb més presència és [ɜ̃], que en els grups *-dy/-gy-* assoleix percentatges similars als de [ɨ̃]. L'africament és mínim.
- b. En els factors *-g-/cultismes/antigues prefixacions/-g'n-/t'c-, -d'c-/atge* destaca l'equilibri entre les realitzacions fricatives sense semivocal i africades. Aquest equilibri serà favorable a la variant [ɜ̃] en els factors *-g-/cultismes*, mentre que assenyalarà un lleuger predomini de les realitzacions africades a la resta, dels quals *-g'n-/t'c-, -d'c-/atge* presenten també, encara que amb percentatges menors, realitzacions amb semivocal.

Aquestes dades són extraordinàriament reveladores i donen un tomb important al meu plantejament inicial, que suposava, atenent a les generalitzacions aportades per la dialectologia i la geografia lingüística, que el procés

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

romànic de desafricament s'havia acomplert en posició intervocàlica en aquesta àrea de transició entre el català nord-occidental i el valencià. Queda clar que això no és així: l'africament té encara una presència destacada en paraules pertanyents als factors **-g'n-/-t'c-, -d'c-/-atge/-g-/cultismes/antigues prefixacions**, i amb menor mesura a **-gy-**.

Aquests resultats corroboren la significació probabilística atorgada al grup d'edat de 55-70 anys pel que fa al patrocini de l'africament.

La figura 5.3, referent al grup d'edat de 45-54 anys, reproduïx globalment el comportament lingüístic acabat de descriure per al grup de 55-70 anys. Serà el grup de 35-44 anys el que mostrarà unes tendències evolutives clares, segons es pot veure en la representació gràfica dels resultats de la figura 5.4:

- a. En els factors **-j-/-ejar/-by-, -vy-** el predomini de la variant [ĩ ʒ] ha donat pas a un equilibri amb la variant [ʒ]. En el cas de **-dy-/-gy-** la realització [ʒ] és àmpliament majoritària. L'africament ha experimentat un lleuger ascens.
- b. En els factors **-g'n-/-t'c-, -d'c-/-atge** l'equilibri entre realitzacions fricatives sense semivocal i africades es manté, però ara serà favorable, si més no en els dos darrers factors, a la variant [ʒ]. Les realitzacions amb [ĩ ʒ] es mantindran. Els mots amb antigues prefixacions també mostraran un major percentatge de [ʒ].

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

Segons això, podríem dir que el procés de desafricament ha anat avançant gradualment dels 70 als 35 anys en els factors **-g'n-/t'c-, -d'c-/atge/-g-/cultismes/antigues prefixacions**. Pel que fa als tres darrers factors sembla que condicionants de tipus lingüístic han actuat en el sentit de prescindir de la solució intermèdia [ɿ ʒ].

La figura 5.5 reflecteix el comportament lingüístic del grup d'edat de 25-34 anys. Aquesta gràfica delata l'inici d'una nova tendència a l'africament, que afecta la major part dels factors etimològics i de derivació moderna:

- a. En els factors **-j-/ejar/-by-, -vy-/dy/-gy-** la forta davallada de la variant [ɿ ʒ] coincideix amb l'increment paral·lel de realitzacions africades. La variant [ʒ] continua sent àmpliament majoritària, tal com assenyalen els valors probabilístics.
- b. En els factors **-g'n-/t'c-, -d'c-/atge-**, la tendència favorable a la variant [ʒ], dins d'una situació d'equilibri, ara s'inverteix a favor de les realitzacions africades, alhora que davallen els percentatges de la variant [ɿ ʒ]. Els factors **-g-/cultismes/antigues prefixacions** mantenen els resultats del grup d'edat anterior.

Finalment, la tendència a l'africament insinuada en el grup d'edat anterior adquireix un clar protagonisme en l'actuació lingüística del grup d'edat de 16-24 anys, com mostra la figura 5.6, fet que coincideix amb la predicció probabilística:

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

- a. Els factors **-j-/ejar/-by-, -vy-/dy-/gy-** equilibren la presència de realitzacions fricatives sense semivocal i africades. Aquestes darreres superen [ʒ] en els factors **-by-, -vy-/gy-**. El factor **-ejar** és el que manté més presència de la variant [i ʒ] i ahora és resisteix més a l'africament.
- b. Els factors **-g'n-/t'c-, -d'c-/atge** presenten un claríssim predomini de les realitzacions africades. Els factors **-g-/cultismes/antigues prefixacions**, dins d'una situació d'equilibri, també mostren percentatges lleugerament superiors de la variant africada.

De l'exposat fins ara en la correlació **etimologia i derivació moderna** es pot comprovar un triple comportament dels diversos factors. Per tal de demostrar-ho, he donat forma gràfica als resultats de tres factors que poden ser considerats com a representatius del seu grup:

- a. El primer grup estaria format pels factors **-j-/ejar/-by-, -vy-/dy-/gy-**. La figura 5.7 es refereix a **-by-, -vy-**. En ella s'observa una disminució gradual de la variant [i ʒ] a mesura que descendim en el *continuum* d'edat. Paral·lelament, es dona un augment de la realització [ʒ], que assoleix el nivell més alt en el grup de 25-34 anys. Pel que fa a les realitzacions africades, si entre els 35 i els 70 anys mostren percentatges discrets, per sota dels de la resta de les variants, quan baixem als grups d'edat inferiors l'augment és considerable, de

---

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

tal manera que en el grup de 25-34 anys ja superen les realitzacions amb semivocal i en el de 16-24 anys es converteixen en les més freqüents.

En aquest ètim totes les variants adopten un patró d'estratificació que només en el cas de la variant [ʒ] es veu alterat d'una manera significativa en el grup d'edat de 16-24 anys, on es trenca la tendència a favor d'una nova variant innovadora, l'africada.

b. El segon grup, el constituïrien els factors *t'c-, -d'c-/-g'n-/-atge*. La figura 5.8 dóna compte dels resultats de *-t'c-, -d'c-*. En aquesta ocasió s'observa un comportament singular del grup d'edat de 55-70 anys, que presenta com a realitzacions majoritàries les africades, seguides a poca distància de [ʒ]. Els grups d'edat de 45-54 anys i de 35-44 anys manifesten una actuació similar en la qual el procés de desafricament avança de tal manera que la realització [ʒ] supera les africades, i alhora la variant [ɪ ʒ] també augmenta el seu percentatge. La resta de grups d'edat, de 25-34 i de 16-24 anys, enceten una nova dinàmica clarament favorable a les realitzacions africades, paral·lela a una disminució progressiva de [ʒ]. Els percentatges de la variant [ɪ ʒ] són mínims.

En aquesta ocasió, els resultats defineixen un perfil curvilini, on són els individus de 35 a 54 anys els qui presenten els nivells més alts de realitzacions fricatives, amb i sense semivocal, i els més baixos d'africades.

c. El darrer grup seria el format pels factors *cultismes/antigues prefixacions/-g-*. La figura 5.9 correspon als resultats dels cultismes. Aquesta gràfica mostra

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

un comportament similar en tot el *continuum* d'edat, definit per un equilibri entre les realitzacions fricatives sense semivocal i africades, només trencat en el grup de 25-34 anys amb un predomini clar de les primeres, i la presència mínima de la variant [ɣ̞], que acabarà sent nul·la en els grups d'edat de 25-34 i 16-24 anys.

Convé assenyalar que els mots que formen part d'aquest conjunt de factors presenten un context vocàlic posterior amb vocals altes. En el cas dels factors cultismes/-g-, majoritàriament és la [i] (*lògic, imagina, règim i corregir, dirigir, elegir*), i en el cas de les antigues prefixacions serà la [u] (*ajuda, dijú, ajuntar*). Ja hem vist com aquests factors patrocïnaven amb una altíssima probabilitat les realitzacions africades i, tot i mantenir-se molt prop dels valors de neutralitat eren les vocals que presentaven una més alta probabilitat d'aplicació de la regla d'africació. Les figures 5.10 i 5.11 mostren resultats molt similars per a totes dues vocals del context vocàlic posterior.

Aquesta coincidència deixa les portes obertes al dubte sobre quin dels dos factors és el responsable de l'africament d'aquests mots: el manteniment de les antigues pronúncies africades en els mots en qüestió, o bé un context vocàlic amb vocals altes que afavoreixen articulatòriament les realitzacions africades.

2. Edat-sexe

Les dades probabilístiques sobre el fenomen variable que ens ocupa assenyalen una clara incidència de la variable independent sexe en el patrocini de dos dels processos descrits: mentre que el procés de fricació és afavorit pels homes, en el d'africament van al capdavant les dones.

La correlació d'aquest grup de factors amb l'edat ens aportarà noves informacions que ajudaran a caracteritzar millor la incidència dels diversos factors.

La figura 5.12 defineix el comportament per sexes que ha tingut la variant [ʒ]. S'observa un predomini global en els homes, que s'equilibra en el grup d'edat de 55-70 anys i es mostra lleugerament favorable a les dones en el grup de 25-34 anys.

En aquesta ocasió, també s'observa una pauta curvilínia molt ben definida en el comportament per edats dels homes, on els grups d'edat extrems presenten els percentatges mínims de fricació.

El comportament per sexes de la variant africada queda reflectit a la figura 5.13. En aquesta ocasió, l'actuació d'homes i dones mostra un equilibri entre els 25 i els 70 anys, lleugerament favorable a les dones de 35 a 70 anys i als homes de 25-34 anys. Tanmateix, la inflexió més gran es troba en el primer grup d'edat, de 16-24 anys, on les dones es destaquen d'una manera remarcable en el patrocini d'aquesta realització.

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

Segons aquests resultats, les dones no només patrocinaran l'africament innovador, que atribueixo a la interferència del castellà, sinó que també afavoriran l'africament tradicional, que considero la realització més conservadora del fenomen variable estudiat.

3. Edat-ocupació i etimologia i derivació moderna-ocupació

Dels quatre conjunts d'ocupacions que participen d'un comportament lingüístic similar en relació a les diverses variants, n'he triat un representant per grup, que servirà per analitzar les correlacions amb l'edat i l'etimologia.

La figura 5.14 reflecteix el comportament lingüístic dels agricultors, grup que afavoreix la regla de segregació de la iod. La gràfica defineix una davallada d'aquesta variant en funció de l'edat paral·lela a un augment de les realitzacions fricatives. La figura 5.15 mostra com els factors on es concentren fonamentalment la variant [ĩ ɜ] són -j-/ejar/-by-, -vy-/dy-, els quals, d'altra banda, presenten uns percentatges d'africament mínims.

El patrocini conjunt de les regles de segregació de la iod i de fricació, l'exemplificaré amb el grup de mestresses de casa, segons la gràfica de la figura 5.16. Pel que fa a la regla de segregació de la iod, el percentatge més important el trobem en el grup d'edat de 45-54 anys i va seguit dels de 55-70 i 35-44 anys. Per sota dels 35 anys la davallada és considerable. Quant a la regla d'africació, el punt àlgid es troba en el grup de 25 a 34 anys, coincidint

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

amb el percentatge mínim de la realització [ɹ̃]. D'altra banda, l'africament, que s'havia mantingut estable amb uns percentatges baixos dels 25 als 70 anys, experimentarà un augment considerable en el grup d'edat de 16-24 anys, corroborant el que ja s'ha dit en la correlació edat-sexe. La figura 5.17 reflecteix la pugna que s'estableix en els diversos factors d'etimologia i derivació moderna entre [ɹ̃]-[ɹ] a *-j/-ejar/-by-, -vy/-dy/-gy/-g'n/-t'c-, -d'c/-atge*. En aquests tres darrers s'hi afegeix la variant africada.

La figura 5.18 exemplifica un dels grups ocupacionals, els treballadors del sector serveis, que afavoreixen conjuntament les realitzacions fricatives sense semivocal i les africades. La gràfica mostra com són les edats des de 16 a 44 anys les que manifesten un predomini de les primeres, que seran superades per les segones en el grup de 45-54 anys. En la figura 5.19 s'observa com aquest grup ocupacional presenta uns percentatges globals molt baixos de [ɹ̃], cosa que situa la variabilitat entre les fricatives sense semivocal i les africades. Aquestes darreres predominaran sobre [ɹ] a *-g'n/-t'c-, -d'c/-atge*, i presentaran el mateix percentatge a *-gy-*. En la resta de factors [ɹ] serà la realització majoritària.

Finalment, la figura 5.20 reflecteix l'actuació lingüística dels estudiants, factor que no oferirà informació sobre l'eix temporal ja que concentrarà els informants en el grup d'edat de 16-24 anys. Els resultats mostren un clar predomini de realitzacions africades sobre la resta, mentre que el percentatge

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

de la variant [ɨ̃] és mínim. La figura 5.21 dóna compte d'un augment global en tots els factors de realitzacions africades, que assoleix els percentatges més elevats a *-g'n-/-t'c-*, *-d'c-/-atgel-gy-*. Convé recordar que els informants d'aquest grup presenten la major part coneixements mitjans de valencià normatiu i han realitzat la lectura; per tant, era previsible la influència de les grafies *tg,tj* en l'augment de les realitzacions africades. Tanmateix, en la resta de factors també s'experimenta un augment global d'africaments, fins a fer-la esdevenir la variant predominant -només *-ejar* es debat en un equilibri entre les tres realitzacions en conflicte-.

4. Edat-coneixements de valencià normatiu

Ja hem vist com les dades probabilístiques assenyalen un patrocini de la regla de segregació de la iod per part dels individus sense coneixements de valencià normatiu. Tanmateix, la figura 5.22 es fa ressò de la davallada generacional d'aquesta variant, la qual tindrà el màxim protagonisme en el grup d'edat de 55-70 anys.

Pel que fa al patrocini conjunt de les variants fricativa sense semivocal i africada dels subjectes amb coneixements mitjans, la figura 5.23 revela que són els que pertanyen al grup d'edat de 25-34 anys els afavoridors de la primera, mentre que els del grup de 16-24 anys afavoriran la segona.

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

Finalment, la variant africada serà afavorida pels individus amb coneixements elementals, però, tal com mostra la figura 5.24, es destacaran els del grup d'edat de 25-34 anys.

5. Edat-estil

Les dades probabilístiques referents a la regla de segregació de la iod reflecteixen un patrocini dels contextos estilístics narrativa, entrevista i traducció. L'anàlisi de la figura 5.25 mostra un comportament estable de la variant [ɣ̃ z̃] en el context estilístic de narrativa entre els 35 i 70 anys. En el context d'entrevista, segons la figura 5.26, es pot veure com la davallada s'inicia en el grup d'edat de 35-44 anys, mentre que la figura 5.27 mostra un descens gradual a partir del grup de 45-54 anys en el context de traducció.

Pel que fa a la variant africada ja hem vist que és afavorida pel context estilístic de lectura. La figura 5.28 mostra el comportament dels diversos grups d'edat en aquest context estilístic. Abans d'interpretar els resultats, convé advertir que les dades referents als grups de 35-44, 45-54 i 55-70 anys no tenen significació estadística ja que han estat obtingudes de 2, 1 i 2 informants, respectivament⁷. En canvi, els individus de 16-24 i de 25-34 anys

---

⁷ El cas de l'informant de 45-54 anys és ressenyable perquè és l'únic que ha intentat reproduir en la lectura el model apitxat. Per tant, la major part de les realitzacions africanades presenten el segment fricatiu ensordit.

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

han realitzat majoritàriament la lectura, i són els primers els qui presenten uns percentatges més alts de realitzacions africades.

Etimologia-Edat

55 - 70

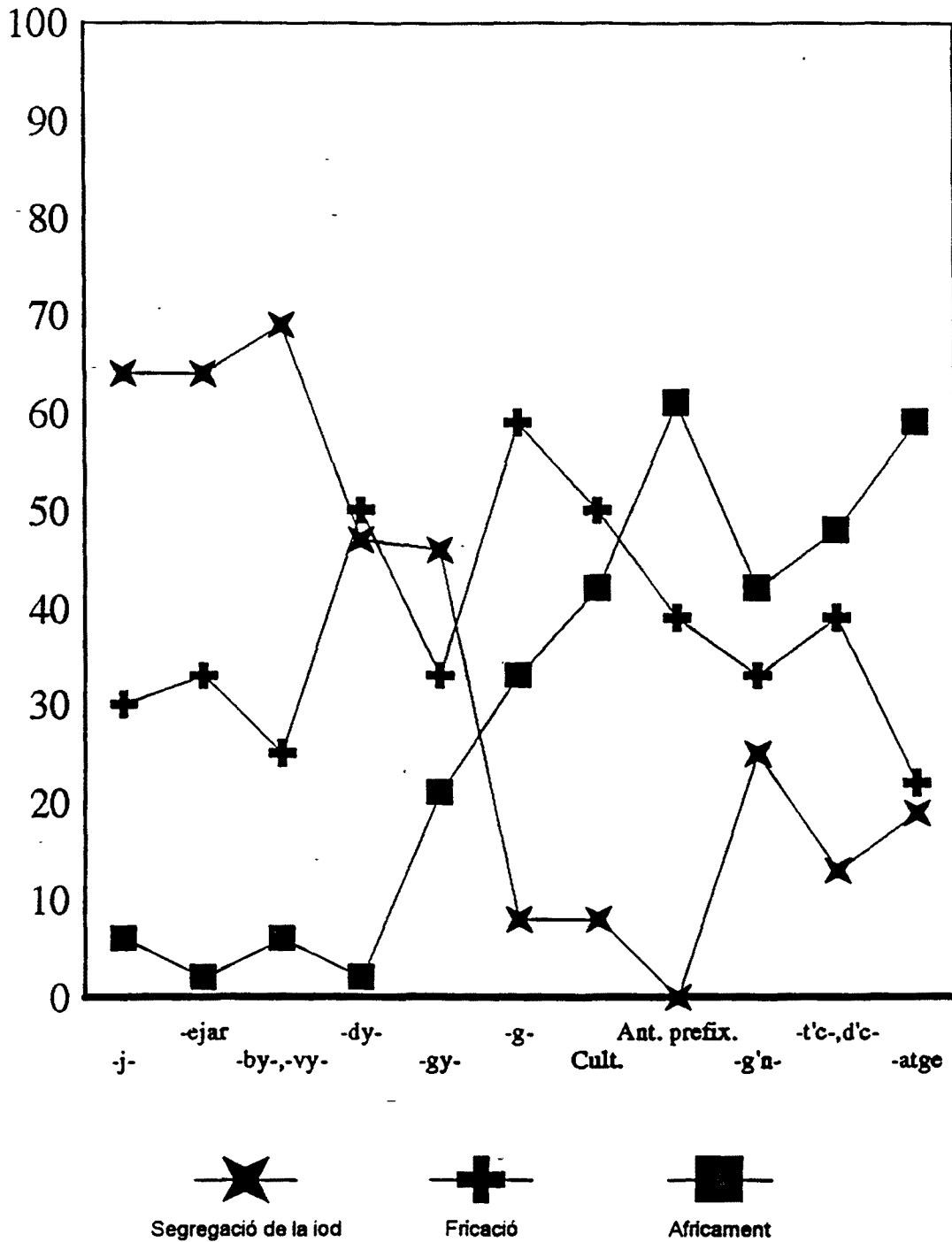

FIGURA 5.2

Etimologia-Edat

45 - 54

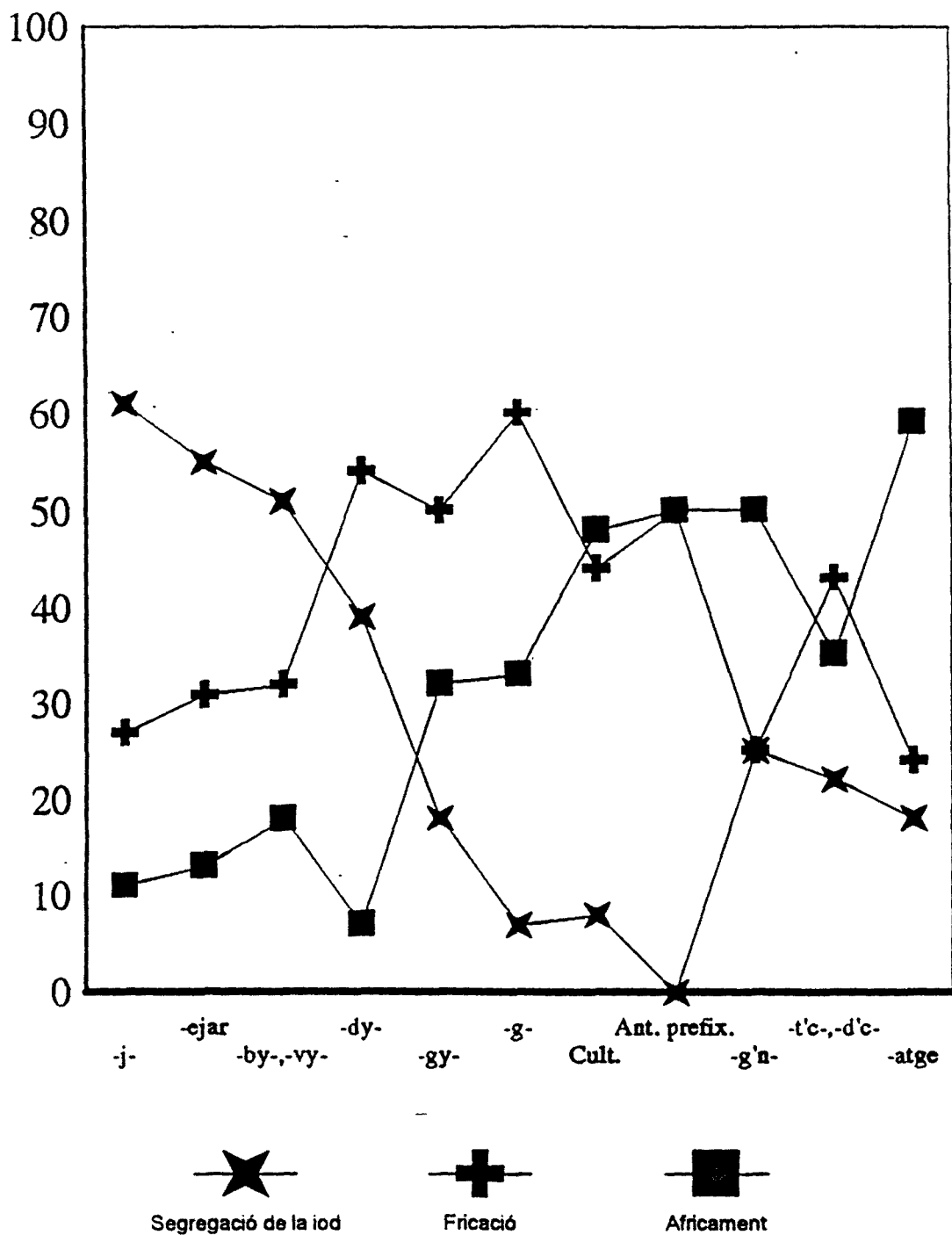

FIGURA 5.3

Etimologia-Edat

35 - 44

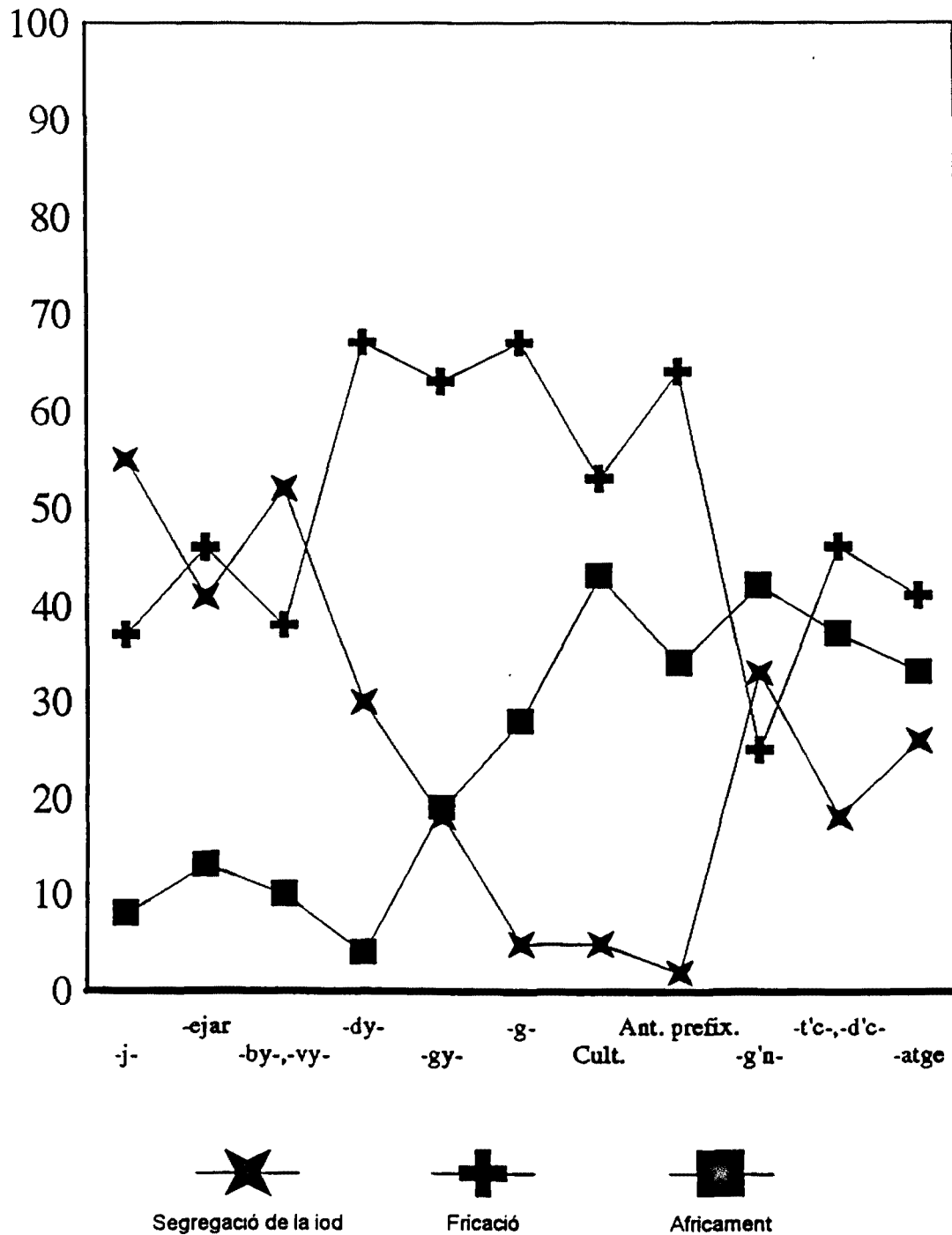

FIGURA 5.4

Etimologia-Edat

25 - 34

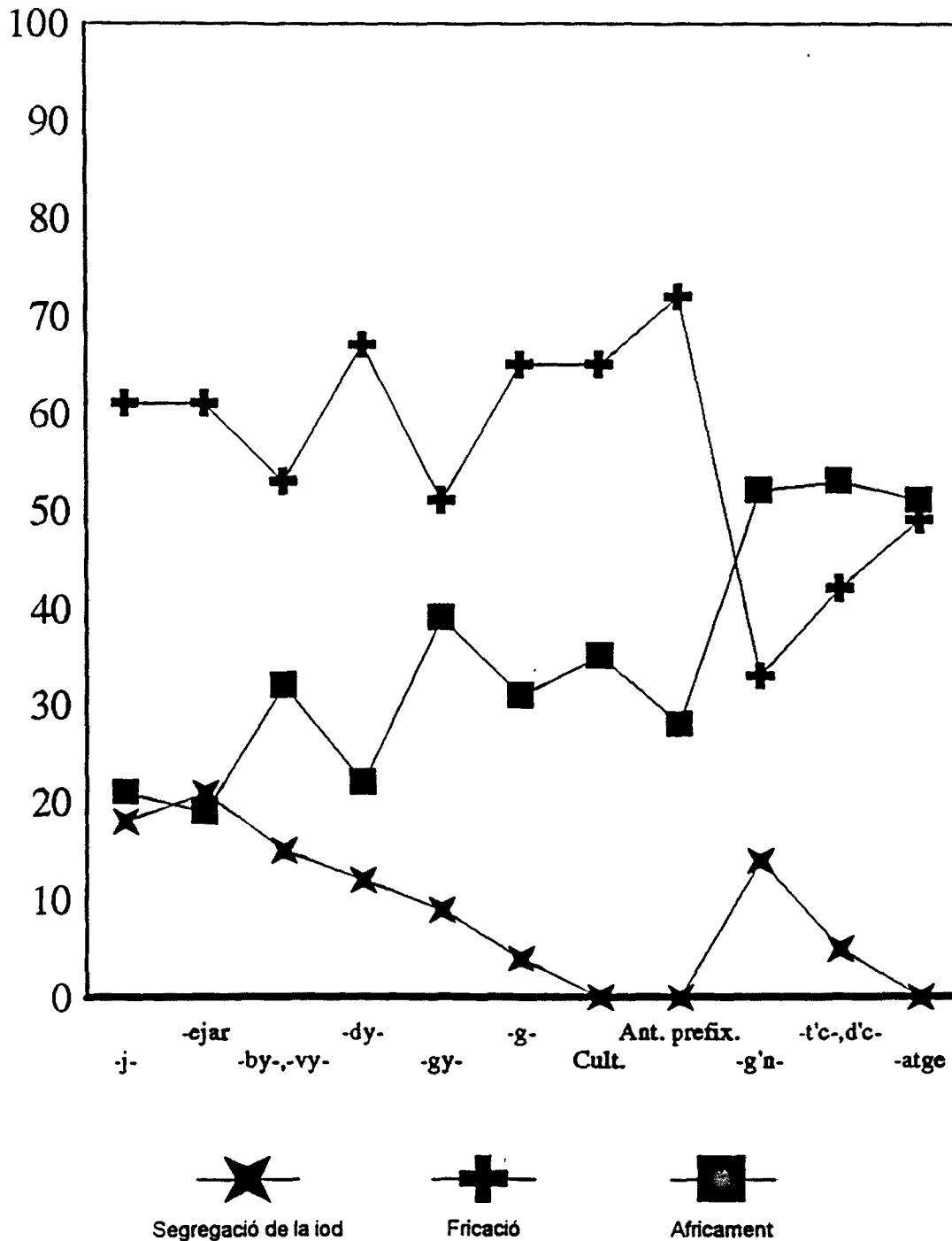

FIGURA 5.5

Etimologia-Edat

16 - 24

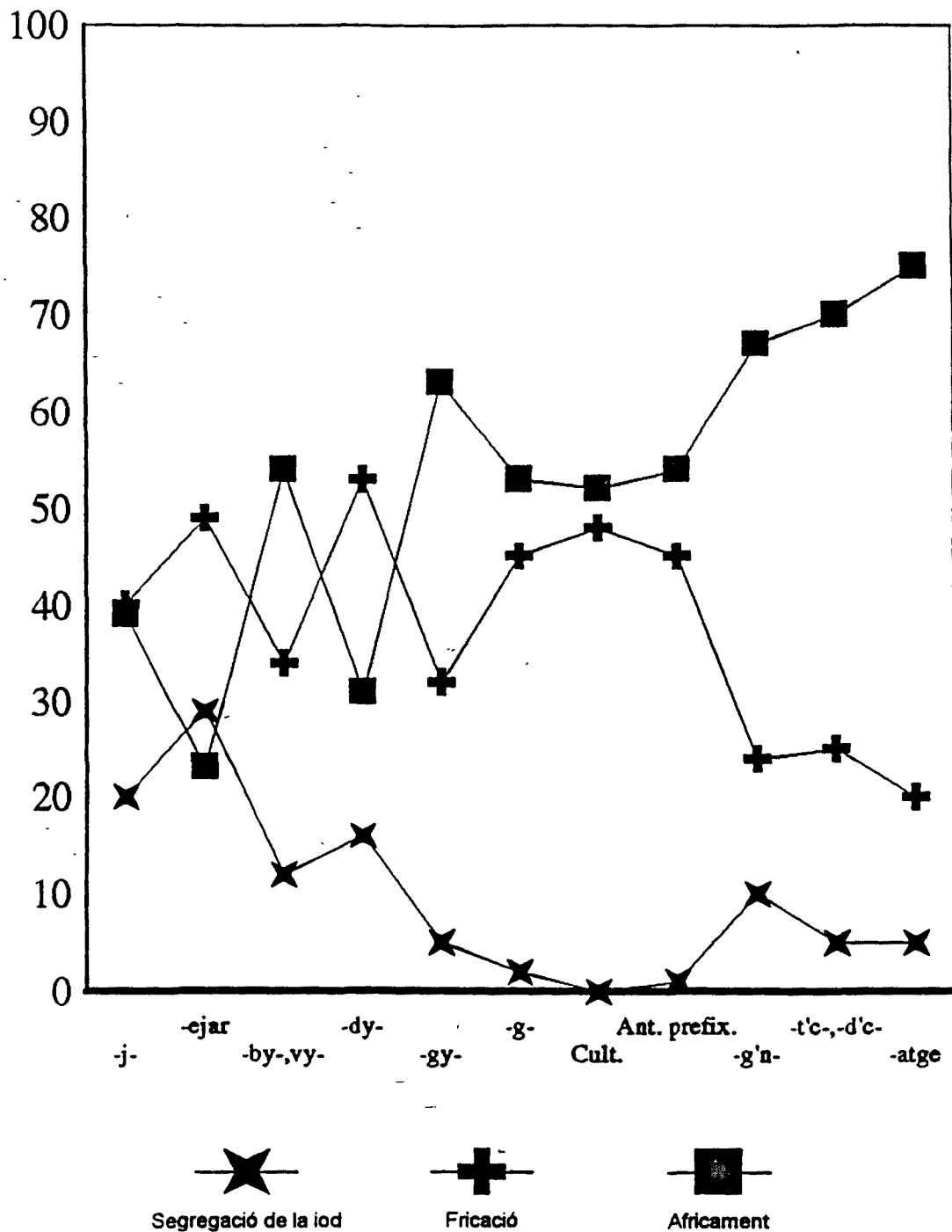

FIGURA 5.6

EDAT-ETIMOLOGIA

-by-, -vy-

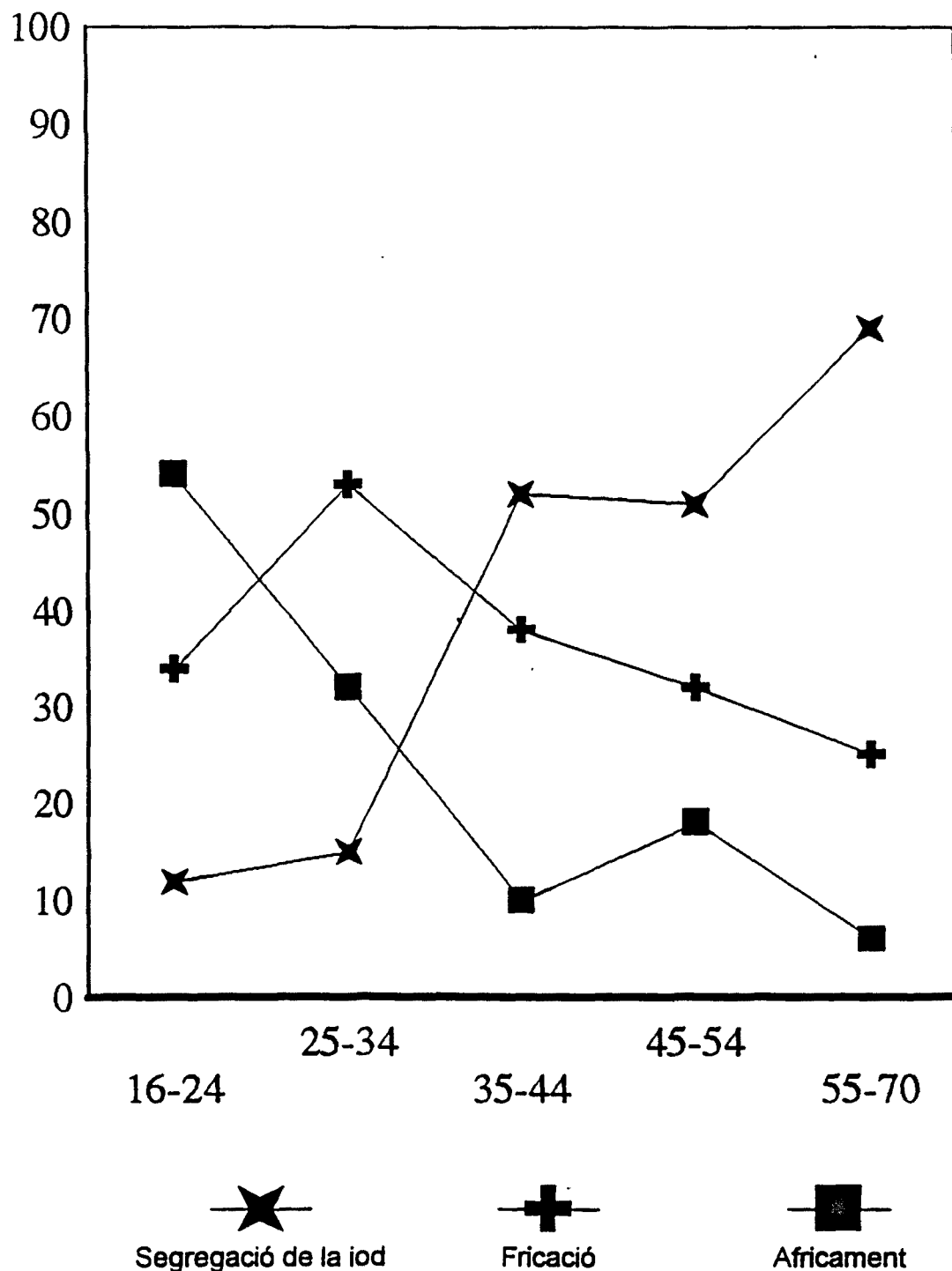

FIGURA 5.7

EDAT-ETIMOLOGIA

-t'c-, -d'c-

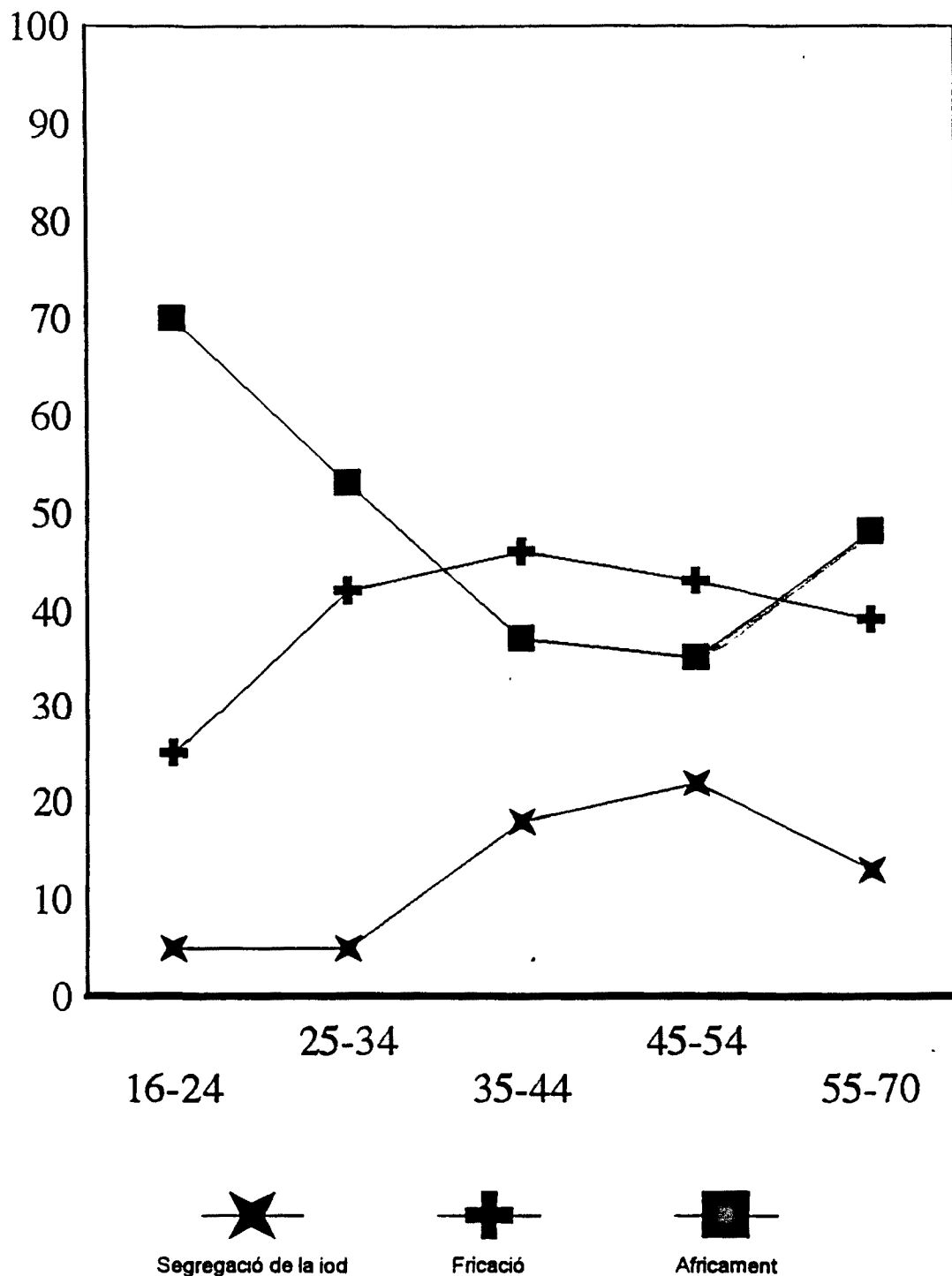

FIGURA 5.8

EDAT-ETIMOLOGIA

Cultismes

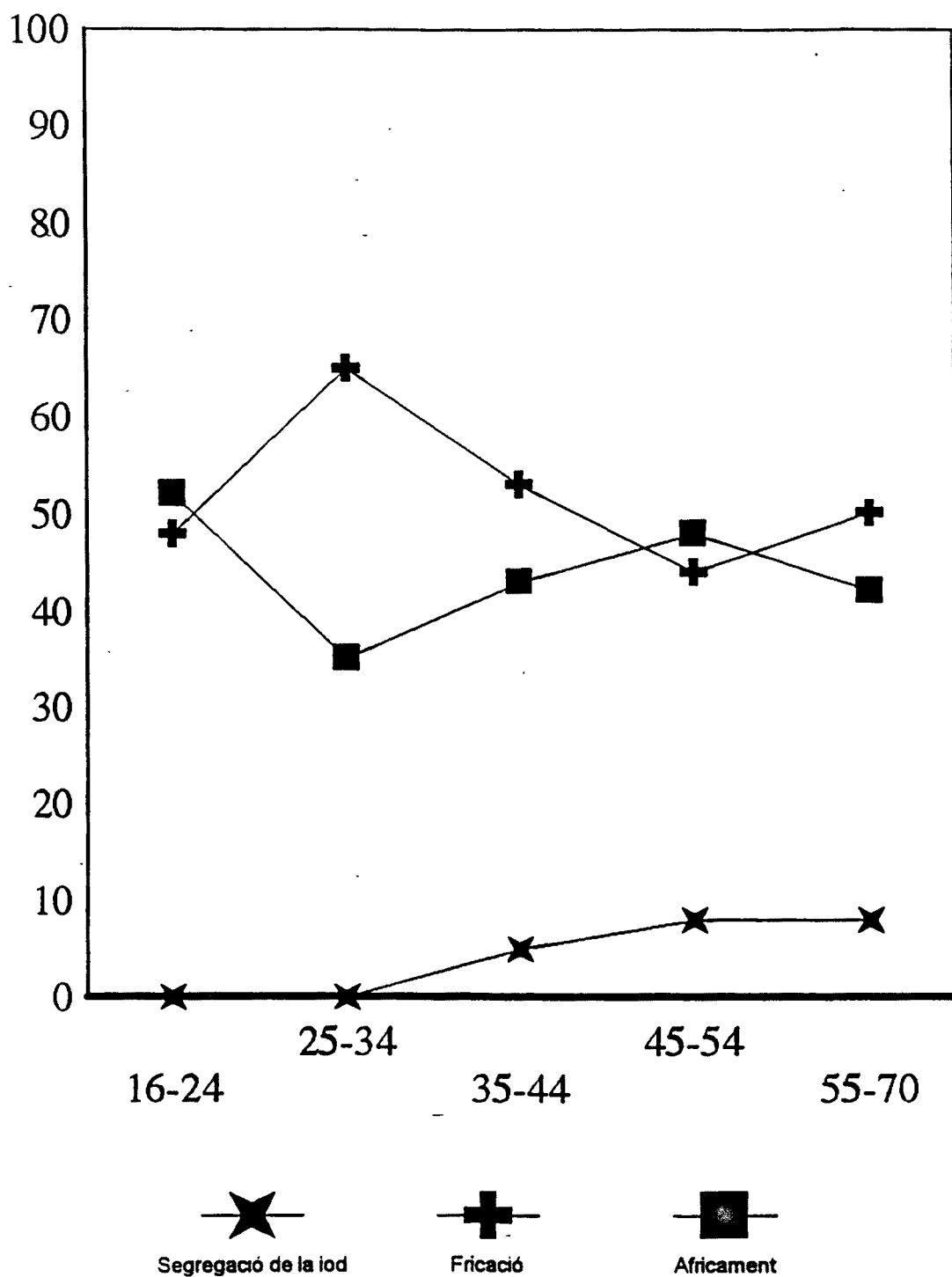

FIGURA 5.9

Edat-Context vocàlic posterior

i

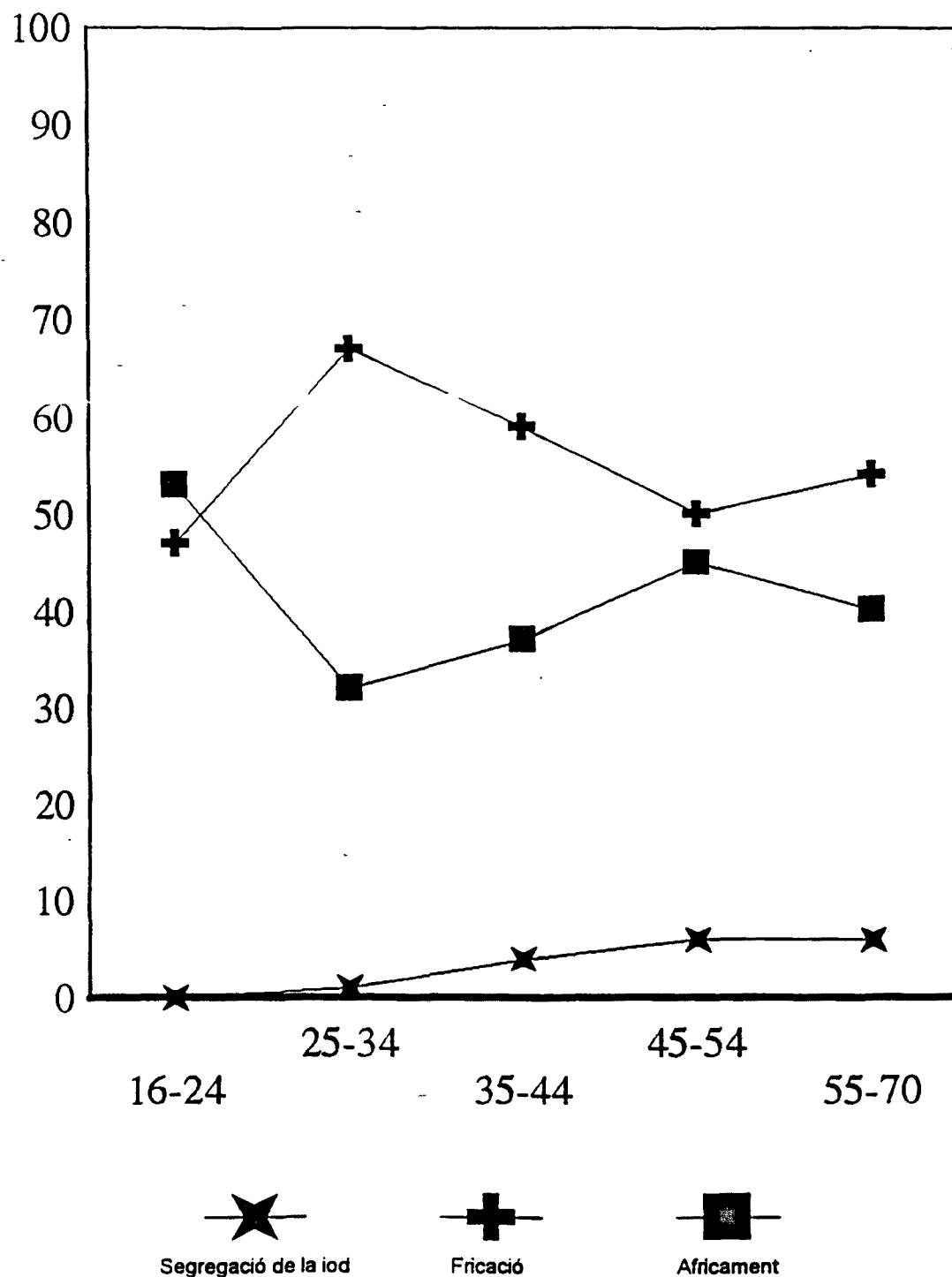

FIGURA 5.10

Edat-Context vocàlic posterior

u

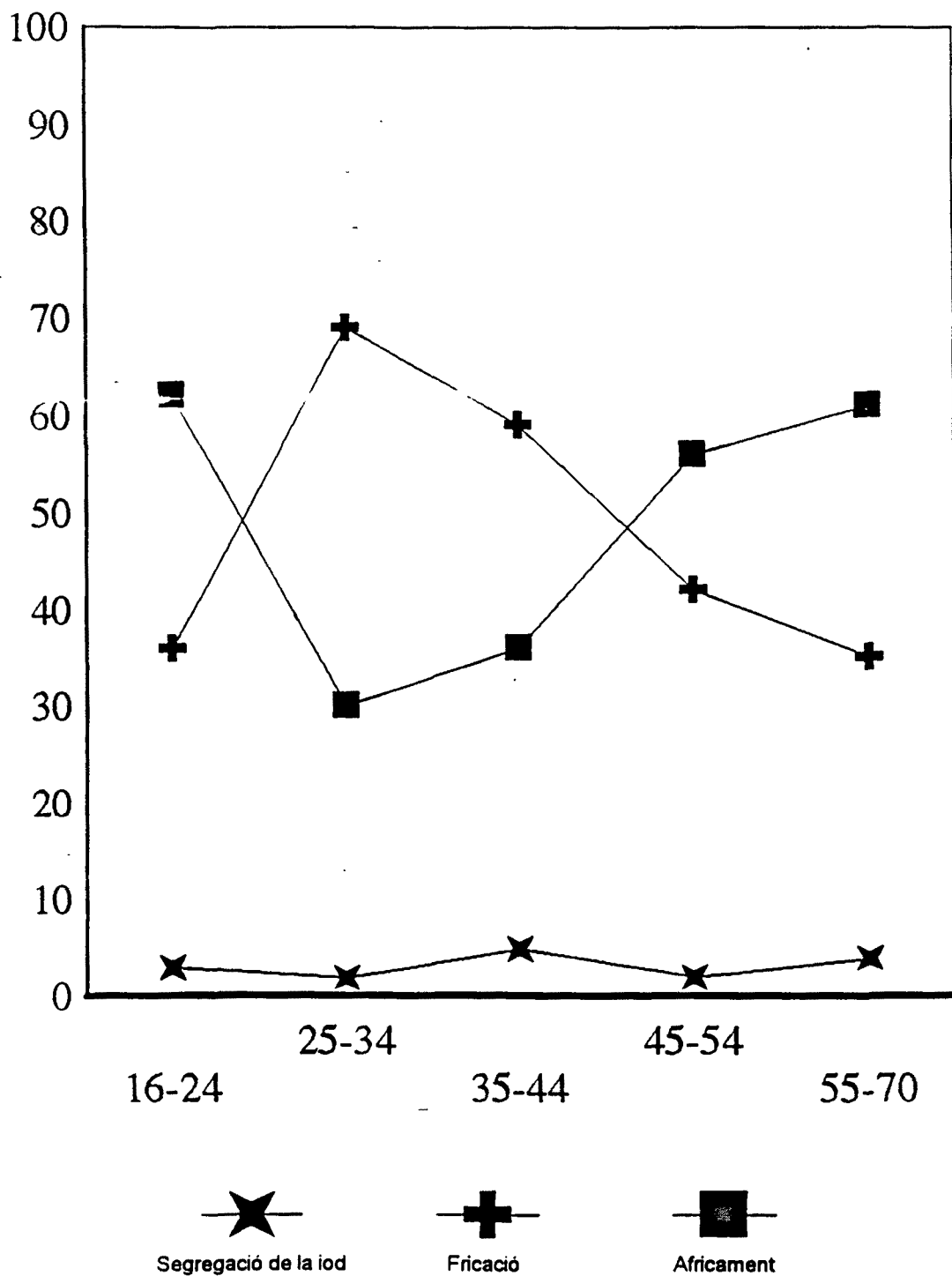

FIGURA 5.11

EDAT - SEXE

Fricació

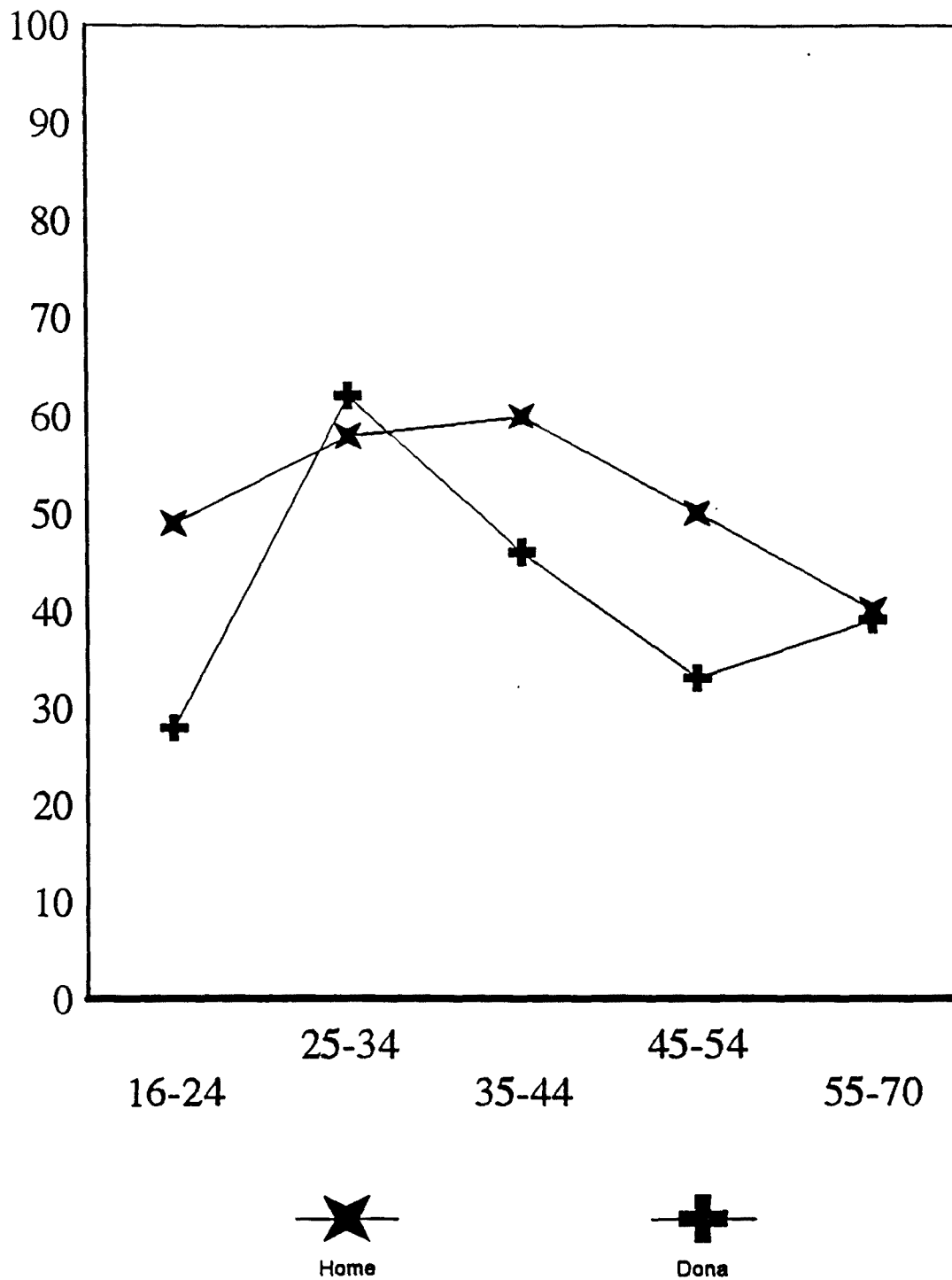

FIGURA 5.12

EDAT- SEXE

Africament.

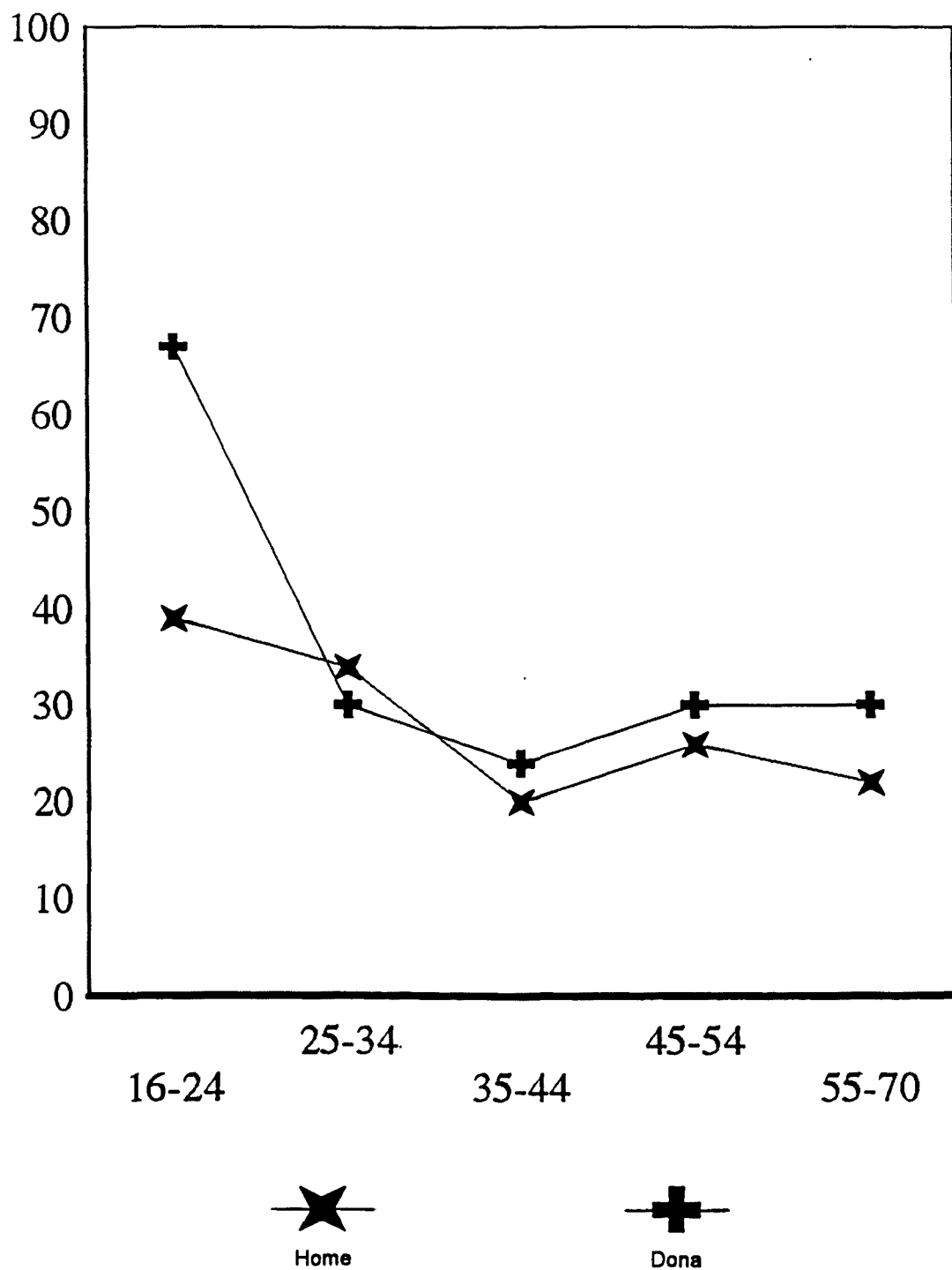

FIGURA 5.13

EDAT- OCUPACIÓ

Agricultors

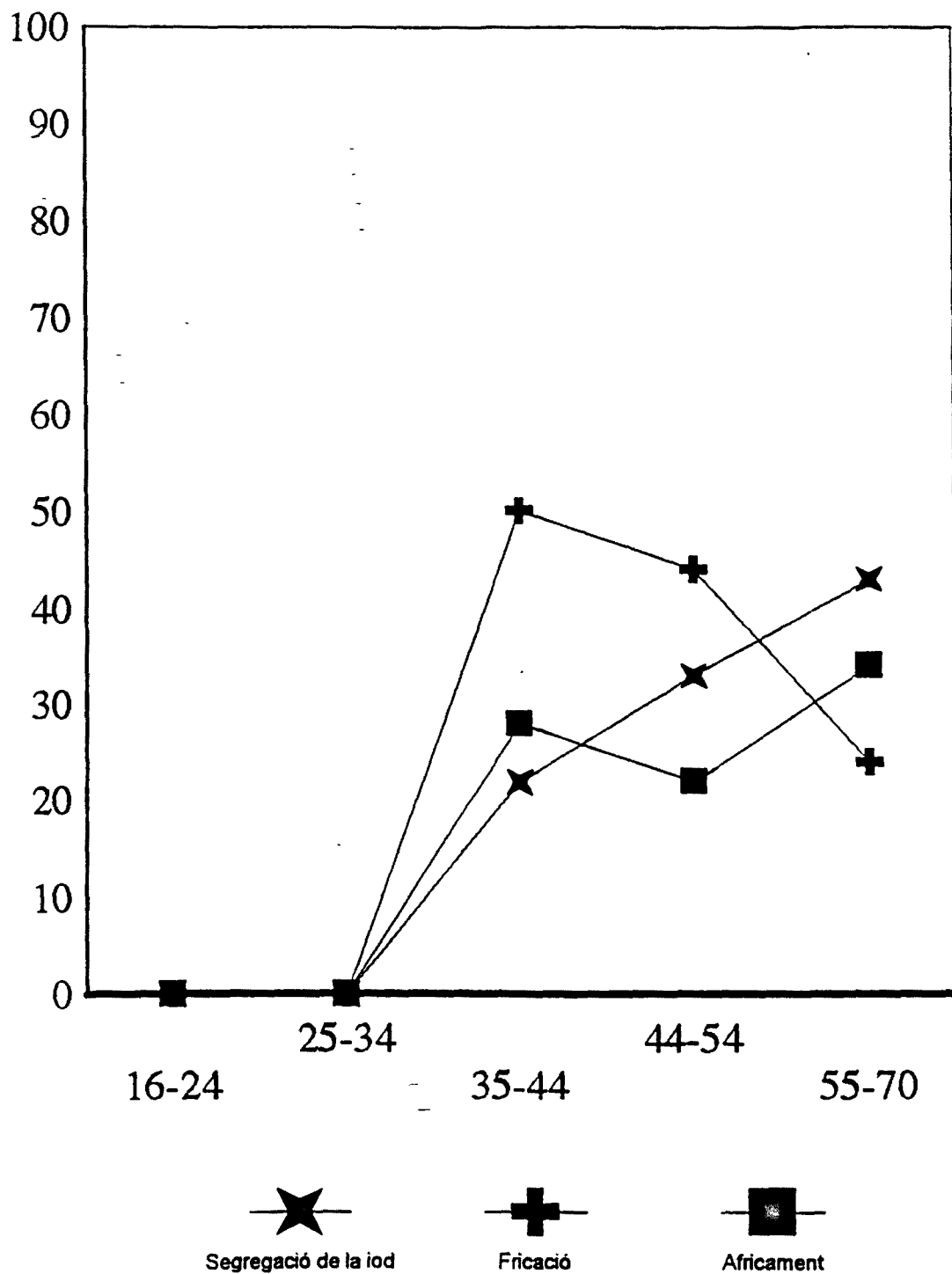

FIGURA 5.14

Etimologia-Ocupació

Agricultors

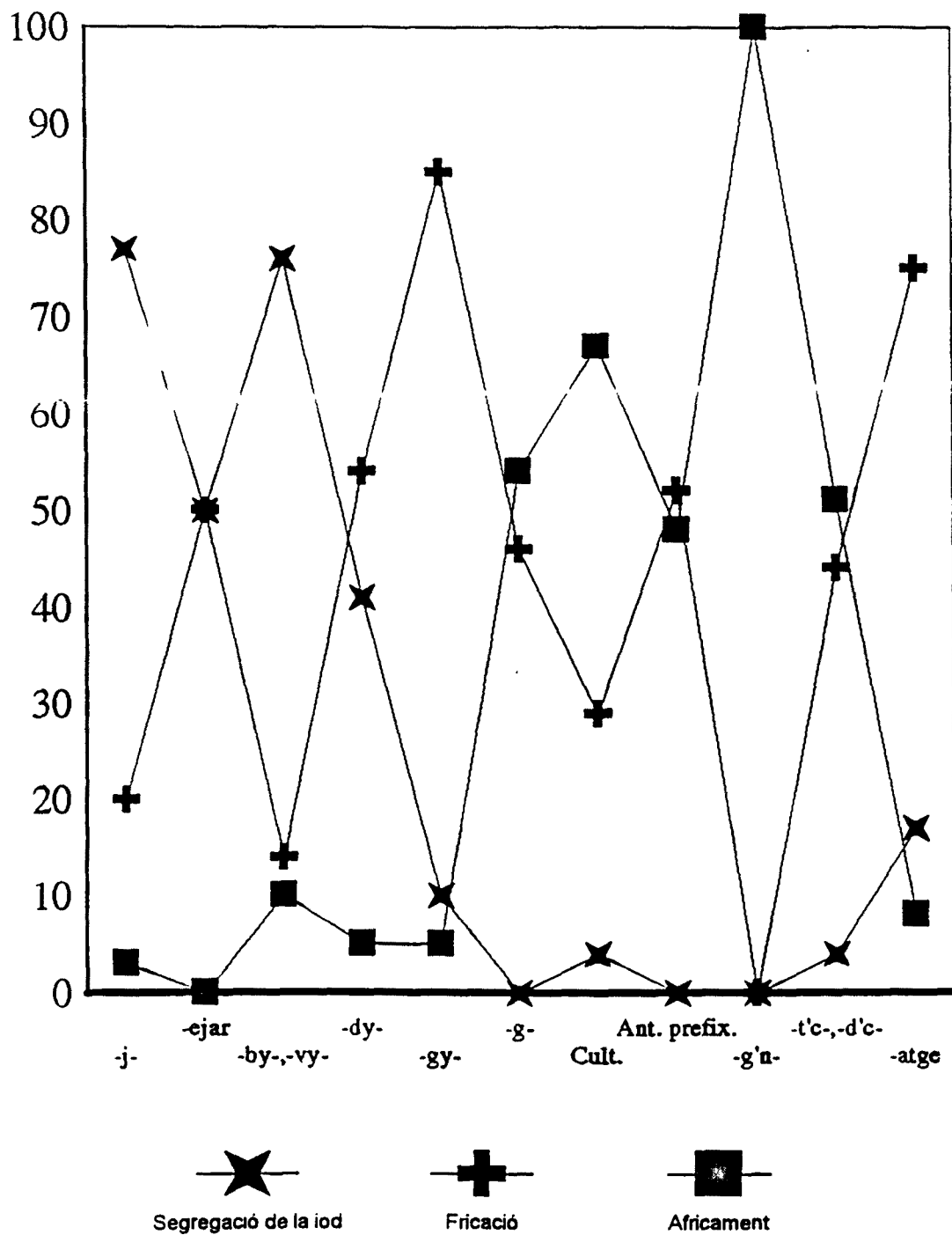

FIGURA 5.15

EDAT- OCUPACIÓ

Mestresses de casa

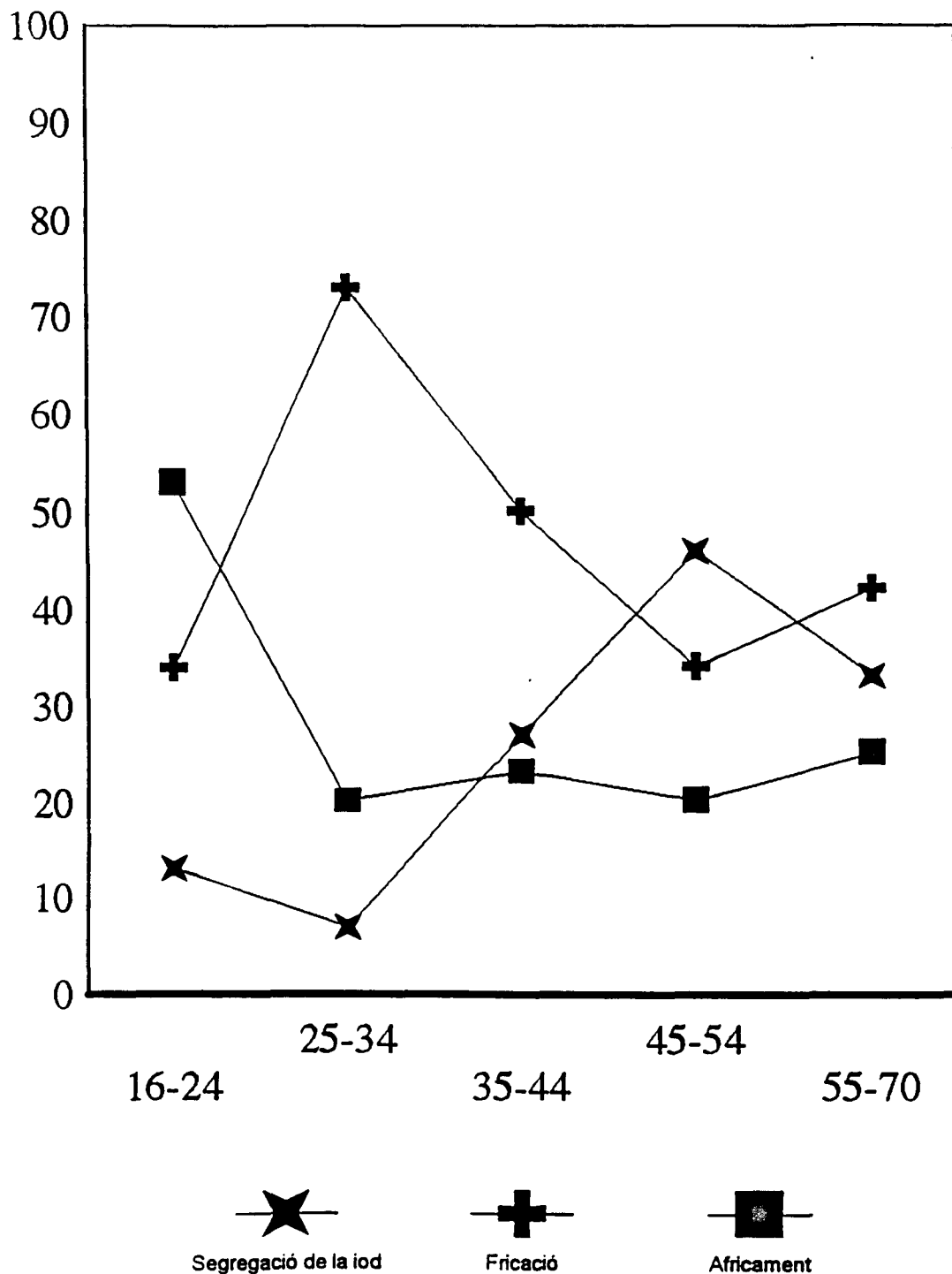
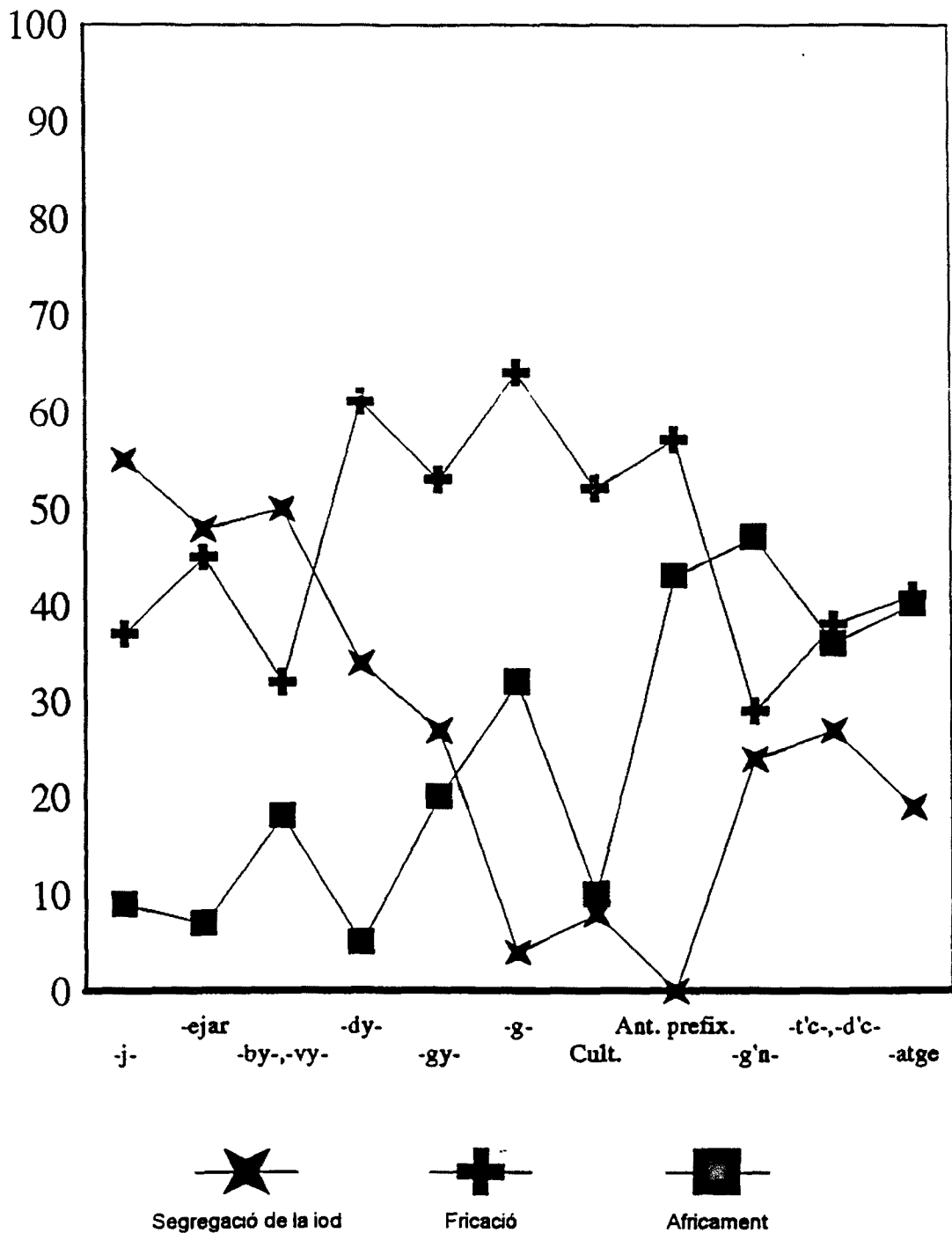

FIGURA 5.16

Etimologia-Ocupació

Mestresses de casa

4

FIGURA 5.17

EDAT- OCUPACIÓ

Serveis

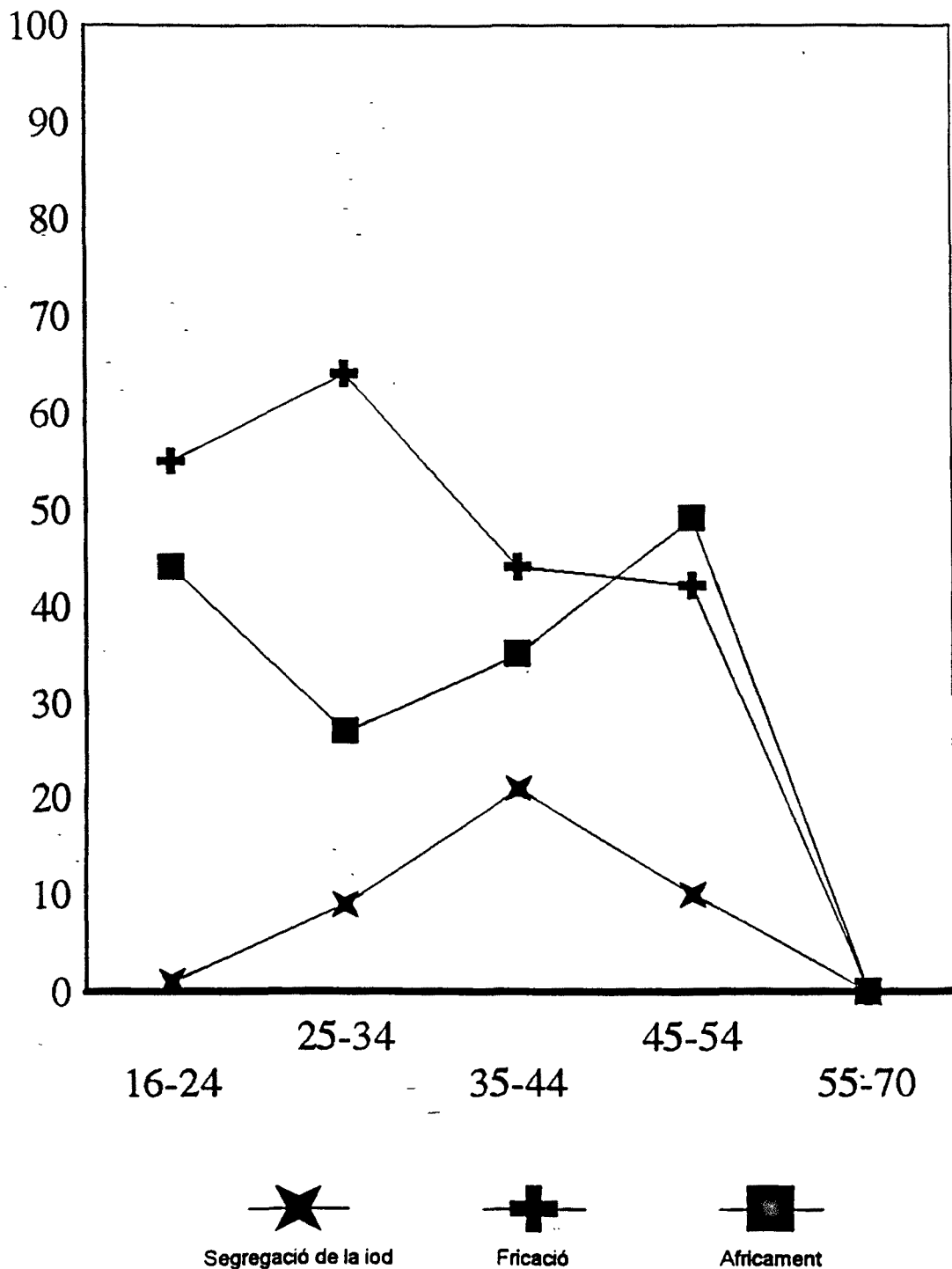

FIGURA 5.18

Etimologia-Ocupació

Serveis

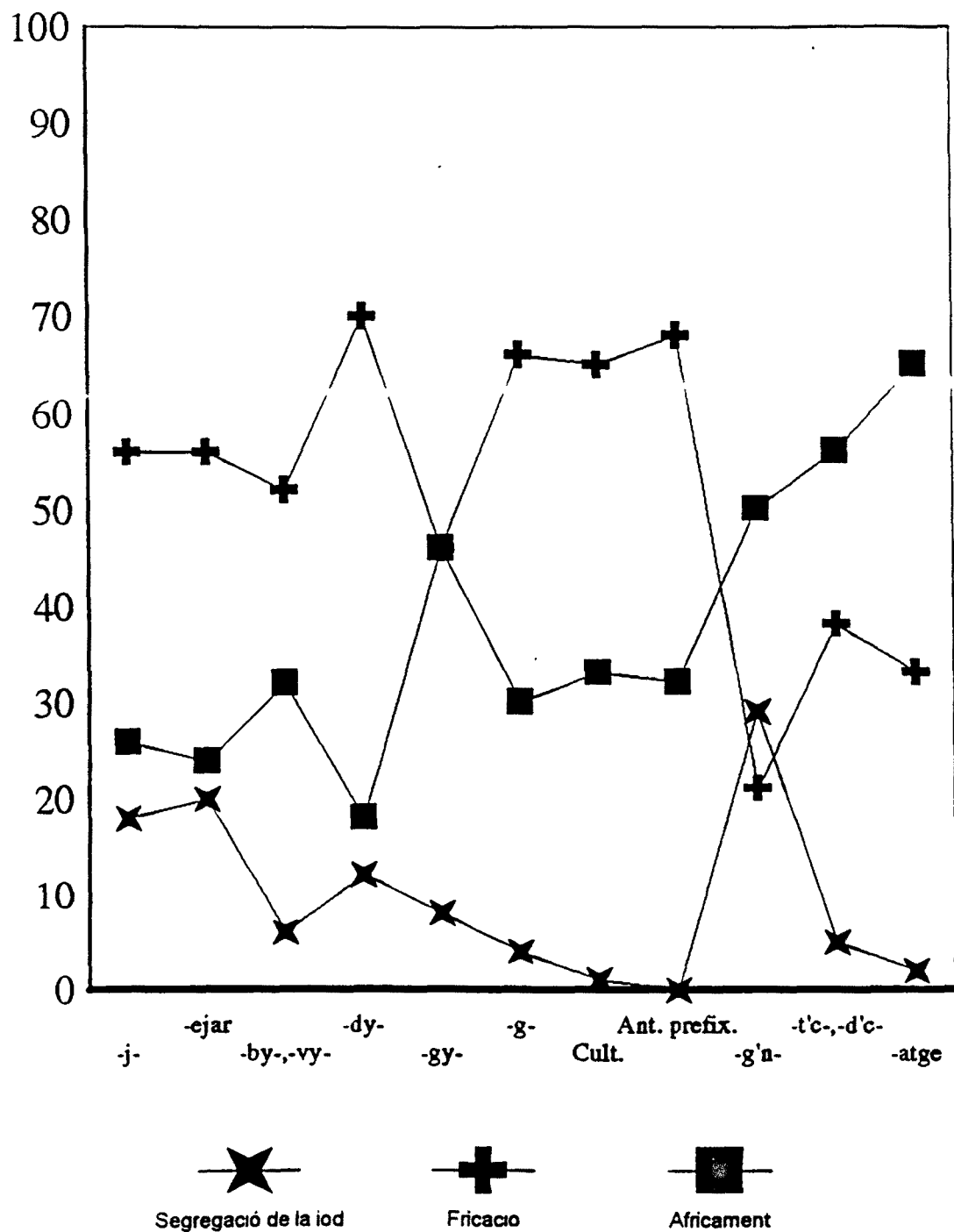

FIGURA 5.19

EDAT- OCUPACIÓ

Estudiants

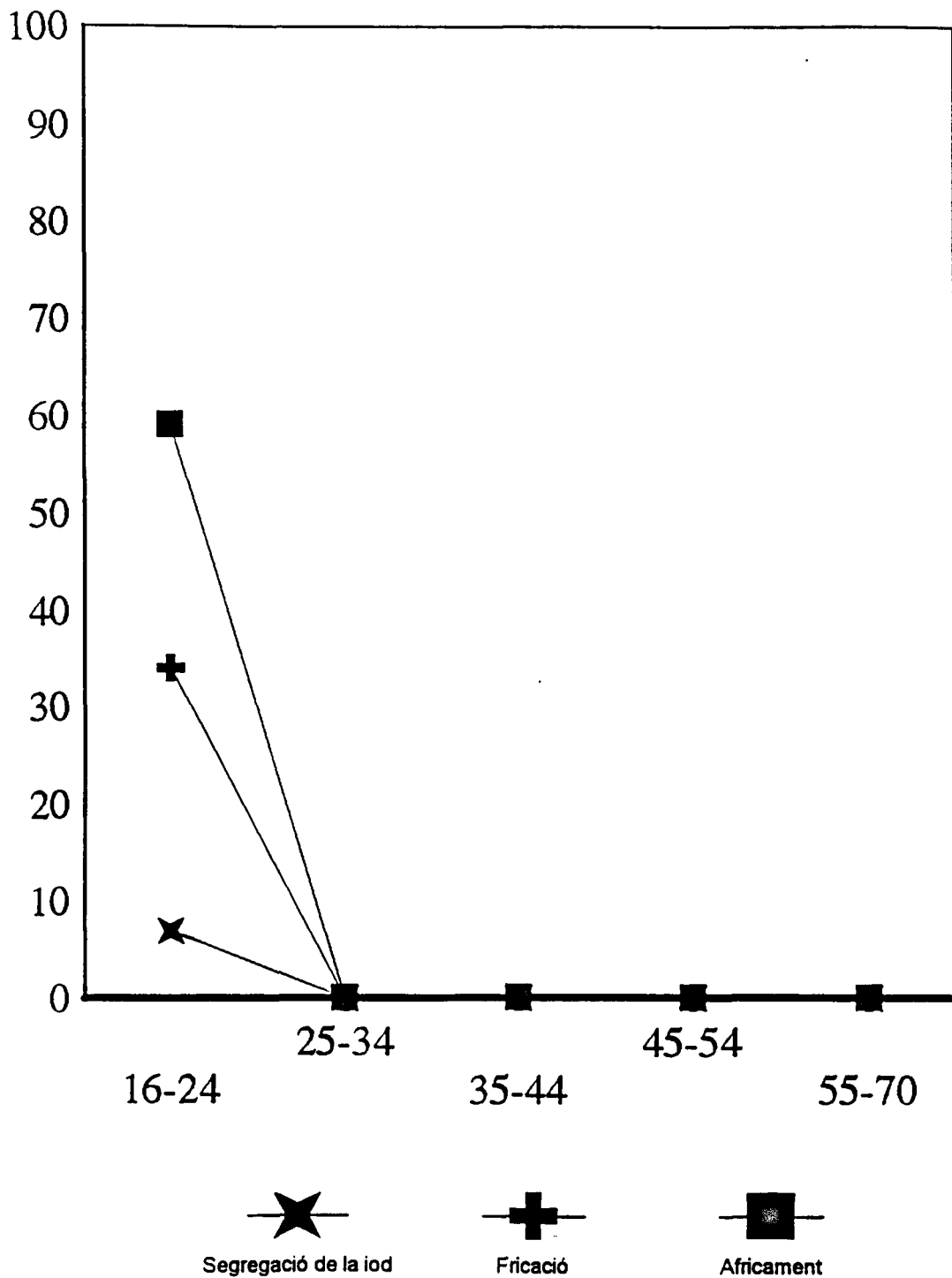

FIGURA 5.20

Etimologia-Ocupació

Estudiants

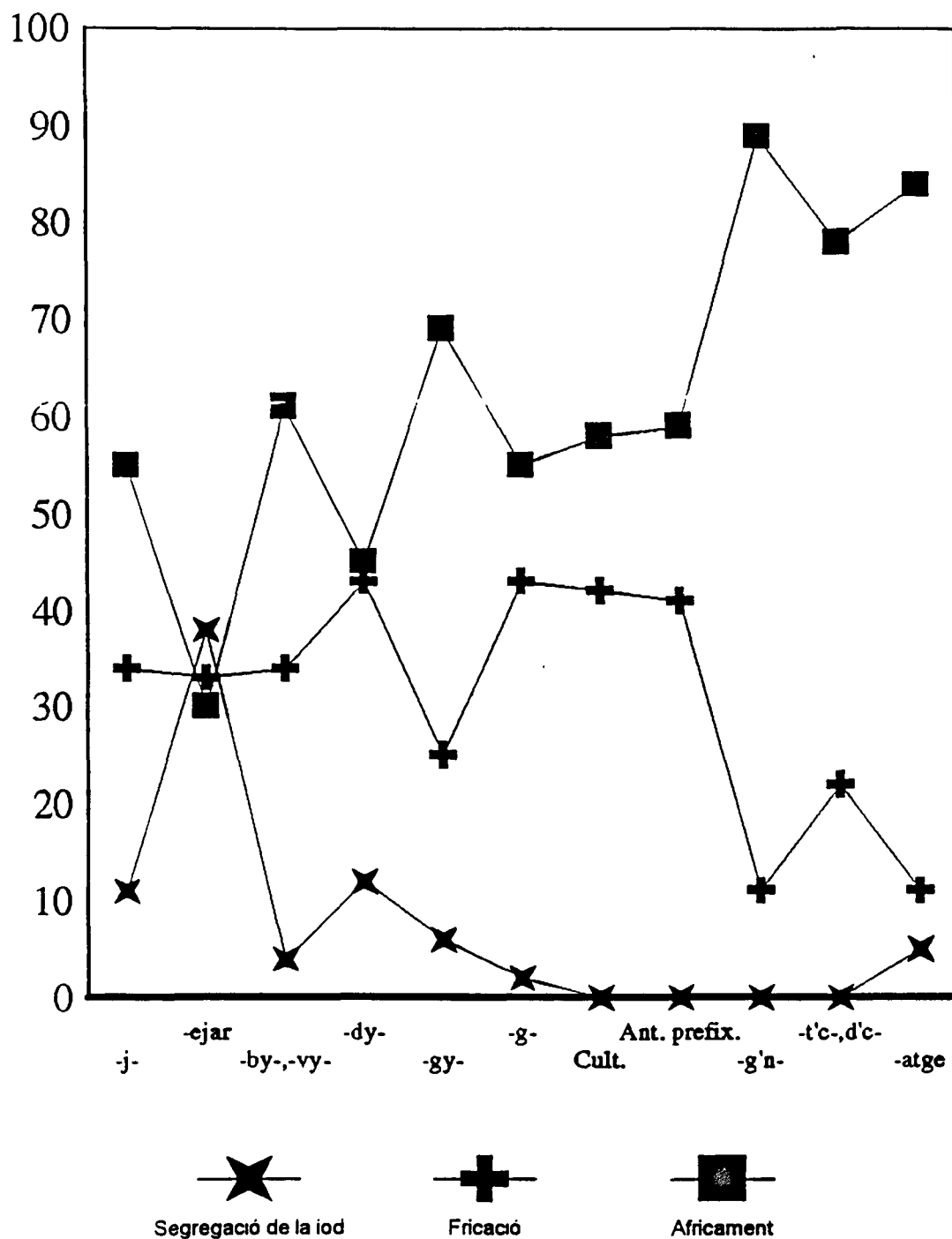

FIGURA 5.21

EDAT- CONEIXEMENTS DE VALENCIÀ NORMATIU

Inexistents

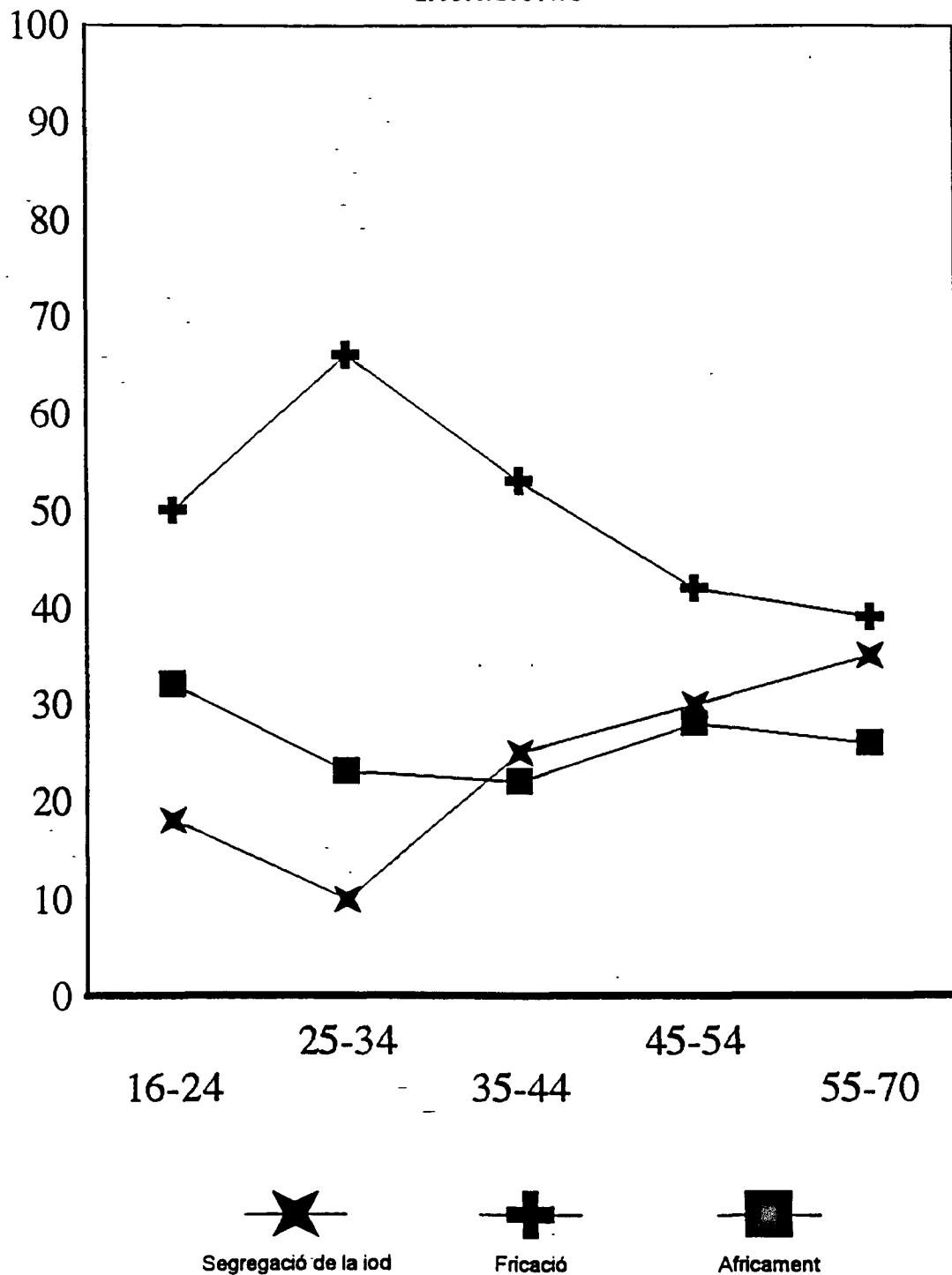

FIGURA 5.22

EDAT- CONEIXEMENTS DE VALENCIÀ NORMATIU

Nivell mitjà

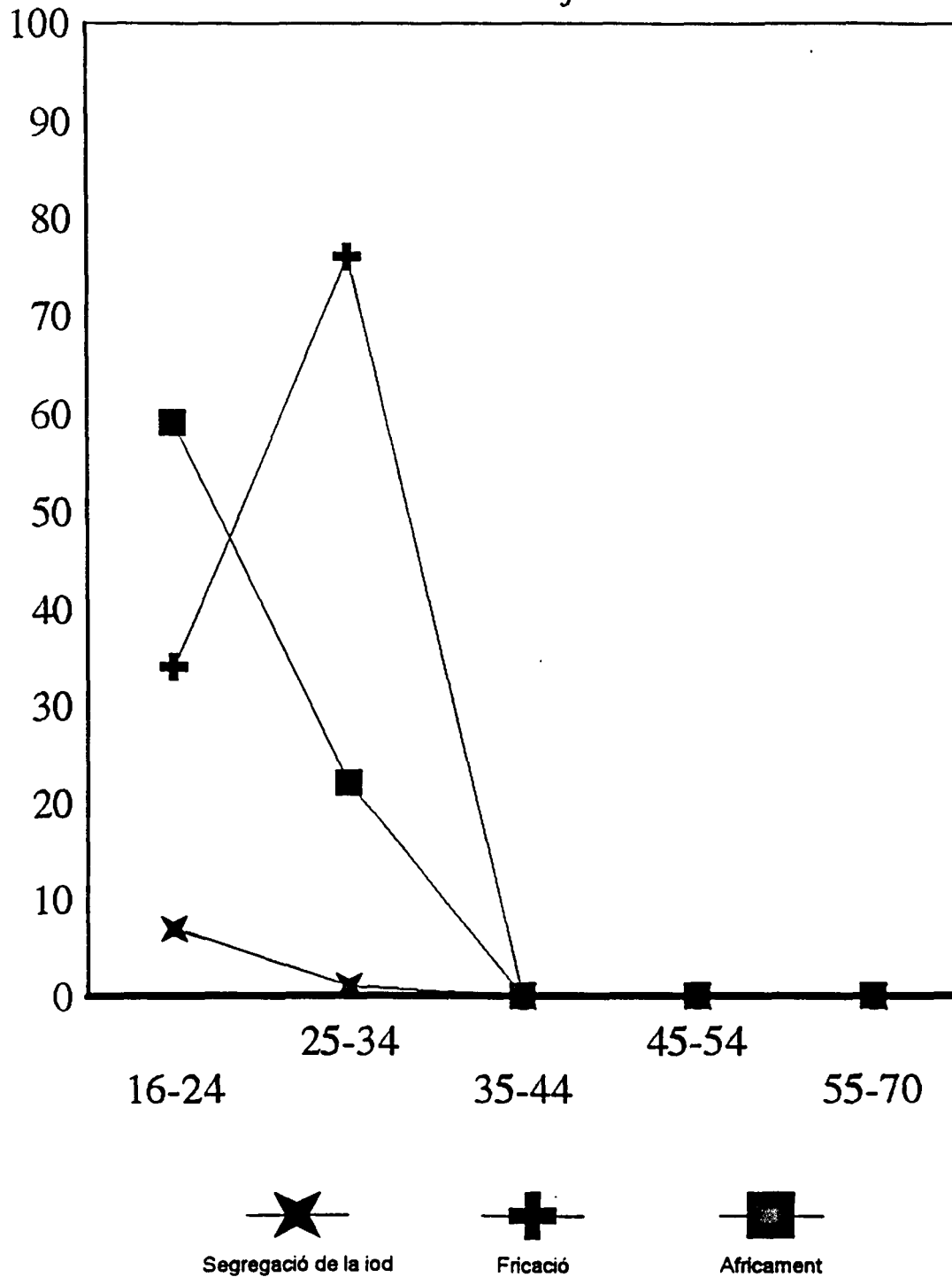

FIGURA 5.23

EDAT- CONEIXEMENTS DE VALENCIÀ NORMATIU

Nivell elemental

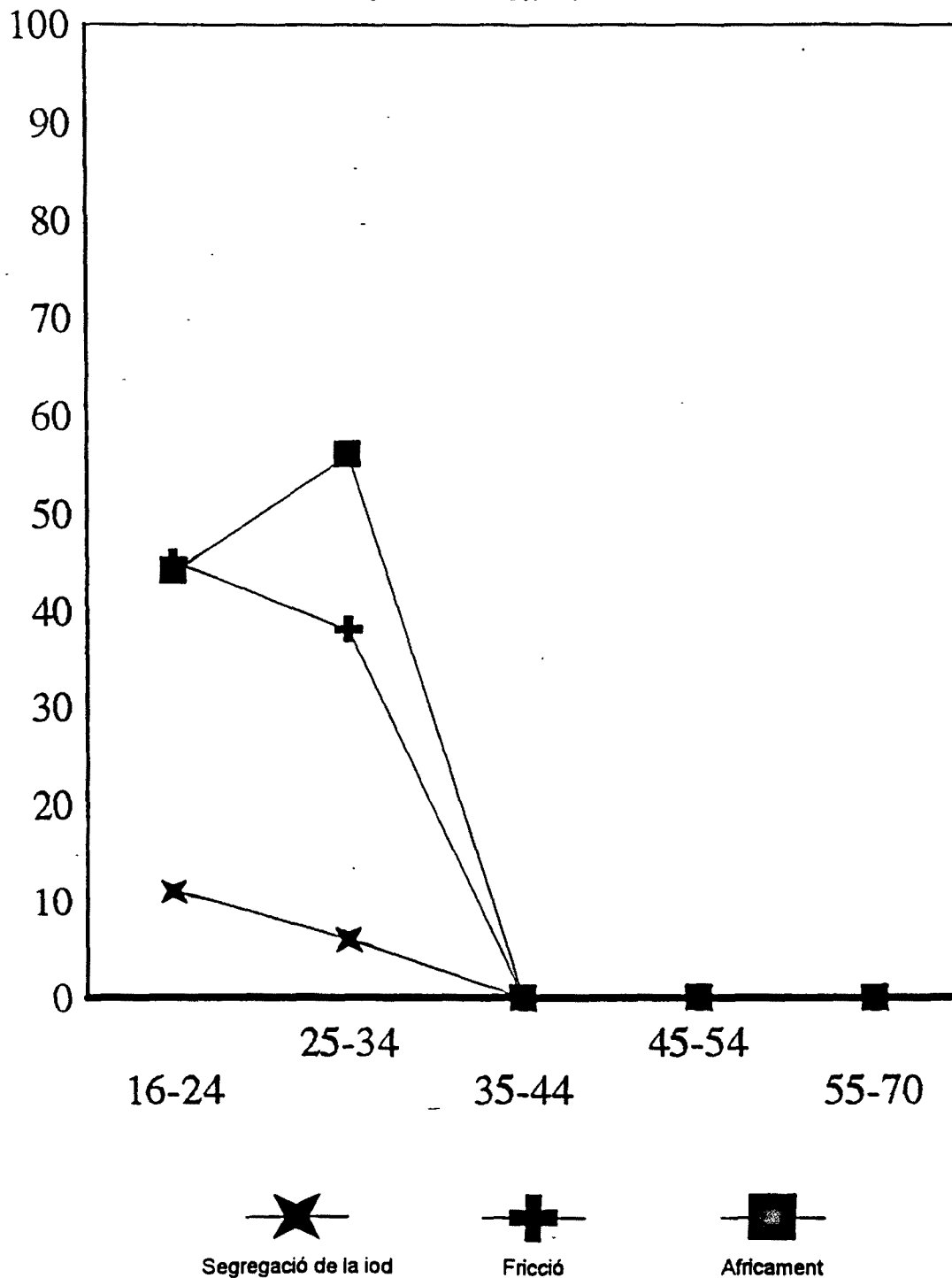

FIGURA 5.24

EDAT- ESTIL

Narrativa

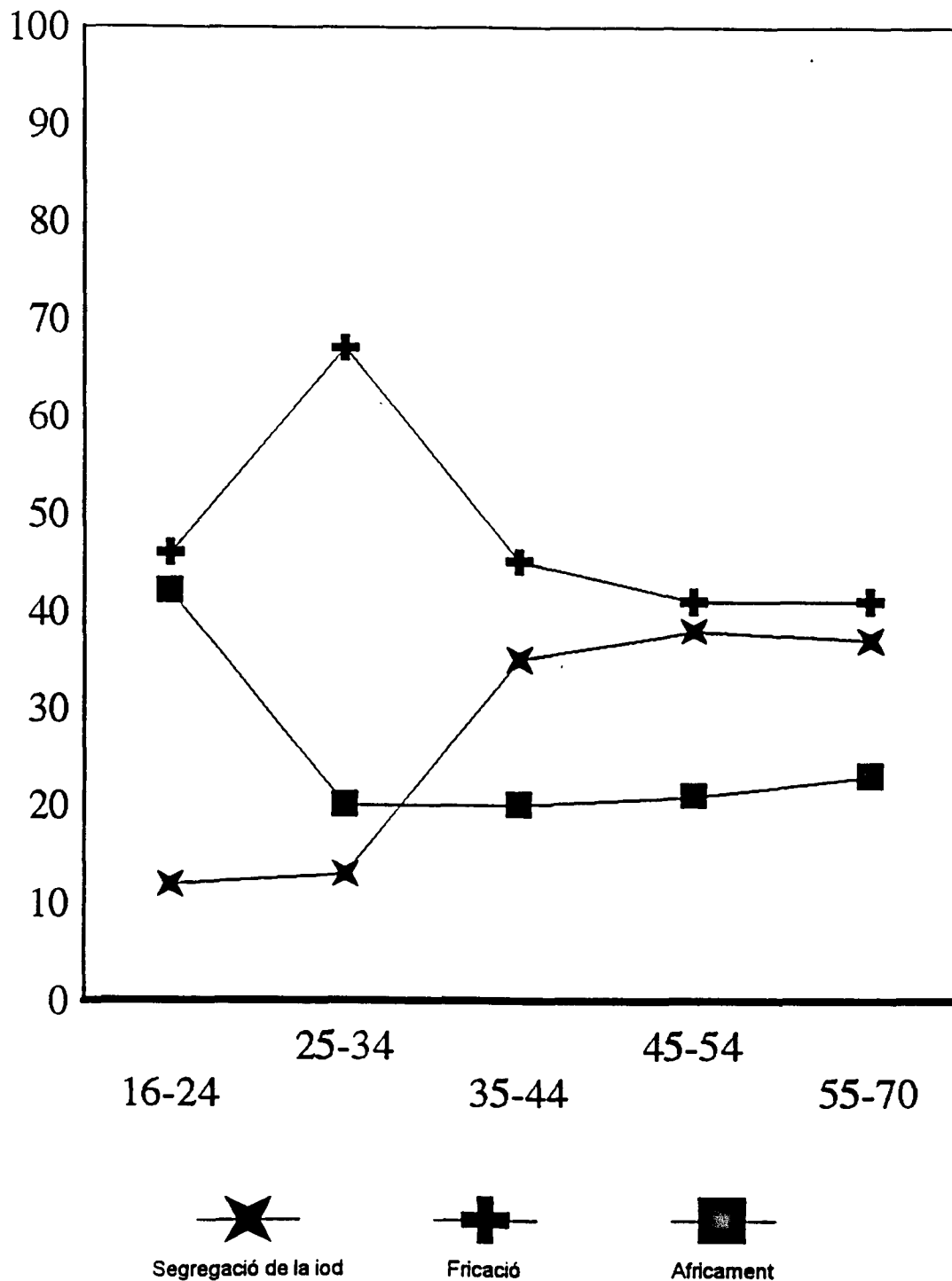

FIGURA 5.25

EDAT- ESTIL

Entrevista

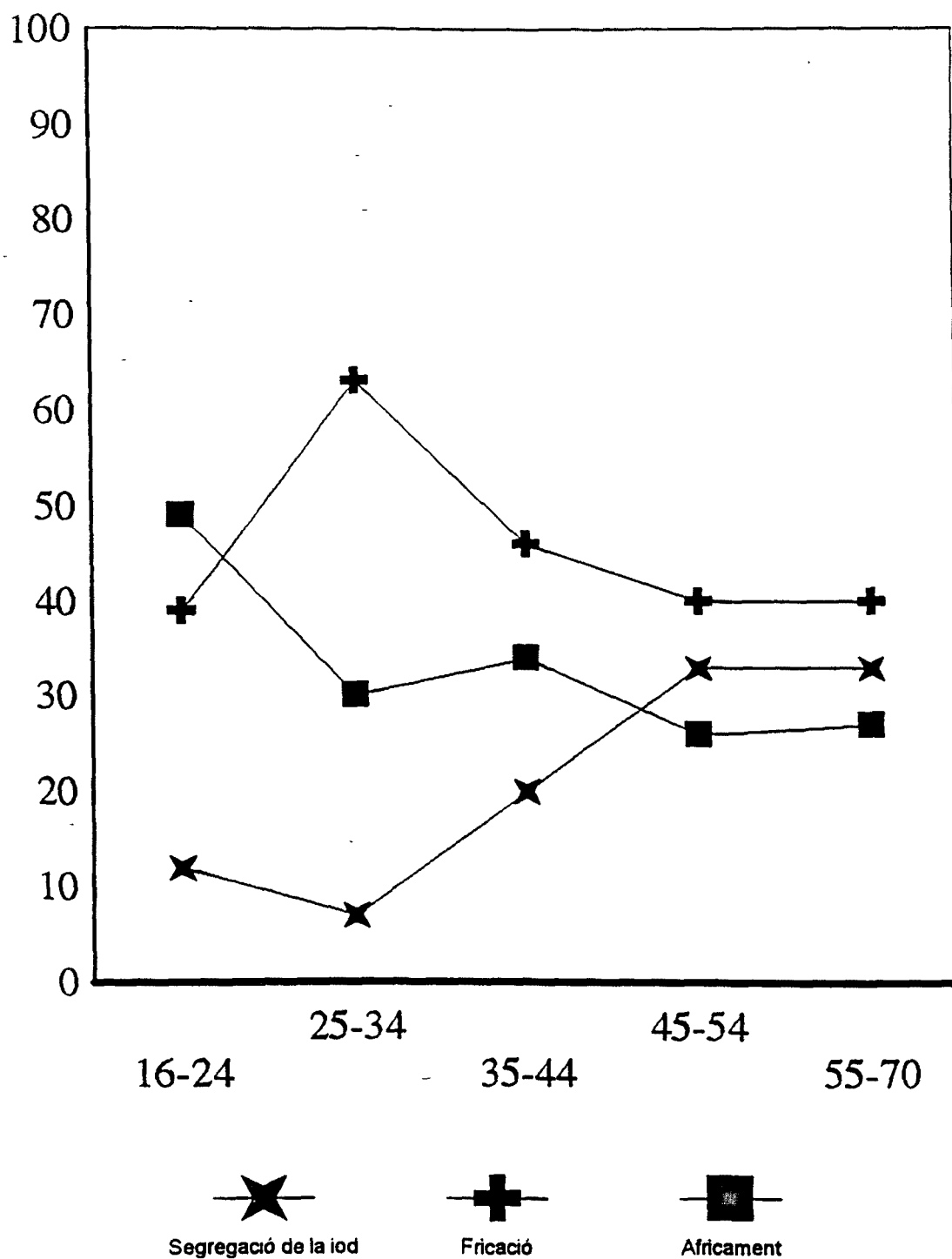

FIGURA 5.26

EDAT- ESTIL

Traducció

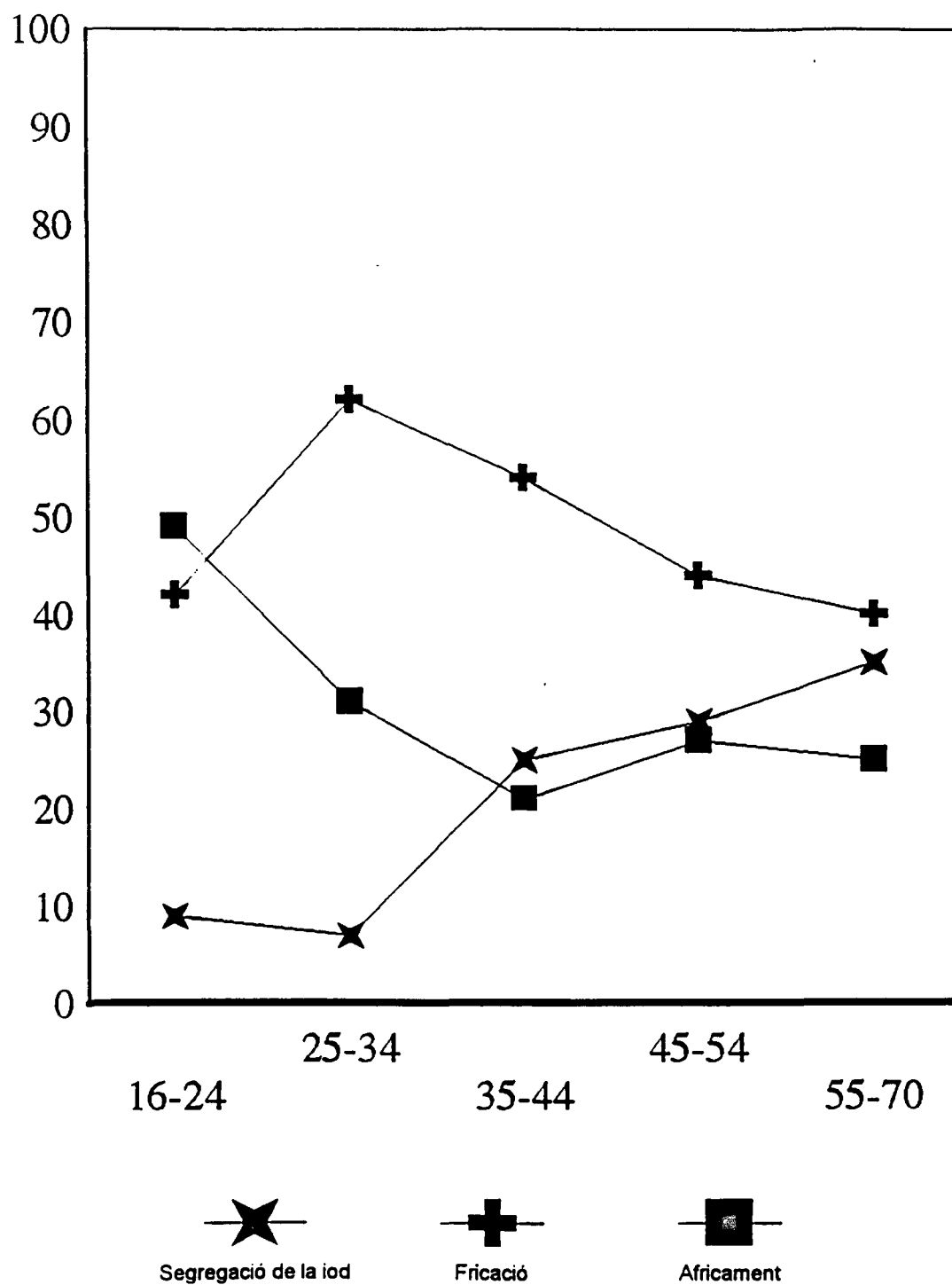

FIGURA 5.27

EDAT- ESTIL

Lectura

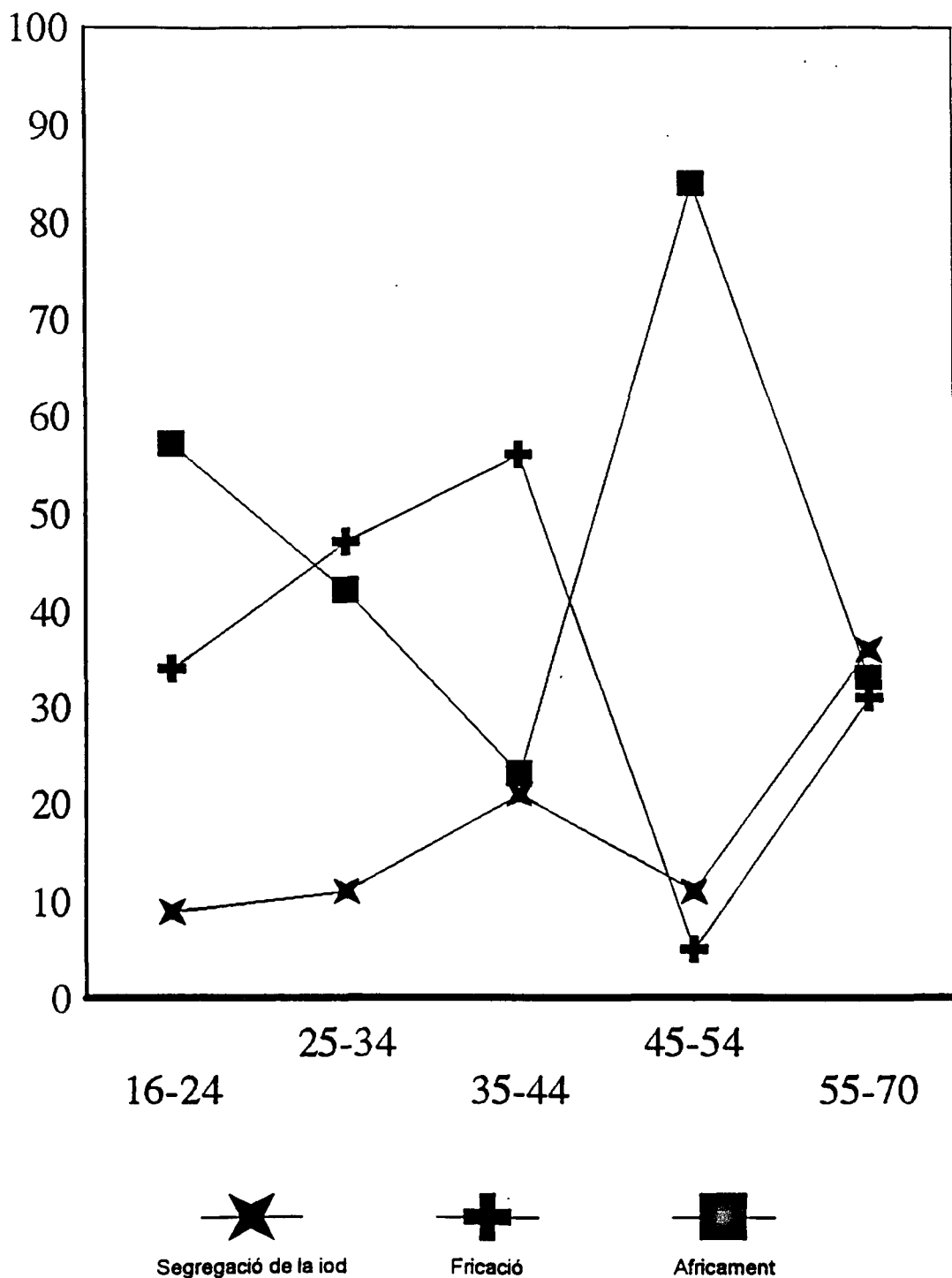
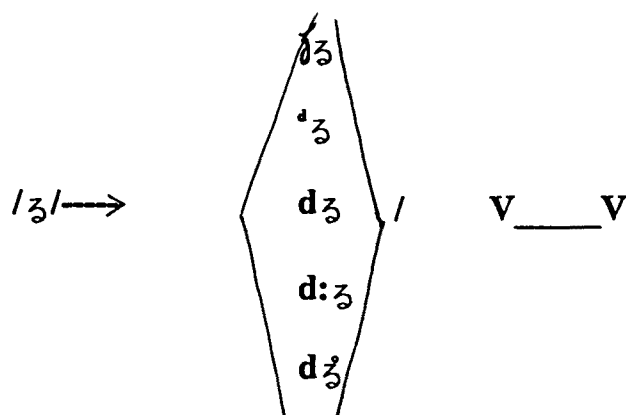

FIGURA 5.28

5.2.2.3 Segona quantificació

5.2.2.3.1 Valors probabilístics

L'anàlisi acústico-articulatòria de la variable va menar a una distinció matisada de cinc variants africades, que apareixien d'una manera prou freqüent com per ser tingudes en compte en la quantificació. Tanmateix, l'absència de treballs experimentals exhaustius que es refereixin a la variable en qüestió no m'ha permès formular unes hipòtesis prou sòlides per ser verificades. A 4.5, per tal d'exemplificar el model d'ordenació intrínseca, he aventurat un procés que relaciona a totes les variants africades, que no passa de ser, dins d'una lògica lingüística, purament intuïtiu.

La correlació de les cinc variants amb els diversos grups de factors perseguia els següents objectius:

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

- a. Determinar la significació dels grups de factors lingüístics en el patrocini de les diverses variants.
- b. Caracteritzar el comportament lingüístic dels grups socials, sobretot per establir una cronologia en temps aparent.
- c. Controlar la possible incidència del factor estilístic.

L'execució estadística d'aquesta segona quantificació, pel que fa a la predicció probabilística, ha proporcionat uns resultats neutrals o molt pròxims als valors de neutralització en gran part de les variables independents. Segons això, la previsió d'assolir els objectius acabats d'esmentar s'ha vist truncada i hem de concloure, per tant, que les anàlisis quantitatives s'han d'efectuar amb "classes de sons", delimitades pel criteri auditiu i validades per procediments empírics si el tipus de variable ho requereix. Tanmateix, hi ha un element que deixa aquesta qüestió en suspens: la possible influència en els resultats de la disminució d'ocurrències d'aquesta segona quantificació (2.079) en relació a la primera (6.347).

L'única variant que ha presentat un conjunt de casos importants de significació probabilística ha estat [dʒ], que considero un pas previ a l'apitxament prepalatal. Els factors que la patrocinen d'una manera clara han estat els següents:

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

a. Etimologia i derivació moderna

-g'n-	.348
-ejar	.275
-by-, -vy-	.247
-t'c, -d'c-	.242
-atge	.223
-dy-	.220
-gy-	.211
-j-	.210

b. Sexe: dona   .406   (la resta de variants han estat afavorides pels homes)

c. Edat: 16-24 anys   .328
                  25-34   .312

d. Ocupació:

estudiants	.675
prof. tècnics	.383
serveis	.338

5.2.2.3.2 Dades freqüencials

La incertesa sobre els possibles resultats dels diversos processos d'africament ja va influir en el disseny metodològic de la mostra en el sentit de reproduir a escala una població similar. D'aquesta manera, si els valors probabilístics no presentaven resultats destacables, almenys podríem utilitzar les dades per caracteritzar l'actuació dels informants i observar la freqüència de cada variant en la mostra, considerada com a representativa de la comunitat de parla.

A la figura 5.1 de l'apartat 5.2.1, ja hem vist quina és la freqüència global d'aparició de les cinc variants. Del 32'75% en relació al total de realitzacions corresponent a les variants africades, destaca el 35% de [d̤̞], que es convertirà en la variant més freqüent. El segon lloc l'ocupa [d̤̞̞] amb un 23'2%, mentre que la resta de les variants presenten percentatges similars: [d̤̞̞̞] 15%, [d̤̞̞̞̞] 13'7% i [d̤̞̞̞̞̞] 13'2%.

A l'apèndix II.2 es pot consultar el tractament gràfic efectual sobre les dades de la segona quantificació. En aquest apartat només prendré en consideració els resultats globals per a les cinc variants de les variables independents que s'han significat probabilísticament en relació a la variant [d̤̞̞̞̞̞̞], això és, etimologia i derivació moderna, sexe, edat i ocupació.

1. Etimologia i derivació moderna

La gràfica de la figura 5.28 mostra els resultats de les cinc variants en relació a la variable independent **etimologia i derivació moderna**.

Les dues variants que presenten percentatges més elevats són [d₃] i [d₂]. Totes dues mantenen un equilibri, que resulta favorable a la primera en els factors **-j-/t'c-, -d'c-/atge**, i a la segona a **-ejar/-by-, vy-/dy-/gy-/g'n-**. En canvi, a **-g-/antigues prefixacions/cultismes**, la realització [d₃] serà clarament predominant a [d₂], que presentarà uns percentatges, en uns casos iguals i en d'altres inferiors a la variant [d^a₃] i [d^o₃]. Les variants [d^o₃] i [d^a₃] i [d:3] mostren una actuació equilibrada, que es destaca a favor de [d:3] en els factors que inclouen mots amb les grafies *tg,tj*: **-dy-** (> *mitja*), **-gy-** (> *corretja*), **-g'n-** (> *imatge*), **-t'c-, -d'c-** (> *formatge, metge*). Sens dubte, les variables independents **coneixements de valencià normatiu i estil interactuen** en aquests resultats, que seran afavorits pels individus amb coneixements mitjans i superiors, i en els contextos estilístics més formals, l'entrevista i, sobretot, la lectura.

2. Sexe

Mentre que les variants [d^o₃], [d^a₃], [d₃] i [d:3] mostren percentatges lleugerament superiors en els homes, la variant [d₂] ha estat clarament patrocinada per les dones, tal com es desprèn de la gràfica de la figura 5.29.

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

Aquesta tendència a la realització semi-ensordida per part de les dones, probablement està relacionada amb el patrocini per part de les mateixes de la variant africada en conjunt en la quantificació anterior. Aquest resultat corrobora l'explicació del procés d'africament innovador com una interferència de mode d'articulació del castellà, en un primer estadi que, amb el temps, menarà a l'ensordiment total de l'africat (apitxament prepalatal).

3. Edat

La gràfica de la figura 5.30 reflecteix una evolució inversa pel que fa als percentatges de les variants $[d_{\text{z}}$] i $[d_{\text{z}}^{\text{h}}]$ en l'eix temporal, de tal manera que s'insinua un patró generacional per a totes dues. Tant $[d_{\text{z}}$] com $[d_{\text{z}}^{\text{h}}]$ es mantenen estables dels 35 als 70 anys, la primera amb valors freqüencials alts i la segona amb valors bastant inferiors, superats pels de les variants $[^{\text{h}}\text{z}]$ i $[\text{z}^{\text{h}}]$. Tanmateix, la tendència s'inverteix a partir del grup d'edat de 25-34 anys, on la realització $[d_{\text{z}}$] assoleix el seu percentatge mínim i la variant $[d_{\text{z}}^{\text{h}}]$ arriba al seu valor màxim. Els individus de 16-24 anys mantenen aquesta tendència, però els percentatges d'ambdues realitzacions s'aproximaran.

Pel que fa a les variants $[\text{z}^{\text{h}}]$, $[^{\text{h}}\text{z}]$ i $[d:\text{z}]$, mantenen un equilibri en els seus resultats. Es pot observar, però, com la realització $[d:\text{z}]$ experimenta un lleuger augment entre 16 i 34 anys, probablement causat per la interacció del context estilístic de lectura amb la presència de les grafies *tg,tj*, que afavorei-

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

xen mínimament aquesta variant. La realització [ɔ̃] també mostra una evolució ascendent a mesura que augmenta la edat. Amb moltes reserves, es podria aventurar un procés de lenició de l'antiga [d̃] que tindria en la variant [ɔ̃] el següent pas evolutiu.

4. Ocupació

La gràfica de la figura 5.31 reflecteix el comportament lingüístic de les variants africades en funció del factor ocupacional.

En aquesta ocasió, els valors assolits per les variants [d̃] i [d̃] tornen a delimitar dos conjunts de factors. Un seria el format per agricultors, pescadors, treballadors industrials, mestresses de casa i jubilats, on la variant [d̃] seria àmpliament majoritària i la realització [d̃] presentaria percentatges baixíssims. L'altre aplegaria estudiants, professionals tècnics i treballadors de serveis, que presentarien com a variant predominant la [d̃]. Les variants [ɔ̃], [ɔ̃] i [d:̃] mostren un comportament equilibrat en què només destaca l'augment del percentatge de la primera el factor jubilars. El fet que l'esmentat factor constitueixi una part important del grup d'edat 55-70 anys justifica aquest increment.

Aquests resultats, tal com passava amb el patrocini de [d̃] per les dones, tornen a posar de relleu una gran similitud amb els de la primera quantificació pel que fa a la preferència de la realització africada global.

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

Sembla lògic que siguin els grups que solen interaccionar més en castellà els que presentin la variant més propera a la finalització del procés $d\text{z} > t\text{f}$.

ETIMOLOGIA

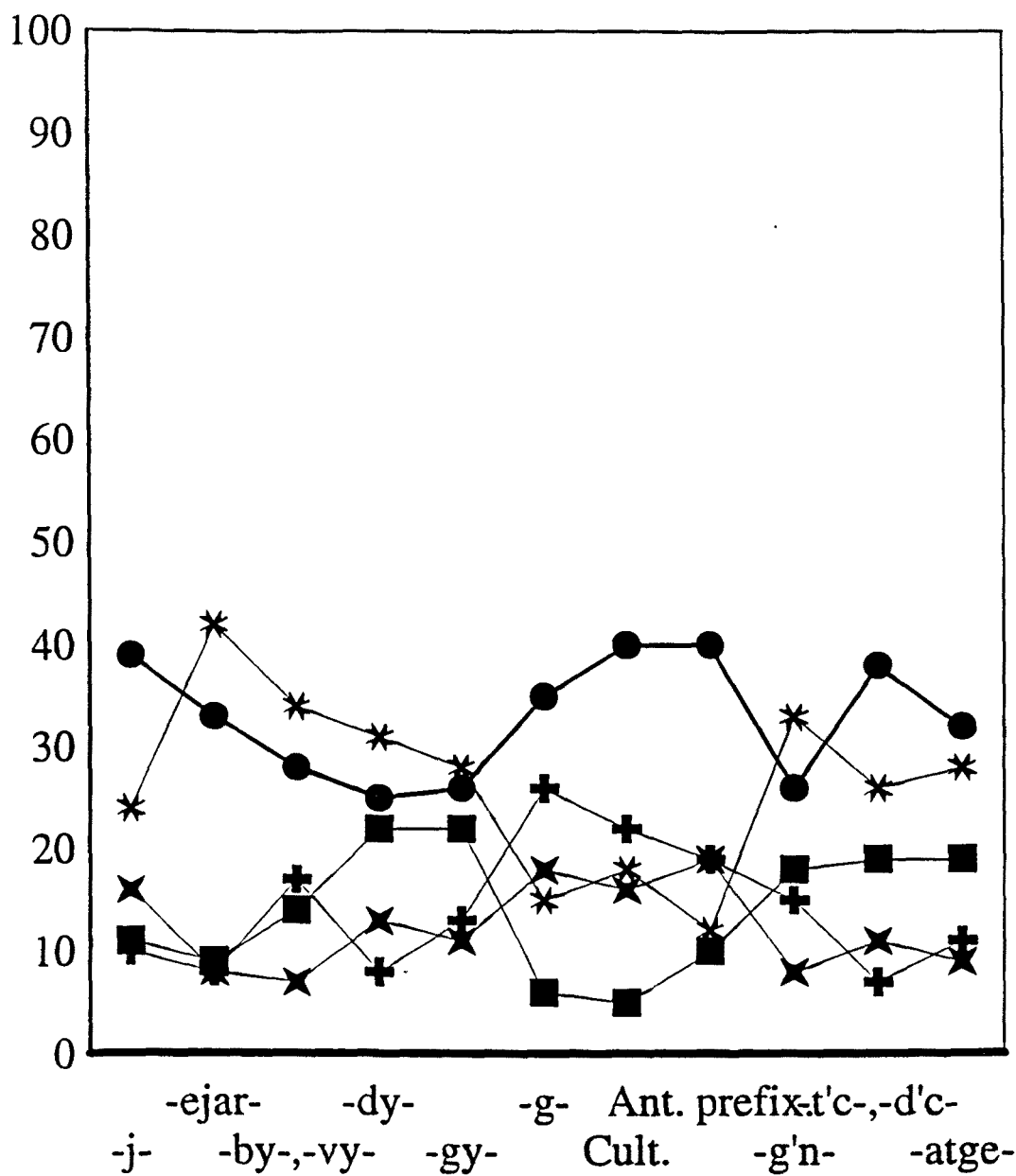

FIGURA 5.29

SEXE

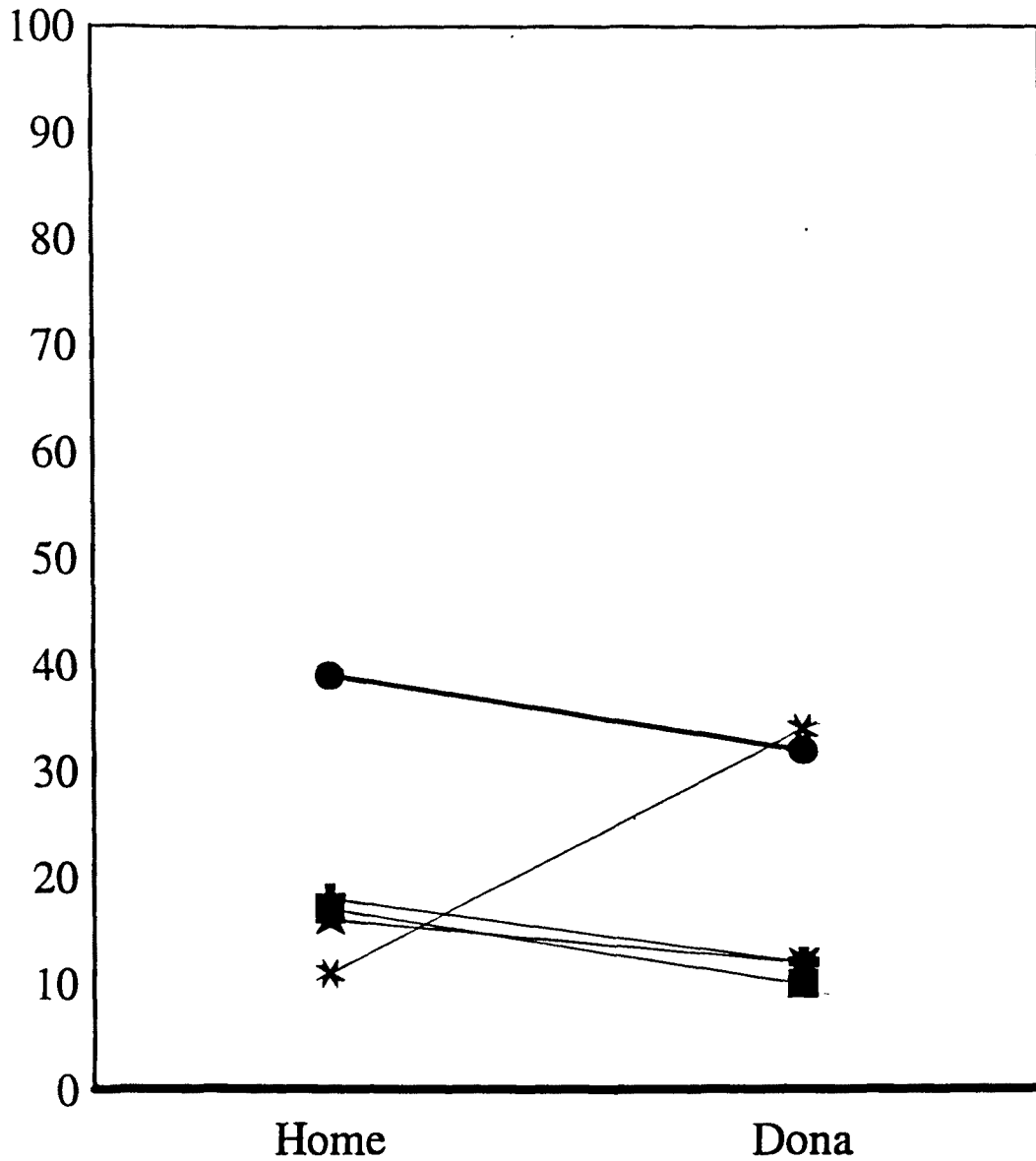

FIGURA 5.30

EDAT

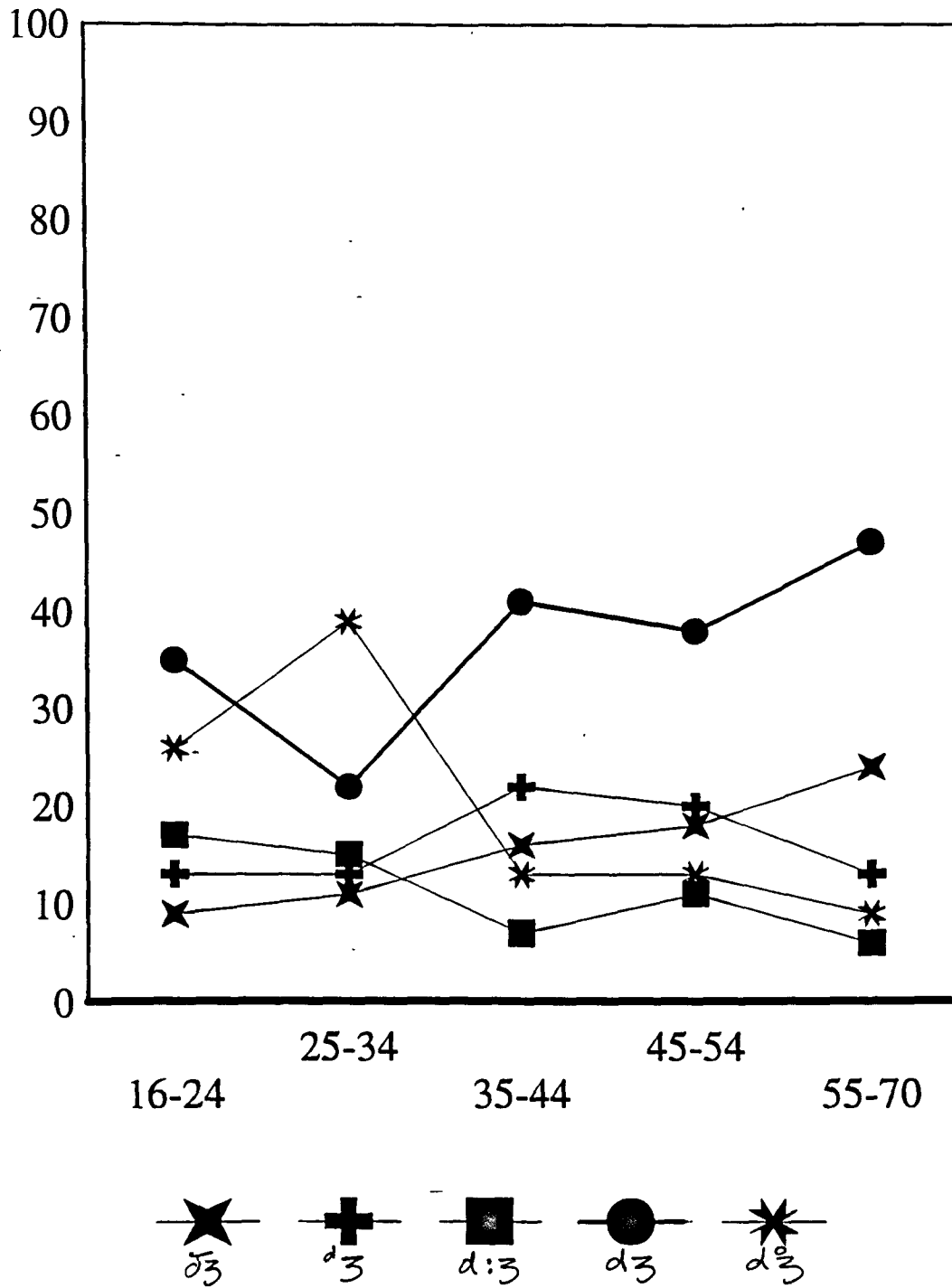

FIGURA 5.31

OCUPACIÓ

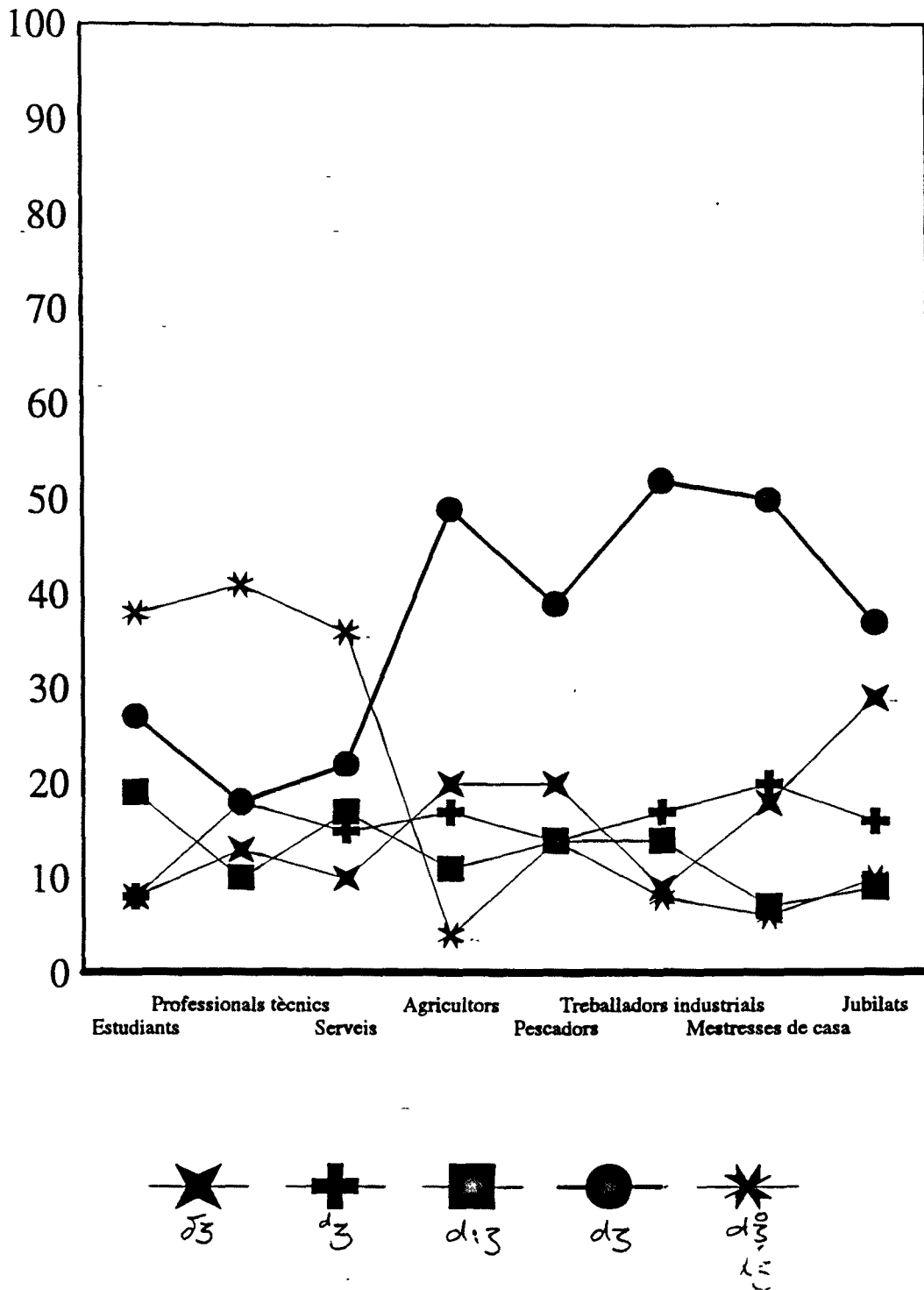

FIGURA 5.32

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

5.3 Resultats de la prova d'observació anònima

A 3.3.1.2 ja he advertit del valor estadístic nul d'aquesta tècnica. Tanmateix, la seva importància rau en el fet que les dades obtingudes són qualitativament molt importants, ja que s'obtenen en una situació natural i corresponent, per tant, a l'estil casual.

Els resultats de les nostres dades han estat els següents:

Mot *roja*:

Edat

15-34	[ɾ̃ ɾ̃] 10%	[ɾ̃] 60%	[d ɾ̃] 30%
35-54	[ɾ̃ ɾ̃] 55%	[ɾ̃] 37%	[d ɾ̃] 8%
+ 55	[ɾ̃ ɾ̃] 77%	[ɾ̃] 20%	[d ɾ̃] 3%

Sexe

Home	[ɾ̃ ɾ̃] 27%	[ɾ̃] 54%	[d ɾ̃] 19%
Dona	[ɾ̃ ɾ̃] 30%	[ɾ̃] 42%	[d ɾ̃] 28%

Mot *metge*:

Edat

15-34	[ɾ̃ ɾ̃] 8%	[ɾ̃] 34%	[d ɾ̃] 58%
35-54	[ɾ̃ ɾ̃] 24%	[ɾ̃] 40%	[d ɾ̃] 38%
+ 55	[ɾ̃ ɾ̃] 35%	[ɾ̃] 30%	[d ɾ̃] 35%

ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE LES DADES

Sexe

Home	[ɾ̃ ʒ]	12%	[ʒ] 35%	[dʒ] 53%
Dona	[ɾ̃ ʒ]	15%	[ʒ] 30%	[dʒ] 55%

Aquestes dades coincideixen essencialment amb els patrons d'estratificació generacional obtinguts en l'apartat anterior per a les regles de segregació de la iod i de fricació. Pel que fa al patrocini de la realització [ʒ] pels homes i [dʒ] per les dones, les dades també són coincidents.

6. CONCLUSIONS

6.CONCLUSIONS

Aquesta recerca partia d'una hipòtesi genèrica segons la qual la variabilitat que s'observava en la variable fonològica estudiada no era deguda a l'atzar, a l'elecció indiscriminada de variants que comptessin amb les mateixes possibilitats d'aparició en qualsevol entorn, tal com passaria si es tractés de variants lliures. Ans al contrari, hom tenia la convicció que l'esmentada variabilitat es trobava subjecta a una sèrie de condicionants lingüístics i extralingüístics, que es farien patents amb una anàlisi exhaustiva del fenomen. L'observació dels resultats obtinguts sobre la distribució de les diverses variants permet confirmar, sense cap mena de dubte, la hipòtesi abans anunciada, ja que la variació és el resultat del compliment d'un nombre determinat de regles la freqüència d'aplicació de les quals està en estreta relació amb la presència de certs determinants lingüístics i socials.

L'anàlisi de la variació sincrònica en l'estudi dels canvis lingüístics en curs en la parla de les comunitats ja ha proporcionat molts bons resultats, de tal manera que la sociolingüística de la variació i la sociolingüística històrica han de ser considerades dues cares de la mateixa moneda. Sobre les seves assumpcions teòriques, els resultats d'aquest treball corroboren, d'una banda, que la comprensió del desenvolupament d'un canvi lingüístic és impossible fora de l'estructura social de la comunitat en què ocorre, i, de l'altra, que

CONCLUSIONS

l'heterogeneïtat lingüística és en ella mateixa una font constant de canvi, alhora que molts d'aquests canvis tenen una motivació social.

A l'apartat teòric corresponent al canvi lingüístic, ja he enumerat els principis o problemes que subjauen als fonaments empírics de la teoria. Ara, m'hi tornaré a referir per tal d'exposar les conclusions sobre la dinàmica adoptada pel fenomen variable objecte d'estudi.

1. Restricció

El canvi lingüístic triat ha estat àmpliament tractat per la lingüística històrica i s'insereix dins de la tendència romànica al desafricament. Com hem vist, no hi ha un acord unitari sobre el seu desenvolupament diacrònic. Aquesta recerca ha centrat els seus esforços explicatius en la variabilitat observada en la prepalatal sonora intervocàlica, amb la intenció d'aportar dades en temps aparent que ajudin a clarificar la dinàmica evolutiva del fenomen.

2. Transició

El plantejament inicial partia de la suposició segons la qual el procés de desafricament, que en l'àrea lingüística on es troba la comunitat de parla investigada actua tant en mots procedents de -g-, -j-, -gy-, -by-, -vy-, -dy- com de -t'c-, -d'c-, -g'n-, encara no havia assolit el seu estadi definitiu, ja

CONCLUSIONS

que la realització [ɪ̯] era força freqüent, sobretot en la generació de més edat. En aquest sentit, els patrons d'estratificació generacional invertits que s'han obtingut en les regles de segregació de la iod i de fricació confirmen plenament la natura tradicional de la realització amb anticipació de la semivocal, enfront del caràcter innovador de la variant [ɹ̥]. El que no havia previst era la presència, també força freqüent, de realitzacions africades en les generacions més grans. Aquesta constatació s'ha tingut molt en compte a l'hora d'interpretar els valors probabilístics corresponents a la regla d'africanament, ja que fan referència a dos fenòmens de natura explicativa diferent: l'un, de caràcter conservador, patrocinat pel grup d'edat més gran, i, l'altre, de caràcter innovador, afavorit per les generacions més joves.

Els resultats de l'encreuament de les variables independents **etimologia i derivació moderna-edat** reflecteixen l'itinerari seguit per les diverses variants, que es podria resumir en un triple comportament dels diversos factors:

a. El primer grup estaria format pels factors **-j-/ejar/-by-, -vy-/dy-/gy-**. Es caracteritza per una disminució progressiva de la variant [ɪ̯] a mesura que descendim en el *continuum* d'edat, paral·lela a un augment de la realització [ɹ̥], que assoleix el seu nivell més alt en el grup de 25-34 anys. Pel que fa a la variant africada, si entre els 35 i els 70 anys mostra percentatges discrets, quan baixem als grups d'edat inferiors l'augment és considerable, de tal

CONCLUSIONS

manera que en el grup de 25-34 anys ja superen les realitzacions amb semivocal, i en el de 16-24 anys es converteix en la més freqüent.

b. El segon grup, el constituïrien els factors *-t'c-, -d'c/-g'n-/atge*. En aquesta ocasió s'observa un comportament singular del grup d'edat de 55-70 anys, que presenta com a realitzacions majoritàries les africades, seguides a poca distància de [ʒ]. Els grups d'edat de 45-54 anys i de 35-44 anys manifesten una actuació similar en la qual el procés de desafricament avança de tal manera que la realització [ʒ] supera les africades, i, alhora, la variant [i ʒ] també augmenta el seu percentatge. La resta de grups d'edat, de 25-34 i de 16-24 anys, encanten una nova dinàmica clarament favorable a les realitzacions africades, paral·lela a una disminució progressiva de [ʒ]. Els percentatges de la variant [i ʒ] són mínims.

En aquest cas, els resultats defineixen un perfil curvilini, on són els individus de 35 a 54 anys els qui presenten els nivells més alts de realitzacions fricatives, amb i sense semivocal, i els més baixos d'africades.

c. El darrer grup seria el format pels factors cultismes/antigues prefixacions/*-g-*. Es caracteritza per un comportament similar en tot el *continuum* d'edat, definit per un equilibri entre les realitzacions fricatives sense semivocal i les africades, només trencat en el grup de 25-34 anys amb un predomini clar de les primeres, i la presència mínima de la variant [i ʒ], que acabarà sent nul·la en els grups d'edat de 25-34 i de 16-24 anys.

CONCLUSIONS

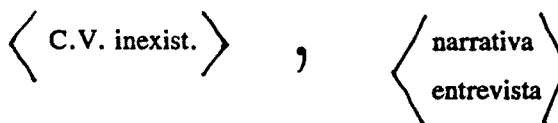
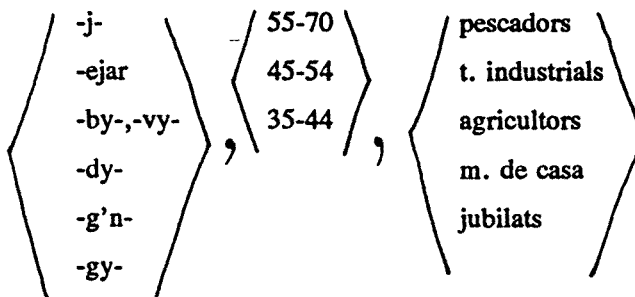
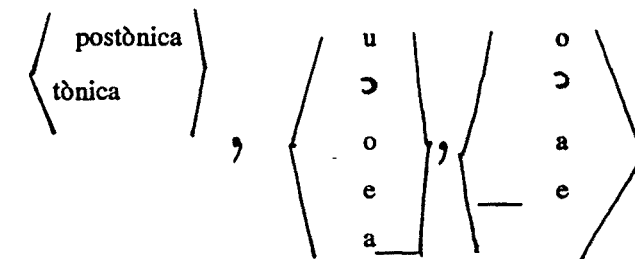
Convé assenyalar que els mots que formen part d'aquest conjunt de factors presenten un context vocàlic posterior amb vocals altes. En el cas dels factors cultismes/-g-, majoritàriament és la [i], i en el cas de les antigues prefixacions serà la [u]. Aquest factors patrocinen amb una altíssima probabilitat les realitzacions africades i, tot i mantenir-se molt prop dels valors de neutralitat, eren les vocals que presentaven una més alta probabilitat d'aplicació de la regla d'africament. Aquesta coincidència deixa les portes obertes al dubte sobre quin dels dos factors és el responsable de l'africament d'aquests mots: el manteniment de les antigues pronúncies africades en els mots en qüestió, o bé un context vocàlic amb vocals altes que afavoreixen articuladòriament les realitzacions africades.

3. Inserció

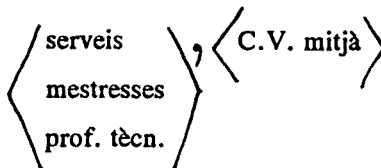
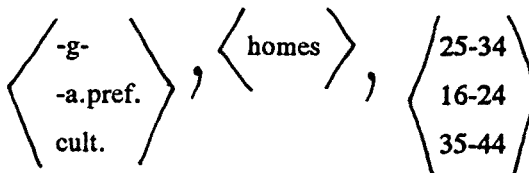
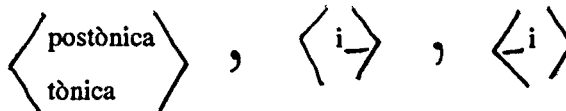
La millor manera de donar compte tant de la matriu social com lingüística en què es verifica el canvi és la formulació de les regles variables dels processos considerats, en funció dels resultats probabilístics:

CONCLUSIONS

(1) /ɜ̄/ → ⟨ī ɜ̄⟩ /

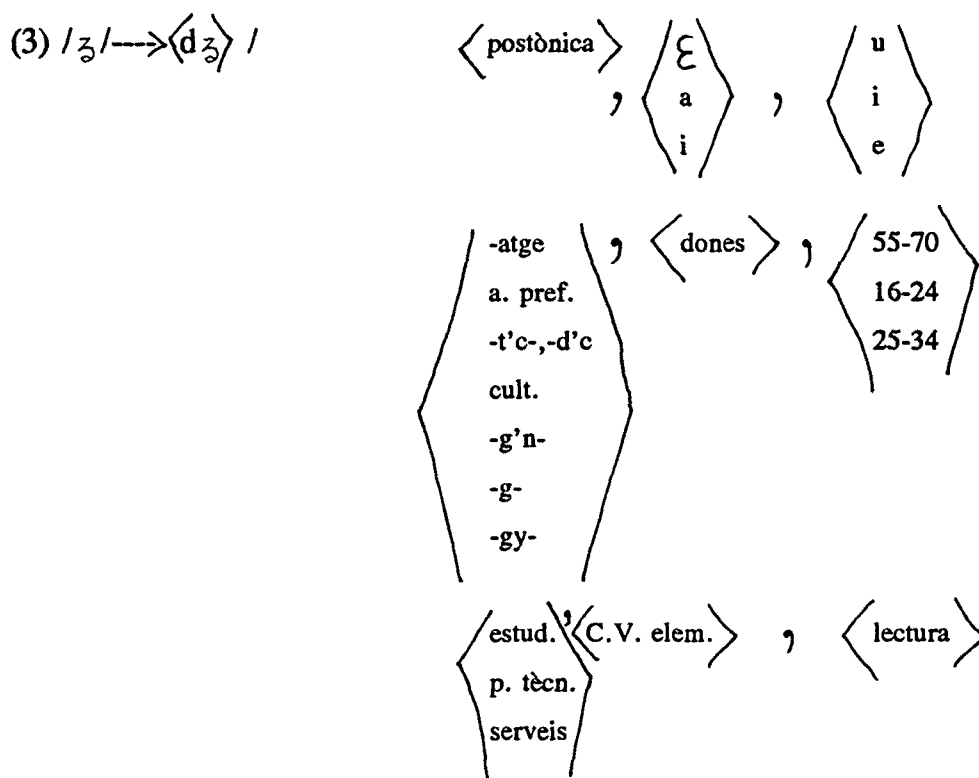

(2) /ɜ̄/ → ⟨ɜ̄⟩ /

CONCLUSIONS

4. Avaluació

L'anàlisi de les reaccions subjectives dels membres de la comunitat envers el canvi en curs és indispensable per a la interpretació de les regles variables. En aquest recerca, els resultats de la prova d'avaluació subjectiva han esdevingut fonamentals a l'hora d'explicar les causes dels diversos processos:

- a. La presència-absència de [i] en les realitzacions [i ɜ̃]-[ɜ̃] no ha estat percebuda a causa de la similitud articulatòria dels dos sons: tots dos palatals i sonors. En conseqüència, si no hi ha consciència del fenomen hem de

CONCLUSIONS

preveure una explicació interna de la seva variabilitat, si més no en els orígens.

b. L'intent d'establir un paràmetre valoratiu de les diverses variants s'ha vist truncat pel fet que la valoració o el rebuig no s'han fet en funció de la variable, sinó de la globalitat dels sociolectes que es recollien en l'experiment. Amb tot, sembla clar que a la variant [d̺] no se li atribueix cap tipus de prestigi ni de rebuig i, alhora, se la considera majoritàriament aliena. En canvi, el correlat sord del valencià apitxat [t̺] sí que ha estat objecte d'estigmatització per part d'un nombre important d'informants.

El prestigi encobert, que clarament es detecta en la valoració-contracció de les veus benicarlandes, em sembla que té molt a veure amb el caràcter deficitari de la vehiculació d'un estàndard valencià oral, que, d'altra banda, encara es troba en fase de fixació.

5. Actualització

Hem arribat al punt més important i, alhora, el que planteja més problemes per resoldre. Es tracta d'identificar els factors lingüístics, socials o estilístics que motiven el canvi. Es tracta, en definitiva d'explicar les causes del canvi.

El fenomen variable estudiat pren bàsicament dues direccions, representades per les variants innovadores: d'una banda, tenim un tendència

CONCLUSIONS

que mena a la finalització del procés de desafricament amb la generalització de la variant [ʒ], i, de l'altra, ens trobem amb una tendència inversa que afavorirà les realitzacions africades.

El primer prendrà el següent itinerari $d_{\text{ʒ}} > i_{\text{ʒ}} > \text{ʒ}$. Sobre el pas $d_{\text{ʒ}} > i_{\text{ʒ}}$ no tinc informacions probabilístiques, però el fet que en la quantificació de les variants africades la realització [ʃʒ] presenti els percentatges més elevats en el grup d'edat de 55-70 anys em permet aventurar, encara que amb moltes reserves, una possible vocalització del segment oclusiu a causa d'un procés de lenició o afebliment, que tindria com a realització intermèdia el so aproximant [ʃ]. Pel que fa a la caiguda de la semivocal $i_{\text{ʒ}} > \text{ʒ}$, es tracta d'un canvi des de baix o no-conscient. En conseqüència, els grups de factors que adquiriran un veritable protagonisme seran els lingüístics. Dels grups socials que patrocinen la regla de fricació destaca el grup amb coneixements mitjans de valencià normatiu, que, en contextos estilístics formals, sobretot en la lectura de mots amb les grafies *g,j*, afavorirà la realització sense semivocal.

Quant al procés d'africament $\text{ʒ} > d_{\text{ʒ}}$, la consciència sociolingüística dels parlants en relació a la variable aportava informacions que podien semblar contradictòries: d'una banda, la prova d'avaluació subjectiva indicava que [dʒ] no és una variant prestigiosa, però tampoc estigmatitzada, i, de l'altra, el comportament estilístic, que en els usos formals sol afavorir la variant de prestigi, assenyalava un patrocini de [dʒ] en el context més formal,

CONCLUSIONS

la lectura. Davant d'aquest dilema, calia avaluar noves dades, encara que d'entrada em resistia a explicar el procés d'africament segons condicionants interns, ja que aquesta realització anava en direcció contrària a la tendència històrica al desafricament. L'anàlisi dels resultats dels grups de factors socials sexe i ocupació tornava a associar els factors afavoridors amb el prestigi: les dones solen adoptar la variant prestigiosa, i els grups ocupacionals estudiants, professionals tècnics i treballadors del sector serveis eren els que tenien més necessitat d'utilitzar un instrument comunicatiu de prestigi. Aquestes dades van resultar força reveladores, ja que si el prestigi no el representava la variant [d̺], s'insinuava la possibilitat que fos l'ús de la veritable varietat formal, el castellà, la causa d'aquesta realització. D'entrada, la hipòtesi no resultava gaire versemblant ja que el castellà dels meus informants no disposa d'aquest so. Tanmateix, podia tractar-se d'una interferència de mode d'articulació. La confirmació ha arribat amb els valors probabilístics de la segona quantificació, que mostren per a la realització semi-ensordida [d̺] uns resultats força similars als de la variant africada global de la primera quantificació. Segons això, ens trobem en un pas intermedi cap a l'apitxament prepalatal. D'altra banda, conscient que la interferència del castellà no només afectaria aquesta variable, vaig procedir a l'anàlisi de la parla d'alguns informants amb forta presència d'aquestes realitzacions, cosa que va corroborar l'alt grau d'interferència, a tots els nivells, que mostraven.

CONCLUSIONS

Demostrada la hipòtesi de la interferència de mode d'articulació del castellà com a causant de les realitzacions africades, podem dir que, en aquesta ocasió, es tracta d'un canvi per dalt o conscient, però de manera indirecta, ja que és l'ús de la llengua de prestigi la causa d'aquesta variant.

Sobre la predictibilitat d'aquest canvi, sembla clar que la realització africada, ara encara en fase de difusió inicial, serà la variant triomfadora: és afavorida pels grups d'edat més joves, que són els ciutadans del demà; el patrocini de les dones també és important, ja que solen passar-se més temps en contacte amb els fills; d'altra banda, aquesta variant és la que té més possibilitats de ser vehiculada com a estàndard al País Valencià.

En cas que aquest canvi es generalitzi en posició intervocàlica, el sistema es veurà afectat per una reestructuració fonològica: el fonema /z/ es convertirà en /d_z/, ja que la variant [d_z] presenta una realització categòrica (o semicategòrica) en les posicions inicial i postconsonàntica.

Sobre la tendència a l'apitxament que insinua la realització [d_z], la situació de contacte de llengües clarament favorable al castellà fa preveure un avenç del procés. D'altra banda, l'estigmatització de l'ensordiment prepalatal i la promoció de [d_z] com a variant estàndard podrien contribuir a frenar-lo.

7. BIBLIOGRAFIA

7. BIBLIOGRAFIA

ALAMON, F. (1985) Anàlisi espectrogràfica dels sons fricatius i africats prepalatals de la varietat lleidatana del català nord-occidental, Tesi de Llicenciatura inèdita, Universitat de Barcelona-Estudi General de Lleida.

ALARCOS, E. (1958) Algunas consideraciones sobre la evolución del consonantismo catalán, dins CATALAN, D. (ed.) (1958) Estructuralismo e historia (Miscel·lània homenatge a A. Martinet), 3 vols., Universidad de la Laguna, II, pp. 5-40. Trad. cat. ALARCOS, E. (1983) L'evolució del consonantisme català, dins **Estudis de lingüística catalana, pp. 79-117.**

BIBLIOGRAFIA

ALCOVER, A.M. (1908) Una mica de dialectologia catalana, Bolletí del Diccionari de la Llengua Catalana, 4, pp. 194-303.

ALCOVER, A.M. i F de B. MOLL (1929) La flexió verbal en els dialectes catalans, Anuari de l'Oficina Romànica de Llengua i Literatura, II-V.

ALCOVER, A.M. i F. de B. MOLL (1930-1962) Diccionari català-valencià-balear (DCVB), 10 vols, Palma de Mallorca.

ALONSO, D. (1962) La fragmentación fonética peninsular, Enciclopedia lingüística hispánica, 1.

ALTURO, N. i M.T. TURELL (1990) Linguistic change in Pont de Suert: The study of variation of /z/, Language Variation and Change, 2, pp. 19-30.

ALVAR, M. (1973) Estructuralismo, geografía lingüística y dialectología actual, Madrid, Gredos.

BIBLIOGRAFIA

ANDERSON, J.M. (1973) Structural Aspects of Language Change, London, Longman Group Ltd. Trad. Cast. de José L. Melena (1977) Aspectos estructurales del cambio lingüístico, Madrid, Gredos.

ARACIL, L.V. (1971) The (pre-)history of Sociolinguistics, ponència presentada al 13th International Congress of Romance Linguistics and Philology, Universitat de Laval, Québec. Trad. cat. dins ARACIL, L.V.(1982) Papers de sociolingüística, Barcelona, La Magrana, pp. 79-94.

ARACIL, L.V. (1983) Dir la realitat, Barcelona, Edicions dels Països Catalans.

ASCOLI, G.I. (1873) Saggi ladini, Archivio Glotologico Italiano, 1, Torino, pp. 1-556.

Atlas Lingüístic del Domini Català (ALDC), dirigit per A.M. Badia i J. Veny, obra inèdita.

Atlas Lingüístico de la Península Ibérica (ALPI), vol. I (Fonética)(1962), dirigit per T. Navarro Tomàs.

BIBLIOGRAFIA

BADIA, A.M. (1951) Gramática histórica catalana, València, Noguer.

Trad. cat. (1981) Gramàtica històrica catalana, València, 3 i 4.

BAILEY, Ch.J. (1972) La integración de la teoría lingüística: reconstrucción interna y el método comparado en el análisis descriptivo, dins STOKWELL-MACAULAY (1972: 49-61).

BAILEY, Ch.J. (1973) Variation and Linguistic Theory, Arlington (Virginia), Center for Applied Linguistics.

BAILEY, Ch. J. i R.W. SHUY (1973) New ways of analysing variation in English, Washington D.C., Georgetown University Press.

BARBERÀ, J. et alii (1980) Curs de gramàtica normativa per a ús dels valencians, I, II i III, València, ICE de la Universitat de València.

BARNILS, P. (1913) El parlar apitxat, Butlletí de Dialectologia Catalana, 1, pp. 18-25.

BARNILS, P. (1919) Dialectes catalans, Butlletí de Dialectologia Catalana, 7, pp. 1-10.

BIBLIOGRAFIA

BARTOLI, M. i G. BERTONI (1928) Breviario di neolinguistica, Modena

BASTARDAS, A. i J. SOLER (eds.) (1988) Sociolingüística i llengua catalana, Barcelona, Empúries.

BAUGH, J. i J. SHERZER (eds.) (1984) Language in use: Readings in sociolinguistics, Englewood Cliffs, NJ Prentice-Halle.

BELL, A. (1984) Language style as audience design, Language in Society, 13, pp. 145-204.

BELTRÁN, M. (1991) Sociedad y lenguaje. Una lectura sociológica de Saussure y Chomsky, Madrid, Fundación Banco Exterior.

BICKERTON, D. (1972) The structure of polylectal grammars, dins SHUY, R. (ed.) Sociolinguistics, 23rd Annual Roundtable, Washington, DC, Georgetown University Press, pp. 17-42.

BIERBACH, C. (1988) Les actituds lingüístiques, dins BASTARDAS-SOLER (eds.) (1988:155-183).

BIBLIOGRAFIA

BOIX, E. (1985) Naltros parlem mal català: actituds interdialectals entre els caleros de Palamós, dins Actes del Quart Col.loqui d'Estudis Catalans de Nord-Amèrica, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, pp. 57-84.

BONAVIDA, A. (1979) Nociones de acústica, Electroacústica, Barcelona, la Salle Bonanova.

BORREGO, J. (1981) Sociolingüística rural. Investigación en Villadepera de Sagayo, Salamanca, Ediciones Universidad de Salamanca.

BORZONE, A.M. (1980) Manual de fonética acústica, Buenos Aires, Hachette.

BOURDIEU, P. i L. BOLTANSKI (1975) Le fetichisme de la langue, dins Actes de la recherche en Sciences Sociales, 4, pp. 2-35.

BRIGHT, W. (ed.) (1966) Sociolinguistics. Proceedings of the UCLA Sociolinguistics Conference, The Hague, Mouton.

BIBLIOGRAFIA

CALERO, M.A. (1993) Estudio sociolingüístico del habla de Toledo, Lleida, Publicacions de la Universitat de Lleida.

CASANOVA, E. (1984) Grup fonètic dèbil i préstec: a propòsit dels reflexos de -TICUM en català, dins Miscel.lània Sanchis Guarner, vol I, pp. 65-72.

CASANOVA, E. (1990) L'evolució del sistema palatal català: una interpretació, A sol post, 1, pp. 45-62.

CATALÁN, D. (ed.) (1958) Estructuralismo e historia (Miscel.lània homenatge a A. Martinet), 3 vols., Universidad de la Laguna.

CEDERGREN, H. (1973) The interplay of social and factors in Panama, Tesi Doctoral, Cornell University.

CEDERGREN, H. (1983) Sociolingüística, dins LÓPEZ MORALES (coord.) (1983:247-165).

BIBLIOGRAFIA

CEDERGREN, H. (1987) Consideraciones sociolingüísticas sobre la micro-evolución lingüística, dins LÓPEZ MORALES, H. i M. VAQUERO (1987) Actas del I Congreso Internacional sobre el Español de América, San Juan, Academia Puertorriqueña de la Lengua Española.

CEDERGREN, H. i D. SANKOFF (1974) Variables rules: Performance as a statistical reflection of competence, *Language*, 50, pp. 333-355.

CERDÀ, R. (1964) Las fricativas prepalatales catalanas, Tesi de Llicenciatura inèdita, Universitat de Barcelona.

CERDÀ, R. (1984) Apuntaments epistemològics sobre la noció de "llengua": una nota crítica sobre els neogramàtics i la primitiva fonètica experimental, dins *Miscel·lània Sanchis Guarner*, Universitat de València, pp. 73-80.

CHAMBERS, J.K. i TRUDGILL, P. (1980) *Dialectology*, Cambridge, CUP.

CHOMSKY, N. (1957) *Syntactic Structures*, The Hague, Mouton.

BIBLIOGRAFIA

CHOMSKY, N. (1965) Aspects of the Theory of Syntax, Cambridge, The M.I.T. Press. Trad. cast. de C.P. Otero (1970) Aspectos de la teoría de la sintaxis, Madrid, Aguilar.

CHOMSKY, N. (1986) Knowledge of Language. Its Nature, Origin, and Use, Praeger, New York. Trad. cast. de E. Bustos (1989), Madrid, Alianza.

CHOMSKY, N. i M. HALLE (1968) The Sound Pattern of English, New York, Harper & Row. Trad. cast. de les parts I i IV (1979) Principios de fonología generativa, Madrid, Fundamentos.

COHEN, M. (1956) Pour une sociologie du langage, París, Editions Albin Michel.

COLOMINA, J. (1985) El parlar de la Marina Alta, La Rella, 4, pp. 37-54.

COLOMINA, J. (1985) L'alacantí. Un estudi sobre la variació lingüística, Alacant, Diputació Provincial d'Alacant.

BIBLIOGRAFIA

COLON, G. (1979) Sobre el funcionament de les sibilants en el català de Castelló, Phonétique et phonologie. Mélanges offerts a Georges Straka, 1, Strasburg, pp. 43-51.

COMAS CAUSSA, J. (1970) Caracterització del parlar de Pau (Alt Empordà), Tesi de Llicenciatura, Universitat de Barcelona.

Coneixements del valencià. Anàlisi dels resultats del Padró Municipal d'Habitants de 1986(1990), València, Edicions Generalitat Valenciana.

COROMINES, J. (1936) El parlar de Cardós i Vall Ferrera, Butlletí de Dialectologia Catalana, 23, pp. 241-331.

COROMINES, J. (1958) De gramàtica històrica catalana: a propòsit de dos llibres, dins COROMINES, J. (1971) Lleures i converses d'un filòleg, Barcelona, Club Editor, pp. 245-275.

COROMINES, J. (1971) Lleures i converses d'un filòleg, Barcelona, Club Editor.

BIBLIOGRAFIA

COROMINES, J. (1971) Sobre l'elocució catalana en el teatre i en la recitació, dins COROMINES (1971).

COROMINES, J. (1976) Entre dos llenguatges, II, Barcelona, Curial.

COROMINES, J. (1984) Diccionari Etimològic i Complementari de la Llengua Catalana (DECLC), vol. IV, Barcelona.

COSERIU, E. (1957) Sincronía, diacronía y historia, Revista de la Facultad de Humanidades y Ciencias, 15, pp. 201-355. Edició corregida i revisada (1973), Madrid, Gredos.

COSERIU, E. (1977) La geografía lingüística, dins El hombre y su lenguaje. Estudios de teoría y metodología lingüística, Madrid, Gredos.

CUENCA, A. (1986) El sector pesquero de Benicarló, dins Notas históricas de Benicarló, Ajuntament de Benicarló, pp. 267-291.

CURRIE, H.C. (1952) A projection of socio-linguistics: the relationship of speech to social status, Southern Speech Journal, 18, pp. 28-37.

BIBLIOGRAFIA

**DANIEL, R. (ed.) (1973) Canadian languages in their social context, Ed-
monton and Champaign, Linguistic Research.**

**DARLINGTON, C.D. (1947) The Genetic Component of Language, Here-
dity, 1.**

**DE CAMP, D. (1971) Toward a generative analysis of a post-creole
speech continuum, dins HYMES, D. (ed.) (1971) Pidginization and
creolization of languages, Cambridge University Press, pp. 349-370.**

**DELATTRE, P. (1948) Un triangle acustique des voyelles orales du fran-
çais, The French Review, Baltimore, pp. 477-484.**

**DELATTRE, P. (1951) The physiological interpretation of sounds spectro-
grams, Publications of the Modern Language Association of Ame-
rica, 66, Washington, pp. 864-876.**

**DIEZ, F. (1836-1842) Grammatik der romanischen Sprachen, 3 vols.,
Bonn.**

BIBLIOGRAFIA

DITTMAR, N. (1973) Sociolinguistics. A Critical Survey of Theory and Application, London, E. Arnold.

DUARTE, C. i A. ALSINA (1984) Gramàtica històrica del català, 3 vols., Barcelona, Curial.

DUNJÓ, R.M. (1966) Vocabulario de campo de Benicarló, Tesi de Llicenciatura, Universitat de Barcelona.

FABRA, P. (1912) Gramàtica de la lengua catalana. Reimpressió d'Aqua, Barcelona, 1982.

FASOLD, R.W. i R.W. SHUY (eds.) (1975) Analysing variation in language, Washington D.C., Georgetown University Press.

FERGUSON, Ch. (1959) Diglossia, Word, 15, pp. 325-340. Trad. cast. dins de GARVIN, P. i Y. LASTRA (eds.) (1974) Antología de estudios de Etnolingüística y Sociolingüística, México, Universidad Autónoma de México, pp. 247-265.

BIBLIOGRAFIA

FERNÁNDEZ GONZÁLEZ, J.M. (1985) Gramática histórica provenzal, Oviedo.

FERRANDO, A. (1980) Consciència idiomàtica i nacional dels valencians, València, Universitat de València.

FERRANDO, A. (1991) Les perspectives de la normalització lingüística al País Valencià, dins MARTI, J. (coord.) (1991) Processos de normalització lingüística: l'extensió d'ús social i la normativització, Barcelona, Columna, pp. 103-137.

FERRANDO, A. i A. GUIRAU (1983) Particularitats fonètiques i anivellament geolingüístic a la comarca de Morella, l'Espill, 17-18, pp. 209-230.

FERRER LLUCH, M. (1979) La lengua de Benicarló, dins Ceba i Rails de Benicarló, pp. 1-10.

FISHMAN, J. (1968) Basic issues in the sociology of language, Language, 43, pp. 586-604.

BIBLIOGRAFIA

FISHMAN, J.A., J.A. COOPER et alii (1971 [1968]) Bilingualism in the Barrio: the measurement and description of language dominance in bilinguals, Bloomington, Indiana University, La Haya.

FOLEY, J. (1972) Precursores de regla y cambio fonológico mediante meta-regla, dins STOCKWELL-MACAULAY (1972:140-145).

FONTANELLA DE WEINBERG, M.B. (1974) Un aspecto sociolingüístico del español bonaerense. La -s en Bahía Blanca, Cuadernos de Lingüística.

FONTANELLA DE WEINBERG, M.B. (1979) Dinámica social de un cambio lingüístico, México, Universidad Autónoma de México.

FUSTER, J. (1962) Nosaltres els valencians, Barcelona, Edicions 62.

GALÁN, J. (1973) El parlar de Fraga, Tesi de Llicenciatura, Universitat de Barcelona.

BIBLIOGRAFIA

GARVIN, P. i Y. LASTRA (eds.) (1974) *Antología de estudios de Etnolingüística y Sociolingüística*, México, Universidad Autónoma de México.

GAUCHAT, L. (1905) *L'unité phonétique dans le patois d'une commune*, dins *Aus romanischen Sprachen und Litteraturen. Festgabe für H. Morf*, Halle, Niemeyer.

GAY, T. (1968) *Effect of Speaking Rate on Diphtong Formant Movements*, dins *Journal of the Acoustical Society of America*, 44, pp. 1570-1573.

GIMENO, F. (1983) *Vers una sociolingüística històrica?*, *Treballs de Sociolingüística Catalana*, 5, pp. 53-70.

GIMENO, F. (1990) *Dialectología y sociolingüística españolas*, Alacant, Universitat d'Alacant.

GIMENO, F. i B. MONTOYA (1989) *Sociolingüística*, València, Servei de Publicacions de la Universitat de València.

BIBLIOGRAFIA

GIMENO, L. (1982) Precisions geolíngüístiques sobre el tortosí, Tesi de Llicenciatura, Universitat de Barcelona.

GIMENO, L. (1986) El tortosí septentrional, dins Actes del VII Col.loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes, Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

GIMENO, L. (1989) Estudi lingüístic del tortosí meridional, Tesi Doctoral inèdita, Universitat de Barcelona.

GIMENO, L. (1991) El tortosí: extensió i característiques dialectals, A sol post, 2, pp. 171-192.

GINEBRA, J. et alii (1992) La llengua als països catalans, Barcelona, Fundació Jaume Bofill.

GINER, J (Guillem Renat Ferrer) (1933) La conjugació dels verbs en valencià, Castelló de la Plana, Societat Castellonenca de Cultura.

GRIERA, A. (1923-1939) Atlas Lingüístic de Catalunya (ALC), Barcelona, vols. I-V; (1962-1964) vols. VI-VIII.

BIBLIOGRAFIA

GRIERA, A. (1929) Algunes característiques lingüístiques del Maestrat, BSSC, X, pp. 270-280.

**GUDYKUNST, W.B.(ed.) (1988) Language and Ethnic Identity, Cleve-
don/Philadelphia, Multilingual Matters Ltd.**

**GUIRAU, A. (1977) L'estat actual del subdialecte apitxat, Tesi de Llicen-
ciatura inèdita, Universitat de València.**

**GULSOY, J. (1982) Pròleg, dins de RASICO, Ph.D. (1982) Estudis sobre
la fonologia del català preliteri, Publicacions de l'Abadia de Montse-
rrat.**

**HAENSCH, G. (1962) Algunos caracteres de las hablas fronterizas catalano-
aragonesas del Pirineo (Alta Ribagorza). Contribución al estudio del
problema de los dialectos llamados de transición, Orbis, 2, pp. 75-
110.**

**HALLE, M. (1962) Phonology in generative grammar, Word, 18, pp. 54-
72. Trad. cast. dins CONTRERAS, H. (ed.) (1971) Los fundamentos
de la gramática transformacional, México, Siglo XXI, pp. 137-163.**

BIBLIOGRAFIA

HALLE, M. i M.G. CLEMENTS (1983) Problem Brook in Phonology,
M.I.T. Press.

HARRIS, J.W. (1969) Spanish phonology, Cambridge, The M.I.T Press.
Trad. cast. (1975) Fonología generativa del español, Barcelona,
Planeta.

HUDSON, R.A. (1980) Sociolinguistics, Cambridge University Press. Ci-
tem de la trad. cast. (1981) La Sociolingüística, Barcelona, Anagra-
ma.

HYMES, D. (ed.) (1964) Language in Culture and Society, New York,
Harper and Row.

JONES, D. (1941) Paul Passy, Le Maître Phonétique, 75; dins SEBEOK,
T.A. (ed.) (1976) Portraits of Linguistics, Bloomington, Indiana
University Press.

JUAN, R i J. CUCÓ (1982) El camp valencià, avui, dins NINYOLES, L.
(coord.) (1982) Estructura social al País Valencià, València, Diputa-
ció de València, pp. 327-358.

BIBLIOGRAFIA

JUD, J. (1914-1915) Probleme der altromanischen Wortgeographie, Zeitschrift für romanische Philologie.

KAY, P. i G. MCDANIEL (1979) On the logic of variables rules, Language in Society, 8, pp. 151-187.

KING, R. (1969) Historical Linguistics, dins LYONS, J.(ed.) (1969) New Horizons in Linguistics, Harmondsworth, Penguin Books. Trad. cast.(1975) Nuevos horizontes de la lingüística, Madrid, Alianza Editorial, pp. 317-331.

KING, R. (1969) Historical Linguistics and Generative Grammar, Englewood Cliffs, N.J., Prentice-Halle.

KIPARSKY, P. (1970) Historical Linguistics, dins LYONS, J. (ed.) New Horizons in Linguistics, Harmondsworth, Penguin Books. Trad. cast. (1975) Nuevos horizontes de la lingüística, Madrid, Alianza Editorial, pp. 317-331.

BIBLIOGRAFIA

- LABOV, W. (1963) The social motivation of a sound change, *Word*, 18, pp. 273-309. Recollit dins (1972a) *Sociolinguistic Patterns*, Philadelphia, University of Pennsylvania Press, pp. 1-43.**
- LABOV, W. (1966a) The social stratification of English in New York City, Washington D.C., Center for Applied Linguistics. Reelaboració parcial d'alguns capítols dins *Sociolinguistic Patterns*, capítols 2, 3, 4 i 6, pp. 43-122 i 143-159.**
- LABOV, W. (1966b) Hypercorrection by the Lower Middle Class as a Factor in Linguistic Change, dins BRIGHT (ed.) (1966:84-102). Trad. cast. dins GARVIN-LASTRA (1974:451-474). També a (1982) *Modelos sociolingüísticos*, cap. 5, pp. 167-188.**
- LABOV, W. (1966c) The linguistic variable as a structural unit, *Washington Linguistic Review*, III, pp. 4-22.**
- LABOV, W. (1969) Contraction, deletion, and inherent variability of the English copula, *Language*, 45, pp. 715-762.**

BIBLIOGRAFIA

LABOV, W. (1970) The study of language in its context, *Studium Generale*, 23, pp. 30-87.

LABOV, W. (1971) Methodology, dins *A Survey of Linguistic Science*, University of Maryland, pp. 412-479.

LABOV, W. (1972a) *Sociolinguistic Patterns*, Philadelphia, University of Pennsylvania Press.

LABOV, W. (1972b) Some Sources in reading for Negro speakers of Non Standard English, dins *Language in the Inner City. Studies in the Black English Vernacular*, Philadelphia, University of Pennsylvania Press, pp. 3-36.

LABOV, W. (1972c) Some principles of linguistic methodology, *Language in Society*, 1, 97-120.

LABOV, W. (1972d) The Internal Evolution of Linguistic Rules, dins STOCKWELL-MACAULAY (eds.) (1972:146-232).

BIBLIOGRAFIA

LABOV, W. (1972e) The recent history of some dialect markers on the island of Martha's Vineyard, dins Studies presented to Raven Mc David, Alabama.

LABOV, W. (1972f) Negative attraction and negative concord in English Grammar, Language, 48, pp.733-818. Recollit dins (1972b) Language in the Inner City, pp. 130-196.

LABOV, W. (1978 [1972a]) The Study of Language in its Social Context, dins Sociolinguistic Patterns, pp. 183-260.

LABOV, W. (ed.) (1980) Locating Language in Time and Space, New York, Academic Press.

LABOV, W. (1984) Field methods used by the project on linguistic change and variation, dins BAUGH, J. i J. SHERZER (eds.) (1984) Language in use: Readings in sociolinguistics, Englewood Cliffs, NJ Prentice-Halle, pp. 28-53.

BIBLIOGRAFIA

LABOV, W. P. COHEN, C. ROBINS i J. LEWIS (1968) A Study of Non Standard English of Negro and Puerto Rican Speakers in New York City, I i II, Final Report, Washington D.C., Cooperative Research Project 3288.

LABOV, W. i T. LABOV (1977) L'apprentissage de la syntaxe des interrogations, *Langue Française*, 34, pp. 52-81.

LABOV, W., M. YAEGER I R. STEINER (1972) A Quantitative Study of Sound Change in Progress, informe final de la National Science Foundation Contract, Philadelphia, Pa., U.S., Regional Survey, 204 N. 35th St, Philadelphia, 19104.

LAMBERT, W. (1967) The Social Psychology of Bilingualism, *Journal of Social Issues*, 23, pp. 91-109.

LAMUELA, X. (1984) L'evolució dels sons representants per *g, j, tg i tj* en català, dins *Miscel·lània Sanchis Guarner*, vol. I, pp. 175-178.

LAUSBERG, H. (1972) *Linguística románica*, 2 vols., Madrid.

BIBLIOGRAFIA

LAVANDERA, B. (1975) Linguistic structure and sociolinguistic conditioning in the use of verbal endings in "si"-clauses (Buenos Aires Spanish), Tesis Doctoral inèdita, University of Pennsylvania.

LAVANDERA, B. (1981) Sociolinguistics, dins POSNER, R. i GREEN, J.N. (eds.) (1981) Trends in Romance Linguistics and Philology, 2 vols., The Hague, Mouton, II, pp. 129-228. Trad. cast. Sociolingüística romance, dins LAVANDERA (1984:151-239).

LAVANDERA, B. (1984) Variación y significado, Buenos Aires, Hachette.

LEHISTE, I. (1970) Suprasegmentals, Cambridge, Mass., The MIT Press.

LLISTERRI, J. (1991) Introducción a la fonética: El método experimental, Barcelona, Anthropos.

LÓPEZ DEL CASTILLO, L. (1976) Llengua estàndard i nivells de llenguatge, Barcelona, Laia.

BIBLIOGRAFIA

LÓPEZ GARCÍA-MOLINS, A. (1991) L'apitxat com a contacte de llengües i com a solució interna, dins Actes del IX Col.loqui Internacional de llengua i Literatura Catalanes (en premsa).

LÓPEZ MORALES, H. (ed.) (1978) Corrientes actuales en la dialectología del Caribe hispánico. Actas de un simposio, Río Piedras, Universidad de Puerto Rico.

LÓPEZ MORALES, H. (1979) Dialectología y sociolingüística. Temas puertorriqueños, Madrid, Hispanova de Ediciones.

LÓPEZ MORALES, H. (1979) Disponibilidad léxica y estratificación socioeconómica, dins LÓPEZ MORALES, H. (1979) Dialectología y sociolingüística. Temas puertorriqueños, Madrid, Hispanova de Ediciones, pp. 173-181.

LÓPEZ MORALES, H. (1979) Indices de inseguridad lingüística en San Juan, dins Dialectología y sociolingüística. Temas puertorriqueños, Madrid, Hispanova de Ediciones, pp. 165-172.

BIBLIOGRAFIA

LÓPEZ MORALES, H. (1981) Estudio de la competencia lingüística: Los modelos probabilísticos, Revista Española de Lingüística, 11, pp. 247-268.

LÓPEZ MORALES, H. (1983) Estratificación social en el español de San Juan de Puerto Rico, México, Universidad Nacional Autónoma de México.

LÓPEZ MORALES, H. (1989) Sociolingüística, Madrid, Gredos.

LÓPEZ MORALES, H. i M. VAQUERO (1987) Actas del I Congreso Internacional sobre el Español de América, San Juan, Academia Puertorriqueña de la Lengua Española.

LYONS, J.(ed.) (1969) New Horizons in Linguistics, Harmondsworth, Penguin Books. Trad. cast.(1975) Nuevos horizontes de la lingüística, Madrid, Alianza Editorial.

MAGNO-CALDOGNETTO, E. (1980) La coarticolazione. Introduzione agli aspetti dinamici della produzione della parola, Padua, C.L.E.-S.P.

BIBLIOGRAFIA

MALMBERG, B. (1959) Nya vägar inom sprakforskningen, Estocolm, Suècia. Trad. cast. de Juan Almela (1967) Los nuevos caminos de la lingüística, Madrid, siglo veintiuno.

MARCELLESI, J.B. i B. GARDIN (1974) Introduction à la Sociolinguistique. La Linguistique sociale, París, Larousse. Citem de la trad. cast.(1978) Introducción a la sociolingüística, Madrid, Gredos.

MARTÍ, J. (1970) Contribució a l'estudi del dialecte occidental, Tarragona, Publicaciones de la Excelentísima Diputación.

MARTÍ, J. (1986) Dialectologia social. Estudi de les localitats de Marçà, la Torre de Fontaubella, Margalef de Montsant i Alió, dins Actes del VII Col.loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes, Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

MARTÍ, J. (1986) Gramàtica històrica i/o (?) història de la llengua. Aportacions al català, dins Estudis de Llengua i Literatura Catalanes, XII. Miscel.lània A.M. Badia i Margarit, Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

BIBLIOGRAFIA

MARTÍ, J. (1990) Gramàtica històrica. Problemes i mètodes, València, Servei de Publicacions de la Universitat de València.

MARTÍ, J. (coord.) (1991) Processos de normalització lingüística: l'extensió d'ús social i la normativització, Barcelona, Columna.

MARTINET, A. (1939) Description phonologique du parler franco-provençal d'Hauteville (Savoie), Revue de Linguistique Romane, XV, Strasbourg.

MARTINET, A. (1962) Economie des changements phonétiques. Traité de phonologie diachronique, A. Francke AG Verlag Bern (2a. ed.). Trad. cast. de Alfredo de la Fuente Arranz (1974) Economía de los cambios fonéticos. Tratado de fonología diacrónica, Madrid, Gredos.

MARTÍNEZ CELDRÁN, E. (1984) Fonética, Barcelona, Teide.

MARVÀ, J. (1956) Exercicis de gramàtica catalana, V. prosòdia, Barcelona, Barcino.

BIBLIOGRAFIA

MASSIP, A. (1986) Consideracions sobre el lèxic tortosí, dins Actes del VII Col.loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes, Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

MASSIP, A. (1989) Aproximació descriptiva al parlar tortosí, Publicacions de la Diputació de Tarragona.

MASSIP, A. (1991) El lèxic tortosí: història i present, Tesi Doctoral, Universitat de Barcelona.

MATHIOT, M. (1969) Estado actual de la sociolingüística norteamericana, Boletín de Sociolingüística, 1, pp. 3-6.

MENÉNDEZ PIDAL, R. (1958) Gramática Histórica Española, Madrid, Espasa Calpe.

MIER, J.Z. (1986) Estudi sociolingüístic de certs aspectes de la llengua catalana, Treballs de Sociolingüística Catalana, 6, pp. 33-112.

MILROY, L. (1987) Observing and Analysing Natural Language, Oxford, Blackwell.

BIBLIOGRAFIA

MIRA, J.F. (1971) Benicarló, Gran Enciclopèdia Catalana, Vol. III, Barcelona, Edicions 62, pp. 426-427.

MIRA, J.F. (1981) Població i llengua al País Valencià, València, Alfons el Magnànim.

MOLL, F. de B. (1952) Gramática histórica catalana, Madrid. Trad. cat. (1991) Gramàtica històrica catalana, València, Servei de Publicacions de la Universitat de València.

MOLL, F. de B. (1968) Gramàtica catalana referida especialment a les Illes Balears, Palma de Mallorca, Ed. Moll.

MOLLÀ, A. (1992) La política lingüística al País Valencià, dins GINEBRA, J. et alii (1992) La llengua als països catalans, Barcelona, Fundació Jaume Bofill, pp. 29-48.

MOLLÀ, A. et alii (1989) Enquesta sociolingüística al País Valencià, 1985, Alacant, Secretariado de Publicaciones de la Universidad.

BIBLIOGRAFIA

MONDÉJAR, J. (1980) Lingüística e historia, Revista Española de Lingüística, 10, Madrid, p. 10 i segs.

MONTOYA, B. (1981) Confluència de llengües a les valls del Vinalopó (Un cas de sociolingüística valenciana), Tesi de Llicenciatura, Universitat d'Alacant.

MONTOYA, B. (1985) De sociolingüística històrica: canvi lingüístic en curs i desplaçament de llengües a l'extrem meridional de la llengua catalana, Tesi Doctoral, Universitat d'Alacant.

MONTOYA, B. (1986a) Variació i desplaçament de llengües a Elda i a Oriola durant l'Edat Moderna, Alacant, Institut d'Estudis "Gil Albert".

MORANT, R. i V. ESCRIVÀ (1987) L'apitxat de Gandia: un problema sociolingüístic, La Safor, C.E.I.C Alfons el Vell.

MORENO, F. (1988) Sociolingüística en EE.UU (1975-1985). Gufa bibliogràfica crítica, Málaga, Agora.

BIBLIOGRAFIA

MORENO, F. (1990) Metodología sociolingüística, Madrid, Gredos.

MOULTON, W.G. (1960) The short vowel systems of Northern Switzerland: a Study in Structural Dialectology, Word, XVI, pp. 155-183.

NINYOLES, L. (1969) Conflicte lingüístic valencià, València, 3 i 4.

NINYOLES, L. (coord.) (1982) Estructura social al País Valencià, València, Diputació de València.

NOELLE, E. (1970) Encuesta en la sociedad de masas (Introducción a los métodos de la Demoscopia), Madrid, Alianza Editorial, p. 177.

NYROP, Ch. (1978) Grammaire historique de la langue française, II, reimpressió Ginebra, 8 vols.

OSTHOFF, H. i K. BRUGMANN (1878) Morphologische Untersuchungen auf dem Gebiete der indogermanischen Sprachen, I, Leipzig.

Padró municipal d'habitants/1986. Coneixements del valencià(1987), València, Edicions Generalitat Valenciana.

BIBLIOGRAFIA

PAIS, J. (1970) Gramàtica algueresa, Barcelona.

PAUL, H. (1880) Prinzipien der Sprachgeschichte, Halle, Niemeyer.

PETERSON, G.E. i I. LEHISTE (1960) Duration of Syllable Nuclei in American English, dins Journal of the Acoustical Society of America, 32, pp. 693-703.

PIÑANA, M. (1986) Estructura i origen de la població immigrada de Benicarló segons el Padró de 1981. Una aproximació (1), dins Notas históricas de Benicarló, pp. 293-304.

PITARCH, V. (1977) Curs de llengua catalana, València, 3 i 4.

PITARCH, V. (1986) El català al País Valencià: retracció i resistència, Caplletra, 1, pp. 75-88.

PONS, L. (1992) Iodització i apitxament al Vallès, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans.

BIBLIOGRAFIA

POPLACK, Sh. (1979) Function and process in a variable phonology,

Tesi Doctoral, Philadelphia, University of Pennsylvania.

PRADILLA, M.A. (1992) Estudi sonogràfico-descriptiu dels sons fricatius i

grups africats prepalatals a la comarca del Baix Maestrat, Passadís (en premsa).

PRADILLA, M.A (1993) Un cas de sociolingüística catalana: la prepalatal

sonora benicarlanda, dins Actes del IX Col.loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes (en premsa).

PUEYO, M. (1980) Vikings i pagesos: una batussa continuada. Assaig per a

un estudi de les relacions interdialectals en català, Treballs de Sociolingüística Catalana, 3, pp. 83-102.

PUJADAS, J.J. (1992) El método biográfico: El uso de las historias de

vida en ciencias sociales, Madrid, Centro de Investigaciones Sociológicas.

QUILIS, A. (1981) Fonética acústica de la lengua española, Madrid, Gre-

dos.

BIBLIOGRAFIA

QUILIS, A. i M. VAQUERO (1973) Realizaciones de la /ç/ en el área metropolitana de San Juan de Puerto Rico, Revista de Filología Española, 56, pp. 1-52.

QUINTANA, A. (1987) Els parlars del Baix Matarranya, dins Estudis de Llengua i Literatura Catalanes, XIV (Miscel·lània A.M. Badia, 6), Publicacions de l'Abadia de Montserrat, pp. 155-187.

RAFEL, J. (1978) Escissió i coalescència fonemàtiques: precisions teòriques, dins Estudios ofrecidos a E. Alarcos Llorach, Oviedo, Universidad de Oviedo, pp. 195-215.

RAFEL, J. (1980) Dades sobre la freqüència de les unitats fonològiques en català, Miscel·lània Aramon (EUC, 24), Barcelona, Curial, pp. 473-496.

RAFEL, J. (1981) La lengua catalana fronteriza en el Bajo Aragón meridional. Estudio fonológico, Barcelona, Universitat de Barcelona.

BIBLIOGRAFIA

RECASENS, D. (1982) Noves perspectives en els estudis de fonètica experimental. Aplicació al cas català, dins Actes del II Col.loqui d'Estudis Catalans a Nord-amèrica, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, pp. 51-66.

RECASENS, D. (1984) Producció i coarticulació de vocals i consonants del català en el decurs, Tesi Doctoral, Universitat Autònoma de Barcelona.

RECASENS, D. (1985) Estudi lingüístic sobre la parla del Camp de Tarragona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

RECASENS, D. (1991) Fonètica descriptiva del català, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans.

ROMAINE, S. (1980) A Critical Overview of the Methodology of Urban British Sociolinguistics, English World Wide, 2.

ROMAINE, S. (1982) Socio-historical Linguistics, its status and methodology, Cambridge University Press.

BIBLIOGRAFIA

- RONA, J.P. (1970) A structural view of sociolinguistics, dins GARVIN, P. i Y. LASTRA (eds.) (1974) **Antología de estudios de Etnolingüística y Sociolingüística**, México, UNAM, pp. 203-216.
- RONA, J.P. (1976) The Social Dimension of Dialectology, **International Journal of the Sociology of Language**, 9, pp. 7-12.
- RONJAT, J. (1930) **Grammaire historique des parlers provençaux modernes**, 2 vols., Montpellier.
- ROS, M. (1982) Percepción y evaluación social de hablantes de cinco variedades lingüísticas, dins NINYOLES (1982:679-697).
- ROS, M., J. CANO i C.I. HUICI (1988) Language and Intergroup Perception in Spain, dins GUDYKUNST, W.B.(ed.) (1988) **Language and Ethnic Identity**, Clevedon/Philadelphia, Multilingual Matters Ltd, pp. 87-103.
- ROS, M. i STRUBELL (eds.) (1984) **Catalan Sociolinguistics**, IJSL,47.

BIBLIOGRAFIA

ROUSSELOT, P.J. (1892) Les modifications phonétiques du langage étudiées dans le patois d'une famille de Cellefrouin, París, H. Welter.

ROUSSELOT, P.J. (1924) Principes de phonétique expérimentale, nova edició revisada i corregida, París, H. Didier.

RUSSELL-GEBBETT, P. (1956) The "xipella" subdialect of Catalan in Tuixén and Josa de Cadí: "yeisme" a Gòsol and Sorribes, Orbis, 5, pp. 393-406.

SALA, E. (1979) El parlar de Cadaqués, Tesi de Llicenciatura, Universitat Autònoma de Barcelona.

SALCIOLI, V. (1981) Anàlisi espectrogràfica de les prepalatals del català parlat a Barcelona, Anuario de Filología, Universitat de Barcelona, pp. 533-550.

SANCHIS GUARNER, M. (1936) Extensión y vitalidad del dialecto valenciano "apitxat", Revista de Filología Española, 23, pp. 45-62.

SANCHIS GUARNER, M. (1950) Gramàtica valenciana, València, Torre.

BIBLIOGRAFIA

SANCHIS GUARNER, M.(1963) Sobre el parlar de la comarca del Baix Palància, dins SANCHIS GUARNER, M.(1976) Obra completa, I, València, 3 i 4, pp. 237-249.

SANCHIS GUARNER, M. (1976) Obra completa, I, València, 3 i 4.

SANKOFF, D. (1978) Probability and linguistic variation, *Synthese*, 37, pp. 217-238.

SANKOFF, D. (ed.) (1978) *Linguistic variation. Models and Methods*, New York, Academic Press.

SANKOFF, D. i H. CEDERGREN (1976) The dimensionality of grammatical variation, *Language*, 52, pp. 136-178.

SANKOFF, D. i S. LABERGE (1978) The linguistic market and the statistical explanation of variability, dins SANKOFF, D. (ed.) (1978) *Linguistic variation. Models and Methods*, New York, Academic Press, pp. 239-250.

BIBLIOGRAFIA

SANKOFF, D. i W. LABOV (1979) On the Uses of Variable Rules, *Language in society*, 8, pp.189-222.

SANKOFF, D. i G. SANKOFF (1973) Sample survey methods and computer assisted analysis in the study of grammatical variation, dins DANIEL, R. (ed.) (1973) *Canadian languages in their social context*, Edmonton and Champaign, Linguistic Research, pp. 7-64.

SANKOFF, G. (1973) Above and beyond phonology in variables rules, dins BAILEY, Ch. J. i R.W. SHUY (1973) *New ways of analysing variation in English*, Washington D.C., Georgetown University Press, pp. 44-61.

**SAUSSURE, F.de (1916) *Cours de lingüistique générale*, París, Payot.
Trad. cast. de Mauro Armiño (1980), Barcelona, Planeta Agostini.**

SAVILLE-TOIKE, M. (1982) *The Ethnography of Communication*, Oxford, Blackwell.

SCHIEBEN-LANGE, B. (1973) *Iniciación a la sociolingüística*, (versió al castellà de José Rubio Sáez), Madrid, Gredos.

BIBLIOGRAFIA

SEBEOK, T.A. (ed.) (1976) Portraits of Linguistics, Bloomington, Indiana University Press.

SHUY, R.W. i R.W. FASOLD (eds.) (1972) Sociolinguistic in crosscultural analysis, Washington, Georgetown University Press, pp. 1-14.

SHUY, R., W. WOLFRAM i W. RILEY (1968) Field Techniques in an Urban Language Study, Washington D.C., C.A.L.

SILVA-CORVALÁN, C. (1989) Sociolingüística. Teoría y análisis, Madrid, Alhambra.

SIMBOR, V. (1983) Carles Salvador i Gimeno: una obra decisiva, València, Diputació Provincial de València.

SISTAC, R. (1987) El Ribagorçà a l'Alta Llitera: els parlars de la vall de la Sosa de Peralta, Tesi Doctoral, Universitat de Barcelona.

SOLER, M.J. (1987) La experimentación en fonética y fonología, Estudios de Fonética Experimental, 1, Barcelona, Promoció Publicacions Universitàries, pp. 1-70.

STEVENS, K.N. i A.S. HOUSE (1955) Development of a quantitative description of vowel articulation, *Journal of Acoustical Society of America*, 27, New York, pp. 484-493.

STOCKWELL, R.P. i R.K.S. MACAULAY (eds.) (1972) *Linguistic Change and Generative Theory*, Indiana University Press. Trad. cast. de José L. Melena (1977) *Cambio lingüístico y teoría generativa*, Madrid, Gredos.

STREVENS, P. (1960) Spectra of fricative noise in human speech, *Language and Speech*, 3, pp. 32-49.

TEKAVČIĆ, P (1980) *Grammatica storica dell'italiano*, 3 vols., Il Mulino.

TERRELL, T. (1978) La aspiración y la elisión en el español cubano. Implicaciones para una teoría fonológica dialectal, dins *Lingüística y Educación. Actas del IV Congreso Internacional de la ALFAL*, Lima, Universidad Nacional Mayor de San Marcos.

BIBLIOGRAFIA

- TERRELL, T. (1978)** Aportación de los estudios dialectales antillanos a la teoría fonológica, dins **LÓPEZ MORALES, H. (ed.) Corrientes actuales en la dialectología del Caribe hispánico**, Rio Piedras, pp. 226-234.
- TERRELL, T. (1979)** Problemas de los estudios cuantitativos de procesos fonológicos variables: datos del Caribe hispánico, dins **Boletín de la Academia Puertorriqueña de la Lengua Española**, 7, pp. 145-165.
- TERRELL, T. (1983)** Dialectología, dins **LÓPEZ MORALES, H. (coord) Introducción a la lingüística actual**, Madrid, Playor, pp. 133-146.
- THOMAS, J.M., L. BOUQUIAUX i F. CLOAREC-HEISS (1976)** **Initiation à la phonétique. Phonétique articulatoire et phonétique distinctive**, París, Presses Universitaires de France. Trad. cast. (1986) **Iniciación a la fonética. Fonética articulatoria y fonética distintiva**, Madrid, Gredos.
- TRNKA et alii (1972)** Las Tesis de 1929, dins **El Círculo de Praga**, Barcelona, Anagrama.

BIBLIOGRAFIA

- TRUBETZKOY, N.S. (1931) Phonologie und Sprachgeographie, *Travaux du Cercle Linguistique de Praga, IV*, pp. 228-234. Trad. francès (1964) Phonologie et géographie linguistique, dins *Principes de phonologie*, París, pp. 343-350.**
- TRUDGILL, P. (1972) Sex, Covert Prestige and Linguistic Change in the Urban British English of Norwich, *Language in Society, 1*, pp. 179-195.**
- TRUDGILL, P. (1983) *On Dialect*, New York University Press.**
- TURELL, M.T. (1984) *Elements per a la recerca sociolingüística a Catalunya*, Barcelona, Edicions 62.**
- TURELL, M.T. (1988) El comportament lingüístic: els grups socials, dins BASTARDAS, A. i J. SOLER (eds.) (1988) *Sociolingüística i llengua catalana*, Barcelona, Empúries, pp. 104-132.**
- VALDIVIESO, H. (1981) *Valoración subjetiva de los usos lingüísticos*, Manuscrit inèdit, Chile, Universidad de Concepción.**

BIBLIOGRAFIA

- VALOR, E. (1973) Curso medio de gramática catalana. Referida especialmente al País Valenciano, València, Gorg.**
- VALOR, E. (1979) Millorem el nostre llenguatge, València, 3 i 4.**
- VALOR, E. (1983a) La flexió verbal, València, 3 i 4.**
- VALOR, E. (1983b) Temes de correcció lingüística, València, 3 i 4.**
- VAQUERO, M. (1978) Hacia una espectrografía dialectal: el fonema /ç/ en Puerto Rico , dins LÓPEZ MORALES, H. (ed.) (1978) Corrientes actuales en la dialectología del Caribe hispánico. Actas de un simposio, Río Piedras, Universidad de Puerto Rico, pp. 239-247.**
- VENNEMANN, T. (1972) Cambio fonético y teoría de la marcación sobre la historia del sistema consonántico alemán, dins STOCKWELL-MA-CAULAY (1972: 306-360).**
- VENY, J. (1958-1960) Paralelismos léxicos en los dialectos catalanes, *Revista de Filología Española*, 42 (1958-59), pp. 91-149, i 43 (1960), pp. 117-202**

BIBLIOGRAFIA

VENY, J. (1983) Els parlars catalans, Palma de Mallorca, Ed. Moll (4a. ed.).

VENY, J. (1986) Introducció a la dialectologia catalana, Barcelona, Enciclopèdia catalana.

VILLENNA, J. (1984) Variación o sistema. El estudio de la lengua en su contexto social: William Labov, Analecta Malacitana, VII, pp. 267-295.

WEINREICH, U. (1954) Is a Structural Dialectology Possible?, Word, X, 388-400.

WEINREICH, U., W. LABOV i M.I. HERZOG (1968) Empirical Foundations for a Theory of Language Change, dins LEHMANN, W.P. i Y. MALKIEL (eds.)(1968) Directions for Historical Linguistics: A Symposium, Austin & London, University of Texas Press, pp. 96-195.

BIBLIOGRAFIA

- WOLFSON, N. (1976) Speech events and natural speech: Some implications for sociolinguistic methodology, *Language in Society*, 5, pp. 189-209.**
- WOOLARD, K.A. (1984) A Formal Measure of Language Attitudes in Barcelona: A Note from Work in Progress, dins ROS, M. i STRUBELL (eds.) (1984) *Catalan Sociolinguistics*, IJSL,47, pp. 63-71.**
- ZIPF, G.K. (1965) *The Psycso-Biology of Language*, Cambridge, M.I.T. Press.**
- ZWICKY, A.M. (1972) Nota sobre una jerarquía fonológica en inglés, dins STOCKWELL-MACAULAY (1972: 361-393).**

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI
VARIACIÓ I CANVI LINGÜÍSTIC EN CURS AL CATALÀ DE TRANSICIÓ NORD-OCCIDENTAL VALENCIÀ
Miquel Angel Pradilla Cardona
DL:T-1576-2009/ ISBN: 978-84-692-4535-4

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI
VARIACIÓ I CANVI LINGÜÍSTIC EN CURS AL CATALÀ DE TRANSICIÓ NORD-OCCIDENTAL VALENCIÀ
Miquel Angel Pradilla Cardona
DL:T-1576-2009/ ISBN: 978-84-692-4535-4

APÈNDIX I

Māgatzem acústic: dades dels informants

MARTA JOVANI ESBRI

16 anys.

Nascuda a Benicarló (B).

Pare catalanoparlant (CAT) nascut a Castelló: àrea d'africament prepalatal sonor.

Mare CAT nascuda a B.

Estudianta de 3r. B.U.P / Àmbit de relació (AR) professionals tècnics.

Nivell educatiu (NE) secundari.

Coneixements mitjans de valencià normatiu (VN): assignatures "Valencià" i "Literatura valenciana" durant l' E.G.B. i B.U.P.

ESTIL I		ESTIL III	
386	Curmetratge	d:	
387	Lligir	d:	ɾ
	Fetge	d:	ɾ
	Imatge	d:	d:
	Roja	d:	ð
	Bajoques	d:	d:
*****			
ESTIL II			
380	Ajuntament	d:	
381	Col.lage	d:	
382	Lligir	d:	
383	Lligir	d:	
384	Lligien	ð	
385	Lligir	d:	
388	Dirigir	d:	
389	Mitja	d:	
390	Mitja	d:	
391	Mitja	d:	
392	Mitja	d:	
393	Mitja	d:	
394	Mitja	d:	
395	Col.lage	d:	
	Metge	d:	
	Formatge	d:	
*****			
553	Regent		
555	Dijous		ɾ
557	Majoral		ɾ
558	Rogenc	d:	ɾ
559	Rojura	ð	ɾ
560	Rigid	d:	ɾ
562	Marejo	id	ɾ
563	Pagés	ð	ɾ
564	Major		ɾ
565	Roges	d:	ɾ
566	Vigent	d:	ɾ
567	Corretjada	d:	ɾ
568	Dijú		ɾ
569	Agil	d:	ɾ
570	Ajuntament		ɾ
571	Pujar	ð	ɾ
572	Rojor	d:	ɾ
573	Corretjada	d:	ɾ
574	Corretja	d:	ɾ
575	Aginolla't	d:	ɾ
576	Bajoques	d:	ɾ
577	Bajoquera		ɾ
578	Bajoques	d:	ɾ
579	Bajoquera	d:	ɾ
580	Lligir	d:	ɾ
581	Marejar-se	d:	ɾ
582	Sortejos	d:	ɾ

ESTIL III

583	Espionatge	d ^z
584	Ajupir	d:
585	Vigila	d:
586	Dirigir	d:
587	Digestió	d:
588	Pitjor	d:
589	Mitja	d:
590	Imagina't	d:
591	Viatjar	d:
592	Ajuda	d:
593	Lògic	d:
594	Roja	d:
595	Pujo	d:
596	Corretger	d:
597	Desitjar	d:
598	Passatge	d:
599	Bajoca	d:
600	Bugia	d:
601	Heretge	d:
602	Metgessa	d:
603	Abadejo	d:
604	Formatge	d:
605	Ajuda'm	d:
606	Blanquejar	d:
607	Batejos	d:
608	Equipatge	d:
609	Rajola	d:
610	Metge	d:
611	Mitjanet	d:
612	Festejos	d:
613	Agilitat	d:
614	Viatjo	d:
615	Fetge	d:
616	Marejos	d:
617	Fregir	d:
618	Ajudar	d:
619	Col.lage	d:
620	Majoria	d:
621	Regió	d:
622	Imatge	d:
623	Exagerat	d:
	Paisatge	d:
	Personatge	d:

*****

ESTIL IV

5279	Pagés	d:
5280	Espionatge	d:
5281	Ajuda	d:
5282	Metge	d:
5283	regió	d:
5284	Dijous	d:
5285	Rogenc	d:
5286	Rajoles	d:
5287	Roges	d:
5288	Enveja	d:
5289	Llegia	d:
5290	Gojos	d:
5291	Platja	d:
5292	Formatge	d:
5293	Truja	d:
5294	Pujant	d:
5295	Rojura	d:
5296	Corretja	d:
5297	Marejos	d:

*****

PEDRO JOSÉ MESTRE MERCADER

16 anys.

Nascut a B.

Pare CAT nascut a B.

Mare CAT nascuda a B.

Estudiant de 3r. de B.U.P. / AR serveis.

NE secundari.

Coneixements mitjans de VN: assignatures de "Valencià" i "Literatura valenciana" durant l'E.G.B. i el B.U.P.

ESTIL I

4973 Viatge   ḍ̃
4976 Fetge   ḍ̃
4977 Personatge   ḍ̃
4979 Marejar   ̣̃
4980 Roja   ị̃̃

*****

ESTIL II

4969 Filologia   ̣̃
4970 Col.lage   ̣̃
4971 Mitja   ̣̃
4972 Col.lage   ḍ̃
4974 Pujat   ̣̃
4975 Vigia   ̣̃
      Metge   ḍ̃
      Batejos   ̣̃

*****

ESTIL III

624 Envejar   ̣̃
625 Dijous   ḍ̃
627 Majoral   ḍ̃
628 Rogenc   ḍ̃
629 Rojura   d:̣̃
630 Rígid   ọ̀̃
631 Envejar   ̣̃
632 Enveja   ̣̃

633 Pagés   ḍ̃
634 Roges   d:̣̃
635 Truja   ị̃̃
636 Truges   ḍ̃
637 Vigent   ̣̃
638 Corretjada   ̣̃
639 Ajudes   ḍ̃
640 Agil   ̣̃
641 Ajuntament   ̣̃
642 Enrojat   ̣̃
643 Pujar   ị̃̃
644 Rojor   ḍ̃
645 Règim   ̣̃
646 Corretja   ̣̃
647 Aginolla't   ̣̃
648 Bajoca   ̣̃
649 Bajoquera   ̣̃
650 Llegir   ̣̃
651 Marejar   ̣̃
652 Sortejos   ̣̃
653 Espionatge   ḍ̃
654 Vigila   ̣̃
655 Dirigir   ̣̃
656 Digestió   ḍ̃
657 Pitjor   ̣̃
658 Mitja   d:̣̃
659 Imagina't   ̣̃
660 Viatjar   d:̣̃
661 Ajuda   ḍ̃
662 Lògic   ̣̃
663 Roja   ị̃̃

ESTIL III

664	Pujo	ɾ
665	Desitjar	d:ɾ
666	Envejós	d:ɾ
667	Passatger	d:ɾ
668	Abadejo	ɾ
669	Abadejo	ɾ
670	Formatge	dɾ
671	Ajuda'm	ɾ
672	Blanquejar	ĩɾ
673	Batejos	ɾ
674	Equipatge	dɾ
675	Rajoles	ɾ
676	Rajoles	dɾ
677	Metge	dɾ
678	Mitjanet	ɾ
679	Agilitat	ɾ
680	Viatjo	d:ɾ
681	Fetge	dɾ
682	Marejos	ĩɾ
683	Fregir	dɾ
684	Ajudar	ɾ
685	Col.lage	dɾ
686	Majoria	ĩɾ
687	Regió	ɾ
688	Imatge	dɾ
689	Batejar	ɾ
690	Paisatge	d:ɾ
691	Personatge	dɾ
692	Exagerat	dɾ

*****

ESTIL IV

5298	Pagés	ɾ
5299	Espionatge	dɾ
5300	Ajuda	ɾ
5301	Metge	dɾ
5302	Regió	ðɾ
5303	Dijous	dɾ
5304	Rogenc	ɾ
5305	Rajoles	ɾ
5306	Roges	ɾ
5307	Enveja	ɾ
5308	Llegia	ɾ
5309	Gojos	ðɾ
5310	Platja	d:ɾ
5311	Formatge	dɾ

5312	Truja	ĩɾ
5313	Pujant	ɾ
5314	Rojura	ɾ
5315	Corretja	ɾ
5316	Marejos	ɾ

*****

AGUSTÍ LLORACH TORRES

17 anys.

Nascut a B.

Pare CAT nascut a B.

Mare CAT nascuda a B.

Treballador industrial en una fàbrica d'envasos.

NE primari.

Coneixements elementals de VN: assignatura "Valencià" durant l'E.G.B.

ESTIL I

5076 Gotege   ĩ̃
 5077 Pujar   ̃
 5078 Viatjar   d:̃
 5079 Metge   d:̃

*****

ESTIL II

5071 Bajoca   ĩd̃
 5072 Mitja   ̃
 5073 Truja   d̃
 5074 Roja   d:̃
 5075 Formatge   d̃
 5079 Viatjo   d:̃

*****

ESTIL III

3468 Dijous   d̃
 3469 Enveja   d̃
 3470 Envejar   ĩ̃
 3471 Gotege   ĩ̃
 3472 Platja   d̃
 3473 Majoral   ĩ̃
 3474 Rojor   d̃
 3475 Rígid   ̃
 3476 Enveja   ĩ̃
 3477 Roges   ĩ̃
 3478 Truja   d̃
 3479 Truges   d̃
 3480 Corretjada   ̃

3481 Dijú   ð̃
 3482 Agil   ̃
 3483 Ajuntament   d̃
 3484 Enrogit   d̃
 3485 Pujar   ̃
 3486 Règim   ̃
 3487 Aginolla't   d̃
 3488 Desitjo   d̃
 3489 Bajoca   ĩ̃
 3490 Bajoques   d̃
 3491 Bajoquera   d̃
 3492 Lligir   d̃
 3493 Marejar   ̃
 3494 Espionatge   d:̃
 3495 Ajupir   d̃
 3496 Vigila   d̃
 3497 Dirigir   d̃
 3498 Digestió   ð̃
 3499 Pitjor   d:̃
 3500 Mitja   d̃
 3501 Imagina-te-ho   ĩð̃
 3502 Viatjar   d:̃
 3503 Lògic   ̃
 3504 Roja   d:̃
 3505 Pujo   ĩ̃
 3506 Corretger   ð̃
 3507 Desitjar   d:̃
 3508 Envejós   d̃
 3509 Passatger   d̃
 3510 Bugia   d̃
 3511 Metge   d:̃
 3512 Abadejo   ĩ̃
 3513 Formatge   d̃

ESTIL III

3514	Ajuda'm	d̄
3515	Blanquejar	̄
3516	Batejos	d:̄
3517	Equipatge	d:̄
3518	Mitjanet	d̄
3519	Festejos	d:̄
3520	Agilitat	d̄
3521	Viatjo	d:̄
3522	Fetge	ɪd̄
3523	Marejos	d̄
3524	Fregir	ð̄
3525	Ajudar	d̄
3526	Col.lege	d̄
3527	Majoria	ɪ̄
3528	Regió	ð̄
3529	Imatge	d:̄
3530	Batejar	d:̄
3531	Paisatge	d̄
3532	Personatge	d:̄
3533	Exagerat	̄
3534	Jutge	d̄

*****

ESTIL IV

5662	Pagés	ɪd̄
5663	Espionatge	d:̄
5664	Ajuda	d:̄
5665	Metge	d:̄
5666	Regió	̄
5667	Dijous	̄
5668	Rogenc	ɪ̄
5669	Rajoles	d̄
5670	Roges	ɪd̄
5671	Enveja	d:̄
5672	Llegia	d̄
5673	Gojos	ɪd̄
5674	Platja	d̄
5675	Formatge	d̄
5676	Truja	ɪd̄
5677	Pujant	d:̄
5678	Rojura	ɪ̄
5679	Corretja	d̄
5680	Marejos	ɪd̄

*****

LUCÍA PAU FOIX

17 anys.

Nascuda a B.

Pare CAT nascut a B.

Mare CAT nascuda a B.

Estudianta de C.O.U. / AR professionals tècnics.

NE secundari.

Coneixements mitjans de VN: assignatures de "Valencià" i "Literatura valenciana" durant l'E.G.B. i el B.U.P.

ESTIL I

367 Viatge   ɾ
 368 Viatjaran   dɾ
 372 Pujo   ɾ
 373 Formatge   ɾ
 374 Metge   dɾ
 375 Roges   ɾ

*****

ESTIL II

363 Lliges   ɾ
 364 Col.lage   ɾ
 365 Pitjar   ɾ
 366 Astrologia   ɾ
 369 Viatjo   ɾ
 370 Fetge   ɾ
 371 Personatge   dɾ

*****

ESTIL III

400 Regent   ɾ
 401 Enveja   ɾ
 402 Envejar   ɪɾ
 403 Dijous   ɾ
 405 Majoral   ɾ
 406 Rogenc   ɾ
 407 Rojura   ɪɾ
 408 Rígid   ɾ

409 Enveja   ɾ
 410 Marejo   ɪɾ
 411 Pagés   ɪɾ
 412 Major   ɾ
 413 Roges   ɾ
 414 Truja   ɪdɾ
 415 Vigent   ɾ
 416 Correjada   ɪɾ
 418 Ajuntament   ɾ
 419 Rogenc   ɪɾ
 420 Pujar   ɾ
 421 Règim   ɾ
 422 Corretja   ɾ
 423 Desitjo   dɾ
 424 Aginolla't   ɾ
 425 Bajoques   ɾ
 426 Bajoquera   ɪɾ
 427 Llegir   ɾ
 428 Marejar   ɪɾ
 429 Sortejos   ɪɾ
 430 Espionatge   dɪ
 431 Ajúpit   dɪ
 432 Vigila   ɾ
 433 Dirigeix   ɾ
 434 Dirigir   ɾ
 435 Digestió   ɾ
 436 Pitjor   ɾ
 437 Mitja   ɾ
 438 Imagina   ɪɾ
 439 Viatjar   0
 440 Ajuda   ɾ

ESTIL III

441 Lògic	ɾ	5247 Rogenc	ɾ
442 Roja	ɾ	5248 Rajoles	ðɾ
443 Pujo	ɾ	5249 Roges	ɾ
444 Desitjar	ɾ	5250 Envejar	ɾ
445 Envejós	ɾ	5251 Llegia	ɾ
446 Passatger	ɾ	5252 Gojos	ɾ
447 Bajoca	ɿ	5253 Platja	d:ɾ
448 Bugia	ɾ	5254 Formatge	d:ɾ
449 Bugies	ɾ	5255 Truja	ɾ
450 Bajoca	ĩɾ	5256 Pujant	ɾ
451 Truges	ĩɾ	5257 Rojura	ɾ
452 Metge	dɾ	5258 Corretja	d:ɾ
453 Abadejo	ĩɾ	5259 Marejos	ɾ
454 Formatge	ɾ		
455 Ajuda'm	ɾ		
456 Blanquejar	ĩɾ		
457 Batejos	ɾ		
458 Equipatge	ɾ		
459 Metge	ɾ		
460 Mitjanes	ɿ		
461 Festejos	ĩɾ		
462 Agilitat	dɾ		
463 Viatjo	ɾ		
464 Fetge	ɾ		
465 Marejos	ɾ		
466 Fregir	dɾ		
467 Ajudar	ɿ		
468 Col.lage	ɿ		
469 Col.lage	ɾ		
470 Majoria	ɾ		
471 Regió	ɾ		
472 Imatge	ɾ		
473 Batejar	ɾ		
474 Paisatge	dɾ		
475 Personatge	dɾ		
476 Exagerat	dɾ		
477 Jutge	dɾ		

*****

*****

ESTIL IV

5241 Pagés	ɾ
5242 Espionatge	dɾ
5243 Metge	ɾ
5244 Ajuda	ɾ
5245 Regió	ɾ
5246 Dijous	ɿ

SERGIO SÁNCHEZ CALDES

17 anys.

Nascut a B.

Pare CAT nascut a B.

Mare CAT nascuda a B.

Estudiant de C.O.U./ AR professionals tècnics.

NE secundari.

Coneixements mitjans de VN: assignatures de "Valencià"

"Literatura valenciana" durant l'E.G.B. i el B.U.P.

ESTIL I

5026 Roges   ɾ
5027 Marejar   ɾ
5028 Metge   d:ɾ
5030 Formatge   ɾ

*****

ESTIL II

5018 Primogènit   d:ɾ
5019 Psicologia   d:ɾ
5020 Filologia   ɾ
5021 Mitja   ð:ɾ
5022 Viatges   d:ɾ
5023 Astrologia   ɾ
5024 Major   ɾ
5025 Ajunten   d:ɾ
5029 Pujar   ɾ

*****

ESTIL III

4251 Regent   ɾ
4252 Envejar   ɾ
4253 Dijous   ɾ
4254 Gotege   ɾ
4256 Majoral   ð:ɾ
4257 Rogenc   ɾ
4258 Rojura   ɾ
4259 Rígid   ɾ
4260 Enveja   ɾ

4261 Marejo   ɾ
4262 Pagés   ɾ
4263 Major   ɾ
4264 Roges   ɾ
4265 Truja   i:ɾ
4266 Truges   ɾ
4267 Gojos   i:ɾ
4268 Vigent   ɾ
4269 Corretjada   ɾ
4270 Dijú   d:ɾ
4271 Agil   ɾ
4272 Ajuntament   ɾ
4273 Enrogit   d:ɾ
4274 Pujar   ɾ
4275 Rojor   ɾ
4276 Règim   ɾ
4277 Corretja   d:ɾ
4278 Desitjo   d:ɾ
4279 Aginolla't   ɾ
4280 Bajoca   ð:ɾ
4281 Bajoques   ɾ
4282 Bajocar   ð:ɾ
4283 Bajoquera   ð:ɾ
4284 Llegir   ɾ
4285 Marejar   ɾ
4286 Sortejos   i:ɾ
4287 Espionatge   d:ɾ
4288 Vigila   ɾ
4289 Digestió   ɾ
4290 Pitjor   d:ɾ
4291 Mitja   ð:ɾ
4292 Imagina't   ð:ɾ

ESTIL III

4293	Viatjar	d:ɜ	5399	Roges	d:ɜ
4294	Ajuda	ɜ	5400	Enveja	d:ɜ
4295	Lògic	d:ɜ	5401	Llegia	d:ɜ
4296	Roja	ð:ɜ	5402	Gojos	d:ɜ
4297	Pujo	ɜ	5403	Platja	d:ɜ
4298	Corretger	ɜ	5404	Formatge	d:ɜ
4299	Desitjar	d:ɜ	5405	Truja	d:ɜ
4300	Envejós	ɜ	5406	Pujant	ɜ
4301	Passatger	d:ɜ	5407	Rojura	d:ɜ
4302	Bugia	ɜ	5408	Corretja	d:ɜ
4303	Metge	d:ɜ			
4304	Abadejo	d:ɜ			
4305	Formatge	ɜ			
4306	Ajuda'm	d:ɜ			
4307	Blanquejar	ɜ			
4308	Equipatge	d:ɜ			
4309	Metge	d:ɜ			
4310	Mitjanet	d:ɜ			
4311	Agilitat	d:ɜ			
4312	Viatjo	d:ɜ			
4313	Fetge	d:ɜ			
4314	Marejos	ɪ ^d ɜ			
4315	Fregir	d:ɜ			
4316	Ajudar	ɜ			
4317	Col.lage	d:ɜ			
4318	Majoria	d:ɜ			
4319	Regió	d:ɜ			
4320	Imatge	d:ɜ			
4321	Batejar	d:ɜ			
4322	Paisatge	d:ɜ			
4323	Personatge	d:ɜ			
4324	Exagerat	d:ɜ			
4325	Jutge	d:ɜ			

*****

ESTIL IV

5391	Pagés	ɜ
5392	Espionatge	d:ɜ
5393	Ajuda	d:ɜ
5394	Metge	d:ɜ
5395	Regió	d:ɜ
5396	Dijous	d:ɜ
5397	Rogenc	d:ɜ
5398	Rajoles	d:ɜ

NOEMÍ SIMÓ PITARCH

17 anys.

Nascuda a B.

Pare CAT nascut a Peníscola: zona de segregació de la iod (I).

Mare CAT nascuda a B.

Estudianta de C.O.U. / AR professionals tècnics.

NE secundari.

Coneixements mitjans de VN: assignatures "Valencià" i "Literatura valenciana" durant l' E.G.B. i B.U.P.

ESTIL I

Pujo d:_z
 Roges d:_z
 Viatjar d:_z
 Formatge d:_z
 Ajuntament d:_z
 Imatge d:_z

*****

ESTIL II

376 Veranejar
 377 Magisteri d:_z
 378 Metge d:_z
 379 Colege d:_z
 Roja d:_z
 Formatge d:_z

*****

ESTIL III

478 Regent d:_z
 480 Dijous d:_z
 481 Platja d:_z
 482 Majoral d:_z
 483 Rogenc d:_z
 484 Rojura d:_z
 485 Rígid d:_z
 487 Marejo d:_z
 488 Pagés d:_z
 489 Major d:_z

490 Roges d:_z
 491 Truja d:_z
 492 Vigent d:_z
 493 Corretjà d:_z
 494 Corretjà d:_z
 495 Dijú d:_z
 496 Agil d:_z
 497 Ajuntament d:_z
 498 Enrogit d:_z
 499 Pujar d:_z
 500 Rojor d:_z
 501 Règim d:_z
 502 Corretja d:_z
 503 Desitjo d:_z
 504 Aginolla't d:_z
 505 Bajoca d:_z
 506 Bajoquera d:_z
 507 Bajoquera d:_z
 508 Lligir d:_z
 509 Marejar d:_z
 510 Sortejos d:_z
 511 Espionatge d:_z
 512 Ajupida d:_z
 513 Vigila d:_z
 514 Dirigir d:_z
 515 Digestió d:_z
 516 Pitjor d:_z
 517 Mitja d:_z
 518 Imagina d:_z
 519 Viatjar d:_z
 520 Ajuda d:_z
 521 Lògic d:_z

ESTIL III

522 Roja	d ^z	5274 Truja	d ^z
523 Pujo	d ^z	5275 Pujant	d ^z
524 Correter	d ^z	5276 Rojura	d ^z
525 Desitjar	d ^z	5277 Corretja	d ^z
527 Bajoca	d ^z	5278 Marejos	d ^z
528 Bugia	d ^z		
529 Truges	d ^z	*****	
530 Herege	d ^z		
531 Metge	d ^z		
532 Metgessa	d ^z		
533 Formatge	d ^z		
534 Blanquejar	d ^z		
535 Batejos	d ^z		
536 Equipatge	d ^z		
537 Rajoles	d ^z		
538 Metge	d ^z		
539 Agilitat	d ^z		
540 Viatjo	d ^z		
541 Fetge	d ^z		
542 Marejos	d ^z		
543 Fregir	d ^z		
544 Ajudar	d ^z		
545 Collegi	d ^z		
546 Majoria	d ^z		
547 Regió	d ^z		
548 Imatge	d ^z		
549 Batejar	d ^z		
550 Paisatge	d ^z		
551 Exagerat	d ^z		

*****

ESTIL IV

5260 Pagés	d ^z
5261 Espionatge	d ^z
5262 Ajuda	d ^z
5263 Metge	d ^z
5264 Regió	d ^z
5265 Dijous	d ^z
5266 Rogenc	d ^z
5267 Rajoles	d ^z
5268 Roges	d ^z
5269 Enveja	d ^z
5270 Llegia	d ^z
5271 Gojos	d ^z
5272 Platja	d ^z
5273 Formatge	d ^z

PATRICIO QUEROL GELLIDA

19 anys.

Nascut a B.

Pare CAT nascut a Rossell: I.

Mare CAT nascuda a B.

Serveis: cambrer d'un PUB.

NE primari.

Coneixements elementals de VN: assignatura "Valencià" durant l'E.G.B.

ESTIL I

4988 Viatjo   ̣
4989 Fetge   ̣
4990 Bajoca   ̣
4991 Roges   ̣
      Fregir   ḍ̣

*****

ESTIL II

4982 Llenguatge   ̣
4983 Llenguatge   ḍ̣
4984 Pugem   ̣
4985 Llegir   ̣
4986 Mitjà   ̣
4987 Mitja   ̣
4992 Viatjar   ḍ̣
4993 Formatge   ̣

*****

ESTIL III

906 Regent   ̣
907 Enveja   ̣
908 Dijous   ̣
909 Gotege   ̣
910 Platja   ḍ̣
912 Rogenc   ̣
913 Rojura   ̣
914 Rígid   ̣
916 Marejo   ̣

917 Major   ̣
918 Roges   ̣
919 Vigent   ̣
921 Corretjà   ̣
922 Agil   ð̣̣
923 Ajuntament   ̣
924 Enrogit   ̣
925 Pujar   ̣
927 Règim   ̣
929 Aginolla't   ̣
931 Bajoca   ̣
932 Bajoquera   ̣
933 Llegir   ̣
935 Marejar   ̣
936 Sortejar   ̣
938 Espionatge   ð̣̣
939 Ajupir-se   ̣
940 Vigilar   ̣
941 Vigila   ̣
942 Dirigir   ̣
943 Digestió   ̣
944 Pitjor   ̣
945 Mitja   ð̣̣
946 Imagina't   ̣
947 Viatjar   ḍ̣
948 Ajuda   ̣
949 Lògic   ̣
950 Roja   ̣
951 Pujo   ̣
952 Corretger   ̣
953 Desitjar   ḍ̣
954 Enveja   ị̣̃

ESTIL III

955	Envejós	ɾ
956	Passatger	dɾ
957	Bugia	ðɾ
958	Herege	ɾ
959	Abadejo	ɾ
960	Formatge	ɾ
962	Batejos	ɾ
963	Equipatge	ðɾ
964	Metge	dɾ
965	Mitjanet	dɾ
966	Festejos	ɾ
967	Agilitat	ɾ
968	Viatjo	ɾ
969	Fetge	ɾ
970	Marejos	ɾ
971	Fregir	dɾ
972	Ajudar	⁴ɾ
974	Majoria	⁴ɾ
975	Regió	ɾ
977	Batejar	ɾ
978	Paisatge	ɾ
979	Personatge	dɾ
980	Exagerat	ɾ
981	Jutge	dɾ

*****

ESTIL IV

5337	Pagés	ɾ
5338	Espionatge	⁴ɾ
5339	Ajuda	⁴ɾ
5340	Metge	ðɾ
5341	Regió	ɾ
5342	Dijous	ɾ
5343	Rogenc	ɾ
5344	Rajoles	ɾ
5345	Roges	ɾ
5346	Enveja	ɾ
5348	Gojos	ɾ
5349	Platja	d:ɾ
5350	Formatge	ðɾ
5351	Truja	ɾ
5352	Pujant	ɾ
5353	Rojura	dɾ
5354	Corretja	ðɾ
5355	Marejos	ɾ

*****

Mª PILAR CORNELLES

19 anys.

Nascuda a B.

Pare CAT nascut a B.

Mare CAT nascuda a el Forcall: àrea d'africament prepalatal sord.

Mestressa de casa / AR agricultors.

NE primari.

Coneixements elementals de VN: "Valencià" durant l'E.G.B.

ESTIL I

5053 Mitja   ɾ
 5055 Formatge   Idɾ
 5056 Equipatge   ɾ
 5057 Pujar   ɾ
 5058 Roges   ɾ
 5060 Batejos   ĩɾ

*****

ESTIL II

5048 Ajuda   dɾ
 5049 Ajudo   dɾ
 5050 Ajudo   4ɾ
 5051 Llegir   ɾ
 5052 Llegir   ɾ
       Viatjar   d:ɾ
       Imatge   dɾ

*****

ESTIL III

3016 Dijous   ɾ
 3017 Enveja   ĩɾ
 3018 Envejar   ɾ
 3019 Gotejant   dɾ
 3021 Majoral   ĩ4ɾ
 3022 Rojura   dɾ
 3023 Rígid   ɾ
 3024 Enveja   ɾ
 3025 Marejo   ɾ
 3026 Marejo   dɾ
 3027 Pagés   4ɾ

3028 Major   dɾ
 3029 Roges   ɾ
 3030 Truja   ɾ
 3031 Truges   ɾ
 3032 Vigent   ɾ
 3033 Corretjada   dɾ
 3034 Agil   ɾ
 3035 Ajuntament   ɾ
 3036 Pujar   ɾ
 3037 Rojor   ĩɾ
 3038 Règim   dɾ
 3039 Corretja   4ɾ
 3040 Desitjo   dɾ
 3041 Aginolla't   ɾ
 3042 Bajoca   ɾ
 3043 Bajoquera   ĩɾ
 3044 Bajoques   ɾ
 3045 Bajoquera   ĩɾ
 3046 Llegir   dɾ
 3047 Espionatge   dɾ
 3048 Marejar   ɾ
 3049 Vigila   4ɾ
 3050 Dirigir   ɾ
 3051 Digestió   ɾ
 3052 Pitjor   ɾ
 3053 Mitja   ɾ
 3054 Imagina't   dɾ
 3055 Viatjar   d:ɾ
 3056 Ajuda   dɾ
 3057 Lògic   4ɾ
 3058 Roja   ɾ
 3059 Pujo   ɾ
 3060 Envejós   4ɾ
 3061 Passatger   dɾ

ESTIL III

3062	Bugia	⁴ ɜ̃
3063	Metge	dɜ̃
3064	Abadejo	ɜ̃
3065	Ajuda'm	⁴ ɜ̃
3066	Formatge	ĩɜ̃
3067	Blanquejar	ɜ̃
3068	Batejar	⁴ ɜ̃
3069	Batejos	ĩɜ̃
3070	Equipatge	ɜ̃
3071	Mitjanet	ɜ̃
3072	Festejos	⁴ ɜ̃
3073	Agilitat	dɜ̃
3074	Viatjo	ĩdɜ̃
3075	Fetge	d:ɜ̃
3076	Marejos	ĩɜ̃
3077	Ajuda	⁴ ɜ̃
3078	Col.lage	dɜ̃
3079	Majoria	dɜ̃
3080	Regió	⁴ ɜ̃
3081	Imatge	dɜ̃
3082	Batejar	ɜ̃
3083	Paisatge	dɜ̃
3084	Exagerat	dɜ̃

*****

ESTIL IV

5426	Pagés	dɜ̃
5427	Espionatge	⁴ ɜ̃
5428	Ajuda	dɜ̃
5429	Metge	⁴ ɜ̃
5430	Regió	⁴ ɜ̃
5431	Dijous	dɜ̃
5432	Rogenc	d:ɜ̃
5433	Roges	dɜ̃
5435	Enveja	ɜ̃
5436	Llegia	dɜ̃
5437	Platja	d:ɜ̃
5438	Formatge	d:ɜ̃
5439	Truja	ĩɜ̃
5440	Pujant	dɜ̃
5441	Rojura	dɜ̃
5442	Corretja	dɜ̃

*****

JOSÉ VICENTE FRESQUET LORES

19 anys.
 Nascut a B.
 Pare CAT nascut a B.
 Mare CAT nascuda a B.
 Pescador.
 NE primari.
 Sense coneixements de VN.

ESTIL I

5000 Fetge   ḍ̃
 5001 Marejat   ɾ̃
 5002 Viatjar   ḍ̃
 5005 Roja   d:ɾ̃

*****

ESTIL II

4994 Mitjà   ɾ̃
 4995 Mitja   ḍ̃
 4996 Barrejat   ɾ̃
 4997 Maregen   ḍ̃
 4998 Marege   ɾ̃
 4999 Mitja   ɾ̃
 5003 Formatge   ḍ̃
 5004 Fetge   ḍ̃

*****

ESTIL III

4198 Dijous   ɾ̃
 4199 Gotege   ɾ̃
 4201 Majoral   ḍ̃
 4202 Rojura   ɾ̃
 4203 Marejar   ɾ̃
 4204 Marejo   ɾ̃
 4205 Pagés   ð̣̃
 4206 Major   ḍ̃
 4207 Roja   d:ɾ̃

4208 Roges   d:ɾ̃
 4209 Truja   ɾ̃
 4210 Truges   ḍ̃
 4211 Corretja   d:ɾ̃
 4212 Corretjà   ɾ̃
 4213 Dijú   ð̣̃
 4214 Agil   ḍ̃
 4215 Ajuntament   ɾ̃
 4216 Enrogit   ḍ̃
 4217 Pujar   ḍ̃
 4218 Rojor   ḍ̃
 4219 Règim   d:ɾ̃
 4220 Corretja   d:ɾ̃
 4221 Bajoca   ɾ̃
 4222 Bajoques   ɾ̃
 4223 Bajoquera   ɾ̃
 4224 Llegir   ḍ̃
 4225 Marejar   ḍ̃
 4226 Vigilar   ɾ̃
 4227 Dirigir-se   ɾ̃
 4228 Pitjor   ɾ̃
 4229 Mitja   ð̣̃
 4230 Imaginar   ḍ̃
 4231 Viatjar   ḍ̃
 4232 Ajudar   ɾ̃
 4233 Lògic   ḍ̃
 4234 Roja   d:ɾ̃
 4235 Pujo   d:ɾ̃
 4236 Bugia   d:ɾ̃
 4237 Abadejo   ɾ̃
 4238 Formatge   ḍ̃

ESTIL III

4239	Batejos	ð̃
4240	Metge	d̃
4241	Viatge	d:̃
4242	Fetge	d̃
4243	Marejat	̃
4244	Marejat	̃
4245	Fregir	̃
4246	Ajudes	̃
4247	Col.lage	d:̃
4248	Regió	̃
4249	Batejar	̃
4250	Passatger	d̃

*****

SALVADOR BLASCO ROIG

20 anys.
 Nascut a B.
 Pare CAT nascut a B.
 Mare CAT nascuda a B.
 Pescador.
 NE primari.
 Coneixements elementals de VN: assignatura "valencià" a l'E.G.B.

ESTIL I		ESTIL III		
4828	Roja	ÿ̃	3282 Dijous	̃
4829	Ajudes	̃	3283 Enveja	ÿ̃ ^d
4830	Ajudes	^d ̃	3284 Enveja	ÿ̃
4841	Marejo	^d ̃	3285 Gotege	̃
4842	Marejat	ÿ̃	3287 Rojor	̃
4848	Puge	ÿ̃	3288 Marejo	ÿ̃
4849	Passejar	ÿ̃	3289 Major	̃
4850	Passejar	ÿ̃	3290 Roges	̃
4851	Passejar	̃	3291 Truja	ÿ̃
4852	Passage	̃	3292 Truges	̃
4853	Pugen	ÿ̃	3294 Corretjà	̃
	Fetge	d̃	3296 Ajuntament	̃
	Formatge	ÿ̃	3293 Corretja	̃
*****				
ESTIL II			3297 Pujar	̃
4825	Calitja	̃	3298 Règim	ð̃
4831	Roja	ÿ̃	3299 Imagina-te-ho	̃
4832	Ajudo	ÿ̃	3300 Bajoca	d̃
4833	Ajudes		3301 Bajoques	̃
4834	Ajudes	d:̃	3302 Bajoquera	^d ̃
4835	Pugem	̃	3303 Lligir	̃
4836	Puge	̃	3304 Marejat	ÿ̃
4837	Pujaven	ÿ̃	3305 Ajupir-te	d̃
4840	Marejant-me	ÿ̃	3306 Ajupir-te	d̃
4843	Barrejat	ÿ̃	3307 Vigilar	̃
4854	Roja	ÿ̃	3308 Pitjor	̃
	Viatjo	ò̃	3309 Mitja	̃
	Metge	̃	3310 Imaginar	̃
			3311 Viatjar	d̃
			3312 Ajudar	̃
			3313 Lògic	^d ̃
			3314 Roja	d̃
*****				

ESTIL III

3315	Pujo	ĩ ̃
3316	Envejós	ĩ ^d ̃
3317	Bugia	̃
3318	Metge	̃
3319	Abadejo	ĩ ̃
3320	Ajuda'm	̃
3321	Formatge	ĩ ̃
3322	Mitgera	̃
3323	Batejos	̃
3324	Blanquejar	̃
3325	Mitjà	̃
3326	Festejo	̃
3327	Agil	d̃ ̃
3328	Viatjo	ð̃ ̃
3329	Fetge	d̃ ̃
3330	Marejo	ĩ ̃
3331	Fregir	̃
3332	Ajudar	d̃ ̃
3333	Col.lage	d̃ ̃
3334	Regió	̃
3335	Batejar	̃

*****

ESTIL IV

Pagés	d̃ ̃
Espionatge	̃
Ajuda	d̃ ̃
Metge	d̃ ̃
Regió	d̃ ̃
Dijous	̃
Rogenc	d̃ ̃
Rajoles	̃
Roges	ĩ ̃
Enveja	̃
Llegia	d̃ ̃
Platja	d̃ ̃
Formatge	̃
Truja	ĩ ̃
Pujant	ĩ ̃
Rojura	d̃ ̃
Corretja	̃
Marejos	ĩ ̃

*****

ESTIL III

3913	Dirigir	ɾ
3914	Digestió	ɾ
3915	Pitjor	ð
3916	Mitja	d
3917	Imagina't	d
3918	Viatjo	d
3919	Viatjar	d:
3920	Ajuda	d
3921	Ajuda'm	ð
3922	Lògic	d
3923	Roja	ɾ
3924	Pujo	d
3925	Corretger	ɾ
3926	Desitjar	d
3927	Passatger	d:
3928	Bugia	d
3929	Truges	d
3930	Metge	d
3931	Metge	d
3932	Abadejo	d
3933	Blanquejar	d
3934	Batejos	ð
3935	Equipatge	d:
3936	Mitjà	d:
3937	Mitjanet	d
3938	Festege	d
3939	Agilitat	
3940	Viatjo	d:
3941	Fetge	d
3942	Fregir	d
3943	Ajuda'm	d
3944	Ajudar	ð
3945	Col.lage	d:
3946	Majoria	d
3947	Regió	d
3948	Imatge	d
3949	Batejar	d:
3950	Paisatge	d
3951	Personatge	d:
3952	Exagerat	ɾ
3953	Jutge	d:

*****

ESTIL IV

5551	Pagés	d
5552	Espionatge	d
5553	Ajuda	d
5554	Metge	d
5555	Regió	d
5556	Dijous	d
5557	Rogenc	d
5558	Rajoles	d
5559	Roges	d:
5560	Enveja	d
5561	Llegia	
5562	Platja	d
5563	Formatge	d
5564	Truja	d
5565	Pujant	í
5566	Rojura	d
5567	Corretja	d

*****

MARCOS ANTONIO PELLICER MARTÍNEZ

21 anys.
 Nascut a B.
 Pare CAT nascut a B.
 Mare CAT nascuda a B.
 Pescador.
 NE primari.
 Coneixements elementals de VN: assignatura "Valencià" a l'E.G.B.

ESTIL I

5129 Marejar   3
 5130 Marejar   3
 5131 Marejava   3
 5132 Marejat   3
      Roges   3
      Fetge   3
      Paisatge   3

*****

ESTIL II

5124 Roja   3
 5125 Ajudava   3
 5126 Mitja   3
 5127 Pujar-lo   3
 5128 Marejat   3
 5133 Pujades   3
      Roja   3
      Formatge   3
      Metge   3

*****

ESTIL III

Dijous   3
 Envejar   3
 Regent   3
 Gotege   3
 Majoral   3
 Platja   3

Rojor   3
 Rojura   3
 Rígid   3
 Enveja   3
 Marejo   3
 Pagés   3
 Major   3
 Roges   3
 Truja   3
 Truges   3
 Gojos   3
 Vigent   3
 Corretjà   3
 Agil   3
 Ajuntament   3
 Enrogit   3
 Pujar   3
 Règim   3
 Corretja   3
 Desitjo   3
 Aginolla't   3
 Bajoca   3
 Bajoques   3
 Bajoquera   3
 Llegir   3
 Marejar   3
 Espionatge   3
 Ajupir-se   3
 Vigila   3
 Dirigir   3
 Digestió   3
 Pitjor   3

ESTIL III

Imagina't	ɾ
Viatjar	ɾ
Ajuda	ɾ
Lògic	ɾ
Roja	ĩɾ
Pujo	ĩɾ
Corretger	ɾ
Desitjar	ɾ
Envejós	ɾ
Passatger	ɾ
Bugia	ɾ
Metge	ɾ
Abadejo	ĩɾ
Formatge	ɾ
Ajuda'm	ɾ
Festejar	ɾ
Agilitat	ɾ
Viatjo	ɾ
Fetge	ɾ
Marejos	ɾ
Fregir	ɾ
Ajudar	ɾ
Majoria	ĩɾ
Regió	ɾ
Imatge	ɾ
Batejar	ɾ
Paisatge	ɾ
Personatge	ɾ
Jutge	d:ɾ

Formatge d:	ɾ
Truja	ɾ
Pujant	ɾ
Rojura	ɾ
Corretja	ɾ
Marejos	ɾ

*****

*****

ESTIL IV

Pagés	ɾ
Espionatge	d:ɾ
Ajuda	ɾ
Metge	d:ɾ
Regió	ɾ
Dijous	ɾ
Rogenc	ɾ
Rajoles	ɾ
Roges	ĩɾ
Enveja	ɾ
Llegia	ɾ
Gojos	ɾ
Platja	d:ɾ

DAVID QUERALT VALERO

23 anys.

Nascut a B.

Pare CAT nascut a Quart de Poblet: àrea d'africament prepalatal sord.

Mare CAT nascuda a B.

Treballador industrial en una fàbrica de mobles.

NE secundari.

Coneixements elementals de VN.

ESTIL I

5011 Ajuntament   ɾ
 5012 Desitge   dʒɾ
 5013 Viatjar   ɾ
 5014 Imatge   ɾ
 5015 Viatjo   dɾ
 5016 Marejos   ɾ
 5017 Roja   ðɾ

*****

ESTIL II

5006 Mitges   ɾ
 5007 Montatge   dɾ
 5008 Ajuntament   dɾ
 5009 Ajude   dɾ
 5010 Ajunten   d:ɾ
 5018 Pujar   ɾ
 5019 Metge   ɾ

*****

ESTIL III

4139 Dijous   ɾ
 4140 Regent   ɾ
 4141 Gotege   ɾ
 4142 Platja   ɾ
 4143 Majoral   ɾ
 4144 Rojura   dɾ
 4145 Rígid   ɾ

4146 Marejo   ɾ
 4147 Major   ðɾ
 4148 Roja   ðɾ
 4149 Roges   dɾ
 4150 Vigent   ɾ
 4151 Corretjada   ɾ
 4152 Dijú   ɾ
 4153 Agil   ɾ
 4154 Ajuntament   dɾ
 4155 Pujar   ɾ
 4156 Rojor   ɾ
 4157 Règim   dɾ
 4158 Corretja   ðɾ
 4159 Aginolla't   dɾ
 4160 Bajoca   ɾ
 4161 Bajoques   ɾ
 4162 Bajoquera   dɾ
 4163 Llegir   ɾ
 4164 Marejar   dɾ
 4165 Vigila   ɾ
 4166 Dirigir   dɾ
 4167 Digestió   ɾ
 4168 Pitjor   ɾ
 4169 Mitja   ɾ
 4170 Imagina't   ðɾ
 4171 Viatjar   ɾ
 4172 Ajuda   dɾ
 4173 Lògic   ɾ
 4174 Roja   ɾ
 4175 Pujo   ɾ
 4176 Passatger   ɾ

ESTIL III

4177	Bugia	^d ɾ
4178	Metja	ðɾ
4179	Abadejo	ɾ
4180	Formatge	dɾ
4181	Ajudar-la	^d ɾ
4182	Mitjana	ɾ
4183	Blanquejar	ĩɾ
4184	Metge	ɾ
4185	Mitja	ɾ
4186	Mitjanet	ɾ
4187	Agilitat	ɾ
4188	Viatjo	dɾ
4189	Fetge	ðɾ
4190	Marejos	ɾ
4191	Fregir	ɾ
4192	Ajudar	dɾ
4193	Majoria	ĩɾ
4194	Majoria	^d ɾ
4195	Regió	ɾ
4196	Imatge	ɾ
4197	Exagerat	dɾ

*****

ESTIL IV

5356	Espionatge	ɾ
5357	Ajuda	^d ɾ
5358	Metge	dɾ
5359	Regió	ðɾ
5360	Dijous	ɾ
5361	Rogenc	ɾ
5362	Rajoles	^d ɾ
5363	Roges	dɾ
5364	Enveja	ɾ
5365	Llegia	ðɾ
5366	Platja	d:ɾ
5367	Formatge	dɾ
5368	Truja	ɾ
5369	Pujant	ɾ
5370	Rojura	ɾ
5371	Corretja	ɾ
5372	Marejos	ĩɾ

*****

Mª CARMEN IBÁÑEZ SORIANO

23 anys.
 Nascuda a B.
 Pare CAT nascut a B.
 Mare CAT nascuda a B.
 Serveis: dependenta i secretària d'un supermercat.
 NE primari.
 Coneixements elementals de VN: assignatura "Valencià" a l'E.G.B.

ESTIL I

4980 Mitja
 Fetge d:
 Rojor d:
 Major r

*****

ESTIL II

4976 Major r
 4978 Mitja r
 4979 Mitja r
 4981 Ajuntament d:
 Metge r
 Formatge r

*****

ESTIL III

837 Regent d:
 838 Envejar r
 839 Dijous d:
 840 Gotege d:
 842 Majoral d:
 843 Enrogit d:
 844 Rogenc d:
 845 Rojor d:
 846 Rígid r
 847 Enveja r
 848 Marejo r
 849 Major r
 850 Roges r

851 Truja r
 852 Truges r
 853 Corretja r
 854 Dijú r
 855 Agil r
 856 Ajuntament d:
 857 Pujar r
 858 Règim d:
 859 Corretja r
 860 Aginolla't r
 861 Bajoca r
 862 Bajocar r
 863 Bajoquera r
 864 Llegia r
 865 Marejar d:
 866 Espionatge d:
 867 Vigila r
 868 Dirigir r
 869 Digestiò r
 870 Pitjor r
 871 Mitja r
 872 Imagina't r
 873 Viatjar d:
 874 Ajuda r
 875 Lògic r
 876 Roja d:
 877 Pujo r
 878 Corretger r
 879 Envejós r
 880 Passatger r
 881 Bugia d:
 883 Metge r
 884 Abadejo r

ESTIL III

885	Formatge	d ₃
886	Ajuda'm	3
887	Blanquejar	3
888	Batejos ¹	3
889	Equipatge	d: 3
890	Agilitat	d ₃
891	Mitjanet	3
892	Viatjo	d ₃
893	Fetge	d ₃
894	Marejos	d ₃
895	Fregir	3
896	Ajudar	d ₃
897	Col.lage	d ₃
898	Majoria	d ₃
899	Regió	d ₃
900	Imatge	d ₃
901	Batejar	3
902	Paisatge	d ₃
903	Personatge	d ₃
904	Exagerat	d ₃
905	Jutge	d: 3

*****

ESTIL IV

5317	Pagés	d ₃
5318	Espionatge	d ₃
5319	Ajuda	3
5320	Metge	d ₃
5321	Regió	3
5322	Dijous	3
5323	Rogenc	d ₃
5324	Rajoles	d ₃
5325	Roges	d ₃
5326	Enveja	i ₃
5327	Llegia	3
5328	Gojos	3
5329	Platja	d ₃
5330	Formatge	d ₃
5331	Truja	d ₃
5332	Pujant	3
5333	Rojura	d ₃
5335	Corretja	d ₃
5336	Marejos	i ₃

*****

JUAN ANTONIO LLORACH BALLESTER

24 anys.

Nascut a B.

Pare CAT nascut a B.

Mare CAT nascuda a Sant Jordi: I.

Treballador industrial en una fàbrica de mobles.

NE primari.

Sense coneixements de VN.

ESTIL I

5061 Pujar ĩ 3
 5062 Pujar 3
 5063 Festejar 3
 5069 Viatjo ĩ 3
 5070 Fetge 3

*****

ESTIL II

5064 Imatge ĩ 3
 5065 Formatge ĩ 3
 5066 Enveja ĩ 3
 5067 Batejar 3
 5068 Ajuda'm 3

*****

ESTIL III

3221 Dijous 3
 3222 Gotege 3
 3223 Enveja 3
 3224 Platja 3
 3225 Majoral 3
 3226 Rojura 3
 3227 Enveja 3
 3228 Marejo ĩ 3
 3229 Major ĩ 3
 3230 Roges 3
 3231 Truja ĩ 3

3232 Truges ĩ 3
 3233 Corretja ĩ 3
 3234 Corretjà 3
 3235 Dijú 3
 3236 Agil 3
 3237 Ajuntament 3
 3238 Enrogit 3
 3239 Pujar 3
 3240 Rojura 3
 3241 Rojura 3
 3242 Règim 3
 3243 Corretja ĩ 3
 3244 Aginolla't 3
 3245 Bajoca 3
 3246 Bajoques 3
 3247 Bajoquera 3
 3248 Llegir 3
 3249 Marejat ĩ 3
 3250 Ajupir-se d 3
 3251 Vigilar 3
 3252 Pitjor 3
 3253 Mitja 3
 3254 Imagina't 3
 3255 Viatjar 3
 3256 Ajuda'm 3
 3257 Lògic 3
 3258 Pujo ĩ 3
 3259 Corretger 3
 3260 Enveja ĩ 3
 3261 Bugia 3
 3262 Metge 3

ESTIL III

3263	Abadejo	İ̇	̇
3264	Formatge	İ̇	̇
3265	Ajuda'm		̇
3266	Mitgera		̇
3267	Blanquejar	İ̇	̇
3268	Batejar		̇
3269	Mitjanet		̇
3270	Agil		̇
3271	Agilitat		̇
3272	Viatjo	İ̇	̇
3273	Fetge		̇
3274	Marejat		̇
3275	Fregir		̇
3276	Col.lage		̇
3277	Regió		⁴ ̇
3278	Imatge	İ̇	̇
3279	Personatge	İ̇	̇
	Rojor		̇
	Equipatge	İ̇	̇

FELIPE QUEROL GELLIDA

24 anys.

Nascut a B.

Pare CAT nascut a Rossell: I.

Mare CAT nascuda a B.

Treballador industrial en una fàbrica de mobles.

NE primari.

Coneixements elementals de VN: assignatura "Valencià" en els darrers cursos de l'E.G.B. i 1r. FP.

ESTIL I

337 Llijo	ɾ	3541 Pagés	d:ɾ
338 Llegir-lo	ɾ	3542 Major	ɾ
341 Personatge	ɾ	3543 Roges	dɾ
343 Formatge	ɾ	3544 Truja	
344 Imatge	ĩɾ	3545 Truges	dɾ
345 Viatjo	dɾ	3546 Corretjada	dɾ
346 Fregir	dɾ	3547 Dijú	ɾ

*****

ESTIL II

335 Tecnologia	dɾ	3548 Agil	dɾ
336 Majoria	ĩdɾ	3549 Ajuntament	dɾ
339 Viatjar	ɾ	3550 Enrogit	dɾ
340 Llegir	ɾ	3551 Pujar	ɾ
342 Imajines	dɾ	3552 Règim	ðɾ
Metge	ɾ	3553 Corretja	dɾ
Fetge	dɾ	3554 Aginolla't	ɾ

*****

ESTIL III

3535 Dijous	ɾ	3555 Llegir	ɾ
3536 Enveja	ɾ	3556 Marejar-se	ɾ
3537 Envejós	ɾ	3557 Sortejos	ĩðɾ
3538 Platja	dɾ	3558 Ajupir-se	dɾ
3539 Rojura	d:ɾ	3559 Bajoca	dɾ
3540 Marejo	dɾ	3560 Bajocar	ɾ
		3561 Bajoques	ɾ
		3562 Vigila	dɾ
		3563 Dirigir	ɾ
		3564 Digestió	ɾ
		3565 Pitjor	dɾ
		3566 Mitja	d:ɾ
		3567 Imagina't	ɾ
		3568 Viatjar	dɾ
		3569 Ajudar	dɾ
		3570 Lògic	ɾ

ESTIL III

3571 Roja d: ɹ
 3572 Pujo ĩ ɹ
 3573 Corretger ɹ
 3574 Envejós d ɹ
 3575 Passatger d ɹ
 3576 Bugia ɹ
 3577 Metge d ɹ
 3578 Abadejo ɹ
 3579 Formatge ɹ
 3580 Ajuda'm ɹ
 3581 Mitjana ɹ
 3582 Blanquejar ɹ
 3583 Batejos ɹ
 3584 Mitjanet ð ɹ
 3585 Festejar ɹ
 3586 Agilitat d ɹ
 3587 Viatjo d ɹ
 3588 Fetge d ɹ
 3589 Marejos d ɹ
 3590 Fregir d ɹ
 3591 Ajudar d ɹ
 3592 Majoria ɹ
 3593 Regió ɹ
 3594 Imatge ɹ
 3595 Batejar ɹ
 3596 Paisatge ɹ
 3597 Personatge d ɹ
 3598 Exagerat ɹ

5475 Pujant ɹ
 5476 Rojura d ɹ
 5477 Corretja d ɹ
 5478 Marejos d ɹ

*****

*****

ESTIL IV

5461 Pagés d ɹ
 5462 Espionatge d ɹ
 5463 Ajuda d ɹ
 5464 Metge d ɹ
 5465 Regió d ɹ
 5466 Dijous ɹ
 5467 Rogenc ĩ ɹ
 5468 Rajoles ɹ
 5469 Roges ĩ ɹ
 5470 Enveja ɹ
 5471 Llegia ɹ
 5472 Platja d ɹ
 5473 Formatge ɹ
 5474 Truja ĩ ɹ

SUSANA FEBRER BOSCH

25 anys.

Nascuda a B.

Pare nascut a B.

Mare nascuda a B.

Espòs nascut a Vinaròs: I.

Mestressa de casa / AR serveis.

NE primari.

Sense coneixements de VN.

ESTIL I

356 Viatjo	ɾ
357 Dirigir	ɾ
358 Equipatge	ɾ
359 Dijú	ɾ
360 Roja	ĩ ɾ
361 Pujar	ɾ
362 Batejos	ɾ

*****

ESTIL II

343 Col.lage	d ɾ
344 Exigien	ɾ ɾ
345 Dirigeixes	ɾ
346 Corregint	ɾ
347 Massatgista	4 ɾ
348 Massatgista	ɾ
349 Massatge	4 ɾ
350 Massatgista	ɾ
351 Massatgista	ɾ
352 Massatge	ɾ
353 Massatgistes	ɾ
354 Ajuntament	ɾ
355 Ajuntament	ɾ

*****

ESTIL III

4074 Dijous	ɾ
4075 Envejar	ɾ
4076 Gotege	ĩ ɾ
4078 Majoral	ɾ
4079 Majoral	ɾ
4080 Marejo	ĩ ɾ
4081 Roges	ɾ
4082 Truja	ɾ
4083 Truges	ɾ
4084 Corretjà	ɾ
4085 Dijú	ɾ
4086 Ajuntament	ɾ
4087 Enrogit	ɾ
4088 Pujar	ɾ
4089 Règim	ɾ
4090 Corretja	ɾ
4091 Aginolla't	ɾ
4092 Aginolla't	ɾ
4093 Bajoca	ɾ
4094 Bajoques	ɾ
4095 Bajoquera	ɾ
4096 Lligir	ɾ
4097 Marejar	ɾ
4098 Sortejos	ɾ
4099 Ajupir-te	ɾ

ESTIL III

4100 Vigila	ɾ	Rogenc	ɾ
4101 Dirigir	ɾ	Rajoles	ɾ
4102 Digestió	ɾ	Roges	ɪɾ
4103 Pitjor	ɾ	Enveja	ɾ
4104 Mitja	ɾ	Llegia	ɾ
4105 Imagina't	ɾ	Gojos	dɾ
4106 Viatjar	ɪɾ	Platja	ɾ
4107 Ajuda	ɾ	Formatge	ɾ
4108 Lògic	ɾ	Truja	ɾ
4109 Roja	ɪɾ	Pujant	ɾ
4110 Pujo	ɾ	Rojura	dɾ
4111 Corretger	ɾ	Corretjà	ɾ
4112 Metge	ɾ	Marejos	ɾ
4113 Bugia	ɾ		
4114 Abadejo	ɪɾ		
4115 Formatge	ɾ		
4116 Ajuda'm	ɾ		
4117 Mitjana	dɪɾ		
4118 Blanquejar	ɾ		
4119 Batejos	ɾ		
4120 Equipatge	ɾ		
4121 Mitjà	ɾ		
4122 Mitjanet	ɾ		
4123 Festejos	ɾ		
4124 Festejar	ɾ		
4125 Viatjo	ɾ		
4126 Fetge	ɾ		
4127 Marejos	ɾ		
4128 Fregir	dɪɾ		
4129 Ajudar	ɾ		
4130 Col.lage	ɾ		
4131 Col.lage	ɾ		
4132 Majoria	ɾ		
4133 Regió	ɾ		
4134 Imatge	dɪɾ		
4135 Batejar	ɾ		
4136 Personatge	ɾ		

*****

*****

ESTIL IV

Pagés	ɾ
Espionatge	ɾ
Ajuda	ɾ
Metge	ɾ
Regió	dɪɾ
Dijous	ɾ

ELENA JARO TENORIO

26 anys.

Nascuda a B.

Pare castellanoparlant nascut a Cádiz.

Mare CAT nascuda a B.

Professional tècnic: professora de secundària.

NE superior: Graduada Social.

Coneixements elementals de VN: "Curs de Reciclatge".

ESTIL I

5100 Imagina't	^d	5176 Majoral	^ð
5101 Heterogènies	d: ^z	5177 Rojor	d: ^z
5102 Lligir	^z	5178 Rígid	d: ^z
5103 Lligint	^z	5179 Enveja	d: ^z
5104 Col.lege	d: ^z	5180 Marejo	d: ^z
5106 Psicològicament	d: ^z	5181 Pagés	d: ^z
5107 Metge	d: ^z	5182 Major	d: ^z
5108 Formatge	d: ^z	5183 Roges	d: ^z
5109 Roges	d: ^z	5184 Truge	d: ^z

*****

ESTIL II

5095 Llenguatge	^d	5186 Vigent	^ð
5096 Arbitratge	d: ^z	5187 Corretjà	d: ^z
5097 Llenguatge	d: ^z	5188 Agil	^ð
5098 Col.lage	d: ^z	5189 Ajuntament	d: ^z
5099 Llijo	^z	5190 Enrogit	d: ^z
5105 Corregixquen	d: ^z	5191 Pujar	d: ^z
5110 Viatjo	d: ^z	5192 Règim	d: ^z
		5193 Corretja	d: ^z
		5194 Aginolla	^z
		5195 Bajoca	^z
		5196 Bajoques	d: ^z
		5197 Bajocar	d: ^z

*****

ESTIL III

5171 Dijous		5198 Lligir	^z
5172 Enveja	d: ^z	5199 Marejar	d: ^z
5173 Gotejant	^ð	5200 Sortejos	d: ^z
5174 Envejar	^z	5201 Espionatge	d: ^z
5175 Platja	d: ^z	5202 Ajupir	d: ^z
		5203 Vigila	d: ^z
		5204 Dirigir	^z
		5205 Digestió	^z
		5206 Pitjor	^z

ESTIL III

5207 Mitja	d ^z	Gojos	d ^z
5208 Imagina	d ^z	Platja	d ^z
5209 Viatjar		Formatge	d ^z
5210 Ajuda	z	Truja	d ^z
5211 Lògic	d ^z	Pujant	
5212 Roja	d ^z	Rojura	d ^z
5213 Pujo	d ^z	Corretja	d ^z
5214 Desitjar	d ^z	Marejos	d ^z
5215 Envejós	d ^z		
5216 Bugia		*****	
5217 Passatger	d ^z		
5218 Metge	d ^z		
5219 Abadejo	d ^z		
5220 Formatge	d ^z		
5221 Ajuda'm			
5222 Mitjana	d ^z		
5223 Blanquejar	z		
5224 Batejos	d ^z		
5225 Equipatge	d ^z		
5226 Mitjanet	d ^z		
5227 Festejava	z		
5228 Agilitat	d ^z		
5229 Viatjo	d ^z		
5230 Fetge	d ^z		
5231 Marejos	d ^z		
5232 Ajudar			
5233 Col.lage	d ^z		
5234 Majoria	z		
5235 Regió	z		
5236 Imatge	z		
5237 Batejar	d ^z		
5238 Paisatge	d ^z		
5239 Personatge	d ^z		
5240 Exagerat	d ^z		

*****

ESTIL IV

Espionatge	d ^z
Ajuda	d ^z
Metge	d ^z
Regió	d ^z
Dijous	z
Rajoles	d ^z
Roges	d ^z
Enveja	d ^z
Llegia	d ^z

YOLANDA FEBRER BOSCH

26 anys.
Nascuda a B.
Pare CAT nascut a B.
Mare CAT nascuda a B.
Serveis: administrativa.
NE secundari: tres anys de F.P.
Sense coneixements de VN.

ESTIL I

157 Ajudo	る
158 Viatges	ĩる
161 Pujar	ĩる
162 Pujarà	ĩる
164 Bajoques	
166 Mitges	る
168 Viatge	る
169 Viatge	る
170 Menejar	る
175 Dijous	る
176 Pitjor	る
178 Dijous	る
179 Viatges	る
181 Ajuntament	る
182 Ajuntament	る
183 Ajuntament	る
184 Ajuntament	る
186 Ajuntament	òる
187 Menejar-se	る

*****

ESTIL II

159 Pujades	ĩる
160 Puge	ĩる
163 Bajoques	ĩる
165 Pujàvem	ĩる
171 Lògic	る
172 Ajuntament	る
173 Ajuntament	る

174 Ajuntament	る
177 Ajuntament	る
180 Ajuntament	る

ESTIL III

2409 Dijous	る
2410 Gotege	ĩる
2413 Roja	る
2414 Rojor	る
2415 Rígid	る
2416 Marejo	る
2417 Major	る
2418 Roges	る
2419 Truja	る
2420 Truges	ĩる
2421 Vigent	る
2422 Corretjà	る
2423 Dijú	る
2424 Agil	る
2425 Enrogit	る
2426 Pujar	る
2427 Règim	る
2428 Corretja	ĩる
2429 Aginolla't	る
2430 Bajoca	る
2431 Bajoques	る
2432 Bajoquera	ĩる
2433 Lligir	る
2434 Marejar	ĩる
2435 Sortejos	ĩる

ESTIL III

2436	Vigila	ɾ	5503	Dijous	ɾ
2437	Dirigir	ɾ	5504	Rajoles	ĩɾ
2438	Digestió	ɾ	5505	Roges	ĩɾ
2439	Pitjor	ɾ	5506	Enveja	ɾ
2440	Mitja	ɾ	5507	Llegia	ɾ
2441	Imagina't	ɾ	5508	Platja	ĩɾ
2442	Viatjar	ɾ	5509	Formatge	ɾ
2443	Ajuda	⁴ɾ	5510	Truja	ĩɾ
2444	Lògic	ɾ	5511	Pujant	ĩɾ
2445	Roja	ĩɾ	5512	Rojura	ĩɾ
2446	Pujo	ĩɾ	5513	Corretja	ɾ
2447	Corretger	ɾ	5514	Marejos	ĩɾ
2448	Passatger	ɾ			
2449	Bugia	ɾ			
2450	Metge	ɾ			
2451	Abadejo	ĩɾ			
2452	Formatge	ɾ			
2453	Ajuda'm	ɾ			
2454	Mitgera	ɾ			
2455	Blanquejar	ĩɾ			
2456	Batejos	ĩɾ			
2457	Equipatge	ɾ			
2458	Festejar	ĩɾ			
2459	Agilitat	ɾ			
2460	Viatjo	ĩɾ			
2461	Fetge	ɾ			
2462	Marejos	ĩɾ			
2463	Fregir	ɾ			
2464	Ajudar	ɾ			
2465	Col.lage	ɾ			
2466	Regió	ɾ			
2467	Imatge	ĩɾ			
2468	Batejar	ĩɾ			
2469	Paisatge	ɾ			
2470	Personatgē	1			
2471	Exagerat	ðɾ			
	Ajuntament	ɾ			

*****

ESTIL IV

5498	Pagés	ĩɾ
5499	Espionatge	ɾ
5500	Ajuda	ɾ
5501	Metge	ɾ
5502	Regió	ɾ

GEMA QUERALT VALERO

26 anys.

Nascuda a B.

Pare CAT nascut a Quart de Poblet: àrea d'africament prepalatal sord.

Mare CAT nascuda a B.

Espòs castellanoparlant nascut a Sevilla.

Mestressa de casa / AR treballadors industrials.

NE primari.

Sense coneixements de VN.

ESTIL I

5031 Menejar-se	ĩ ̃	2759 Marejo	ĩ ̃
5032 Ajudava	̃	2760 Major	ĩ ̃
5033 Ajudar	̃	2761 Roges	̃
5035 Col.lege	̃	2762 Truja	ĩ ̃
5038 Pujar	ĩ ̃	2763 Truges	ĩ ̃
5041 Mitja	̃	2764 Vigent	̃
5042 Ajudàvem	ð ̃	2765 Corretjà	̃
5043 Ajude	̃	2766 Dijú	̃
5044 Ajudat	̃	2767 Ajuntament	⁴ ̃
5045 Ajudar	̃	2768 Enrogit	̃
5046 Col.lege	̃	2769 Pujar	ĩ ̃
5047 Col.lege	̃	2770 Rojor	ĩ⁴ ̃

*****

ESTIL II

5036 Ajuntament	̃	2771 Règim	̃
5037 Llenguatge	̃	2772 Corretja	̃
5039 Homenatge	̃	2773 Desitjo	̃
5040 Ajudar	̃	2774 Bajoca	ĩ ̃

*****

ESTIL III

2753 Dijous	̃	2775 Bajoques	̃
2754 Gotege	̃	2776 Bajoquera	ĩ ̃
2755 Platja	̃	2777 Lligir	̃
2756 Rogenc	⁴ ̃	2778 Marejar	̃
2757 Rojura	⁴ ̃	2779 Sortejos	̃
2758 Rígid	̃	2780 Espionatge	̃
		2781 Vigila	̃
		2782 Dirigir	̃
		2783 Digestió	ð ̃
		2784 Pitjor	̃
		2785 Mitja	̃
		2786 Imagina't	ĩ ̃
		2787 Viatjar	̃
		2788 Ajudar	⁴ ̃
		2789 Lògic	⁴ ̃
		2790 Pujo	ĩ ̃

ESTIL III

2791	Corretger	ɾ
2792	Desitjar	d̪ɾ
2793	Passatger	ɾ
2794	Bugia	d̪ɾ
2795	Metge	ɾ
2796	Abadejo	ɾ
2797	Formatge	ɾ
2798	Ajuda'm	ɾ
2799	Mitges	ɾ
2800	Blanquejar	ɾ
2801	Batejar	ɾ
2802	Equipatge	ɾ
2803	Mitjanet	ɾ
2804	Agilitat	ɾ
2805	Viatjo	ɪɾ
2806	Fetge	ɾ
2807	Marejos	ɾ
2808	Fregir	ɾ
2809	Ajudar	ɾ
2810	Col.lage	ɾ
2811	Majoria	ɾ
2812	Regió	d̪ɾ
2813	Imatge	ɾ
2814	Batejar	ɾ
2815	Paisatge	ɾ
2816	Personatge	ɾ

*****

ESTIL IV

Pagés	d̪ɾ
Espionatge	ɾ
Ajuda	d̪ɾ
Metge	ɾ
Regió	d̪ɾ
Dijous	ɾ
Rogenc	d̪ɾ
Rajoles	d̪ɾ
Roges	ɾ
Enveja	ɾ
Llegia	d̪ɾ
Platja	ɾ
Formatge	ɾ
Truja	ɪɾ
Pujant	ɪɾ
Rojura	d̪ɾ
Corretja	ɾ
Marejos	ɾ

*****

JOAN MANUEL FERRER MESEGUER

27 anys.

Nascut a B.

Pare CAT nascut a B.

Mare CAT nascuda a B.

Esposa CAT nascuda a B.

Serveis: bomber de la Generalitat de València.

NE primari: fins a 1r. de B.U.P.

Coneixements elementals de VN: assignatura "Valencià" a 1r. de B.U.P.

ESTIL I

304 Pujar   ɾ
306 Metge   ɾ
307 Formatge   ɾ
308 Rojor   ɾ
309 Roja   dɾ
310 Batejos   ɾ

*****

ESTIL II

298 LLigir   ɾ
299 LLigit   ɾ
300 Ajudar   dɾ
301 Pujar   ɾ
302 Pujar   ɾ
303 Pujàvem   ɾ
305 Majoria   ɾ
Equipatge   ɾ
Fetge   ɾ

*****

ESTIL III

3726 Dijous   ɾ
3727 Envejar   ɾ
3728 Regent   ɾ
3729 Gotege   ɾ
3730 Platja   dɾ
3731 Majoral   ɾ

3732 Rojor   ɾ
3733 Rojura   ɾ
3734 Rígid   ɾ
3735 Enveja   ɾ
3736 Marejo   ɾ
3737 Pagés   ɾ
3738 Major   ɾ
3739 Major   ɾ
3740 Roges   dɾ
3741 Truja   dɾ
3742 Truges   dɾ
3743 Vigent   ɾ
3744 Corretjà   ɾ
3745 Dijú   ɾ
3746 Agil   ɾ
3747 Ajuntament   ɾ
3748 Enrogit   ɾ
3749 Pujar   ɾ
3750 Règim   ɾ
3751 Corretja   ÿɾ
3752 Desitjo   dɾ
3753 Aginolla't   ɾ
3754 Bajoca   ɾ
3755 Bajoques   ɾ
3756 Bajoquera   dɾ
3757 LLegir   dɾ
3758 Marejar   ɾ
3759 Sortejos   ɾ
3760 Espionatge   dɾ
3761 Ajupir-se   ɾ
3762 Vigila   ɾ

ESTIL III

3763	Dirigir	ɾ
3764	Digestió	ɾ
3765	Pitjor	d:ɾ
3766	Mitja	d:ɾ
3767	Imagina-te-ho	ɾ
3768	Viatjar	d:ɾ
3769	Ajuda	ɾ
3770	Lògic	ɹ
3771	Roja	ɹ
3772	Pujo	ɾ
3773	Corretger	ɾ
3774	Desitjar	d:ɾ
3775	Envejós	ɿ
3776	Passatger	d:ɾ
3777	Viatger	d:ɾ
3778	Bugia	ɾ
3779	Metge	d:ɾ
3780	Metgessa	d:ɾ
3781	Abadejo	ɿ
3782	Formatge	d:ɾ
3783	Ajuda'm	ɾ
3784	Mitjanera	d:ɾ
3785	Blanquejar	ɾ
3787	Batejos	ɾ
3786	Mitjanet	ɾ
3788	Equipatge	d:ɾ
3789	Festejar	ɾ
3790	Agilitat	ɾ
3791	Viatjo	d:ɾ
3793	Fetge	d:ɾ
3792	Marejos	ɾ
3794	Fregir	ɾ
3795	Ajudar	ɾ
3796	Col.lage	ɹ
3797	Majoria	ɹ
3798	Regió	ɾ
3799	Imatge	d:ɾ
3800	Batejar	ɾ
3801	Paisatge	d:ɾ
3802	Personatge	d:ɾ
3803	Exagerat	d:ɾ

ESTIL IV

5605	Pagés	ɿ
5606	Espionatge	d:ɾ
5607	Ajuda	ɹ
5608	Metge	d:ɾ
5609	Regió	ɾ
5610	Dijous	ɾ
5611	Rogenc	ɾ
5612	Rajoles	ɾ
5613	Roges	ɾ
5614	Enveja	ɿ
5615	LLegia	ɾ
5616	Gojos	d:ɾ
5617	Platja	d:ɾ
5618	Formatge	d:ɾ
5619	Truja	d:ɾ
5620	Pujant	ɾ
5621	Rojura	ɾ
5622	Corretja	d:ɾ
5623	Marejos	ɾ

SANTIAGO COMPTE MORÓS

27 anys.
 Nascut a B.
 Pare CAT nascut a B.
 Mare CAT nascuda a B.
 Treballador industrial en una fàbrica de mobles.
 NE superior: professor d'E.G.B.
 Coneixements superiors de VN: "Mestre de Valencià".

ESTIL I

297 Ajuntament   ɾ
 Metge   ɾ
 Pujo   ĩɾ
 Roges   ĩɾ
 Personatge   ɾ

*****

ESTIL II

287 Ajuntament   ðɾ
 288 Col.lage   ɾ
 289 Col.lage   ɾ
 290 Magisteri   ɾ
 291 Bajoques   ĩɾ
 292 Bajoquera   ɾ
 293 Bajoques   ɾ
 294 Ajuntament   ɾ
 295 Ajuntament   ɾ
 296 Ajuntament   ɾ
 Roges   ĩɾ
 Formatge   ɾ

*****

ESTIL III

3660 Dijous   ɾ
 3661 Envejar   ĩɾ
 3662 Enveja   ɾ
 3663 Regent   ɾ
 3664 Gotege   ĩɾ

3666 Majoral   ɾ
 3667 Rojor   ĩɾ
 3668 Rojura   ɾ
 3669 Rígid   ɾ
 3670 Marejo   ɾ
 3671 Major   ɾ
 3672 Roges   ĩɾ
 3673 Truja   ĩɾ
 3674 Vigent   ɾ
 3675 Corretjà   ɾ
 3676 Dijú   ɾ
 3677 Agil   dɾ
 3678 Ajuntament   ɾ
 3679 Enrogit   ĩɾ
 3680 Pujar   ĩɾ
 3681 Corretja   dɾ
 3682 Aginolla't   ɾ
 3683 Bajoca   ĩɾ
 3684 Bajoques   ĩɾ
 3685 Bajoquera   ĩɾ
 3686 Lligir   ɾ
 3687 Marejar   ĩɾ
 3688 Ajupir-se   ɾ
 3689 Vigila   ɾ
 3690 Dirigir   ɾ
 3691 Digestió   ɾ
 3692 Pitjor   ɾ
 3693 Mitja   ɾ
 3694 Imagina't   ɾ
 3695 Viatjar   dɾ
 3696 Ajuda'm   ɾ
 3697 Lògic   ɾ

ESTIL III

3698 Roja   ɾ
 3699 Pujo   ɾ
 3700 Pujo   i ɾ
 3701 Corretger   a ɾ
 3702 Passatger   a ɾ
 3703 Bugia   ð ɾ
 3704 Metge   ɾ
 3705 Metgessa   d ɾ
 3706 Formatge   ɾ
 3707 Ajuda'm   ɾ
 3708 Blanquejar   i ɾ
 3709 Batejos   i ɾ
 3710 Mitjà   ð ɾ
 3711 Festeges   ɾ
 3712 Agilitat   ɾ
 3713 Viatjo   d ɾ
 3714 Fetge   ɾ
 3715 Marejos   i ɾ
 3716 Fregir   ɾ
 3717 Col.lage   ɾ
 3718 Majoria   ɾ
 3719 Regió   ɾ
 3720 Metge   ɾ
 3721 Batejar   ɾ
 3722 Paisatge   d ɾ
 3723 Personatge   ɾ
 3724 Exagerat   ɾ
 3725 Jutge   d ɾ

5637 Formatge   ɾ
 5638 Truja   i ɾ
 5639 Pujant   ɾ
 5640 Rojura   i ɾ
 5641 Corretja   d: ɾ
 5642 Marejos   d: ɾ

*****

*****

ESTIL IV

5624 Pagés   ɾ
 5625 Espionatge   d: ɾ
 5626 Ajuda   d ɾ
 5627 Metge   d ɾ
 5628 Regió   ɾ
 5629 Dijous   ɾ
 5630 Rogenc   d: ɾ
 5631 Rajoles   ɾ
 5632 Roges   i ɾ
 5633 Enveja   ɾ
 5634 Llegia   ɾ
 5635 Gojos   d: ɾ
 5636 Platja   d: ɾ

ROSA Mª LLORACH PARIS

29 anys.
 Nascuda a B.
 Pare CAT nascut a B.
 Mare CAT nascuda a B.
 Espòs CAT nascut a B.
 Serveis: ajudant de cuina.
 NE primari.
 Sense coneixements de VN.

ESTIL I

5159 Colege d_z
 5160 Ajuntat d_z
 5161 Trampejant d_z
 5169 Majors d_z
 Fetge d_z
 Roja d_z

*****

ESTIL II

5157 Ajudant d_z
 5158 Col.lage d_z
 5162 Fluixege d_z
 5163 Mitja d_z
 5164 Mitja d_z
 5165 Mitja d_z
 5166 Ajudo d_z
 5167 Ajudo d_z
 5168 Colege d_z
 5170 Puge d_z
 Formatge d_z
 Viatjo d_z

*****

ESTIL III

4010 Dijous d:
 4011 Enveja d:
 4012 Envejar d:
 4013 Platja d:
 4014 Gotege d:
 d_z

4015 Rojor d:
 4016 Marejo d:
 4017 Roges d:
 4018 Major d:
 4019 Truja d:
 4020 Truges d:
 4021 Gojos d:
 4022 Vigent d:
 4023 Corretja d:
 4024 Dijú d:
 4025 Agil d:
 4026 Ajuntament d:
 4027 Pujar d:
 4028 Règim d:
 4029 Corretja d:
 4030 Aginolla't d:
 4031 Bajoca d:
 4032 Bajoques d:
 4033 Bajocar d:
 4034 Marejar d:
 4035 Sortejos d:
 4036 Vigila d:
 4037 Dirigir d:
 4038 Digestió d:
 4039 Pitjor d:
 4040 Mitja d:
 4041 Imagina't d:
 4042 Viatjar d:
 4043 Ajuda d:
 4044 Lògic d:
 4045 Roja d:
 4046 Pujo d:
 4047 Corretger d:
 d_z

ESTIL III

4048	Passatger	d
4049	Bugia	d
4050	Metge	d
4051	Metge	d
4052	Abadejo	d
4053	Formatge	d
4054	Ajuda'm	d
4055	Mitjanera	d
4056	Blanquejar	d
4057	Batejos	d
4058	Equipatge	d
4059	Mitjà	d
4060	Festejar	d
4061	Viatjo	d
4064	Fetge	d
4065	Marejos	d
4066	Fregir	d
4067	Ajudo	d
4068	Collage	d
4069	Majoral	d
4071	Personatge 1	d
4063	Batejar	d
4073	Jutge	d

*****

ESTIL IV

5515	Pagés	d
5516	Espionatge	d
5517	Ajuda	d
5518	Metge	d
5519	Regió	d
5520	Dijous	d
5521	Rogenc	d
5522	Rajoles	d
5523	Roges	d
5524	Enveja	d
5525	Llegia	d
5526	Gojos	d
5527	Platja	d
5528	Formatge	d
5529	Truja	d
5530	Pujant	d
5531	Rojura	d
5532	Corretja	d
5533	Marejos	d

*****

JOAN VICENT VALLÉS BOU

30 anys.
 Nascut a B.
 Pare CAT nascut a Vinaròs: I.
 Mare CAT nascuda al Prat de Llobregat: àrea de fricació sense segregació de la iod.
 Serveis: bomber de la Generalitat de València.
 NE primari.
 Coneixements de mitjans de VN: nivell mitjà dels cursos "Carles Salvador".

ESTIL I

201 Neteja	ĩ ɹ
202 Mitja	ɹ
203 Mitja	ɹ
205 Lògicament	ɹ
210 Ajuntament	ɹ
211 Ajuda	ɹ
218 Ajuntament	ɹ
219 Ajuntament	ɹ
220 Ajuntament	ɹ
221 Ajuntament	ɹ
223 Lògicament	ɹ
224 Ajuntament	ɹ
227 Mitjana	ɹ
228 Pujant	ɹ
229 Pujat	ɹ
232 Imatge	ɹ

ESTIL II

197 Mitjà	ɹ
198 Mitjà	ɹ
199 Mitjà	d:ɹ
200 Mitjà	ɹ
204 Lògicament	ɹ
206 Pujar	ɹ
207 Oxigen	ɹ
208 Lògicament	ɹ
209 Oxigen	ɹ
212 Pujar	ɹ
213 Puge	ɹ
214 Ajuntament	ɹ
215 Ajuntament	ɹ
216 Lògicament	ɹ

217 Major	dɹ
222 Ajuntament	ɹ
225 Puge	ɹ
226 Mitjana	ɹ
230 Regidor	ɹ
231 Imatge	dɹ
233 Imatge	d:ɹ
234 Imatge	d:ɹ

*****

ESTIL III

5681 Dijous	ɹ
5682 Envejar	ɹ
5683 Gotege	ɹ
5684 Platja	dɹ
5685 Majoral	ɹ
5686 Rojura	ɹ
5687 Rígid	ɹ
5688 Regent	ɹ
5689 Envejar	ɹ
5690 Marejo	ɹ
5691 Pagés	ðɹ
5692 Major	ɹ
5693 Rojos	ɹ
5694 Truja	ɹ
5695 Truges	ɹ
5696 Gojos	ɹ
5697 Vigent	ĩ ɹ
5698 Corretjà	ɹ
5699 Dijú	ɹ
5700 Agil	ɹ

ESTIL III

5701	Ajuntament	ɾ
5702	Enrogit	ɾ
5703	Pujar	ɾ
5704	Règim	ɾ
5705	Corretja	ɾ
5706	Desitjo	^d ɾ
5707	Aginolla't	ɾ
5708	Bajoca	ɾ
5709	Bajoques	ɾ
5710	Bajoquera	ɾ
5711	Lligir	ɾ
5712	Marejar	ɾ
5713	Sortejos	ɾ
5714	Ajupir	ðɾ
5715	Dirigir	ɾ
5716	Ajupir	ðɾ
5717	Vigila	ɾ
5718	Digestió	ɾ
5719	Pitjor	ɾ
5720	Mitja	ɾ
5721	Marginat	ɾ
5722	Viatjar	ɾ
5723	Ajuda	ɾ
5724	Lògic	ɾ
5725	Roja	ɾ
5726	Pujo	ɾ
5727	Corretges	ɾ
5728	Desitjar	ɾ
5729	Envejòs	ɾ
5730	Passatger	ɾ
5731	Bugia	ɾ
5732	Metge	ɾ
5733	Metgessa	d:ɾ
5734	Abadejo	ɾ
5735	Formatge	d:ɾ
5736	Ajuda'm	ɾ
5737	Blanquejar	ɾ
5738	Batejos	ɾ
5739	Equipatge	ɾ
5740	Mitjanera	ɾ
5741	Festeges	ɾ
5742	Agilitat	ɾ
5743	Mitjanet	ɾ
5744	Viatjo	d:ɾ
5745	Fetge	dɾ
5746	Marejos	ɾ
5747	Regir	ɾ

5748	Ajudar	ɾ
5749	Col.lage	^d ɾ
5750	Majoria	ɾ
5751	Regió	ɾ
5752	Imatge	ɾ
5753	Batejar	ɾ
5754	Paisatge	d:ɾ
5755	Personatge	^d ɾ
5756	Exagerat	ɾ
5757	Jutge	dɾ

*****

ESTIL IV

5568	Pagés	ĩɾ
5569	Espionatge	d:ɾ
5570	Ajuda	^d ɾ
5571	Metge	d:ɾ
5572	Regió	ɾ
5573	Dijous	ɾ
5574	Rogenc	ɾ
5575	Rajoles	ɾ
5576	Roger	d:ɾ
5577	Enveja	d:ɾ
5578	Llegia	ɾ
5579	Gojos	^d ɾ
5580	Platja	d:ɾ
5581	Formatge	d:ɾ
5582	Truja	ɾ
5583	Pujant	ɾ
5584	Rojura	ɾ
5585	Corretja	d:ɾ
5586	Marejos	ɾ

ROSA Mª BUENO BOSCH

30 anys.
 Nascuda a B.
 Pare CAT nascut a B.
 Mare CAT nascuda a B.
 Espòs CAT nascut a Peníscola: I.
 Mestressa de casa / AR agricultors.
 NE primari.
 Sense coneixements de VN.

ESTIL I		ESTIL III	
5143 Toregen	ɾ	Dijous	ɾ
5144 Torejar	ɾ	Envejar	ɾ
5145 Torege	ɾ	Regent	ɾ
5146 Pujat	ɾ	Gotege	ɾ
5147 Pujat	ɾ	Majoral	ɾ
5152 Puge	ɾ	Platja	ɾ
Formatge	dɾ	Rojor	ɾ
Metge	ɾ	Rojura	ɾ
Personatge	ðɾ	Rígid	dɾ
*****			
ESTIL II			
5134 Magisteri	ɾ	Enveja	ɾ
5135 Viatjant	dɾ	Marejo	ɾ
5136 Plantejar	ɾ	Pagés	ðɾ
5137 Ajudar	ɾ	Major	ɾ
5138 Bajoca	ɾ	Roges	ɾ
5139 Bajoca	dɾ	Truja	ɾ
5140 Majoria	ɾ	Truges	ɾ
5141 Ajuda	ɾ	Gojos	ɾ
5142 Ajuntar	ɾ	Vigent	ɾ
5148 Ajuntament	ðɾ	Corretjà	ɾ
5149 Ajuntament	ðɾ	Agil	ɾ
5150 Ajuda	dɾ	Ajuntament	ðɾ
5151 Ajuntament	ɾ	Enrogit	ðɾ
5153 Pujat	ɾ	Pujar	ɾ
5154 Pujat	ɾ	Règim	ɾ
5155 Batejat	ɾ	Corretja	ɾ
5156 Barrejat	ɾ	Desitjo	dɾ
*****			
		Aginolla't	dɾ
		Bajoca	ɾ
		Bajoques	ɾ
		Bajoquera	ɾ
		Llegir	dɾ

ESTIL III

Marejar	ɾ	Rogenc	ˈɾ
Espionatge	ɾ	Rajoles	ɾ
Ajupir-se	ðɾ	Roges	ɾ
Vigila	dɾ	Enveja	ɾ
Dirigir	ɾ	Llegia	dɾ
Digestió	ɾ	Gojos	ɾ
Pitjor	ɾ	Platja	dɾ
Imagina't	ðɾ	Formatge	dɾ
Viatjar	dɾ	Truja	ɾ
Ajuda	dɾ	Pujant	ɾ
Lògic	ɾ	Rojura	ɾ
Roja	ɾ	Corretja	ɾ
Pujo	ɾ	Marejos	ɾ
Corretger	ɾ		
Desitjar	d:ɾ	*****	
Envejós	ɾ		
Passatge	ɾ		
Bugia	ɾ		
Metge	ɾ		
Abadejo	ɾ		
Formatge	dɾ		
Ajuda'm	dɾ		
Festejar	ɾ		
Agilitat	ˈɾ		
Viatjo	dɾ		
Fetge	ɾ		
Marejos	ɾ		
Fregir	ɾ		
Ajudar	ˈɾ		
Majoria	ɾ		
Regió	dɾ		
Imatge	ɾ		
Batejar	ɾ		
Paisatge	ɾ		
Personatge	ðɾ		
Exagerat	ðɾ		
Jutge	dɾ		

*****

ESTIL IV

Pagés	dɾ
Espionatge	ɾ
Ajuda	dɾ
Metge	ɾ
Regió	ˈɾ
Dijous	ɾ

PACO VIDAL FEBRER

30 anys.

Nascut a B.

Pare CAT nascut a Cervera del Maestre: I.

Mare CAT nascuda a B.

Serveis: massatgista.

NE primari.

Sense coneixements de VN.

ESTIL I

5117 Formatge ĩ 3
5118 Roja 3
5119 Personatge 3
5120 Pujo 3
5121 Enveja 3

*****

ESTIL II

5111 Massatge 3
5112 Massatgiste 3
5113 Metge 3
5114 Quiromassatge 3
5115 Quiromassatgiste 3
5116 Exigix 3
5122 Viatjar 3
5123 Roges 3

*****

ESTIL III

3338 Dijous 3
3339 Enveja 3
3340 Gotege 3
3342 Rojor 3
3343 Marejo 3
3344 Major 3
3345 Roges 3
3346 Truja 3

3347 Truges 3
3348 Corretjà 3
3349 Dijú 3
3350 Agil 3
3351 Ajuntament 3
3352 Enrogit 3
3353 Pujar 3
3354 Règim 3
3355 Corretja 3
3356 Aginolla't 3
3357 Aginolla't 3
3358 Bajoca 3
3359 Bajoques 3
3360 Bajoca 3
3361 Lligir 3
3362 Marejat 3
3363 Marejar 3
3364 Sortejos 3
3365 Espionatge 3
3366 Ajupir-se 3
3367 Vigila 3
3368 Pitjor 3
3369 Mitja 3
3370 Imagina't 3
3371 Viatjar 3
3372 Ajuda 3
3373 Lògic 3
3374 Roja 3
3375 Pujo 3
3376 Envejós 3
3377 Passatger 3

ESTIL III

3378	Bugia	ɾ
3379	Metge	ɾ
3380	Abadejo	ĩɾ
3381	Formatge	ĩɾ
3382	Ajuda'm	ɾ
3383	Blanquejar	ĩɾ
3384	Batejos	ɾ
3385	Equipatge	ɾ
3386	Mitjanero	ɾ
3387	Festejos	ɾ
3388	Festejos	ɾ
3389	Fregir	ɾ
3390	Ajudar	ɾ
3391	Col.lage	ɾ
3392	Majoria	ĩɾ
3393	Regió	ɾ
3394	Metge	ɾ
3395	Batejar	ɾ
3396	Paisatge	^d ɾ
3397	Personatge	ɾ
3398	Exagerat	ɾ

*****

ESTIL IV

Pagés	ɾ
Espionatge	d:ɾ
Ajuda	ɾ
Metge	ɾ
Regió	ɾ
Dijous	ɾ
Rogenc	ɾ
Rajoles	ɾ
Roges	ɾ
Enveja	ɾ
Llegia	ɾ
Gojos	dɾ
Platja	ɾ
Formatge	ɾ
Truja	ɾ
Pujant	ɾ
Rojura	ɾ
Corretja	ɾ
Marejos	ĩɾ

*****

JUAN JOSÉ PEÑA MARTÍNEZ

31 anys.

Nascut a B.

Pare CAT nascut a Peníscola: I.

Mare CAT nascuda a B.

Esposa CAT nascuda a B.

Pescador.

NE primari.

Coneixements elementals de VN: curs elemental d'adults.

ESTIL I

191 Pujar   ĩ ̃
192 Fluixejat   ̃
193 Menege   ĩ ð ̃
194 Mitja   ĩ ̃
195 Pujadeta   ĩ ̃
Metge   ĩ d ̃
Roja   d ̃
Formatge   d ̃

*****

ESTIL II

187 Colage   d ̃
188 Colage   d ̃
189 Colage   d ̃
190 Règim   d ̃
196 Metereologia   d ̃
Viatjo   d ̃
Fetge   d: ̃

*****

ESTIL III

3955 Dijous   ð ̃
3954 Enveja   ĩ ̃
3957 Gotege   ̃
3958 Rojor   ̃
3959 Marejo   ̃
3960 Major   ̃
3961 Roges   d ̃

3962 Truja   d ̃
3963 Truges   d ̃
3964 Corretjà   ð ̃
3965 Dijú   ̃
3966 Agil   ̃
3967 Ajuntament   ̃
3968 Enrogit   ĩ ̃
3969 Pujar   ̃
3970 Règim   ̃
3971 Corretja   d ̃
3972 Bajoques   ̃
3973 Bajoca   ̃
3974 Bajoquera   d ̃
3975 Lligir   ̃
3976 Marejar   d ̃
3977 Vigila   d ̃
3978 Digestió   ̃
3979 PITjor   ̃
3980 MITja   ̃
3981 Imagina-te-ho   ð ̃
3982 Viatjar   d ̃
3983 Ajuda   ̃
3984 Lògic   ̃
3985 Roja   d ̃
3986 Pujo   ĩ d ̃
3987 Passatger   d ̃
3988 Bugia   ð ̃
3989 Metge   ĩ d ̃
3990 Abadejo   d ̃
3991 Formatge   d ̃
3992 Ajuda'm   d ̃
3993 Blanquejar   ̃

ESTIL III

3994	Batejos	ð
3995	Equipatge	dʒ
3996	Mitjanet	ʒ
3997	Festejava	ʒ
3998	Agil	dʒ
3999	Viatjo	d
4000	Fetge	d:
4001	Marejos	dʒ
4002	Fregir	ð
4003	Ajudar	dʒ
4004	Colage	ʒ
4005	Imatge	dʒ
4006	Regió	ʒ
4007	Paisatge	dʒ
4008	Personatge	dʒ
4009	Jutge	ð

*****

ESTIL IV

5534	Pagés	id
5535	Espionatge	dʒ
5536	Ajuda	ʒ
5537	Metge	ɪ
5538	Regió	ʒ
5539	Dijous	ʒ
5540	Rogenc	ð
5541	Roges	dʒ
5542	Enveja	ɪ
5543	Llegia	ð
5544	Gojos	dʒ
5545	Platja	ʒ
5546	Formatge	dʒ
5547	Truja	ɪ
5548	Pujant	ɪ
5549	Corretja	dʒ
5550	Marejos	dʒ

*****

MARIA ALONSO HERRERA

34 anys.

Nascuda a B.

Pare castellanoparlant nascut a Salamanca.

Mare CAT nascuda a B.

Espòs CAT nascut a B.

Professional tècnic: professora d'E.G.B.

NE superior: llicenciada en Psicologia.

Coneixements superiors de VN "Mestra de valencià".

ESTIL I

319 Ajuntament   3
 320 Ajuntament   3
 325 Pujaren   3
 326 Pujàvem   3
 327 Pujava   3
 328 Pujava   3
 329 Mitja   3
 330 Puges   3
                                  3

*****

ESTIL II

311 Reciclatges   d:3
 312 Reciclatges   d:3
 313 Reciclatges   d:3
 314 Exigia   3
 315 Exigia   3
 316 Psicologia   3
 317 Corregint   3
 318 Ajuntament   3
 321 Ajuntament   3
 322 Ajuntament   3
 323 Ajuntament   3
 324 Imagino   3
 331 Ajuntament   3
 332 Mitja   3
 333 Pujar   3
 334 Fugir   3

*****

ESTIL III

4388 Dijous   3
 4389 Regent   3
 4390 Envejar   3
 4391 Enveja   3
 4392 Platja   3
 4393 Majoral   3
 4394 Rojura   3
 4395 Rojor   3
 4396 Enveja   3
 4397 Marejo   3
 4398 Pagés   3
 4399 Major   3
 4400 Roges   3
 4401 Truja   3
 4402 Truges   3
 4403 Gojos   3
 4404 Vigent   3
 4405 Corretjada   3
 4406 Corretja   3
 4407 Corretjà   3
 4408 Dijú   3
 4409 Agil   3
 4410 Ajuntament   3
 4411 Enrogit   3
 4412 Pujar   3
 4413 Règim   3
 4414 Corretja   3
 4415 Desitjo   d:3
 4416 Aginolla't   3

ESTIL III

4417 Bajoca   ɾ
 4418 Bajoques   ɾ
 4419 Bajoquera   ɾ
 4420 Llegir   ɾ
 4421 Marejar   ɾ
 4422 Sortejes   ɾ
 4423 Sortejos   ɾ
 4424 Espionatge   d:ɾ
 4425 Ajupit   ɾ
 4426 Ajupit   ɾ
 4427 Vigila   ɾ
 4428 Dirigir   ɾ
 4429 Digestió   ɾ
 4430 Pitjor   ɾ
 4431 Mitja   ɾ
 4432 Imagina't   ɾ
 4433 Viatjar   ɾ
 4434 Ajuda   ɾ
 4435 Lògic   ɾ
 4436 Roja   ɾ
 4437 Pujo   ɾ
 4438 Corretger   ɾ
 4439 Envejós   ɾ
 4440 Passatge   ɾ
 4441 Bugia   ɾ
 4442 Metge   ɾ
 4443 Metgessa   ɾ
 4444 Abadejo   ɾ
 4445 Formatge   ɾ
 4446 Ajuda'm   ɾ
 4447 Mitjanera   ɾ
 4448 Blanquejar   ɾ
 4449 Batejos   ɾ
 4450 Equipatge   ɾ
 4451 Mitjanet   ɾ
 4452 Festeges   ɾ
 4453 Agilitat   ɾ
 4454 Viatjo   ɾ
 4455 Fetge   ɾ
 4456 Marejos   ɾ
 4457 Fregir   ɾ
 4458 Ajudar   ɾ
 4459 Col.lage   ɾ
 4460 Majoria   ɾ
 4461 Regió   ɾ
 4462 Imatge   ɾ
 4463 Batejar   ɾ

4464 Paisatge   ɾ
 4465 Personatge   ɾ
 4466 Exagerat   ɾ
 4467 Fetge   d:ɾ

*****

ESTIL IV

5643 Pagés   ɾ
 5644 Espionatge   ɾ
 5645 Ajuda   ɾ
 5646 Metge   ɾ
 5647 Regió   ɾ
 5648 Dijous   ɾ
 5649 Rogenc   ɾ
 5650 Rajoles   ɾ
 5651 Roges   ɾ
 5652 Enveja   ɾ
 5653 Llegia   ɾ
 5654 Gojos   ɾ
 5655 Platja   ɾ
 5656 Formatge   d:ɾ
 5657 Truja   ɾ
 5658 Pujant   ɾ
 5659 Rojura   ɾ
 5660 Corretja   ɾ
 5661 Marejos   ɾ

JOAQUIM BUENO I BOSCH

34 anys.

Nascut a B.

Pare CAT nascut a B.

Mare CAT nascuda a B.

Esposa CAT nascuda a B.

Professional tècnic: professor d'E.G.B.

NE superior: llicenciat en Ciències de l'Educació.

Coneixements superiors de VN "Mestre de valencià".

ESTIL I

257 Forratges ð
 267 Fugir ð
 268 Ideologia d:
 269 Majoria ið
 271 Pujar ð
 272 Puja ð
 273 Ideologia ð
 274 Ideologia d:
 275 Majoria ð
 276 Plantejant ð
 281 Plantejant-se d:
 284 Planteges ð
 285 Boicotejar-se ð
 286 Majoria ð

*****

ESTIL II

250 Pedagogia ð
 252 Agreuge ð
 253 Ajuntament ð
 254 Ajuntament ð
 255 Fugint ð
 256 Bajoca d:
 258 Forratge d:
 259 Avantatge d:
 260 Alegito ð
 261 Habitatges d:
 262 Platja i
 263 Platja i

264 Platja i
 265 Ajuntament d:
 266 Legislatives d:
 277 Ajuntament d:
 278 Dirigit d:
 279 Elegit ð
 280 Ecològiques ð
 282 Ajudar d:

*****

ESTIL III

3805 Dijous ð
 3806 Envejar d:
 3807 Regent ð
 3808 Gotege d:
 3809 Majoral ð
 3810 Majoral d:
 3811 Platja d:
 3812 Rojors d:
 3813 Rojura d:
 3814 Rígid d:
 3815 Enveja d:
 3816 Marege d:
 3817 Pagés d:
 3818 Major ð
 3819 Roges d:
 3820 Truja ð
 3821 Truges ð
 3822 Gojos d:

ESTIL III

3823 Vigent
 3824 Corretjà d:₃
 3825 Agil d:₃
 3826 Ajuntament d:₃
 3827 Enrogir d:₃
 3828 Enrogit d:₃
 3829 Pujar
 3830 Règim d:₃
 3831 Corretja d:
 3832 Desitjo d:₃
 3833 Aginolla
 3834 Bajoca
 3835 Bajoques
 3836 Bajoquera
 3837 Llegir d:₃
 3838 Marejar
 3839 Espionatge d:₃
 3840 Ajupir-se d:₃
 3841 Vigila
 3842 Dirigir
 3843 Digestió ò:₃
 3844 Pitjor
 3845 Imagina't
 3846 Viatjar d:₃
 3847 Ajuda d:₃
 3848 Lògic d:₃
 3849 Roja d:₃
 3850 Pujo
 3851 Corretger d:₃
 3852 Desitjar d:₃
 3853 Envejós d:
 3854 Passatger d:₃
 3855 Bugia d:₃
 3856 Metge d:₃
 3857 Metge d:₃
 3858 Abadejo
 3859 Formatge d:₃
 3860 Ajuda'm
 3861 Festejar d:₃
 3862 Agilitat ò:₃
 3863 Viatjo d:₃
 3864 Fetge d:₃
 3865 Marejar
 3866 Fregir ò:₃
 3867 Ajudar ò:₃
 3868 Col.lage d:₃
 3869 Majoria
 3870 Regió

3871 Imatge d:₃
 3872 Batejar
 3873 Paisatge d:₃
 3874 Personatge d:₃
 3875 Exagerat ò:₃
 3876 Jutge d:₃

*****

ESTIL IV

5587 Pagés d:₃
 5588 Espionatge d:₃
 5589 Ajuda ò:₃
 5590 Metge ò:₃
 5591 Regió ò:₃
 5592 Dijous
 5593 Rogenc
 5594 Rajoles
 5595 Roges d:₃
 5596 Enveja d:₃
 5597 Llegia ò:₃
 5598 Gojos
 5599 Platja d:₃
 5600 Formatge
 5601 Truja
 5602 Pujant
 5603 Rojura
 5604 Corretja

*****

Ma PILAR ALBAMONTE GELLIDA

34 anys.

Nascuda a B.

Pare CAT nascut a B.

Mare CAT nascuda a B.

Espòs CAT nascut a Sant Rafael del Riu: I.

Serveis: s'ocupa d'un PUB.

NE primaris.

Sense coneixements de VN.

ESTIL I

5083 Mitja   3
 5084 Imagina   3
 5085 Lògic   3
 5086 Lògic   3
 5092 Viatge   3
 5093 Batejar   3
 5094 Imatge   İ 3

*****

ESTIL II

5081 Pujava   3
 5082 Pujava   3
 5087 Menegen   3
 5088 Majoria   İ 3
 5089 Ajuntament   3
 5090 Fetge   3
 5091 Metge   4 3

*****

ESTIL III

1898 Dijous   3
 1899 Enveja   3
 1900 Gotege   3
 1901 Platja   3
 1902 Majoral   3
 1903 Rojor   3
 1904 Enveja   3

1905 Marejo   3
 1906 Major   3
 1907 Roges   İ 3
 1908 Truja   İ 3
 1909 Truges   İ 3
 1910 Corretja   3
 1911 Corretjà   3
 1912 Agil   3
 1913 Ajuntament   3
 1914 Pujar   3
 1915 Règim   3
 1916 Corretja   3
 1917 Aginolla't   3
 1918 Bajoca   3
 1919 Bajoques   İ 3
 1920 Bajoquera   İ 3
 1921 Llegir   3
 1922 Marejar   3
 1923 Ajupir   3
 1924 Ajupixo   3
 1925 Vigila   3
 1926 Dirigir   3
 1927 Pitjor   3
 1928 Mitja   3
 1929 Imagina't   3
 1930 Viatge   3
 1931 Viatge   3
 1932 Viatjar   İ 3
 1933 Ajuda   3
 1934 Lògic   3
 1935 Roja   İ 3

ESTIL III

1936	Pujo	ɾ
1937	Passatgera	dɾ
1938	Bugia	ɾ
1939	Metge	dɾ
1940	Mitja	ɾ
1941	Abadejo	ɾ
1942	Formatge	dɾ
1943	Ajuda'm	ɾ
1944	Mitgera	ɾ
1945	Blanquejar	ɾ
1946	Batejar	ɾ
1947	Mitjanet	ɾ
1948	Festejava	ɾ
1949	Agil	ɾ
1950	Fetge	ɾ
1951	Marejo	ɾ
1952	Fregir	ðɾ
1953	Ajuda	ɾ
1954	Ajudar	ɾ
1955	Col.lage	ɾ
1956	Majoria	ɾ
1957	Regió	ɾ
1958	Imatge	ĩɾ
1959	Batejar	ɾ

*****

ROSA PROVI CORNELLES MARTÍNEZ

37 anys.

Nascuda a B.

Pare CAT nascut a B.

Mare CAT nascuda a B.

Espòs CAT nascut a B.

Serveis: dependenta i administrativa d'una botiga d'electro-
domèstics.

NE secundari.

Sense coneixements de VN.

ESTIL I		ESTIL III	
4720 Festejar	İ̇	1326 Dijous	̇
4721 Ajudar	̇	1327 Envejar	ò̇
4722 Ajudar	̇	1328 Gotege	̇
4725 Originals	̇	1330 Majoral	İ̇
4726 Pujava	İ̇	1331 Rojura	İ̇
4727 Ajudar	̇	1332 Enveja	İ̇
4728 Planejat	İ̇	1333 Marejo	̇
4729 Ajuntem	̇	1334 Pagés	̇
4730 Ajudar-los	̇	1335 Major	̇
4731 Ajudar	̇	1336 Roges	İ̇
4732 Metge	ḋ	1337 Truja	ò̇
*****			
ESTIL II			
4709 Llijo	̇	1338 Truges	İ̇
4710 Lligir	̇	1339 Corretjà	İ̇
4711 Lligiria	̇	1340 Dijú	̇
4712 Col.lege	⁴̇	1341 Agil	İ̇
4713 Col.lege	ḋ	1342 Ajuntament	̇
4714 Col.lege	ò̇	1343 Enrogit	̇
4715 Col.leges	ḋ	1344 Pujar	̇
4716 Col.lege	ḋ	1345 Rojor	İ̇
4717 Enveges	̇	1346 Règim	⁴̇
4718 Exigeixen	̇	1347 Corretja	⁴̇
4719 Lligir	̇	1348 Desitjo	ḋ
4723 Mitja	̇	1349 Desitjo	ḋ
4724 Ajuda	̇	1350 Aginolla't	̇
4732 Llegir-ho	̇	1351 Bajoca	İ̇
4733 Corregir	̇	1352 Bajoques	İ̇
*****			
		1353 Bajoquera	İ̇
		1354 Llegir	ḋ
		1355 Marejar	⁴̇
		1356 Sortejos	İ̇
		1357 Llegir	ḋ

ESTIL III

1358	Marejar	d _z
1359	Espionatge	d _z
1360	Aginollar-se	⁴ d _z
1361	Vigila	ɾ
1362	Dirigir	ð _z
1363	Digestió	ɾ
1364	Pitjor	ɾ
1365	Mitja	ɾ
1366	Imagina	ĩ _z
1367	Imagina-te-ho	ĩ _z
1368	Viatjar	ð _z
1369	Ajudar	ɾ
1370	Lògic	d _z
1371	Roja	ĩ _z
1372	Pujo	ɾ
1373	Corretger	ɾ
1374	Envejós	ĩ _z
1375	Passatge	⁴ ĩ _z
1376	Bugia	d _z
1377	Metge	d _z
1378	Metge	d _z
1379	Abadejo	d _z
1380	Ajuda'm	ɾ
1381	Formatge	d _z
1382	Mitgera	ɾ
1383	Blanquejar	ɾ
1384	Batejos	ɾ
1385	Equipatge	ĩ _z
1386	Mitjanet	ɾ
1387	Festejar	d _z
1388	Agilitat	ɾ
1389	Viatjo	ĩd _z
1390	Fetge	d:ɾ
1391	Marejos	d _z
1392	Fregir	ð _z
1393	Ajudar	ɾ
1394	Col.lege	ð _z
1395	Majoria	ĩ _z
1396	Regió	ð _z
1397	Imatge	ĩð _z
1398	Batejar	ɾ
1399	Paisatge	⁴ ɾ
1400	Personatge	d:ɾ
1402	Jutge	d _z

*****

ESTIL IV

	Pagés	d _z
5443	Espionatge	d _z
5444	Ajuda	ɾ
5445	Metge	d _z
5446	Regió	⁴ ɾ
5447	Dijous	ɾ
5448	Rogenc	ĩ _z
5449	Rajoles	ĩ _z
5450	Roges	ĩ _z
5451	Enveja	ɾ
5452	Llegia	ɾ
5453	Gojos	ɾ
5454	Platja	d:ɾ
5455	Formatge	d _z
5456	Truja	ĩ _z
5457	Pujant	ĩ _z
5458	Rojura	ɾ
5459	Corretja	d _z
5460	Marejos	d _z

*****

M a ASUNCIÓN ARNAU BAYARRI

38 anys.

Nascuda a B.

Pare CAT nascut a B.

Mare CAT nascuda a Peníscola: I.

Espòs CAT nascut a Roquetes: I.

Treballadora industrial: s'ocupa de la neteja d'una fàbrica.

NE primari.

Sense coneixements de VN.

ESTIL I

4804 Trampejant d: ̣
 4809 Major ĩ ̣
 4810 Mitja ̣
 4811 Ajuntament d: ̣
 Fetge ĩ ̣

*****

ESTIL II

4803 Ajudeta ĩ' ̣
 4805 Major ̣
 4806 Major ĩ ̣
 4807 Major ĩ' ̣
 4808 Majoria ĩ ̣
 4812 Ajuntament d ̣
 Equipatge ĩ ̣

*****

ESTIL III

1963 Dijous ̣
 1964 Enveja ̣
 1965 Corretger ĩ ̣
 1966 Gotege ĩ ̣
 1967 Gotege ĩ ̣
 1968 Xorrege ĩ ̣
 1969 Majorala ĩ ̣
 1970 Majorala ĩ ̣
 1971 Majorala ĩ ̣
 1972 Rojor ĩ ̣

1973 Marejo ĩ ̣
 1974 Major ĩ ̣
 1975 Roges ĩ ̣
 1976 Corretjà ĩ ̣
 1977 Dejuna d ̣
 1978 Agil ̣
 1979 Ajuntament ̣
 1980 Pujar ĩ ̣
 1981 Règim ĩ ̣
 1982 Corretja ĩ ̣
 1983 Aginolla't ̣
 1984 Bajoca ĩ ̣
 1985 Bajoques ĩ ̣
 1986 Bajoquera ĩ ̣
 1987 Lligir ̣
 1988 Marejar ĩ ̣
 1989 Aginolla't d ̣
 1990 Ajupir-me d ̣
 1991 Ajupixo d ̣
 1992 Vigila ̣
 1993 Digestió ̣
 1994 Pitjor ̣
 1995 Mitja ̣
 1996 Imagina't ĩ ̣
 1997 Viatjar ̣
 1998 Ajudes ̣
 1999 Lògic ̣
 2000 Roja ĩ' ̣
 2001 Pujo ĩ ̣
 2002 Corretger ̣
 2003 Passatger ĩ ̣
 2004 Bugia ̣

ESTIL III

2005	Metge	İ̇̃
2006	Abadejo	İ̇̃
2007	Formatge	İ̇̃
2008	Ajuda'm	ð̃
2009	Mitgera	ˈ̃
2010	Barejos	İ̇̃
2011	Equipatge	İ̇̃
2012	Mitjanet	̃
2013	Festejava	̃
2014	Agil	İ̇̃
2015	Viatjo	İ̇̃
2016	Fetge	İ̇̃
2017	Marejos	İ̇̃
2018	Fregir	̃
2019	Ajudar	̃
2020	Col.lage	İ̇̃
2021	Majoria	İ̇̃
2022	Regió	̃
2023	Imatge	İ̇̃
2024	Batejos	İ̇̃
2025	Batejar	İ̇̃
2026	Paisatge	İ̇̃
2027	Personatge	İ̇̃

*****

FRANCISCO BRAU PIÑANA

41 anys.

Nascut a B.

Pare CAT nascut a Vinaròs: I.

Mare CAT nascuda a B.

Esposa CAT nascuda a B.

Professional tècnic: professor de secundària.

NE superior: aparellador.

Sense coneixements de VN.

ESTIL I

5949 Sortejar   ㄩ
5950 Biològic   ㄩ
5954 Bajoca   ㄩ
5955 Imagino   ㄩ
5956 Psicològicament   ㄩ
5958 Ajuntament   ㄩ
5962 Formatge   ㄩ
5963 Batejar   ㄩ

*****

ESTIL II

5951 Airejar   ㄩ
5952 Metge   ㄩ
5953 Imagino   ㄩ
5957 Jutjo   ㄩ
5959 Enveja   ㄩ
5960 Pujo   ㄩ
5961 Imatge   ㄩ

*****

ESTIL III

5855 Dijous   ㄩ
5856 Envejar   ㄩ
5857 Gotege   ㄩ
5858 Majoral   ㄩ
5859 Platja   ㄩ

5860 Rojura   ㄩ
5861 Rojor   ㄩ
5862 Rígid   ㄩ
5863 Enveja   ㄩ
5864 Marejo   ㄩ
5865 Major   ㄩ
5866 Roges   ㄩ
5867 Truja   ㄩ
5868 Truges   ㄩ
5869 Gojos   ㄩ
5870 Vigent   ㄩ
5871 Regent   ㄩ
5872 Corretjà   ㄩ
5873 Dijù   ㄩ
5874 Agil   ㄩ
5875 Ajuntament   ㄩ
5876 Enrogit   ㄩ
5877 Pujar   ㄩ
5878 Règim   ㄩ
5879 Corretja   ㄩ
5880 Desitjo   ㄩ
5881 Bajoca   ㄩ
5882 Bajoques   ㄩ
5883 Bajoquera   ㄩ
5884 Llegir   ㄩ
5885 Marejar   ㄩ
5886 Sortejos   ㄩ
5887 Espionatge   ㄩ
5888 Ajupir-se   ㄩ
5889 Vigila   ㄩ

ESTIL III

5890 Dirigir   ̀
5891 Digestió   ̀
5892 Pitjor   ̀
5893 Mitja   ̀
5894 Imagina't   ̀
5895 Viatjar   ̀
5896 Ajudar   ̀
5897 Lògic   ̀
5898 Roja   ̀
5899 Pujo   ̀
5900 Corretger   ̀
5901 Desitjar   ̀
5902 Envejós   ̀
5903 Passatger   ̀
5904 Bugia   ̀
5905 Metge   ̀
5906 Metja   ̀
5907 Metge   ̀
5908 Abadejo   ̀
5910 Ajuda'm   ̀
5911 Mitgera   ̀
5912 Blanquejar   ̀
5913 Batejos   ̀
5914 Equipatge   ̀
5915 Mitja   ̀
5916 Festegen   ̀
5917 Agilitat   ̀
5918 Viatjo   ̀
5919 Fetge   ̀
5920 Marejos   ̀
5921 Fregir   ̀
5922 Colage   ̀
5923 Majoria   ̀
5924 Regió   ̀
5925 Imatge   ̀
5926 Batejar   ̀
5927 Paisatge   ̀
5928 Personatge   ̀

*****

ESTIL IV

5930 Pagés   d
5931 Espionatge   ̀
5932 Ajuda   ̀
5933 Metge   ̀
5934 Regió   ̀
5935 Dijous   ̀
5936 Rogenc   ̀
5937 Rajoles   ̀
5938 Roges   ̀
5939 Enveja   ̀
5940 Llegia   ̀
5941 Gojos   ̀
5942 Platja   ̀
5943 Formatge   ̀
5944 Truja   ̀
5945 Pujant   ̀
5946 Rojura   ̀
5947 Corretja   ̀
5948 Marejos   ̀

*****

ESTIL III

2142	Corretger	ɾ
2143	Envejós	ɾ
2144	Passatger	dɾ
2145	Lògic	ðɾ
2146	Metge	dʒ
2147	Metgessa	ɾ
2148	Abadejo	ĩɾ
2149	Formatge	dɾ
2150	Ajuda'm	ɾ
2151	Blanquejar	ɾ
2152	Batejos	ĩɾ
2153	Equipatge	ɾ
2154	Mitjanet	ɾ
2155	Festejos	ĩɾ
2156	Viatjo	dɾ
2157	Fetge	dʒ
2158	Marejos	ĩɾ
2159	Fregir	ɾ
2160	Ajudar	ɾ
2161	Majoria	dɾ
2162	Regió	dɾ
2163	Imatge	dʒ
2164	Batejar	dɾ
2165	Paisatge	dʒ
2166	Personatge	dʒ
2168	Jutge	dɾ

*****

ANTONIA FOIX ESTELLER

41 anys.

Nascuda a B.

Pare CAT nascut a B.

Mare CAT nascuda a B.

Espòs CAT nascut a B.

Mestressa de casa / AR professionals tècnics.

NE sense titulació.

Sense coneixements de VN.

ESTIL I

4650 Pujàvem	ĩ ̣	3095 Truja	ĩ ̣
4651 Mitja	̣	3096 Truges	ĩ ̣
4652 Ajuda	d: ̣	3097 Corretjades	̣
Formatge	ĩd ̣	3098 Agil	d: ̣
Viatjar	̣	3100 Roja	̣

*****

ESTIL II

4644 Col.lage	d ̣	3105 Corretja	ĩ ̣
4645 Viatges	̣	3106 Aginolla't	̣
4646 Majoria	d: ̣	3108 Bajoca	d: ̣
4647 Bajoques	d: ̣	3109 Bajoques	d: ̣
4648 Solejant-se	d ̣	3110 Bajoquera	d: ̣
4649 Ajuntament	̣	3111 Marejar	ĩ ̣
Metge	̣	3112 Sortejos	̣

*****

ESTIL III

3086 Dijous	̣	3114 Vigila	̣
3087 Xorrejant	̣	3115 Dirigix	d ̣
3089 Majoral	ĩ ̣	3116 Digestió	̣
3090 Rojura	d: ̣	3117 Pitjor	̣
3091 Marejo	d: ̣	3118 Mitja	̣
3092 Pagés	d ̣	3119 Imagina't	d ̣
3093 Pagés	̣	3120 Viatjar	̣
3094 Roges	d: ̣	3121 Ajuda	̣
		3122 Lògic	̣
		3123 Roja	d ̣
		3124 Pujo	ĩ ̣
		3125 Corretger	̣
		3126 Passatger	d ̣

ESTIL III

3127	Metge	ɾ
3128	Metja	ɾ
3129	Abadejo	dɾ
3130	Formatge	dɾ
3131	Ajuda'm	dɾ
3132	Mitgera	ɾ
3133	Blanquejar	ɾ
3134	Batejos	ɾ
3135	Equipatge	⁴ ɾ
3136	Mitjà	ɾ
3137	Mitjanet	ɾ
3138	Agil	⁴ ɾ
3139	Viatjo	θɾ
3140	Fetge	dɾ
3141	Marejos	dɾ
3142	Fregir	dɾ
3143	Ajudar	dɾ
3144	Col.lage	⁴ ɾ
3145	Majoria	dɾ
3146	Regió	⁴ ɾ
3147	Imatge	ɾ
3148	Batejar	ɾ
3149	Paisatge	ɾ
3150	Personatge	ɾ

*****

JOAQUIN LLORACH LORES

42 anys.

Nascut a B.

Pare CAT nascut a B.

Mare CAT nascuda a B.

Esposa castellanoparlant nascuda a Borriana.

Treballador industrial: s'ocupa de la neteja en una empresa.

NE sense titulació.

Sense coneixements de VN.

ESTIL I

4742 Trampejant ĩ̃ ̣
 4743 Ajuntament ḍ ̣
 4745 Pitjors ĩ̃ ̣
 Roges ĩ̃ ̣
 Equipatge ĩ̃ ̣
 Fetge ̣

*****

ESTIL II

4734 Ajuntament ḍ ̣
 4735 Ajuntament ḍ ̣
 4736 Ajuntament ḍ ̣
 4738 Bajocar ̣ ḍ ̣ 1
 4739 Bajocar ḍ ̣
 4740 Bajoca ̣ ḍ ̣ 1
 4741 Bajoca ḍ ̣
 4744 Ajuntament ḍ ̣
 Roja ĩ̃ ̣
 Formatge ĩ̃ ̣

*****

ESTIL III

1403 Dijous ̣
 1404 Enveja ĩ̃ ̣
 1405 Gotege ĩ̃ ̣
 1406 Gotege ̣
 1408 Majoral ̣ ḍ ̣ 1

1409 Marejo ̣
 1410 Marejo ̣
 1411 Enveja ĩ̃ ̣
 1412 Majors ĩ̃ ̣
 1413 Roges ĩ̃ ̣
 1414 Truja ̣
 1415 Truges ĩ̃ ̣
 1416 Corretja ĩ̃ ̣
 1417 Corretjà ̣
 1418 Ajuntament ḍ ̣
 1419 Pujar ĩ̃ ̣
 1420 Rojor ĩ̃ ̣
 1421 Corretja ̣
 1422 Aginolla't ḍ ̣
 1423 Bajoca ĩ̃ ̣
 1424 Bajoques ĩ̃ ̣
 1425 Bajocar ĩ̃ ̣
 1426 Lligir ĩ̃ ̣
 1427 Marejar-te ĩ̃ ̣
 1428 Marejat ĩ̃ ̣
 1429 Ajupir-te ḍ ̣
 1430 Vigila ḍ ̣
 1431 Dirigir ̣
 1432 Pitjor ̣
 1433 Mitja ̣
 1434 Imagina't ḍ ̣
 1435 Viatjar ĩ̃ ̣
 1436 Ajudar ̣
 1437 Lògic ̣
 1438 Roja ĩ̃ ̣
 1439 Pujo ̣

ESTIL III

1440	Corretger	ð̃
1441	Envejós	ĩ̃
1442	Bugia	ɔ̃
1443	Metge	ɔ̃
1444	Metja	ɔ̃
1445	Metja	ɔ̃
1446	Badejo	ɔ̃
1447	Formatge	ĩ̃
1448	Ajuda'm	d̃
1449	Blanquejar	ɔ̃
1450	Batejos	ĩ̃
1451	Equipatge	ĩ̃
1452	Mitja	ɔ̃
1453	Festejar	ɔ̃
1454	Viatjo	ĩ̃
1455	Fetge	ɔ̃
1456	Marejos	ɔ̃
1457	Fregir	ɔ̃
1458	Ajuda	d̃
1459	Col.lage	ɔ̃
1460	Majoria	d̃
1461	Regió	ɔ̃
1462	Batejar	ĩ̃

*****

MANUELA BATALLA PUIG

42 anys.

Nascuda a Morella: I - 29 anys de residència a B.

Pare CAT nascut a Morella: I.

Mare CAT nascuda a Morella: I.

Espòs CAT nascut a B.

Mestressa de casa / Ambit de relació (AR) treballadors industrials.

NE sense titulació.

Sense coneixements de VN.

ESTIL I

Fetge   3
 Bajoca   I 3
 Festejos   3
 Fregir   3

*****

ESTIL II

4753 Imagino   3
 4754 Ajuntament   d 3
 4755 Majoria   3
 4756 Majoria   3
 4757 Major   I 3
 4758 Imagino   3
       Viatjo   3
       Equipatge   I 3
       Regió   3

*****

ESTIL III

1542 Dijous   3
 1543 Enveja   3
 1544 Envejaria   3
 1545 Gotege   3
 1548 Rojor   3
 1549 Marejo   3
 1550 Pagés   I 3
 1551 Major   3

1552 Roges   3
 1553 Roges   3
 1554 Truja   I 3
 1555 Truges   I 3
 1556 Corretjà   0 3
 1557 Dijú   3
 1558 Agil   3
 1559 Ajuntament   3
 1560 Enrogit   3
 1561 Pujar   3
 1562 Règim   3
 1563 Corretja   3
 1564 Desitjo   3
 1565 Aginolla't   3
 1566 Bajoca   I 3
 1567 Bajoques   3
 1568 Bajoquera   0 3
 1569 Llegir   3
 1570 Marejar   3
 1571 Sortejos   3
 1572 Espionatge   3
 1573 Ajupixes   3
 1574 Dirigir   3
 1575 Digerir   3
 1576 Pitjor   3
 1577 Mitja   3
 1578 Imagina   3
 1579 Viatjar   3
 1580 Ajudar   4 3
 1581 Lògic   3
 1582 Roja   3

ESTIL III

1583	Pujo	ĩ	ĩ
1584	Corretger		ĩ
1585	Desitjar		ĩ
1586	Envejós		ĩ
1587	Passatger		ĩ
1588	Bugia		ĩ
1589	Metge		ĩ
1590	Metja		ĩ
1591	Abadejo		ĩ
1592	Formatge		ĩ
1593	Ajuda'm	ò	ò
1594	Mitgera		ĩ
1595	Blanquejar		ĩ
1596	Batejar		ĩ
1597	Batejos		ĩ
1598	Equipatge	ĩ	ĩ
1599	Rajoles		ĩ
1600	Mitjanet		ĩ
1601	Festejos		ĩ
1602	Agilitat		ĩ
1603	Viatjo		ĩ
1604	Fetge		ĩ
1605	Marejos		ĩ
1606	Fregir		ĩ
1607	Ajudar		ĩ
1608	Col.lage		ĩ
1609	Majoria		ĩ
1610	Regió		ĩ
1611	Imatge		ĩ
1612	Paisatge	ĩ	ĩ
1613	Personatge	ĩ	ĩ
1614	Exagerat		ĩ
1615	Jutge	d:	ĩ
	Vigila		ĩ

*****

ROBERTO PAU LLORACH

43 anys.
 Nascut a B.
 Pare CAT nascut a Peníscola: I.
 Mare CAT nascuda a B.
 Esposa CAT nascuda a B.
 Professional tècnic: gerent d'empresa.
 NE secundari.
 Sense coneixements de VN.

ESTIL I		ESTIL III	
4581	Pujant ̀	2680	Enveja ̀
4582	Ajudes ̀	2681	Dijous ̀
4583	Majoria ̀	2682	Roge ̀
4585	Ajuntament ̀	2683	Platja ̀
4586	Ajuntament ̀	2684	Majoral ̀
4587	Pujar ̀	2685	Rogenc ̀
4588	Corretjats ̀	2686	Rígid ̀
4589	Ajuntament ̀	2687	Enveja ̀
4590	Ajuntament ̀	2688	Enveja ̀
4594	Viatger ̀	2689	Marejo ̀
4595	Ajudant ̀	2690	Pagés ̀
4596	Ajudes ̀	2691	Roges ̀
4601	Ajuntament ̀	2692	Truja ̀
4602	Ajuntament ̀	2693	Truges ̀
4603	Menejar ̀	2694	Gojos ̀
4604	Ajuntament ̀	2695	Vigent ̀
*****		2696	Corretjà ̀
ESTIL II		2697	Dijuni ̀
4578	Ajundes ̀	2698	Agil ̀
4579	Imagino ̀	2699	Ajuntament ̀
4580	Imagino ̀	2700	Pujar ̀
4584	Ajuntament ̀	2701	Rojors ̀
4591	Ajuntament ̀	2702	Règim ̀
4592	Ajuntament ̀	2703	Corretja ̀
4593	Ajuntament ̀	2704	Aginolla't ̀
4597	Ajuda ̀	2705	Bajoca ̀
4598	Ajuntar ̀	2706	Bajoques ̀
4599	Ajundes ̀	2707	Bajoquera ̀
4600	Ajudar ̀	2708	Lligir ̀
		2709	Marejar ̀
		2710	Sortejar ̀
		2711	Sortejar ̀

ESTIL III

2712	Vigilar	ɾ
2713	Dirigir	ɾ
2714	Pitjor	ɾ
2715	Mitja	dɾ
2716	Imagina't	ɾ
2717	Viatjar	ðɾ
2718	Ajudar	ɾ
2719	Lògic	dɾ
2720	Roja	ɾ
2721	Pujo	ɾ
2722	Corretger	ɾ
2723	Envejós	ɾ
2724	Passatger	ðɾ
2725	Bugia	ɾ
2726	Metge	dɾ
2727	Metge	ɹɾ
2728	Abadejo	ðɾ
2729	Formatge	ɹɾ
2730	Ajuda'm	ɾ
2731	Mitgera	ɾ
2732	Blanquejar	ɾ
2733	Batejos	ɾ
2734	Equipatge	dɾ
2735	Metge	dɾ
2736	Mitjà	dɾ
2737	Mitjanet	ɾ
2738	Agilitat	d:ɾ
2739	Viatjo	dɾ
2740	Fetge	ɾ
2741	Marejos	ĩɾ
2742	Fregir	ɾ
2743	Ajudar	ɹɾ
2744	Col.lage	ɹɾ
2745	Majoria	ĩɾ
2746	Regió	ɾ
2747	Imatge	ɹɾ
2748	Batejar	ɾ
2749	Paisatge	dɾ
2750	Personatge	dɾ
2752	Jutge	dɾ

*****

JOSE LUÍS MIQUEL LORES

43 anys.

Nascut a B.

Pare CAT nascut a B.

Mare CAT nascuda a B.

Esposa CAT nascuda a la Serratella: àrea d'africament prepalatal sonor.

Agricultor.

NE primari.

Sense coneixements de VN.

ESTIL I

4951 Bajoca ĩ̃
 4952 Ajudes d̃
 Metge ɹ
 Equipatge ɹ

*****

ESTIL II

4946 Biològiques d̃
 4947 Tecnologia d̃
 4948 Tecnologia ɹ
 4949 Imagino ð̃
 4950 Bajoca ĩ̃
 4953 Ajudes ð̃
 4954 Ajudes ð̃

*****

ESTIL III

3400 Dijous ɹ
 3401 Enveja ĩ̃
 3402 Envejar ɹ
 3403 Envejaré ĩ̃
 3404 Gotege ĩ̃
 3406 Rojor ĩ̃
 3407 Rígid ð̃
 3408 Marejo ɹ
 3409 Major ɹ
 3410 Roges ĩ̃

3411 Truja ɹ
 3412 Truges ɹ
 3413 Gojos ĩ̃
 3414 Vigent ɹ
 3415 Corretjà ɹ
 3416 Dijú ɹ
 3417 Agil d̃
 3418 Ajuntament ɹ
 3419 Enrogit ɹ
 3420 Pujar ĩ̃
 3421 Règim ɹ
 3422 Corretja ð̃
 3423 Aginolla't ɹ
 3424 Bajoca ĩ̃
 3425 Bajoques ĩ̃
 3426 Bajoquera ĩ̃
 3427 Llegir ð̃
 3428 Marejar ɹ
 3429 Aginollar-se d̃
 3430 Ajupir-te ɹ
 3431 Vigila ɹ
 3432 Dirigir ɹ
 3433 Digestió ɹ
 3434 Pitjor ɹ
 3435 Mitja ɹ
 3436 Imagina't ɹ
 3437 Viatjar ɹ
 3438 Ajudar ð̃
 3439 Ajuda ɹ
 3440 Lògic d̃
 3441 Roja ĩ̃

ESTIL III

3442	Pujo	ĩ	ɾ
3443	Corretger		ɾ
3444	Envejo		ɾ
3445	Passatger		ɾ
3446	Bugia		ɾ
3447	Metge		ɾ
3448	Abadejo	ĩ	ɾ
3449	Formatge	o	ɾ
3450	Ajuda'm		ɾ
3451	Mitgera		ɾ
3452	Batejos	ĩ	ɾ
3453	Equipatge		ɾ
3454	Mitjanet		ɾ
3455	Festejar	ĩ	ɾ
3456	Agil	o	ɾ
3457	Viatjo	o	ɾ
3458	Fetge	o	ɾ
3459	Mareges	ĩ	ɾ
3460	Fregir		ɾ
3461	Ajudar		ɾ
3462	Majoria	ĩ	ɾ
3463	Regió		ɾ
3464	Batejar		ɾ
3465	Exagerat	o	ɾ
3466	Paisatge		ɾ

*****

JOAQUÍN ESCUDER LLORACH

43 anys.
 Nascut a B.
 Pare CAT nascut a B.
 Mare CAT nascuda a B.
 Esposa CAT nascuda a Peníscola: I.
 Agricultor.
 NE primari.
 Sense coneixements de VN.

ESTIL I

4800 Lògica d̃
 4802 Bajoca ĩ̃
 Viatjo d:̃
 Personatge ̃

*****

ESTIL II

4793 Col.lage d̃
 4794 Col.lage ̃
 4795 Col.lages d̃
 4796 Bajoca ĩ̃
 4797 Bajoca ĩ̃
 4798 Ajuda d̃
 4799 Fugit ʰ̃
 4801 Bajoca ̃
 Metge d̃

*****

ESTIL III

1825 Dijous ̃
 1826 Enveja ̃
 1827 Envejar ̃
 1828 Envejar ̃
 1829 Gotege ̃
 1830 Platja ̃
 1831 Majoral ĩ̃
 1832 Rojor ĩ̃
 1833 Marejo ̃

1834 Pagés ̃
 1835 Pagés ̃
 1836 Major ĩ̃
 1837 Roges ĩ̃
 1838 Truja ĩ̃
 1839 Truges ĩ̃
 1840 Gojos ĩ̃
 1841 Corretjà ̃
 1842 Dijú ̃
 1843 Agil d̃
 1844 Ajuntament ʰ̃
 1845 Pujar ̃
 1846 Règim d̃
 1847 Corretja ̃
 1848 Aginolla't ̃
 1849 Bajoca ĩ̃
 1850 Bajoques ̃
 1851 Bajoquera ĩ̃
 1852 Llegir ̃
 1853 Mareja ̃
 1854 Marejat ̃
 1855 Marejat ̃
 1856 Ajupit d̃
 1857 Vigilar ̃
 1858 Dirigir d̃
 1859 Digestió ̃
 1860 Pitjor ̃
 1861 Mitja ̃
 1862 Imagina't ̃
 1863 Viatjar ̃
 1864 Ajudar ̃
 1865 Lògic ̃

ESTIL III

1866	Roja	ĩ ɹ
1867	Pujo	ɹ
1868	Corretger	ɹ
1869	Envejós	ɹ
1870	Passatger	ɹ
1871	Bugia	⁴ɹ
1872	Metge	⁴ɹ
1873	Abadejo	ĩ ɹ
1874	Abadejo	ĩ ɹ
1875	Formatge	⁴ɹ
1876	Ajuda'm	⁴ɹ
1877	Mitgera	ɹ
1878	Batejar	ɹ
1879	Batejos	ɹ
1880	Equipatge	ɹ
1881	Mitjà	ɹ
1882	Festejar	ɹ
1883	Agil	⁴ɹ
1884	Agilitat	⁴ɹ
1885	Viatjo	⁴ɹ
1886	Fetge	⁴ɹ
1887	Marejos	ĩ ɹ
1888	Fregir	⁴ɹ
1889	Ajudar	ɹ
1890	Col.lage	ø ɹ
1891	Majoria	ĩ ɹ
1892	Regió	⁴ɹ
1893	Imatge	ø ɹ
1894	Paisatge	ɹ
1895	Personatge	ɹ

*****

ESTIL III

1508	Mitja	ɾ
1509	Imagina't	ĩɾ
1510	Viatjar	ĩɾ
1511	Ajuda	ɾ
1512	Lògic	ɾ
1513	Roja	ĩɾ
1514	Pujo	ĩɾ
1515	Pujo	ĩɾ
1516	Corretger	ɾ
1517	Enveja	ɾ
1518	Enveja	ɾ
1519	Envejós	ɾ
1520	Passatger	ɾ
1521	Metge	ɾ
1522	Mitja	ĩɾ
1523	Abadejo	ɾ
1524	Formatge	ĩɾ
1525	Ajuda'm	ɾ
1526	Mitgera	ɾ
1527	Batejar	ĩɾ
1528	Batejos	ɾ
1529	Equipatge	ĩɾ
1530	Metge	ɾ
1531	Mitja	ɾ
1532	Ajudar	ĩɾ
1533	Majoria	ĩɾ
1534	Col.lage	ɾ
1535	Marejos	ĩɾ
1536	Regió	ɾ
1537	Imatge	ĩɾ
1538	Paisatge	ɾ
1539	Paisatge	ĩɾ
	Agil	dɾ
	Viatjo	ĩɾ
	Viatjo	ĩɾ
	Fetge	ĩɾ
	Frijo	ɾ
	Fregir	ĩɾ

SALVADOR BLASCO ALBIOL

43 anys.

Nascut a B.

Pare CAT nascut a Peníscola: I.

Mare CAT nascuda a Peníscola: I.

Esposa CAT nascuda a B.

Pescador.

NE sense titulació.

Sense coneixements de VN.

ESTIL I

4817	Puge	ɾ
4818	Pujo	ɿɾ
4819	Pujo	ɿɾ
4820	Majoria	ɿɾ
4821	Mitja	ɾ
4822	Ajuda	dɿɾ
4823	Trampejant	dɿɾ
4824	Majoria	ɿɾ
4826	Menejarà	ɿɾ
4839	Marejat	ɿɾ
4844	Pujàvem	ɿɾ
4845	Pujàvem	ɿɾ
4846	Pujàvem	ɿɾ
4847	Pujàvem	ɿɾ
	Viatjo	ɾ

*****

ESTIL II

4814	Majoria	ɿɾ
4815	Majoria	ɿɾ
4816	Majoria	ɿɾ
4827	Mitja	ɾ
4838	Marejar	ɿɾ
	Metge	ɾ

*****

ESTIL III

3600	Dijous	ɾ
3601	Enveja	ɿɾ
3602	Envejar	ɿɾ
3603	Gotejant	ɿɾ
3605	Rojor	ɾ
3606	Marejo	ɾ
3607	Pagés	ɿɾ
3608	Major	ɾ
3609	Roges	ɾ
3610	Truja	ɾ
3611	Truges	ɾ
3612	Corretja	ɾ
3613	Dijú	ɾ
3614	Agil	ɿɾ
3615	Ajuntament	dɿɾ
3616	Enrogit	ɾ
3617	Pujar	ɾ
3618	Règim	ɾ
3619	Corretjà	ɾ
3620	Aginolla't	òɾ
3621	Bajoca	ɾ
3622	Bajoques	ɾ
3623	Bajoquera	ɾ
3624	Llegir	ɾ
3625	Marejar-te	ɾ
3626	Ajupit	ɾ
3627	Vigilar	ɾ
3628	Dirigir-la	ɾ

ESTIL III

3629	Pitjor	ɾ
3630	Mitja	ɾ
3631	Imagina't	ɾ
3632	Viatjar	ɾ
3633	Ajudar	ð
3634	Roja	ɾ
3635	Pujo	ɾ
3636	Corretger	ɾ
3637	Envejós	ɿ
3638	Passatger	ɾ
3639	Bugia	ɾ
3640	Metge	ɾ
3641	Abadejo	ɾ
3642	Formatge	ɾ
3643	Mitgera	ɾ
3644	Batejar	ɿ
3645	Batejos	ɿ
3646	Equipatge	ɾ
3647	Mitjà	ɾ
3648	Festejar	ɾ
3649	Viatjar	ɾ
3650	Viatjo	ɾ
3651	Fetge	dʒ
3652	Marejar-me	ɾ
3653	Fregir	ð
3654	Ajudar	ɾ
3655	Col.lage	ɾ
3656	Majoria	ɿ
3657	Regió	ð

*****

JOSÉ BALAGUER PLA

43 anys.

Nascut a la Jana: I.

Pare CAT nascut a la Jana: I.

Mare CAT nascuda a la Jana: I.

Esposa CAT nascuda a B.

Treballador industrial: mecànic.

NE primari.

Sense coneixements de VN.

ESTIL I

4865 Torege   ⁴ɾ
4866 Pujals   ɾ
4867 Pujant   ɾ
4868 Pujat   ɾ
          Formatge   dɾ

*****

ESTIL II

4855 Ajuntament   ɾ
4856 Ajuntament   ɾ
4857 Vigilant   ɾ
4858 Ajuntament   ɾ
4859 Majoria   ɾ
4860 Col.lage   dɾ
4861 Trampejant   ɾ
4862 Mitjana   ɾ
4863 Majoria   ɾ
4864 Elegir   ɾ
          Viatjo   ɾ

*****

ESTIL III

2030 Dijous   ɾ
2031 Envejós   ɾ
2032 Envejós   ɾ
2033 Gotege   ɾ
2035 Majoral   ɾ
2036 Rojura   ɾ

2037 Enveja   ɾ
2038 Marejo   ɾ
2039 Pagés   ɾ
2040 Major   ɾ
2041 Roges   ɾ
2042 Truja   ɾ
2043 Truges   ɾ
2044 Gojos   ɾ
2045 Corretjà   ɾ
2046 Dijú   ɾ
2047 Agil   dɾ
2048 Ajuntament   ɾ
2049 Enrogit   ɾ
2050 Pujar   ɾ
2051 Règim   ɾ
2052 Corretja   ɾ
2053 Aginolla't   ⁴ɾ
2054 Bajoca   ɾ
2055 Bajoques   ɾ
2056 Bajoca   ɾ
2057 Bajoquer   ɾ
2058 Bajoquera   ɾ
2059 Llegir   ɾ
2060 Marejar   ɾ
2061 Sortejos   ɾ
2062 Espionatge   dɾ
2063 Ajupir-te   ɾ
2064 Vigila   ɾ
2065 Dirigir   ɾ
2066 Digestió   ɾ
2067 Pitjor   ðɾ
2068 Mitja   dɾ

ESTIL III

2069	Imagina-te-ho	ɾ
2070	Viatjar	ɾ
2071	Ajuda	ɾ
2072	Lògic	ɾ
2073	Roja	ɾ
2074	Pujo	ĩ ɾ
2075	Corregir	ɾ
2076	Envejós	ɾ
2077	Passatger	ɾ
2078	Bugia	ɾ
2079	Metge	d̪ɾ
2080	Abadejo	ĩ ɾ
2081	Formatge	d̪ɾ
2082	Ajuda'm	ɾ
2083	Mitgera	ɾ
2084	Batejos	ĩ ɾ
2085	Equipatge	d̪ɾ
2086	Mitjanet	ɾ
2087	Viatjo	ɾ
2088	Agil	d̪ɾ
2089	Agilitat	ɹ ɾ
2090	Fregir	d̪ɾ
2091	Marejos	ĩ ɾ
2092	Ajudar	ɾ
2093	Col.lage	d̪ɾ
2094	Majoria	ɾ
2095	Regió	ɾ
2096	Imatge	d̪ɾ
2097	Batejat	ɾ
2098	Paisatge	ɾ

*****

SEBASTIANA AYZA ROCA

43 anys.

Nascuda a Peníscola: I-17 anys de residència a B.

Pare CAT nascut a Peníscola: I.

Mare CAT nascuda a Peníscola: I.

Espòs CAT nascut a B.

Mestressa de casa / AR agricultors.

NE sense titulació.

Sense coneixements de VN.

ESTIL I		ESTIL III	
4907 Majoria	ĩ ̃	2272 Platja	
4908 Majoria	ĩ ̃	2273 Majoral	ĩ ̃
4911 Platja	d ̃	2274 Rojor	ĩ ̃
4912 Platja	ĩ ̃	2275 Marejo	ĩ ̃
4917 Viatge	d ̃	2276 Major	ĩ ̃
4918 Dijous	̃	2277 Roges	ĩ ̃
*****			
ESTIL II			
4905 Mitjos	̃	2278 Truja	ĩ ̃
4906 Majoria	ĩ ̃	2279 Truja	ĩ ̃
4909 Platja	d ̃	2280 Truja	ĩ ̃
4910 Platja	d: ̃	2281 Truges	ĩ ̃
4913 Dijous	̃	2282 Gojos	
4914 Dijous	̃	2283 Corretja	ĩ ̃
4915 Viatges	d ̃	2284 Dijuna	d ̃
4916 Viatges	d: ̃	2285 Agil	̃
4919 Metge	d ̃	2286 Ajuntament	̃
*****			
ESTIL III			
2269 Dijous	̃	2287 Anrogit	ĩ ̃
2270 Anveja	̃	2288 Pujar	ĩ ̃
2271 Gotege	̃	2289 Règim	d ̃
		2290 Aginolla't	̃
		2291 Bajoca	ĩ ̃
		2292 Bajoca	ĩ ̃
		2293 Bajoques	ĩ ̃
		2294 Bajoquera	ĩ ̃
		2295 Llegir	̃
		2296 Marejà	ĩ ̃
		2297 Ajupir-te	̃
		2298 Vigila	d ̃
		2299 Pitjor	̃

ESTIL III

2300	Mitja	z
2301	Imagina't	d _z
2302	Viatjar	z
2303	Ajudar	z
2304	Lògic	d _z
2305	Roja	z
2306	Pujo	z
2307	Corretger	z
2308	Anvejós	z
2309	Passatger	d _z
2310	Bugia	z
2311	Metge	z
2312	Metja	z
2313	Abadejo	ĩ _z
2314	Ajuda'm	z
2315	Formatge	d _z
2316	Mitgera	z
2317	Blanquejar	ĩ _z
2318	Batejar	ĩ _z
2319	Batejos	z
2320	Metge	ð _z
2321	Festejar	ĩ _z
2322	Viatjo	ð _z
2323	Fetge	ð _z
2324	Marejos	z
2325	Frijo	z
2326	Ajudar	d _z
2327	Colage	d _z
2328	Majoria	z
2329	Rejó	ð _z
2330	Imatge	d _z
2331	Paisatge	d _z
2332	Personatge	d _z
	*****	

BERTOMEU CALDES FOIX

45 anys.
 Nascut a B.
 Pare CAT nascut a B.
 Mare CAT nascuda a B.
 Esposa CAT nascuda a B.
 Agricultor.
 NE primari.
 Sense coneixements de VN.

ESTIL I

4694 Bajoques ĩ⁴ɜ̃
 4695 Bajoques ĩɜ̃
 4699 Bajoca ĩɜ̃
 4700 Bajoca ɜ̃
       Viatjo dɜ̃

*****

ESTIL II

4696 Bajoca ĩɜ̃
 4697 Bajoques ĩɜ̃
 4698 Bajoques ĩdɜ̃
       Fetge dɜ̃

*****

ESTIL III

1195 Dijous ɜ̃
 1196 Enveja ĩɜ̃
 1197 Gotege ĩdɜ̃
 1199 Majoral d:ɜ̃
 1200 Majoral ^dɜ̃
 1201 Rojura dɜ̃
 1202 Marejo ĩɜ̃
 1203 Majors ɜ̃
 1204 Roges ^dɜ̃
 1205 Truja ĩɜ̃
 1206 Truges ĩɜ̃
 1207 Gojos ĩɜ̃

1208 Corretja ɜ̃
 1209 Corretjà ĩɜ̃
 1210 Dijú d:ɜ̃
 1211 Agil dɜ̃
 1212 Ajuntament ɜ̃
 1213 Rojos ĩɜ̃
 1214 Pujar ɜ̃
 1215 Règim dɜ̃
 1216 Aginolla't dɜ̃
 1217 Bajoca ĩɜ̃
 1218 Bajoques ĩɜ̃
 1219 Bajoquera ĩɜ̃
 1220 Lligir dɜ̃
 1221 Marejat ɜ̃
 1222 Sortegen ĩɜ̃
 1223 Aginollar-te d:ɜ̃
 1224 Ajupir ^dɜ̃
 1225 Vigila dɜ̃
 1226 Dirigir ^dɜ̃
 1228 Pitjor ɜ̃
 1229 Mitja ɜ̃
 1230 Imagina't d:ɜ̃
 1231 Viatjar ɜ̃
 1232 Ajudar ɜ̃
 1233 Lògic dɜ̃
 1234 Roja ĩɜ̃
 1235 Pujar ĩɜ̃
 1236 Pujo ĩɜ̃
 1237 Corretger ɜ̃
 1238 Envejós ĩɜ̃
 1240 Bugia dɜ̃

ESTIL III

1241	Metge	d̄̄
1242	Metgessa	ð̄̄
1243	Abadejo	̄̄
1244	Formatge	⁴̄̄
1245	Ajuda'm	̄̄
1246	Mitgera	̄̄
1247	Batejar	ð̄̄
1248	Batejos	ð̄̄
1249	Viatjo	d̄̄
1250	Viatge	⁴̄̄
1251	Fetge	d̄̄
1252	Marejat	̄̄
1253	Marejat	̄̄
1254	Fregir	d:̄̄
1255	Ajudar	̄̄
1256	Col.lage	⁴̄̄
1257	Majoria	̄̄
1258	Regió	̄̄
1259	Imatge	⁴̄̄

*****

ANTONIA ESCUDER ARIN

46 anys.

Nascuda a B.

Pare CAT nascut a B.

Mare CAT nascuda a B.

Espòs CAT nascut a B.

Agricultora.

NE sense titulació.

Sense coneixements de VN.

ESTIL I

4706 Majorales ĩ̃
 4708 Mitja ĩ̃
 Viatjo d̃
 Fetge ð̃

*****

ESTIL II

4701 Ajudava d̃
 4702 Bajoques ĩ̃d̃
 4703 Ajudava ĩ̃
 4704 Ajudar d̃:
 4705 Mitjos ĩ̃
 4707 Pugen ĩ̃
 Roges ĩ̃
 Formatge d̃
 Marejos ĩ̃

*****

ESTIL III

1264 Dijous ĩ̃
 1265 Enveja ĩ̃
 1266 Gotege ĩ̃
 1268 Majoral ĩ̃d̃
 1269 Marejà ĩ̃
 1270 Pagés ĩ̃
 1271 Majors ĩ̃
 1272 Roges ĩ̃

1273 Truja ĩ̃
 1274 Truges ĩ̃
 1275 Gojos ĩ̃
 1276 Corretjà ĩ̃
 1277 Dejana ĩ̃
 1278 Agil d̃
 1279 Ajuntament ĩ̃
 1280 Pujar ĩ̃
 1281 Règim ĩ̃
 1282 Corretja ĩ̃
 1283 Aginollar ĩ̃
 1284 Bajoquer ĩ̃
 1285 Bajoca ĩ̃
 1286 Bajoquera ĩ̃
 1287 Lligir ĩ̃
 1288 Marejar ĩ̃
 1289 Vigila d̃
 1290 Pitjor ĩ̃
 1291 Mitja ĩ̃
 1292 Imaginar ĩ̃^{d̃}
 1293 Viatjar d̃
 1294 Ajuda ĩ̃^{d̃}
 1295 Lògic ĩ̃^{d̃}
 1296 Roja ĩ̃
 1297 Pujo ĩ̃
 1298 Corretger ĩ̃
 1299 Enveja ĩ̃
 1300 Passatger ĩ̃
 1301 Viatger d̃
 1302 Bugia d̃
 1303 Metge ĩ̃^{d̃}

ESTIL III

1304	Metgessa	ɜ
1305	Badejo	ĩɜ
1306	Formatge	dɜ
1307	Ajuda	dɜ
1308	Mitgera	ɜ
1309	Batejos	ĩɜ
1310	Equipatge	òɜ
1311	Mitjà	ɜ
1312	Viatjo	dɜ
1313	Fetge	òɜ
1314	Marejo	ĩɜ
1315	Marejos	ĩɜ
1316	Fregir	òɜ
1317	Ajudo	dɜ
1318	Col.lage	dɜ
1319	Majoria	ĩɜ
1320	Regió	dɜ
1321	Imatge	⁴ɜ
1322	Batejos	ĩɜ
1323	Personatge	dɜ
1324	Paisatge	òɜ
1325	Exagerat	dɜ

*****

Mª CRISPINA GRAU VIVES

47 anys.

Nascuda a Castell de Cabres: I - 39 anys de residència a B.

Pare CAT nascut a Castell de Cabres: I.

Mare CAT nascuda a Morella: I.

Espòs CAT nascut a B.

Mestressa de casa / AR treballadors industrials.

NE primari.

Sense coneixements de VN.

ESTIL I

4925 Pujar   ÿ̃
4926 Pujo   ÿ̃
4927 Pugéssem   ÿ̃
4928 Pujo   ÿ̃
4929 Pujo   ÿ̃
4931 Puges   ÿ̃
4932 Pugem   ̣̣
4935 Pujar   ̣̣
4936 Pujar   ̣̣
4937 Pujar   ÿ̃
24942 Major   ÿ̃
944 Ajuntament ̣̣
    Formatge   ÿ̃
    Paisatge   ÿ̃

*****

ESTIL II

4920 Llegir   ̣̣
4921 Llegir   0̣̣
4922 Llegit   ̣̣
4923 Ajuda   d:̣̣
4924 Dijous   ̣̣
4930 Pujàvem   ÿ̃
4933 Pugen   ÿ̃
4934 Pugen   ÿ̃
4938 Pujar   ̣̣
4939 Ajuntament d:̣̣
4940 Ajuntament ḍ̣
4941 Ajuntament ḍ̣
4943 Ajuda   d:̣̣
4945 Ajuntament ḍ̣

Personatge ÿ̃
Viatjo   ÿ̃

*****

ESTIL III

2335 Dijous   ̣̣
2336 Enveja   ÿ̃
2337 Envejar   ̣̣
2338 Gotege   ̣̣
2339 Platja   ̣̣
2340 Majoral   ÿ̃
2341 Rojor   ÿ̃
2342 Rojor   ÿ̃
2343 Marejà   0̣̣
2344 Marejo   ÿ̃
2345 Pagés   ÿ̃
2346 Major   ÿ̃ḍ̣
2347 Roges   ÿ̃
2348 Truja   ÿ̃
2349 Truges   ÿ̃
2350 Gojos   ÿ̃
2351 Corretjà   d:̣̣
2352 Dijú   ̣̣
2353 Agil   ̣̣
2354 Ajuntament ̣̣
2355 Enrogit   ÿ̃
2356 Pujar   ̣̣
2357 Règim   ÿ̃
2358 Corretja   ḍ̣
2359 Desitjo   d:̣̣

ESTIL III

2360	Aginolla't	ɾ	2406	Personatge	ĩɾ
2361	Bajoques	ɾ	2407	Exagerat	ɾ
2362	Bajoca	dɾ	2408	Jutge	dɾ
2363	Bajoquera	ĩɾ			
2364	Llegir	ɾ			
2365	Marejar	ɾ			
2366	Marejar	ɾ			
2367	Sortejos	ɾ			
2368	Aginollo	ɾ			
2369	Ajupit	õɾ			
2370	Ajupixo	ɾ			
2371	Vigilar	ɾ			
2372	Digestió	ɾ			
2373	Pitjor	ɾ			
2374	Mitja	ɾ			
2375	Imagina't	ɾ			
2376	Viatjar	dɾ			
2377	Ajuda'm	⁴ɾ			
2378	Lògic	dɾ			
2379	Roja	ĩɾ			
2380	Pujo	ɾ			
2381	Corretger	ɾ			
2382	Envejós	ĩɾ			
2383	Bugia	ɾ			
2384	Metge	ĩõɾ			
2385	Metgessa	ɾ			
2386	Abadejo	ĩdɾ			
2387	Formatge	ĩɾ			
2388	Ajuda'm	dɾ			
2389	Mitgera	ɾ			
2390	Batejar	ĩɾ			
2391	Batejar	ɾ			
2392	Batejos	ĩɾ			
2393	Mitja	ɾ			
2394	Festejar	ɾ			
2395	Agil	⁴ɾ			
2396	Viatjar	dɾ			
2397	Viatjo	ĩɾ			
2398	Fetge	ɾ			
2399	Marejos	ĩɾ			
2400	Fregir	ɾ			
2401	Ajudar	dɾ			
2402	Col.lage	ĩdɾ			
2403	Majoria	ĩɾ			
2404	Imatge	ĩɾ			
2405	Paisatge	ĩɾ			

ANTONIO PELLICER RICO.

48 anys.
 Nascut a B.
 Pare CAT nascut a B.
 Mare CAT nascuda a B.
 Esposa CAT nascuda a B.
 Pescador.
 NE primari.
 Sense coneixements de VN.

ESTIL I		ESTIL III	
4957	Envejar		
4958	Ajudat		ɾ
4960	Mitja	ð	ɾ
4961	Mitja		ɾ
4962	Mitja		ɾ
4963	Mitja		ɾ
4964	Fregir	ð	ɾ
4965	Fregit		ɾ
4966	Salvatges	d	ɾ
4967	Fuges		ɾ
4968	Cavallatge	ð	ɾ
	Metge		ɾ
	Majoria	ɿ	ɾ
	Rojor		ɾ
	Fetge		ɾ
*****			
ESTIL II			
4955	Elegit	ð	ɾ
4956	Elegix		ɾ
4959	Mitja		ɾ
	Pujo	ɿ	ɾ
	Formatge		ɾ
	Viatjo		ɾ
	Batejar		ɾ
*****			
		Dijous	
		Envejar	ɿ
		Regent	ɿ
		Gotege	ɿ
		Majoral	ɿ
		Platja	ɾ
		Rojor	ɾ
		Rojura	ɾ
		Rìgid	ɾ
		Enveja	ɿ
		Marejo	ɿ
		Pagés	ɾ
		Major	ɿ
		Roges	ɾ
		Truja	ɿ
		Truges	ɿ
		Gojos	ɾ
		Vigent	ɾ
		Corretja	ɾ
		Desitjo	ɾ
		Aginolla	ɾ
		Bajoca	ɿ
		Bajoques	ɿ
		Llegir	ɾ
		Marejar	ɾ
		Espionatge	ɾ
		Ajupir-se	ɾ

ESTIL III

Vigila	ɜ
Dirigir	^d ɜ
Digestió	ɜ
Pitjor	ɜ
Imagina't	ɜ
Viatjar	ɜ
Ajuda	ɜ
Lògic	ð
Roja	ĩ
Pujo	ĩ
Corretger	ɜ
Desitjar	ɜ
Envejós	ɜ
Passatger	ɜ
Bugia	^d ɜ
Metge	ɜ
Abadejo	ĩ
Formatge	ɜ
Ajuda'm	ɜ
Festejar	ɜ
Agilitat	ð
Viatjo	ɜ
Fetge	ɜ
Marejos	ĩ
Fregir	ɜ
Ajudar	ð
Majoria	ĩ
Regió	ɜ
Imatge	ɜ
Batejar	ɜ
Paisatge	ð
Personatge	ɜ

*****

JOSEP MESTRE BALAGUER

48 anys.
 Nascut a B.
 Pare CAT nascut a Herbers: I.
 Mare CAT nascuda a Herbers: I.
 Esposa CAT nascuda a B.
 Serveis: comerciant.
 NE primari.
 Sense coneixements de VN.

ESTIL I

4771 Mitja   3
 4772 Mitja   3
       Equipatge   3
       Formatge   3

*****

ESTIL II

4767 Filologia   3
 4768 Ajudar   3
 4769 Dirigit   3
 4770 Pujades   3
 4773 Corretges   3
 4774 Trampejant   3
       Metge   3

*****

ESTIL III

1696 Dijous   3
 1697 Enveja   3
 1698 Envejar   3
 1699 Gotege   3
 1702 Majoral   3

 1703 Majoral   3
 1704 Majoral   3
 1705 Enrogit   3
 1706 Enrogida   3
 1707 Marejo   3

1708 Pagés   3
 1709 Roges   3
 1710 Truja   3
 1711 Truges   3
 1712 Corretjà   3
 1713 Dejuni   3
 1714 Agil   3
 1715 Ajuntament   3
 1716 Pujar   3
 1717 Règim   3
 1718 Corretja   3
 1719 Aginolla't   3
 1720 Bajoca   3
 1721 Bajoques   3
 1722 Bajocar   3
 1723 Lligir   3
 1724 Marejar   3
 1725 Marejador   3
 1726 Sortejos   3
 1727 Vigila   3
 1728 Dirigir   3
 1729 Digestió   3
 1730 Pitjor   3
 1731 Mitja   3
 1732 Imagina't   3
 1733 Viatjar   3
 1734 Ajuda   3
 1735 Lògic   3
 1736 Roja   3
 1737 Pujo   3
 1738 Corretger   3

ESTIL III

1739	Desitjar	ɾ
1740	Enveja	ɾ
1741	Envejós	ɾ
1742	Passatger	ɾ
1743	Bugia	dɾ
1744	Metge	ɾ
1745	Abadejo	ĩɾ
1746	Formatge	ɾ
1747	Ajuda'm	ɾ
1748	Mitgera	ɾ
1749	Blanquejar	ɾ
1750	Batejos	ĩɾ
1751	Equipatge	ɾ
1752	Rajola	ɾ
1753	Mitjanet	ɾ
1754	Festejos	ĩɾ
1755	Agil	dɾ
1756	Viatjo	ɾ
1757	Fetge	ɾ
1758	Marejo	ĩɾ
1759	Fregir	õɾ
1760	Ajudar	õɾ
1761	Col.lage	ɾ
1762	Majoria	ɾ
1763	Regió	ɾ
1764	Imatge	dɾ
1765	Batejat	ɾ
1766	Batejar	ɾ
1767	Paisatge	ĩɾ
1768	Personatge	ĩɾ

JUAN BURRIEL SALVADOR

49 anys.

Nascut a B.

Pare CAT nascut a B.

Mare CAT nascuda a Peníscola: I.

Esposa CAT nascuda a B.

Treballador industrial en una fàbrica de mobles.

NE primari.

Sense coneixements de VN.

ESTIL I

4759 Marejava	İ̃	1627 Rojor	̃
4760 Marejat	̃	1628 Marejo	̃
4761 Marejat	İ̃	1629 Pagés	̃
4765 Pujat	İ̃	1630 Major	̃
4766 Llegir	̃	1631 Roges	̃
Metge	̃	1632 Roges	̃
Personatge	̃	1633 Truja	İ̃
		1634 Truges	İ̃

*****

ESTIL II

4762 Mitja	̃	1635 Corretjà	̃
4763 Pujat	İ̃	1636 Dijú	̃
4764 Fluixejat	̃	1637 Agil	̃
Formatge	̃	1638 Ajuntament	d̃
		1639 Enrogit	̃
		1640 Pujar	İ̃
		1641 Règim	̃
		1642 Corretja	̃
		1643 Aginolla't	̃

*****

ESTIL III

1617 Dijous	̃	1644 Bajoca	İ̃
1618 Enveja	İ̃	1645 Bajoquer	̃
1619 Envejar	̃	1646 Bajocar	İ̃
1620 Envejar	̃	1647 Llegir	̃
1621 Envejar	İ̃	1648 Marejar	İ̃
1622 Gotege	İ̃	1649 Sortejos	̃
1623 Platja	d̃	1650 Ajupir	̃
1624 Majoral	̃	1651 Ajupir	̃
1625 Majoral	İ̃	1652 Vigila	̃
1626 Majoral	̃	1653 Pitjor	̃
		1654 Mitja	̃
		1655 Imagina't	̃
		1656 Viatjar	̃
		1657 Ajuda	ò

ESTIL III

1658	Lògic	d ₃
1659	Roja	3
1660	Pujo	ĩ ₃
1661	Corregir	0 ₃
1662	Envejós	3
1663	Passatger	d ₃
1664	Bugia	3
1665	Metge	3
1666	Metja	3
1667	Abadejo	3
1668	Abadejo	ĩ ₃
1669	Abadejo	ĩ ₃
1670	Formatge	3
1671	Ajuda'm	3
1672	Mitjana	3
1673	Mitgera	3
1674	Blanquejar	3
1675	Batejos	3
1676	Equipatge	3
1677	Rajola	3
1678	Mitja	3
1679	Mitjanet	3
1680	Festejos	ĩ ₃
1681	Viatjo	3
1682	Fetge	3
1683	Marejos	ĩ ₃
1684	Fregir	3
1685	Ajudar	3
1686	Col.lage	3
1687	Majoria	3
1688	Regió	3
1689	Imatge	3
1690	Batejar	3
1691	Paisatge	d ₃
1692	Personatge	3
1694	Jutge	d ₃

*****

JUANA BALLESTER FOLIA

49 anys.

Nascuda a Sant Jordi: I - 37 anys de residència a B.

Pare CAT nascut a Cervera del Maestre: I.

Mare CAT nascuda a Sant Jordi: I.

Espòs CAT nascut a B.

Mestressa de casa / AR agricultors.

NE sense titulació.

Sense coneixements de VN.

ESTIL I

4660 Mitja   3
       Metge   ĩ 3
       Roja   3
       Roges   ĩ 3

*****

ESTIL II

4653 Viatjant   3
 4654 Puge   3
 4655 Ajudar-nos   3
 4656 Ajudar-nos   3
 4657 Ajudar   d 3
 4658 Ajudàvem   d 3
 4659 Ajuntament   3
       Bajoca   ĩ 3

*****

ESTIL III

3153 Dijous   3
 3154 Envejar   ĩ 3
 3155 Gotege   ĩ 3
 3157 Majoral   ĩ 3
 3158 Rojura   ĩ 3
 3159 Enveja   ĩ 3
 3160 Marejo   ĩ 3
 3161 Major   ĩ 3
 3162 Roges   ĩ 3

3163 Truja   ĩ 3
 3164 Truges   ĩ 3
 3165 Gojos   ĩ 3
 3166 Corretjada   ĩ 3
 3167 Dejuna   3
 3168 Agil   ĩ 3
 3169 Ajuntament   3
 3170 Enrogit   ĩ 3
 3171 Pujar   3
 3172 Rojor   3
 3173 Règim   3
 3174 Corretja   3
 3175 Aginolla't   3
 3176 Bajoca   ĩ 3
 3177 Bajoques   ĩ 3
 3178 Bajocar   ĩ 3
 3179 Llegir   3
 3180 Marejada   ĩ 3
 3181 Sortejar   ĩ 3
 3182 Ajupir-se   0 3
 3183 Vigila   3
 3184 Dirigir   3
 3185 Pitjor   3
 3186 Mitja   3
 3187 Imagina't   ĩ 3
 3188 Viatjar   3
 3189 Ajuda   3
 3190 Lògic   3
 3191 Roja   3
 3192 Pujo   3
 3193 Corretger   3

ESTIL III

3194	Envejós	ɾ
3195	Passatger	ɾ
3196	Bugia	ɾ
3197	Metge	ĩ ɾ
3198	Metja	ĩ ɾ
3199	Abadejo	ĩ ɾ
3200	Formatge	ĩ ɾ
3201	Ajuda'm	ɾ
3202	Mitger	ɾ
3203	Batejar	ɾ
3204	Equipatge	ɾ
3205	Mitjà	ɾ
3206	Agil	ɾ
3207	Viatjo	ĩ ɾ
3208	Fetge	ĩ ɾ
3209	Marejo	ĩ ɾ
3210	Fregir	ɾ
3211	Ajudar	ɾ
3212	Col.lage	d ɾ
3213	Majoria	ĩ ɾ
3214	Regió	ɾ
3215	Imatge	ɾ
3216	Batejar	ĩ ɾ
3217	Paisatge	ĩ ɾ
3218	Personatge	ĩ ɾ
3220	Jutges	

*****

MA TERESA MERCADER BUENO

50 anys.

Nascuda a B.

Pare CAT nascut a Lleida: àrea de fricativa prepalatal sorda.

Mare CAT nascuda a B.

Espòs CAT nascut a B.

Serveis: dependent a d'un estanc.

NE primari.

Sense coneixements de VN.

ESTIL I		ESTIL III					
4676	Ajudava	d:	3	4326	Dijous		
4677	Ajudava		3	4327	Enveja	i	3
4678	Ajudava	d:	3	4328	Envejar	d	3
4679	Ajudava	d:	3	4329	Platja	id	3
4680	Ajudava	d:	3	4330	Anvejosa	ò	3
4683	Ajudava	d:	3	4331	Majoral	d	3
4684	Ajudar-hi	d:	3	4332	Rojura	d	3
4685	Ajudant-lo	d:	3	4333	Rígid	d	3
4686	Ajudava		3	4334	Marejo	d	3
4687	Ajudava	d:	3	4335	Gotege		3
4688	Ajudant-los		3	4336	Major	d	3
4689	Ajudant	d:	3	4337	Roges	d	3
	ESTIL II			4338	Truja	d:	3
4689	Mamejar	d:	3	4339	Truges	d:	3
4670	Viatge	d:	3	4340	Gojos		3
4671	Pagesa	i	3	4341	Corretja	d	3
4672	Viatge	d:	3	4342	Corretja	d:	3
	*****			4343	Corretjà	d	3
4673	Ajudar	d:	3	4344	Bajoques	d	3
4674	Ajudat	d:	3	4345	Bajoques	d	3
4675	Filologia		3	4346	Bajocat	d	3
4681	Ajuda	d:	3	4347	Bajoquera		3
4682	Ajudar	d:	3	4348	Lligir		3
	Pujo		3	4349	Marejar	d:	3
	Metge		3	4350	Marejà	d:	3
				4351	Ajupit	ò	3
				4352	Vigila		3
				4353	Dirigir		3
				4354	Pitjor		3

ESTIL III

4355	Mitja	z
4356	Imagina't	d _z
4357	Viatjar	d _z
4358	Ajuda	d _z
4359	Lògic	d _z
4360	Roja	d _z
4361	Pujo	z
4362	Corretger	z
4363	Envejós	z
4364	Passatger	d: z
4365	Viatjar	ð z
4366	Metge	z
4367	Abadejo	z
4368	Formatge	d _z
4369	Ajuda'm	z
4370	Mitgera	z
4371	Batejos	ð z
4372	Equipatge	d _z
4373	Mitjana	z
4374	Agilitat	z
4375	Viatjo	z
4376	Fetge	z
4377	Marejos	z
4378	Fregir	z
4379	Ajudar	d _z
4380	Colage	d _z
4381	Majoria	d _z
4382	Regió	d _z
4383	Imatge	d. z
4384	Batejar	z
4385	Paisatge	d: z
4386	Personatge	d _z

*****

JUAN GELLIDA FERRER

51 anys.
 Nascut a B.
 Pare CAT nascut a B.
 Mare CAT nascuda a B.
 Esposa CAT nascuda a B.
 Agricultor.
 NE sense titulació.
 Sense coneixements de VN.

ESTIL I

4892 Majoria   ĩ̃
 4893 Puge   ĩ̃
 4894 Bajoques   ĩ̃
 4895 Bajoques   ĩ̃
 4897 Bajoques   ĩ̃
 4898 Bajoques   ̃
 4899 Viatjar   ̃
 4904 Fetge   ̃

*****

ESTIL II

4891 Bajoques   ĩ̃
 4896 Bajoques   ĩ̃
 4900 Rojos   ĩ̃
 4901 Marejat   ĩ̃
 4902 Metge   ̃
 4903 Viatge   ̃

*****

ESTIL III

2213 Dijous   ̃
 2214 Envejós   ̃
 2215 Gotege   ̃
 2216 Platja   ĩ̃
 2217 Majoral   ĩ̃
 2218 Rojor   ̃
 2219 Marejat   ̃

2220 Marejat   ĩ̃
 2221 Majors   ĩ̃
 2222 Rojos   ĩ̃
 2223 Roges   ĩ̃
 2224 Corretges   ĩ̃
 2225 Corretja   ̃
 2226 Dijú   ̃
 2227 Ajuntament   ̃
 2228 Pujar   ĩ̃
 2229 Règim   0̃
 2230 Corretja   ̃
 2231 Aginolla't   ̃
 2232 Bajoques   ĩ̃
 2233 Bajoquera   ĩ̃
 2234 Llegir   ̃
 2235 Marejat   ̃
 2236 Ajupir-se   ̃
 2237 Vigila   ̃
 2238 Dirigir   ̃
 2239 Pitjor   ̃
 2240 Mitja   ̃
 2241 Viatjar   ̃
 2242 Ajuda'm   ̃
 2243 Roja   ĩ̃
 2244 Pujo   ĩ̃
 2245 Corretger   ̃
 2246 Envejós   ĩ̃
 2247 Bugia   ̃
 2248 Metge   ̃
 2249 Metja   ̃
 2250 Abadejo   ĩ̃

ESTIL III

2251	Formatge	3
2252	Ajuda'm	3
2253	Viatgera	3
2254	Batejar	3
2255	Batejos	3
2256	Mitjanet	3
2257	Viatge	3
2258	Fetge	3
2259	Marejat	3
2260	Mareja	3
2261	Fregir	3
2262	Ajudar-te	3
2263	Col.lage	3
2264	Majoria	3
2265	Regió	3
2266	Batejar	3

*****

VICENT MESEGUER FOLCH

51 anys.

Nascut a Canet lo Roig: I- 32 anys de residència a B.

Pare CAT nascut a Canet lo Roig: I.

Mare CAT nascuda a Canet lo Roig: I.

Esposa CAT nascuda a B.

Professional tècnic: professor de secundària.

NE superior: llicenciat en Geografia i Història.

Sense coneixements de VN.

ESTIL I		ESTIL II	
5966	Pagés	İ	5975 Estiuejants
5969	Metge	İ	5977 Origen
5970	Percentatge	d	5978 Personatge
5976	Platja		5979 Metge
5980	Metge	İ	5985 Plantejat
5981	Ajuntament	d	5996 Majors
5982	Ajuntament	d	
5983	Majoria	İ	*****
5984	Legislatura	İ	5759 Envejat
5986	Sondejant	İ	5760 ~~EST~~ III
5987	Sondejar	İ	5761 Platja
5988	Ajuntament		5762 ~~R~~ E
5989	Ajuntament		5763 Majoral
5990	Mitjos		5764 Rojura
5991	Pugen		5765 Rígid
5992	Plantejar		5766 Enveja
5993	Ajuntament		
5994	Plantejar		5767 Marejo
5995	Lligir		5768 Pagés
	*****		5769 Major
	ESTIL II		5770 Roges
5964	Pagesos	İ	5771 Truja
5965	Pagés	İ	5772 Truges
5967	Bajoca	İ	5773 Gojos
5968	Bajoca	İ	5774 Vigent
5971	Origen		5775 Corretjà
5972	Jutge	d	5776 Agil
5973	Majoria		5777 Dejunes
5974	Majoria		5778 Ajuntament

ESTIL III

5779 Enrojat   ĩ
 5780 Enrogit   ĩ
 5781 Pujar   ĩ
 5782 Rojor   ĩ
 5783 Règim   ĩ
 5784 Corretja   ĩ
 5785 Aginolla't   ĩ
 5786 Bajoca   ĩ
 5787 Bajocquesa   ĩ
 5788 Bajocquera   ĩ
 5789 Llegir   dĩ
 5790 Marejar   dĩ
 5791 Sortejos   ĩ
 5792 Espionatge   dĩ
 5793 Ajupir-te   ò
 5794 Vigila   ĩ
 5795 Dirigir   ĩ
 5796 Digestió   ò
 5797 Pitjor   dĩ
 5798 Mitja   dĩ
 5799 Imagina't   dĩ
 5800 Viatjar   dĩ
 5801 Ajuda   ò
 5802 Lògic   dĩ
 5803 Roja   dĩ
 5804 Pujo   ĩ
 5805 Corretger   ĩ
 5806 Desitjar   ĩ
 5807 Envejós   ĩ
 5808 Passatge   ĩ
 5809 Bugia   ĩ
 5810 Metge   dĩ
 5811 Metja   dĩ
 5812 Abadejo   ĩ
 5813 Formatge   ĩ
 5814 Ajuda'm   ĩ
 5815 Mitjanera   ĩ
 5816 Blanquejar   ĩ
 5817 Batejos   ĩ
 5818 Equipatge   dĩ
 5819 Mitjanet   ĩ
 5820 Festejar   ò
 5821 Agilitat   ò
 5822 Viatjo   dĩ

5823 Fetge   ĩ
 5824 Marejos   ò
 5825 Fregir   ĩ
 5826 Ajudar   ĩ
 5827 Colage   ĩ
 5828 Majoria   ĩ
 5829 Regió   ĩ
 5830 Imatge   dĩ
 5831 Batejar   ĩ
 5832 Paisatge   dĩ
 5833 Personatge   dĩ
 5834 Exagerat   dĩ
 5835 Jutge   dĩ

*****

ESTIL IV

5836 Pagés   ĩ
 5837 Espionatge   dĩ
 5838 Ajuda   ĩ
 5839 Metge   dĩ
 5840 Regió   ĩ
 5841 Dijous   ĩ
 5842 Rogenc   ĩ
 5843 Rajoles   ĩ
 5844 Roges   ĩ
 5845 Enveja   dĩ
 5846 Llegia   ĩ
 5847 Gojos   ĩ
 5848 Platja   dĩ
 5849 Formatge   dĩ
 5850 Truja   dĩ
 5851 Pujant   ĩ
 5852 Rojura   dĩ
 5853 Corretja   dĩ
 5854 Marejos   dĩ

*****

MANUEL RUIZ FERRER

52 anys.

Nascut a B.

Pare CAT nascut a B.

Mare CAT nascuda a B.

Esposa CAT nascuda a Tortosa: I.

Serveis: vigilant de la Cooperativa Agrícola.

NE sense titulació.

Sense coneixements de VN.

ESTIL I

4691 Dijous   ̣
4693 Passejant   ị̃
Formatge   ̣

*****

ESTIL II

4692 Mitja   ̣
Roja   ̣
Metge   ̣
Batejar   ̣

*****

ESTIL III

1151 Dijous   ̣
1152 Gotege   ̣
1153 Majoral   ̣
1154 Marejo   ị̃
1155 Major   ̣
1156 Roja   ̣
1157 Roges   ̣
1158 Truja   ̣
1159 Truges   ̣
1160 Corretjà   ̣
1161 Dijú   ̣
1162 Agil   ̣
1163 Ajuntament   ḍ
1164 Pujar   ̣

1165 Corretjà   ̣
1166 Aginolla't   ̣
1167 Bajoques   ị̃
1168 Bajoques   ị̃
1169 Bajoquera   ̣
1170 Llegir   ̣
1171 Marejat   ị̃
1172 Ajupir   ḍ
1173 Ajupir   ḍ
1174 Vigila   ð̣
1175 Pitjor   ̣
1176 Mitja   ̣
1177 Imagina't   ̣
1178 Viatge   ̣
1179 Ajuda   ḍ
1180 Roja   ị̃
1181 Pujar   ̣
1182 Corregir   ̣
1183 Metge   ̣
1184 Metja   ị̃
1185 Abadejo   ị̃
1186 Formatge   ̣
1187 Ajudar-te   ð̣
1188 Mitgera   ̣
1189 Batejar   ̣
1190 Batejos   ị̃
1191 Viatge   ̣
1192 Fregir   ̣
1193 Marejos   ̣
1194 Regió   ̣

*****

RAMÓN BALLESTER FERRER

55 anys.

Nascut a B.

Pare CAT nascut a B.

Mare CAT nascuda a B.

Esposa CAT nascuda a B.

Treballador industrial: obrer de la construcció.

NE sense titulació.

Sense coneixements de VN.

ESTIL I		2967	Dijú	̀
		2968	Agil	̀
Metge	̀	2969	Ajuntament	d̀
Viatjo	ı̀	2970	Enrogit	ı̀
Envejós	ı̀	2971	Pujar	ı̀
		2972	Règim	̀
*****		2973	Corretja	ı̀
ESTIL II		2974	Aginolla't	ı̀
4641	Col.lage	2975	Bajoca	ı̀
4642	Ajuda	2976	Bajoques	ı̀
4643	Majoria	2977	Bajoquera	ı̀
	Roges	2978	Lligir	̀
	Viatjar	2979	Sortejos	ı̀
	Formatge	2980	Marejar-te	̀
		2981	Vigila	̀
*****		2982	Dirigir	̀
ESTIL III		2983	Pitjor	̀
2954	Dijous	2984	Mitja	̀
2955	Enveja	2985	Imagina't	̀
2956	Gotege	2986	Viatjar	̀
2958	Majoral	2987	Ajuda	ı̀
2959	Rojura	2988	Lògic	̀
2960	Marejo	2989	Roja	ı̀
2961	Pagés	2990	Pujo	ı̀
2962	Major	2991	Corretger	ı̀
2963	Roges	2992	Envejós	ı̀
2964	Truja	2993	Passatger	̀
2965	Truges	2994	Bugia	̀
2966	Corretjades	2995	Metge	̀
		2996	Metja	̀
		2997	Abadejo	ı̀
		2998	Formatge	d̀
		2999	Ajuda'm	̀

ESTIL III

3000	Mitgera		ɾ
3001	Batejar		ɾ
3002	Equipatge	ĩ	ɾ
3003	Mitjà		ɾ
3004	Mitjanet		ɾ
3005	Agilitat		ɾ
3006	Viatjo	ĩ	ɾ
3007	Fetge	d	ɾ
3008	Marejos	ĩ	ɾ
3009	Fregir		ɾ
3010	Ajudar		ɾ
3011	Major	ĩ	ɾ
3012	Regió		ɾ
3013	Imatge	ĩ	ɾ

*****

ANTONIO LLORACH VERGE

56 anys.

Nascut a B.

Pare CAT nascut a B.

Mare CAT nascuda a B.

Esposa CAT nascuda a Sant Jordi: I.

Agricultor.

NE sense titulació.

Sense coneixements de VN.

ESTIL I

4661 Bajoques ĩ̃
4664 Ajuda d:̃
4665 Rogetes ĩ̃
4667 Pujàvem ĩ̃
4668 Pujàvem ĩ̃
Paisatge ĩ̃
Metge ̃

*****

ESTIL II

4662 Majoria ĩ̃
4663 Fugir d̃
4666 Puge ĩ̃
Fetge d̃

*****

ESTIL III

1077 Dijous ð̃
1078 Enveja ĩ̃
1079 Enveja ĩ̃
1080 Gotege ̃
1082 Majoral ĩ̃
1083 Rojura ĩ̃
1084 Marejo ĩ̃
1085 Major ĩ̃
1086 Roges ĩ̃
1087 Truja ĩ̃

1088 Truges ĩ̃
1089 Corretja ̃
1090 Corretjà ̃
1091 Dijú ̃
1092 Agil d̃
1093 Ajuntament d̃
1094 Pujar ĩ̃
1095 Règim ĩ̃
1096 Corretja ĩ̃
1097 Aginolla't d̃
1098 Bajoca ĩ̃
1099 Bajoques ĩ̃
1100 Bajoques ĩ̃
1101 Bajoca ĩ̃
1102 Lligir ̃
1103 Marejat ĩ̃
1104 Sortejat ̃
1105 Ajupir-me d̃
1106 Vigilar d̃
1107 Dirigir ̃
1108 Pitjor ̃
1109 Mitja ̃
1110 Imagina't-ho ĩ̃
1111 Viatjar ð̃
1112 Ajuda d:̃
1113 Lògic d̃
1114 Roja ĩ̃
1115 Pujo ĩ̃
1116 Corretges ̃
1117 Corretges ̃
1118 Envejar ̃

ESTIL III

1119	Passatger	d̄̄
1120	Bugia	d̄:̄̄
1121	Metge	̄̄
1122	Mitja	ð̄̄
1123	Metge	̄̄
1124	Metja	̄̄
1125	Abadejo	ĩ̄̄
1126	Formatge	d̄̄
1127	Ajuda'm	d̄̄
1128	Mitger	̄̄
1129	Batejar-te	̄̄
1130	Batejar-los	ĩ̄̄
1131	Batejos	ĩ̄̄
1132	Equipatge	ĩ̄ ^d ̄̄
1133	Mitjans	̄̄
1134	Agil	d̄̄
1135	Agilitat	d̄̄
1136	Viatge	d̄̄
1137	Viatjo	d̄̄
1138	Fetge	d̄̄
1139	Marejat	ĩd̄̄
1140	Marejats	ĩ̄̄
1141	Fregir	d̄̄
1142	Ajudar	d̄̄
1143	Col.lage	d̄̄
1144	Majoria	ĩ̄̄
1145	Regió	ĩ̄̄
1146	IMatge	d̄̄
1147	Batejar	ĩ̄̄
1148	Paisatge	ĩ̄̄

*****

MANUEL QUEROL VIVES

57 anys.

Nascut a Rossell: I- 30 anys de residència a B.

Pare CAT nascut a Rossell: I.

Mare CAT nascuda a Rossell: I.

Esposa CAT nascuda a B.

Treballador industrial: pintor.

NE primari.

Sense coneixements de VN.

ESTIL I

4493	Ajudava	ḍ̃
4494	Ajuntava	ḍ̃
4495	Llegir	ɹ̃
4496	Mitjos	ɹ̃
4497	Bombardejar	ị̃̃
4498	Corretja	ḍ̃
4499	Imatge	ḍ̃
4500	Corretja	ḍ̃
4501	Lògic	⁴ ɹ̃
4504	Majoria	ị̃̃
4505	Imagina't	⁴ ɹ̃
4506	Pujava	ị̃̃
4507	Pujava	ị̃̃
4508	Ajuntament	ɹ̃
4509	Abadejo	ɹ̃
4510	Abadejo	ị̃̃
4511	Ajuntament	ɹ̃
4512	Ajuntament	ɹ̃

*****

ESTIL II

4502	Fregit	ḍ̃
4503	Lògicament	ḍ̃
4513	Paisatge	ḍ̃
4514	Festejar	ɹ̃
4515	Pagés	ị̃̃
4516	Lògic	ḍ̃
4517	Pujàvem	ɹ̃
4518	Majoria	ị̃̃
4519	Ajuda	ḍ̃

ESTIL III

982	Regent	ɹ̃
983	Vigent	ɹ̃
984	Envejar	ị̃̃
985	Dijous	ɹ̃
986	Gotellege	ị̃̃
987	Platja	ḍ̃
988	Majoral	ḍ̃
989	Rogenc	ị̃̃
990	Rojal	ɹ̃
991	Rojura	ɹ̃
992	Rígid	ð̣̃
993	Enveja	ị̃̃
994	Marejo	ị̃̃
995	Pagés	ḍ̃
996	Roges	ị̃̃
997	Truja	ị̃̃
998	Truges	ị̃̃
999	Gojos	ị̃̃
1000	Vigent	ɹ̃
1001	Corretjada	ḍ̃
1002	Dijú	ɹ̃
1003	Ajuntament	⁴ ɹ̃
1004	Enrogit	ị̃̃
1005	Pujar	ɹ̃
1006	Rojor	ị̃̃
1007	Règim	ị̃̃
1008	Corretja	ḍ̃
1009	Desitjo	⁴ ɹ̃
1010	Aginolla't	ɹ̃
1011	Bajoca	ị̃̃
1012	Bajoques	ị̃̃
1013	Bajoquera	ị̃̃

ESTIL III

1014	Llegir	ɾ
1015	Marejar	ĩɾ
1016	Sortejar	ĩɾ
1017	Espionatge	dɾ
1018	Ajupir-se	dɾ
1019	Vigilar	ɾ
1020	Dirigir	dɾ
1021	Digestió	ɾ
1022	Pitjor	ðɾ
1023	Mitja	ɾ
1024	Imagina-te-ho	ĩɾ
1025	Viatjar	ɾ
1026	Ajuda	dɾ
1027	Lògic	dɾ
1028	Roja	ĩɾ
1029	Pujo	ɾ
1030	Corretge	ɾ
1031	Desitjar	ɾ
1032	Envejós	ĩɾ
1033	Passatger	ĩɾ
1034	Bugia	d:ɾ
1035	Heretge	ɾ
1036	Metgessa	dɾ
1037	Abadejo	ĩɾ
1038	Formatge	ɾ
1039	Mitger	ɾ
1040	Blanquejar	
1041	Batejos	ĩɾ
1042	Equipatge	ðɾ
1043	Rajola	ĩɾ
1044	Metge	ɾ
1045	Mitjanet	ɾ
1046	Agilitat	ɾ
1047	Viatjo	dɾ
1048	Fetge	dɾ
1049	Marejar	ĩɾ
1050	Ajuda	d:ɾ
1051	Majoria	ĩɾ
1052	Regió	ɾ
1053	Imatge	ĩɾ
1054	Batejar	ĩɾ
1055	Paisatge	dɾ
1056	Personatge	dɾ
1058	Jutge	dɾ

ESTIL IV

5373	Pagés	ĩɾ
5374	Espionatge	dɾ
5375	Ajuda	dɾ
5376	Metge	dɾ
5377	Regió	ɾ
5378	Dijous	ɾ
5379	Rogenc	dɾ
5380	Rajoles	ĩɾ
5381	Roges	ĩɾ
5382	Enveja	ĩɾ
5383	Llegia	ɾ
5384	Gojos	ĩɾ
5385	Platja	d:ɾ
5386	Formatge	dɾ
5387	Truja	ĩɾ
5388	Pugem	ĩɾ
5389	Rojura	ɾ
5390	Corretja	dɾ
5391	Marejos	ĩɾ

*****

ESTIL III

802	Pujo	ĩ̃
803	Corretger	ĩ̃ ^d
804	Envejós	ĩ̃
805	Passatger	ĩ̃
806	Bugia	ĩ̃ ^d
807	Truges	ĩ̃
809	Herege	ĩ̃
808	Metja	ĩ̃ ^d
810	Abadejo	ĩ̃
811	Formatge	ĩ̃ ^d
812	Ajuda'm	ĩ̃ ^d 0̃
813	Mitja	ĩ̃
814	Mitger	ĩ̃
815	Blanquejar	ĩ̃
816	Batejar	ĩ̃
817	Batejos	ĩ̃
818	Equipatge	ĩ̃ ^d
819	Metge	ĩ̃ ^d
820	Mitger	ĩ̃
821	Festejar	ĩ̃
822	Agil	0̃
823	Viatjo	ĩ̃ ^d 0̃
824	Fetge	ĩ̃ ^d
825	Marejos	ĩ̃
826	Fregir	ĩ̃ ^d
827	Ajudar	0̃
828	Col.lage	ĩ̃ ^d
829	Majoria	ĩ̃
830	Regió	0̃
831	Imatge	0̃
832	Batejar	ĩ̃
833	Paisatge	0̃
834	Personatge	0̃

*****

TERESA SALES BELTRÁN

60 anys.

Nascuda a Albocàsser: àrea d'africament prepalatal sonor - 44 anys de residència a B.

Pare CAT nascut a Albocàsser: afric. prepal. sonor.

Mare CAT nascuda a Albocàsser: afric. prepal. sonor.

Espòs CAT nascut a B.

Mestressa de casa / AR treballadors industrials.

Sense coneixements de VN.

ESTIL I		ESTIL III	
4625	Majoria	ɾ	
4626	Majoria	ɾ	
4627	Ajuntament	ɾ	
4629	Majoria	ɾ	
4632	Majoria	ɾ	
4633	Ajuntar	ɾ	
4634	Pujar	ɾ	
4635	Ajuntar	ɾ	
4636	Repujar	ɾ	
4637	Ajuda	ɾ	
4638	Imagina't	ɾ	
4639	Pujat	ɿ	
	Formatge	ɿ	
	Fetge	dɿ	
	Personatge	dɿ	
*****			
ESTIL II			
4620	Col.lage	dɿ	
4621	Col.lage	ɾ	
4622	Col.lage	ɾ	
4623	Ajuda	ɾ	
4624	Imagina't	ɾ	
4628	Ajuntament	ɾ	
4630	Ajuntament	ɾ	
4631	Majoria	dɿ	
4640	Majoral	ɿ	
	Viatjar	θɿ	
*****			
2883	Dijous		ɾ
2884	Enveja		ɾ
2885	Envejar		ɾ
2886	Gotejant	ɿ	ɾ
2888	Majoral	ɿ	ɾ
2889	Rojura		ɾ
2890	Rígid		ɾ
2891	Enveja	ɿ	ɾ
2892	Marejat		ɾ
2893	Marejo		ɾ
2894	Major		ɾ
2895	Roges		θɿ
2896	Truja	ɿ	ɾ
2897	Truges	ɿ	ɾ
2898	Gojos	ɿ	ɾ
2899	Corretjades		ɾ
2900	Dijú		ɾ
2901	Ajuntament		ɾ
2902	Pujar		ɾ
2903	Rojura		ɾ
2904	Rojor		ɾ
2905	Règim		ɾ
2906	Corretja		θɿ
2907	Agonollat		dɿ
2908	Bajoca		ɾ
2909	Bajoques		ɾ
2910	Bajoquera		ɾ
2911	Llegir		ɾ
2912	Marejat		ɾ
2913	Sortejar	ɿ	ɾ

ESTIL III

2914	Aginolla't	ɾ
2915	Ajupir	ɾ
2916	Ajupir	ɾ
2917	Vigila	ɾ
2918	Dirigir	ɾ
2919	Pitjor	ɾ
2920	Mitja	ɾ
2921	Imagina't	ɾ
2922	Viatjar	ðɾ
2923	Ajuda	ðɾ
2924	Roja	ɾ
2925	Pujo	ɾ
2926	Corretger	ɾ
2927	Passatgera	dɾ
2928	Bugia	ɾ
2929	Metja	ɾ
2930	Metge	ɾ
2931	Badejo	ɾ
2932	Formatge	ðɾ
2933	Ajuda'm	ɾ
2934	Mitgera	ɾ
2935	Blanquejar	ɾ
2936	Bateja-los	ɾ
2937	Bateja-los	ɾ
2938	Batejos	ɾ
2939	Mitja	ɾ
2940	Mitjanet	ɾ
2941	Viatjo	dɾ
2942	Fetge	dʒ
2943	Marejos	ɾ
2944	Fregir	ɾ
2945	Ajudar	ɾ
2946	Col.lage	ɾ
2947	Regió	ɾ
2948	Imatge	ɾ
2949	Paisatge	ɾ
2950	Batejar	ɾ
2951	Personatge	dɾ

*****

CARMEN CASTILLO MARSAL

63 anys.

Nascuda a B.

Pare CAT nascut a B.

Mare CAT nascuda a B.

Espòs CAT nascut a B.

Mestressa de casa / AR serveis: botiga de queviures.

NE sense titulació.

Sense coneixements de VN.

ESTIL I

4535 Mitjos   ð̃
 4536 Bajoques   ð̃ð̃

*****

ESTIL II

4532 Viatjant   d̃
 4533 Pagés   ð̃ð̃
 4534 Majoria   ð̃
 4537 Abadejo   ð̃ð̃
 4538 Menejava   ð̃ð̃
 4539 Ajuntament   ð̃ð̃
 4540 Mitja   ð̃
 4541 Metge   ð̃ð̃ð̃
 4542 Metge   ð̃ð̃ð̃
 4543 Protegix   ð̃ð̃
 4544 Protegix   ð̃ð̃
 4545 Passatger   ð̃ð̃
 4546 Passegen   ð̃ð̃

*****

ESTIL III

2473 Enveja   ð̃ð̃
 2474 Dijous   ð̃ð̃ð̃
 2475 Gotege   ð̃ð̃
 2477 Majoral   ð̃ð̃ð̃
 2478 Rojor   ð̃ð̃ð̃
 2479 Enveja   ð̃ð̃
 2480 Marejat   ð̃ð̃

2481 Pagés   ð̃ð̃ð̃
 2482 Major   ð̃ð̃ð̃
 2483 Roges   ð̃ð̃ð̃
 2484 Truja   ð̃ð̃ð̃
 2485 Truges   ð̃ð̃ð̃
 2486 Gojos   ð̃ð̃ð̃
 2487 Corretjà   ð̃ð̃ð̃ð̃
 2488 Dijú   ð̃ð̃ð̃
 2489 Ajuntament   ð̃ð̃ð̃
 2490 Pujar   ð̃ð̃ð̃
 2491 Corretja   ð̃ð̃ð̃
 2492 Aginollar   ð̃ð̃ð̃ð̃
 2493 Bajoca   ð̃ð̃ð̃
 2494 Bajoques   ð̃ð̃ð̃
 2495 Bajoquera   ð̃ð̃ð̃
 2496 Llegir   ð̃ð̃ð̃
 2497 Marejar   ð̃ð̃ð̃
 2498 Ajupixo   ð̃ð̃ð̃ð̃
 2499 Vigilar   ð̃ð̃ð̃ð̃
 2500 Pitjor   ð̃ð̃ð̃ð̃
 2501 Mitja   ð̃ð̃ð̃ð̃
 2502 Imagina't   ð̃ð̃ð̃ð̃
 2503 Viatge   ð̃ð̃ð̃ð̃
 2504 Ajudo   ð̃ð̃ð̃ð̃
 2506 Pujo   ð̃ð̃ð̃ð̃
 2507 Enveja   ð̃ð̃ð̃ð̃
 2508 Envejós   ð̃ð̃ð̃ð̃
 2509 Metja   ð̃ð̃ð̃ð̃
 2510 Badejo   ð̃ð̃ð̃ð̃ð̃
 2511 Formatge   ð̃ð̃ð̃ð̃ð̃
 2512 Ajuda'm   ð̃ð̃ð̃ð̃ð̃
 2513 Mitgera   ð̃ð̃ð̃ð̃ð̃

ESTIL III

2514	Batejos	ĩ ̃
2515	Equipatge	ĩ ^d ̃
2516	Metge	ĩ ^d ̃ ^d
2517	Mitjà	ĩ ^d ̃ ^d
2518	Viatjo	ĩd ̃
2519	Fetge	d ̃
2520	Marejos	ĩ ̃
2521	Fregir	ò ̃
2522	Ajudar	d ̃
2523	Majoria	ĩò ̃
2524	Regió	̃
2525	Imatge	ĩ ̃
2526	Batejar	ĩ ̃

*****

EMILIA PALATSÍ MACHORDOM

64 anys.

Nascuda a B.

Pare CAT nascut a B.

Mare CAT nascuda a B.

Espòs CAT nascut a B.

Mestressa de casa / AR treballadors industrials.

NE sense titulació.

Sense coneixements de VN.

ESTIL I

4551 Puge ĩ̃
 4552 Rojos ĩ̃
 4553 Rojos ĩ̃
 Formatge ĩ̃
 Viatjo ĩ̃

*****

ESTIL II

4547 Mitjà ĩ̃
 4548 Llegir ĩ̃
 4549 Llegir ĩ̃
 4550 Cavil.lejar ĩ̃
 4554 Ajuntament d̃
 4555 Ajuntament ĩ̃
 4557 Col.lage ĩ̃
 4558 Col.lage ĩ̃
 Roja ĩ̃
 Fetge ĩ̃

*****

ESTIL III

2529 Dijous ĩ̃
 2530 Enveja ĩ̃
 2531 Gotege ĩ̃
 2533 Rojura ĩ̃
 2534 Enveja ĩ̃
 2536 Pagés ĩ̃

2537 Major ĩ̃
 2538 Rogenc ĩ̃
 2539 Truja ĩ̃
 2540 Truja ĩ̃
 2541 Corretja ĩ̃
 2542 Corretja ĩ̃
 2543 Dijù ĩ̃
 2544 Agil ð̃
 2545 Ajuntament d̃
 2546 Enrogit ĩ̃
 2547 Pujar ĩ̃
 2548 Rojor ĩ̃
 2549 Règim ĩ̃
 2550 Corretja ĩ̃
 2551 Aginolla't d̃
 2552 Bajoques ĩ̃
 2553 Bajoca ĩ̃
 2554 Bajoquera ĩ̃
 2555 Llegir ĩ̃
 2556 Marejar ĩ̃
 2557 Aginolla't d̃
 2558 Ajupida d̃
 2559 Ajupida d̃
 2560 Vigila ĩ̃
 2561 Dirigir ĩ̃
 2562 Digestió ĩ̃
 2563 Pitjor ĩ̃
 2564 Mitja ĩ̃
 2565 Imagina't ĩ̃
 2566 Viatjar ĩ̃
 2567 Ajuda d̃

ESTIL .III

2568	Lògic	ɾ
2569	Roja	ĩɾ
2570	Pujo	ɾ
2571	Corretge	ɾ
2572	Passatger	ðɾ
2573	Bugia	ɾ
2574	Metja	ɾ
2575	Metja	ĩɾ
2576	Abadejo	ĩɾ
2577	Formatge	ɾ
2578	Ajuda'm	dɾ
2579	Batejos	ĩɾ
2580	Metge	ĩɾ
2581	Viatjo	ɾ
2582	Fetge	ɾ
2583	Marejos	ĩɾ
2584	Fregir	ɾ
2585	Ajudar	ðɾ
2586	Col.lage	ĩɾ
2587	Majoria	ĩɾ
2588	Regió	ɾ
2589	Imatge	ɾ
2590	Batejar	ĩɾ
	Platja	ĩɾ
	Majoral	ĩɾ

*****

JOAQUIM DELS HORTS AMELA

65 anys.

Nascut a B.

Pare CAT nascut a B.

Mare CAT nascuda a B.

Esposa CAT nascuda a Albocàsser: àrea d'africament prepalatal sonor.

Jubilat / AR treballadors industrials.

NE sense titulació.

Sense coneixements de VN.

ESTIL I

4562 Imagino d̃
 4563 Roja ĩ̃
 4564 Roja ĩ̃
 4574 Pujat ĩ̃

*****

ESTIL II

4559 Passejar ĩ̃
 4560 Ajudar ð̃
 4561 Ajuda ð̃
 4565 Ajuntament ̃
 4566 Ajuntament ̃
 4567 Majoria ĩ̃
 4568 Passejar ĩ̃
 4569 Passejar ĩ̃
 4570 Lliges ̃
 4571 Bajoques ̃
 4572 Majoria ĩ̃
 4573 Llegit ̃
 4575 Viatge ̃
 4576 Viatge ̃
 4577 Llegit ̃

*****

ESTIL III

2593 Enveja ĩ̃
 2594 Dijous ̃
 2595 Gotege ĩ̃

2596 Platja ĩ̃
 2597 Platja ĩ̃
 2598 Majoral ĩ̃
 2599 Majoral ĩ̃
 2600 Rogenc ĩ̃
 2601 Rojor ĩ̃
 2602 Rígid d̃
 2603 Envejós ĩ̃
 2604 Marejo ĩ̃
 2605 Major ĩ̃
 2606 Roges ĩ̃
 2607 Roges ĩ̃
 2608 Roja ĩ̃
 2609 Roges ĩ̃
 2610 Truja ̃
 2611 Truges ĩ̃
 2612 Gojos ̃
 2613 Vigent ð̃
 2614 Vigent ð̃
 2615 Corretja ĩ̃
 2616 Dijù ̃
 2617 Agil ð̃
 2618 Ajuntament ̃
 2619 Enrogit ĩ̃
 2620 Pujar ̃
 2621 Règim ̃
 2622 Corretja ĩ̃
 2623 Desitjo ̃
 2624 Aginolla't d̃
 2625 Bajoca ̃
 2626 Bajoques ĩ̃
 2627 Bajocar ĩ̃

ESTIL III

2628	Bajoca	ĩ ̣
2629	Bajoquera	ĩ ̣
2630	Llegir	̣
2631	Marejat	ĩ ̣
2632	Ajupit	̣
2633	Vigila	̣
2634	Dirigir	ò ̣
2635	Digestió	̣
2636	Pitjor	̣
2637	Mitja	̣
2638	Imagina't	̣
2639	Viatjar	̣
2640	Ajuda	̣
2641	Lògic	̣
2642	Roja	ĩ ̣
2643	Pujo	ĩ ̣
2644	Corretger	̣
2645	Envejar	ĩ ̣
2646	Passatger	̣
2647	Passatger	d ̣
2648	Bugia	̣
2649	Bugia	̣
2650	Bugia	̣
2651	Metge	ò ̣
2652	Metge	d ̣
2653	Abadejo	ĩ ̣
2654	Formatge	̣
2655	Ajuda'm	̣
2656	Mitjanera	̣
2657	Blanquejar	̣
2658	Batejos	ĩ ̣
2659	Equipatge	̣
2660	Metge	ò ̣
2661	Mitjanet	̣
2662	Festejos	ĩ ̣
2663	Agilitat	̣
2664	Agil	ò ̣
2665	Viatjo	̣
2666	Fetge	̣
2667	Marejos	ĩ ̣
2668	Fregir	̣
2669	Ajudar	ò ̣
2670	Col.lage	̣
2671	Majoria	ĩ ̣
2672	Regió	̣
2673	Imatge	̣
2674	Batejar	̣

2675	Paisatge	̣
2676	Personatge	ò ̣
2678	Jutge	̣
2679	Jutge	ò ̣

*****

ESTIL IV

5409	Pagés	ĩ ̣
5410	Espionatge	̣
5411	Ajuda	̣
5412	Metge	d ̣
5413	Regió	̣
5414	Dijous	̣
5415	Rogenc	̣
5416	Roges	ĩ ̣
5417	Llegia	̣
5418	Gojos	ĩ ̣
5419	Platja	̣
5420	Formatge	̣
5421	Truja	d: ̣
5422	Pujant	̣
5423	Rojura	ĩ ̣
5424	Corretja	d ̣
5425	Marejos	ĩ ̣

Mª CARMEN MELERO LLUCH

66 anys.
 Nascuda a B.
 Pare CAT nascut a B.
 Mare CAT nascuda a B.
 Espòs CAT nascut a B.
 Jubilada / AR treballadors industrials.
 NE sense titulació.
 Sense coneixements de VN.

ESTIL I

4775 Llegir   ɾ
 4776 Llijo   ɾ
 4777 Llijo   ɾ
 4778 Lligir   ɾ
 4784 Rojos   ĩɾ
 4786 Major   ɾ
 4787 Major   ɾ
 4788 Major   ɾ
 4789 Major   ɾ
 4790 Ajuntàvem   dɾ
 4791 Armejat   ɾ
       Metge   ɾ

*****

ESTIL II

4779 Bombardejar   ɾ
 4780 Rojos   ĩɾ
 4781 Rojos   ĩɾ
 4782 Rojos   ĩ^dɾ
 4785 Majoria   ĩɾ
 4792 Ajuntament   ɾ
       Viatjo   ɾ

*****

ESTIL III

1771 Dijous   ɾ
 1772 Dijous   ðɾ

1773 Enveja   ɾ
 1774 Gotege   ɾ
 1775 Majoral   dɾ
 1777 Marejo   ɾ
 1778 Major   ɾ
 1779 Roges   ɾ
 1780 Truja   dɾ
 1781 Truges   ðɾ
 1782 Gojos   ɾ
 1783 Corretjà   ðɾ
 1784 Dijú   ðɾ
 1785 Pujar   ɾ
 1786 Rojor   ɾ
 1787 Règim   ɾ
 1788 Corretja   ɾ
 1789 Aginollar   ɾ
 1790 Bajoca   ĩðɾ
 1791 Bajoques   ĩ^dɾ
 1792 Bajocar   ĩðɾ
 1793 Lligir   ɾ
 1794 Marejar   ðɾ
 1795 Sortejar   ɾ
 1796 Ajupir   dɾ
 1797 Vigila   ɾ
 1798 Pitjor   ɾ
 1799 Mitja   ɾ
 1800 Imagina-te-ho   ɾ
 1801 Viatjar   ðɾ
 1802 Ajude   dɾ
 1803 Roja   ɾ
 1804 Pujo   ɾ

ESTIL III

1805	Corretger	ɾ
1806	Envejós	ɾ
1807	Bugia	dɾ
1808	Metge	ɾ
1809	Abadejo	iɾ
1810	Formatge	dɾ
1811	Ajuda'm	dɾ
1812	Mitgera	ɾ
1813	Batejar	ɾ
1814	Batejos	dɾ
1815	Mitja	ɾ
1816	Festejar	ɾ
1817	Viatjo	ɾ
1818	Marejos	dɾ
1819	Fregir	ɾ
1820	Ajudar	⁴ ɾ
1821	Col.lage	ðɾ
1822	Majoria	ɾ
1823	Regió	ɾ
	Fetge	ðɾ

MANUEL SORLÍ ARNAU

66 anys.

Nascut a B.

Pare CAT nascut a B.

Mare CAT nascuda a B.

Esposa CAT nascuda a B.

Jubilat / AR agricultors.

NE sense titulació.

Sense coneixements de VN.

ESTIL I

4525 Bajoques

ĩ
r
r
a
r

4528 Fugien

4529 Fugien

*****

ESTIL II

4520 Mitja

r
d
r

4521 Bajoques

4522 Bajoques

r

4523 Bajoques

r

4524 Bajoca

r

4526 Majoria

r

4527 Majoria

r

4530 Puge

r

4531 Pugen

r

*****

ESTIL III

1059 Dijous

r

1060 Corretja

ĩ
r

1061 Corretjà

ĩ
r

1062 Ajuntament

d
r

1064 Aginolla't

r

1065 Vigilar

r

1066 Dirigir

d
r

1067 Dirigir

d
r

1068 Pitjor

r

1069 Mitja

r

1070 Viatjar

d
r

1071 Truja

ĩ
r

1072 Fregir

a
r

1073 Ajudar

d
r

1074 Majoria

ĩ
r

1075 Majoria

o
r

1076 Bateja-lo

ĩ
r

*****

ROSA ARÍN ROCA

67 anys.

Nascuda a B.

Pare CAT nascut a B.

Mare CAT nascuda a B.

Espòs CAT nascut a B.

Jubilada / AR . agricultors.

NE Sense titulació.

Sense coneixements de VN.

ESTIL I		ESTIL III		
80	Majorets	ĩ̃	100 Dijous	ð̃
81	Ajuntament	d̃	101 Enveja	ĩ̃
83	Ajuntament	d̃	102 Enveja	ĩ̃
84	Festejaven	ĩ̃	103 Enveja	ĩ̃
87	Pujava	̃	104 Majoral	ĩ̃
94	Major	ĩ̃	105 Rojor	̃
95	Major	ĩ̃	106 Marejo	̃
96	Major	ĩ̃	107 Major	ĩ̃
97	Torejaven	ĩ̃	108 Roges	̃
98	Ajuntament	d̃	109 Truja	̃
99	Ajuntament	d:̃	110 Truges	̃
	Viatge	d̃	111 Corretja	̃
	*****		112 Dejuna	ð̃
	ESTIL II		114 Ajuntament	ð̃
76	Menejar-se	ĩ̃	115 Pujar	̃
77	Metge	d:̃	116 Règim	ð̃
78	Ajudo	d:̃	117 Corretja	ĩ̃
79	Ajudo	d:̃	118 Aginolla't	ð̃
82	Ajuntament	d̃	119 Bajoques	ĩ̃
85	Rojos	̃	120 Bajoques	ĩ̃
86	Rojos	ĩ̃	121 Bajoques	ĩ̃
88	Bajoques	ĩ̃	122 Bajoques	ĩ̃
89	Bajoquera	ĩ̃	123 Llegir	ð̃
90	Pujat	ĩ̃	124 Marejo	ĩ̃
91	Bajoques	ĩ̃	125 Sortejar	ĩ̃
92	Ajuntament	d̃	126 Sortejat	ĩ̃
93	Ajuntament	d:̃	127 Ajupida	d̃
113	Marejada	ĩ̃	128 Vigila	d̃
	Formatge	d̃	129 Dirigir	d̃
			130 Pitjor	̃
			131 Mitja	̃
			132 Viatjar	ð̃

ESTIL III

133	Ajudar	d:̃
134	Roja	ĩ̃
135	Pujo	̃
136	Corretger	̃
137	Enveja	ĩ̃
138	Bugia	d̃
139	Passatge	d̃
140	Metge	ð̃
141	Abadejo	̃
142	Formatge	d̃
143	Ajuda'm	d̃
144	Mitgera	̃
145	Batejar	̃
146	Festejaven	ĩ̃
147	Viatjar	ð̃
148	Viatge	d̃
149	Fetge	ð̃
150	Marejar-te	ĩ̃
151	Fregir	̃
152	Ajudar	ð̃
153	Col.lage	d̃
154	Col.lage	ð̃
155	Major	ĩ̃
156	Regió	d̃

ESTIL III

2856	Roja	ĩḍ̃
2857	Pujo	̣̃
2858	Corretger	ð̣̃
2859	Envejós	ị̃̃
2860	Passatgers	ḍ̃
2861	Metge	ḍ̃
2862	Metja	ð̣̃
2863	Metge	ḍ̃
2864	Abadejo	ị̃̃
2865	Formatge	ḍ̃
2866	Ajuda'm	ḍ̃
2867	Mitgera	̣̃
2868	Blanquejar	̣̃
2869	Batejar	̣̃
2870	Batejar	ị̃̃
2871	Batejos	ị̃̃
2872	Mitjà	̣̃
2873	Viatjo	d:̣̃
2874	Fetge	ḍ̃
2875	Marejos	ị̃̃
2876	Fregir	ḍ̃
2878	Majoria	ị̃̃
2879	Regió	ḍ̃
2880	Imatge	ḍ̃
2882	Jutge	ḍ̃

*****

PASCUAL BRANCHAT FEBRER

70 anys.

Nascut a B.

Pare CAT nascut a Alcanar: I.

Mare CAT nascuda a B.

Esposa CAT nascuda a B.

Jubilat / AR agricultors.

NE sense titulació.

Sense coneixements de VN.

ESTIL I

1 Carrejar ĩ̃
 2 Carrejar ĩ̃
 3 Bajoques ĩ̃
 4 Raget ĩ̃
 7 Rellejadeta ĩ̃
 8 Bajoquera ĩ̃
 9 Mitja ĩ̃ ̣
 10 Bajoques ĩ̃
 Formatge ̣

*****

ESTIL II

5 Majoria ĩ̃
 6 Bajoques ĩ̃
 11 Bajoques ĩ̃
 12 Fugit ̣
 13 Fugit ̣
 25 Menege ̣
 35 Marejat ĩ̃
 Metge ̣

*****

ESTIL III

14 Dijous ̣
 15 Enveja ĩ̃
 16 Enveja ĩ̃
 17 Platja ̣
 18 Majoral ĩ̃
 19 Majoral ĩ̃

20 Rojor ĩ̃
 21 Major ĩ̃
 22 Roja ĩ̃
 23 Corretja ĩ̃
 24 Dijú ̣
 26 Ajuntament ̣
 27 Enrogit ĩ̃
 28 Pujar ̣
 29 Pujar ̣
 30 Règim ̣
 31 Corretja ĩ̃
 32 Aginolla't ̣
 33 Bajoca ĩ̃
 34 Llegir ̣
 36 Aginollar-te ̣
 37 Ajupir-se ̣
 38 Vigila ̣
 39 Dirigir ̣
 40 Pitjor ̣
 41 Mitja ̣
 42 Imagina't ̣
 43 Viatgen ĩ̃
 44 Ajudar-te ̣
 45 Roja ĩ̃
 46 Pujar ̣
 47 Pujo ĩ̃
 48 Corretge ̣
 49 Envejós ̣
 50 Passatger ̣
 51 Bugia ̣
 52 Truja ̣
 53 Truja ĩ̃
 54 Truja ĩ̃

ESTIL III

55	Truges	ɹ
56	Tuges	ɹ
57	Metge	ɹ
58	Metge	ɹ
59	Metja	ɹ
60	Abadejo	ɹ
61	Formatge	ɹ
62	Ajuda'm	ɹ
63	Mitgera	ɹ
64	Batejar	ɹ
65	Festejar	ĩ ɹ
66	Viatge	ɹ
67	Fetge	ɹ
68	Marege	ɹ
69	Fregir	ɹ
70	Ajudar	ɹ
71	Col.lage	ĩ ɹ
72	Majoria	ĩ ɹ
73	Regió	ɹ
74	Imatge	ĩ ɹ
75	Batejar	ɹ

FRANCISCO PITARCH FERRER

70 anys.

Nascut a B.

Pare CAT nascut a B.

Mare CAT nascuda a B.

Esposa CAT nascuda a B.

Jubilat / AR agricultors.

NE sense titulació.

Sense coneixements de VN.

ESTIL I

4472 Roginós	ɾ
4473 Fugir	ɾ
4474 Trampejant	ɾ
4475 Bajoques	⁴ ɾ
4476 Trampejant	ĩɾ
4477 Pujar	ĩɾ
4478 Major	ɾ
Equipatge	ĩɾ
Formatge	ɾ
Roges	ĩɾ

*****

ESTIL II

4468 Major	ɾ
4469 Mitjos	ɾ
4470 Roja	ĩɾ
4471 Pujarem	ɾ
4479 Bajoca	ɾ
4480 Bajoca	ɾ
4481 Bajoca	ɾ
Metge	ɾ
Pujar	ĩɾ
Corretjà	ĩɾ

*****

ESTIL III

694 Enveja	ĩɾ
695 Dijous	ɾ
696 Gotege	ĩɾ
697 Platja	ĩɾ
698 Major	ĩɾ
699 Major	ĩɾ
700 Roginós	ɾ
701 Roginós	ĩɾ
702 Rojura	ɾ
703 Enveja	ĩɾ
704 Marejat	ĩɾ
705 Roges	ĩɾ
706 Truja	ĩɾ
707 Truges	ĩɾ
708 Gojos	ĩɾ
709 Corretjà	ĩɾ
710 Dijú	ɾ
711 Agil	dɾ
712 Ajuntament	ɾ
713 Pujar	ĩɾ
714 Rojors	ɔɾ
715 Règim	ɾ
716 Corretja	ĩɾ
717 Aginolla't	dɾ
718 Bajoques	ĩɾ
719 Bajoquera	ɾ

ESTIL III

720	Llegir	ɾ
721	Marejat	ɾ
722	Sortejar	ĩɾ
723	Ajupit	ɾ
724	Vigila	ɾ
725	Dirigir	ɾ
726	Pitjor	ɾ
727	Mitja	ɾ
728	Imagina't	ɾ
729	Viatjar	ɾ
730	Ajudar	dɾ
731	Lògic	òɾ
732	Roja	ĩɾ
733	Pujo	ĩɾ
734	Corretges	ĩɾ
735	Envejós	ĩɾ
736	Passatger	ɾ
737	Bugia	ɾ
738	Abadejo	ɾ
739	Formatge	ɾ
740	Ajuda'm	dɾ
741	Mitgera	ɾ
742	Blanquejar	ĩɾ
743	Batejar	ɾ
744	Equipatge	ĩɾ
745	Metge	ɾ
746	Mitjà	ɾ
747	Agil	dɾ
748	Viatjo	òɾ
749	Fetge	ɾ
750	Marejos	ɾ
751	Majoria	ĩɾ
752	Fregir	ɾ
753	Ajudar	dɾ
754	Col.lage	ĩɾ
755	Majoria	ɾ
756	Majoria	ĩɾ
757	Regió	ɾ
758	Imatge	ɾ
759	Batejar	ĩɾ

*****

APÈNDIX II:

Freqüències globals i tabulacions creuades

APÈNDIX II:

1. Quantificació amb les variants:

- Segregació de la iod
- Fricació
- Africament

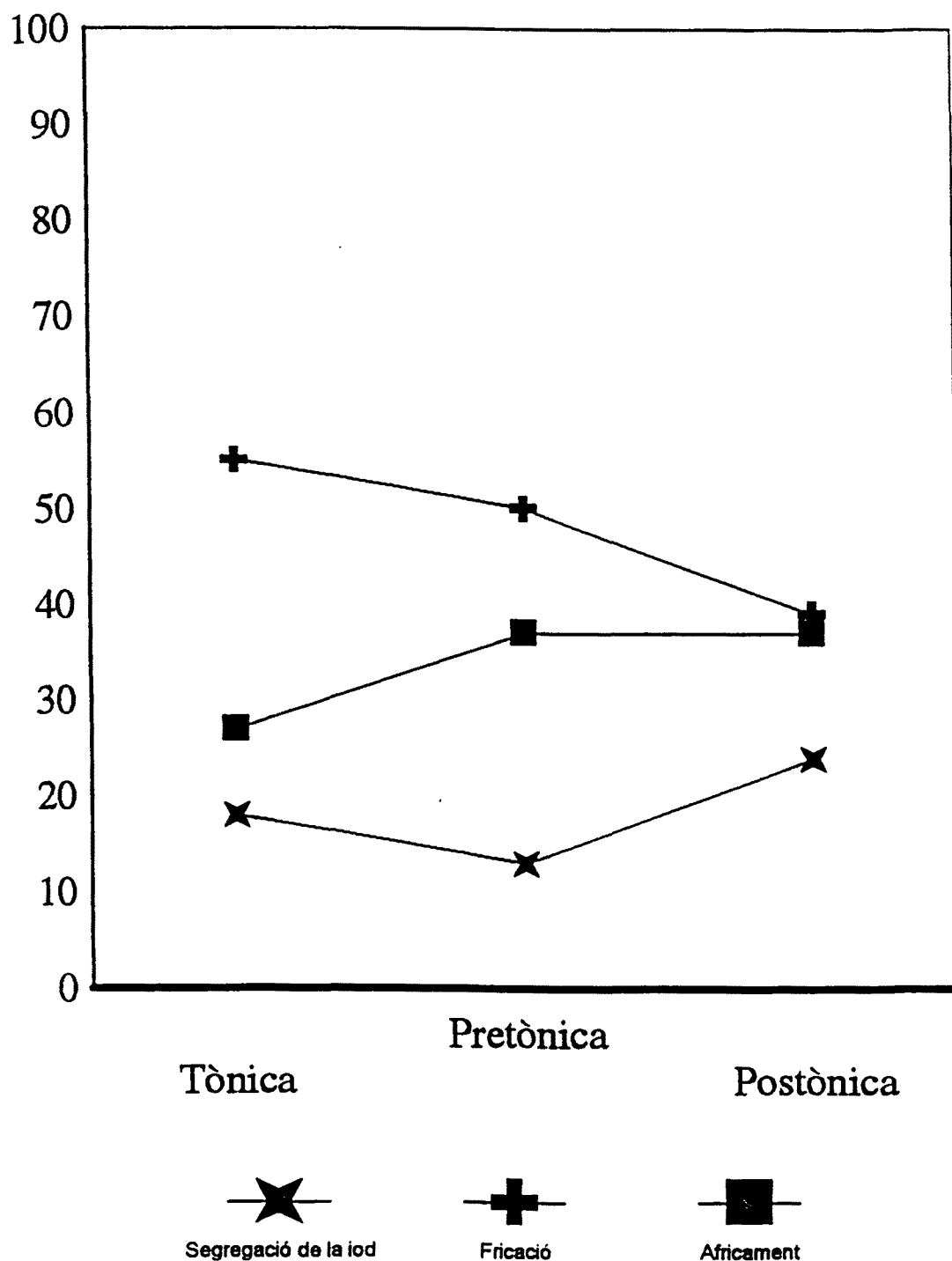
a. Freqüències globals de les variables independents

b. Tractament gràfic dels resultats de les tabulacions creuades:

1. Edat -   posició sil.làbica
                  context vocàlic anterior
                  context vocàlic posterior
                  etimologia
                  sexe
                  ocupació
                  coneixements de valencià normatiu
                  estil

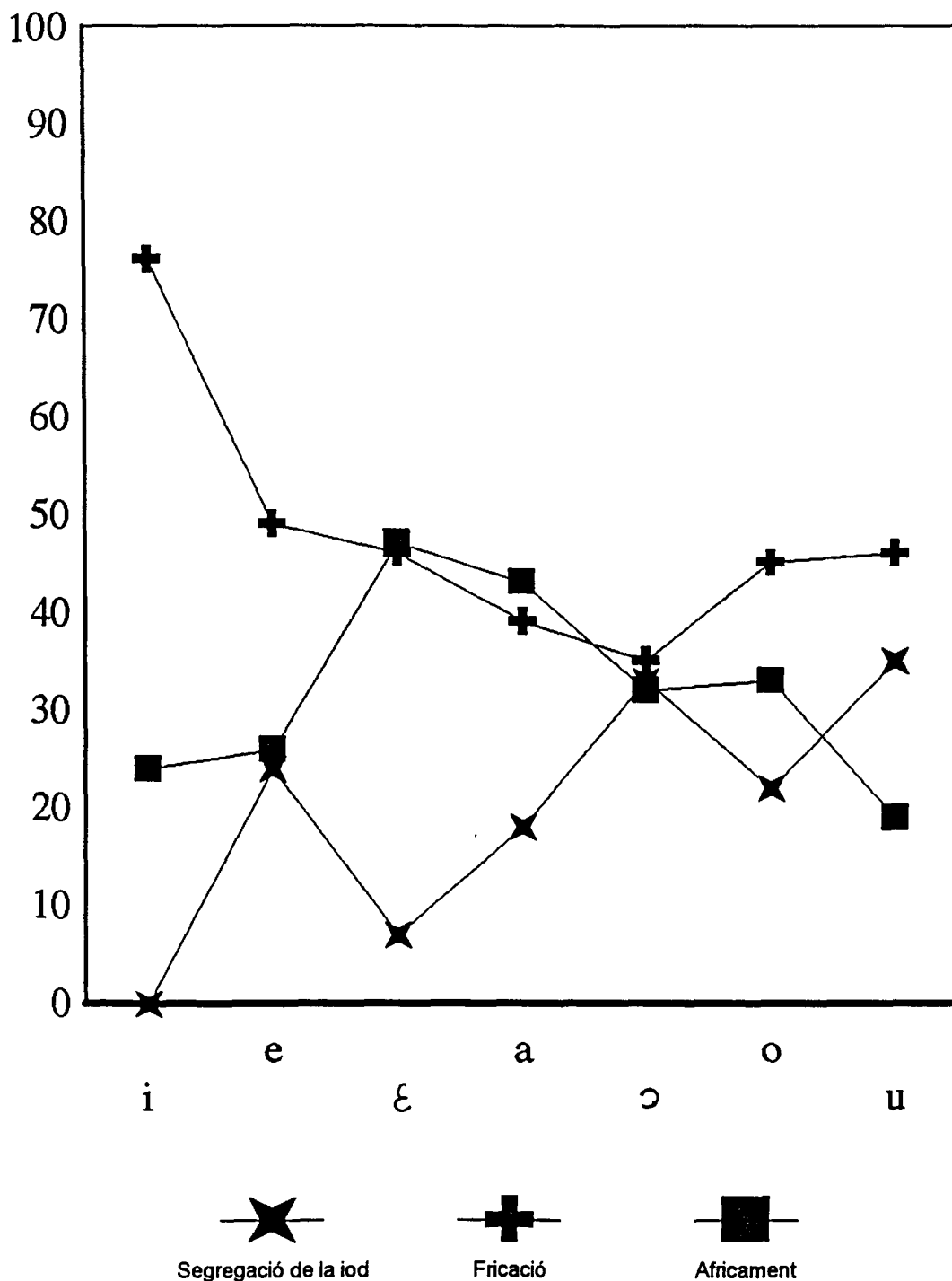
2. Etimologia - posició sil.làbica
                  context vocàlic anterior
                  context vocàlic posterior
                  sexe
                  ocupació
                  coneixements de valencià normatiu
                  estil

POSICIÓ SIL·LÀBICA

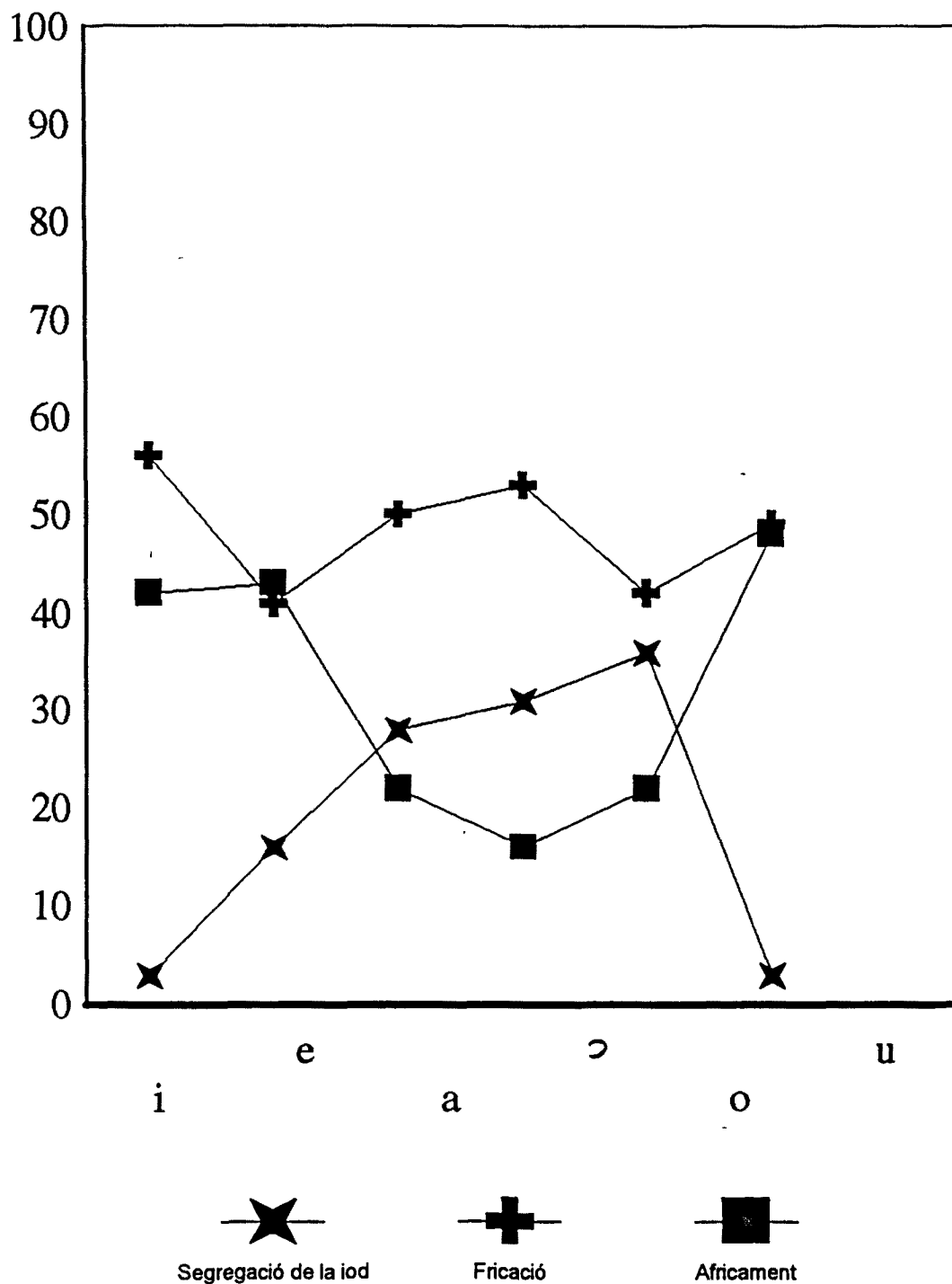

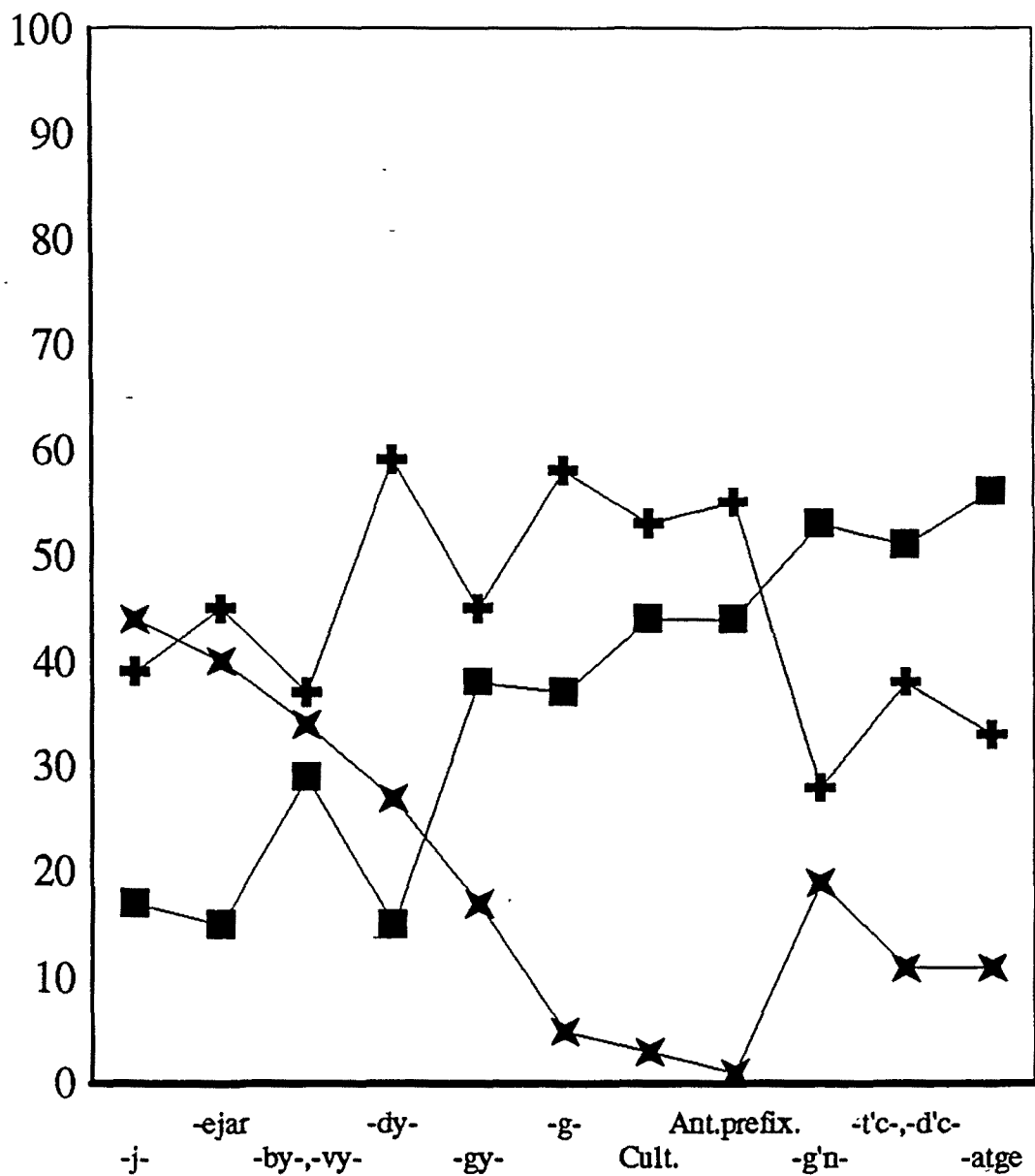
CONTEXT VOCÀLIC ANTERIOR

CONTEXT VOCÀLIC POSTERIOR

ETIMOLOGIA

★
Segregació de la iod

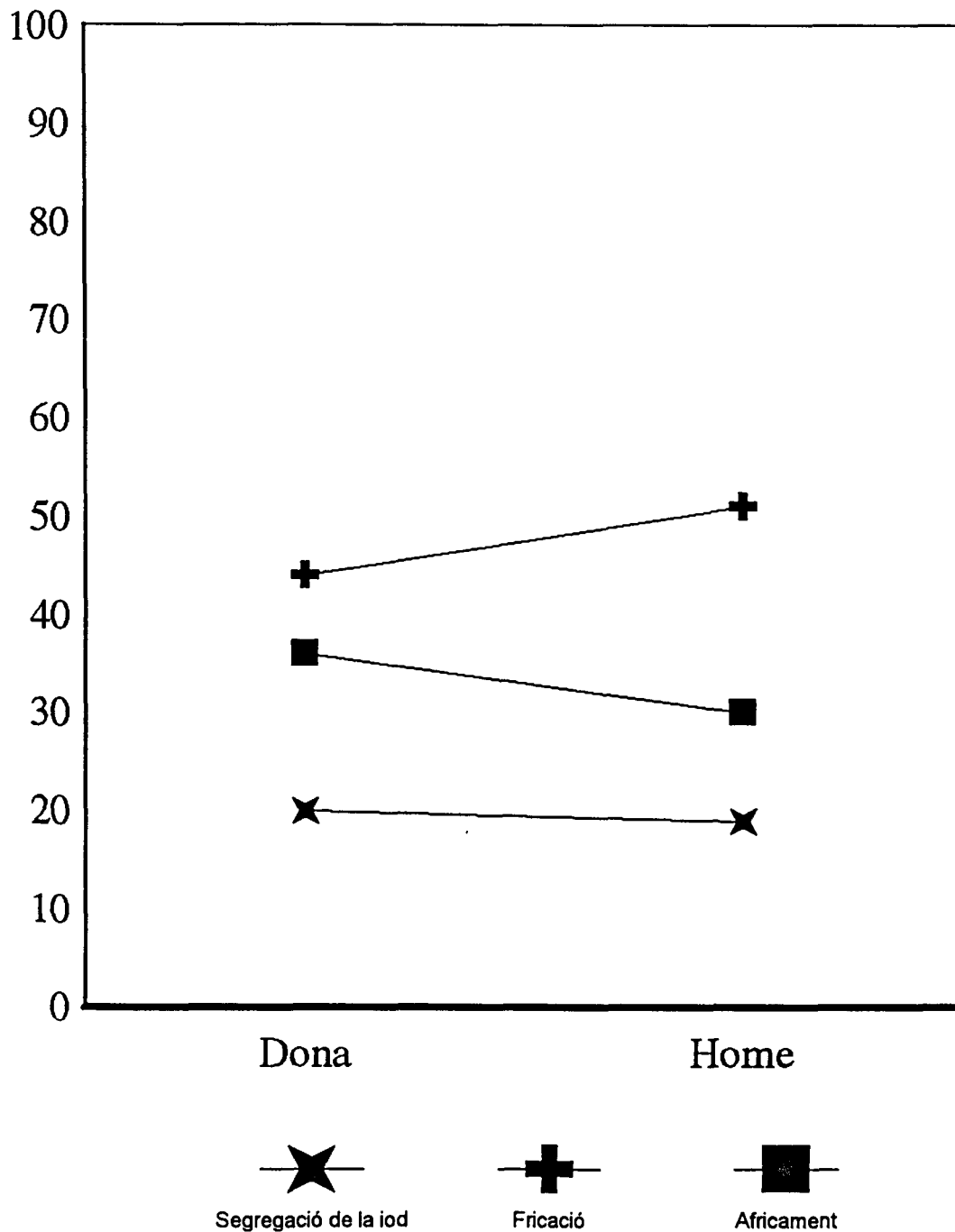
+

Fricació

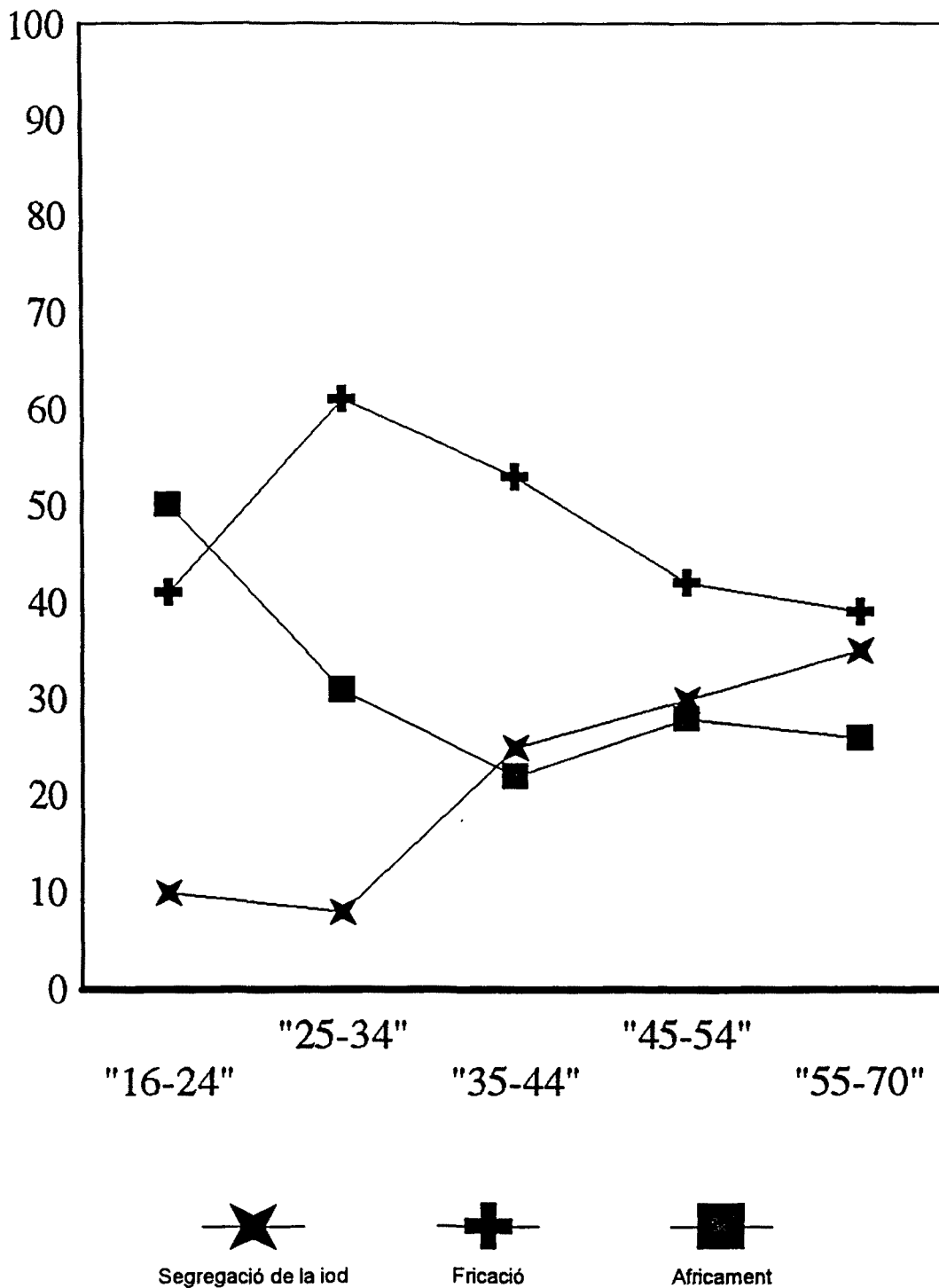
■

Africament

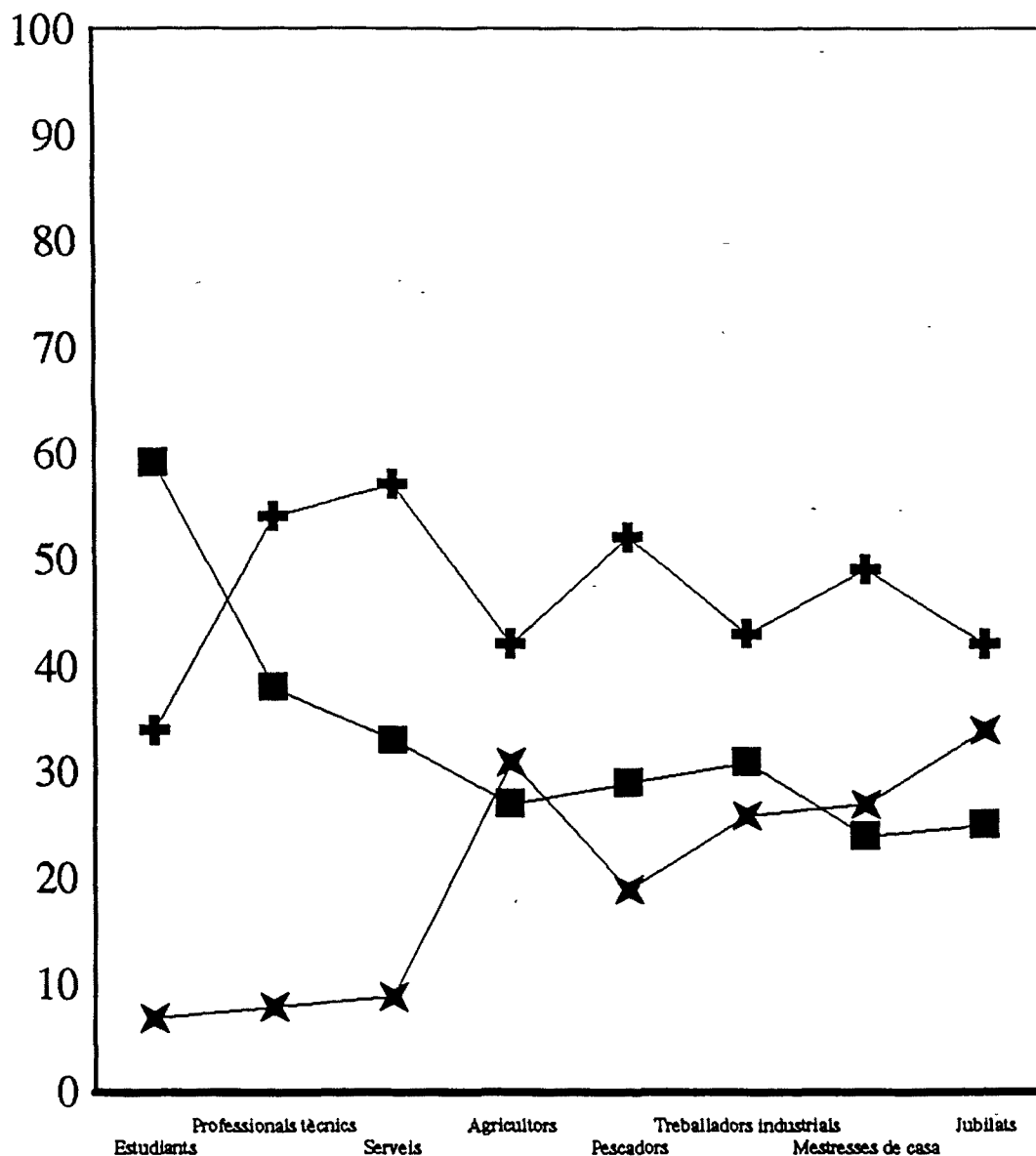
SEXE

EDAT

OCUPACIÓ

★
Segregació de la iod

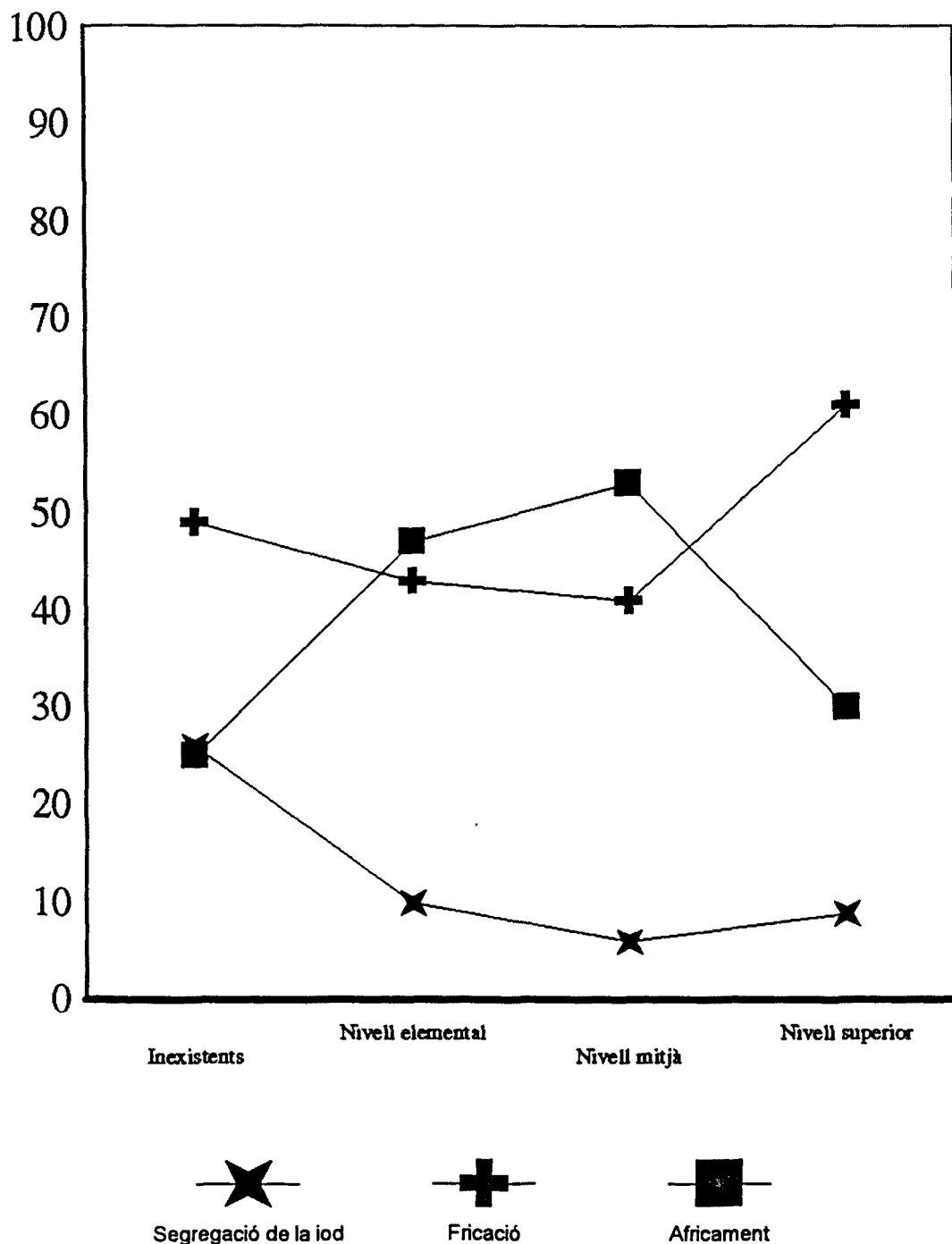
+

Fricació

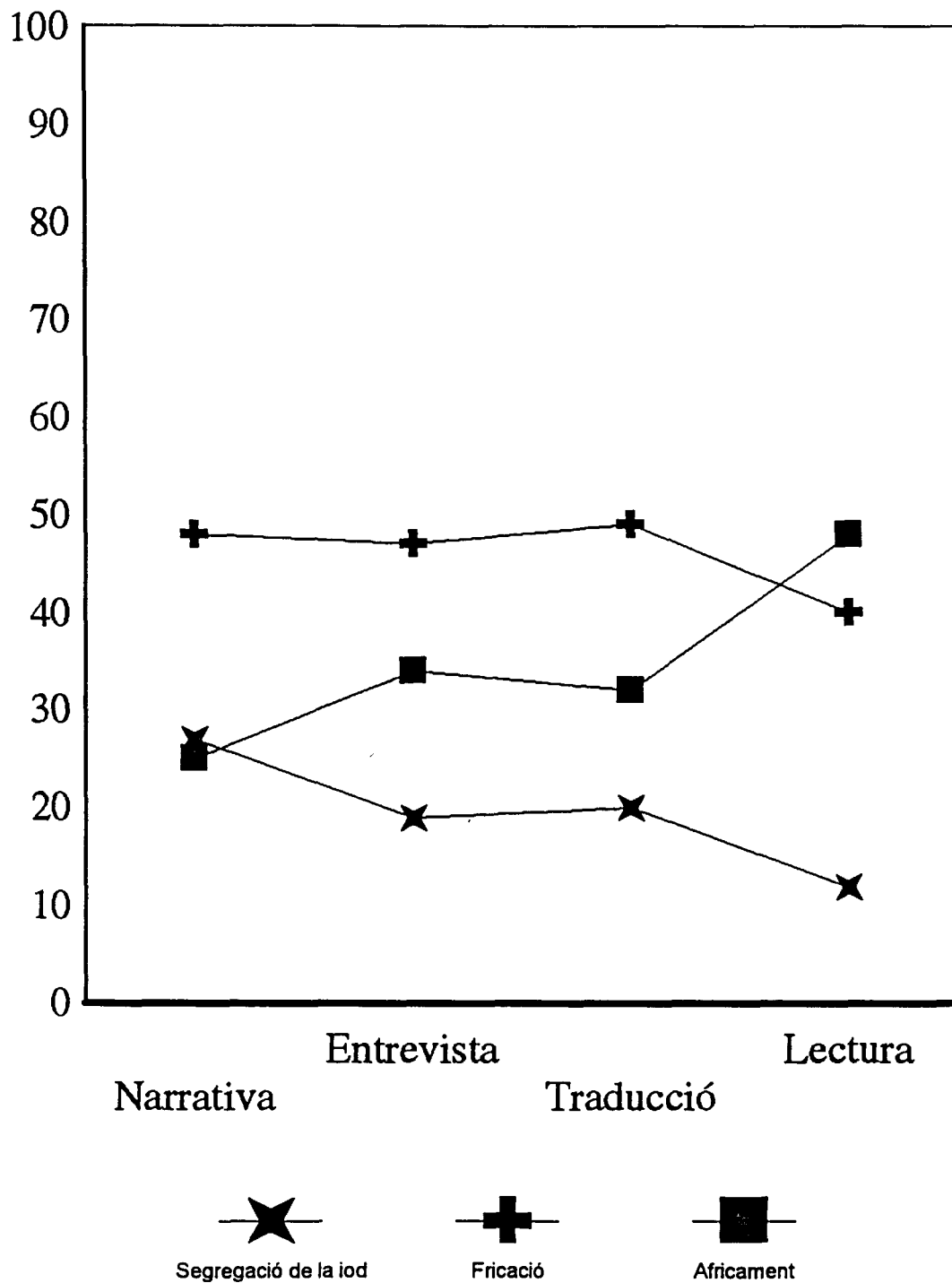
■

Africament

CONEIXEMENTS DE VALENCIÀ NORMATIU

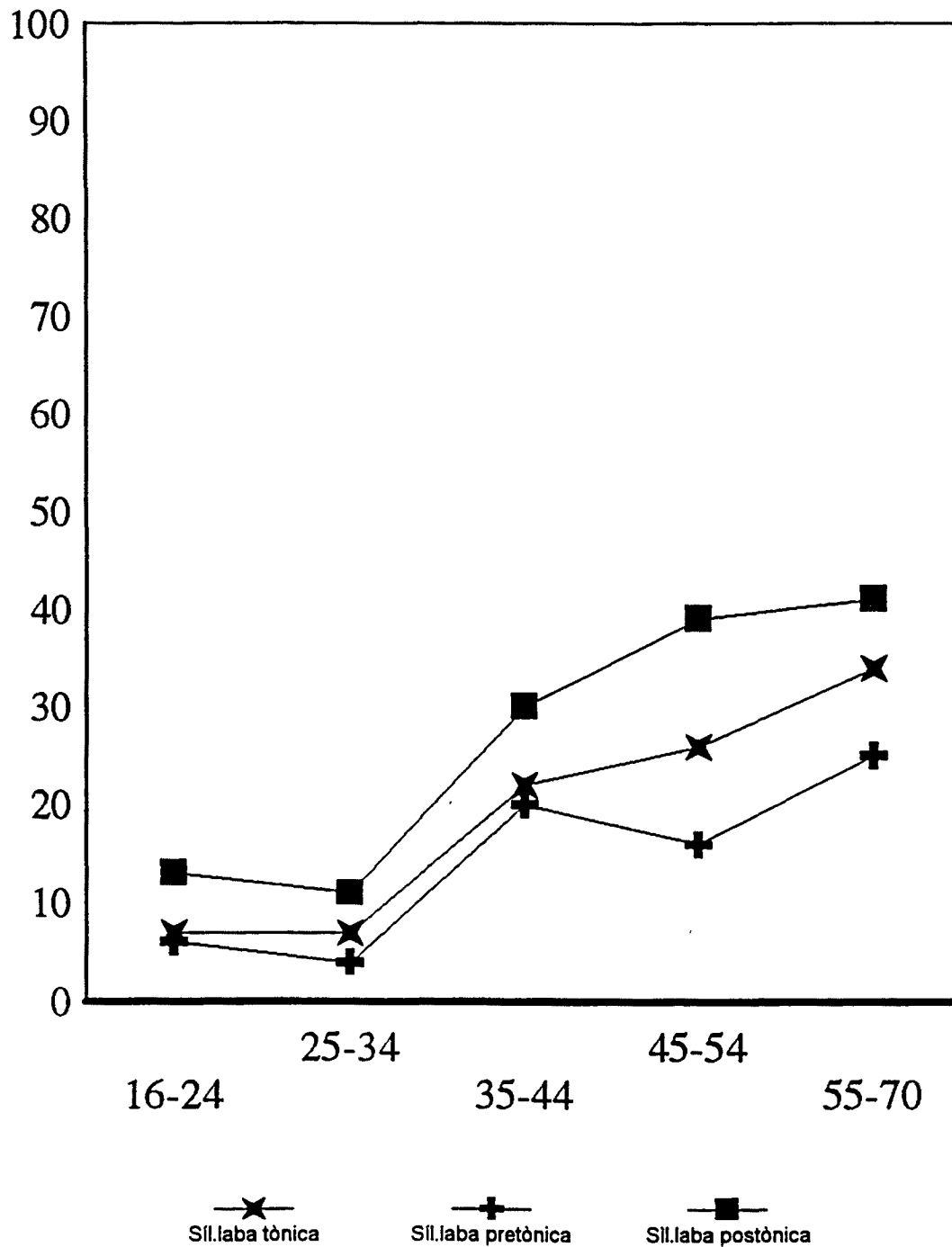
ESTIL

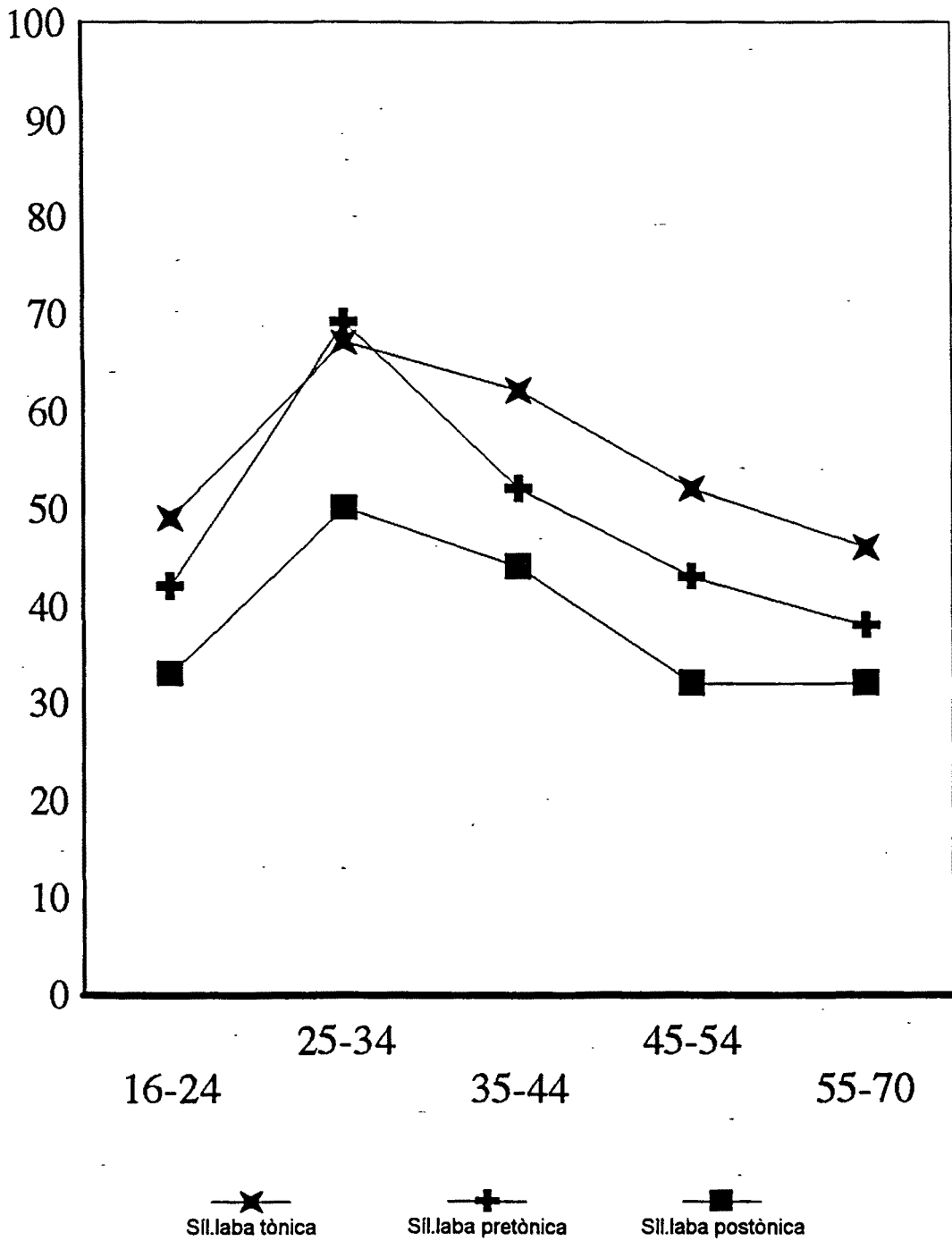
EDAT- POSICIO SIL·LÀBICA

Segregació de la iod

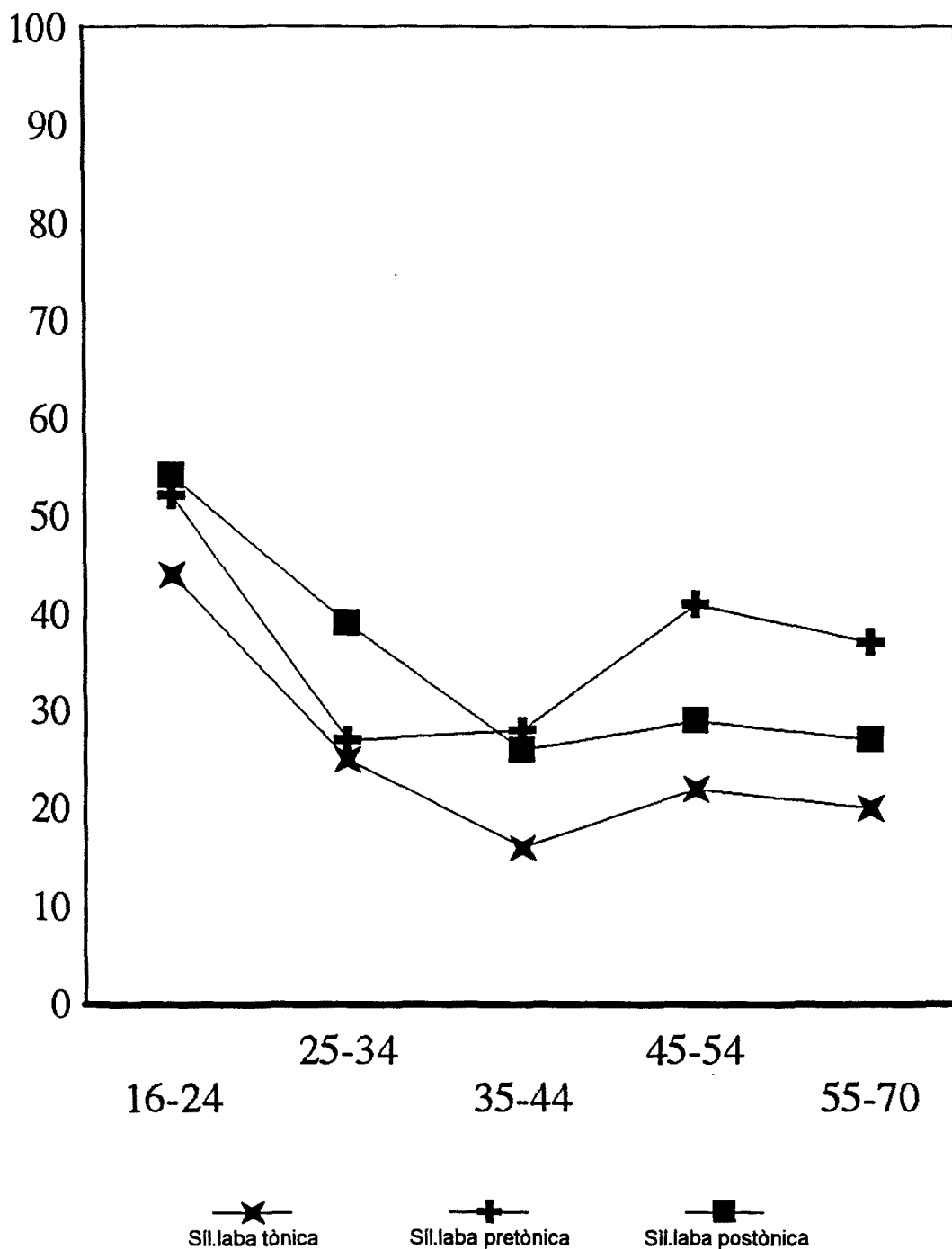
EDAT-POSICIO SIL·LÀBICA

Fricació

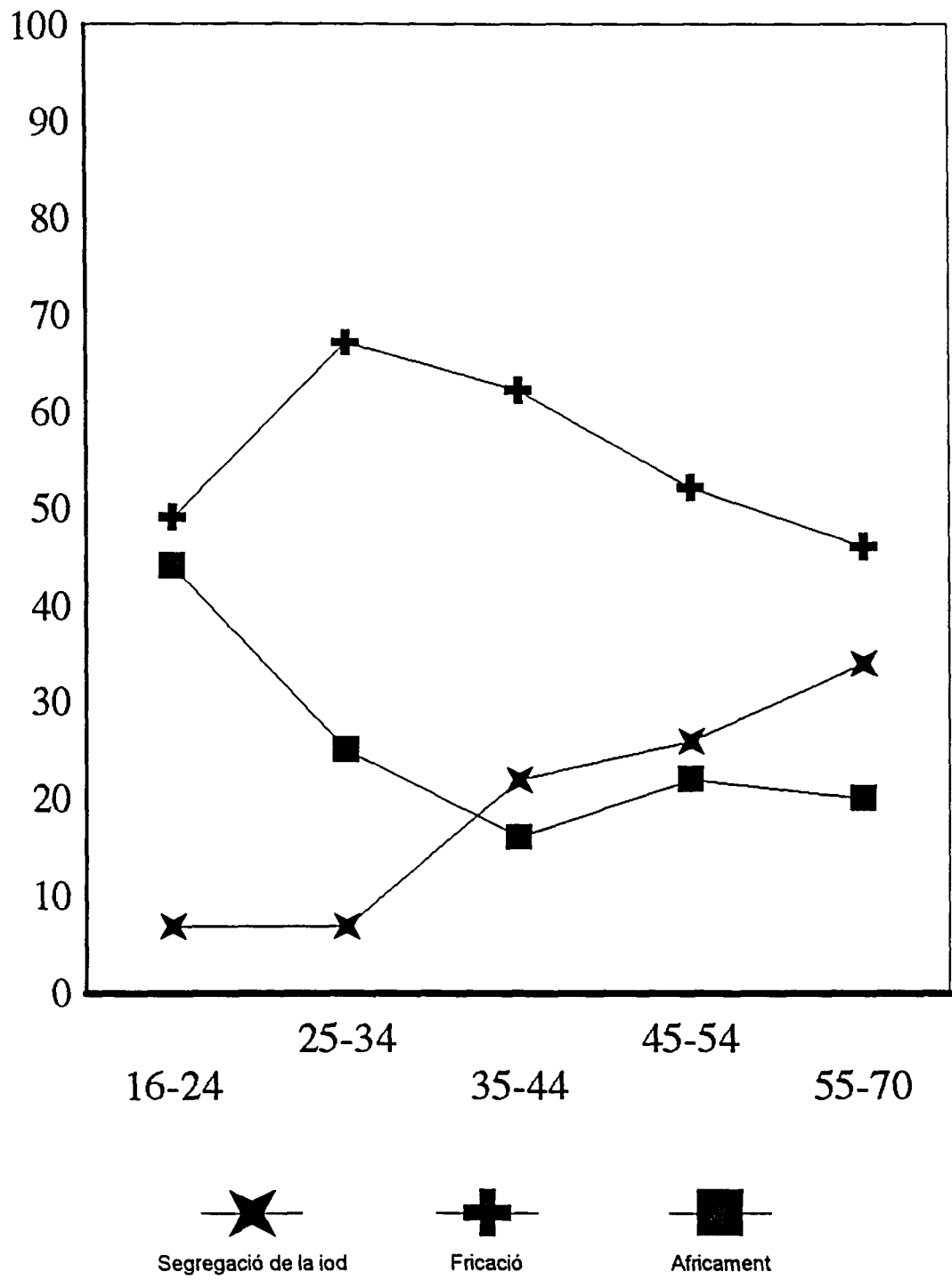
EDAT-POSICIO SIL.LABICA

Africament

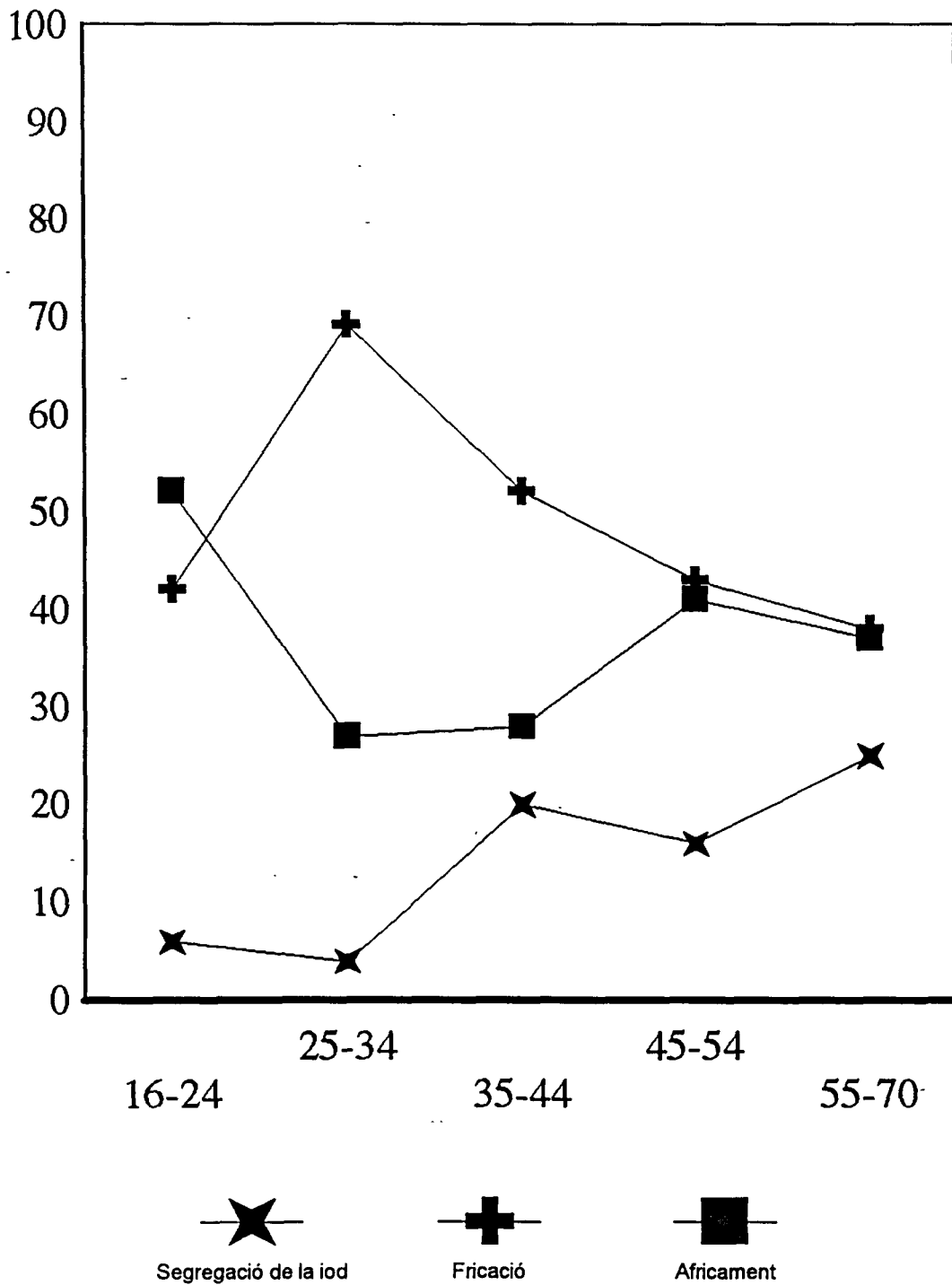
EDAT- POSICIO SIL·LÀBICA

Síl.laba tònica

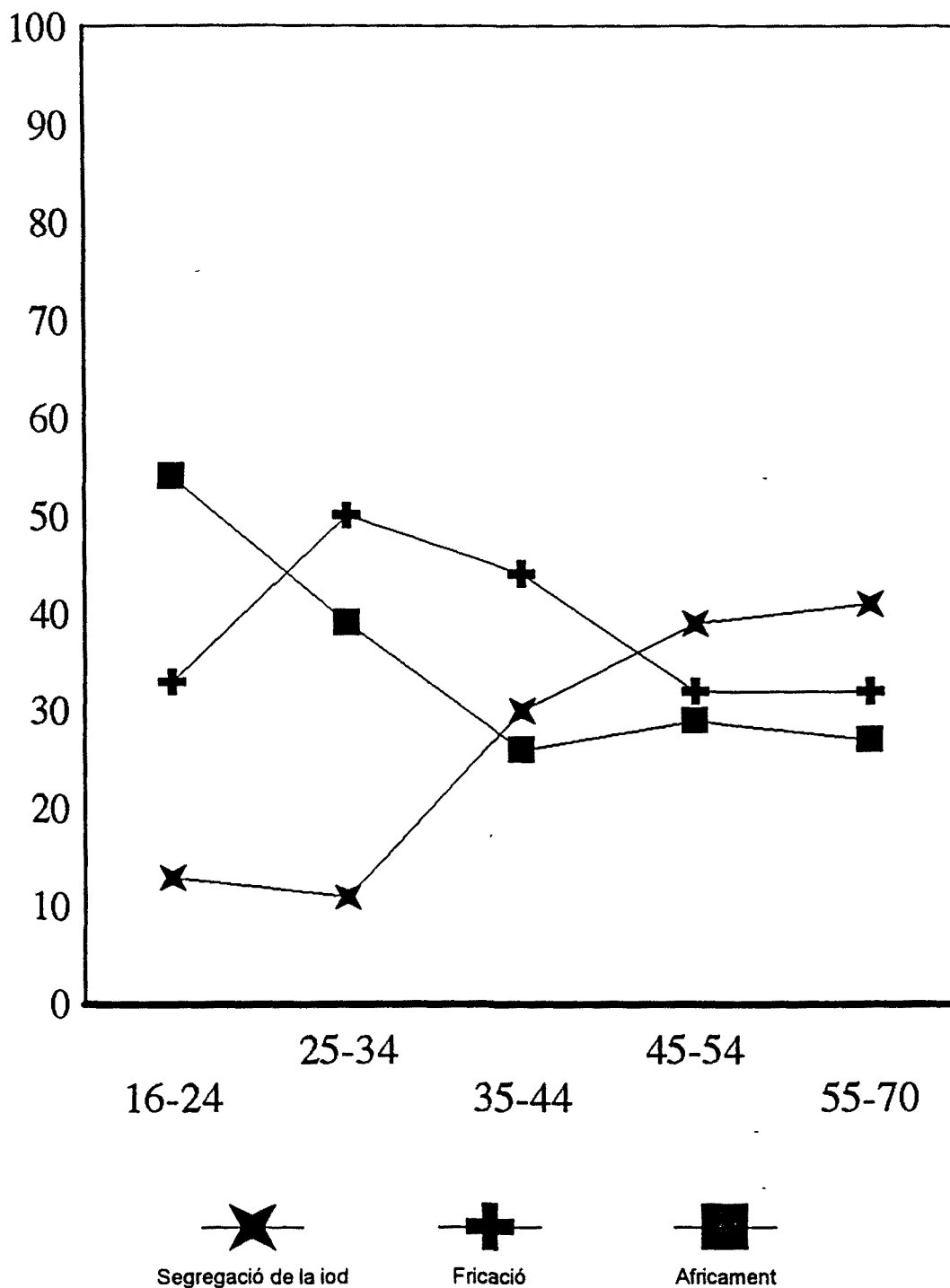
EDAT- POSICIO SIL·LÀBICA

*Síl.laba
pretònica*

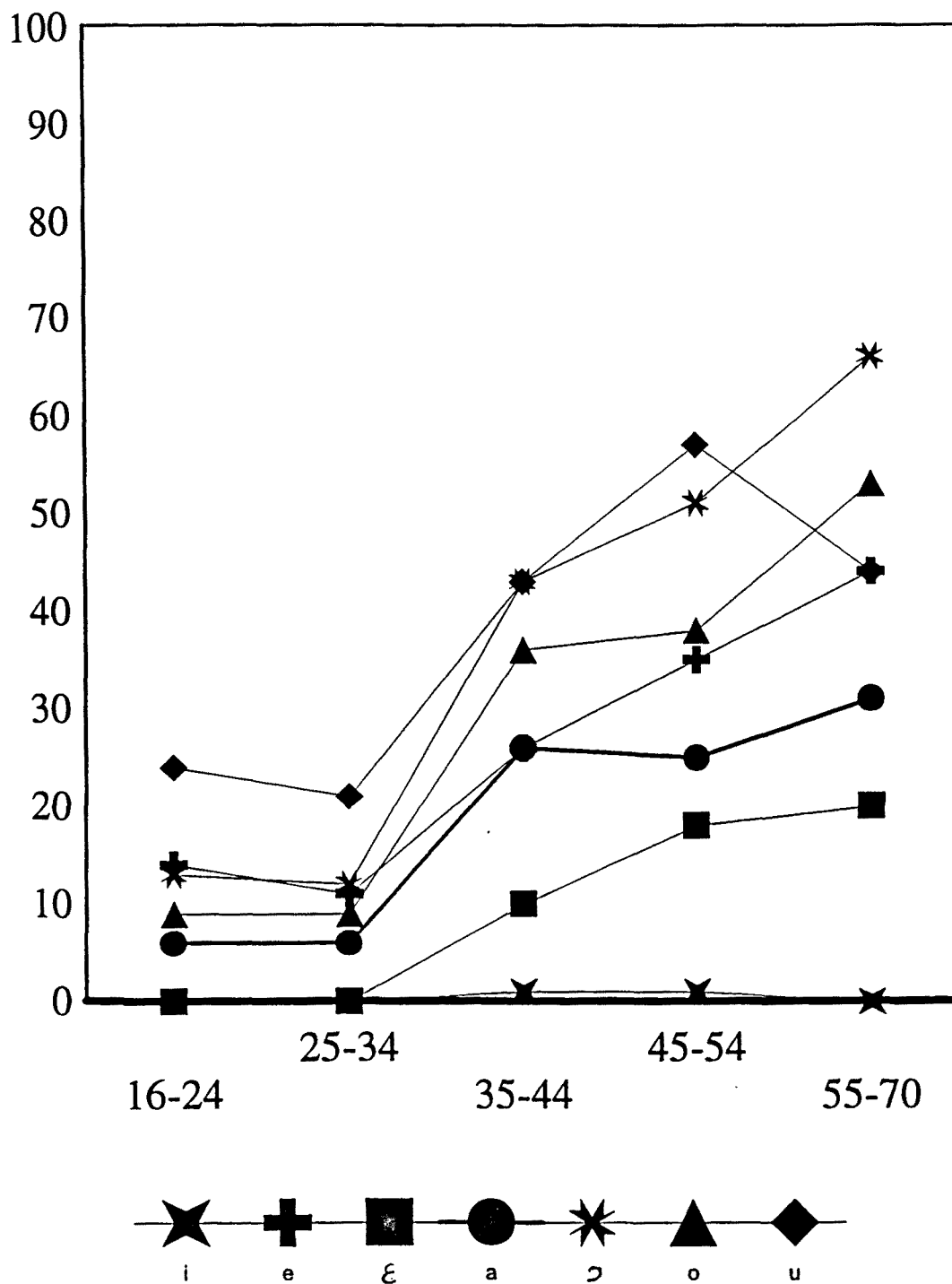
EDAT-POSICIO SIL·LÀBICA

*Síl.laba
postònica*

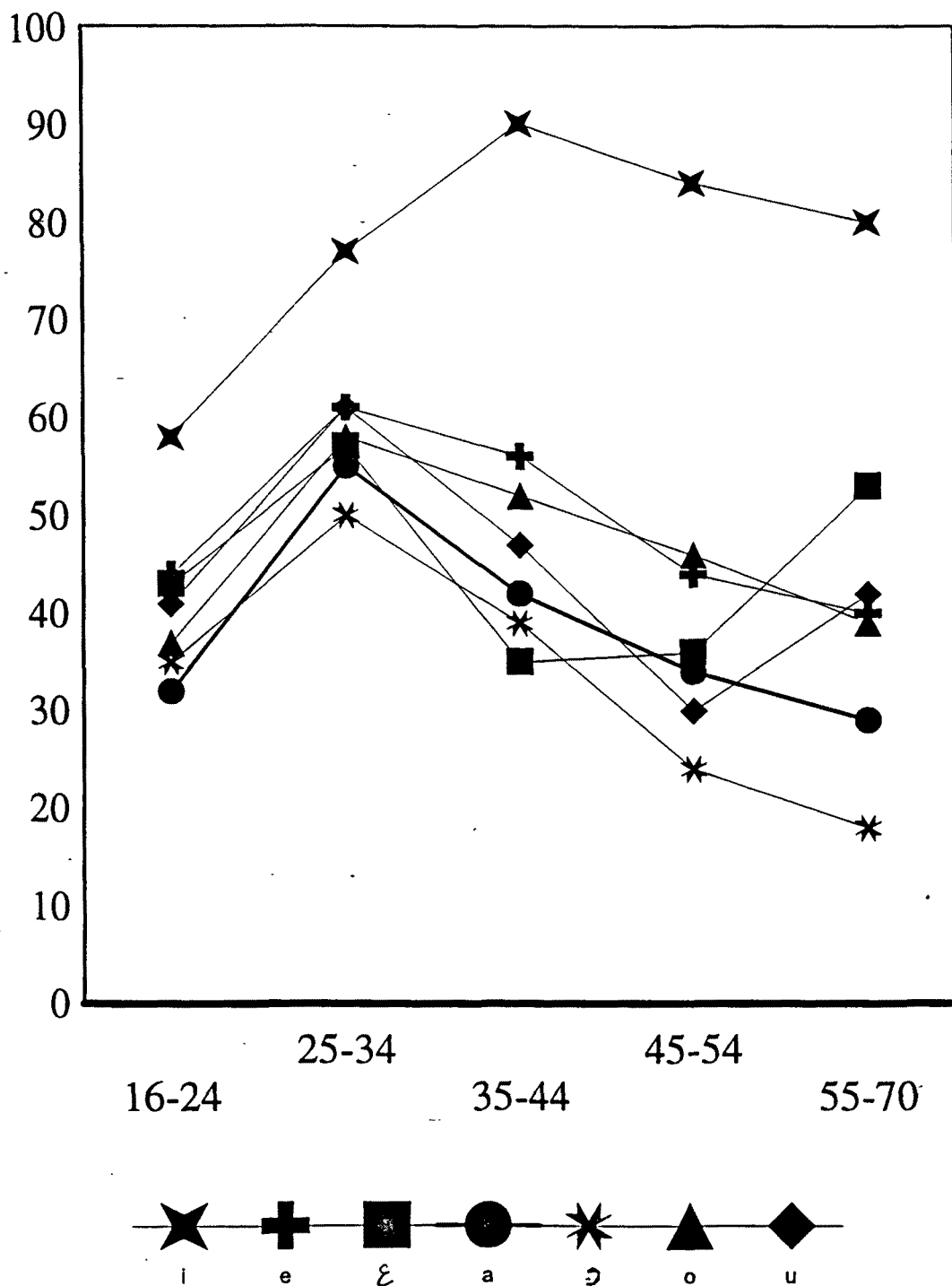
Edat-Context vocàlic anterior

Segregació de la iod

Edat-Context vocàlic anterior

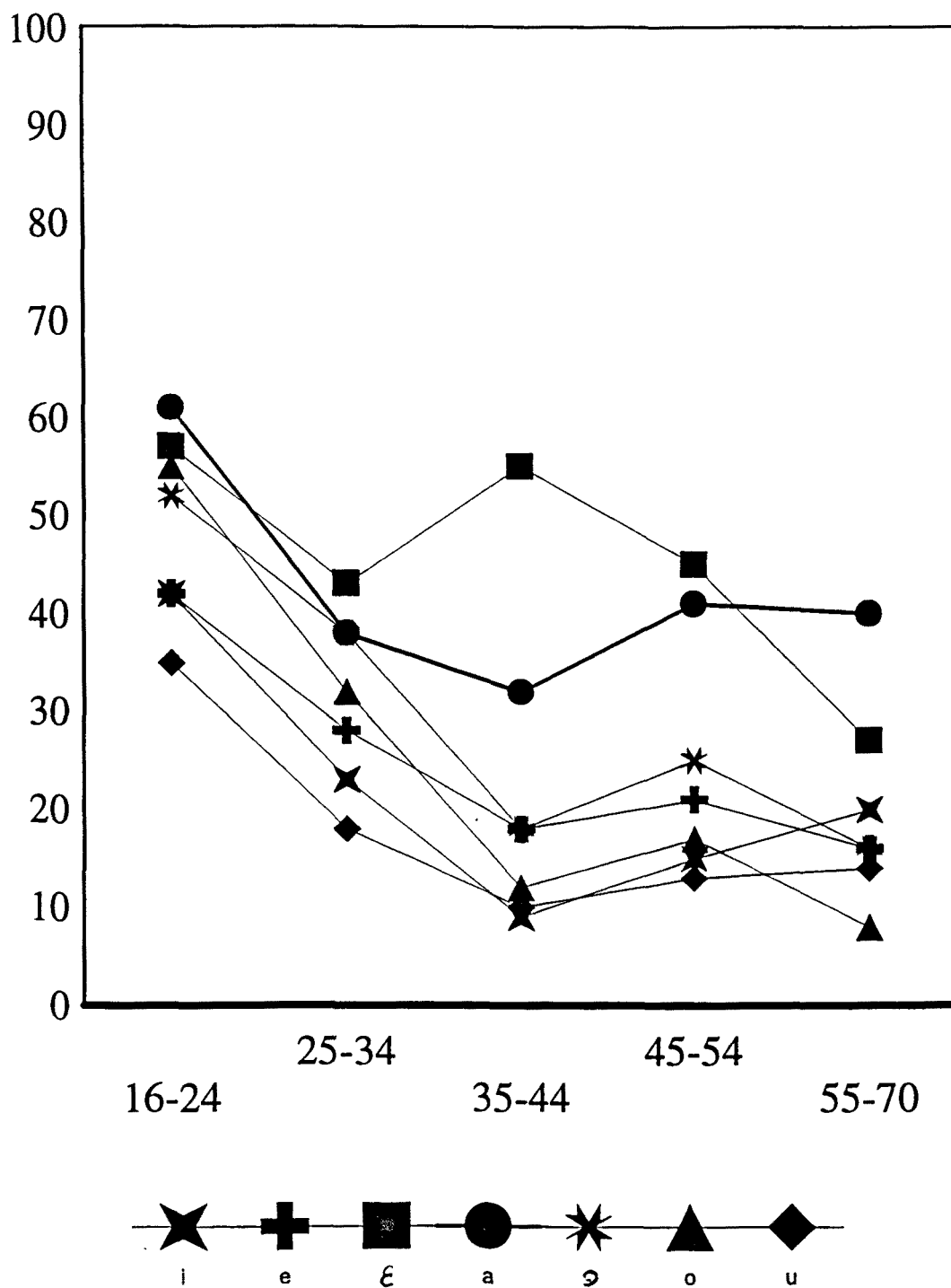
Fricació

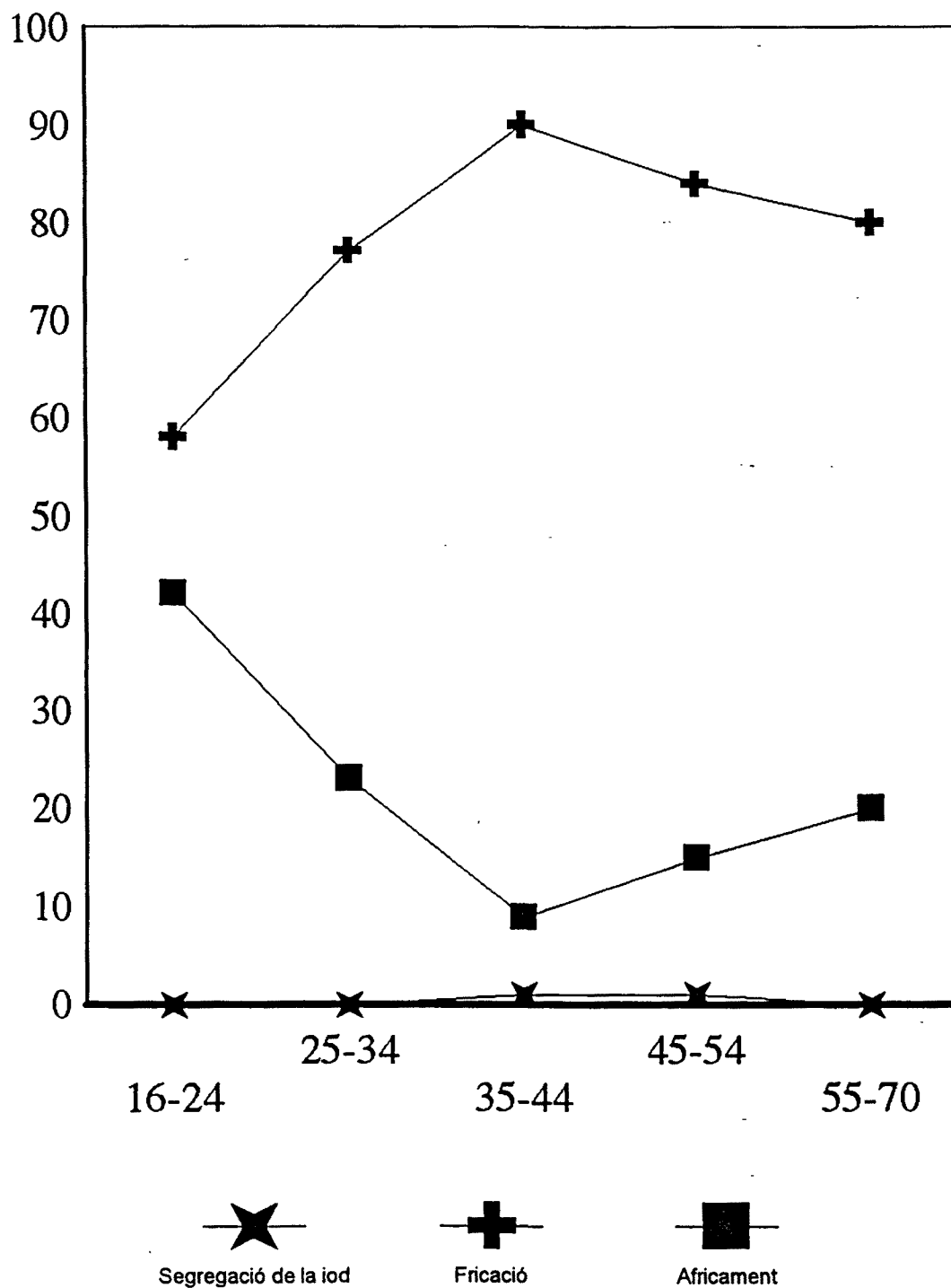
Estat-Context vocàlic anterior

Africament

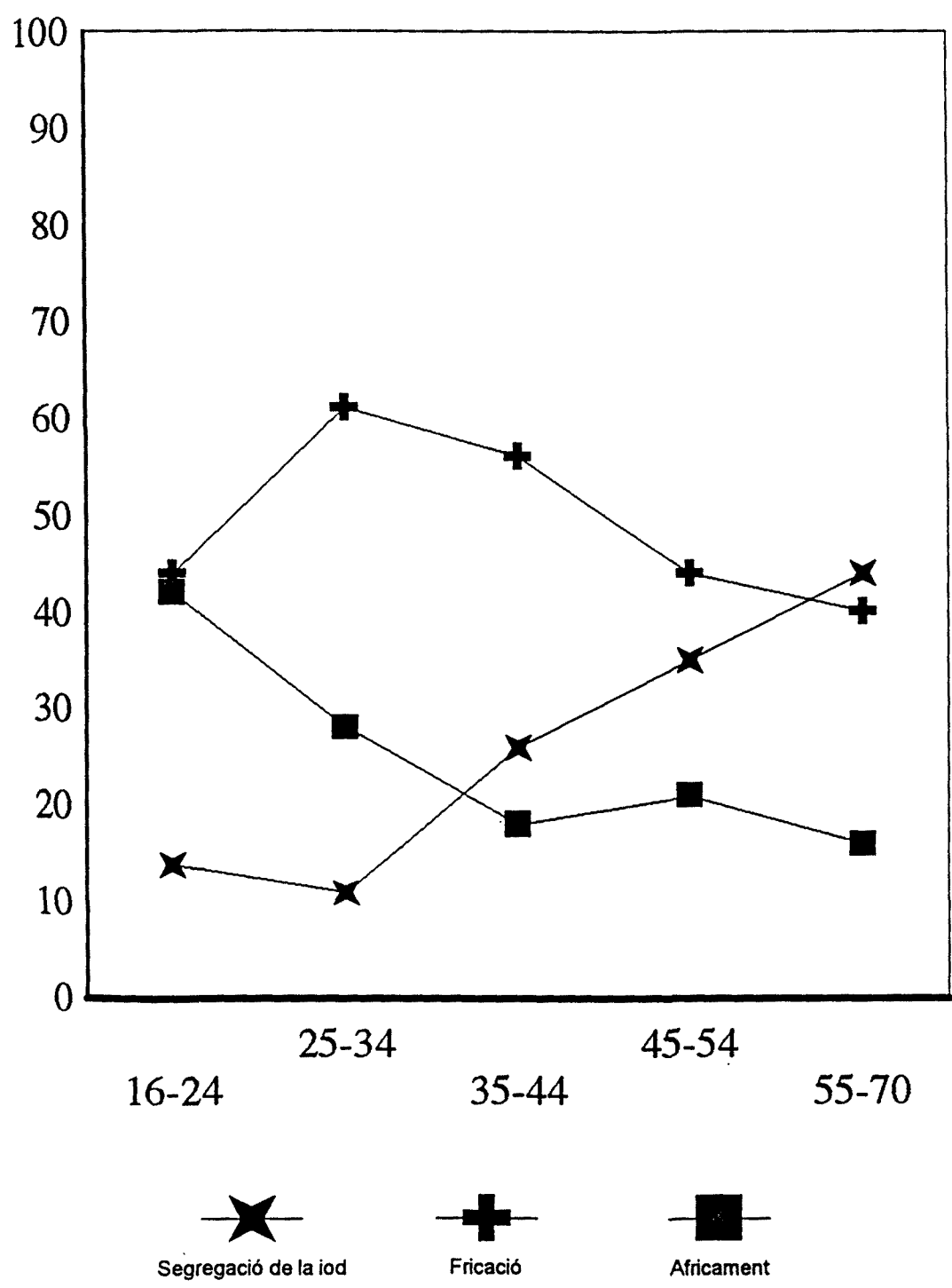
EDAT- CONTEXT VOCÀLIC ANTERIOR

i

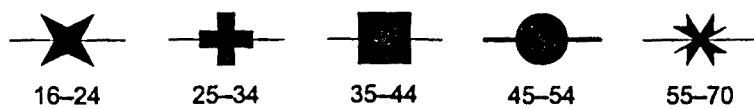
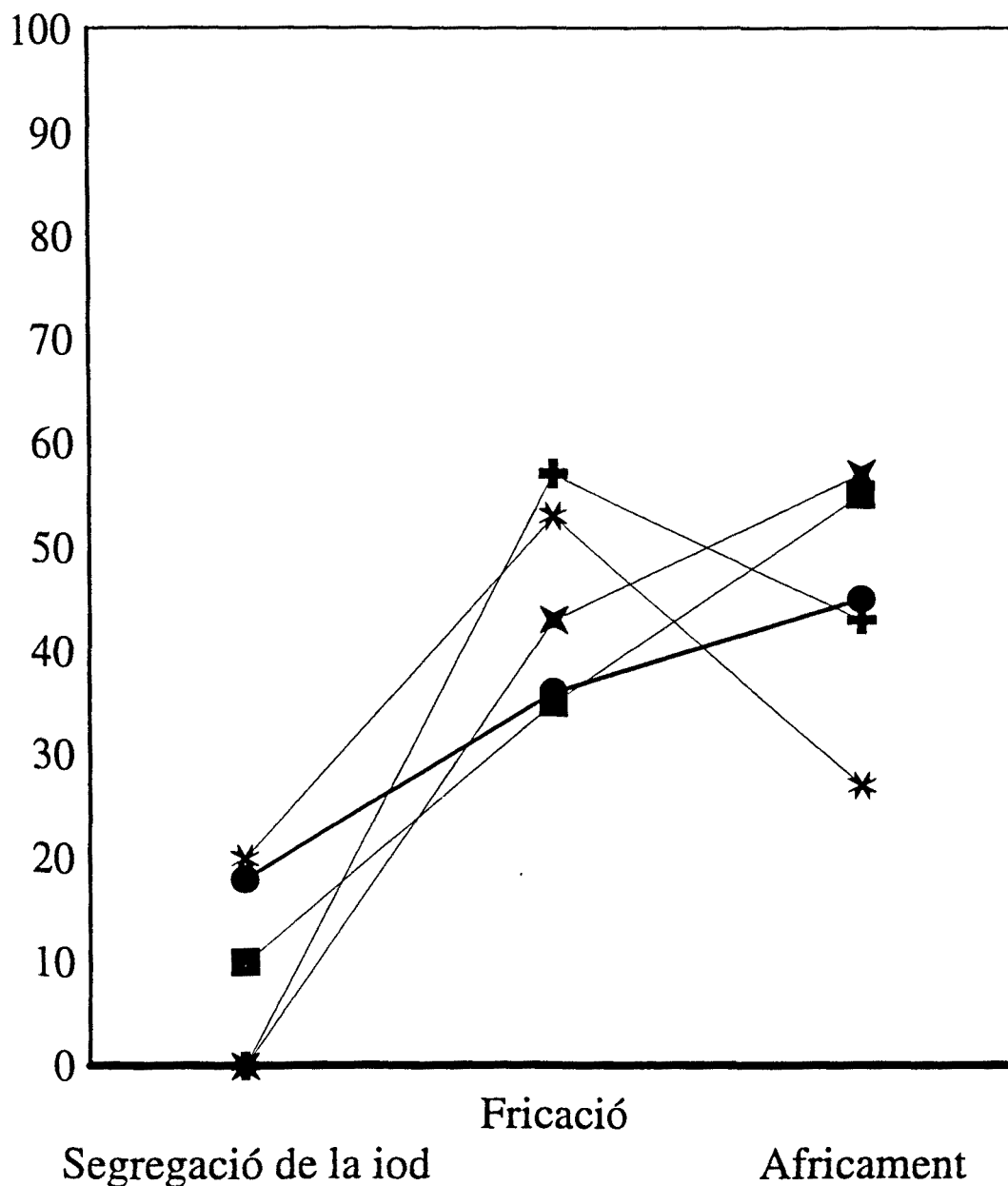
EDAT-CONTEXT VOCÀLIC ANTERIOR

e

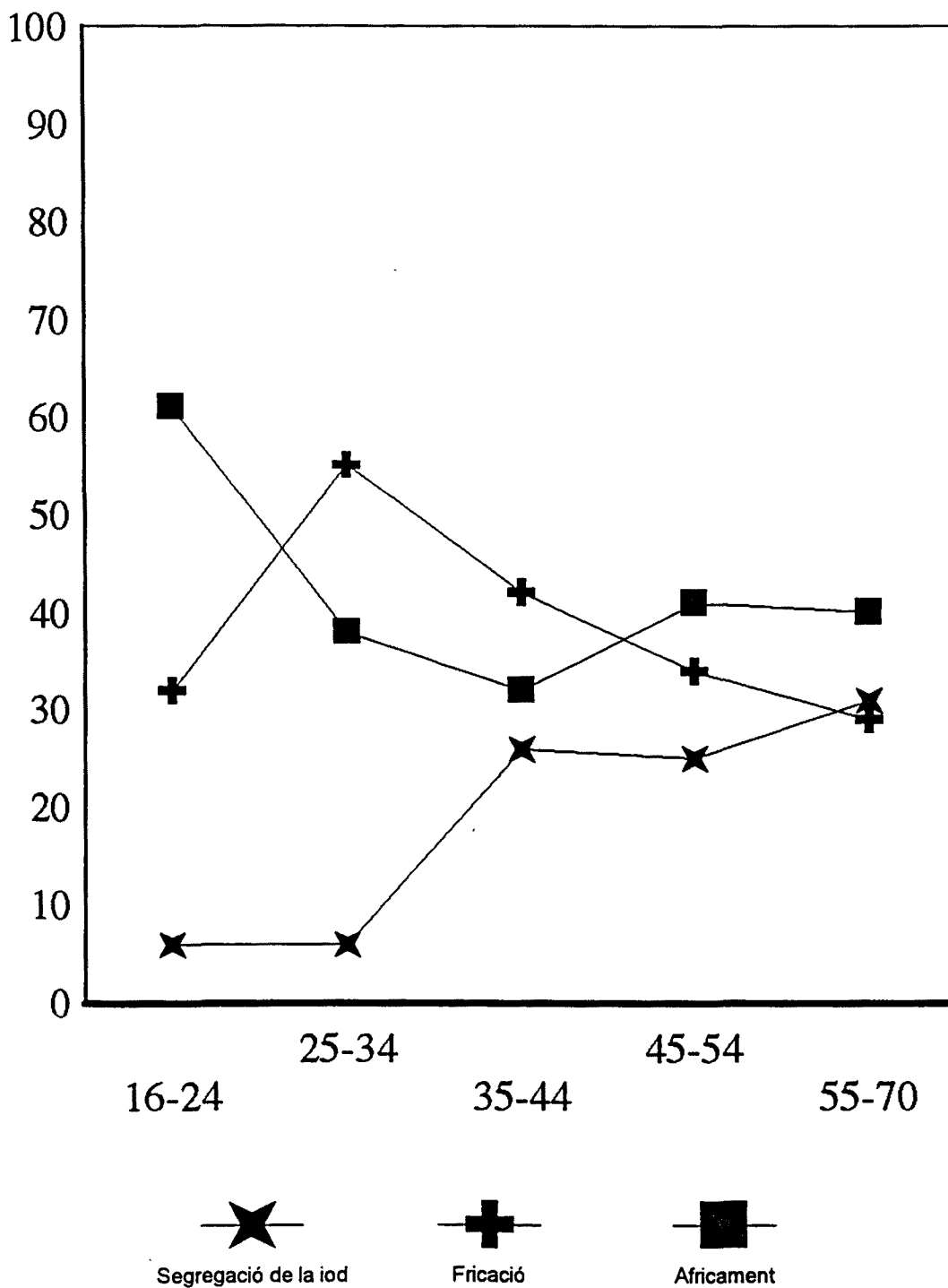
Edat-Context vocàlic anterior

ɛ

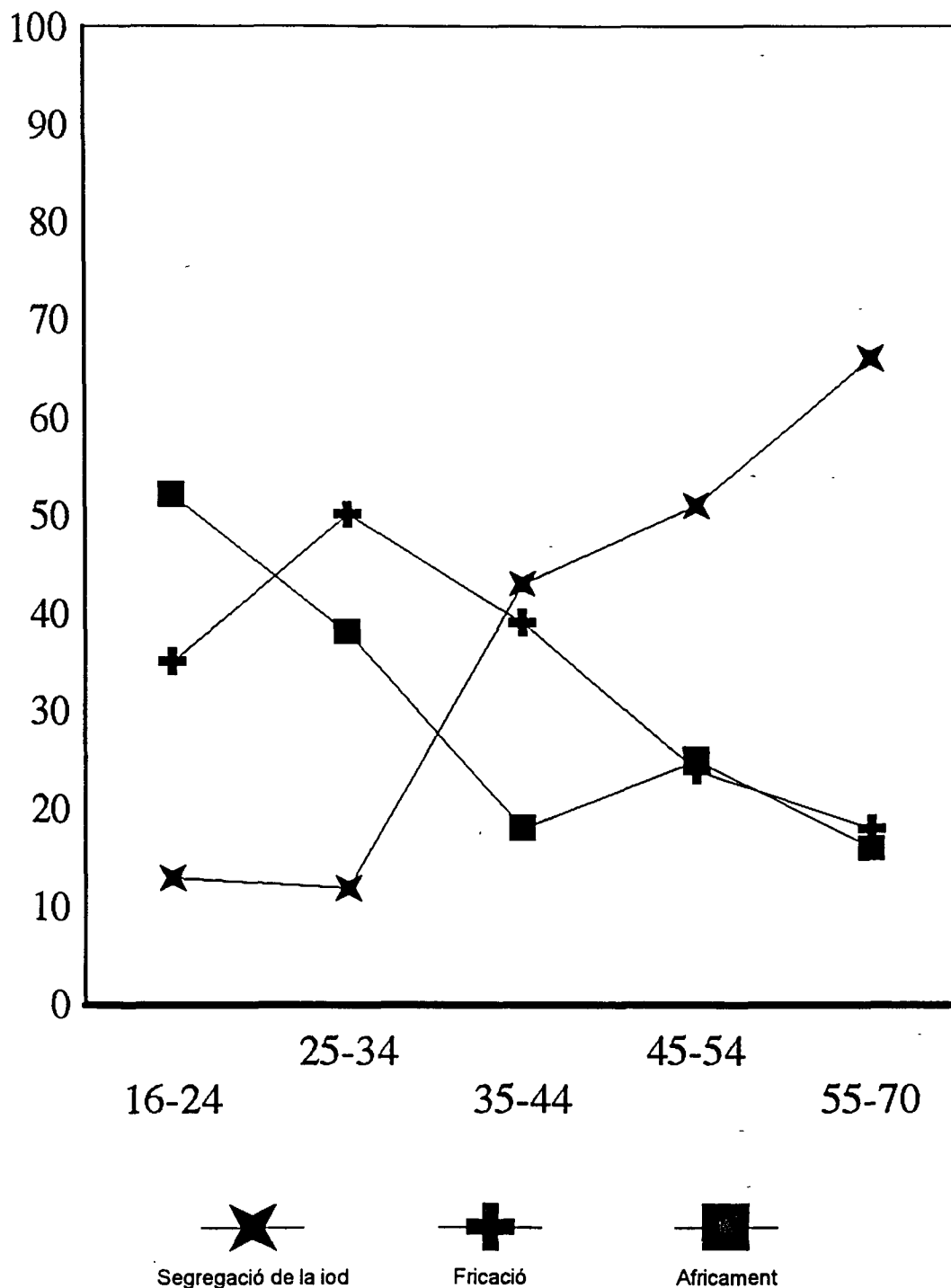
EDAT-CONTEXT VOCÀLIC ANTERIOR

a

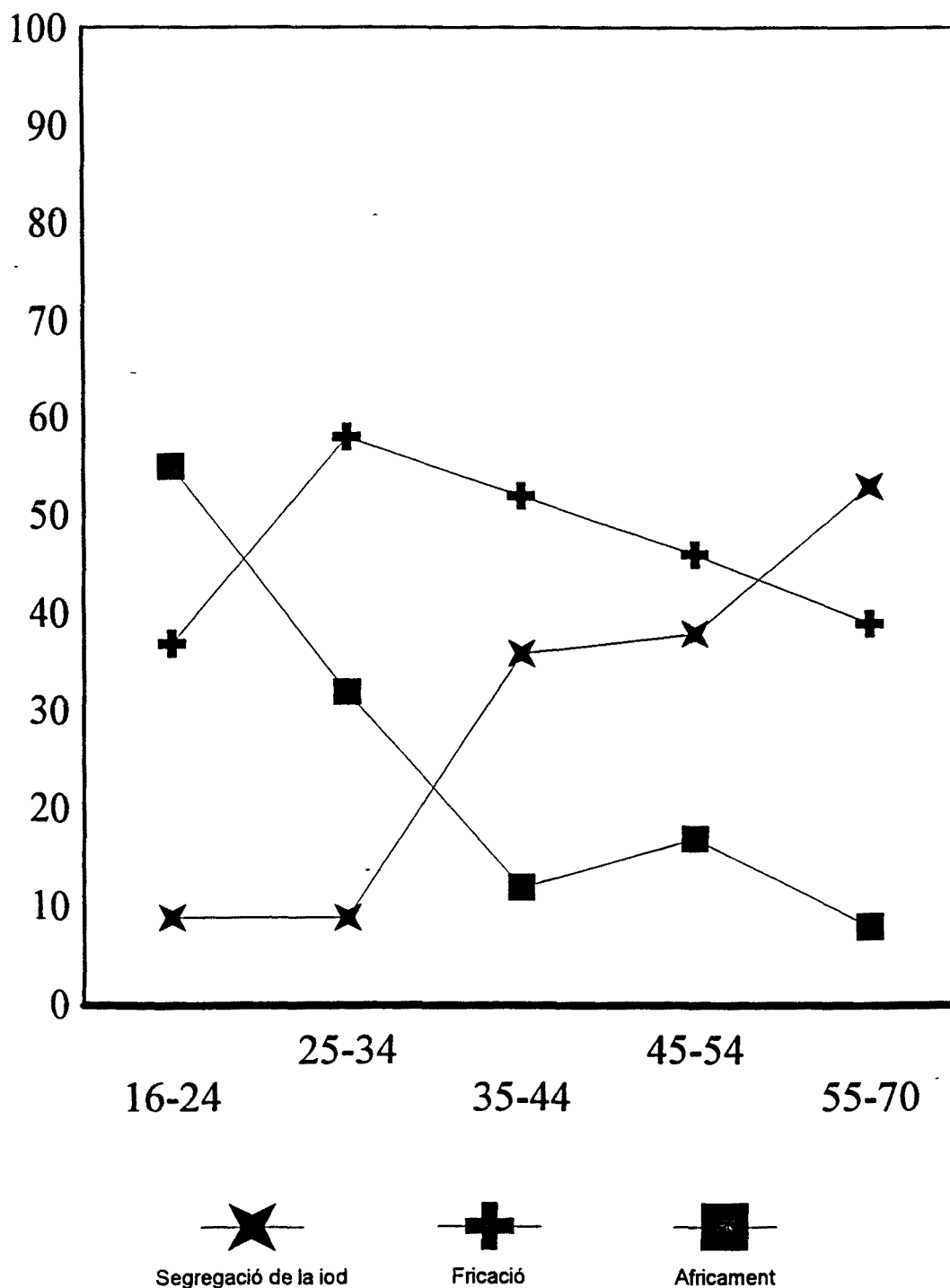
EDAT-CONTEXT VOCÀLIC ANTERIOR

2

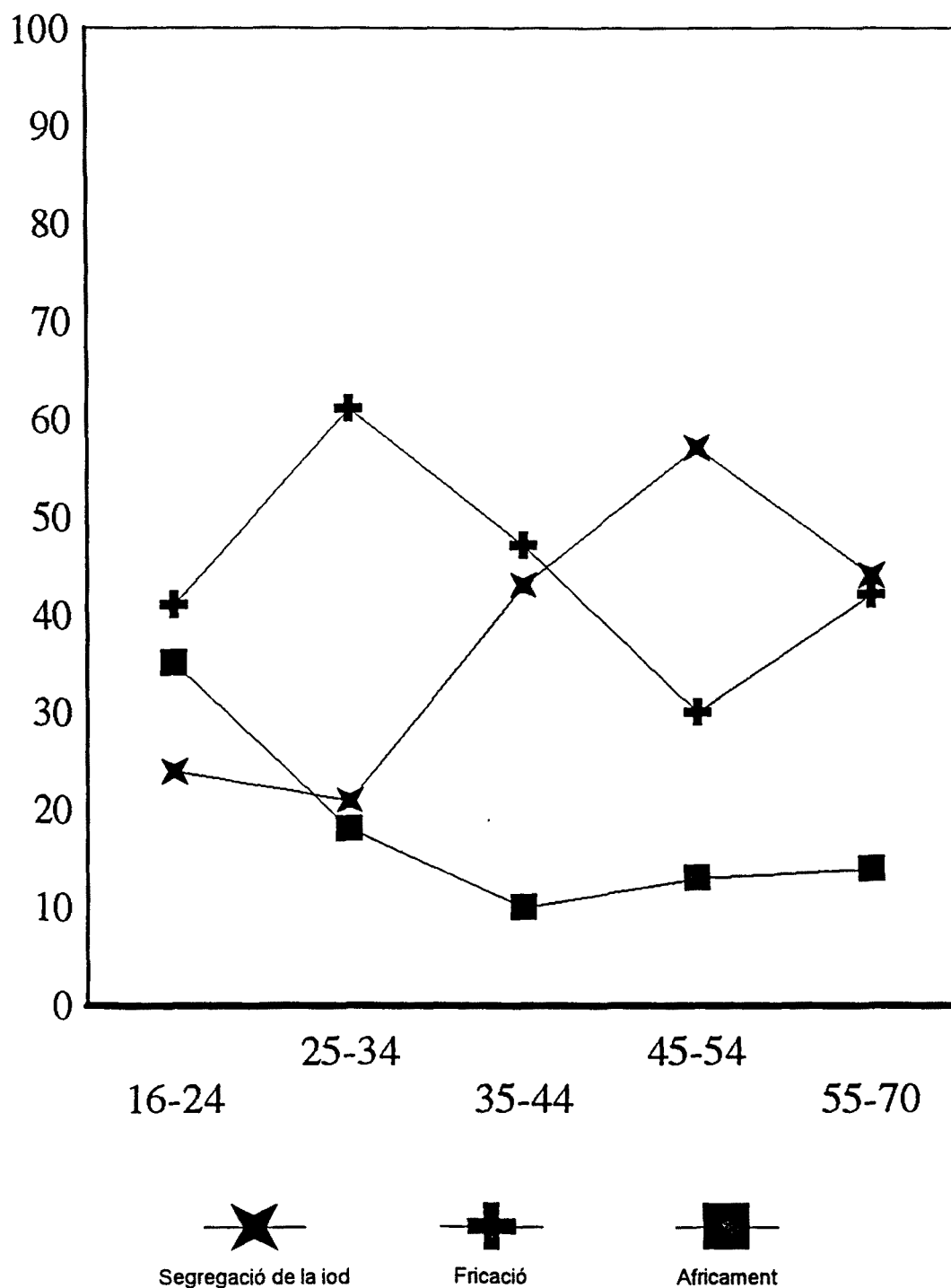
EDAT-CONTEXT VOCÀLIC ANTERIOR

o

Segregació de la iod

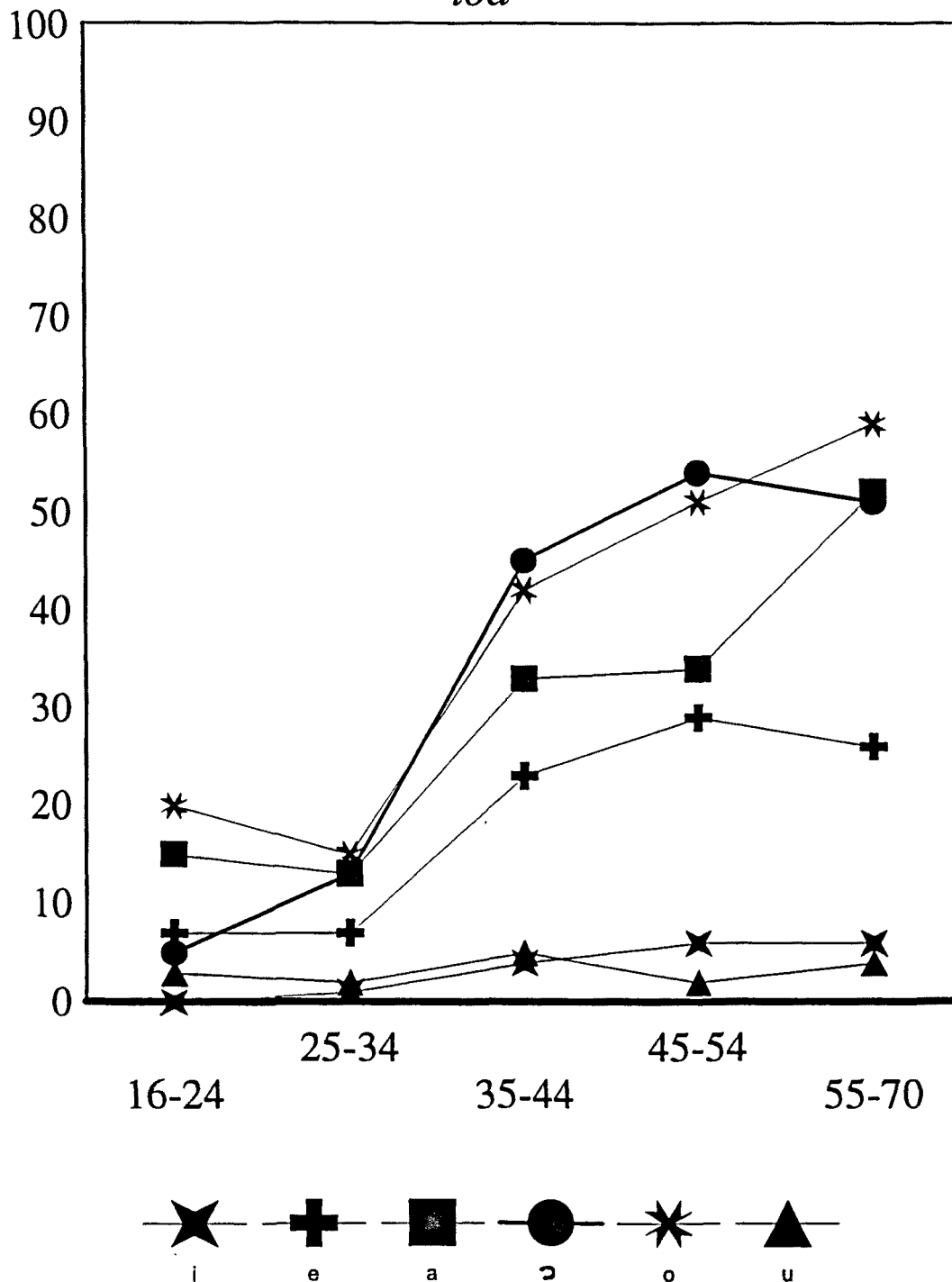
u

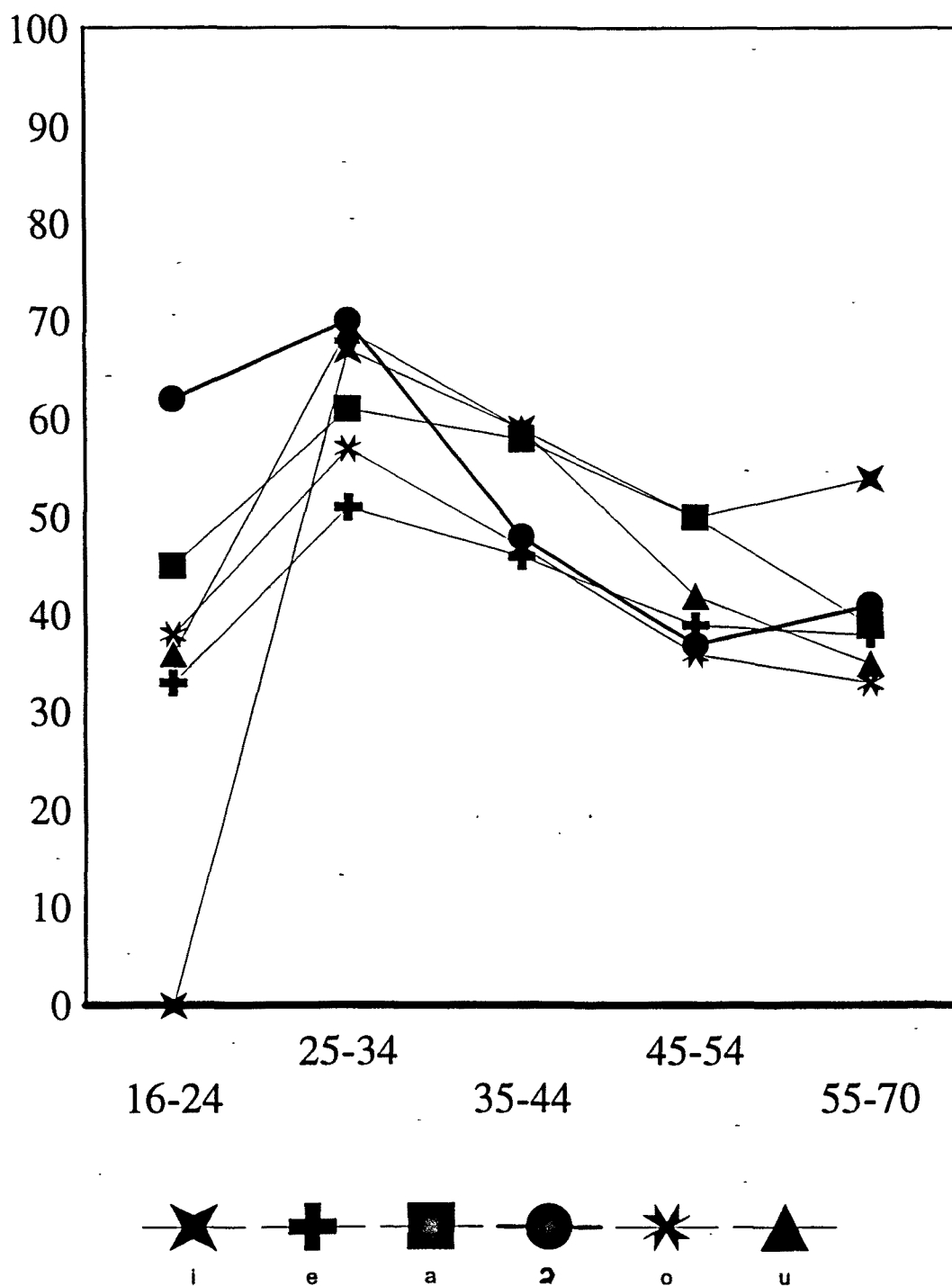
Edat-Context vocàlic posterior

Segregació de la iod

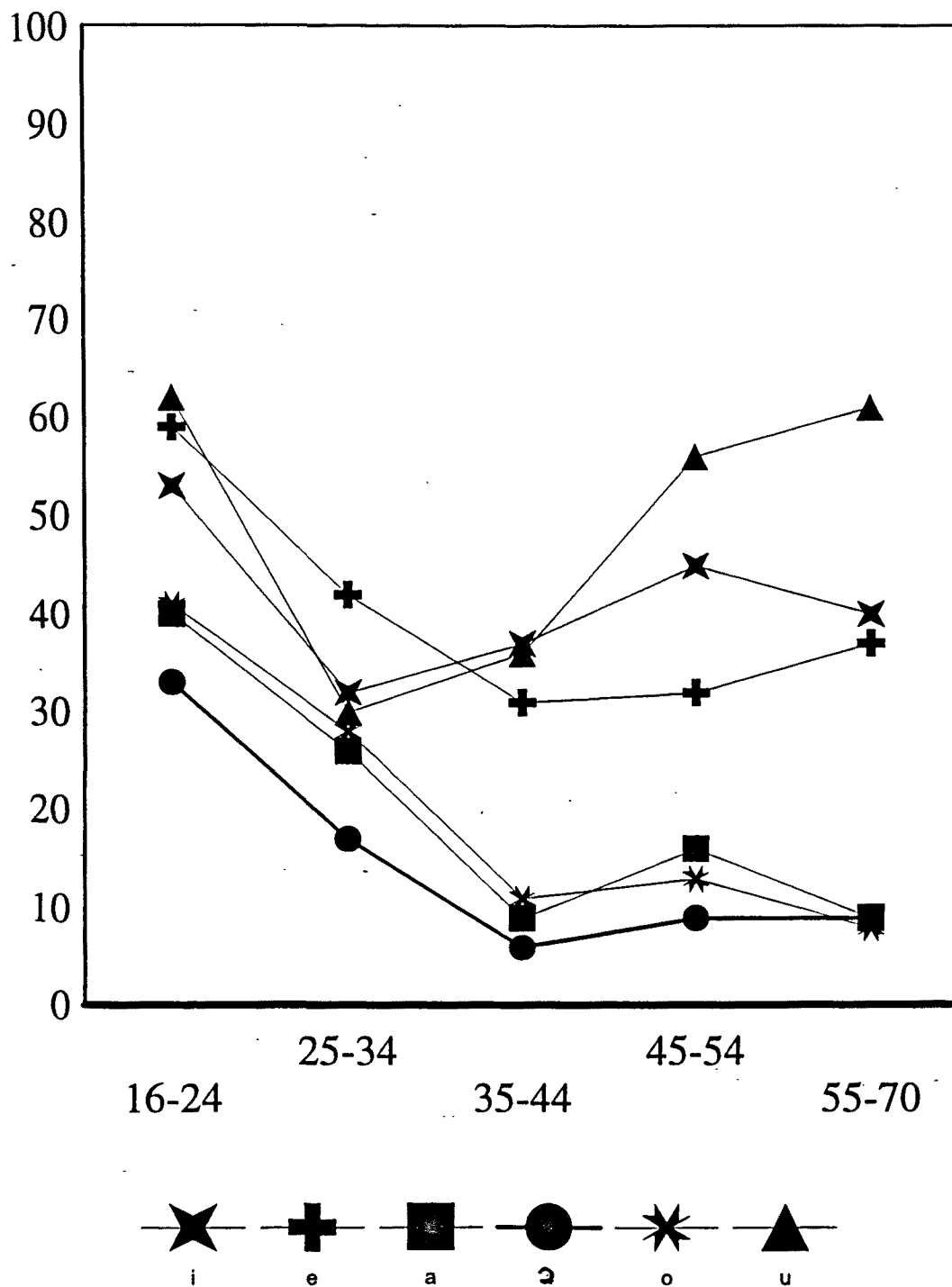
Edat-Context vocàlic posterior

Fricació

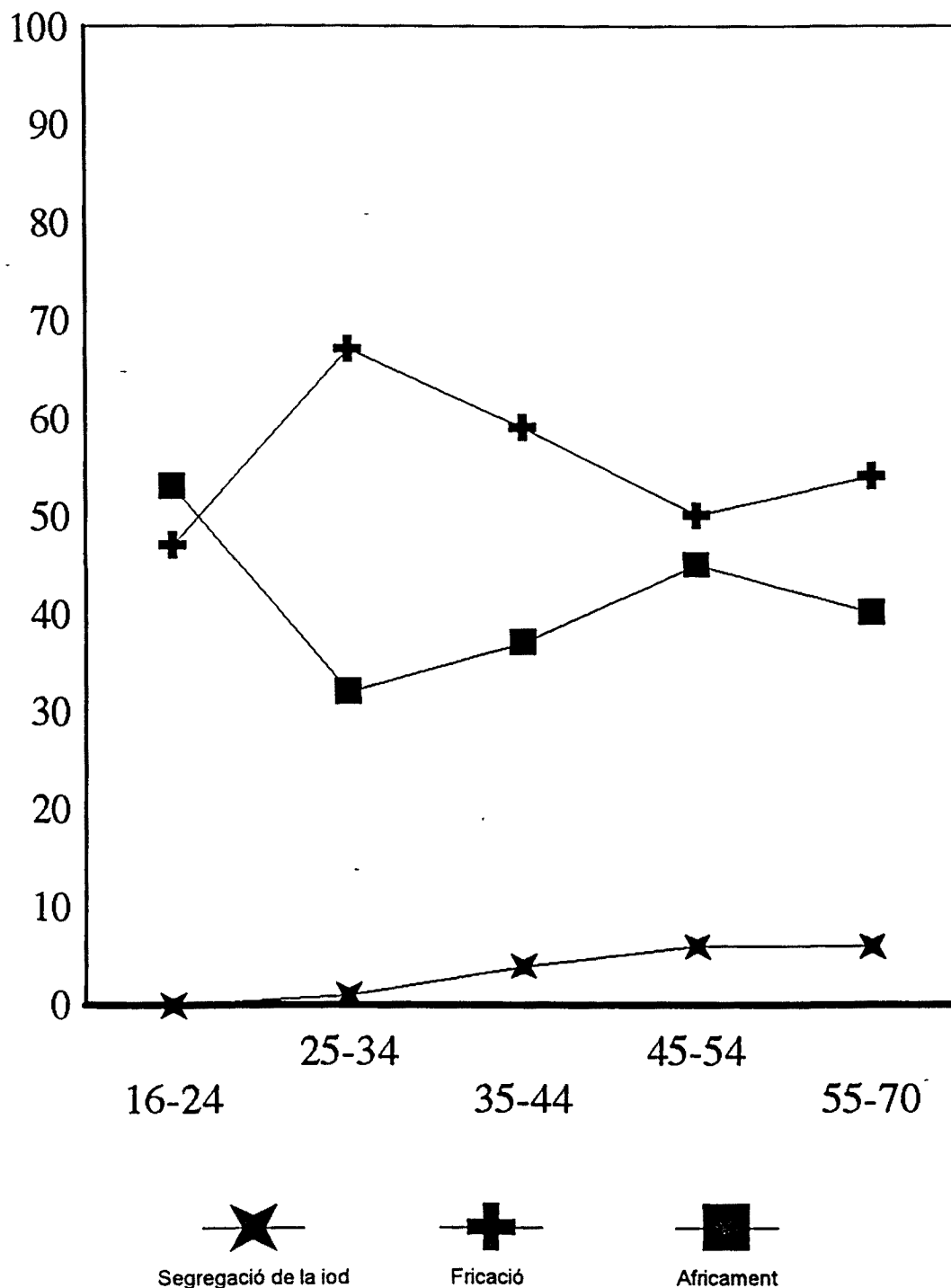
Edat-Context vocàlic posterior

Africament

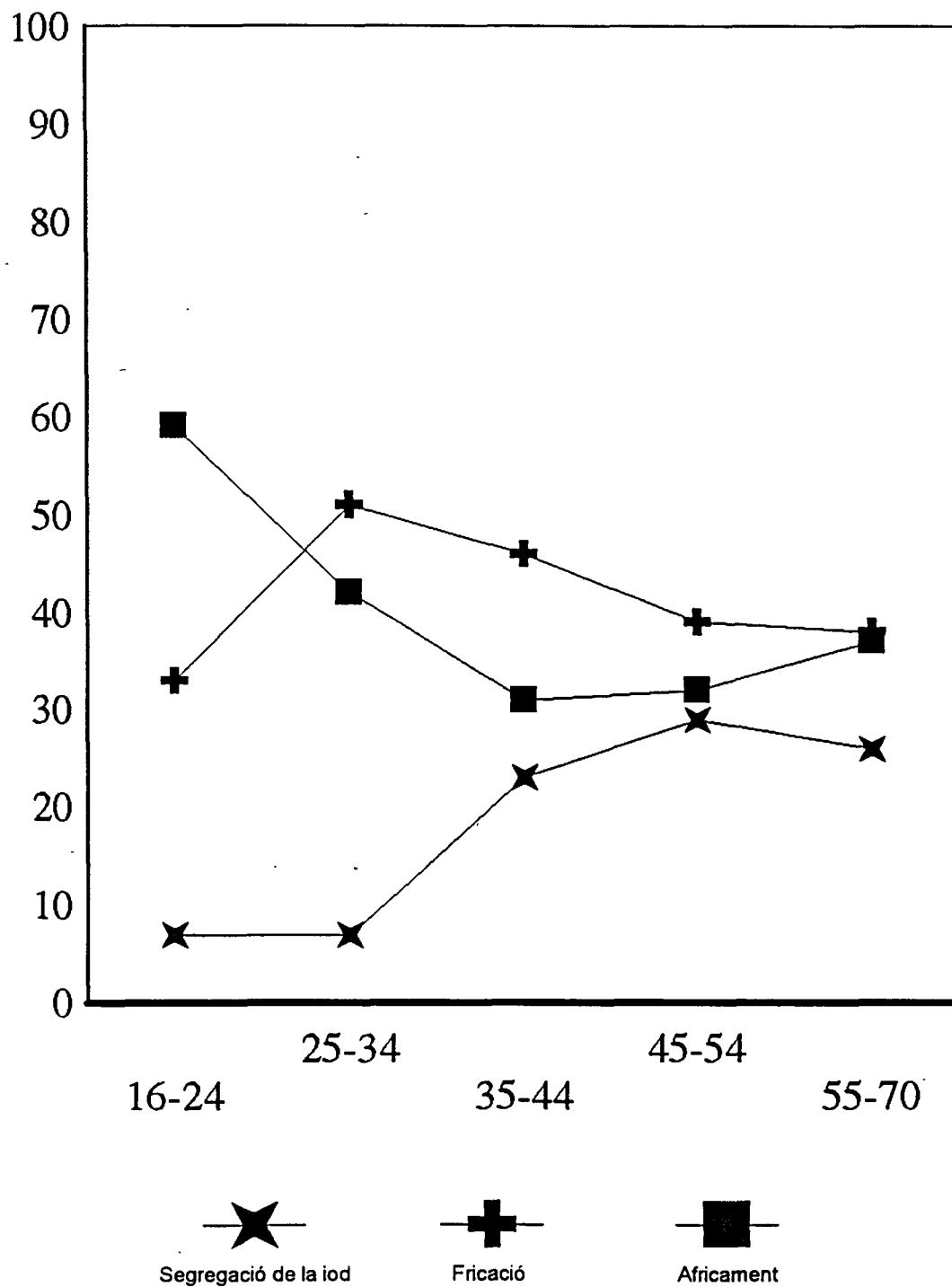
Edat-Context vocàlic posterior

i

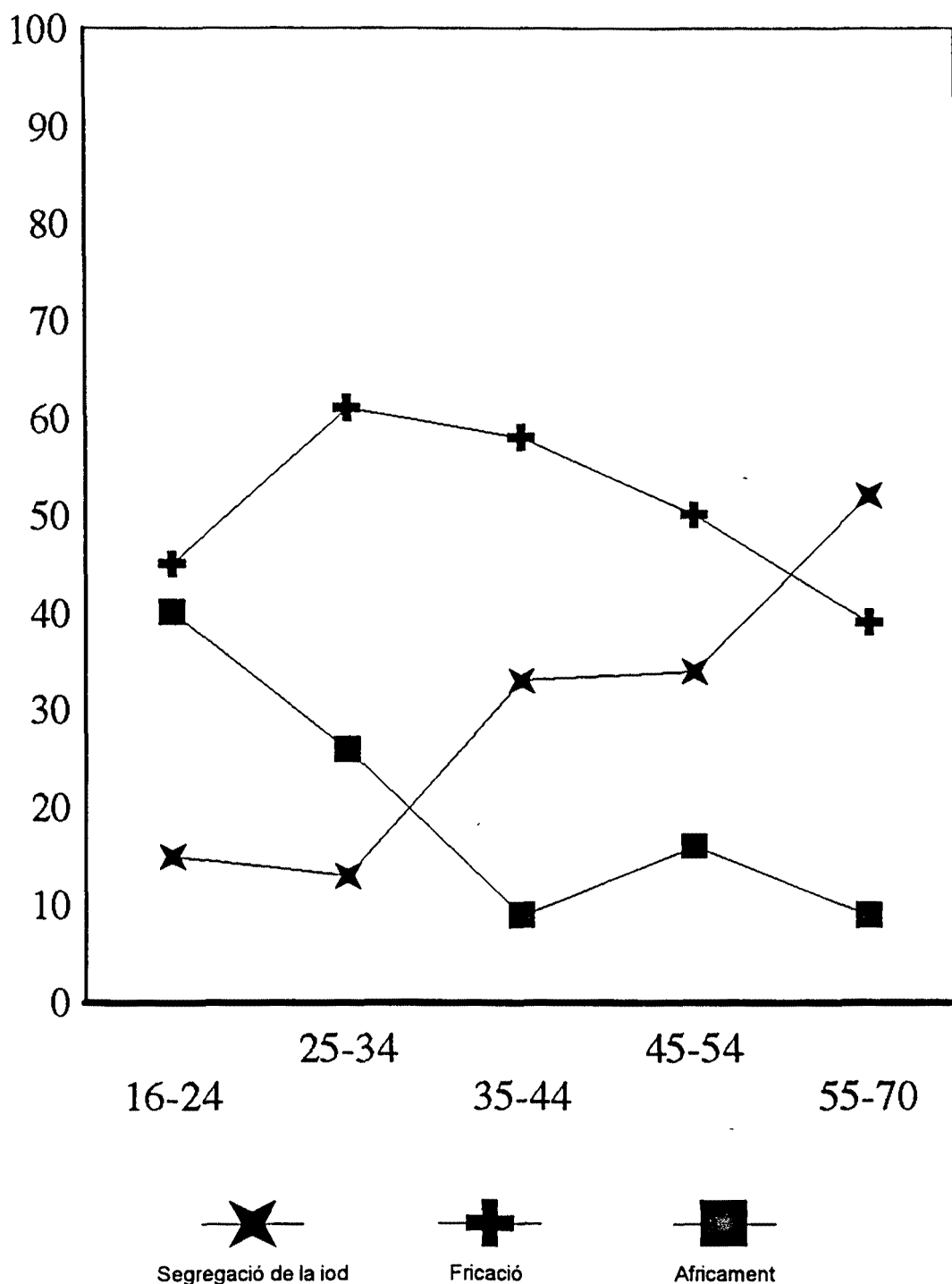
Estat-Context vocàlic posterior

e

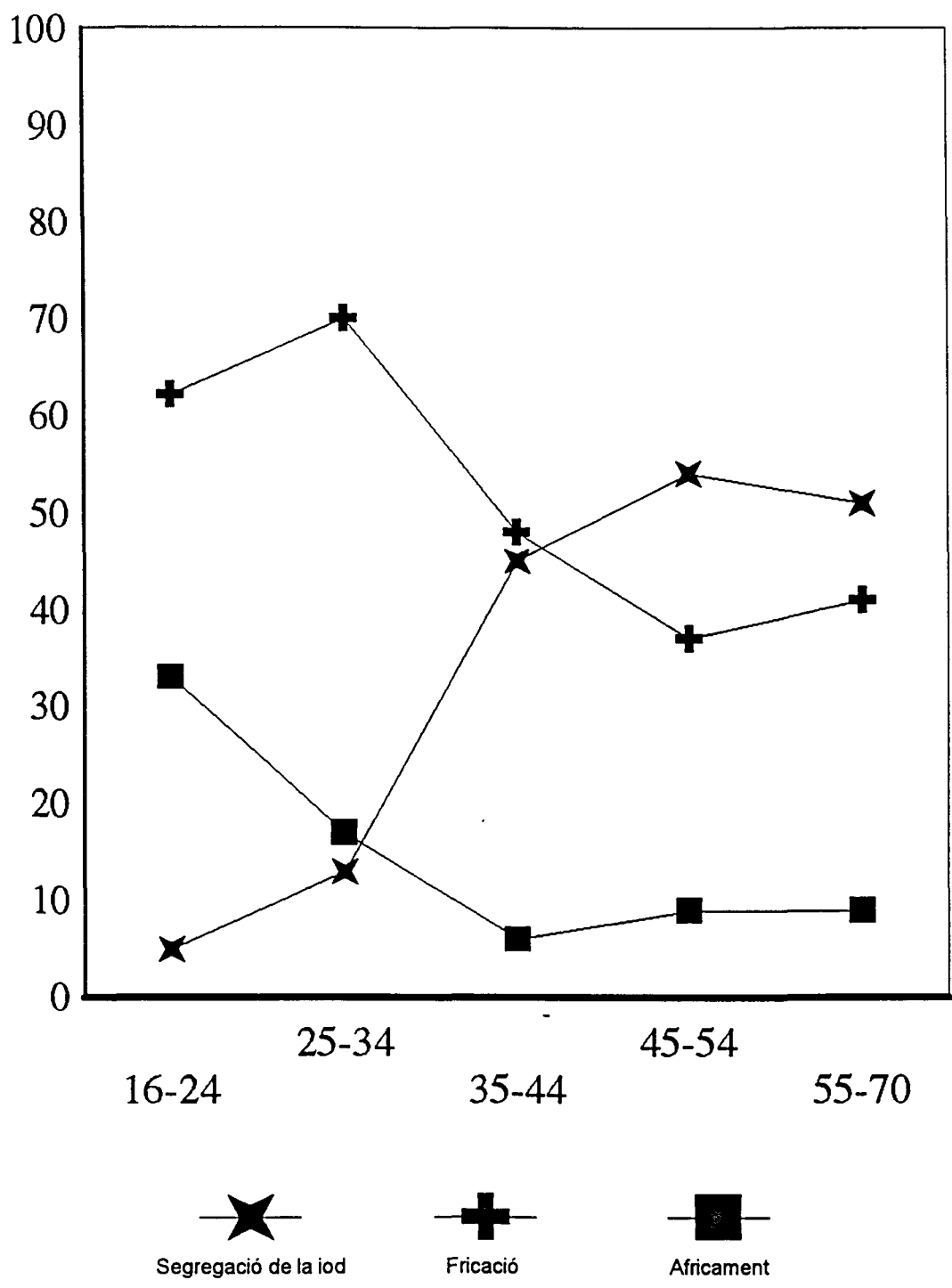
Edat-Context vocàlic posterior

a

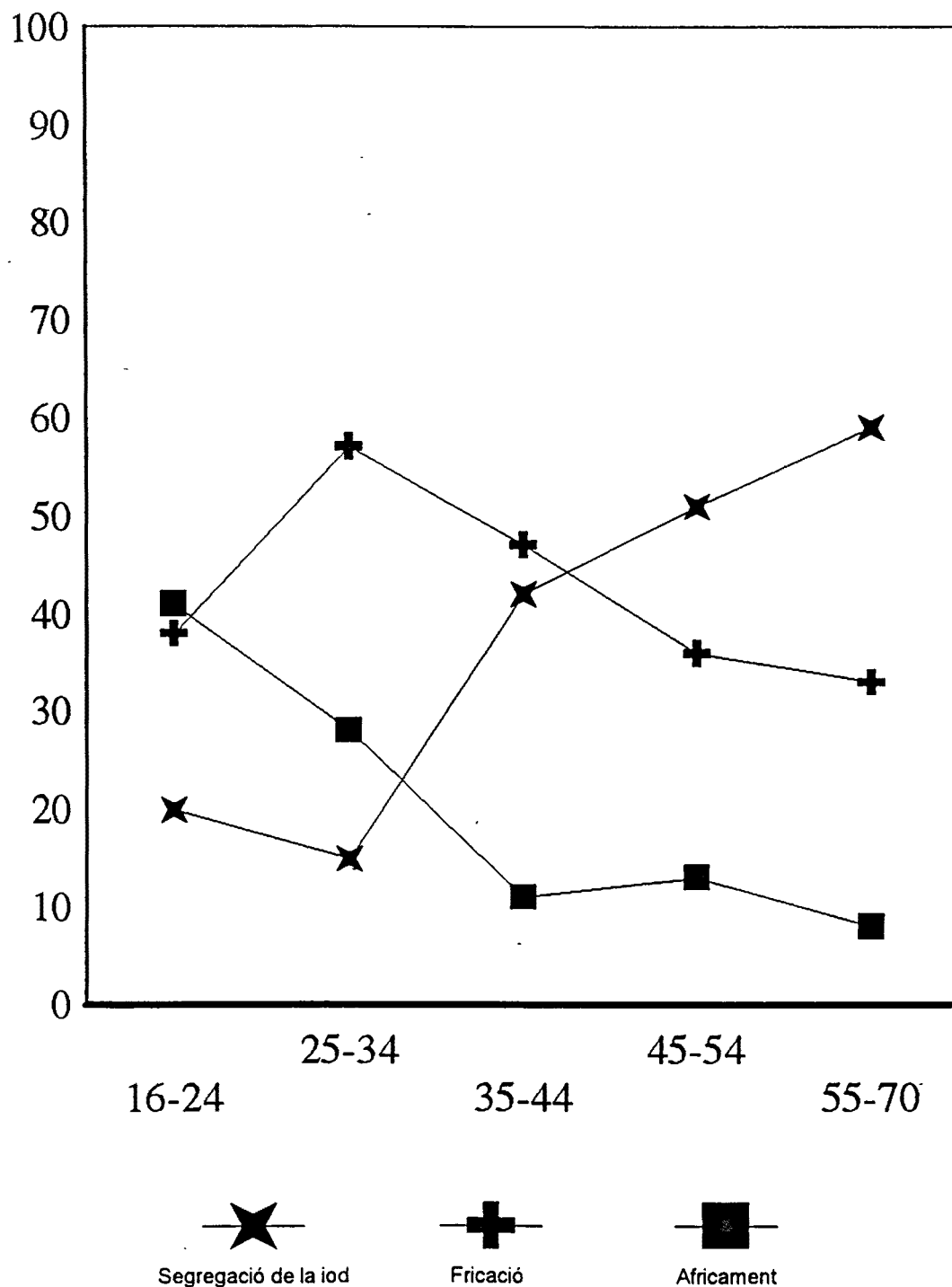
Edat-Context vocàlic posterior

3

Edat-Context vocàlic posterior

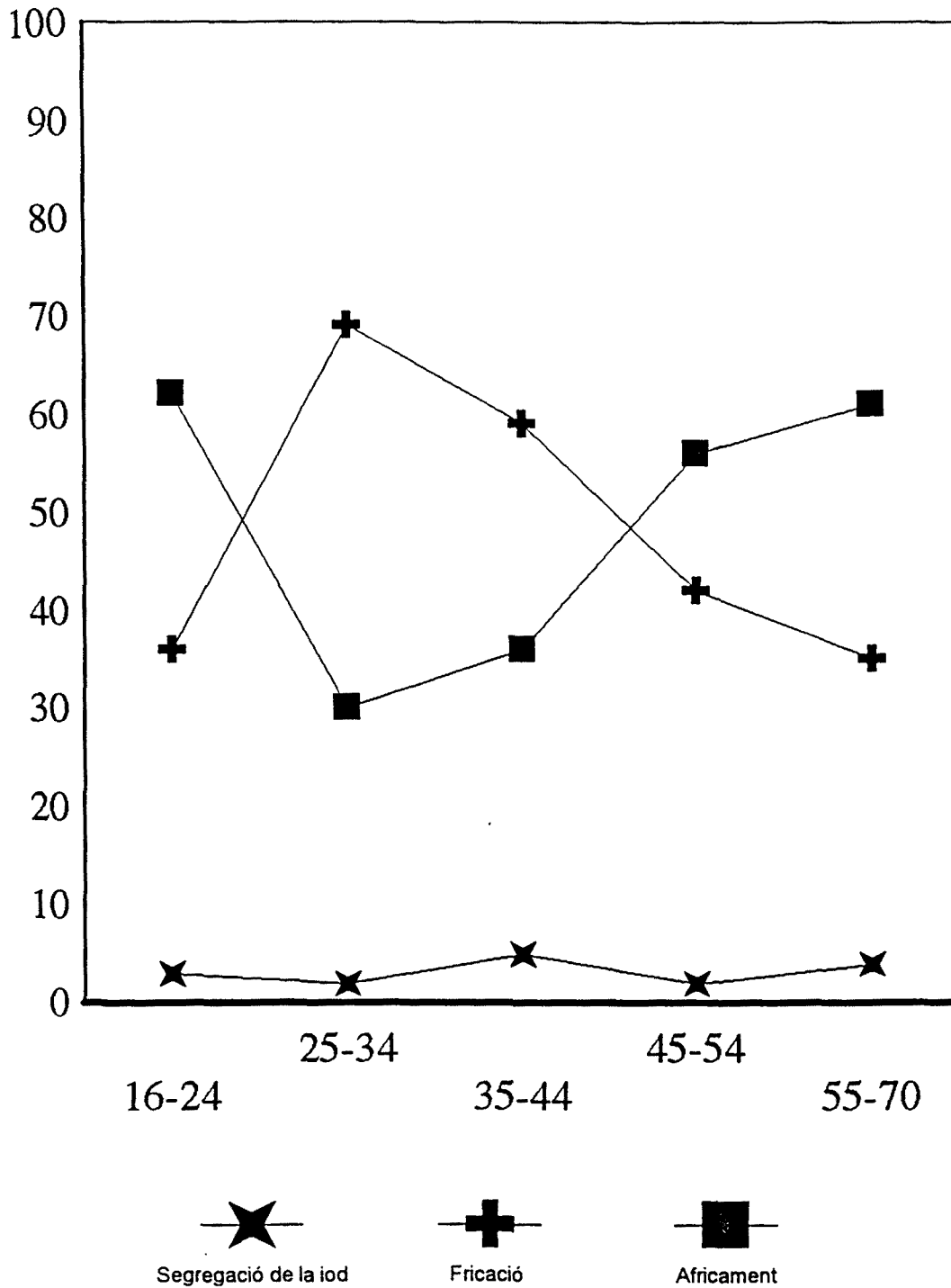
o

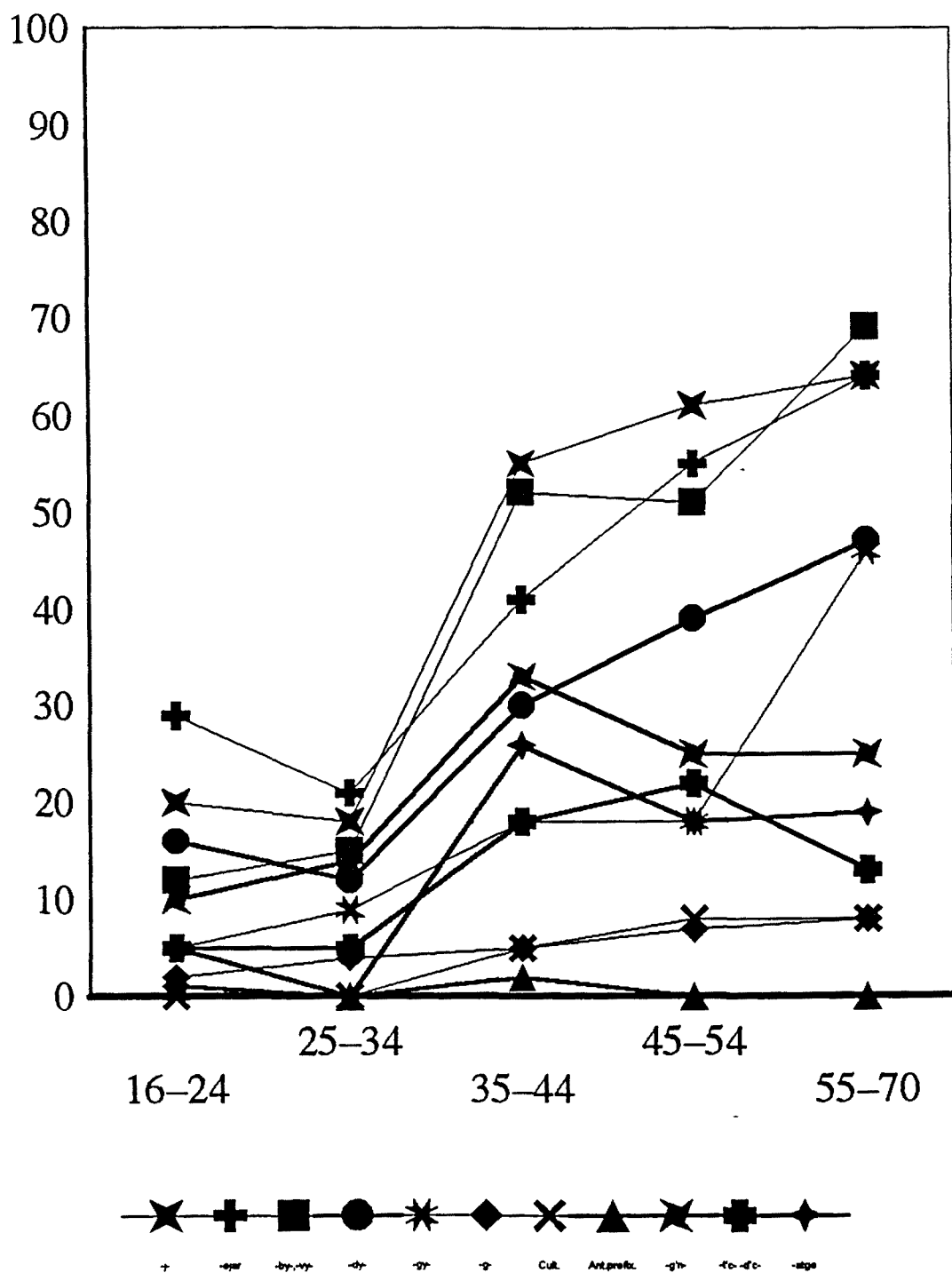
Edat-Context vocàlic posterior

u

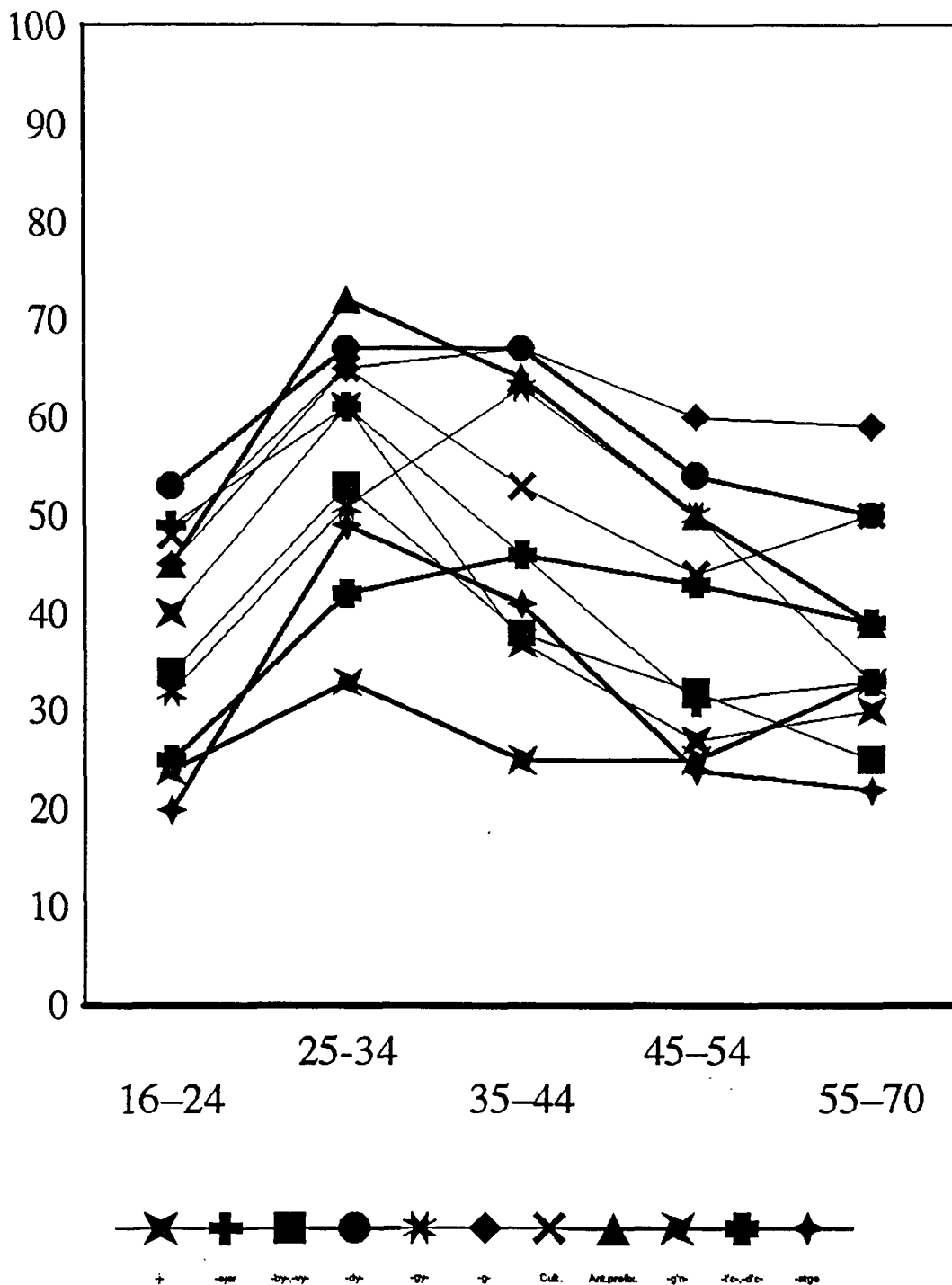
EDAT-ETIMOLOGIA

Segregació de la iod

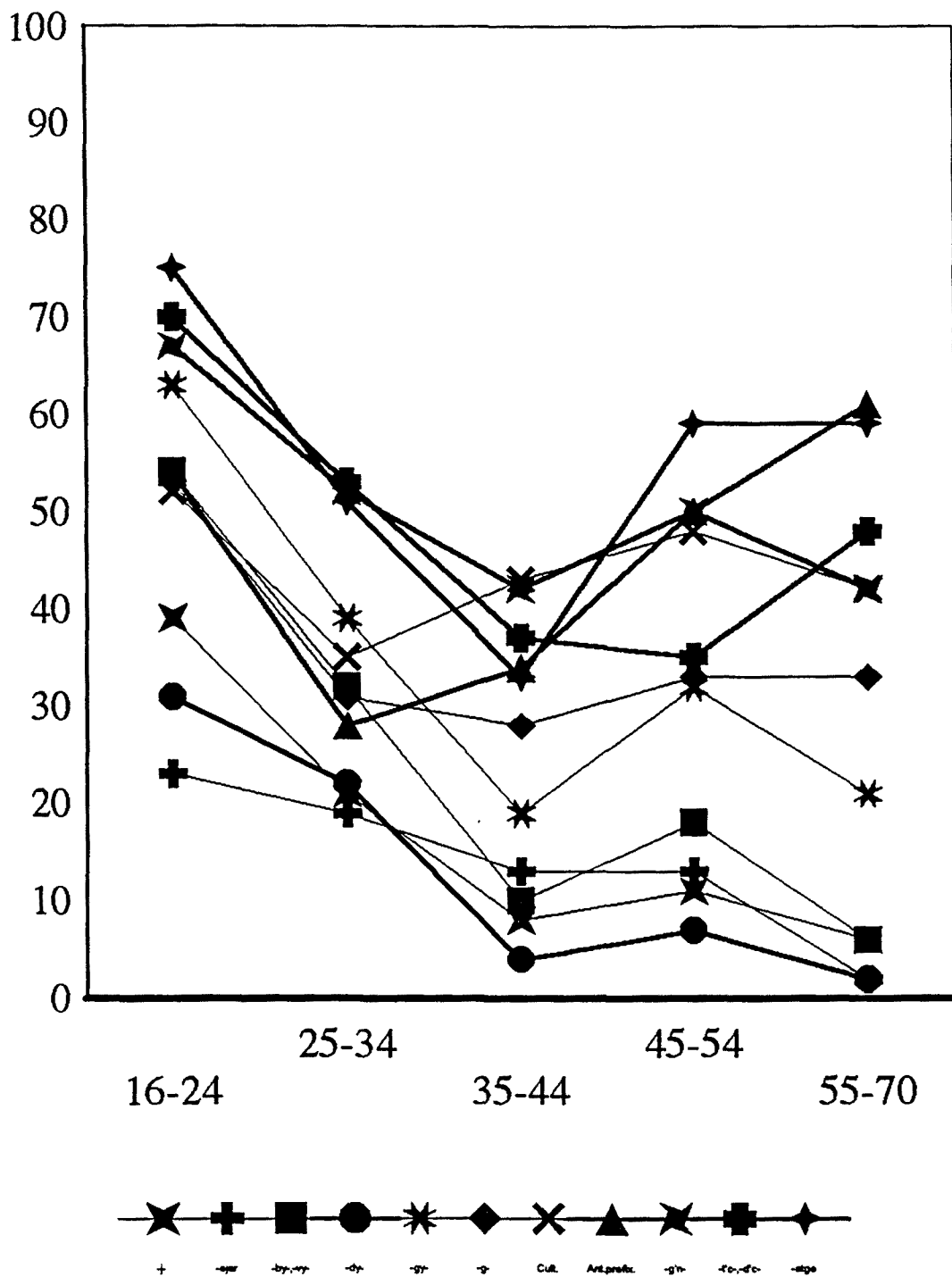
EDAT-ETIMOLOGIA

Fricació

EDAT-ETIMOLOGIA

Africament

Universitat Rovira i Virgili

Departament de Filologies Romàniques

TARRAGONA

**VARIACIÓ I CANVI LINGÜÍSTIC
EN CURS AL CATALÀ DE TRANSICIÓ
NORD-OCCIDENTAL / VALENCIÀ**

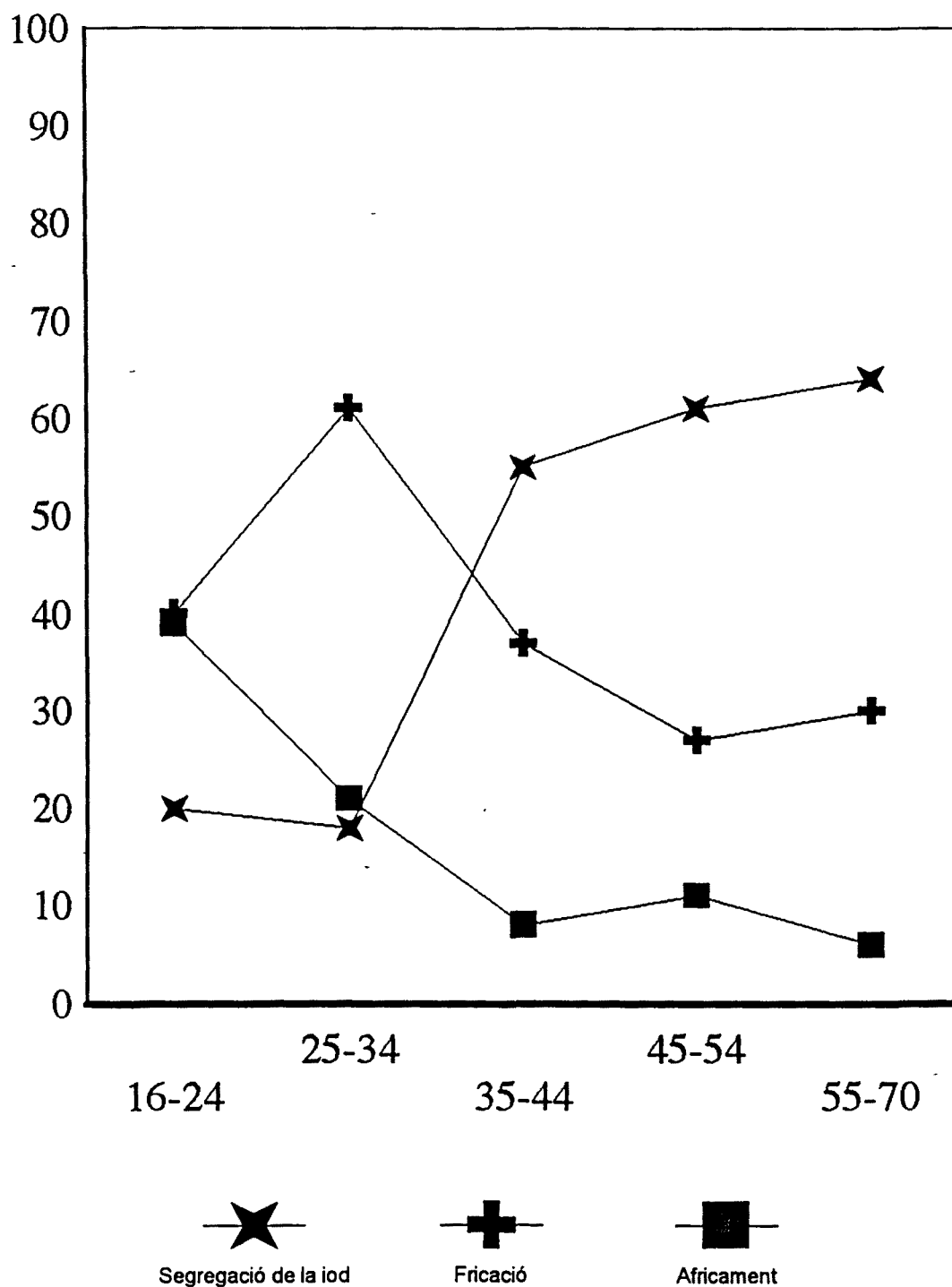
Doctorand: Miquel Àngel Pradilla i Cardona

Dirigida per: Maria Teresa Turell i Julià

Tarragona, 1993

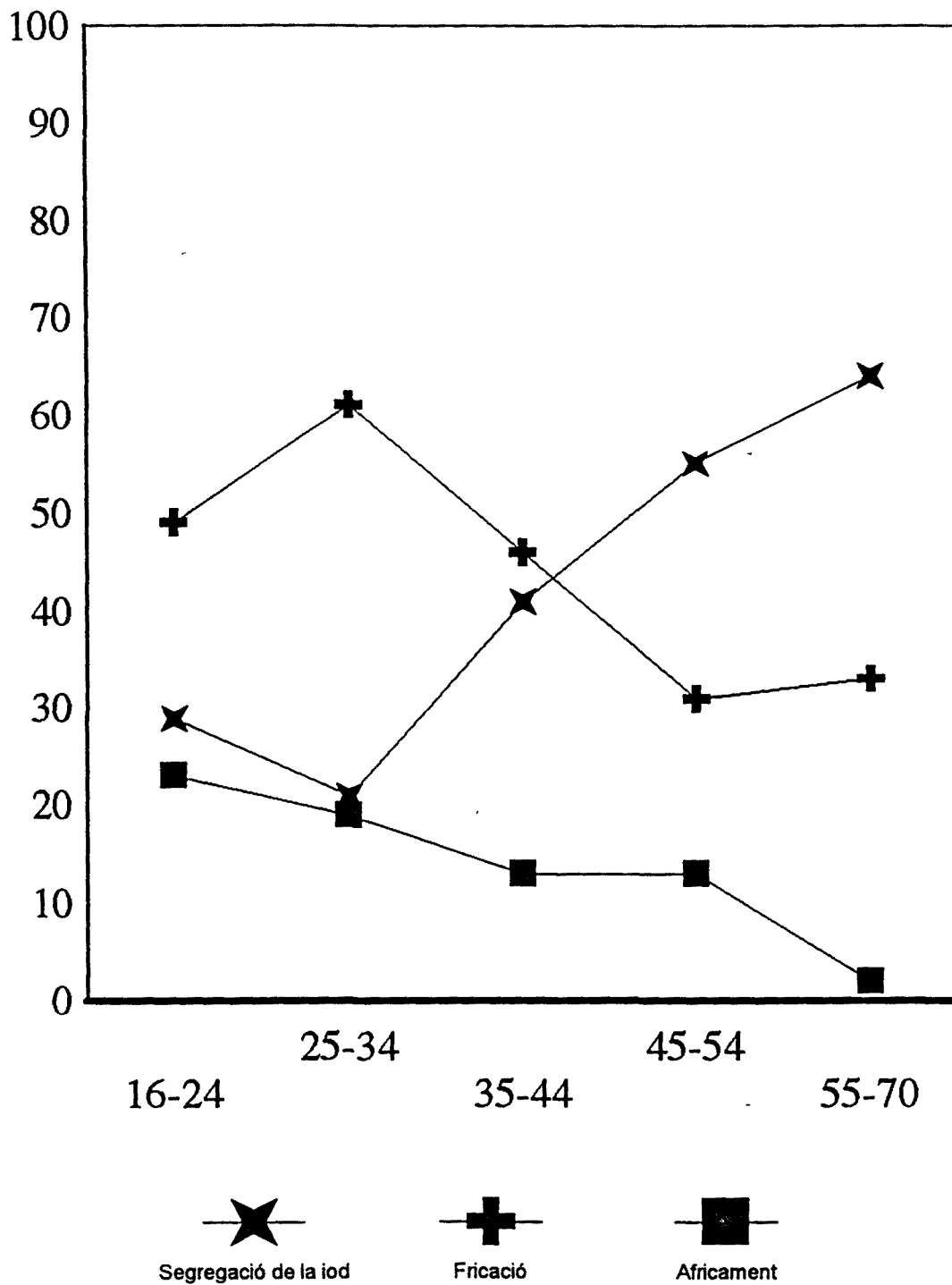
EDAT-ETIMOLOGIA

-j-

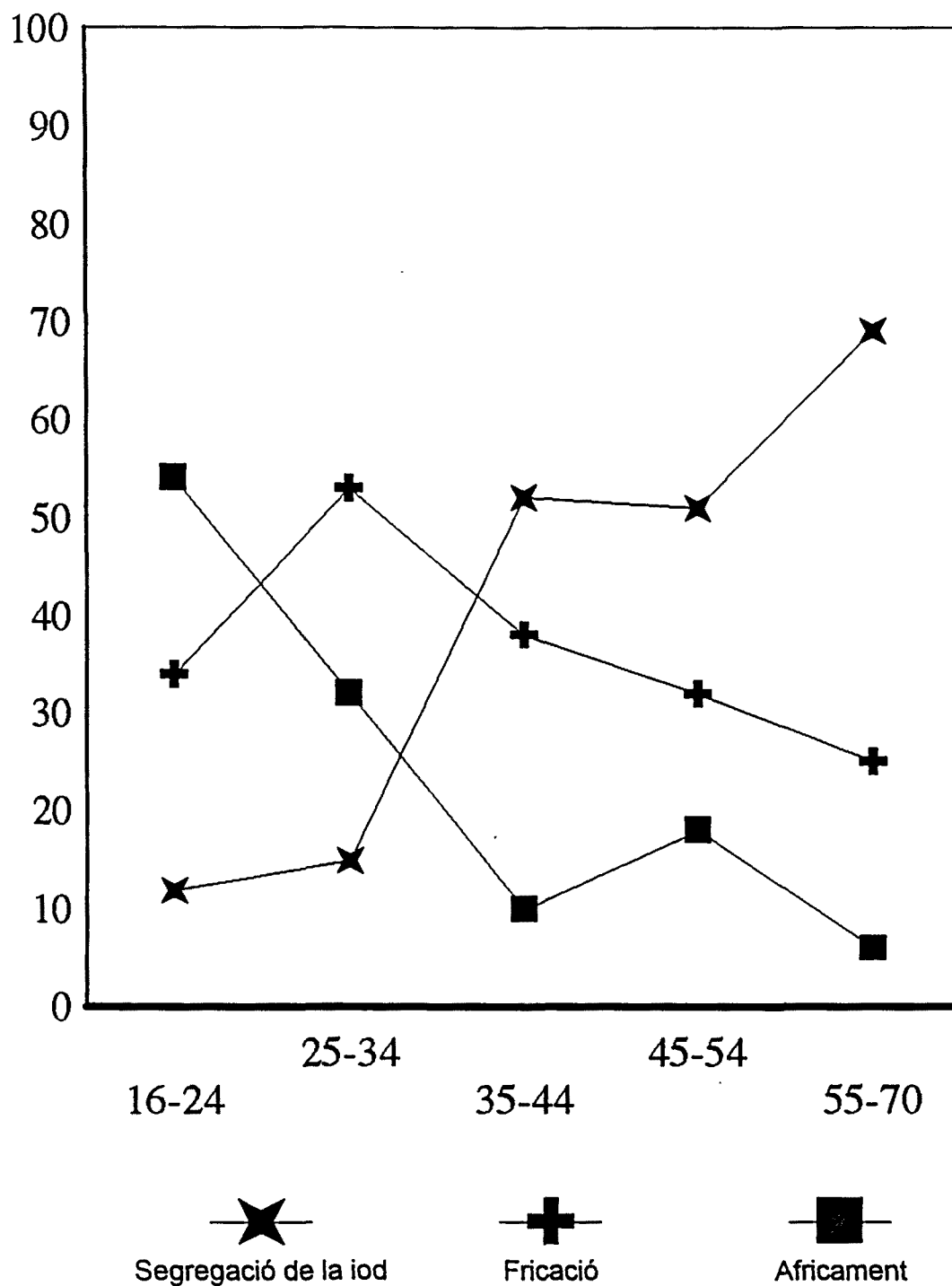
EDAT-ETIMOLOGIA

-ejar

EDAT-ETIMOLOGIA

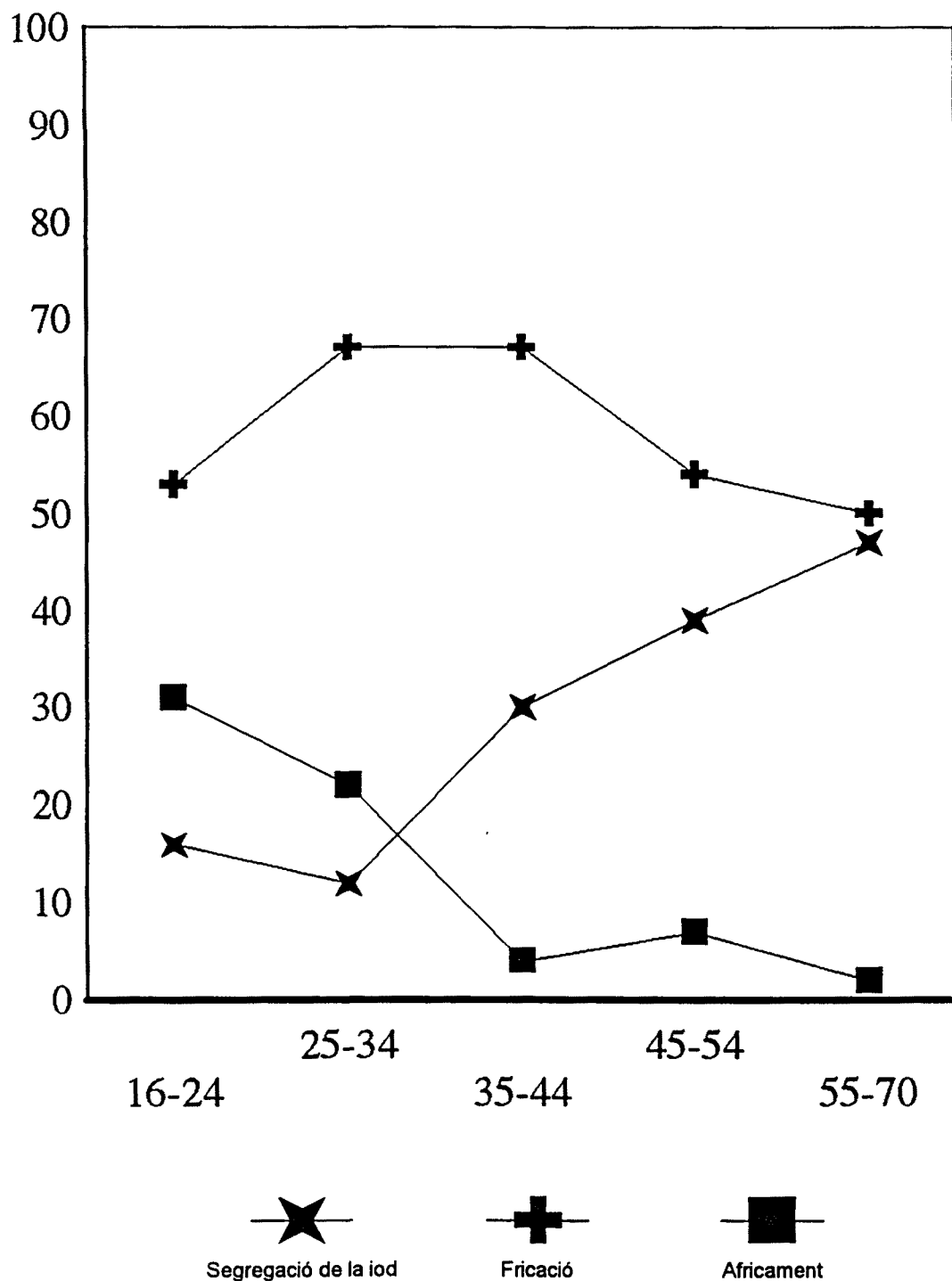
-by-, -vy-

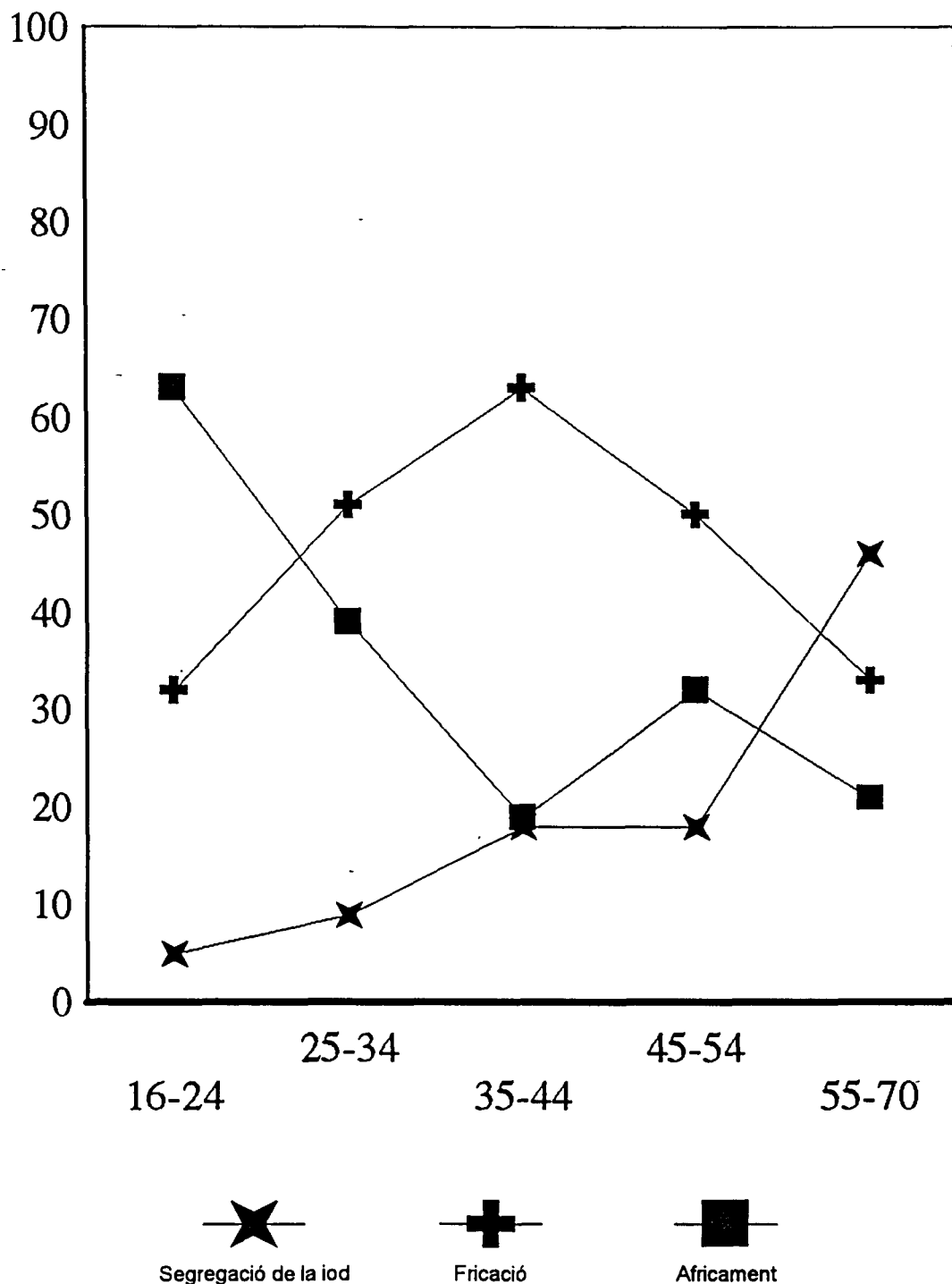
EDAT- ETIMOLOGIA

-dy-

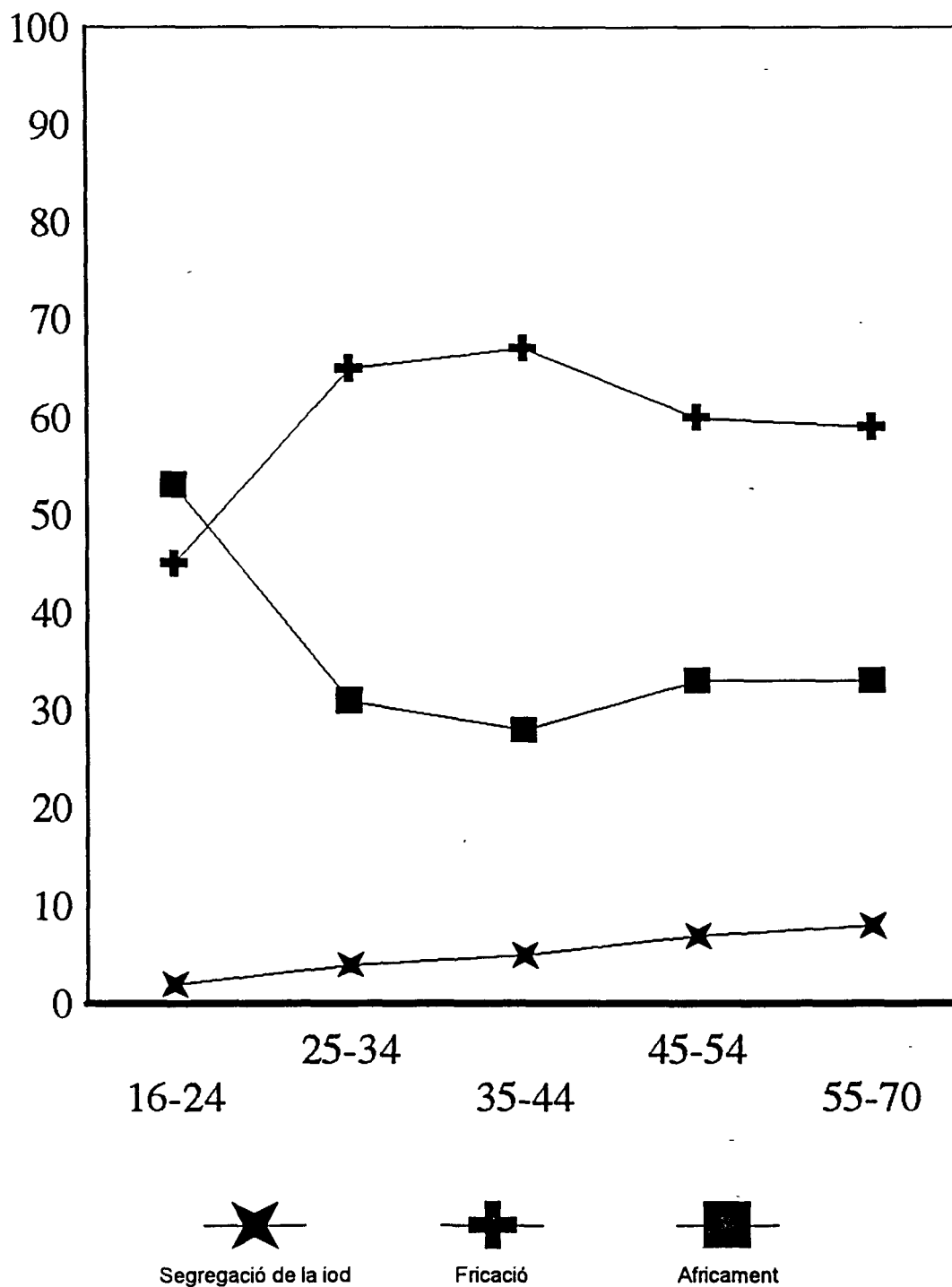
EDAT-ETIMOLOGIA

-gy-

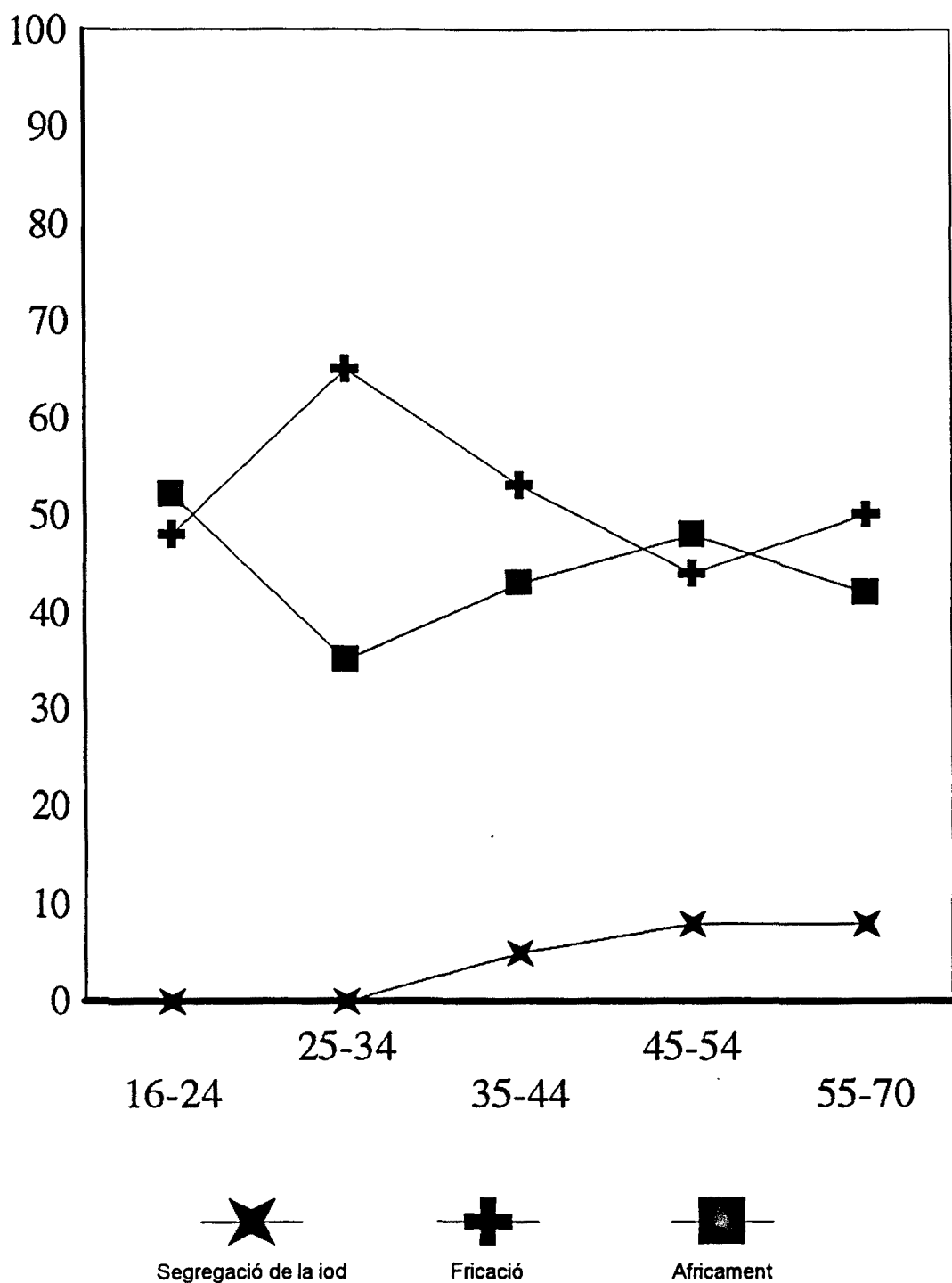
EDAT-ETIMOLOGIA

-8-

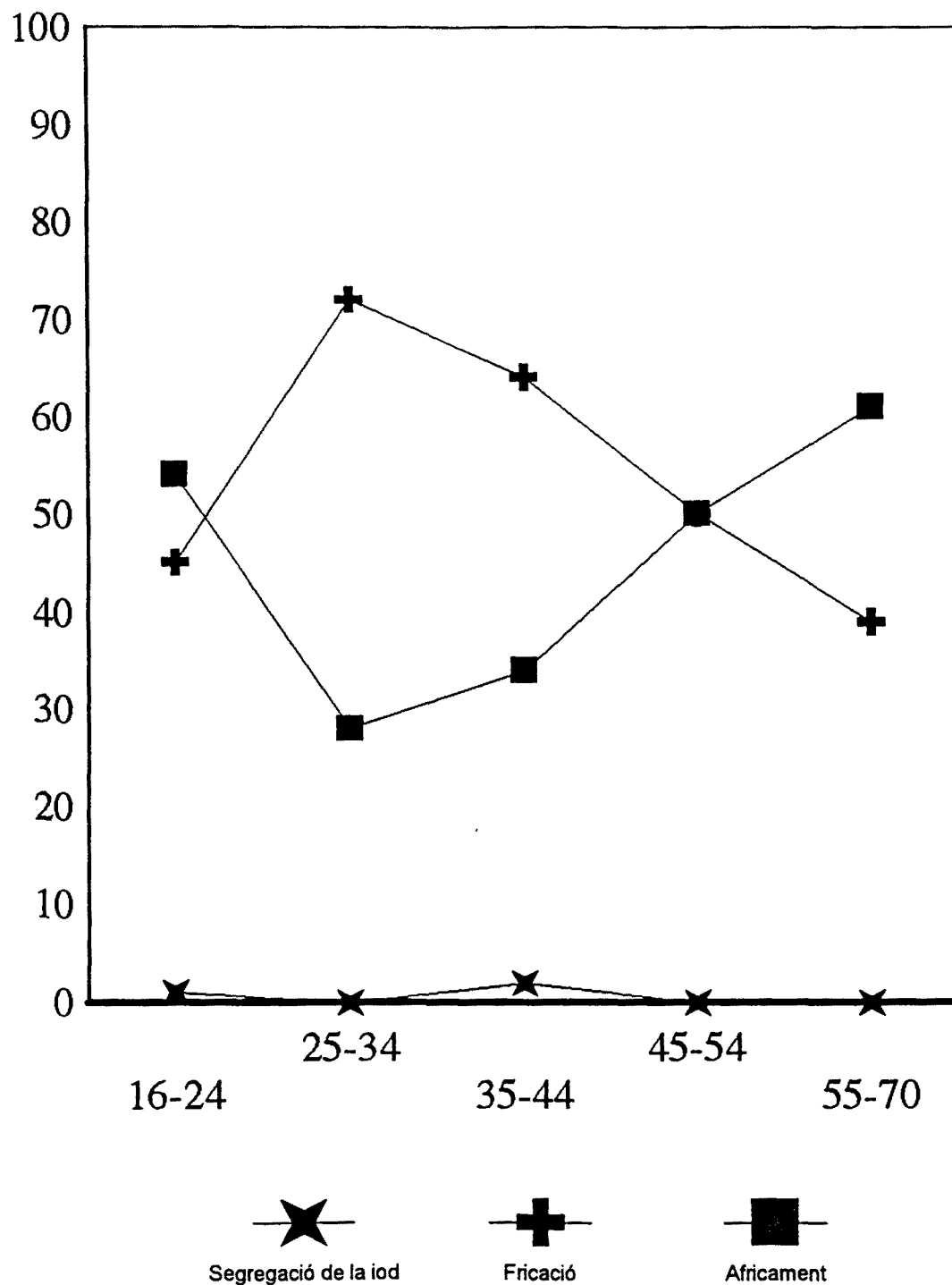
EDAT-ETIMOLOGIA

Cultismes

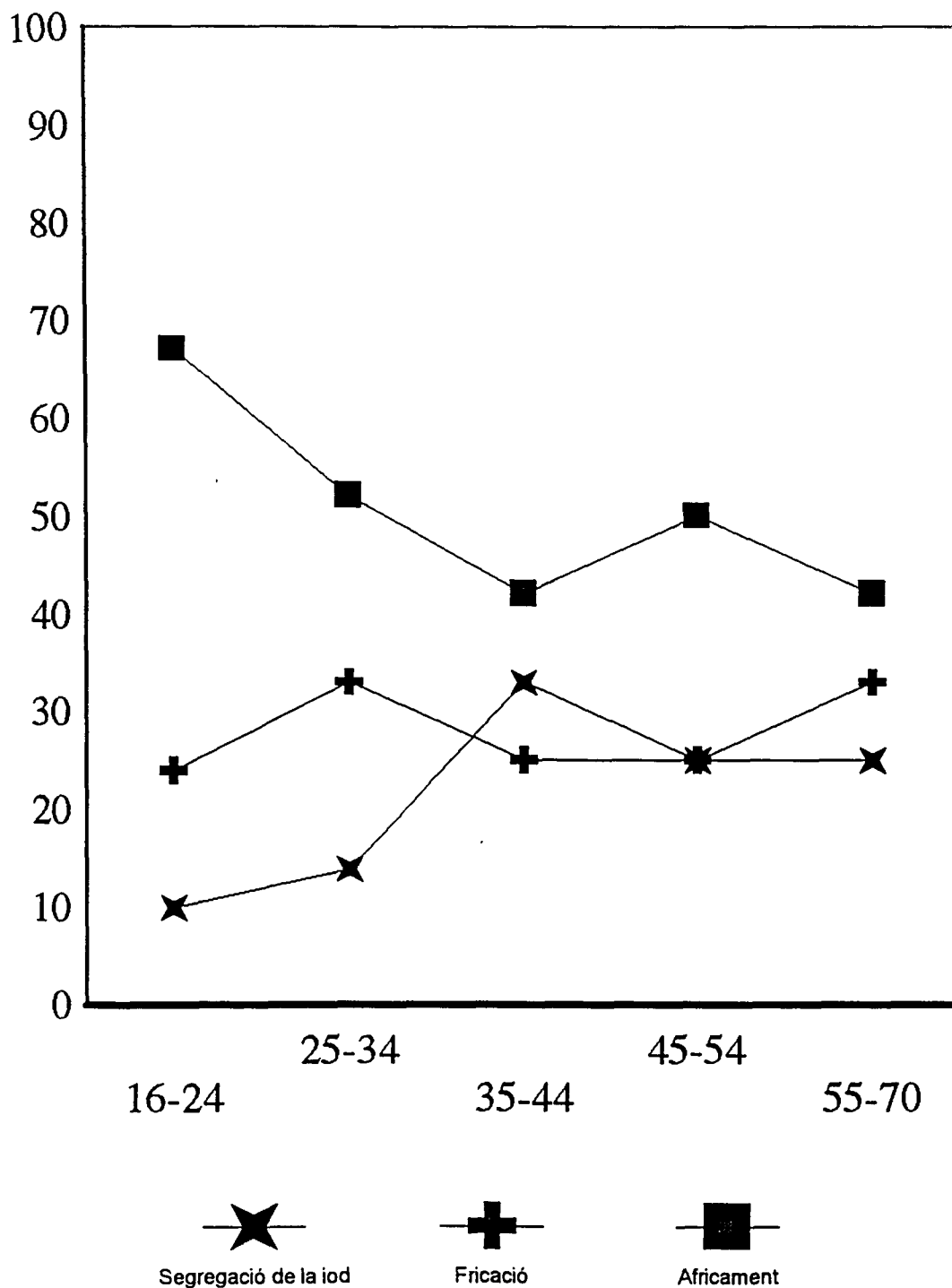
EDAT- ETIMOLOGIA

Antigues prefixacions

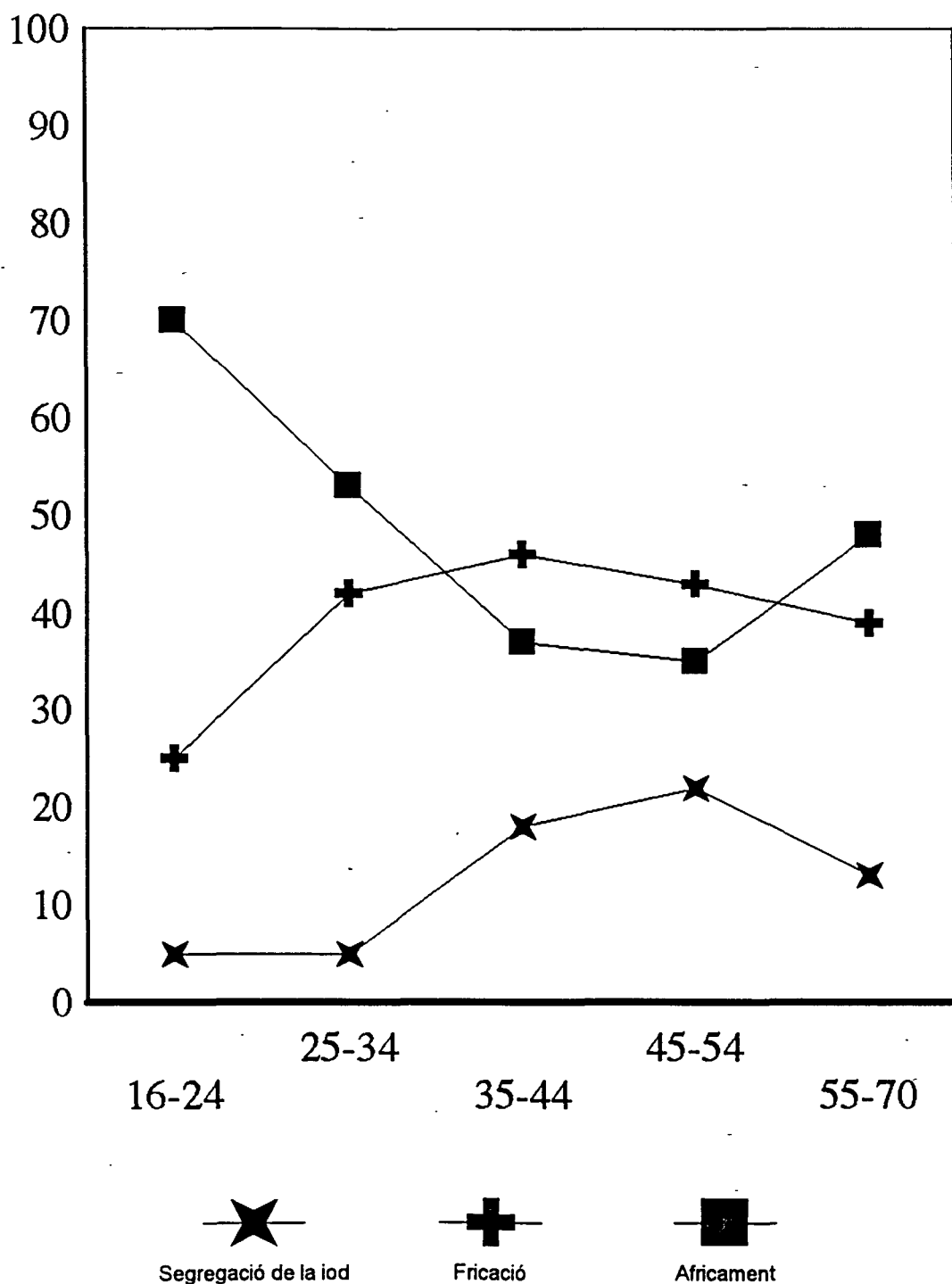
EDAT-ETIMOLOGIA

-g'n-

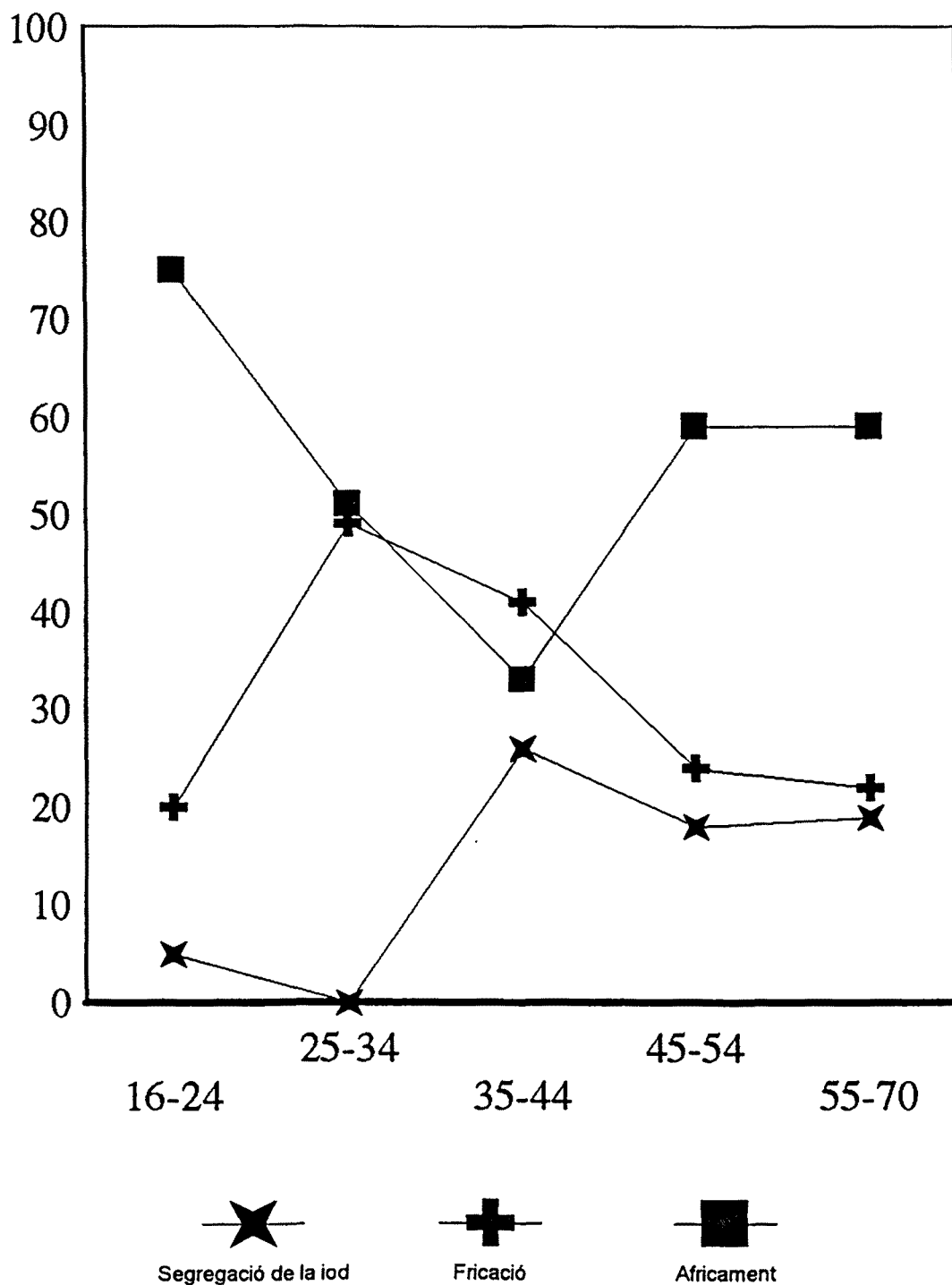
EDAT-ETIMOLOGIA

-t'c-, -d'c-

EDAT-ETIMOLOGIA

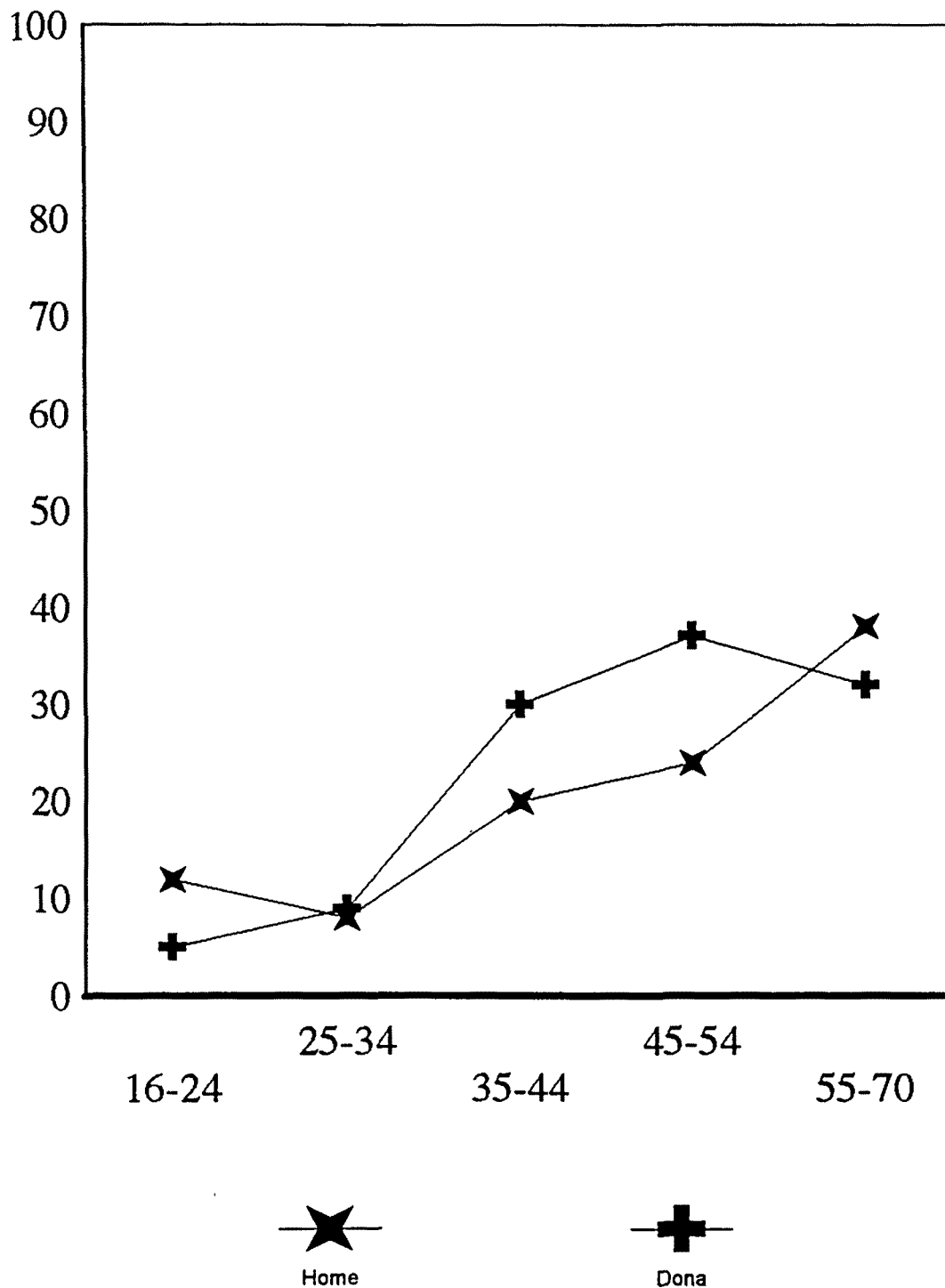
-atge

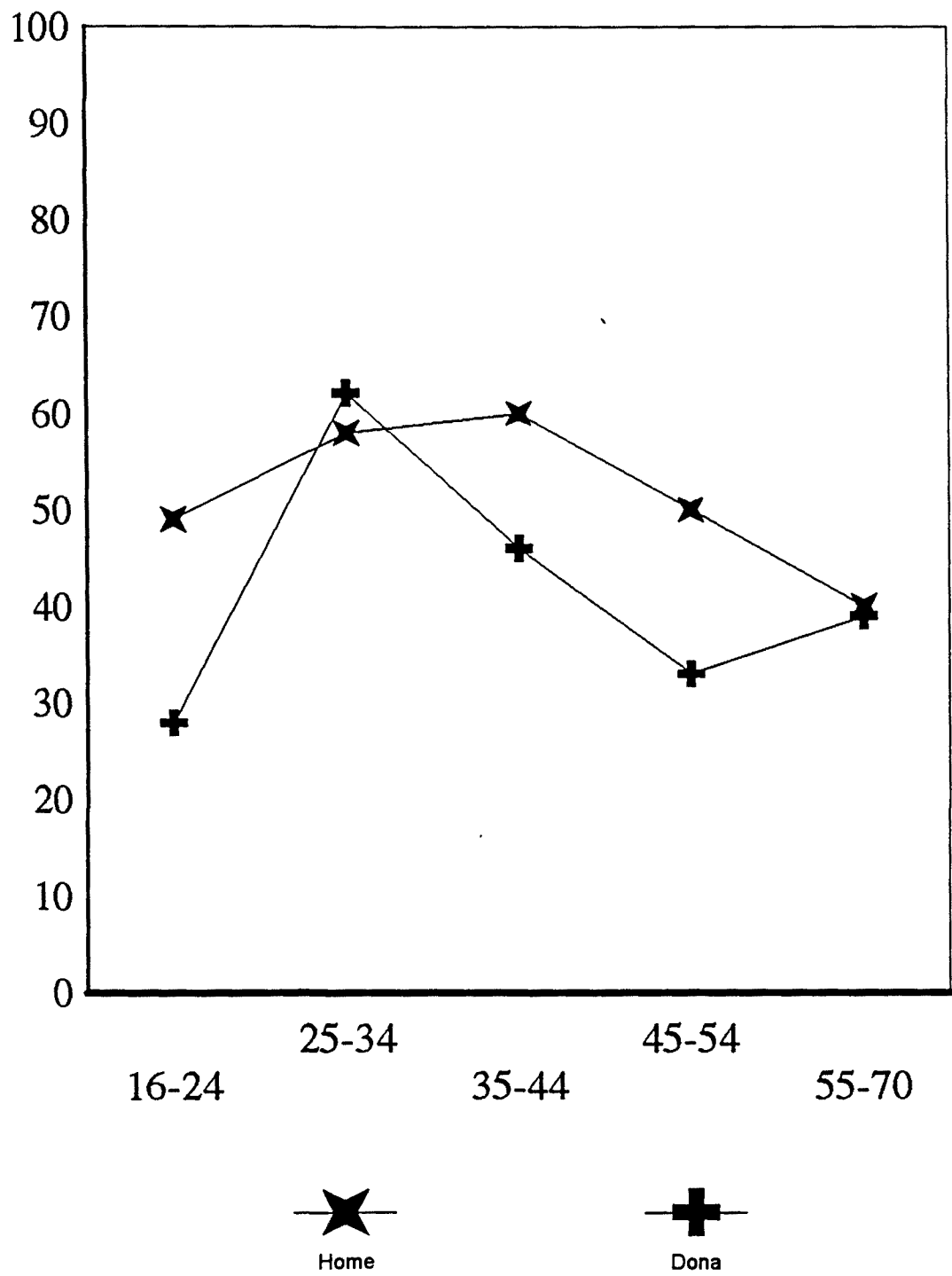
EDAT - SEXE

Segregació de la iod

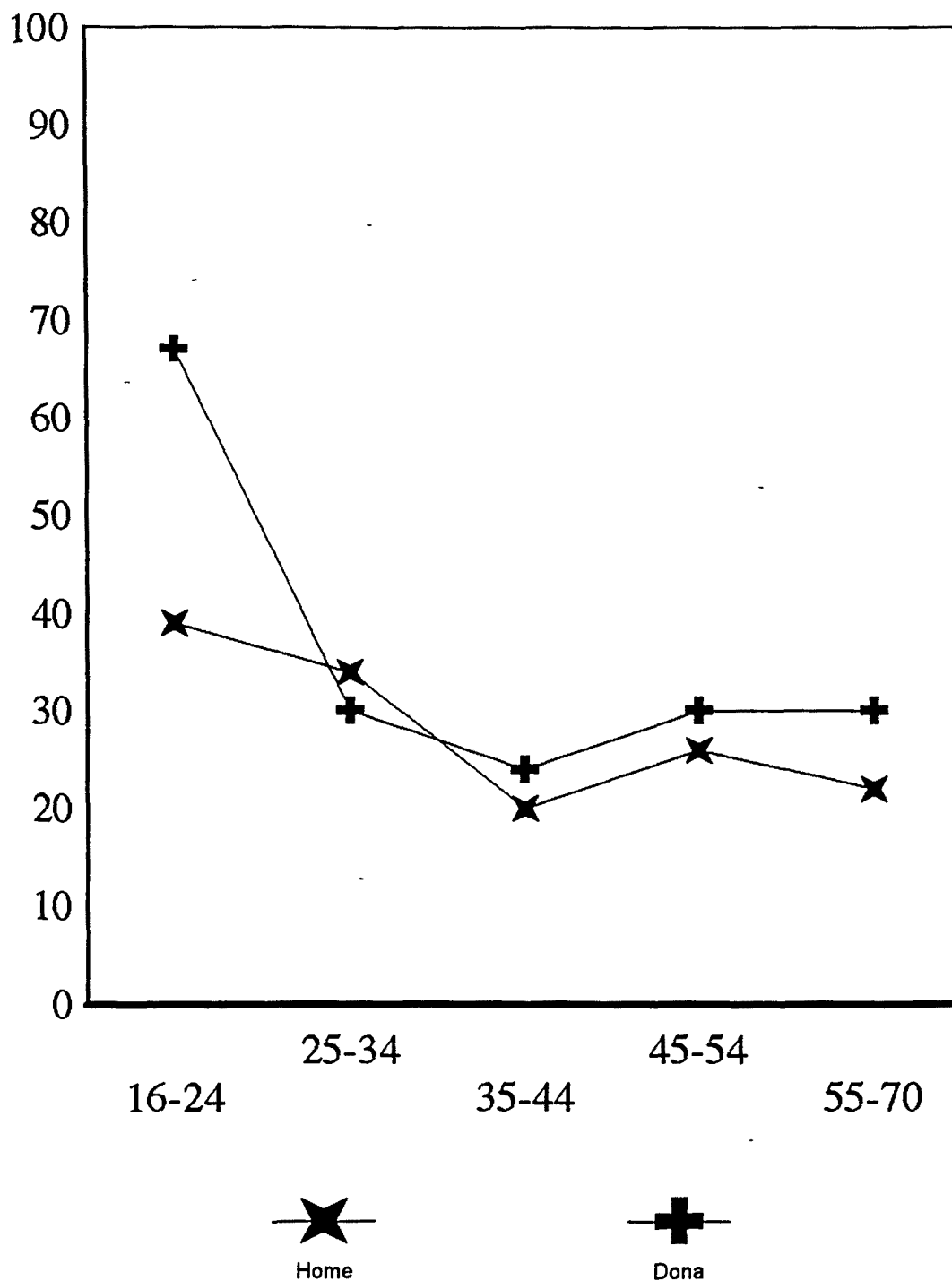
EDAT - SEXE

Fricació

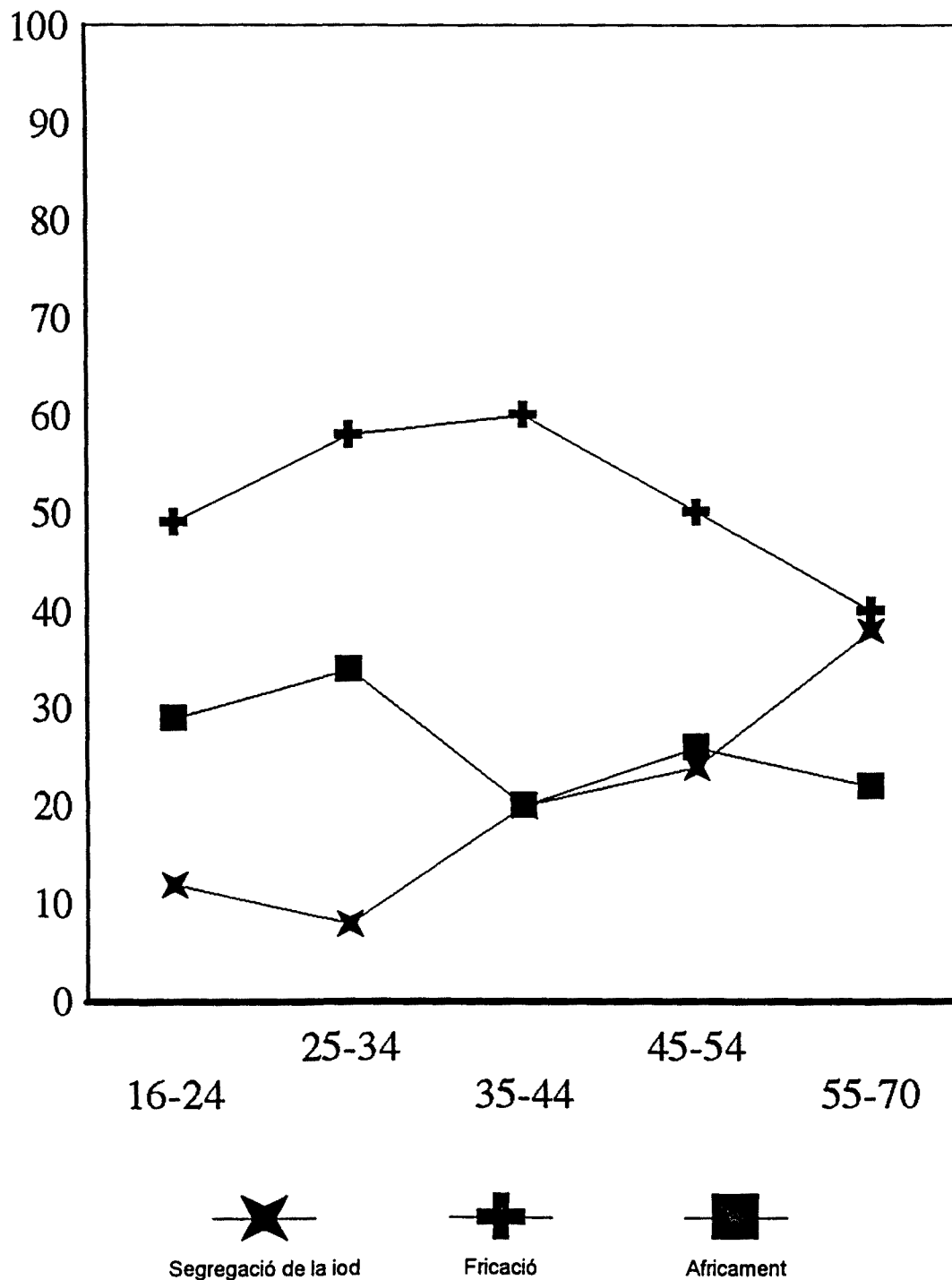
EDAT - SEXE

Africament

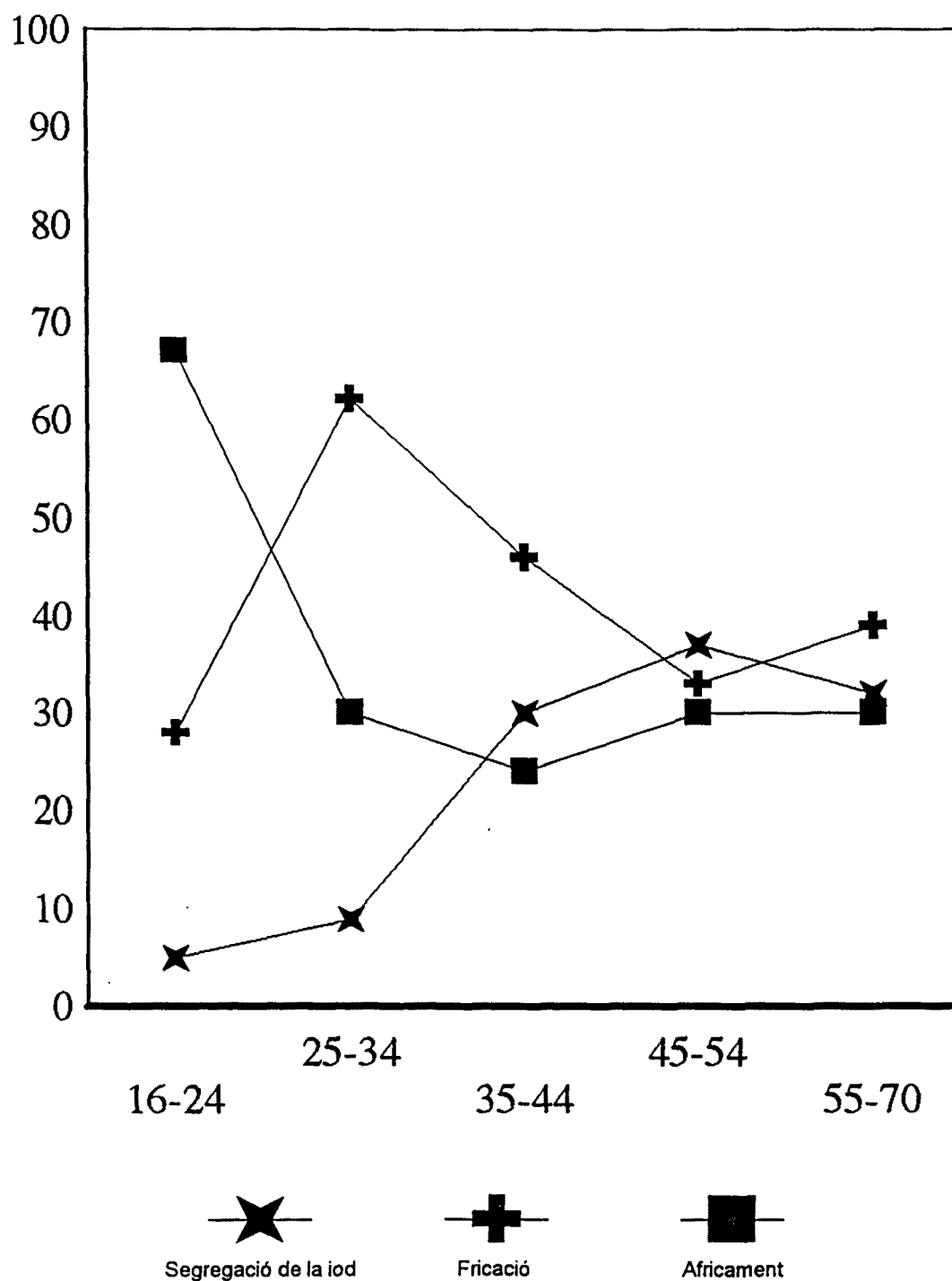
EDAT - SEXE

Home

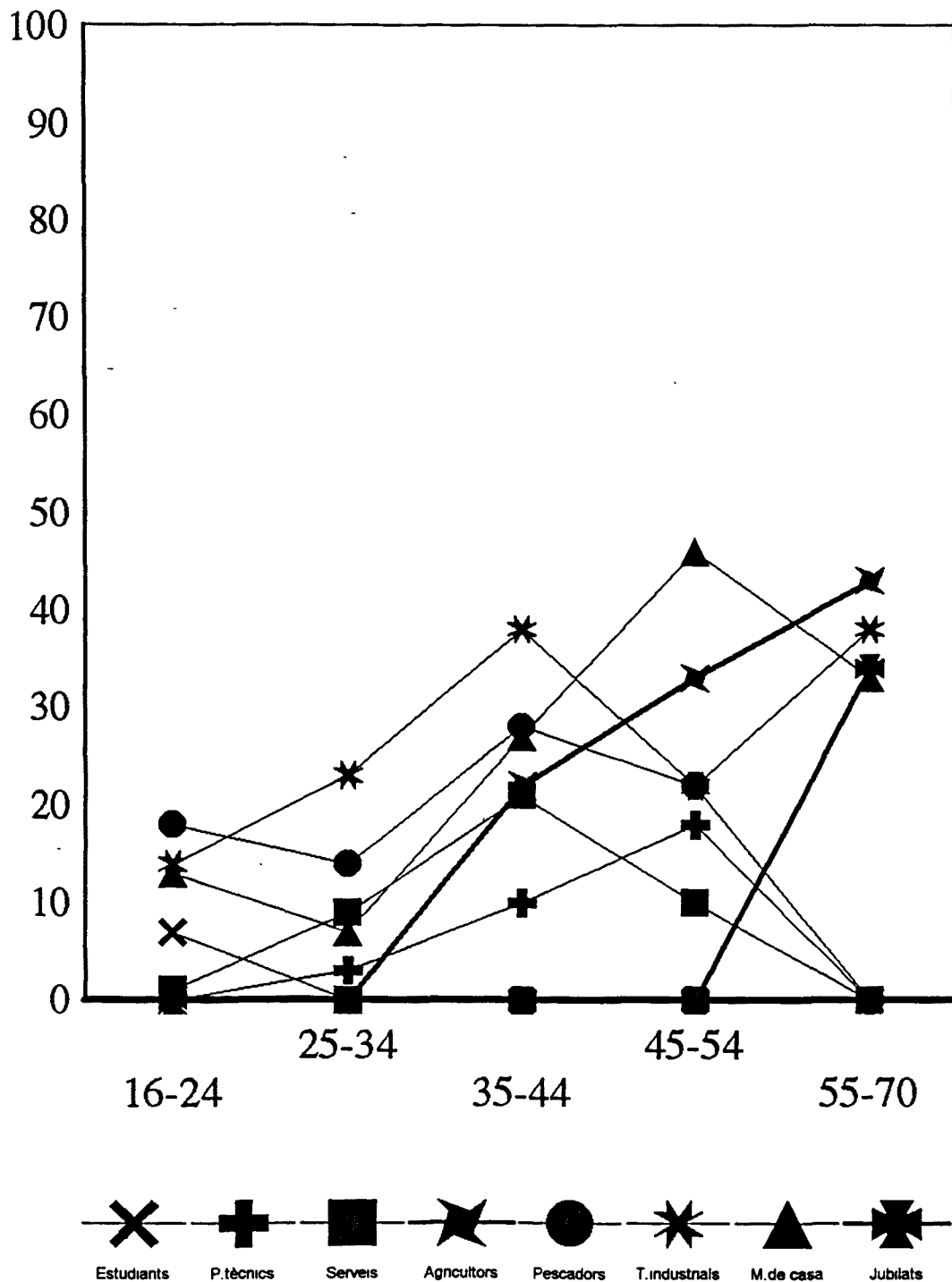
EDAT - SEXE

Dona

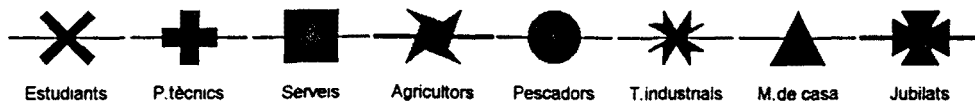
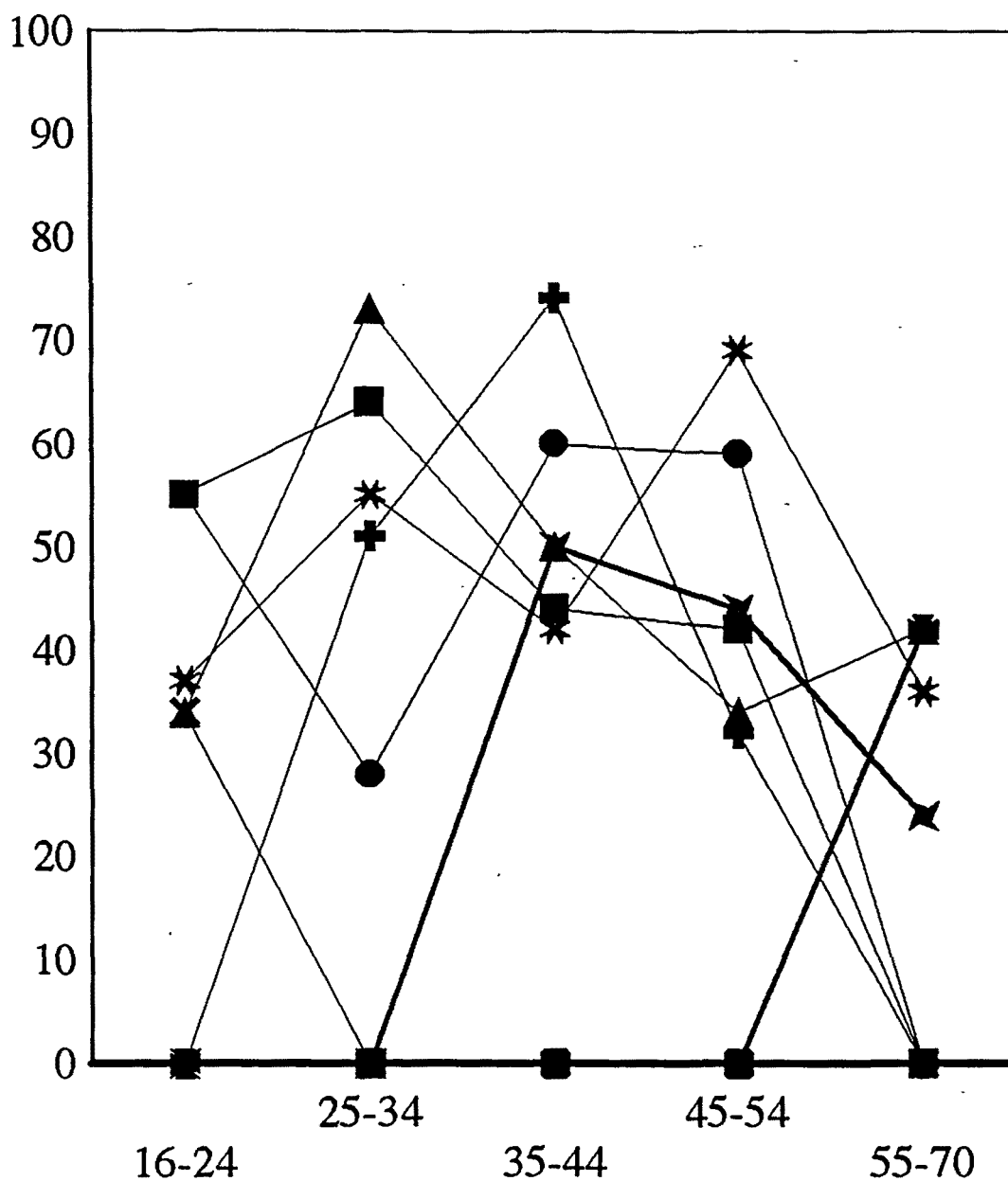
EDAT- OCUPACIÓ

Segregació de la iod

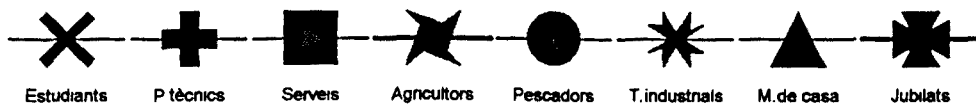
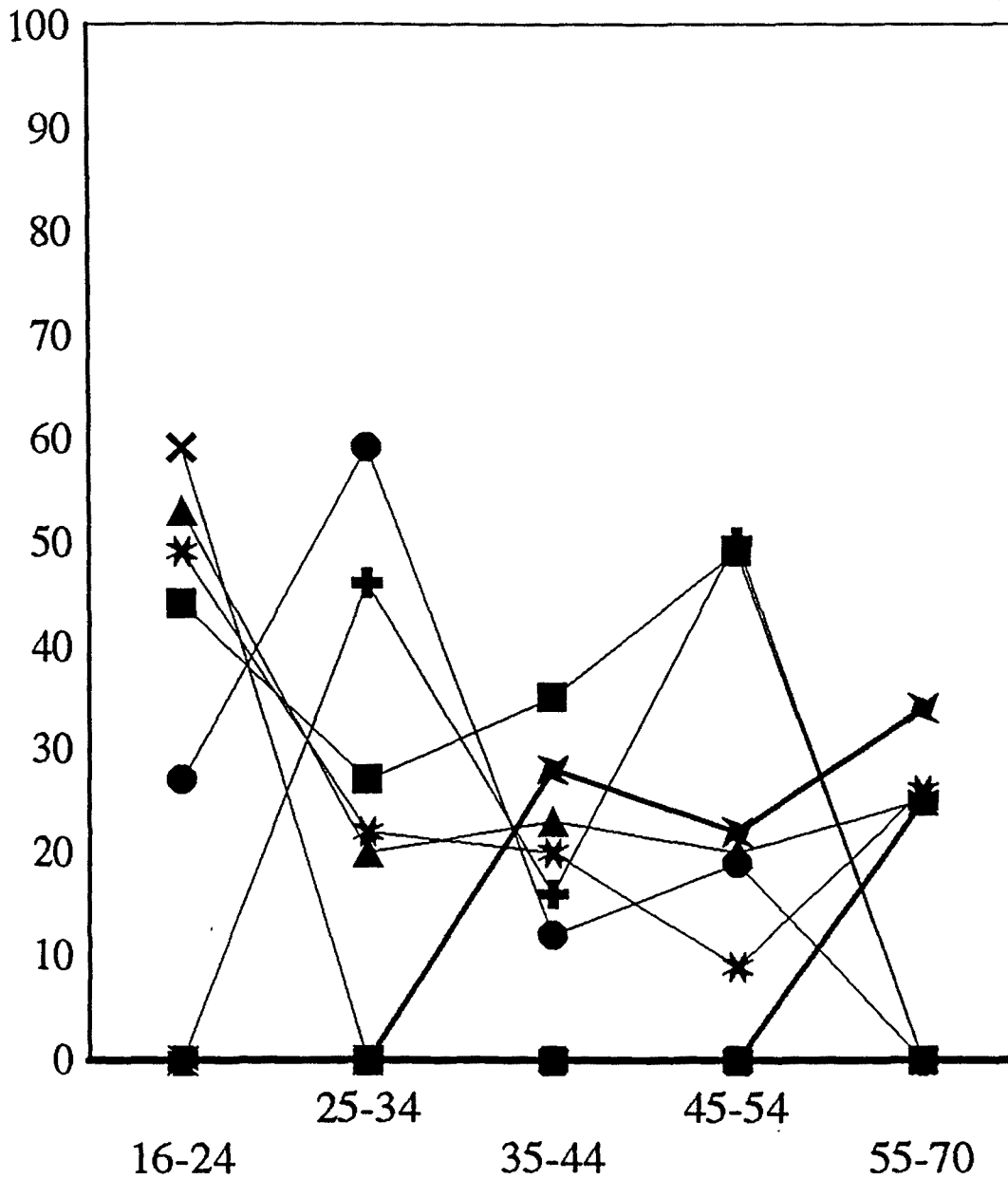
EDAT- OCUPACIÓ

Fricació

EDAT- OCUPACIÓ

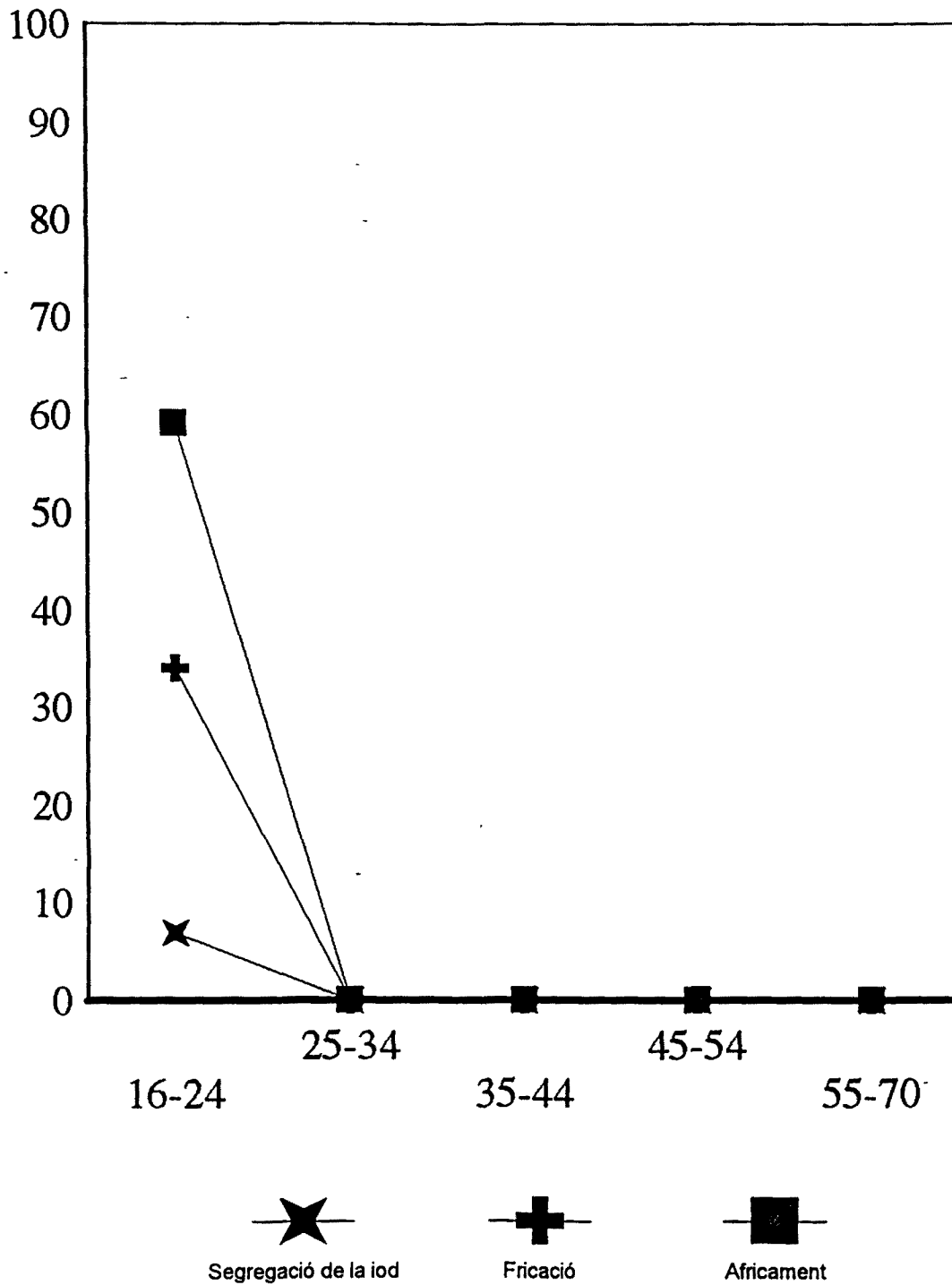
Africament

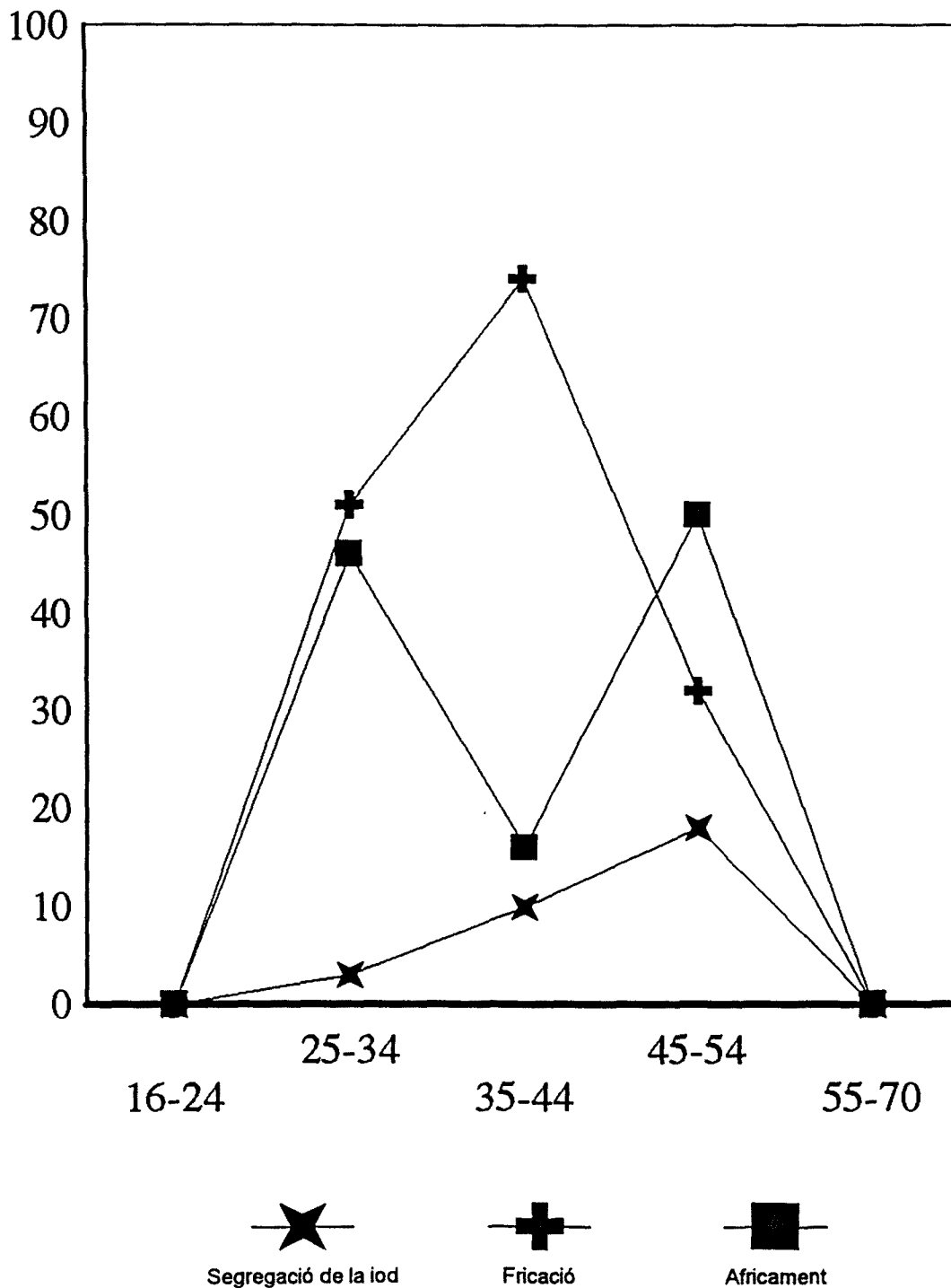
EDAT- OCUPACIÓ

Estudiants

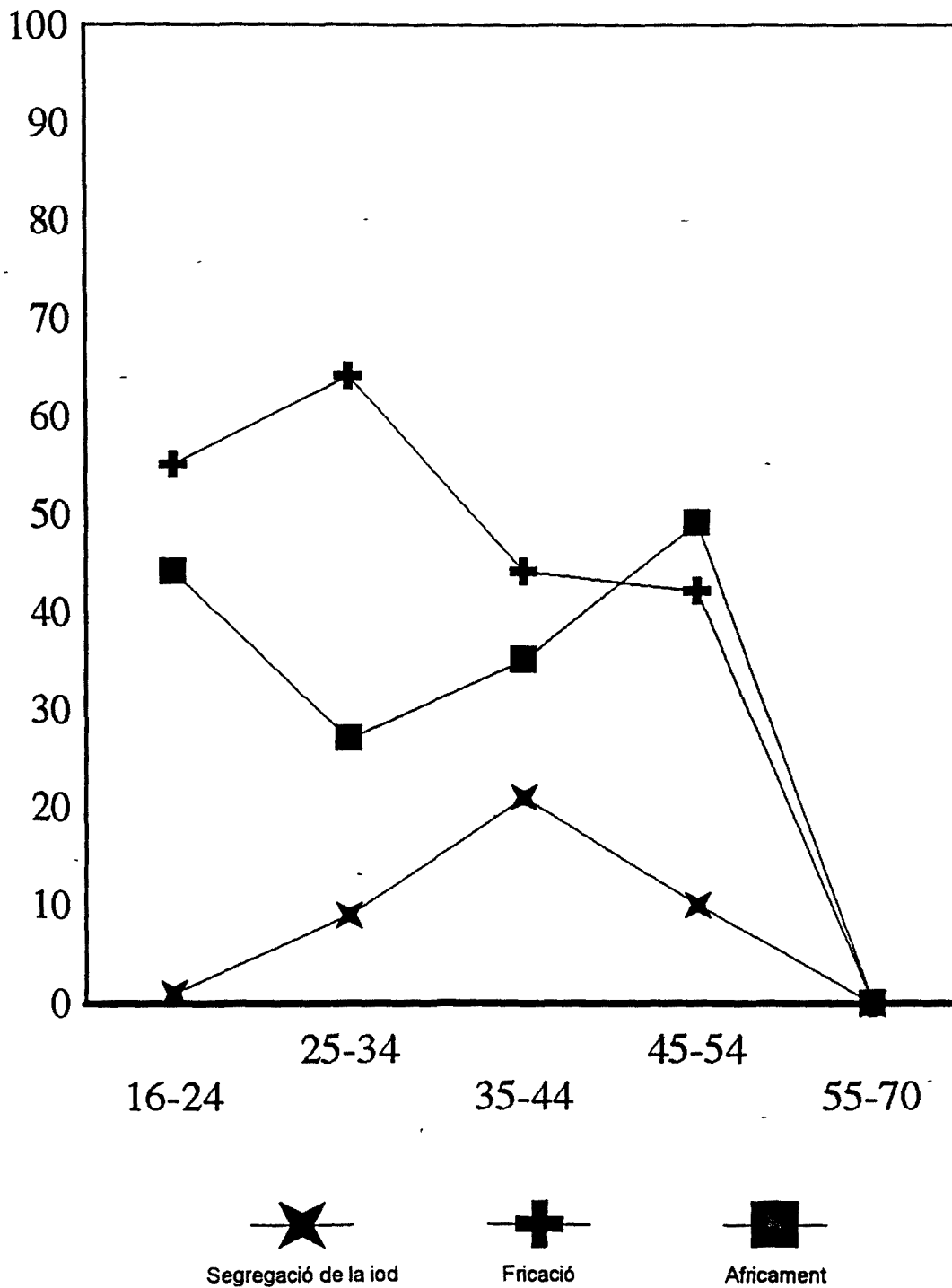
EDAT- OCUPACIÓ

Professionals tècnics

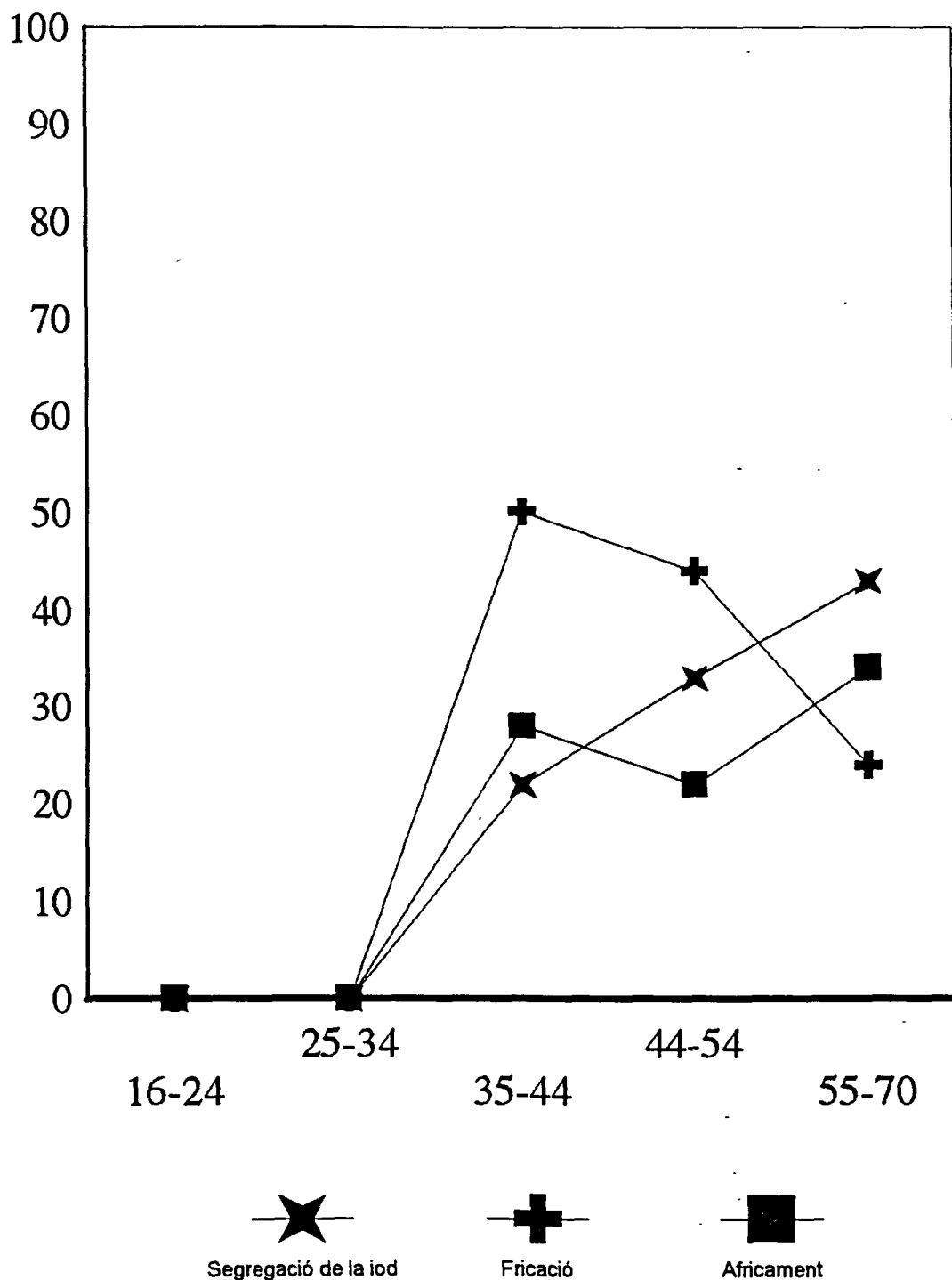
EDAT- OCUPACIÓ

Serveis

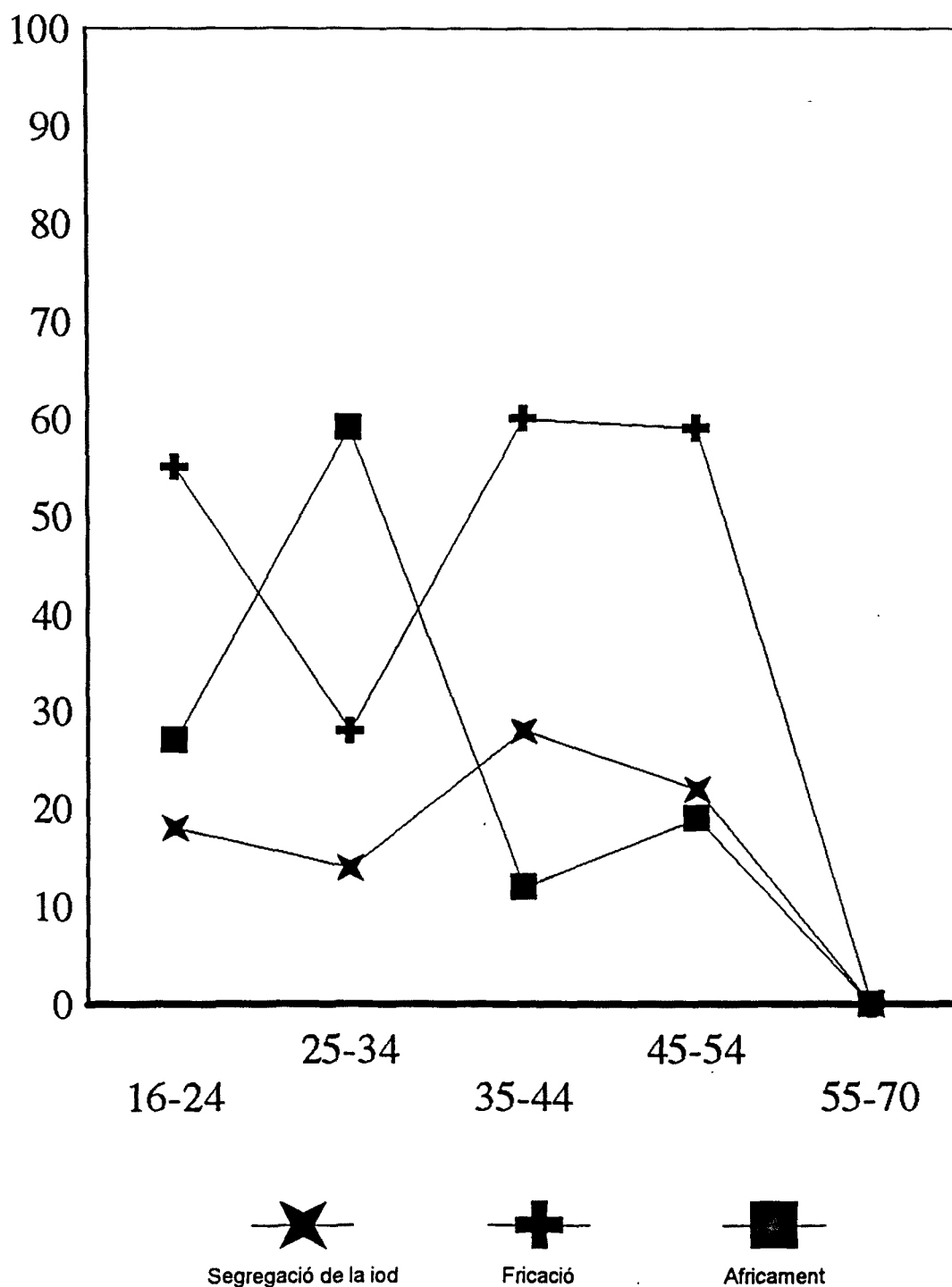
EDAT- OCUPACIÓ

Agricultors

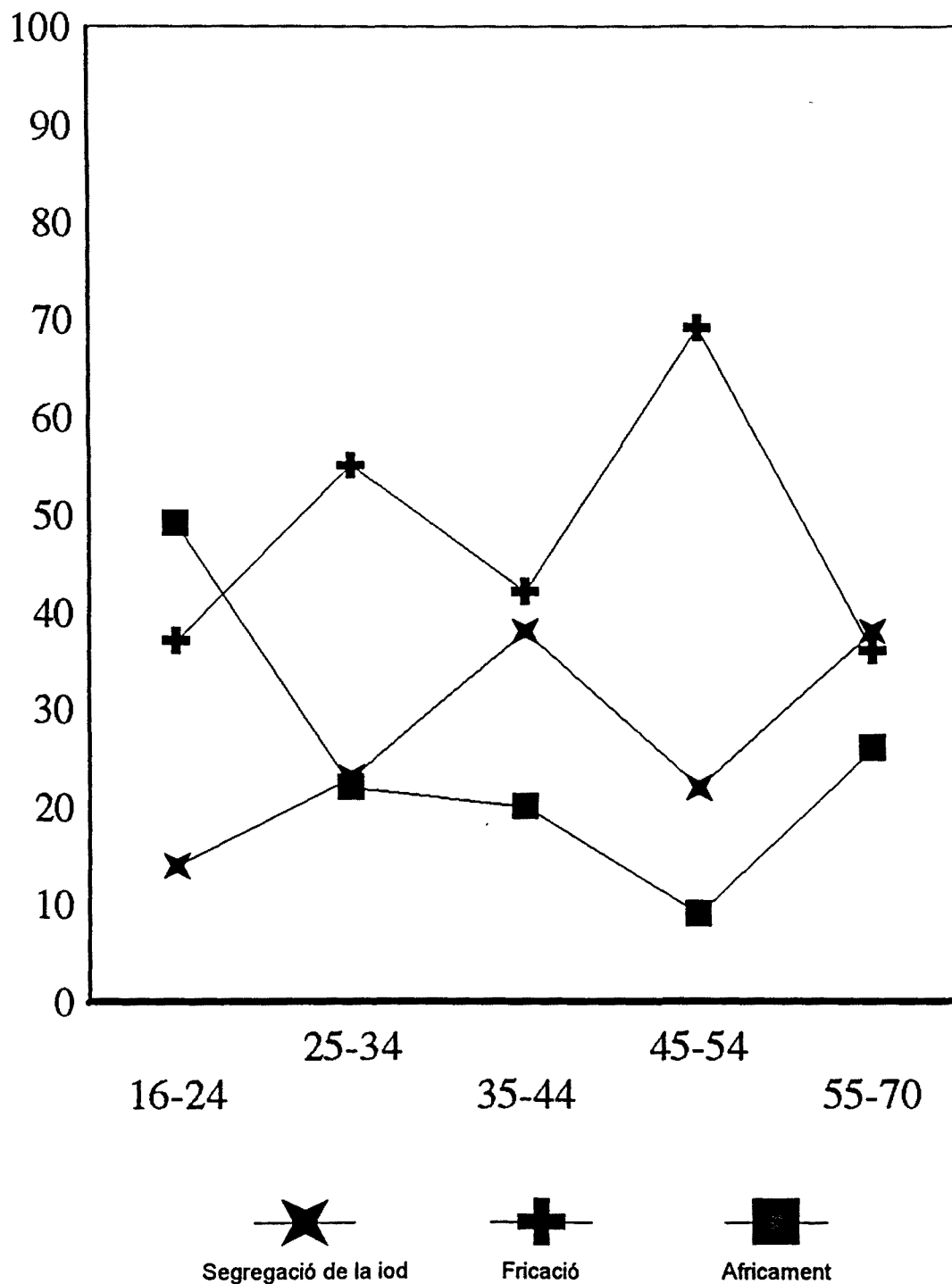
EDAT- OCUPACIÓ

Pescadors

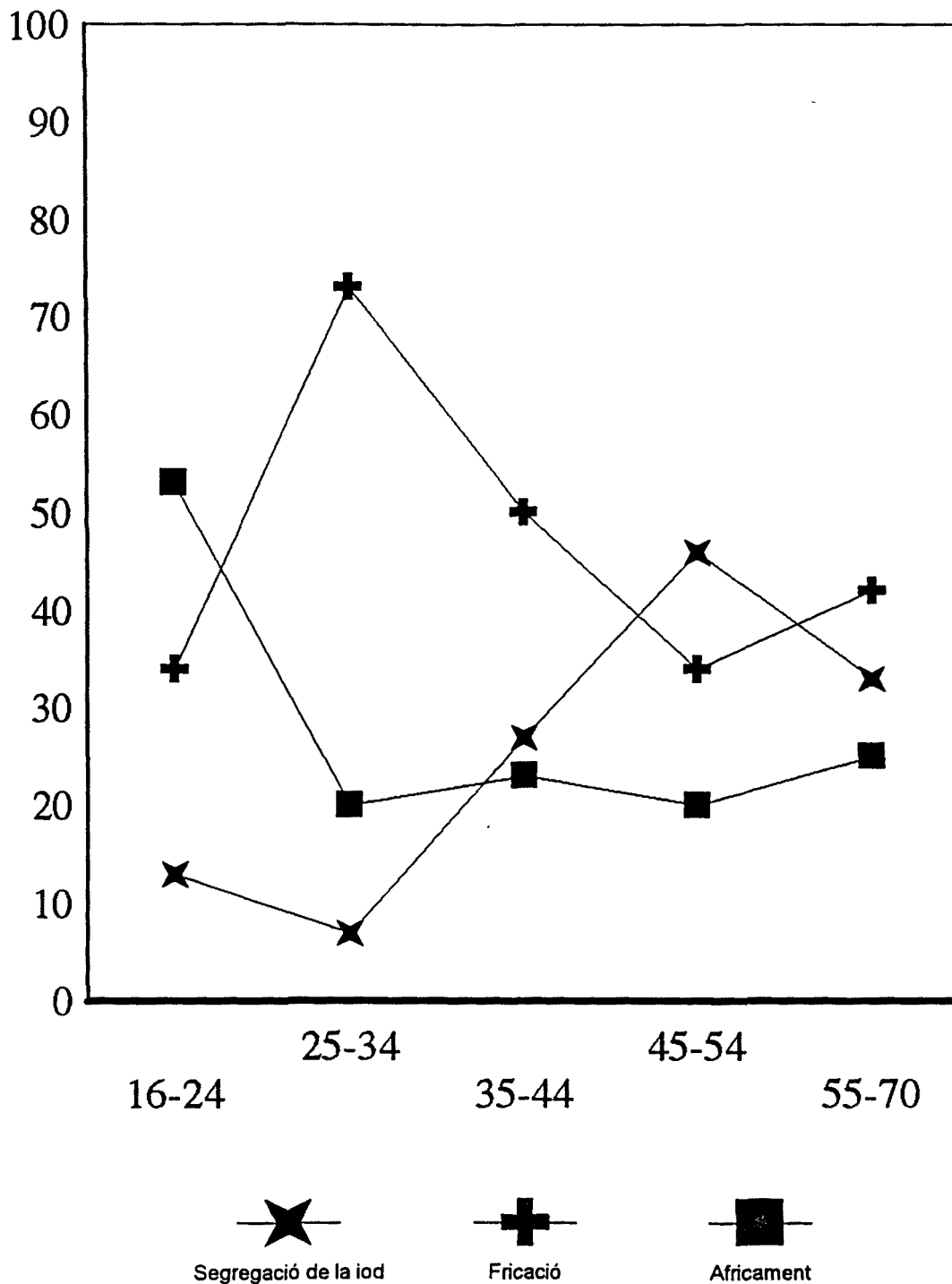
EDAT- OCUPACIÓ

Treballadors industrials

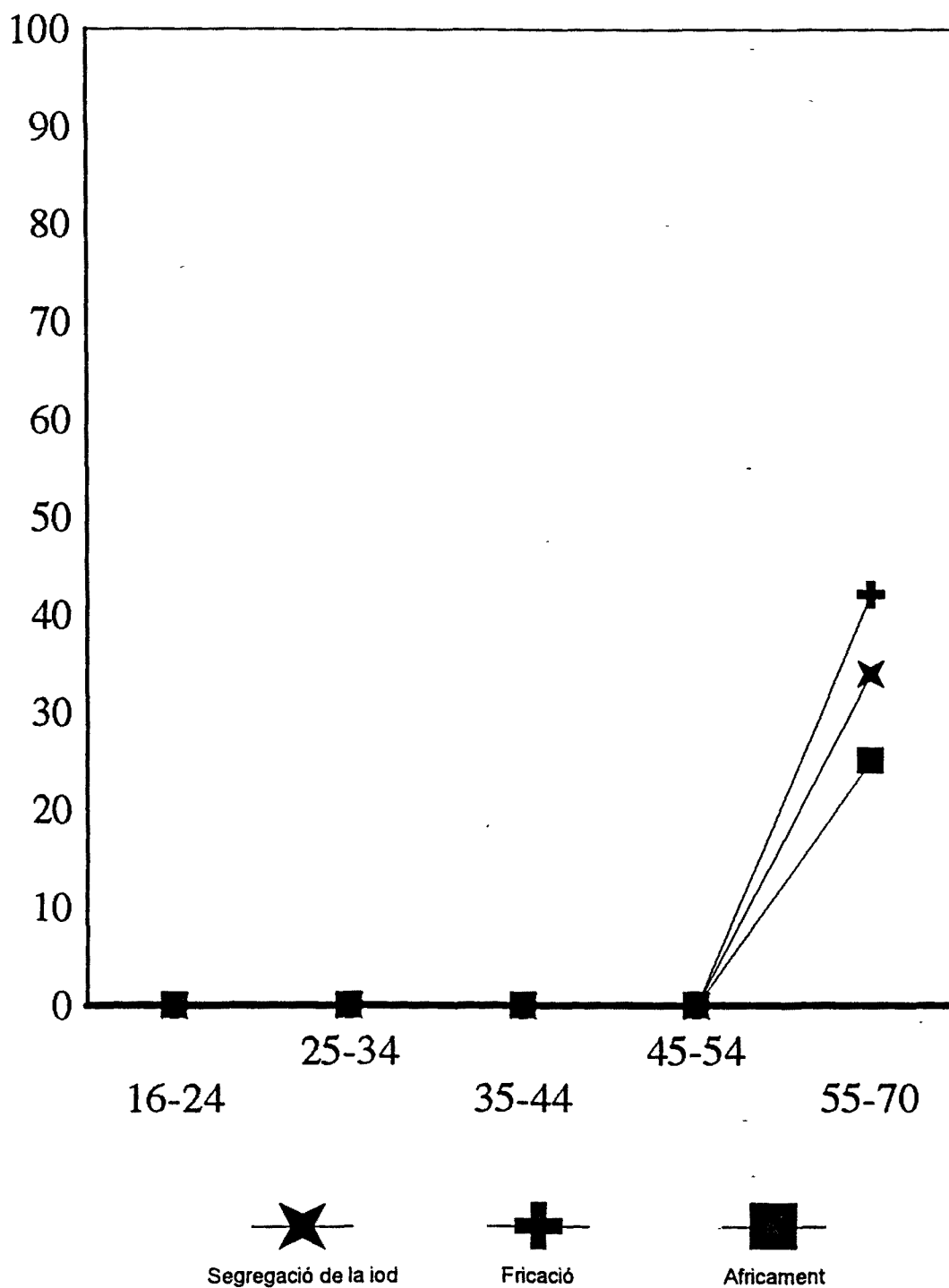
EDAT- OCUPACIÓ

Mestresses de casa

EDAT- OCUPACIÓ

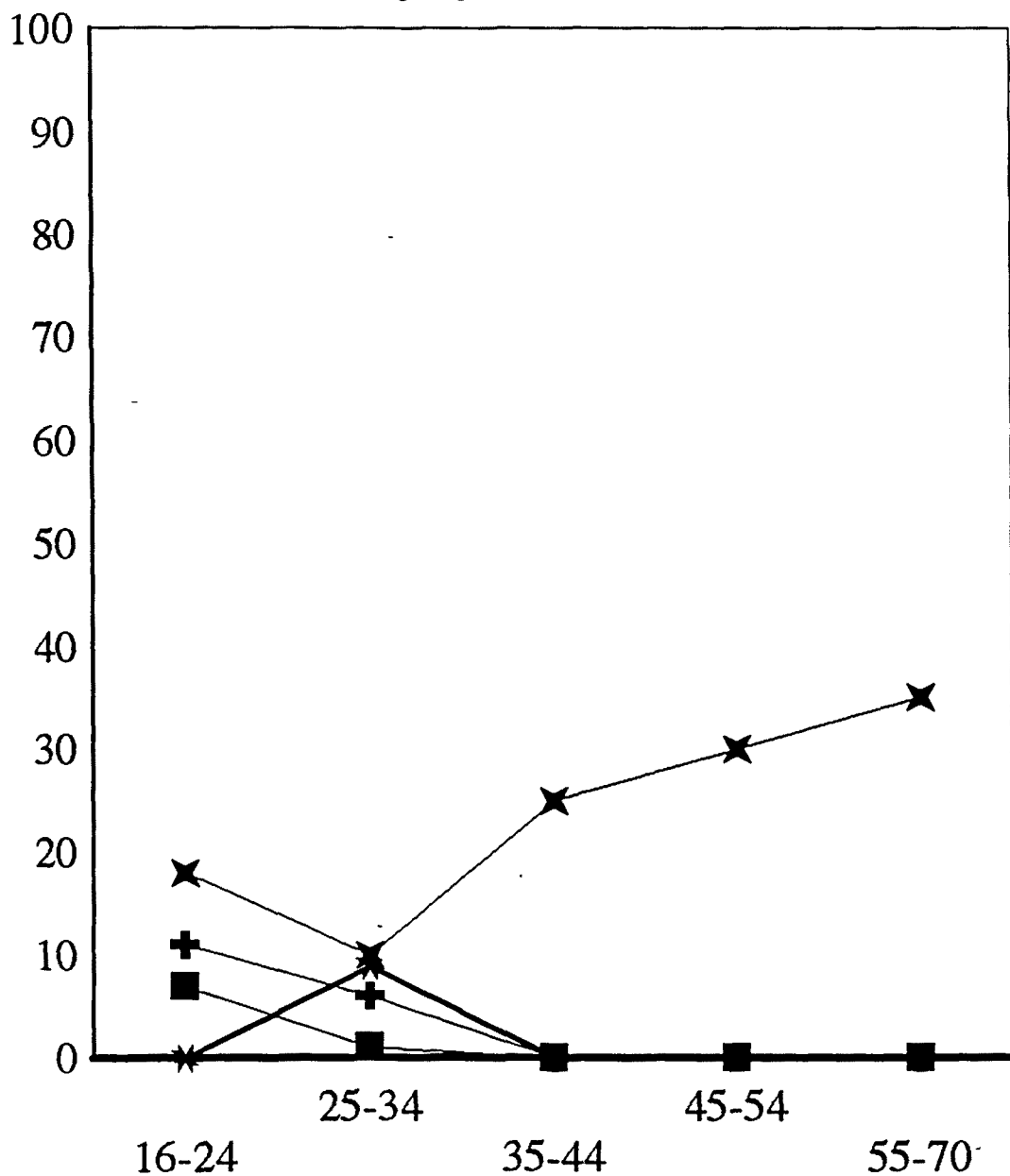
Jubilats

EDAT- CONEIXEMENTS DE VALENCIÀ NORMATIU

Segregació de la iod

Inexistents

Nivell elemental

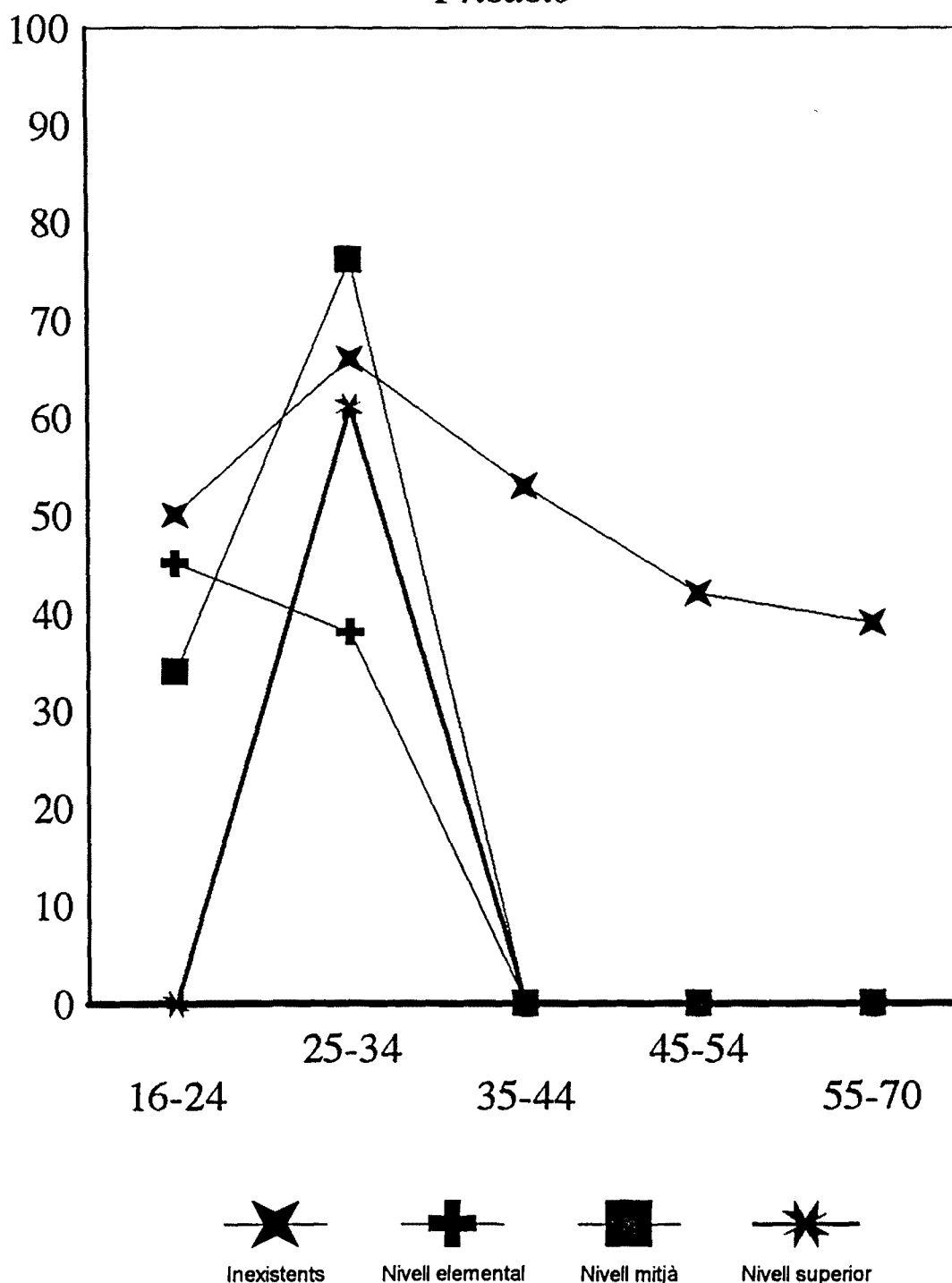
Nivell mitjà

Nivell superior

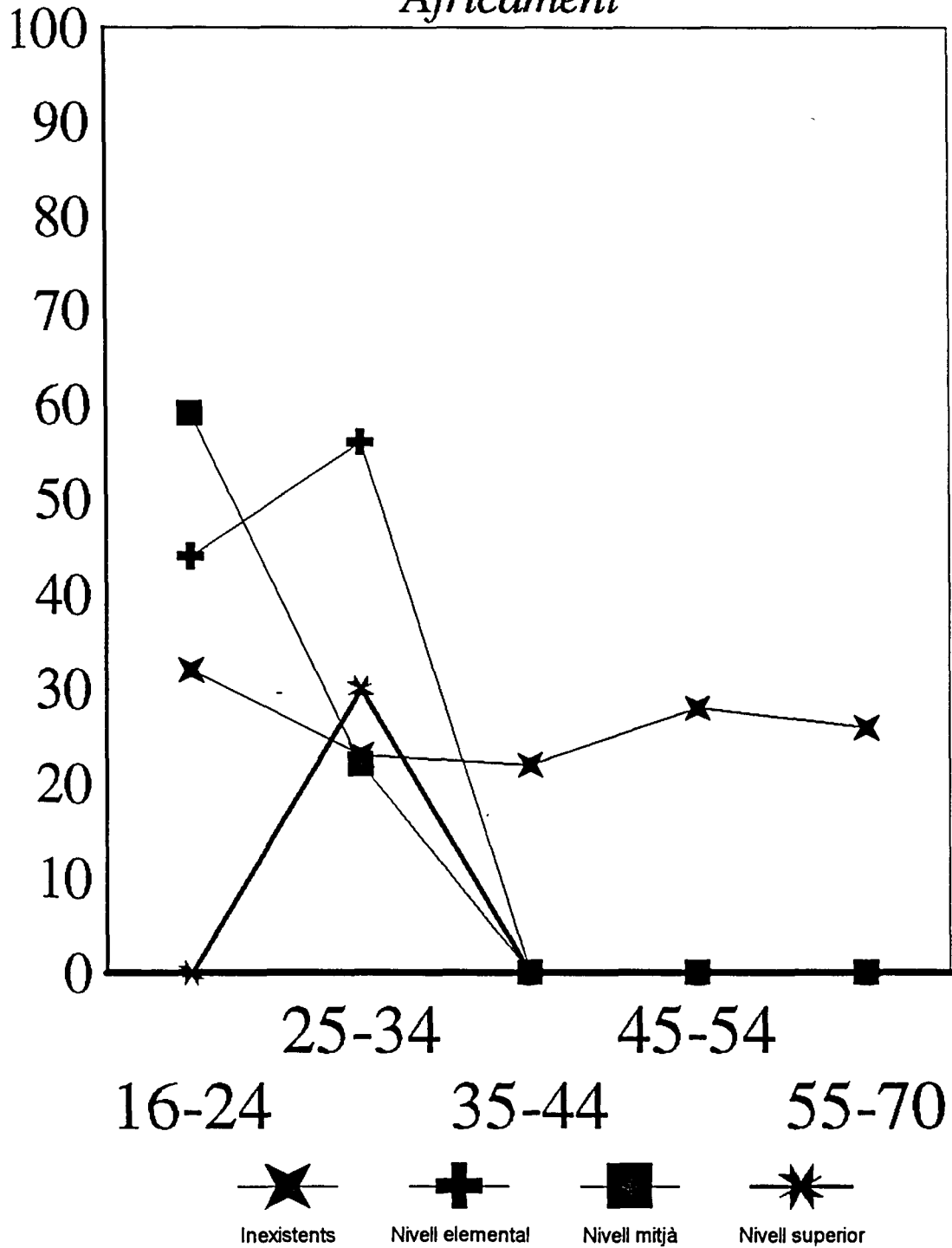
EDAT - CONEIXEMENTS DE VALENCIÀ NORMATIU

Fricació

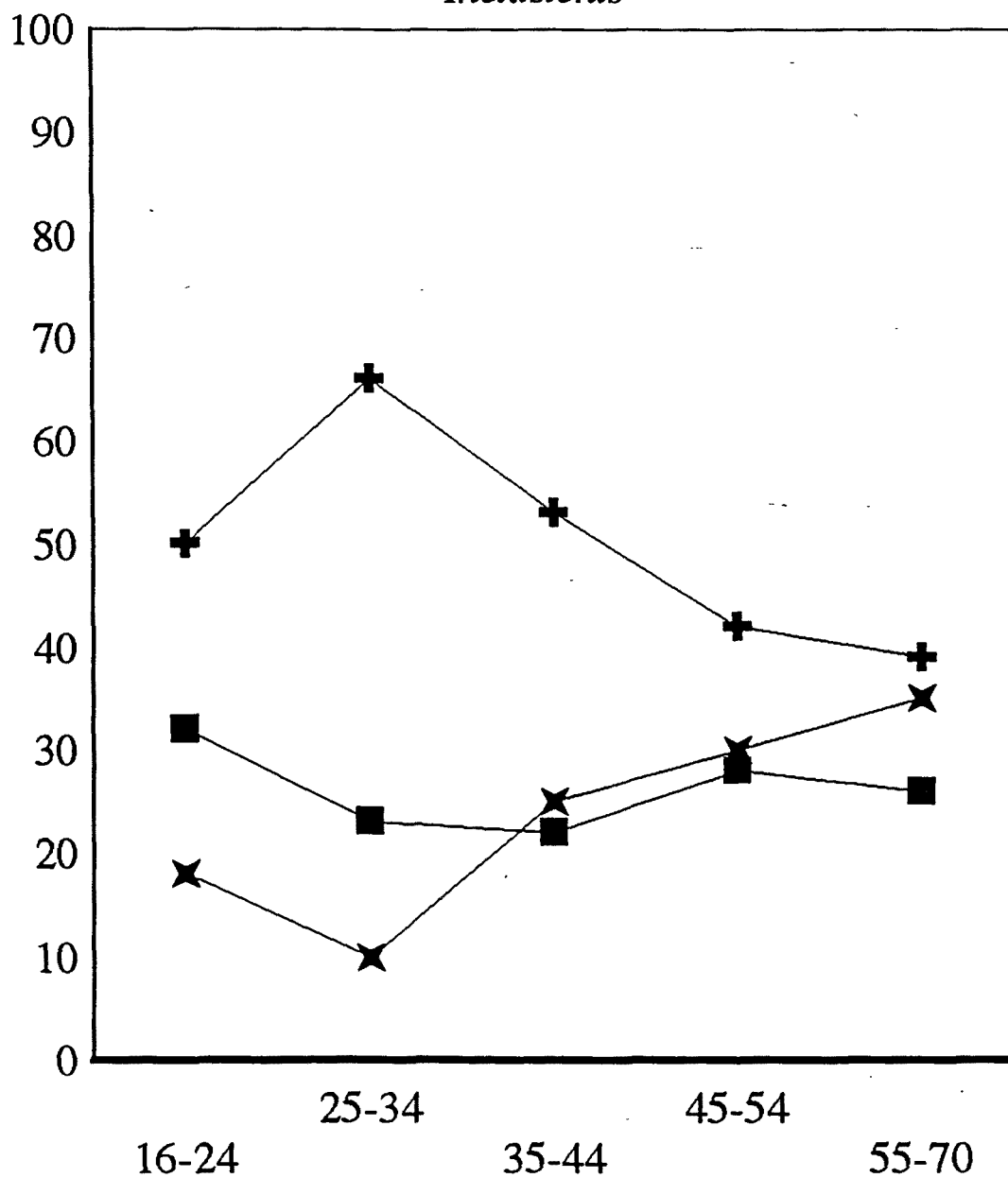
EDAT- CONEIXEMENTS DE VALENCIÀ NORMATIU

Africament

EDAT- CONEIXEMENTS DE VALENCIÀ NORMATIU

Inexistents

★
Segregació de la iod

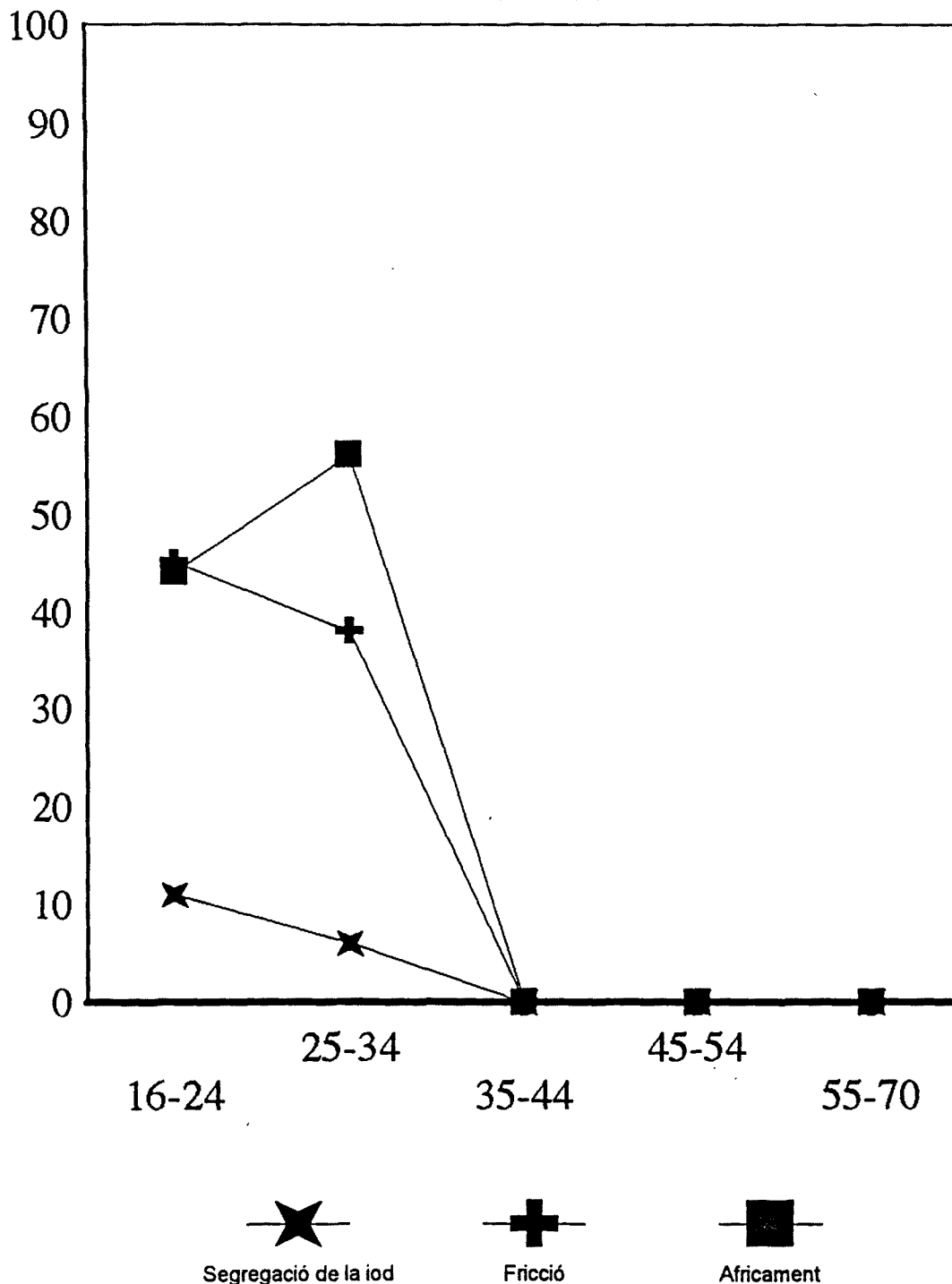
+

Fricació

■
Africament

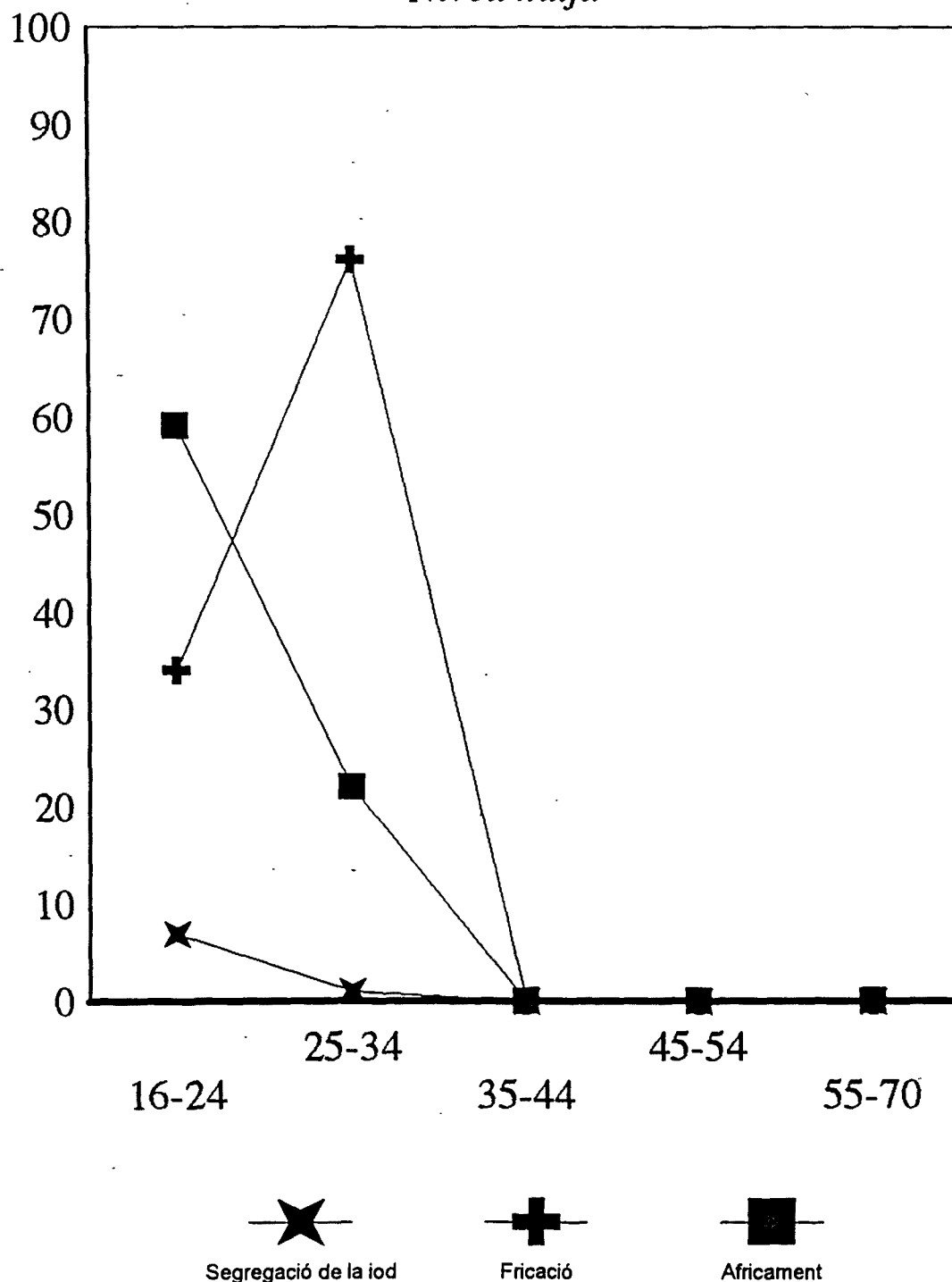
EDAT- CONEIXEMENTS DE VALENCIÀ NORMATIU

Nivell elemental

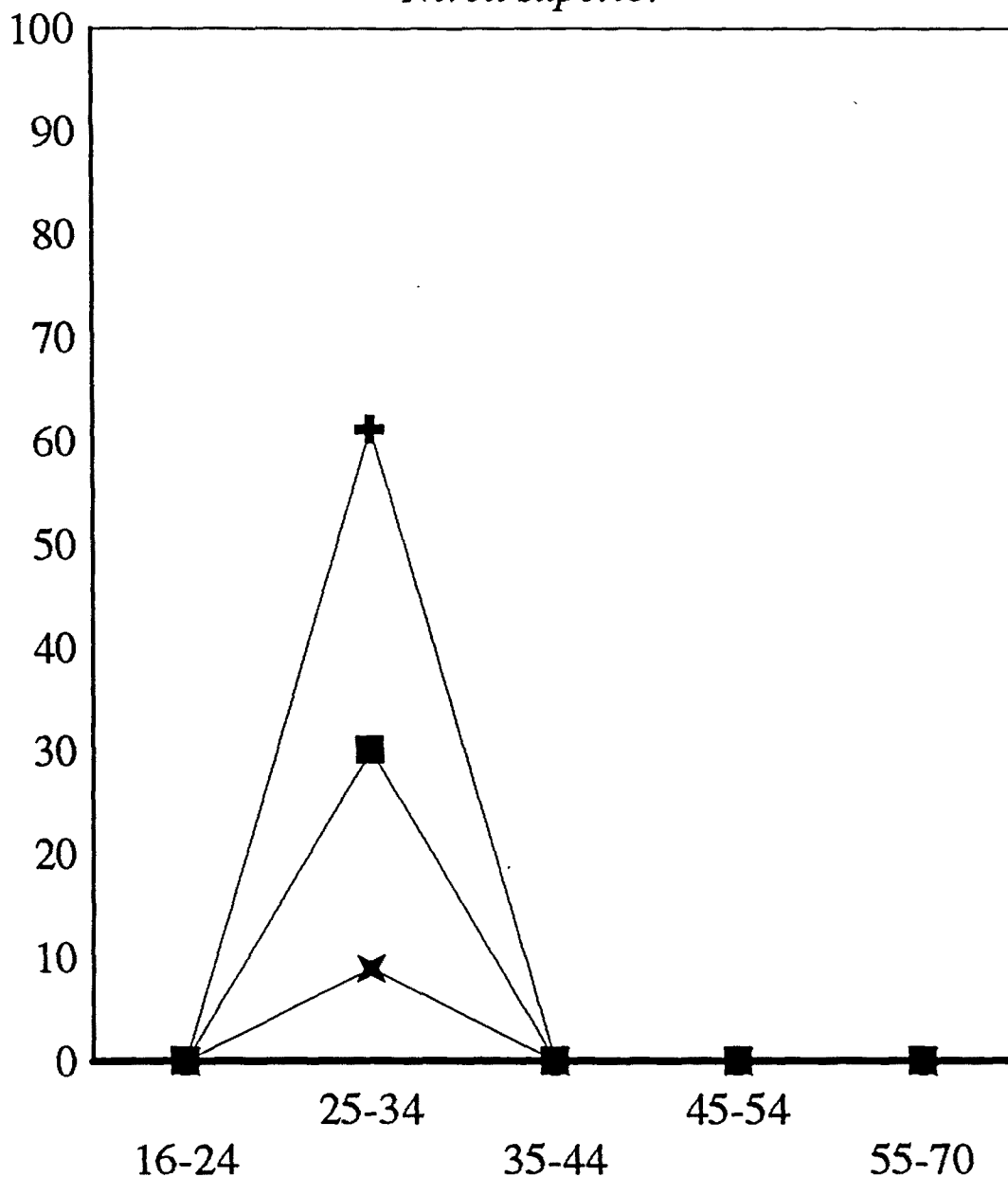
EDAT- CONEIXEMENTS DE VALENCIÀ NORMATIU

Nivell mitjà

EDAT- CONEIXEMENTS DE VALENCIÀ NORMATIU

Nivell superior

★
Segregació de la iod

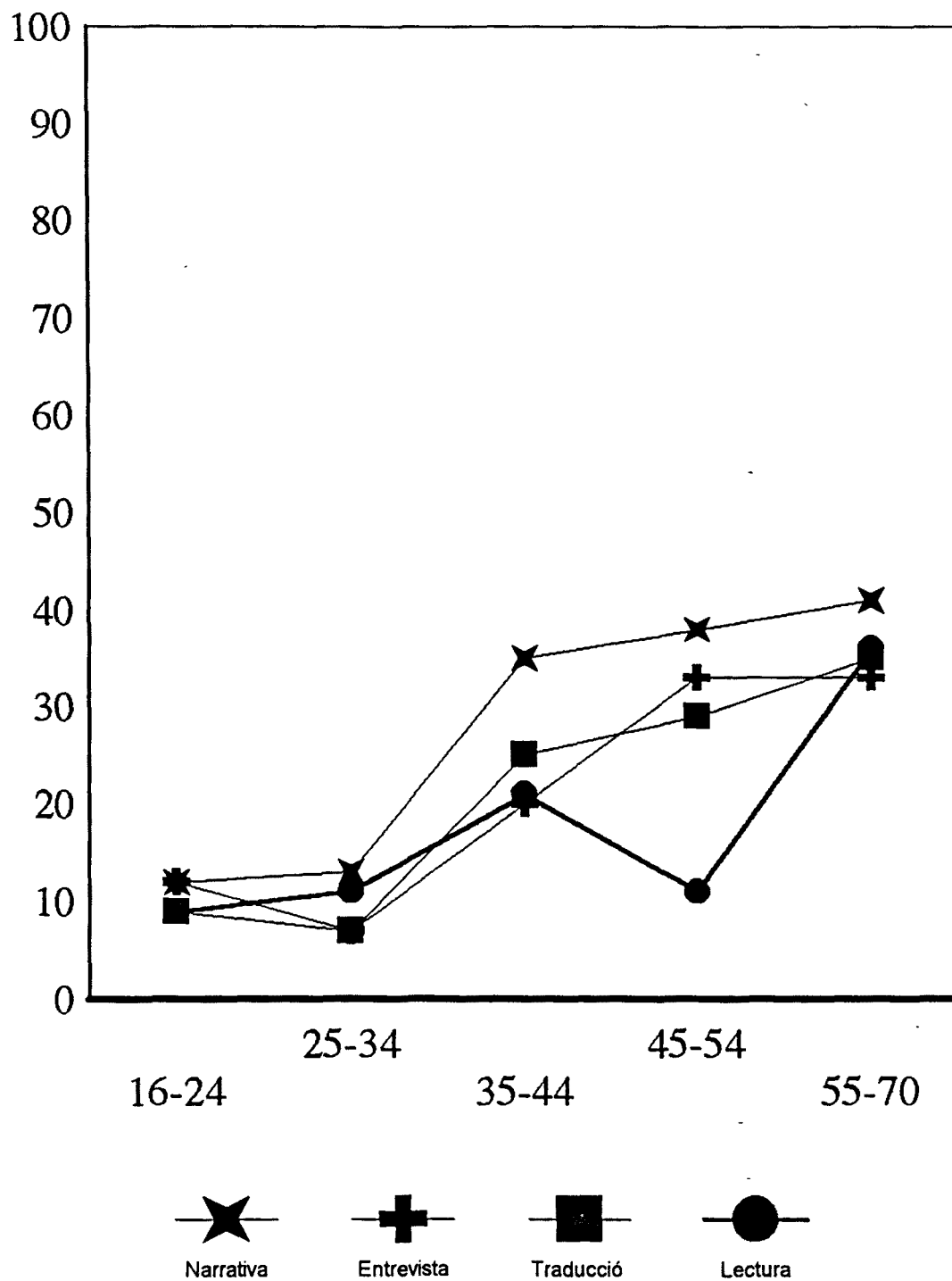
+

Fricació

■

Africament

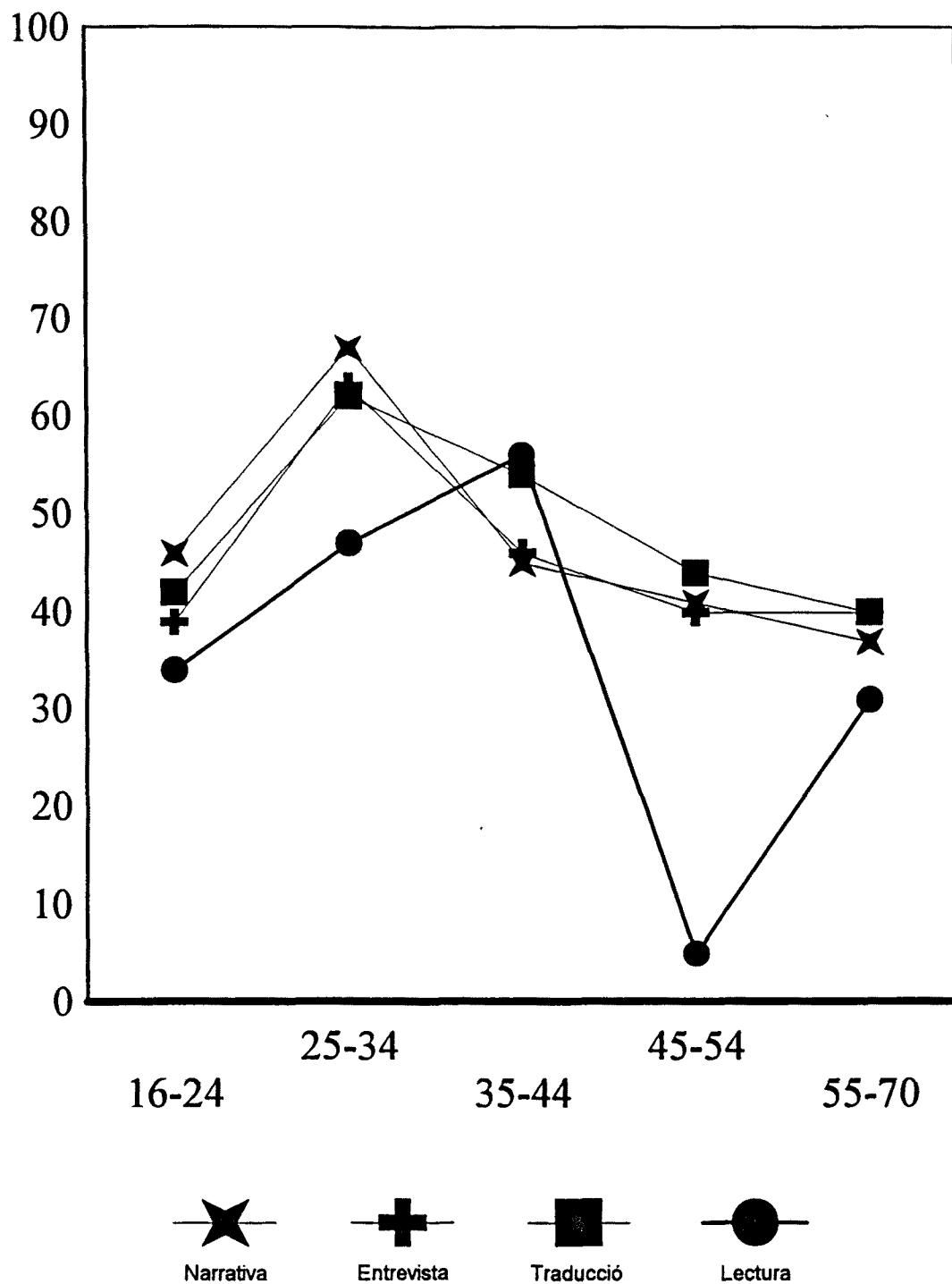
Segregació de la iod

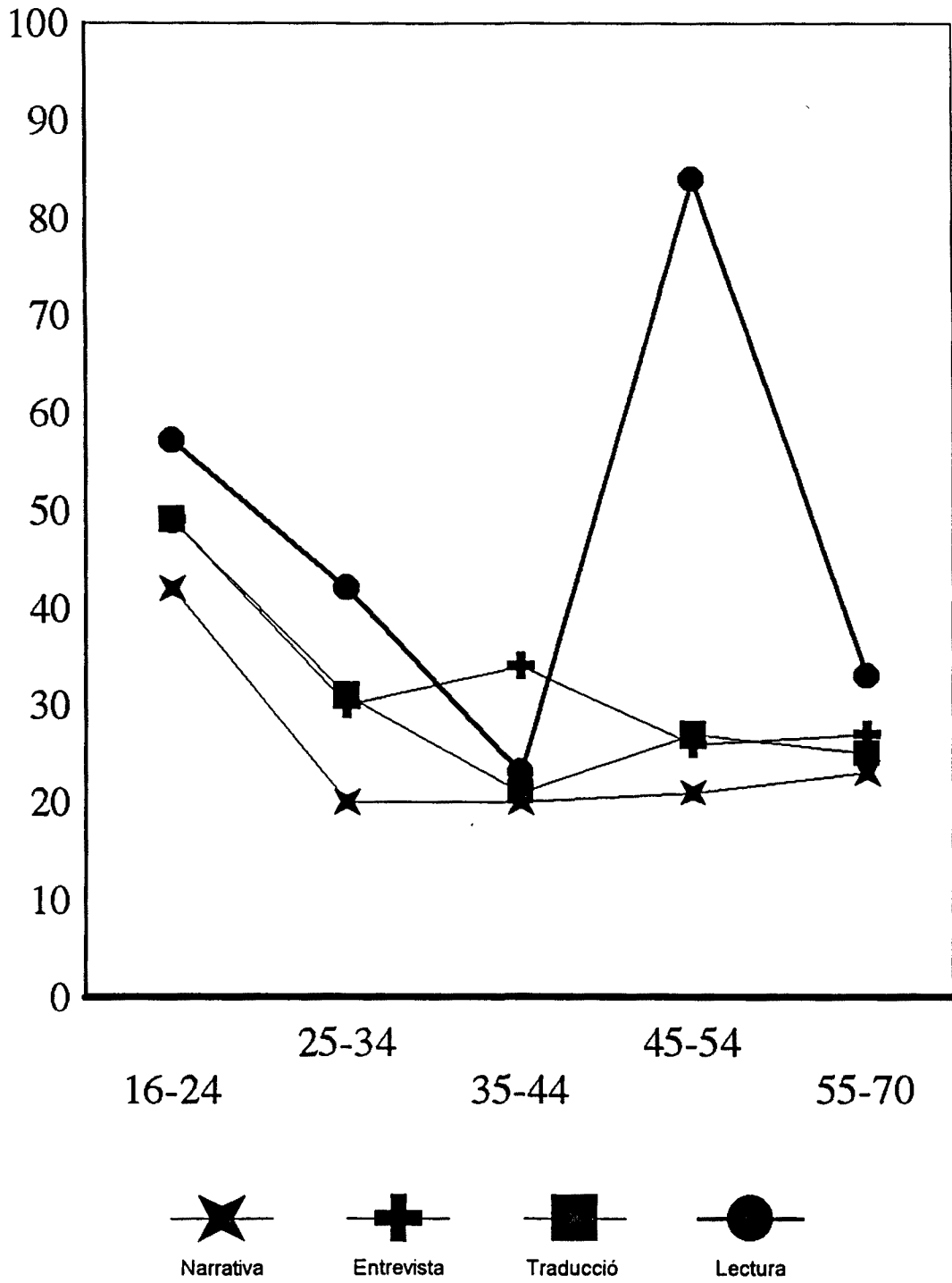
EDAT- ESTIL

Fricació

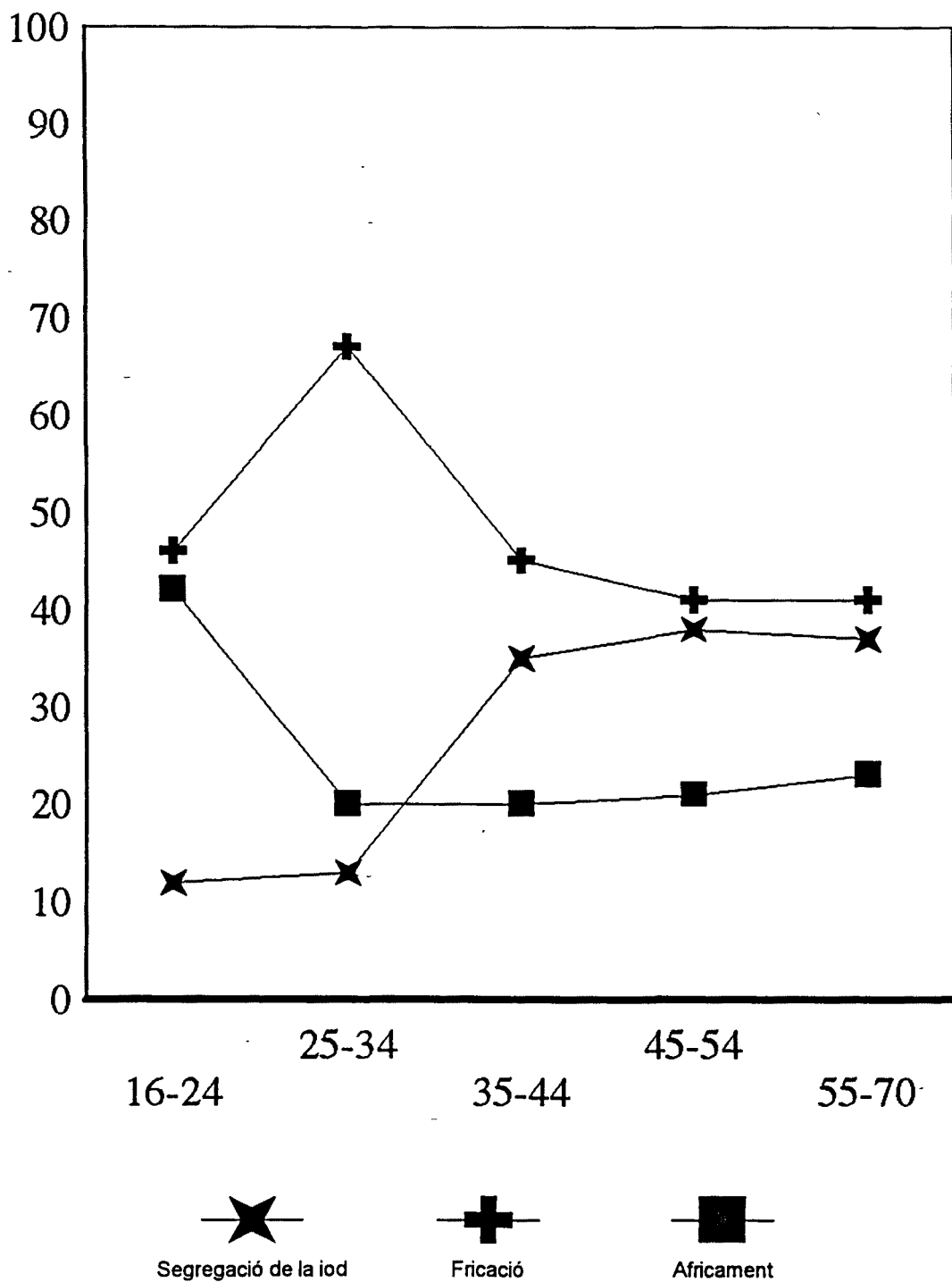
EDAT- ESTIL

Africament

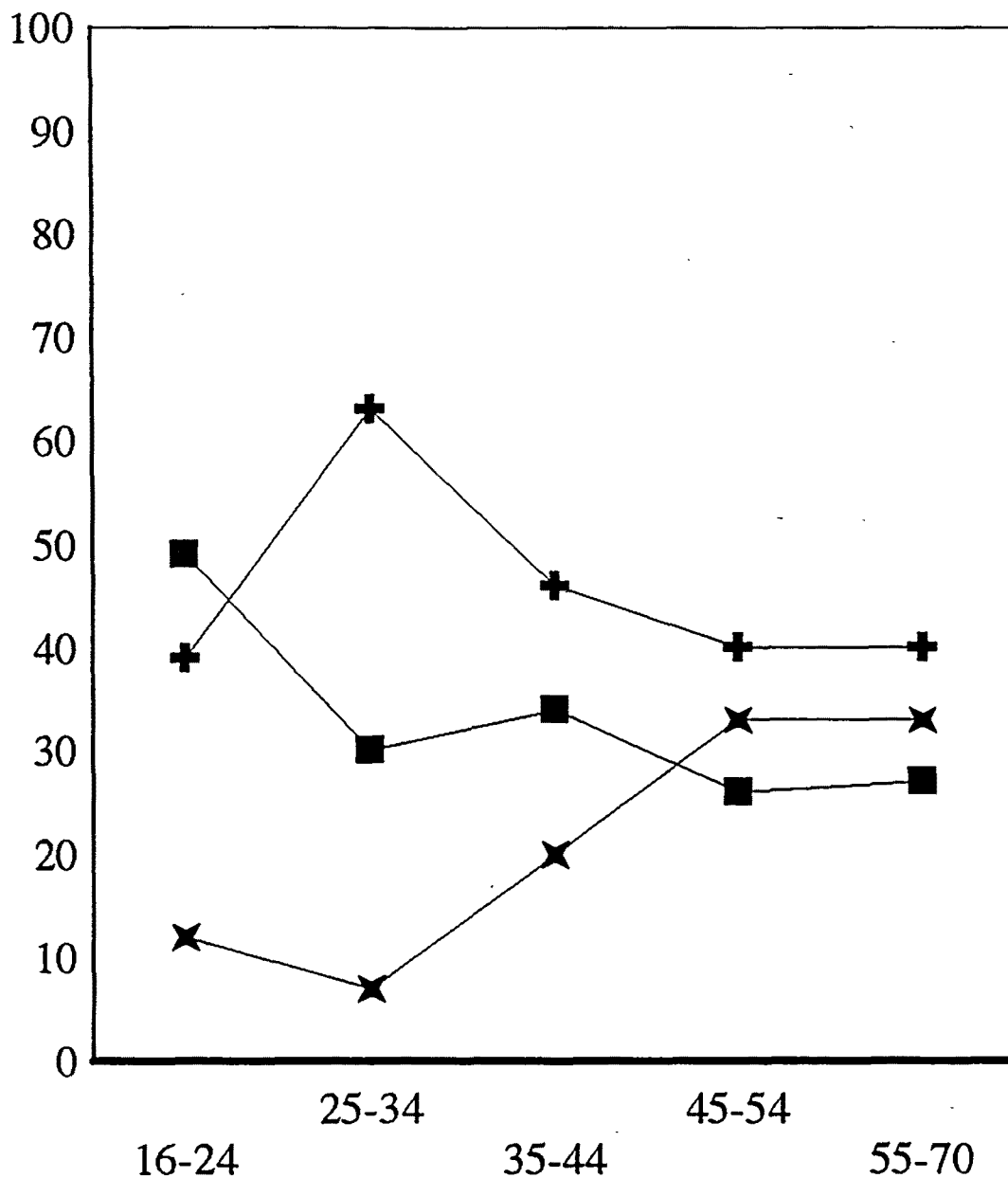
EDAT- ESTIL

Narrativa

EDAT-ESTIL

Entrevista

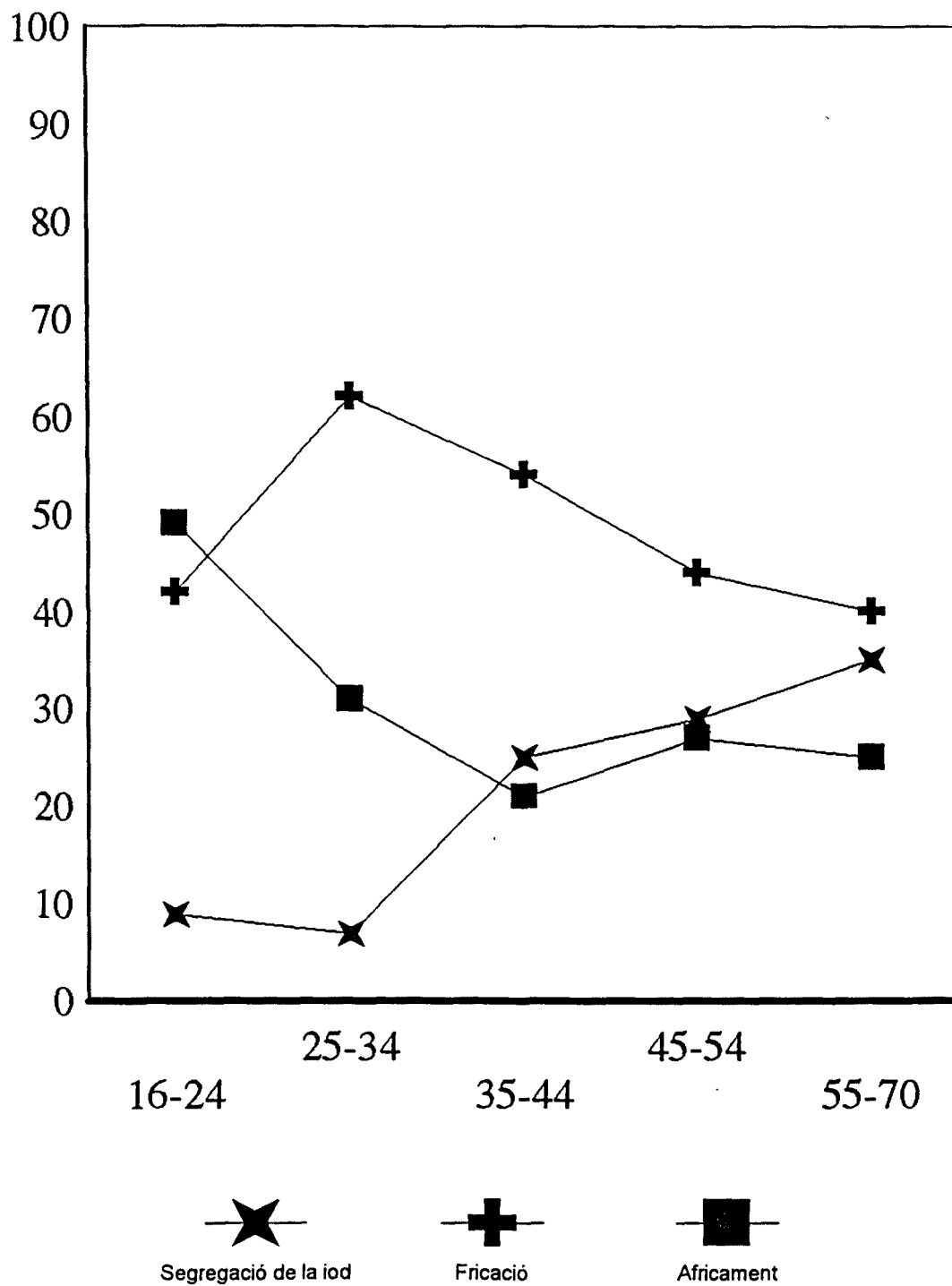
★
Segregació de la iod

+
Fricació

■
Africament

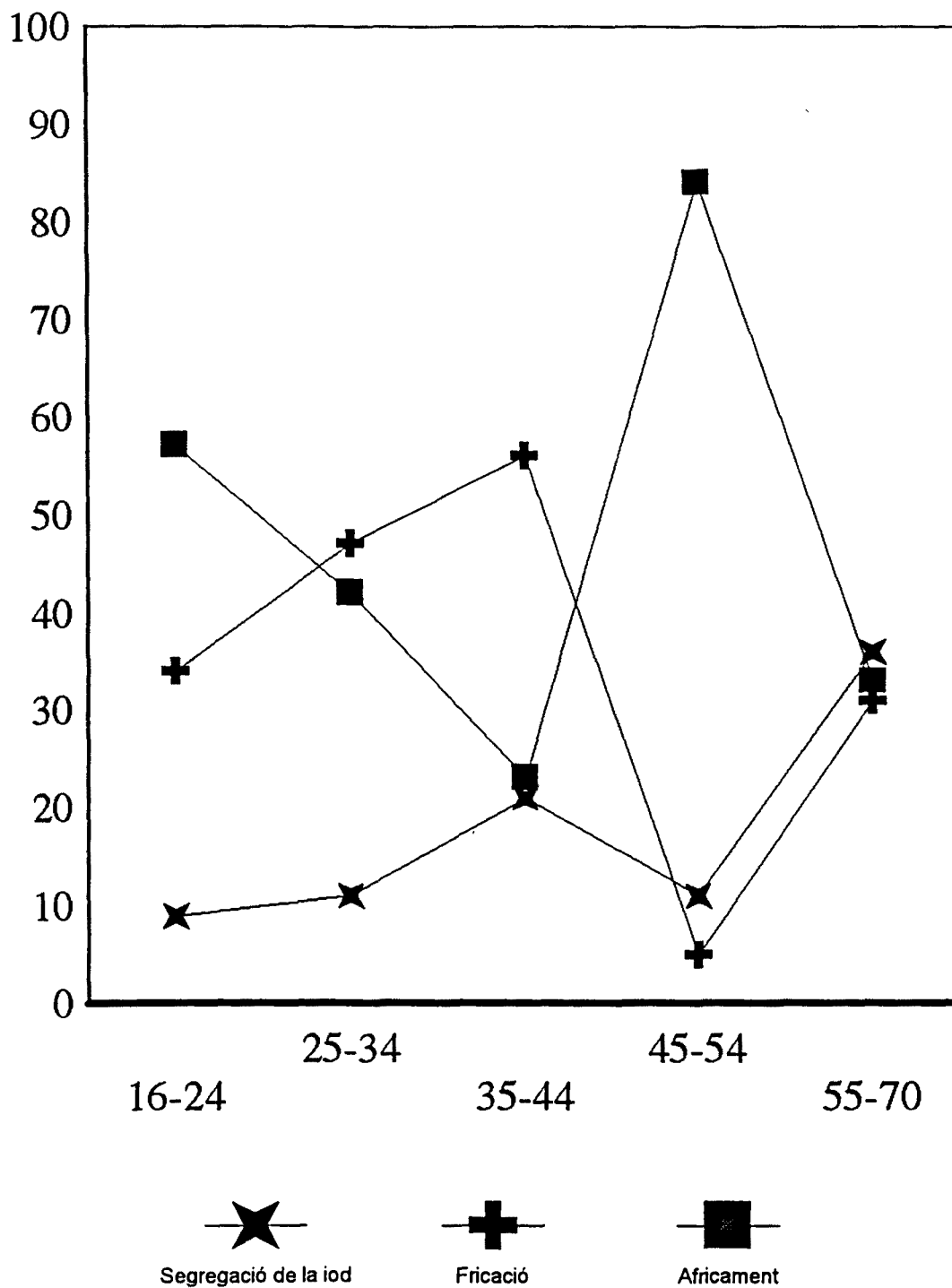
EDAT - ESTIL

Traducció

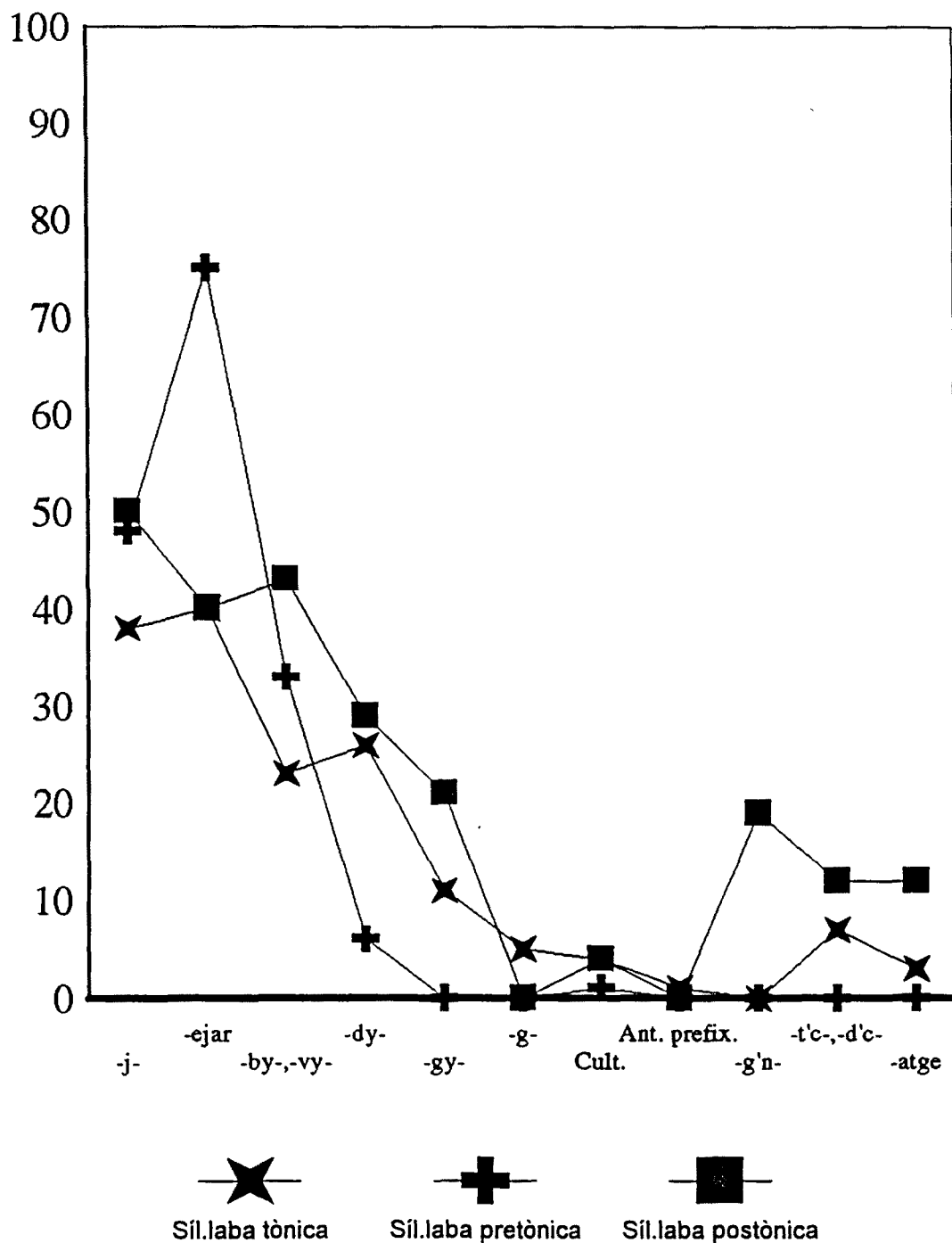
EDAT- ESTIL

Lectura

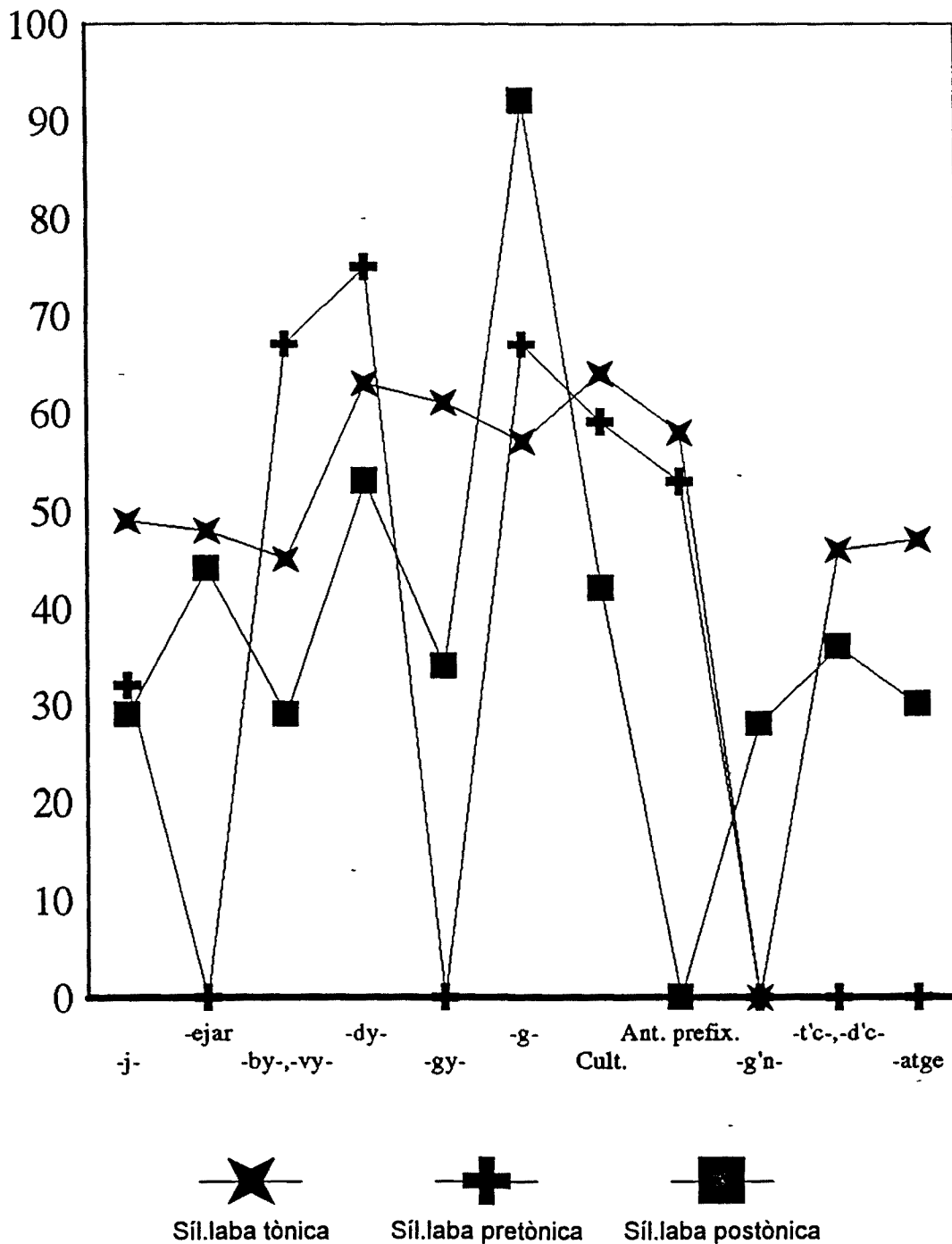
Etimologia-Posició sil.làbica

Segregació de la iod

Etimologia-Posició sil.làbica

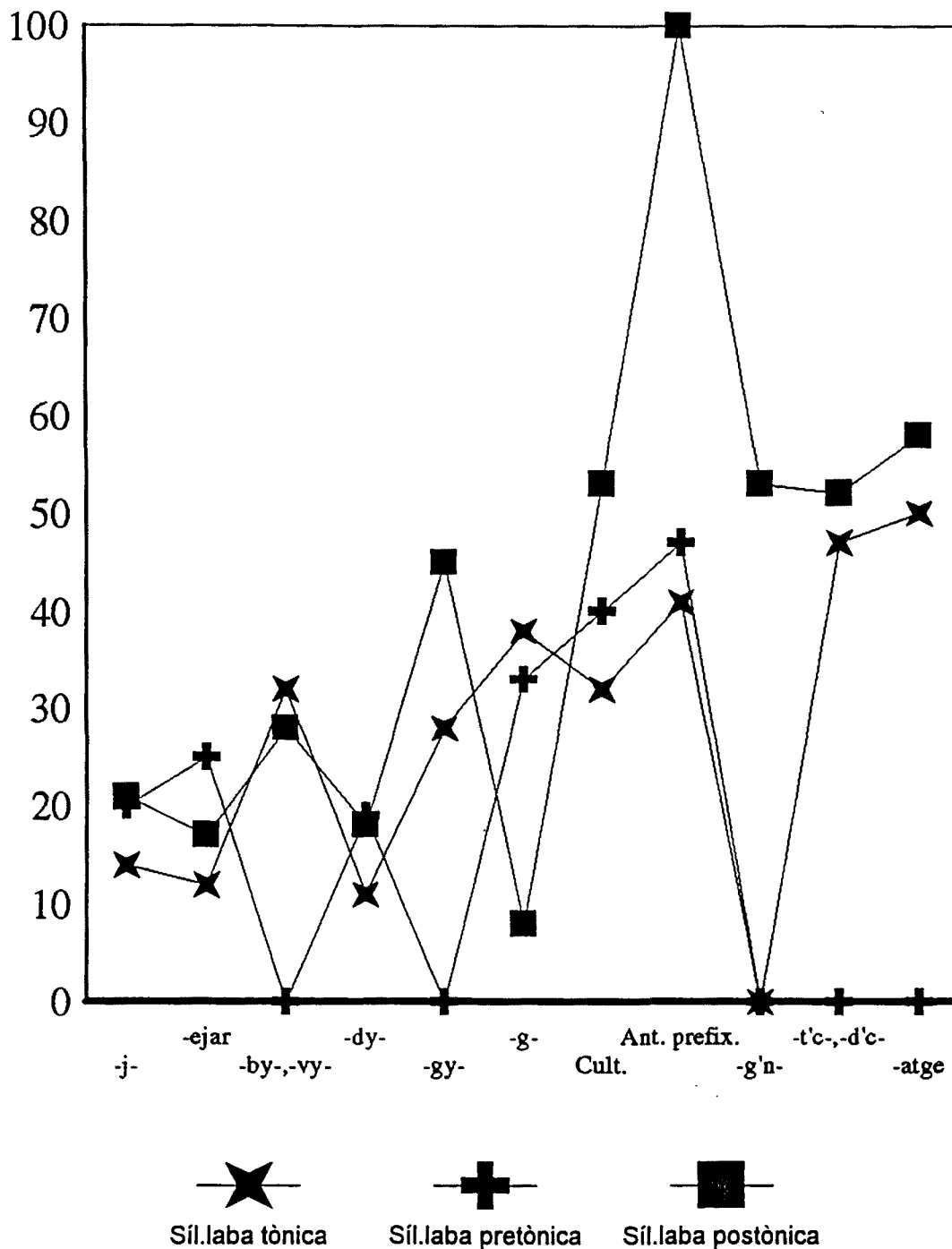
Fricació

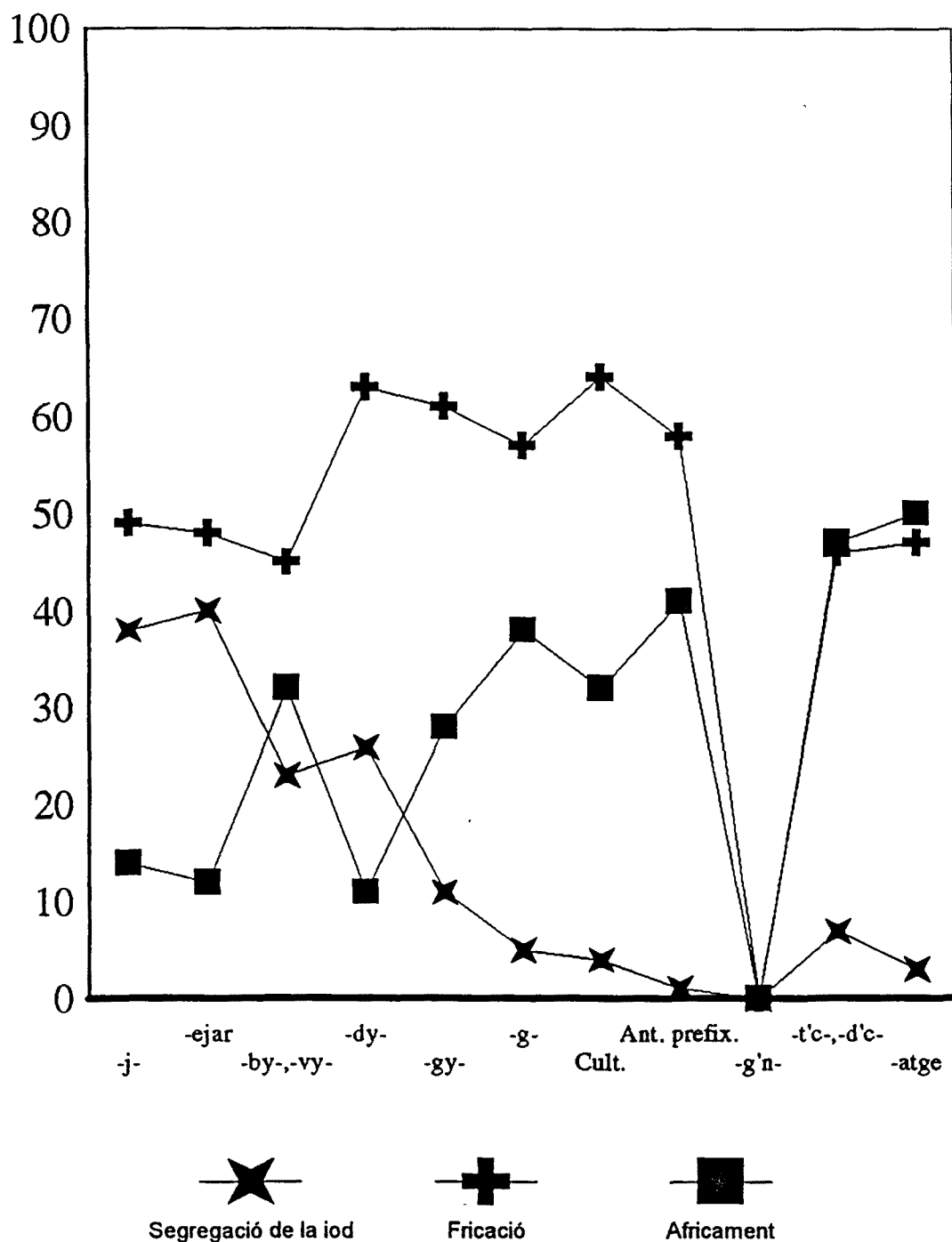
Etimologia-Posició síl.làbica

Africament

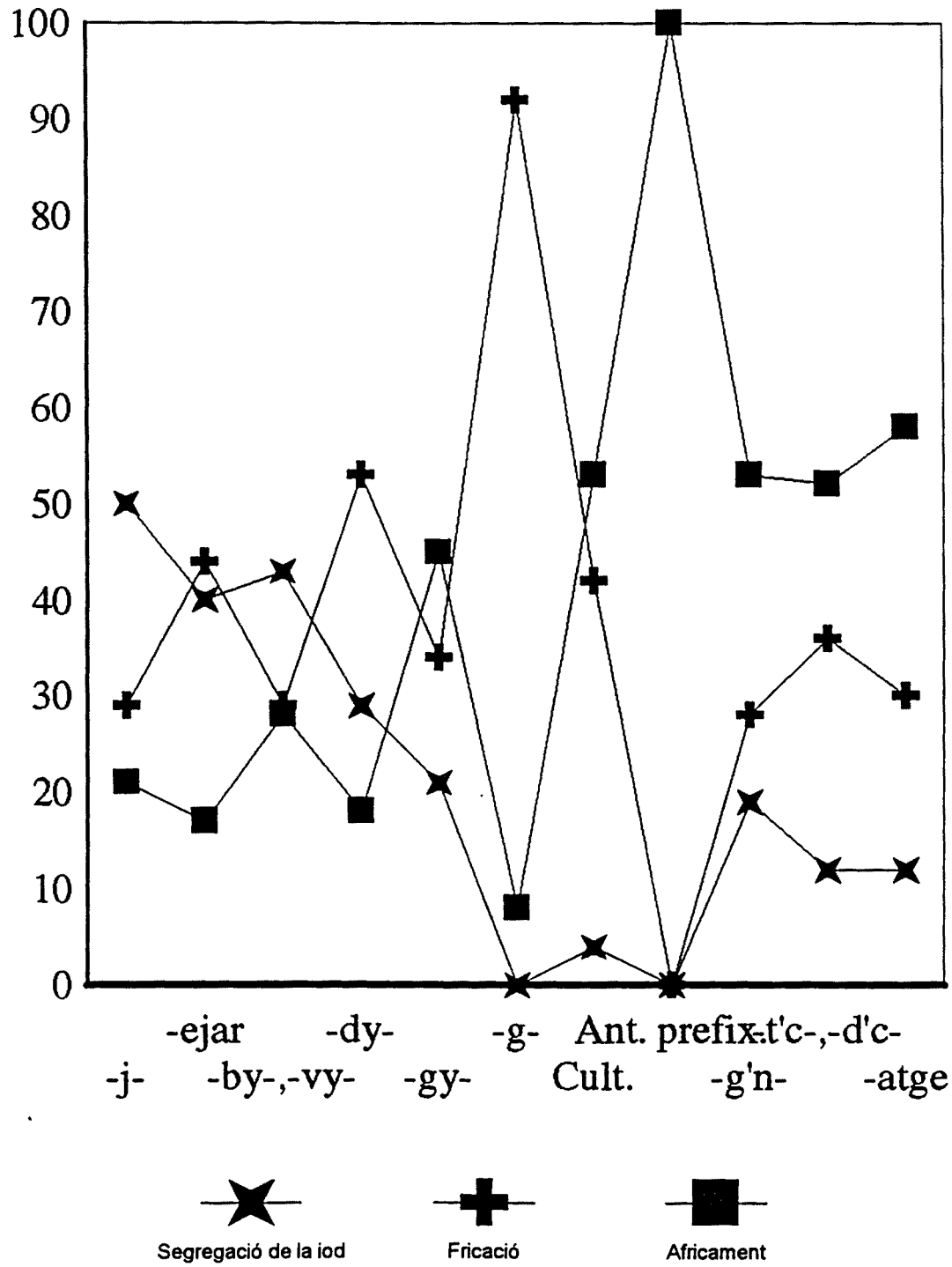
Etimologia-Posició sil.làbica

Síl.laba tònica

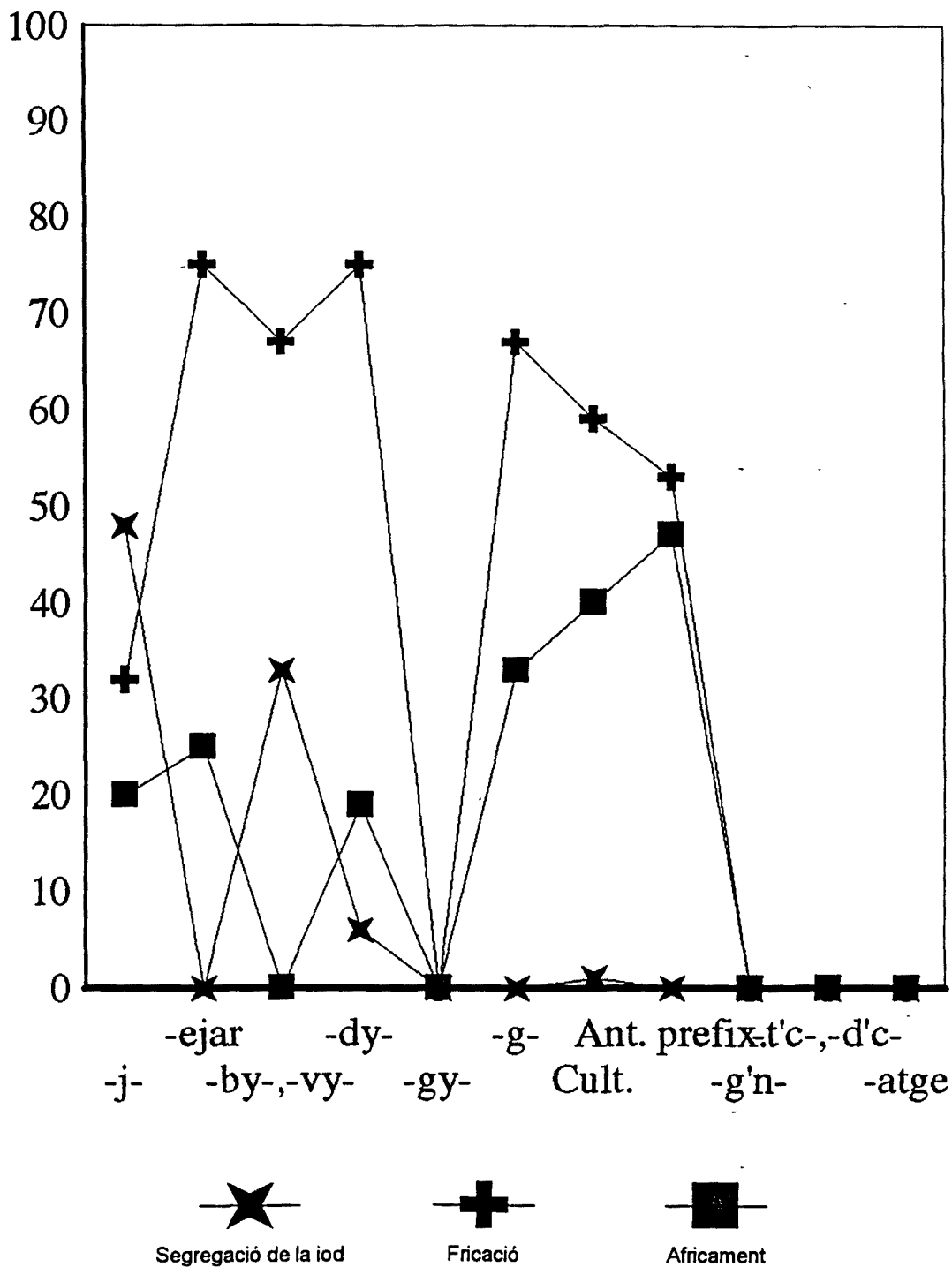
Etimologia-Posició Sil·làbica

*Síl.laba
pretònica*

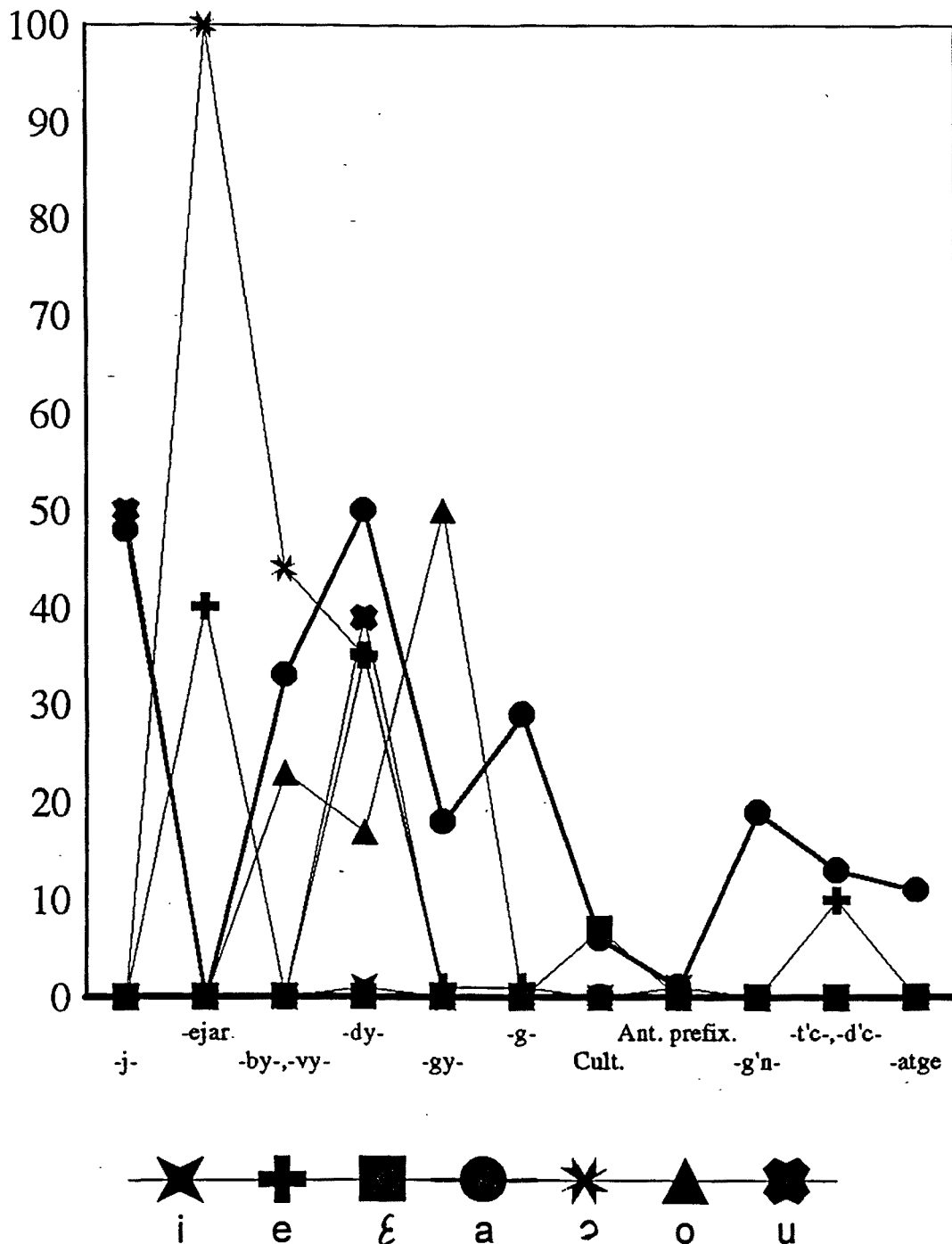
Etimologia-Posició Sil·làbica

*Síl.laba
postònica*

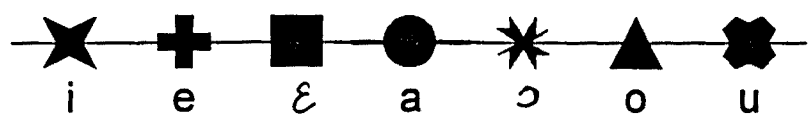
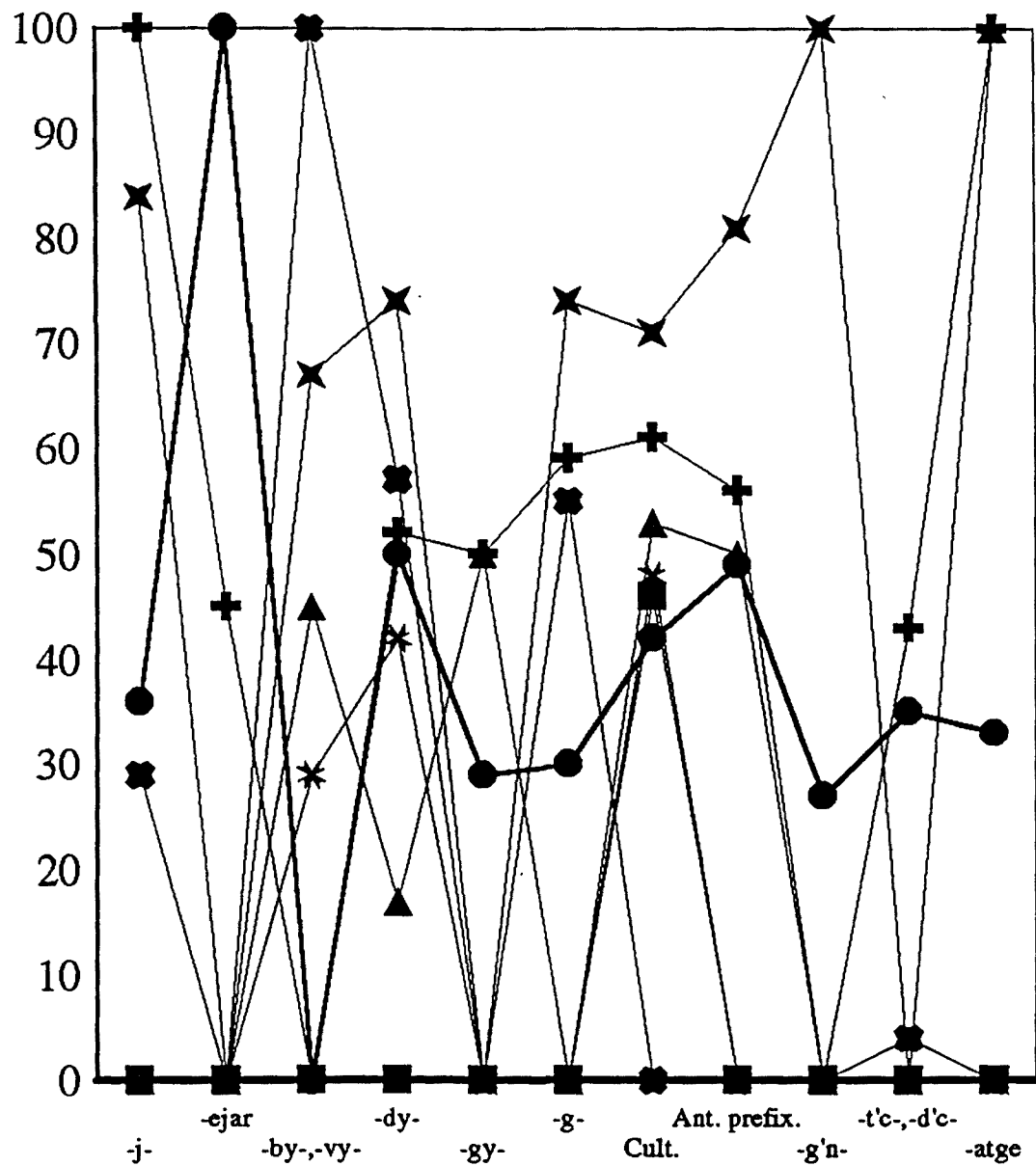
Etimologia-Context vocàlic anterior

Segregació de la iod

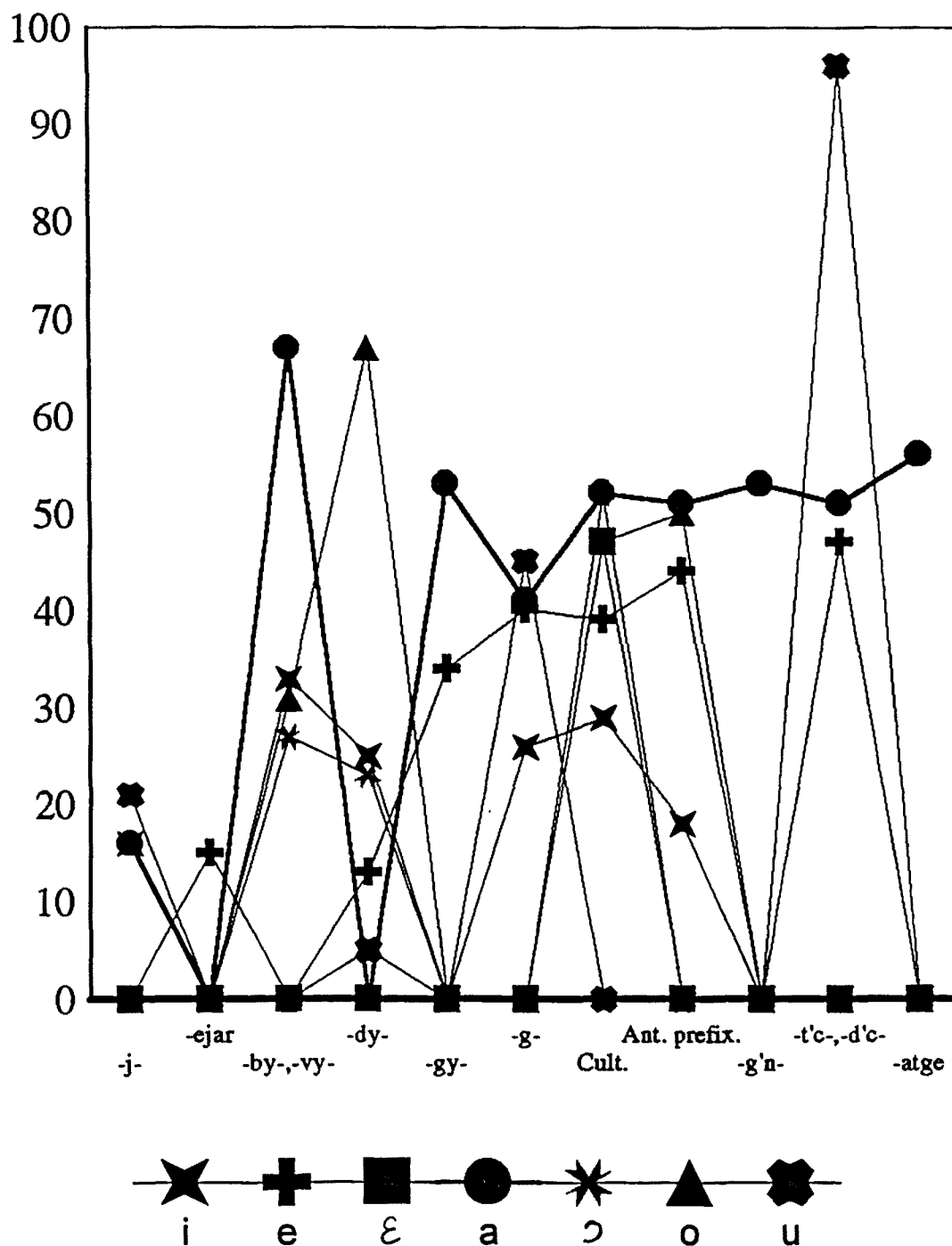
Etimologia-Context vocàlic anterior

Fricació

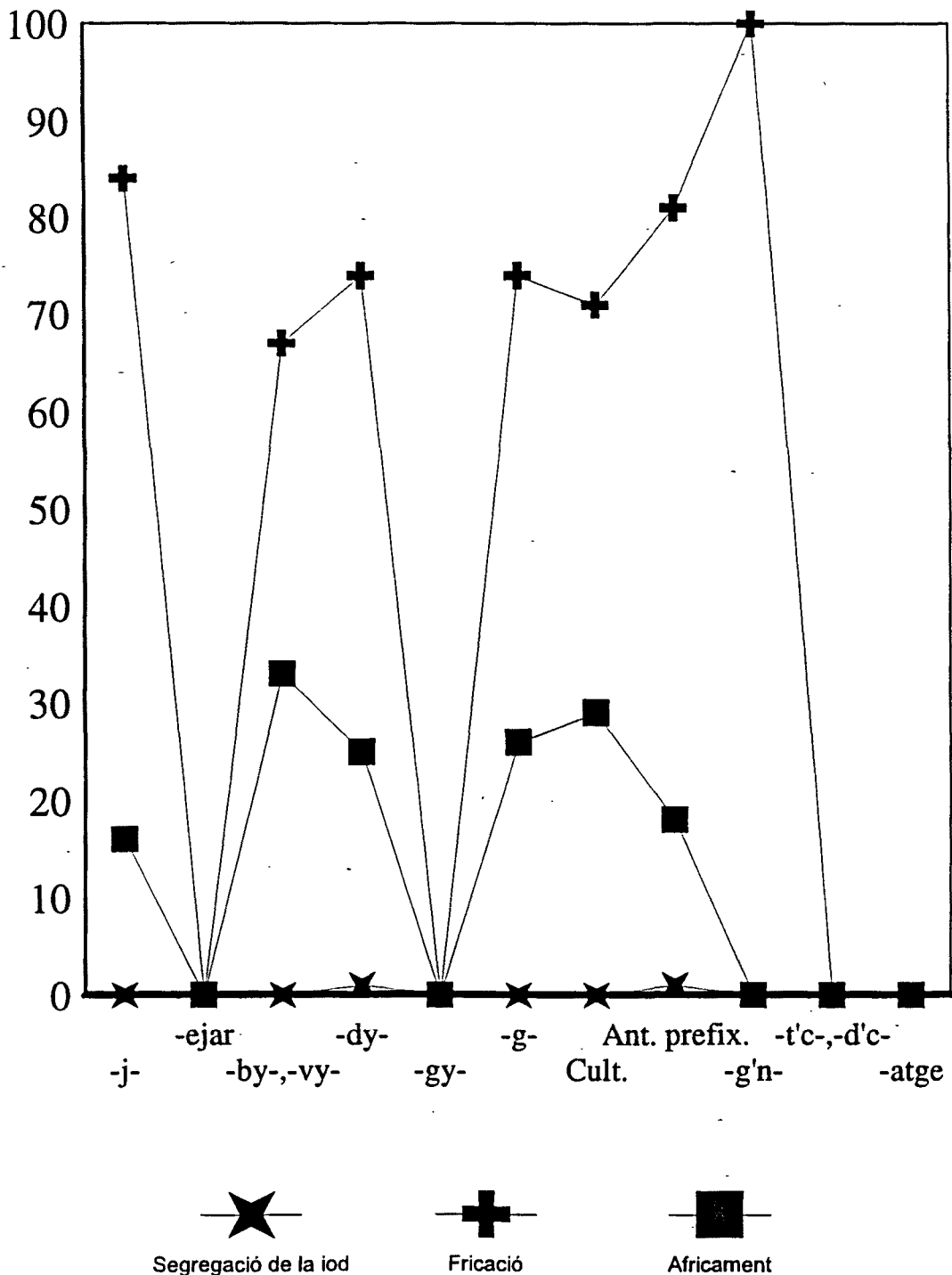
Etimologia-Context vocàlic anterior

Africament

Etimologia-Context vocàlic anterior

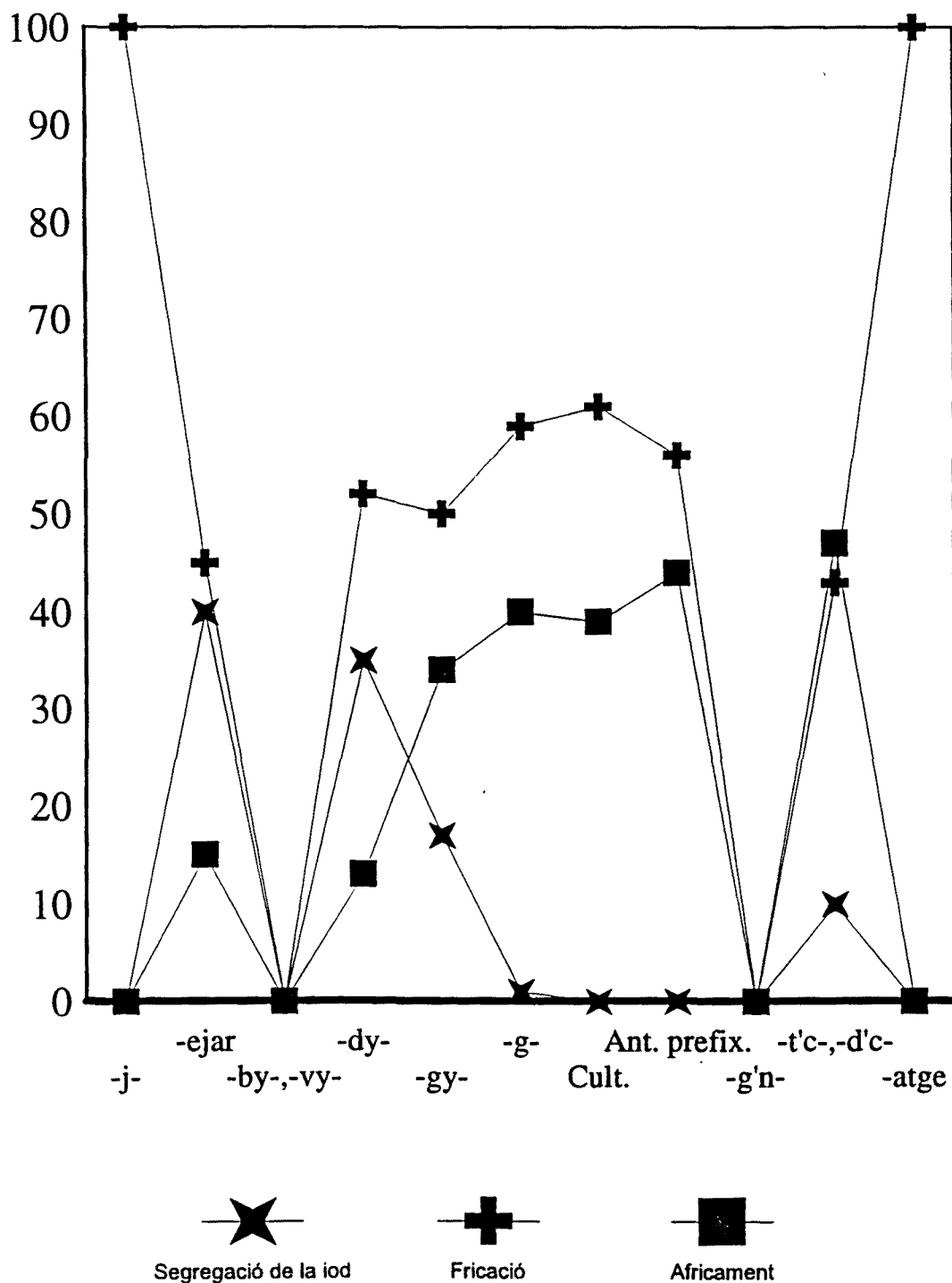
i

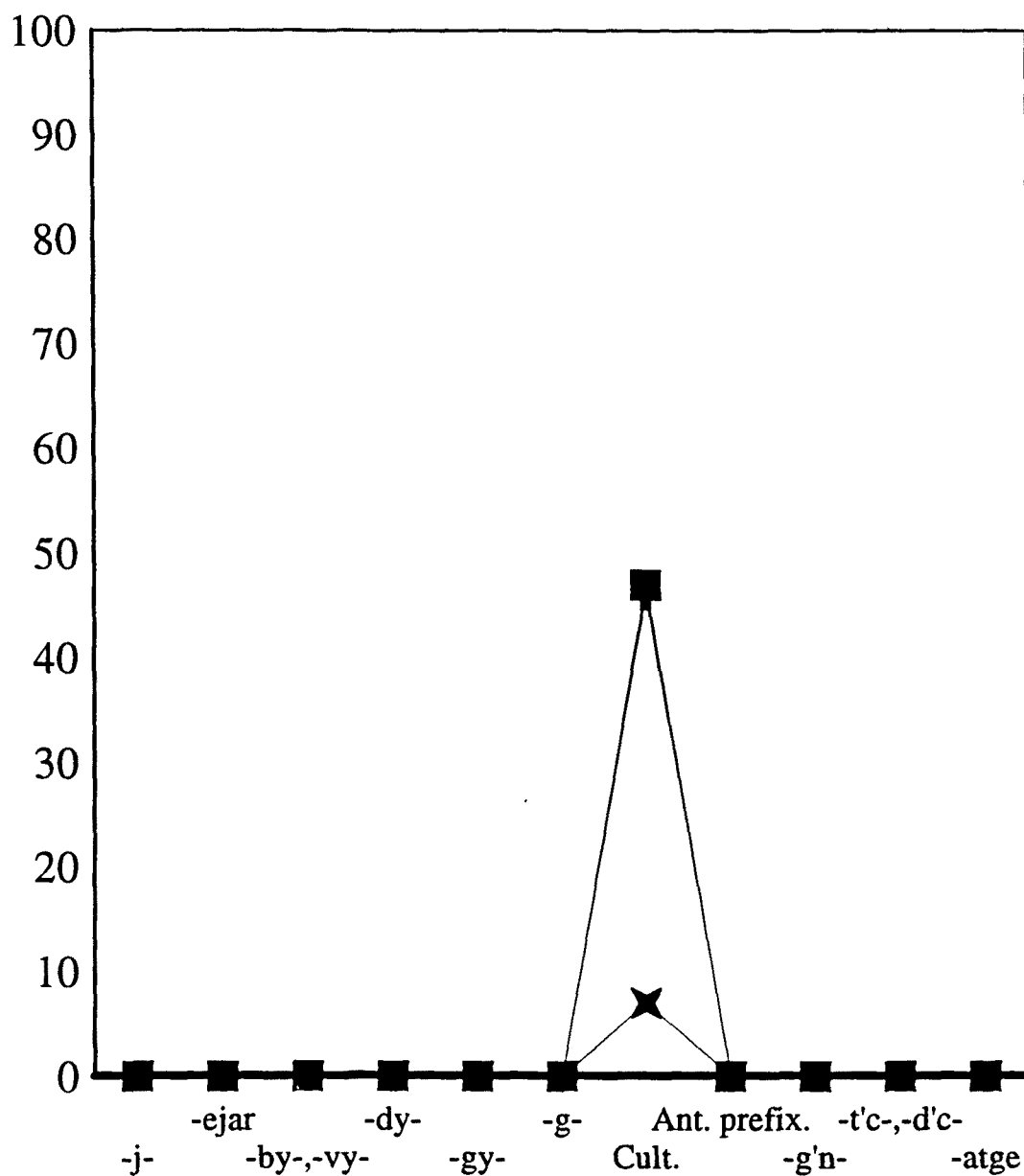
Etimologia-Context vocàlic anterior

e

Etimologia-Context vocàlic anterior

ɛ

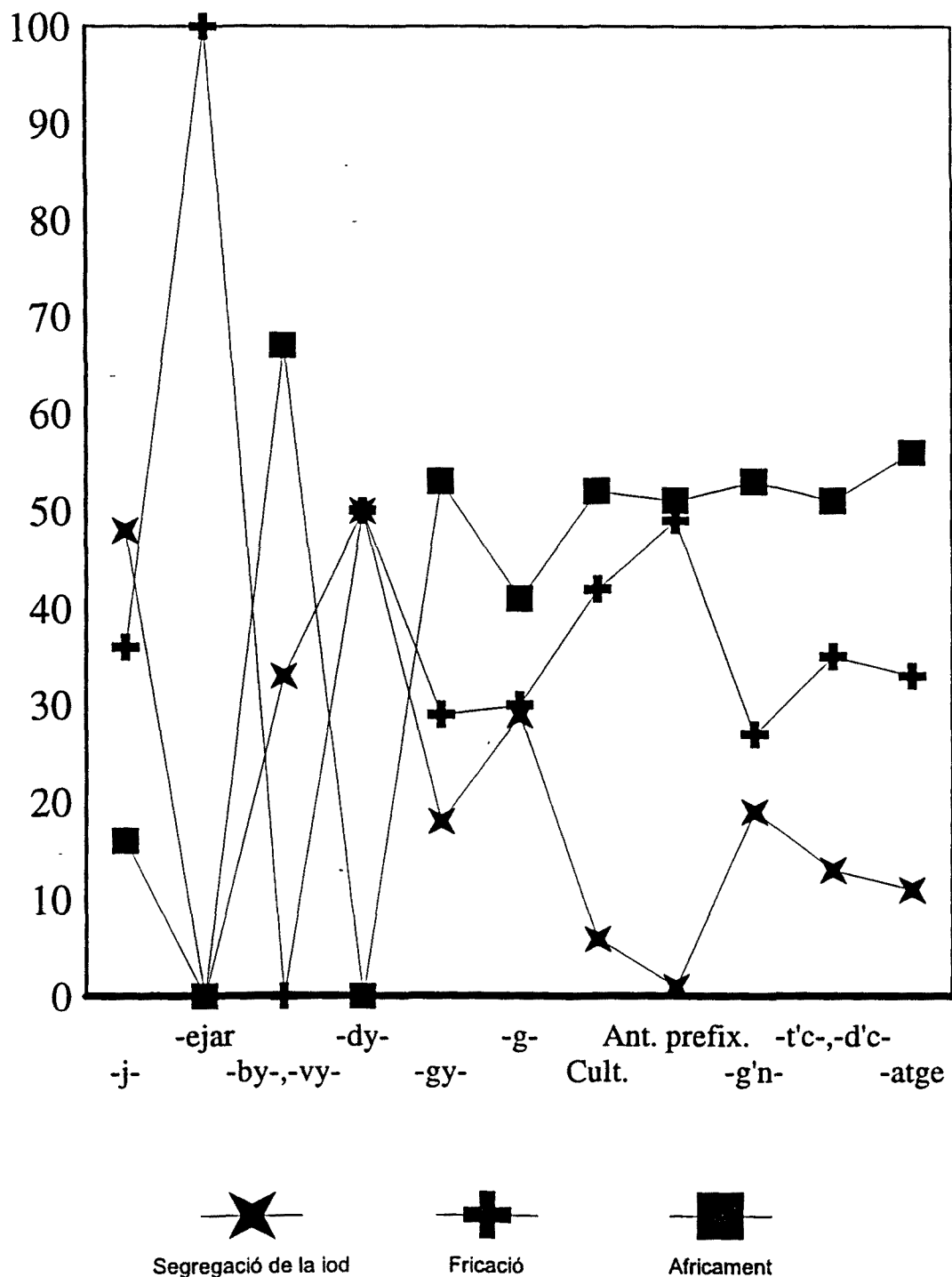
★
Segregació de la iod

✚
Fricació

■
Africament

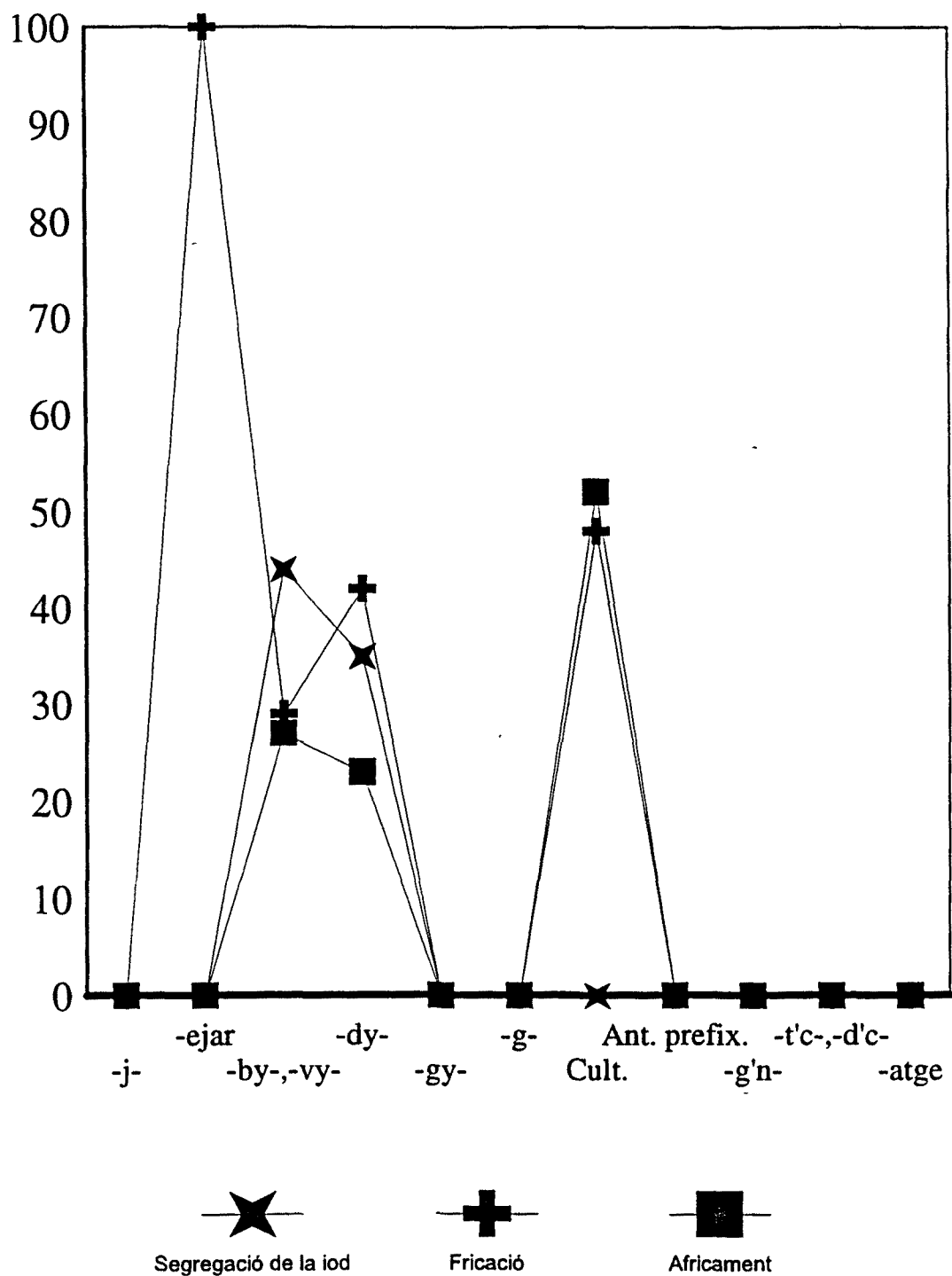
Etimologia-Context vocàlic anterior

a

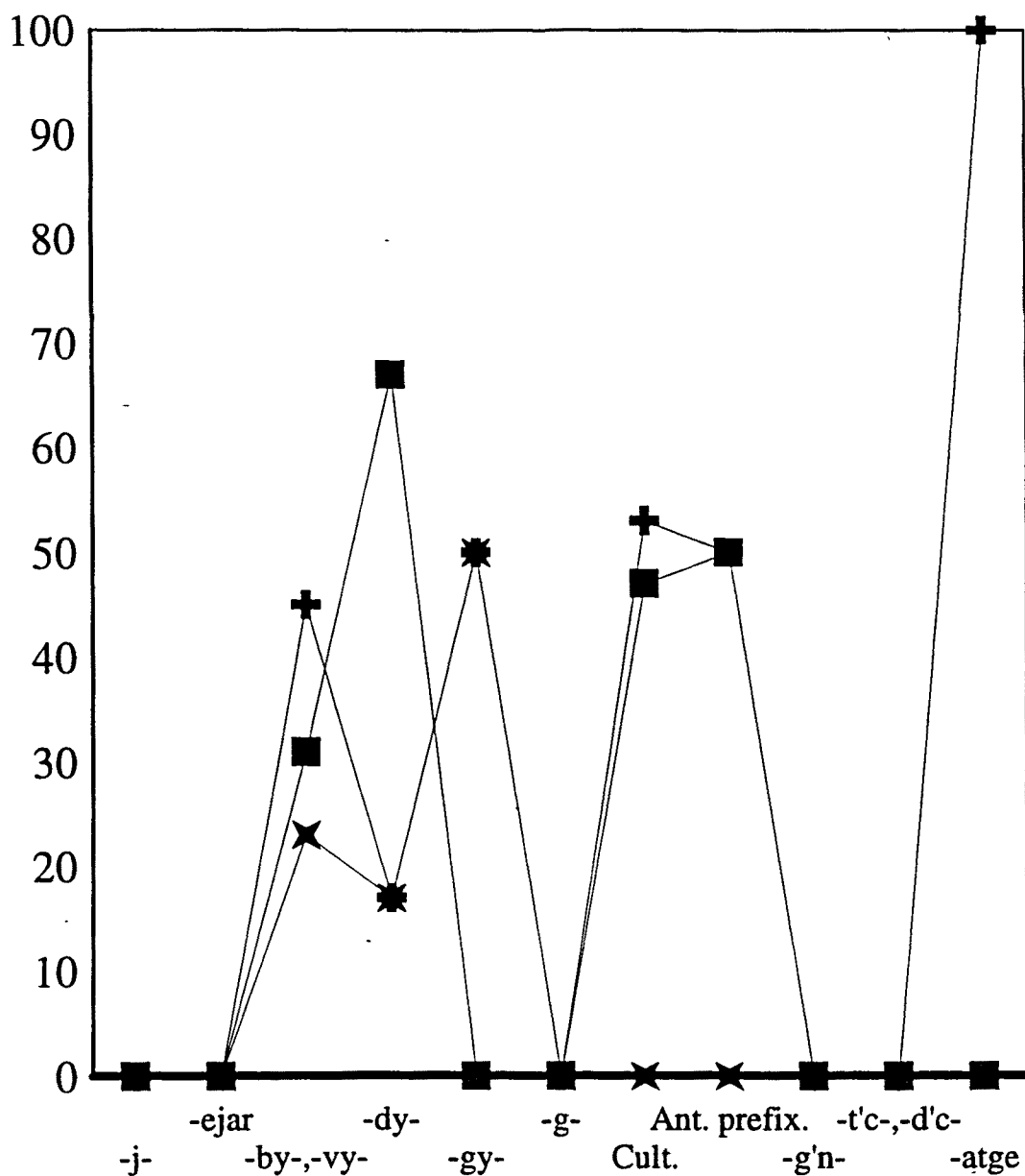
Etimologia-Context vocàlic anterior

2

Etimologia-Context vocàlic anterior

o

★
Segregació de la iod

+

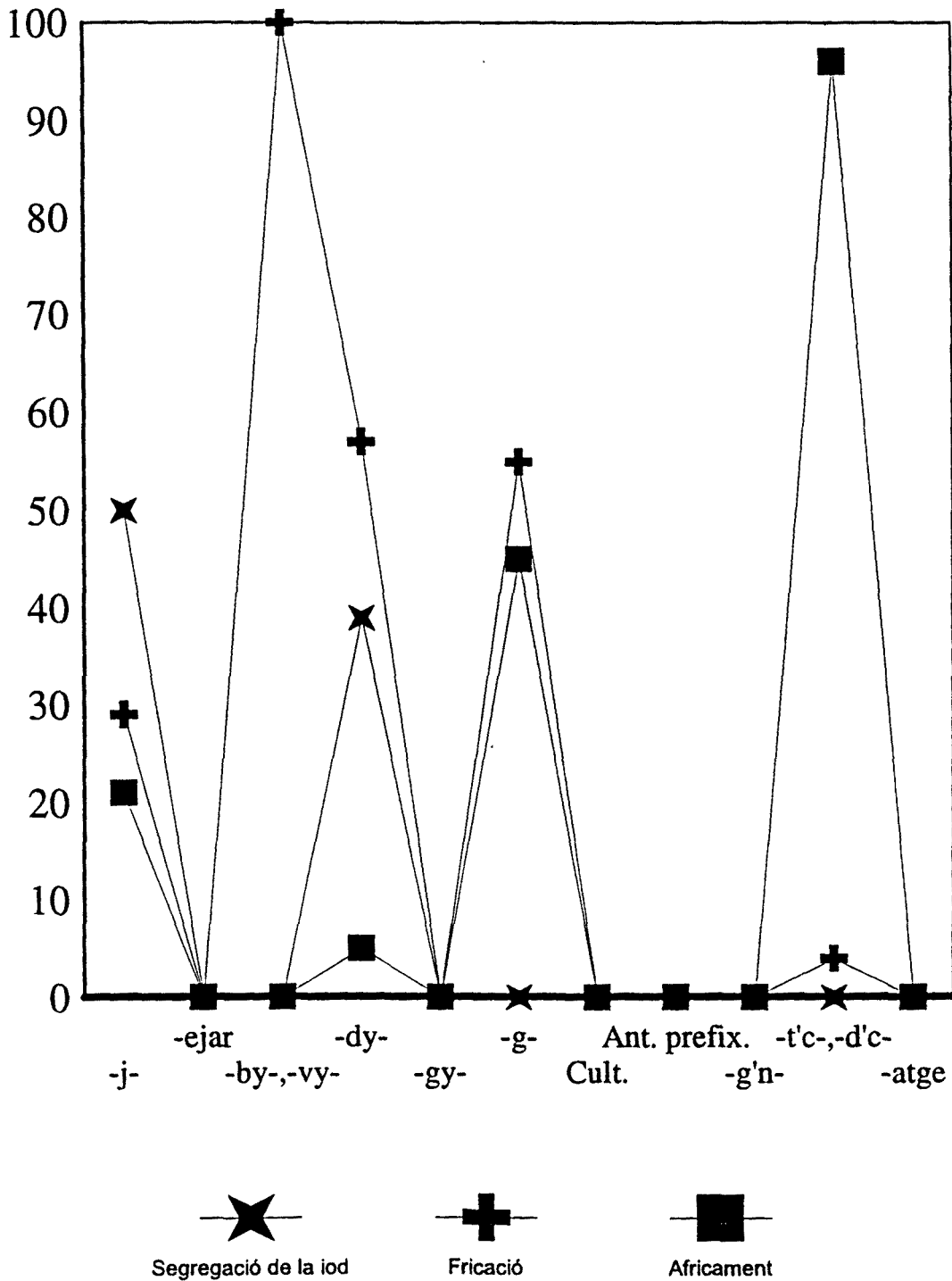
Fricació

■

Africament

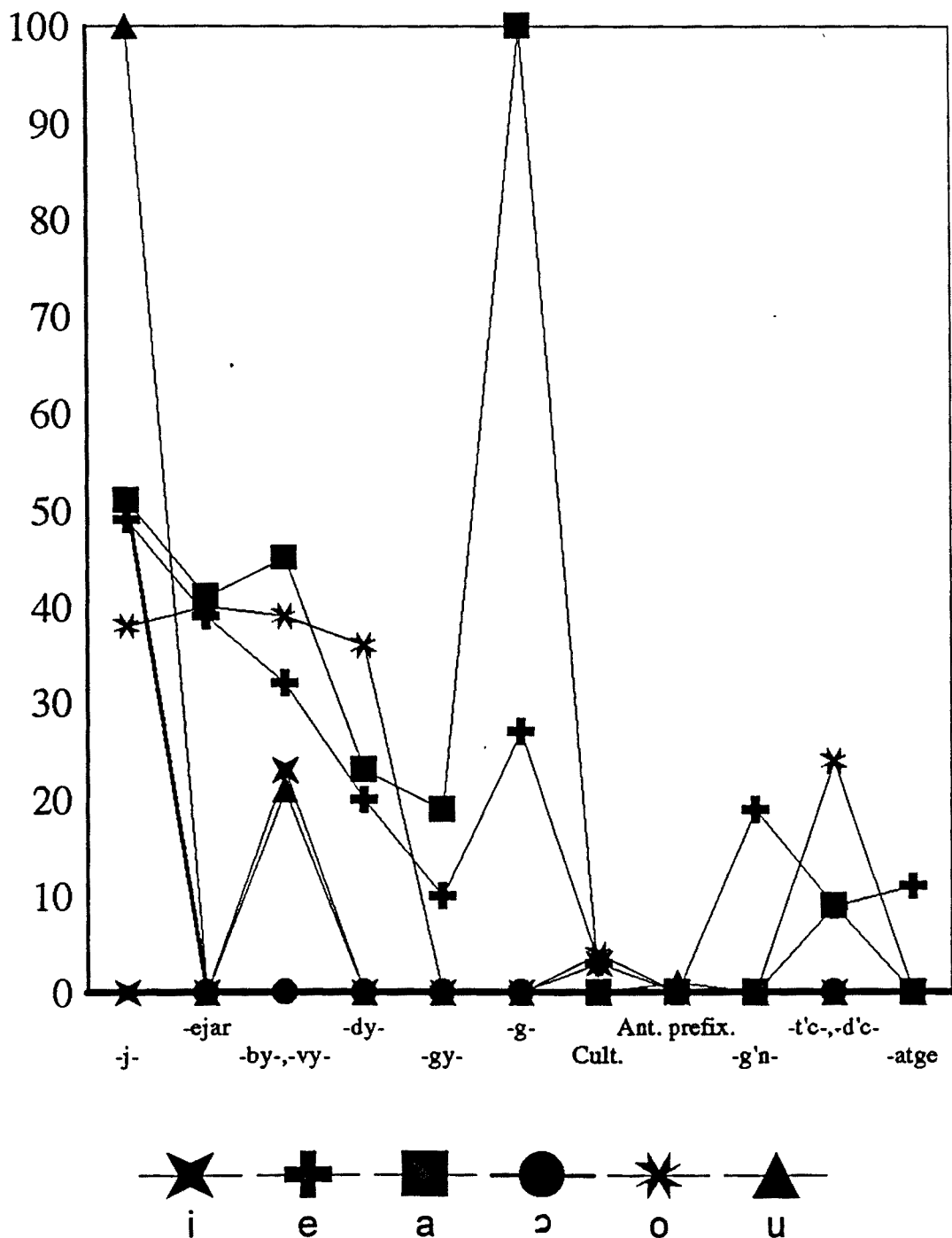
Etimologia-Context vocàlic anterior

u

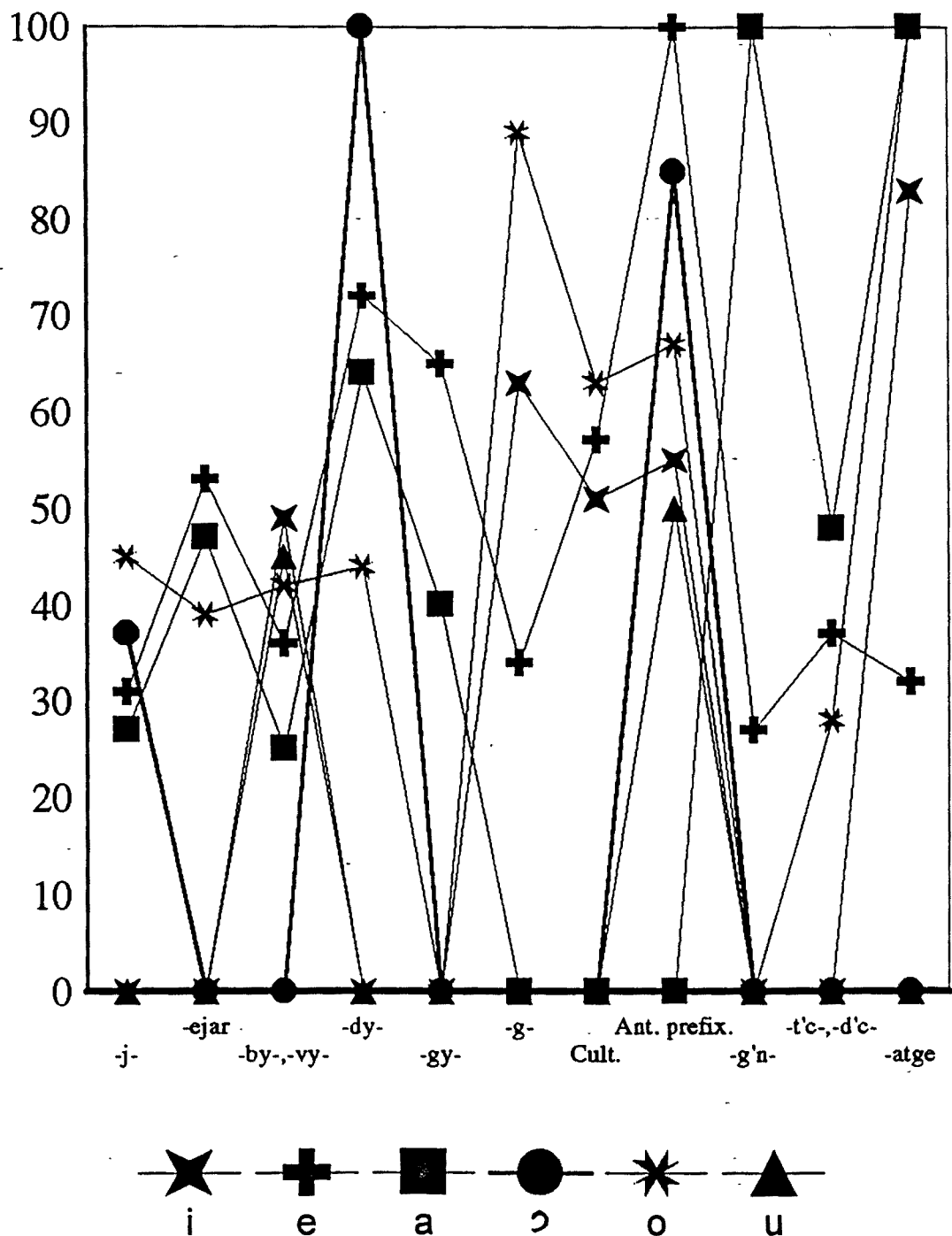
Etimologia-Context vocàlic posterior

Segregació de la iod

Etimologia-Context vocàlic posterior

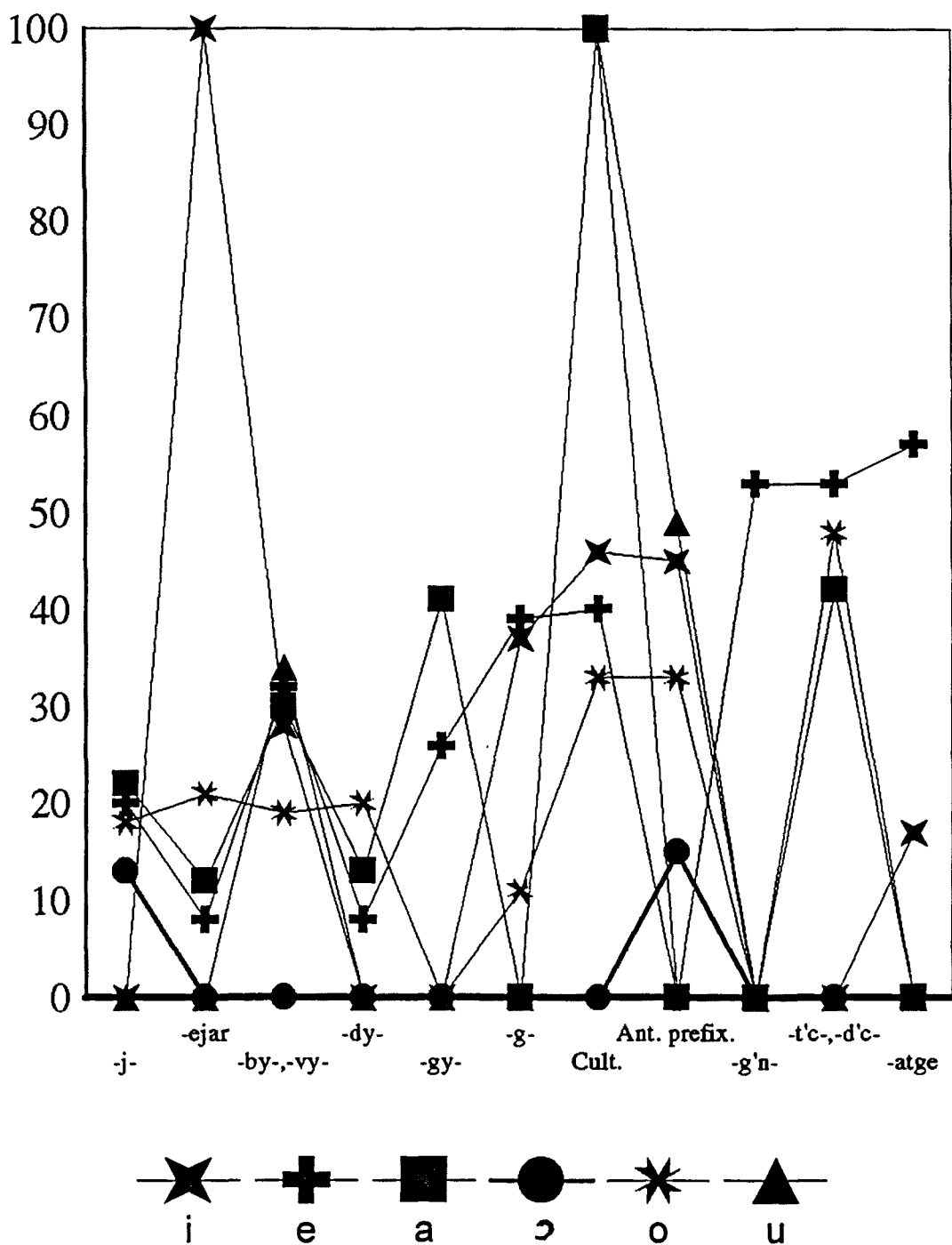
Fricació

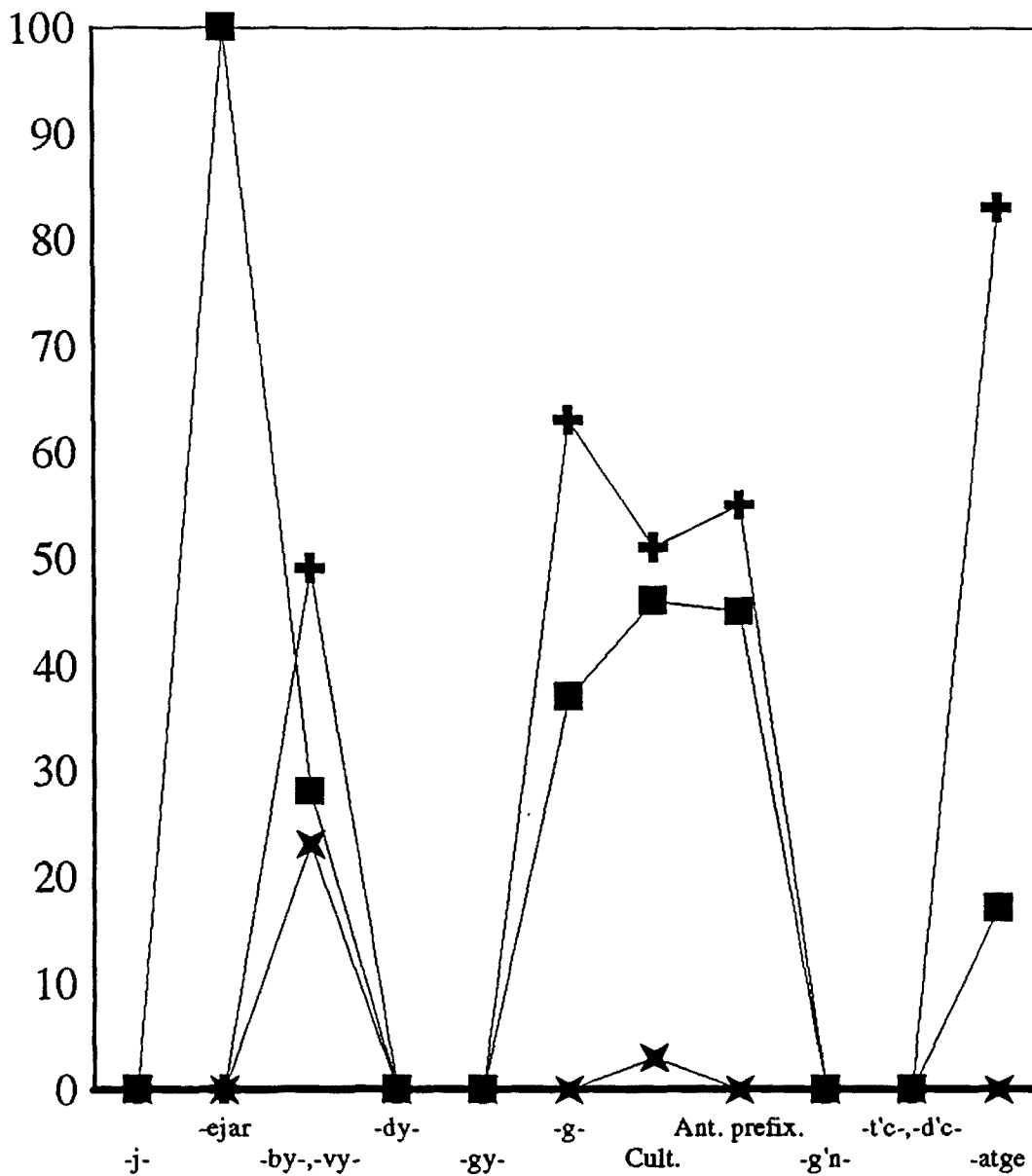
Etimologia-Context vocàlic posterior

Africament

Etimologia-Context vocàlic posterior

i

★
Segregació de la iod

+

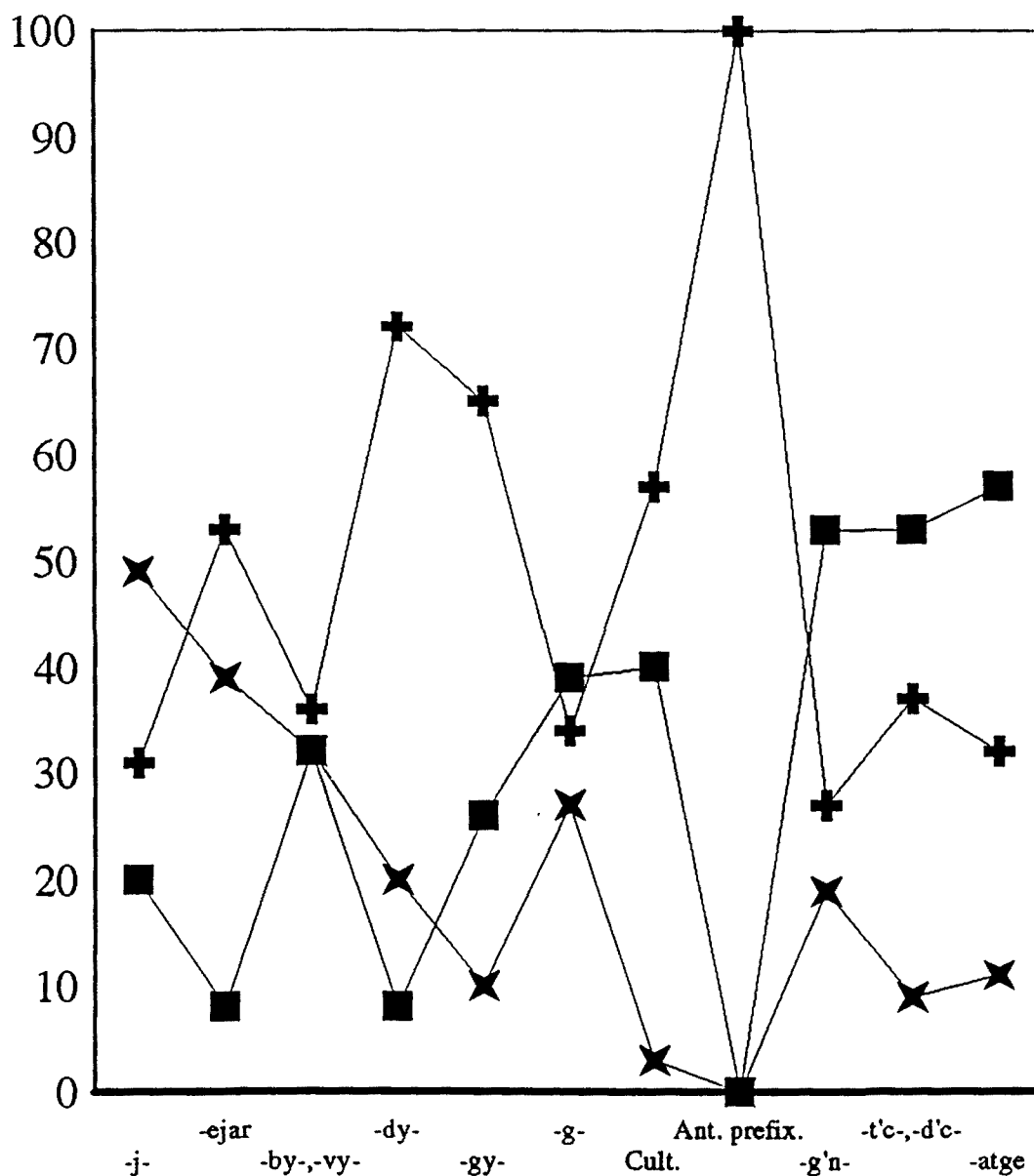
Fricació

■

Africament

Etimologia-Context vocàlic posterior

e

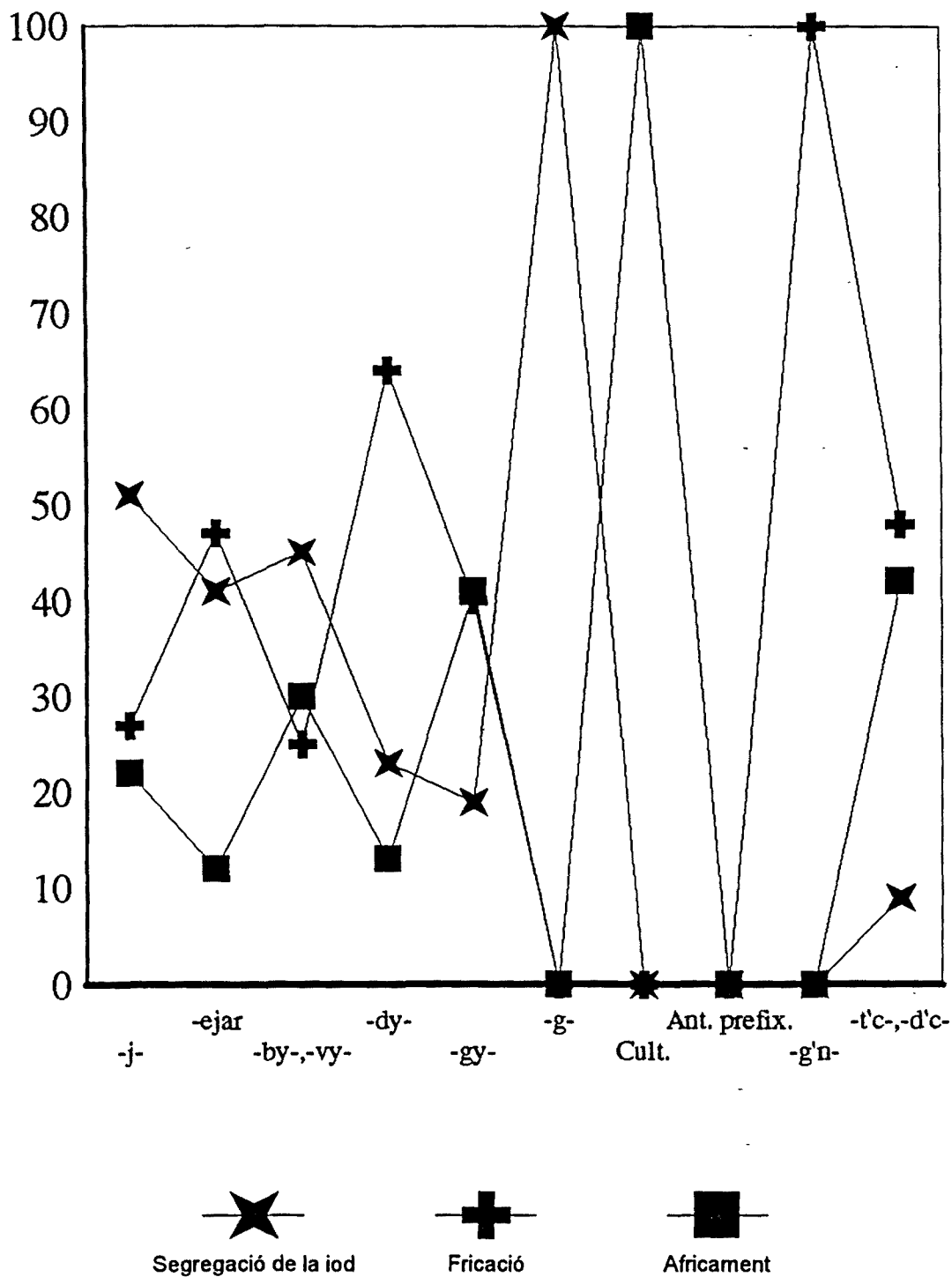
★
Segregació de la iod

✚
Fricació

■
Africament

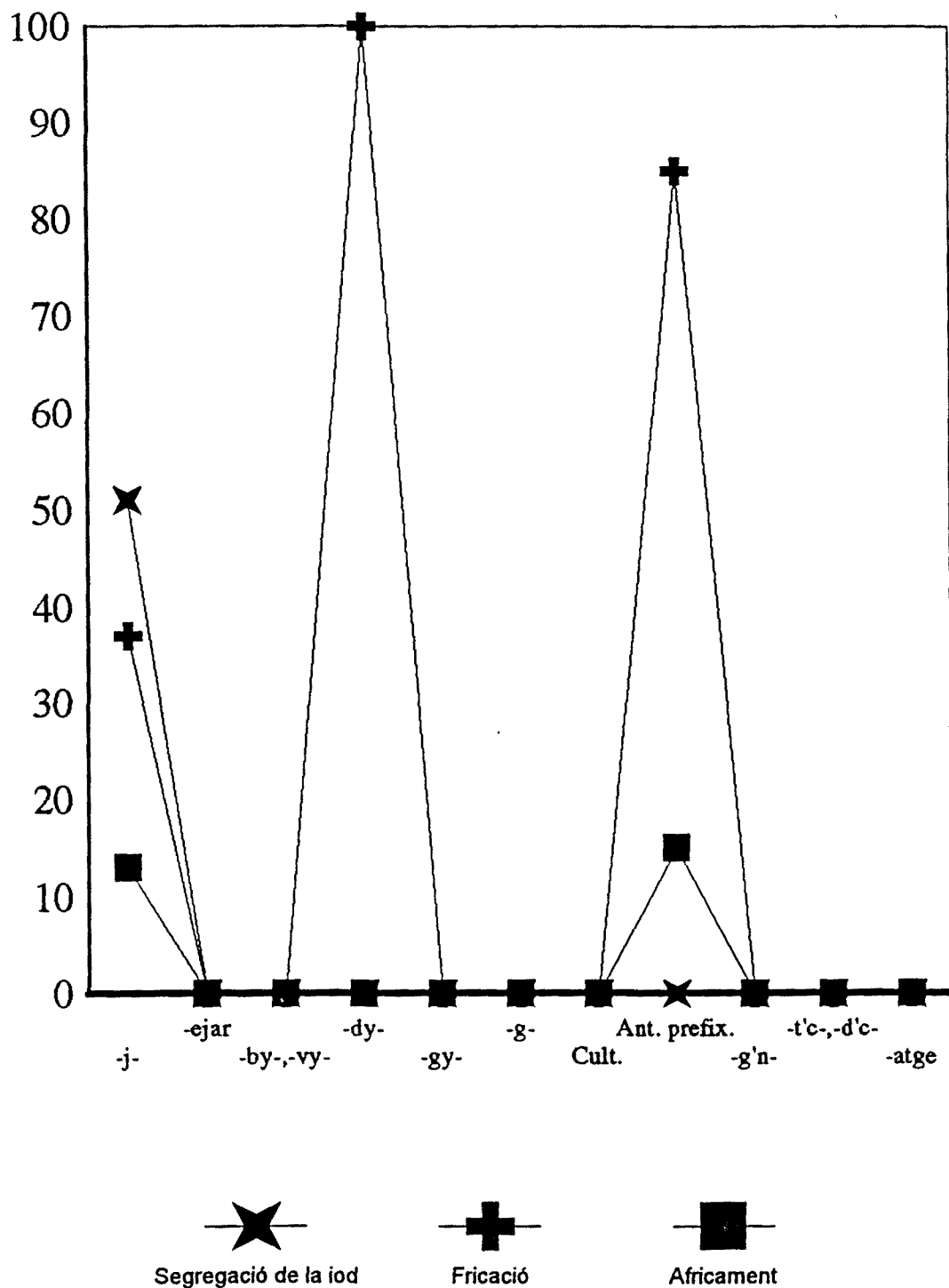
Etimologia-Context vocàlic posterior

a

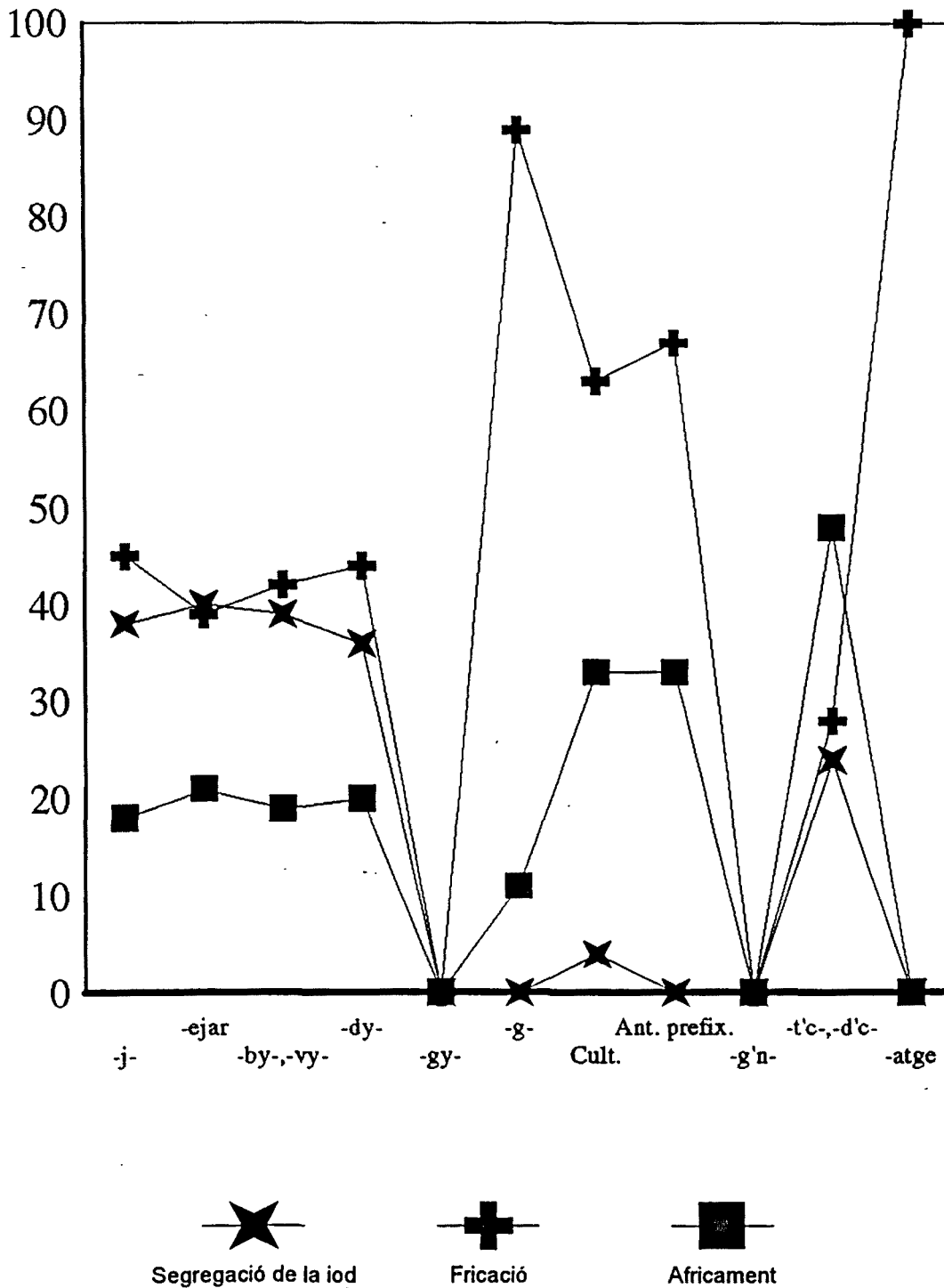
Etimologia-Context vocàlic posterior

3

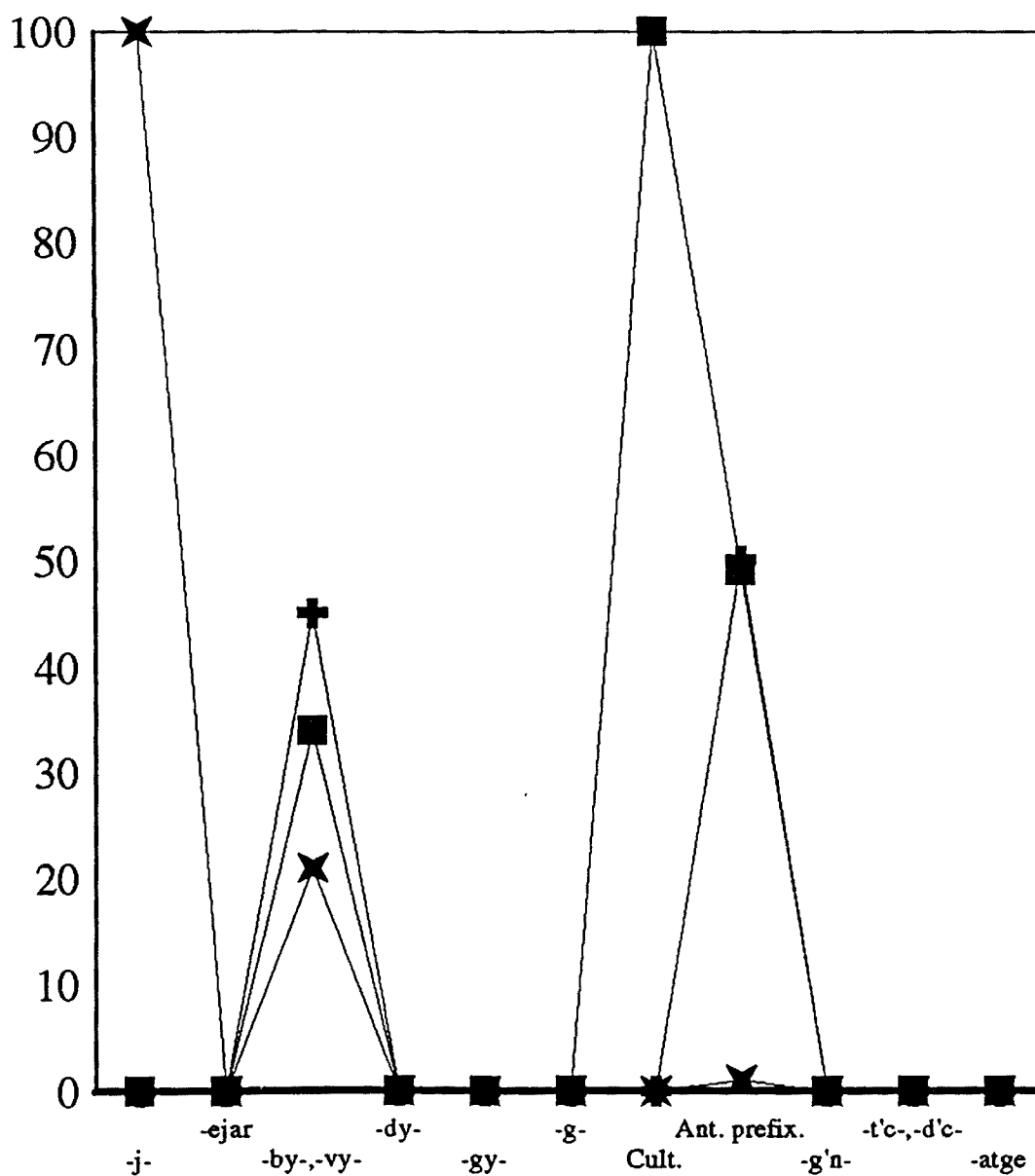
Etimologia-Context vocàlic posterior

o

Ètimologia-Context vocàlic posterior

u

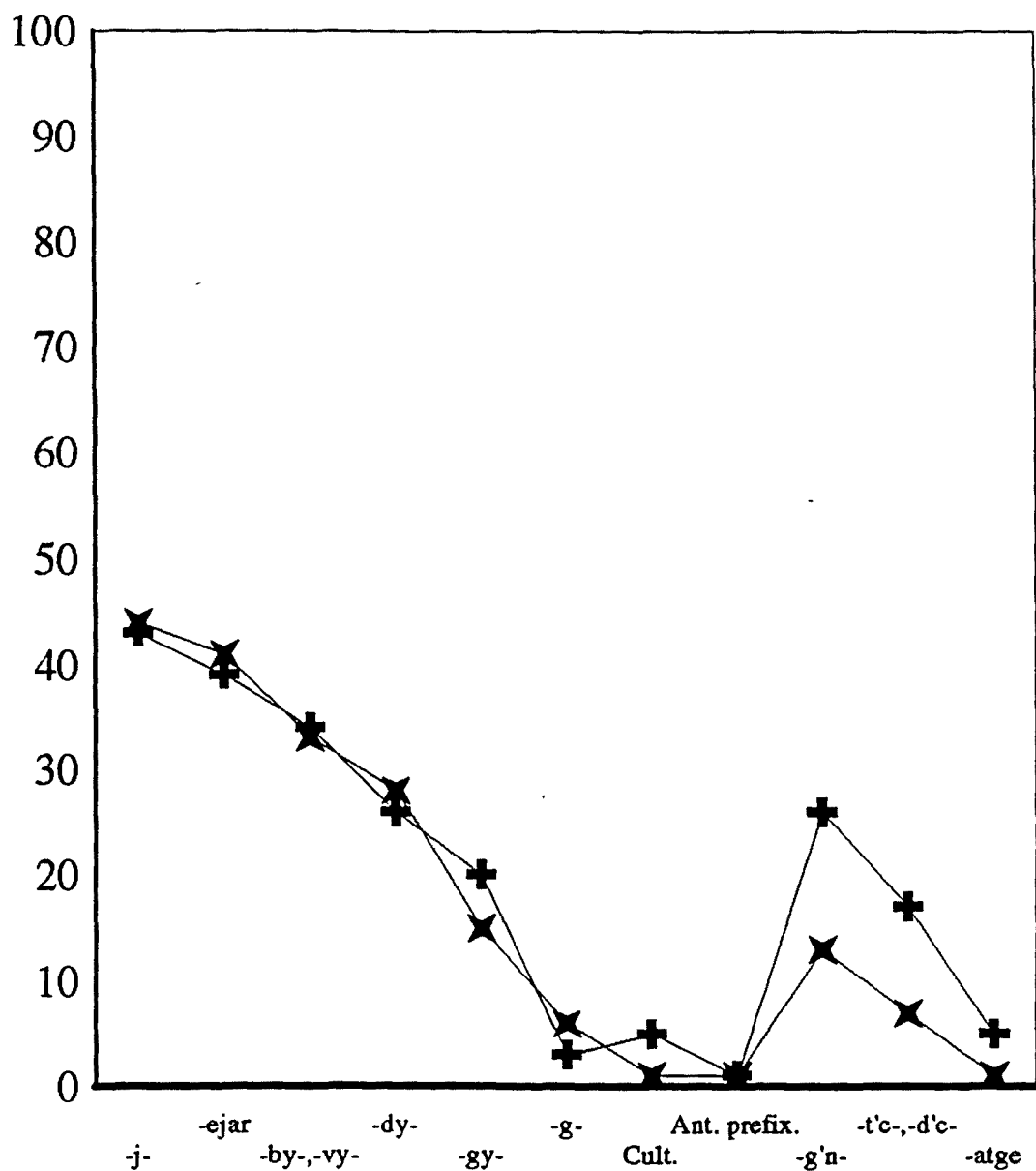
★
Segregació de la iod

✚
Fricació

■
Africament

Etimologia-Sexe

Segregació de la iod

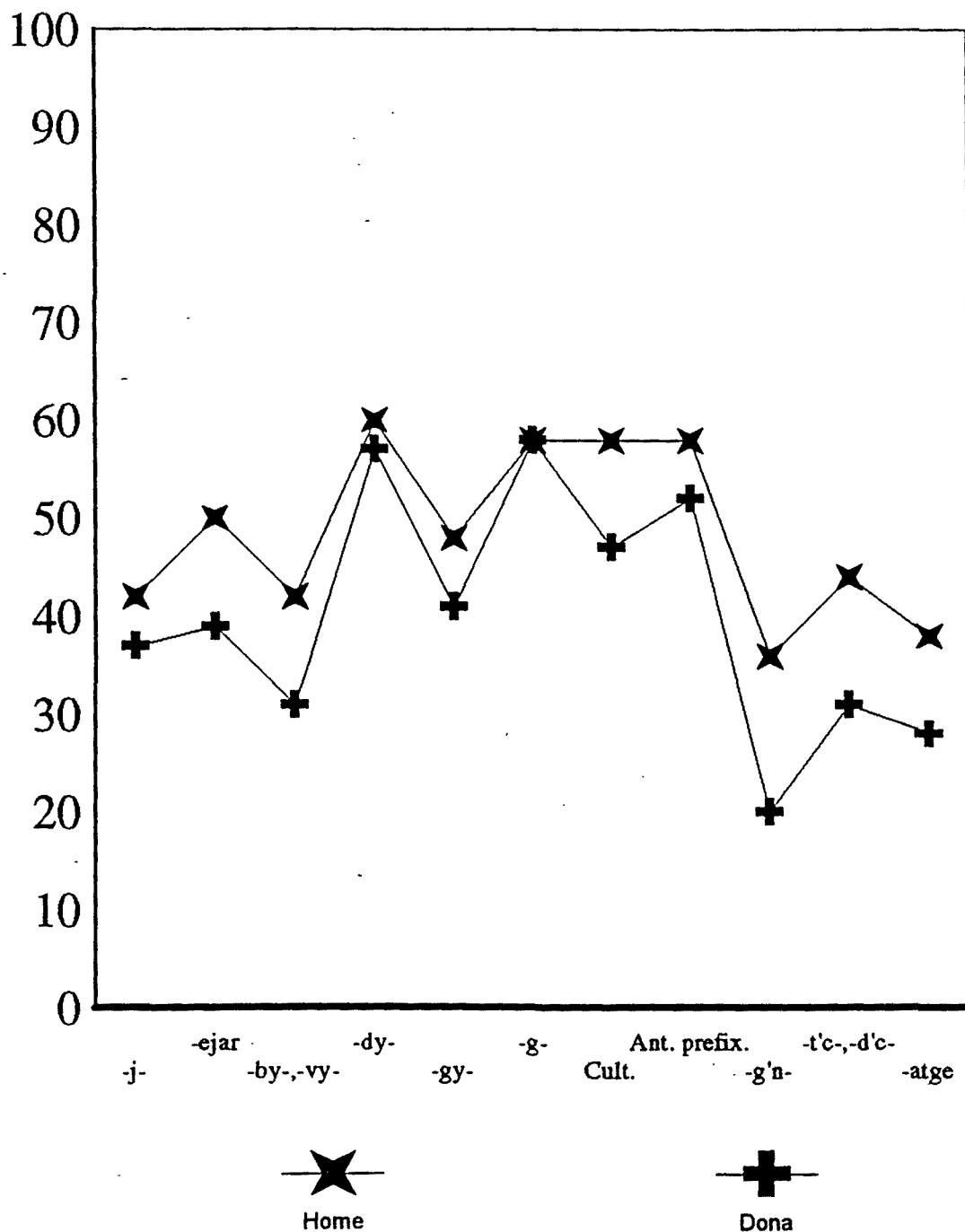
★
Home

✚
Dona

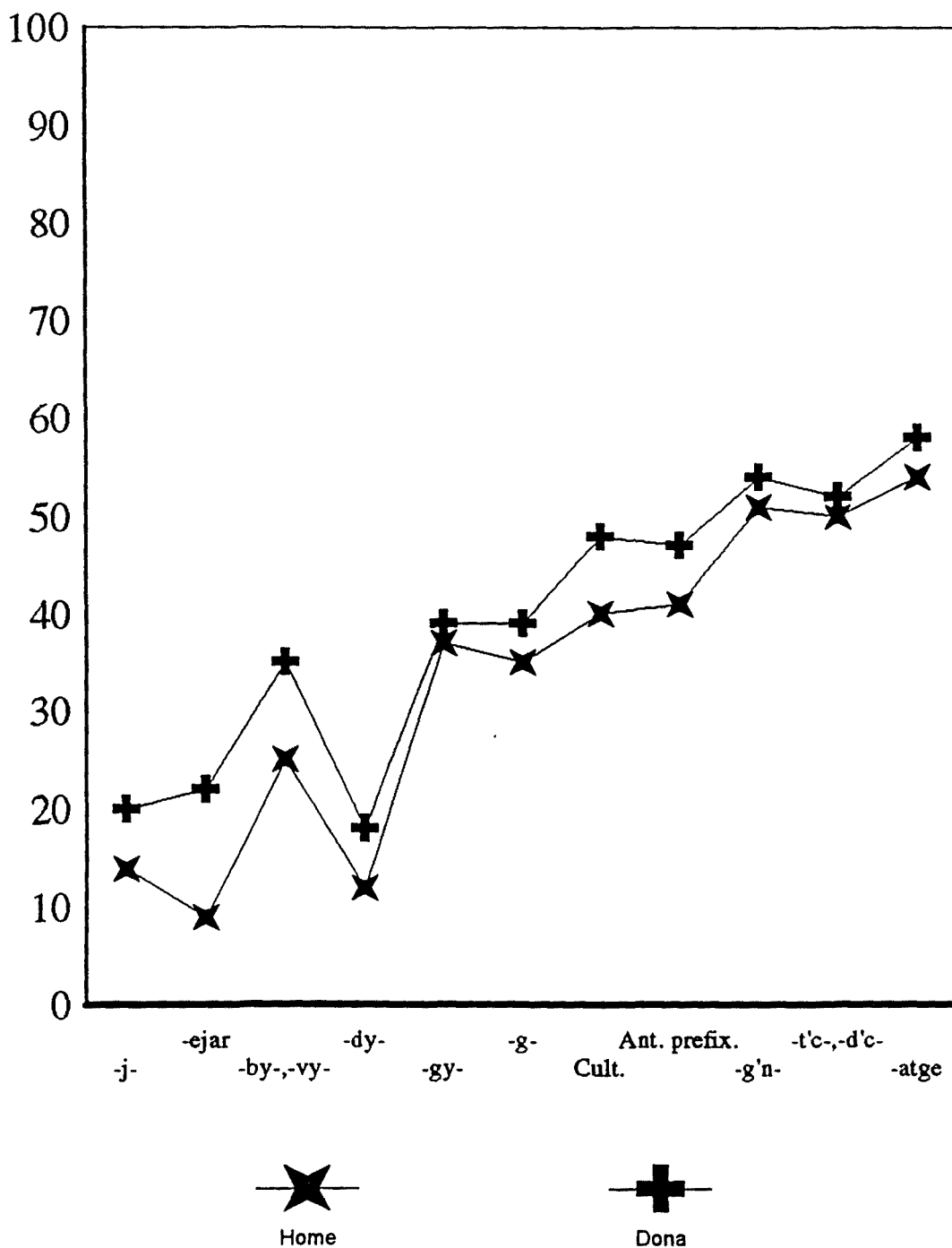
Etimologia-Sexe

Fricació

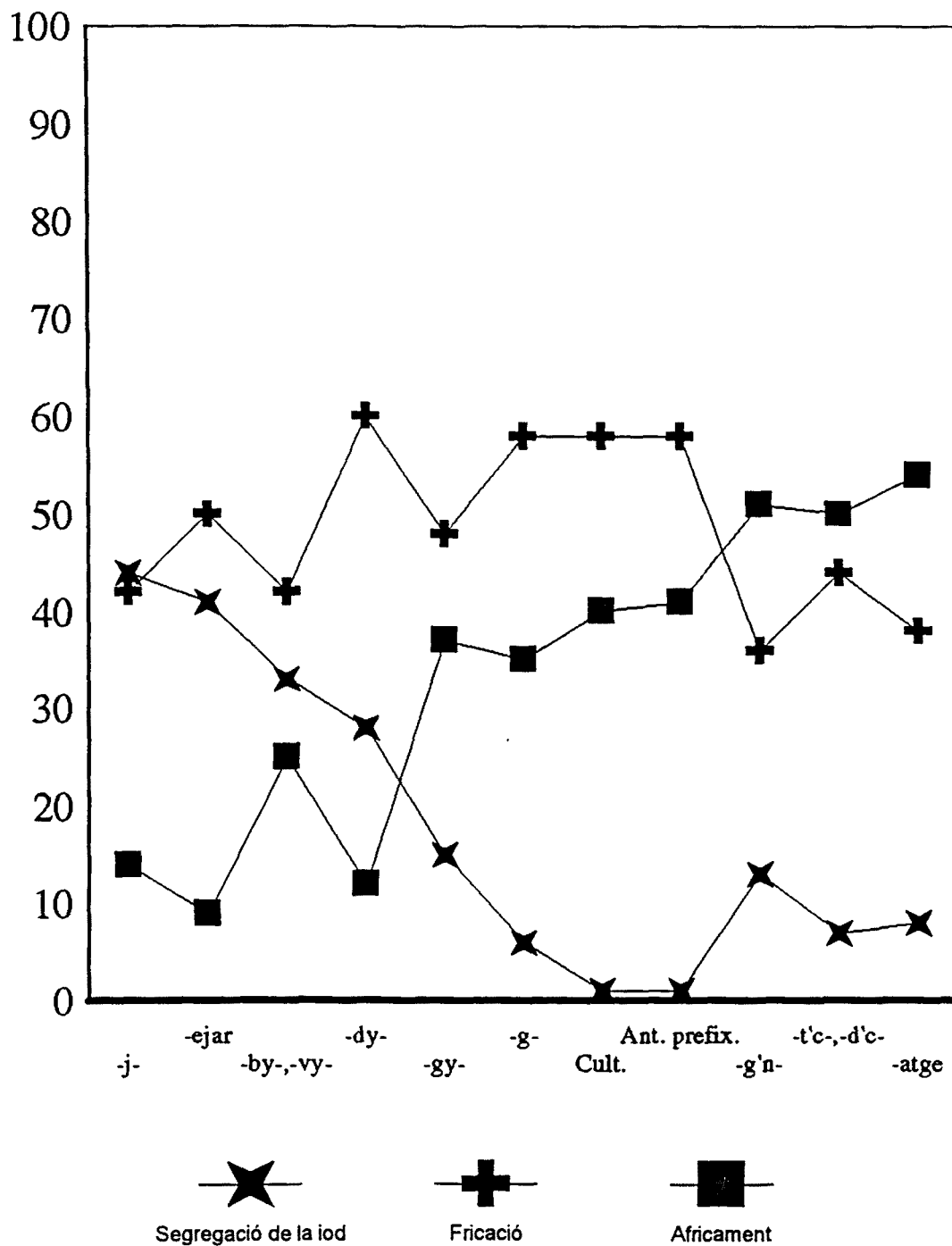
Etimologia-Sexe

Africament

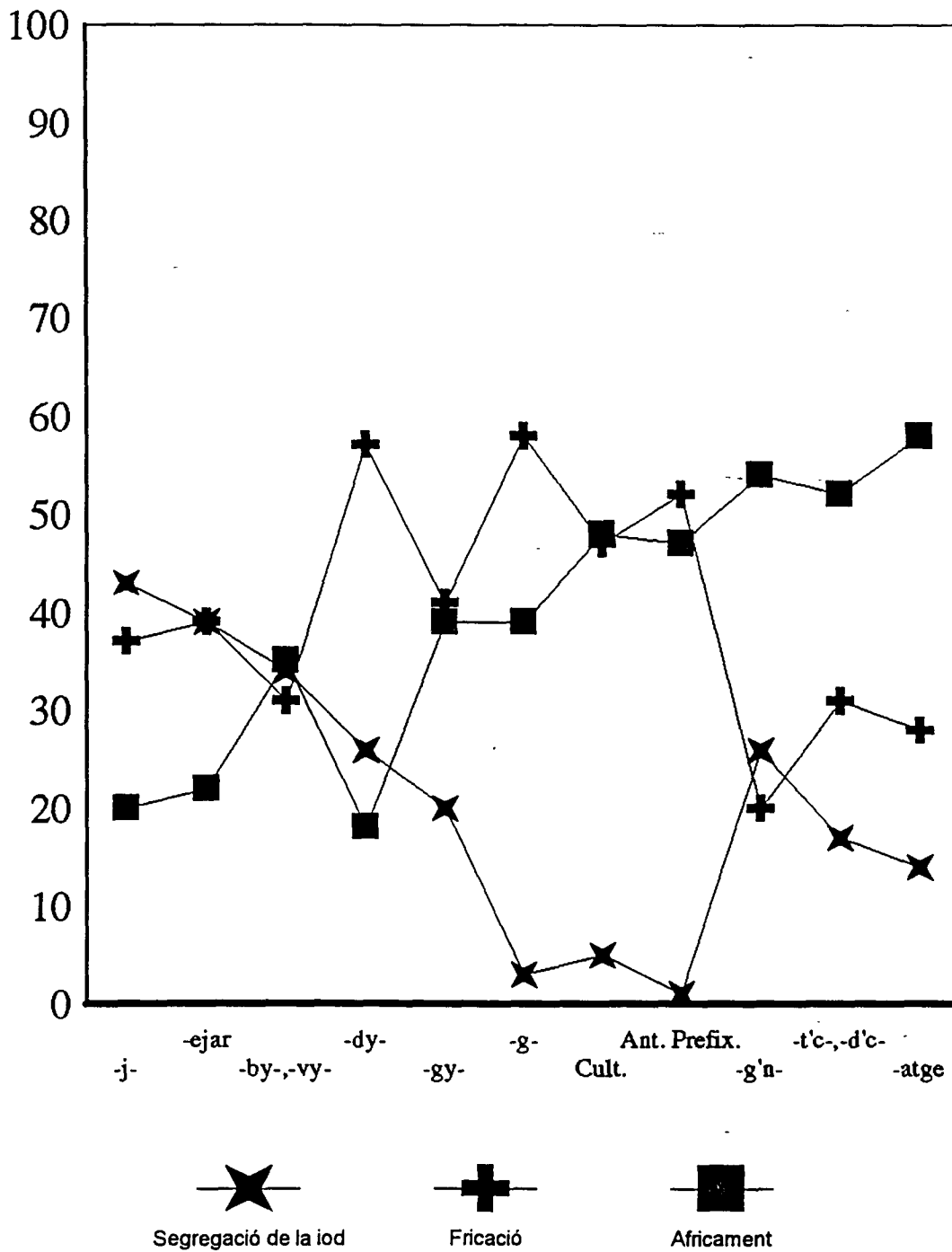
Etimologia-Sexe

Home

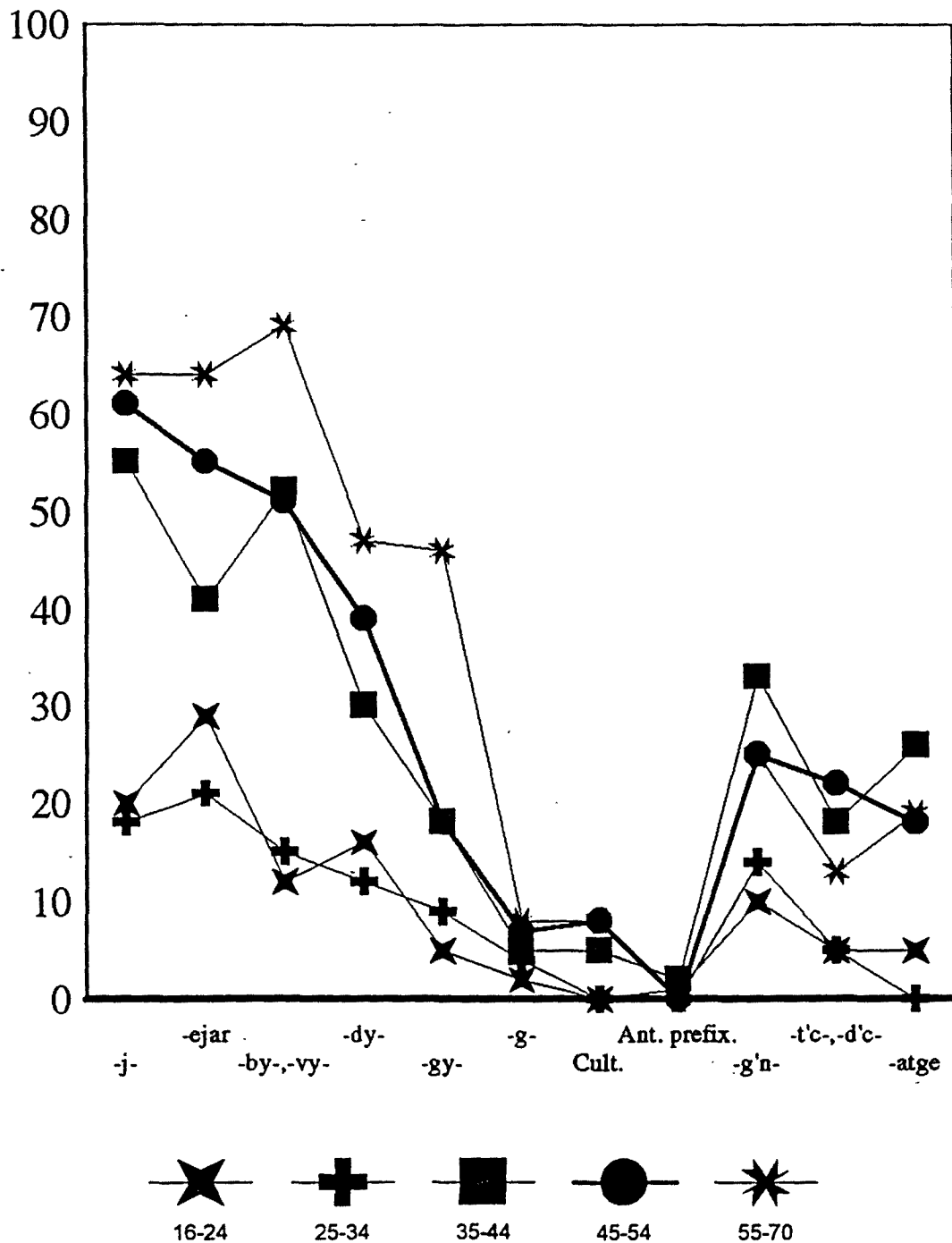
Etimologia-Sexe

Dona

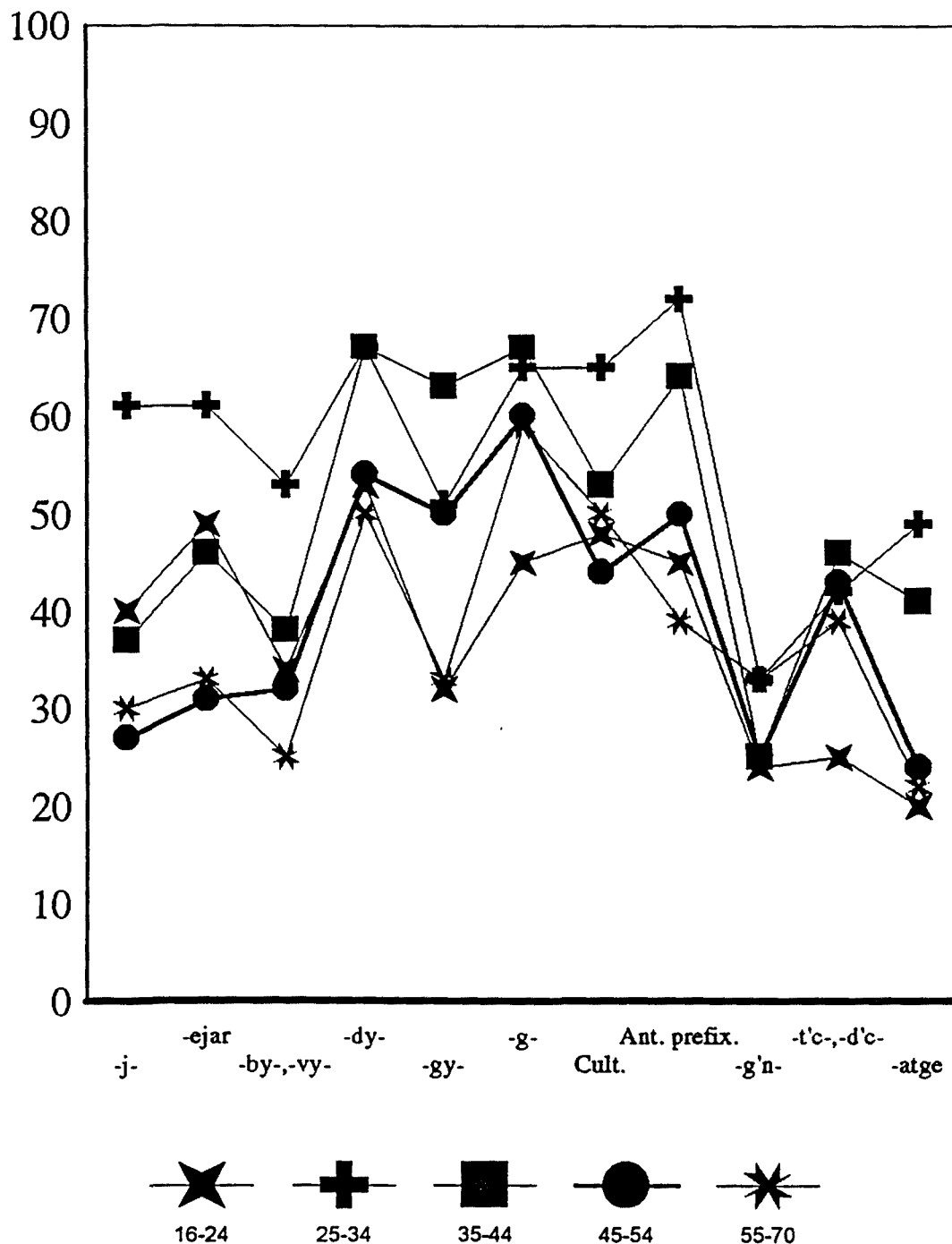
Etimologia-Edat

Segregació de la iod

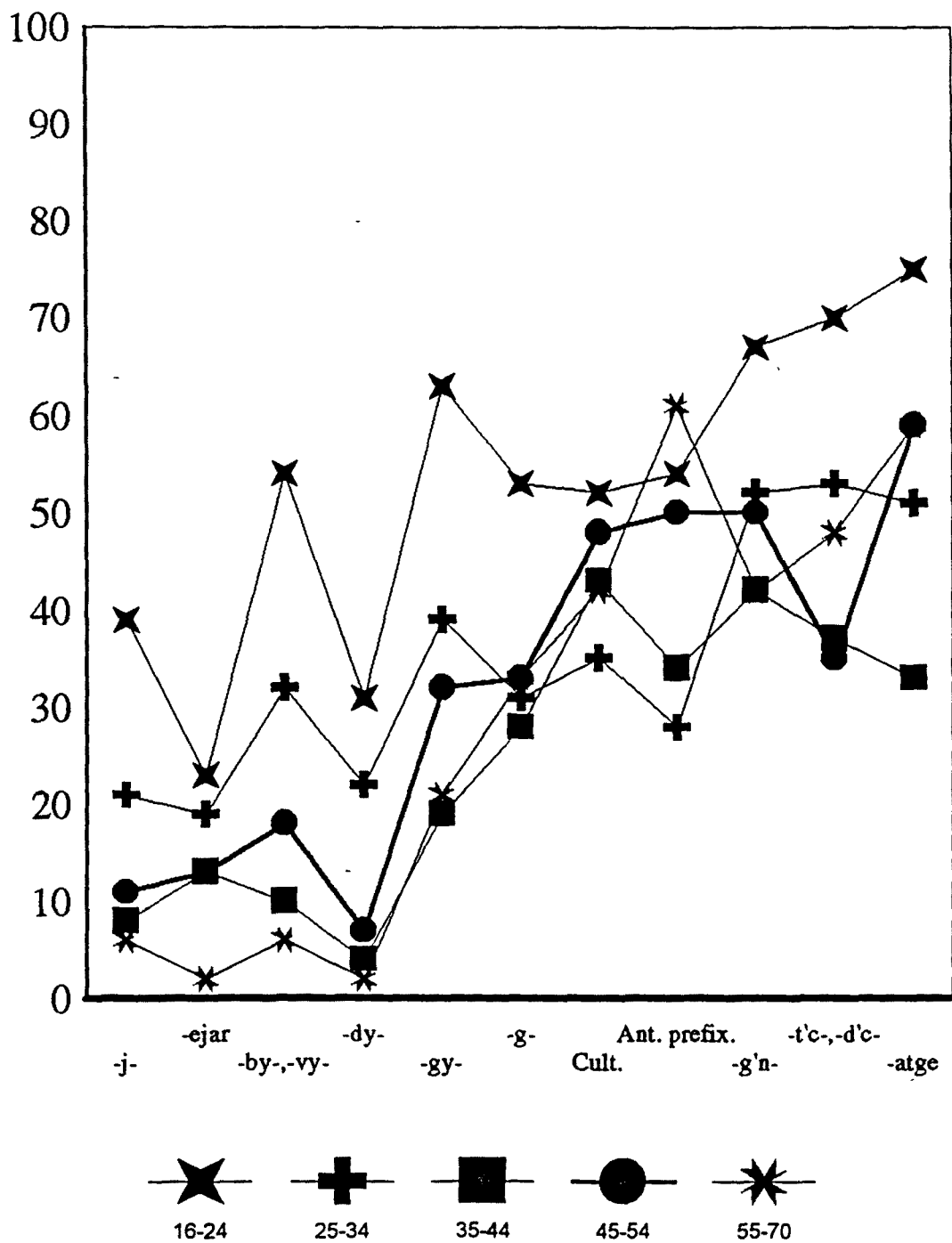
Etimologia-Edat

Fricació

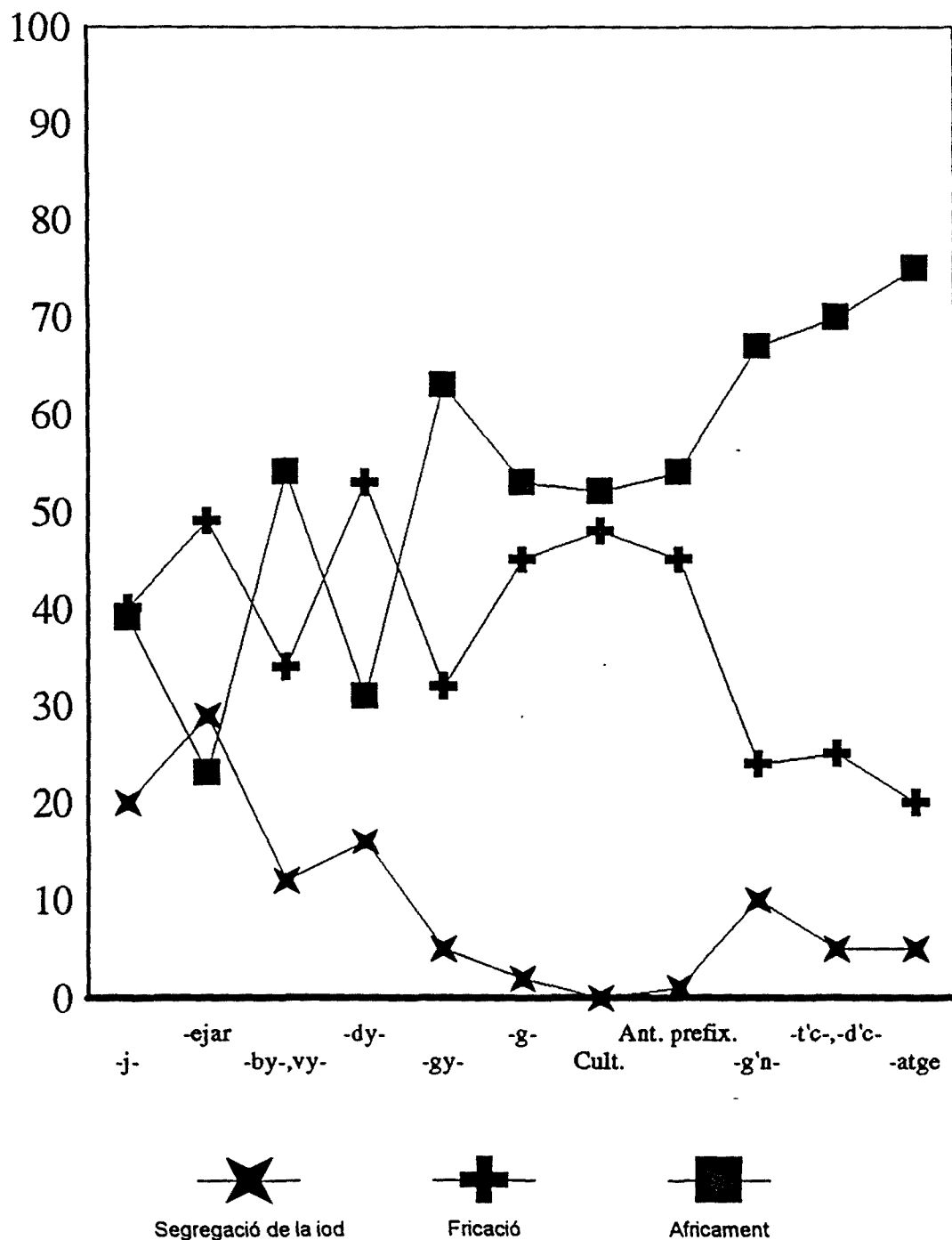
Etimologia-Edat

Africament

Etimologia-Edat

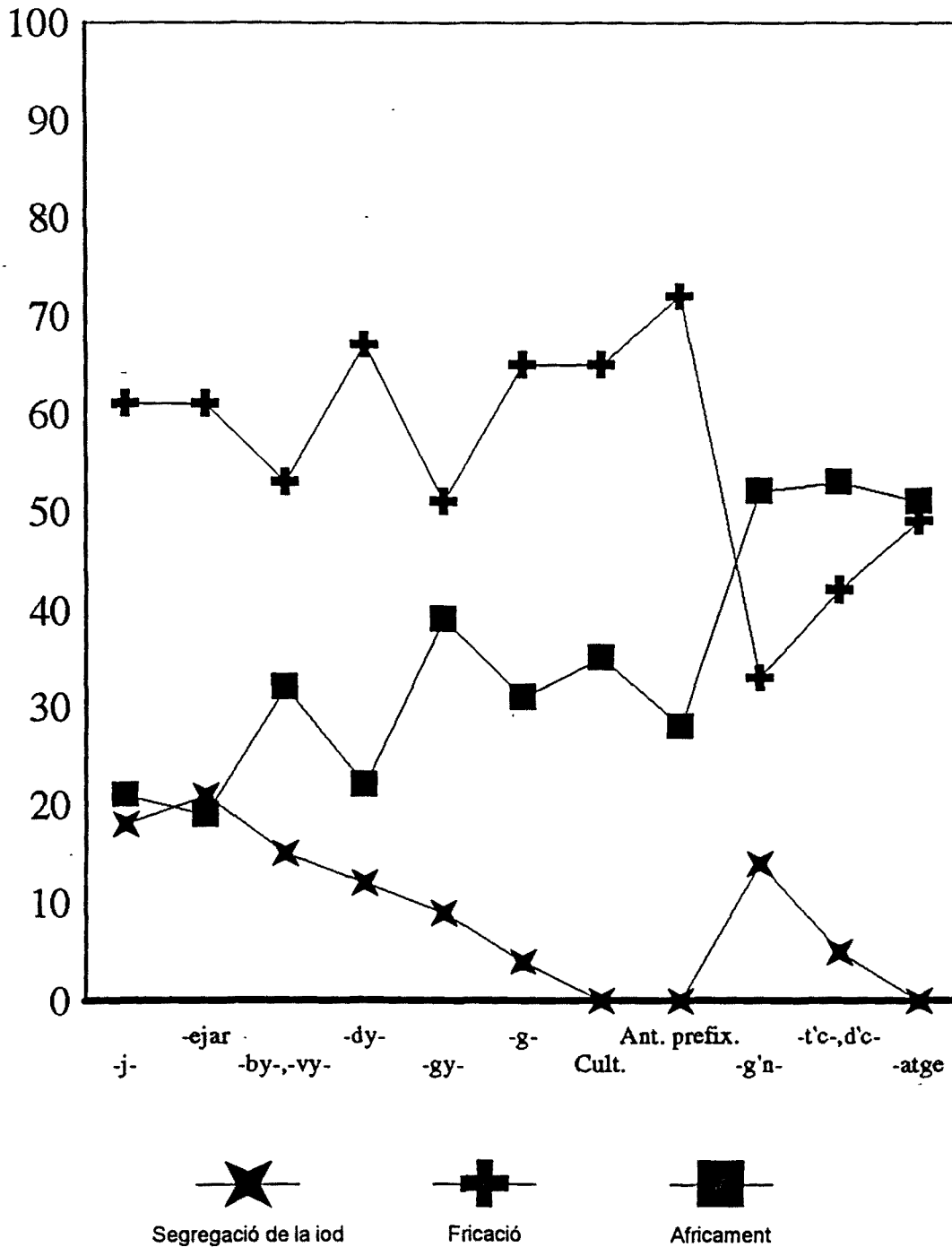
16 - 24

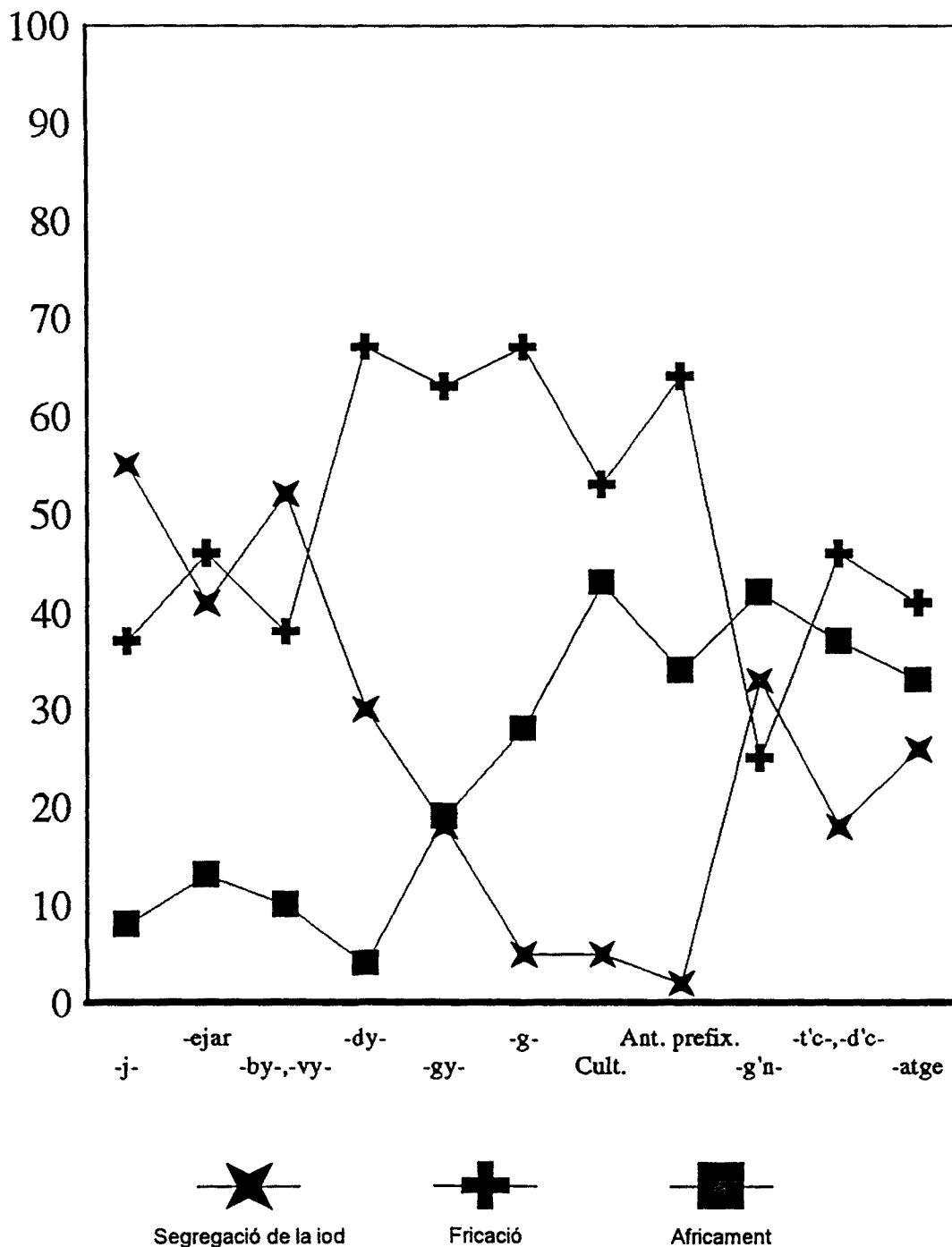
Etimologia-Edat

25 - 34

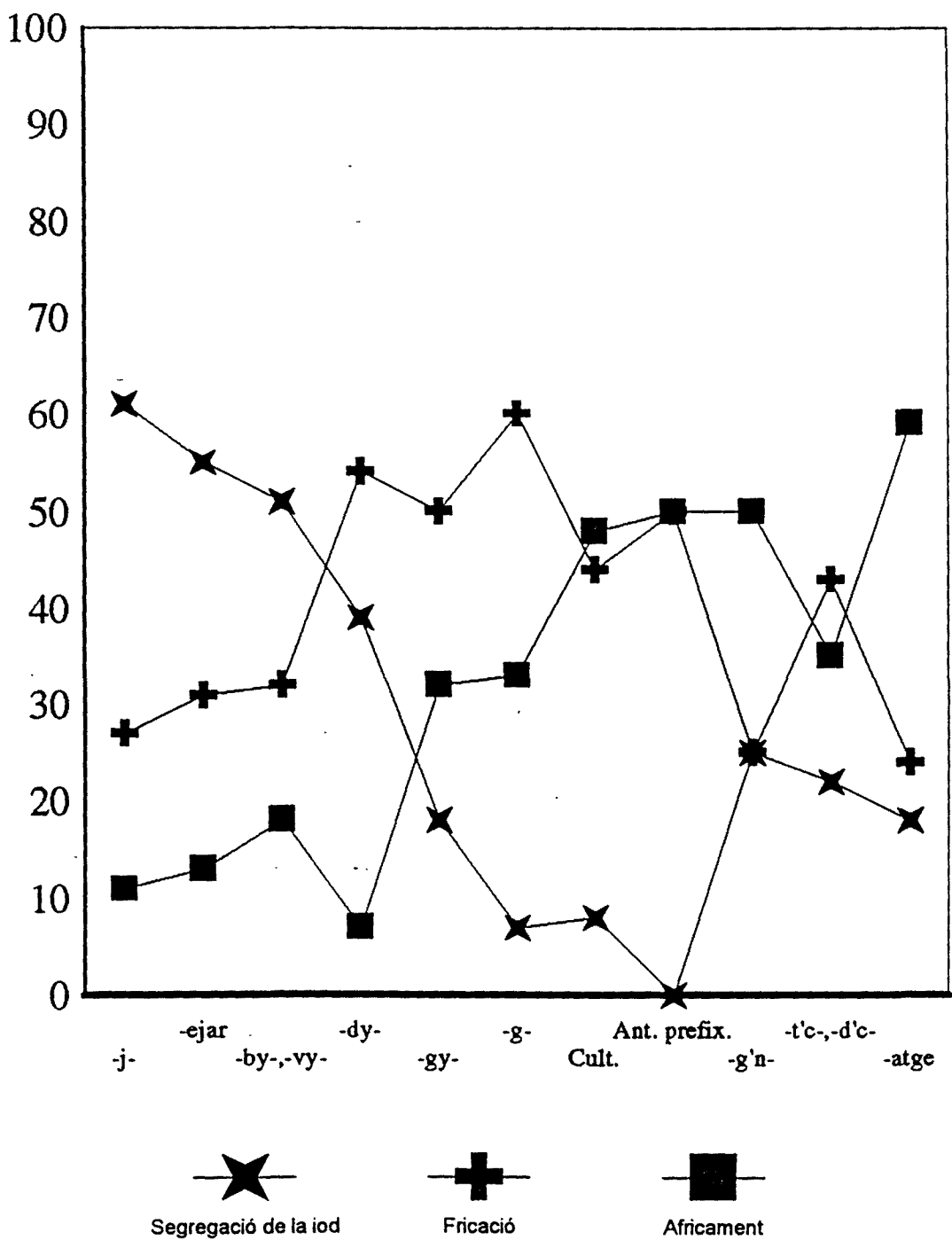
Etimologia-Edat

35 - 44

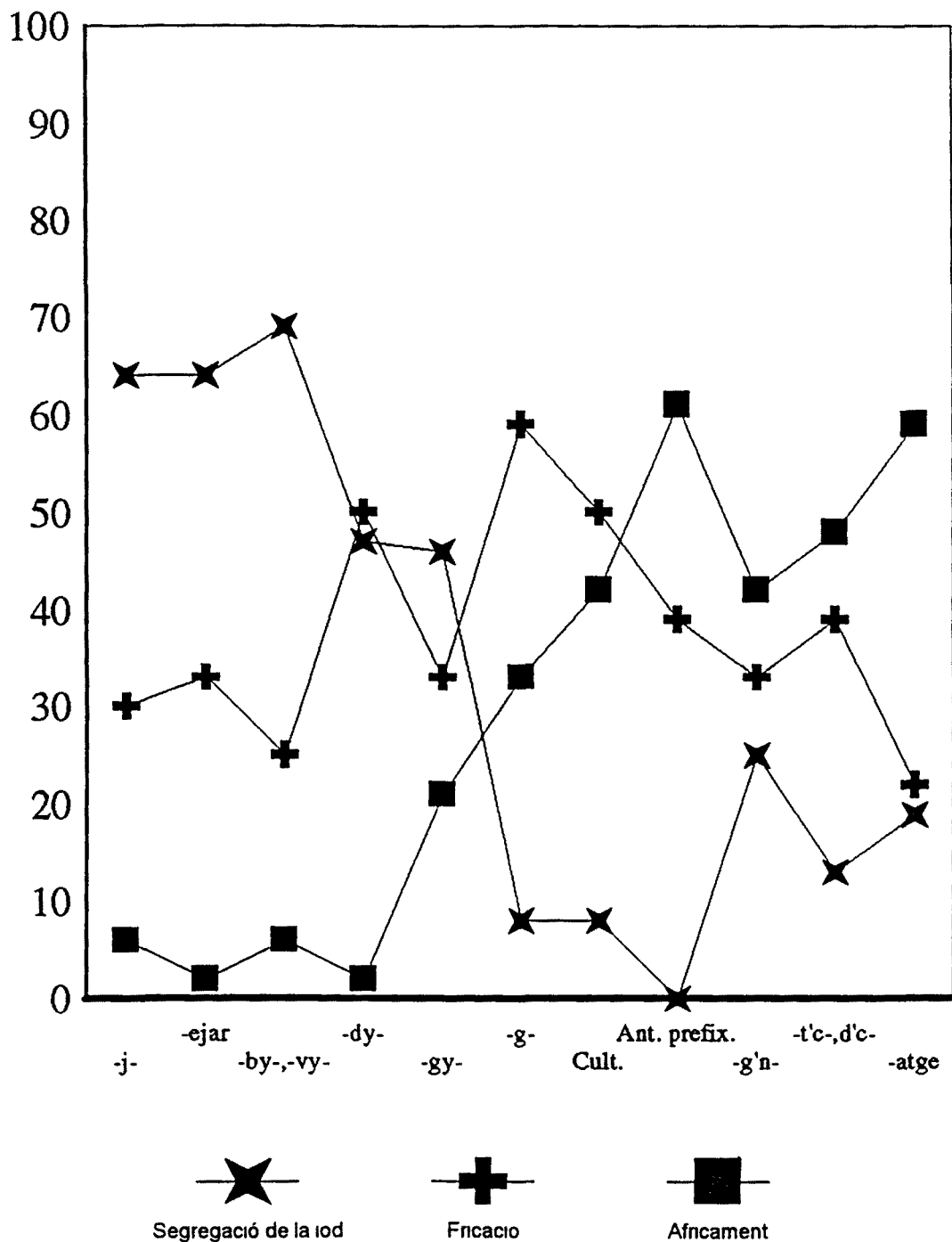
Etimologia-Edat

45 - 54

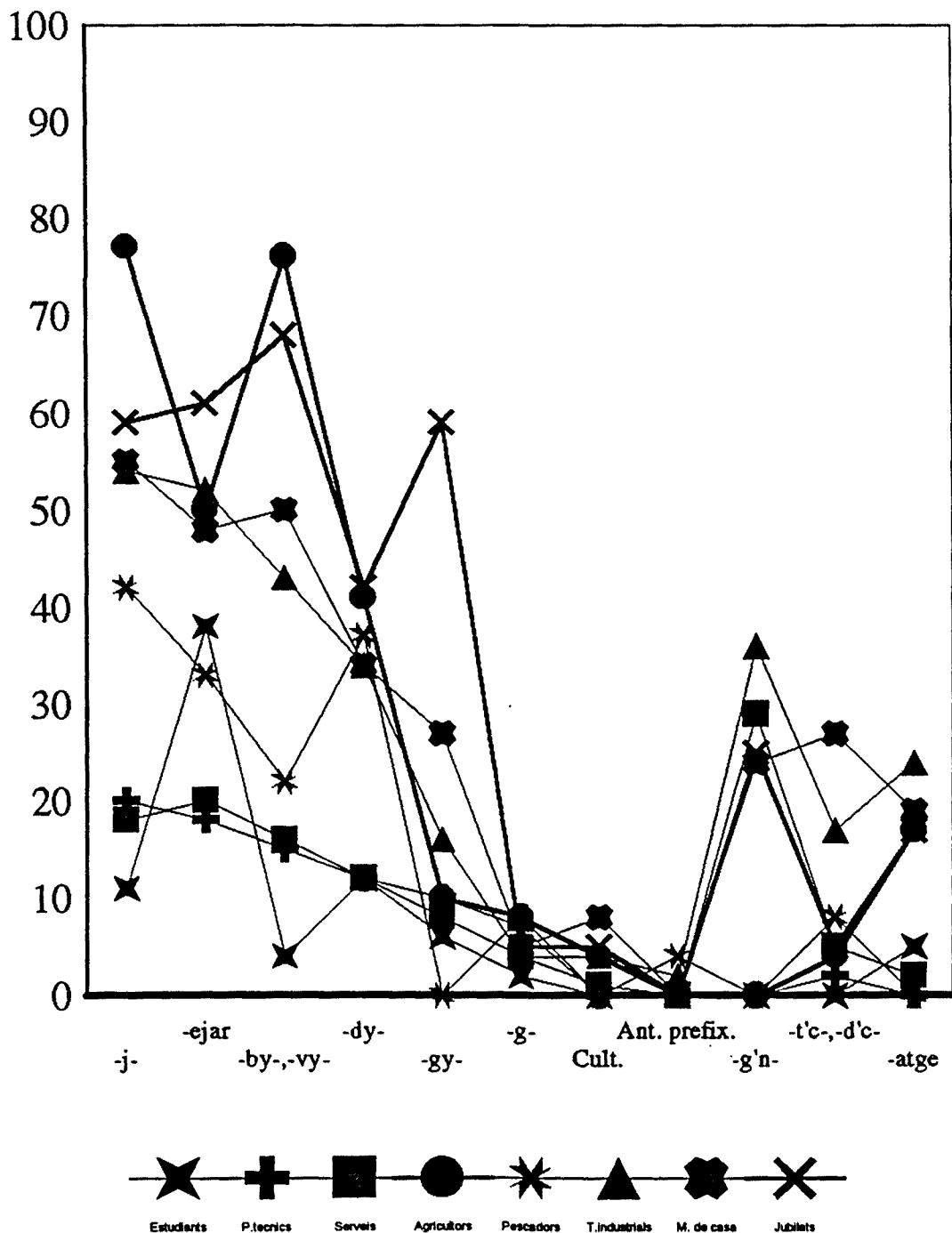
Etimologia-Edat

55 - 70

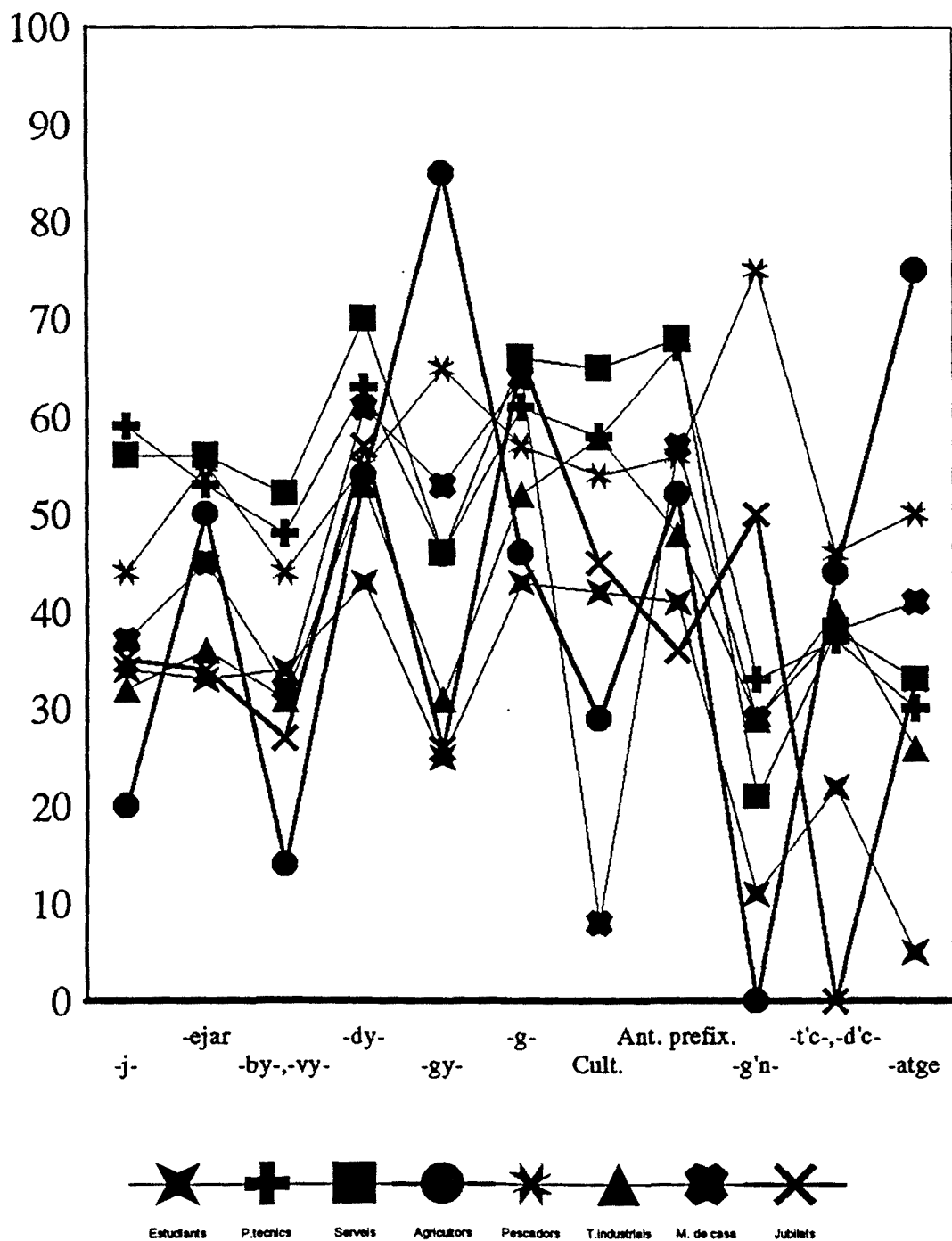
Etimologia-Ocupació

Segregació de la iod

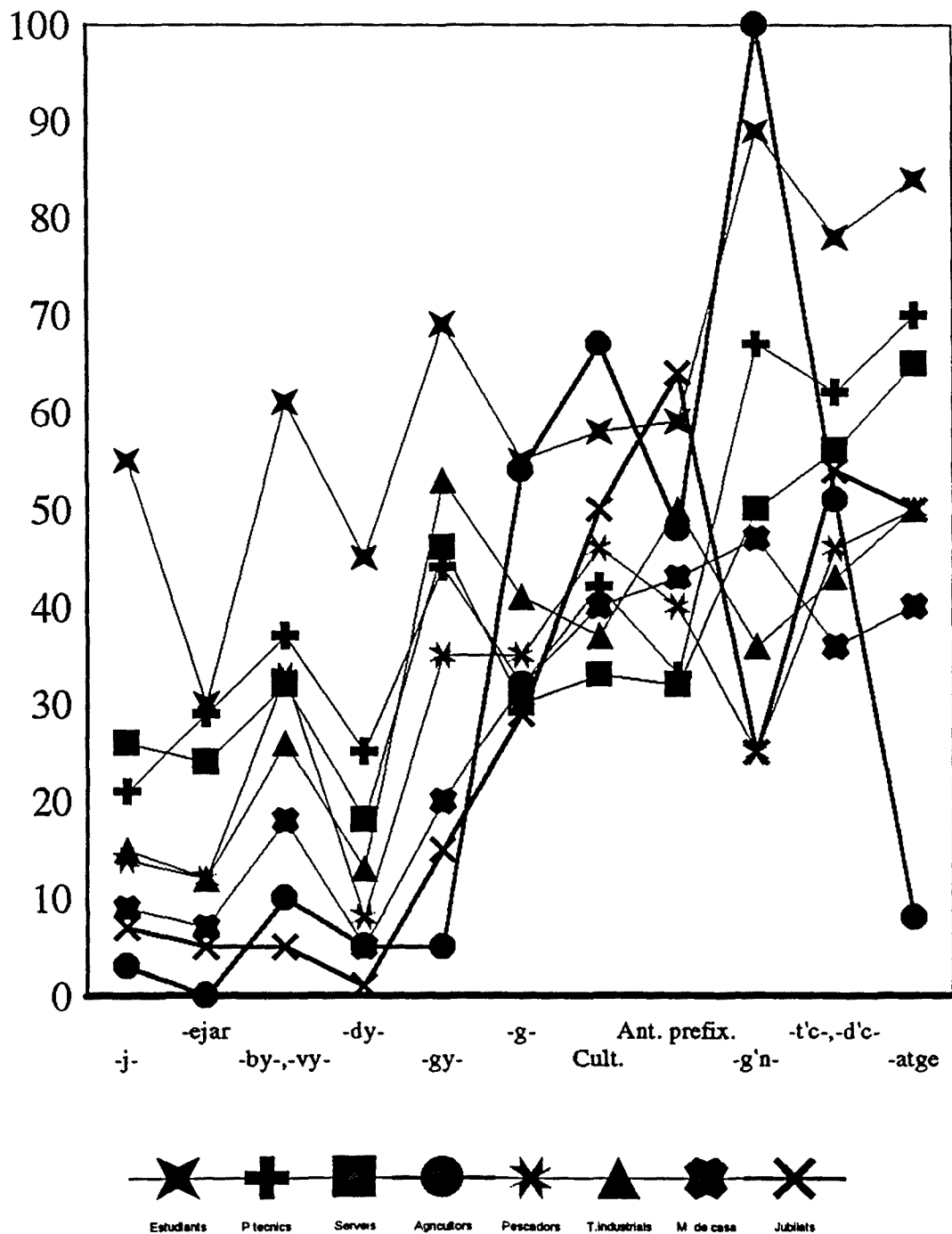
Etimologia-Ocupació

Fricació

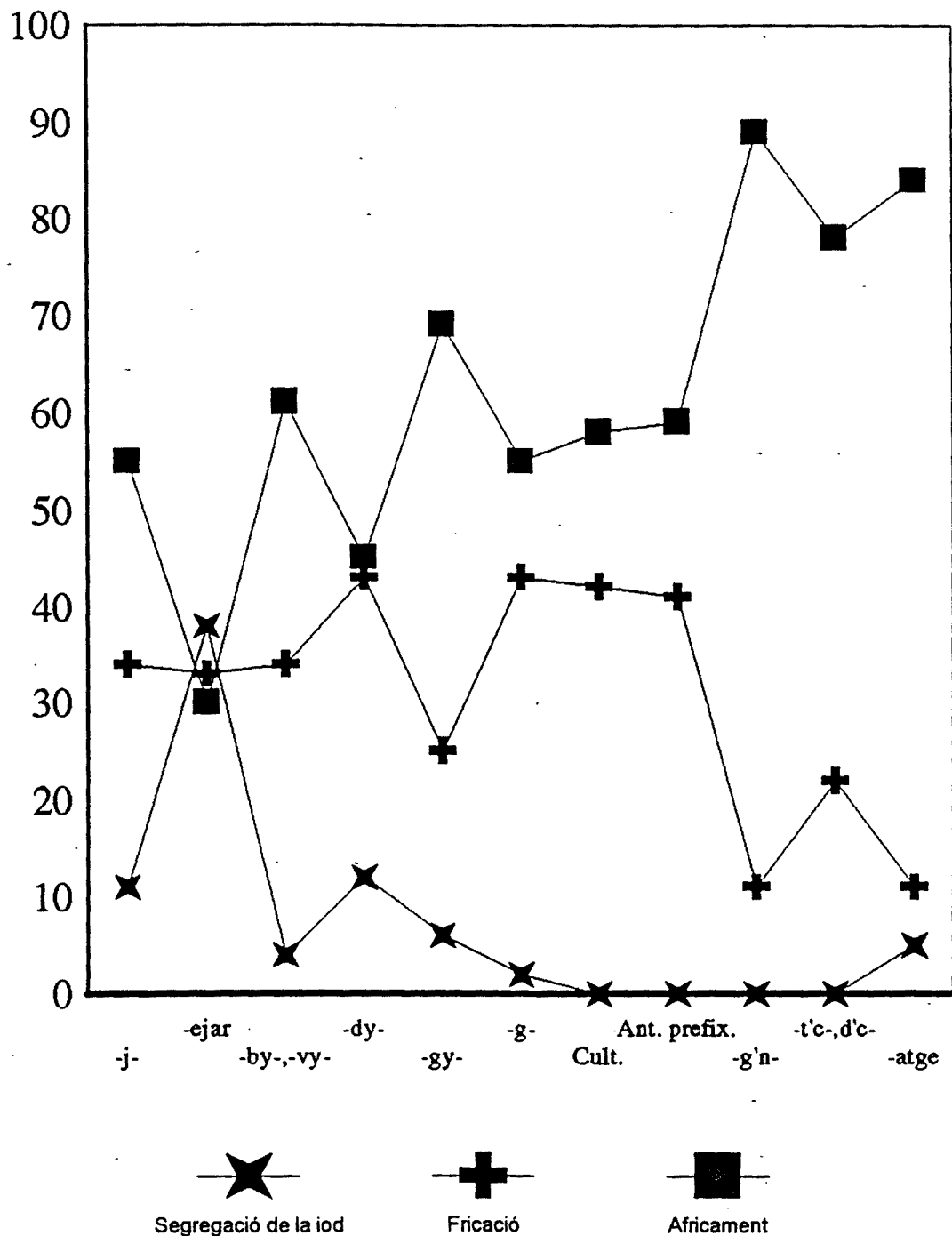
Etimologia-Ocupació

Africament

Etimologia-Ocupació

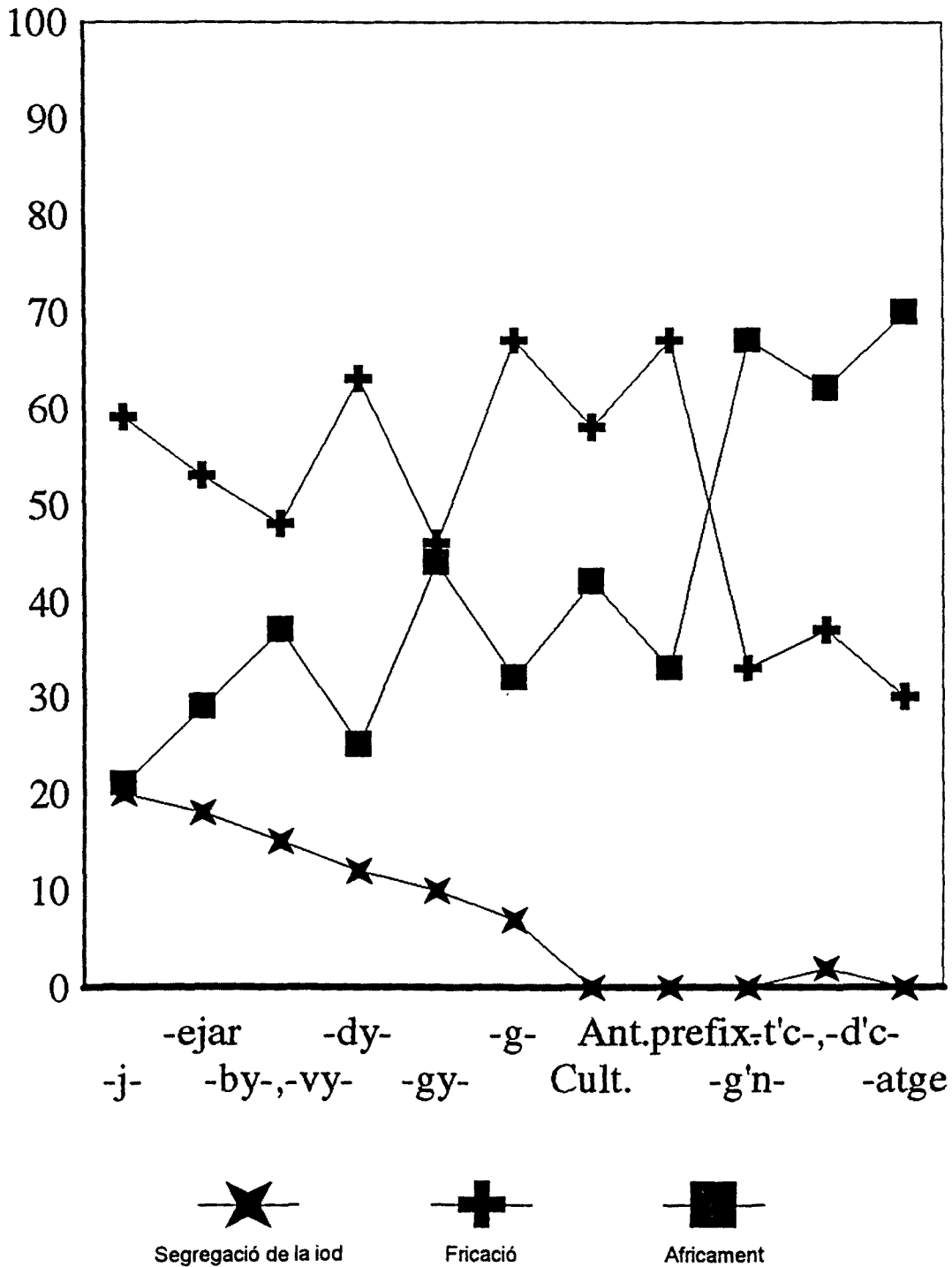
Estudiants

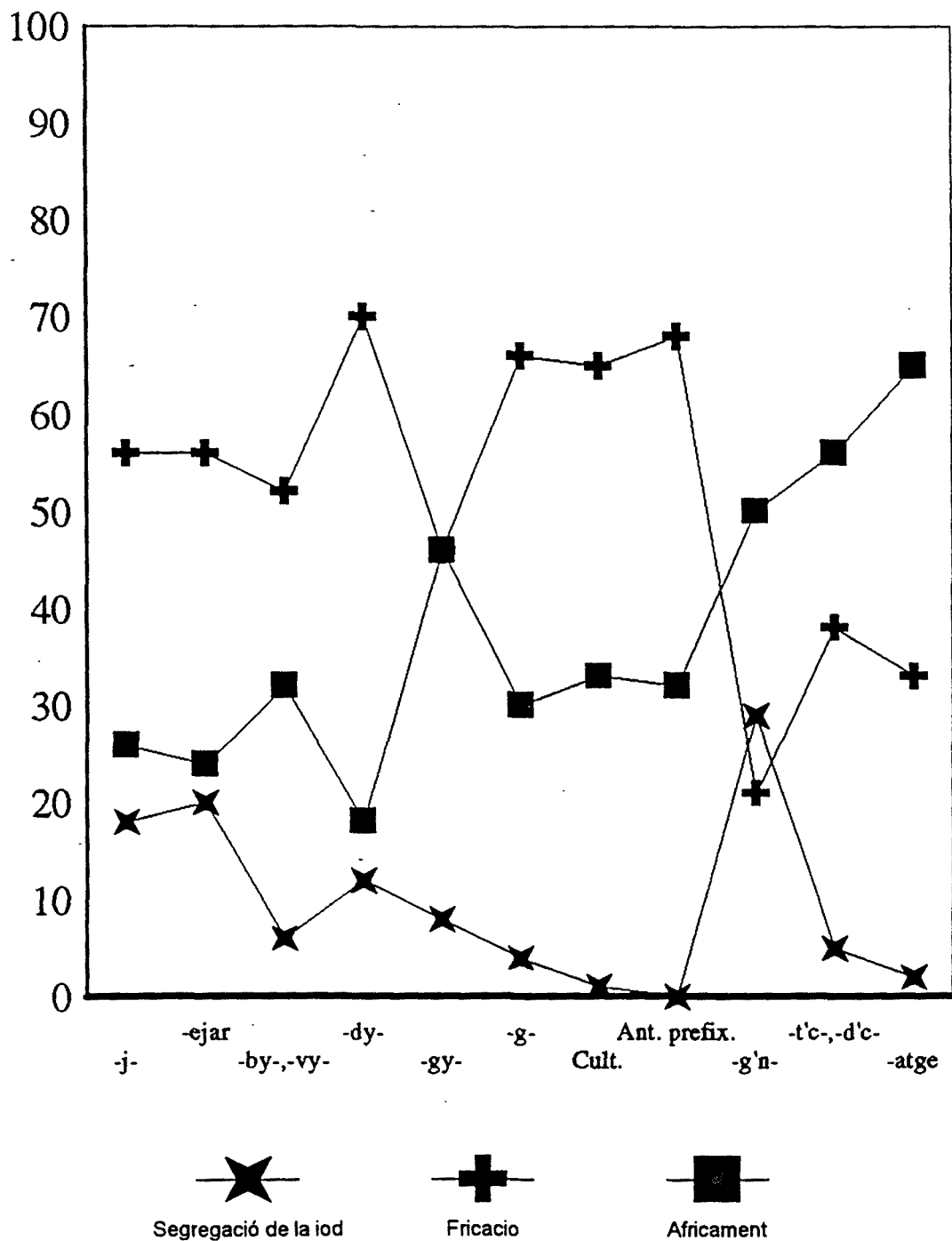
Etimologia-Ocupació

P.tècnics

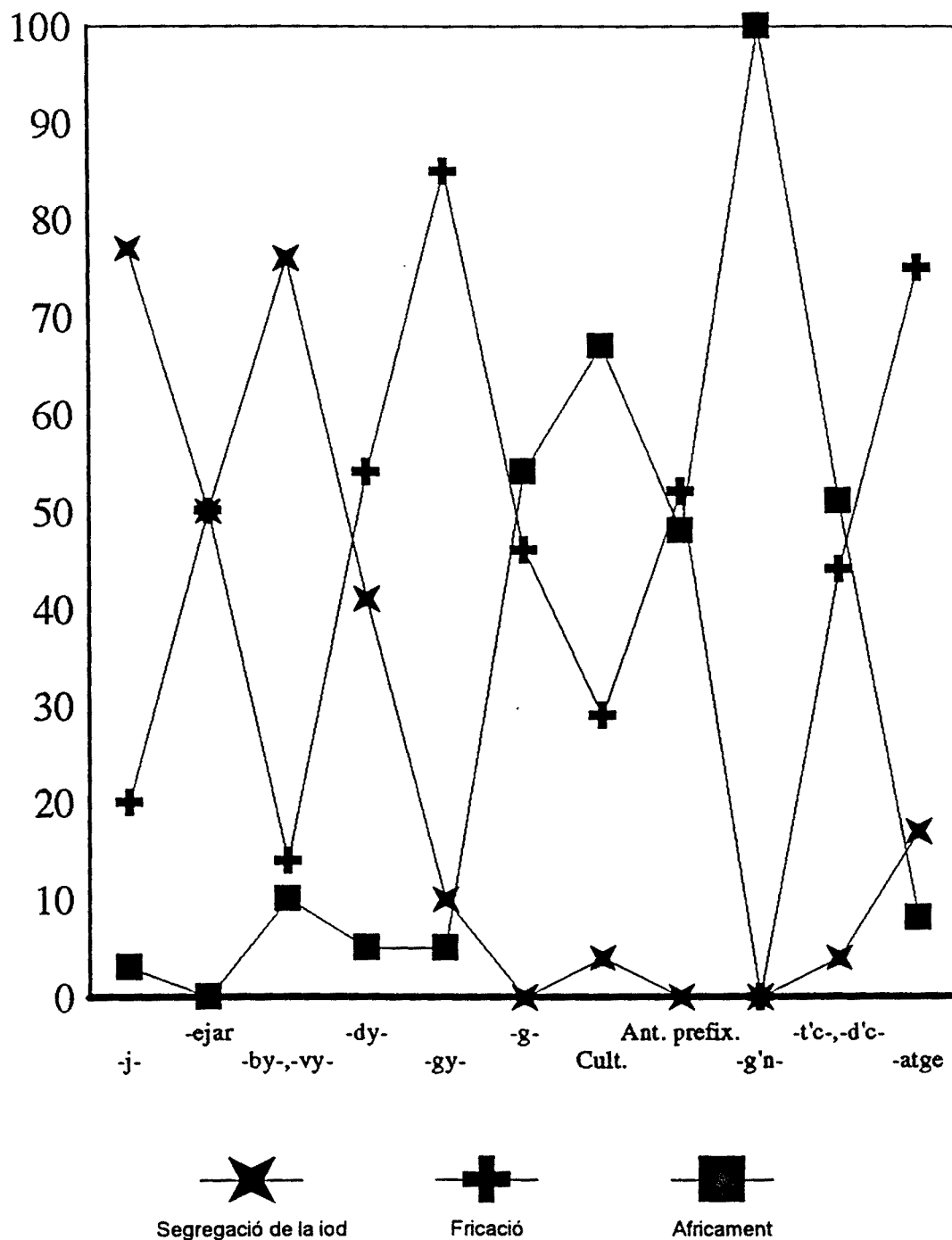
Etimologia-Ocupació

Serveis

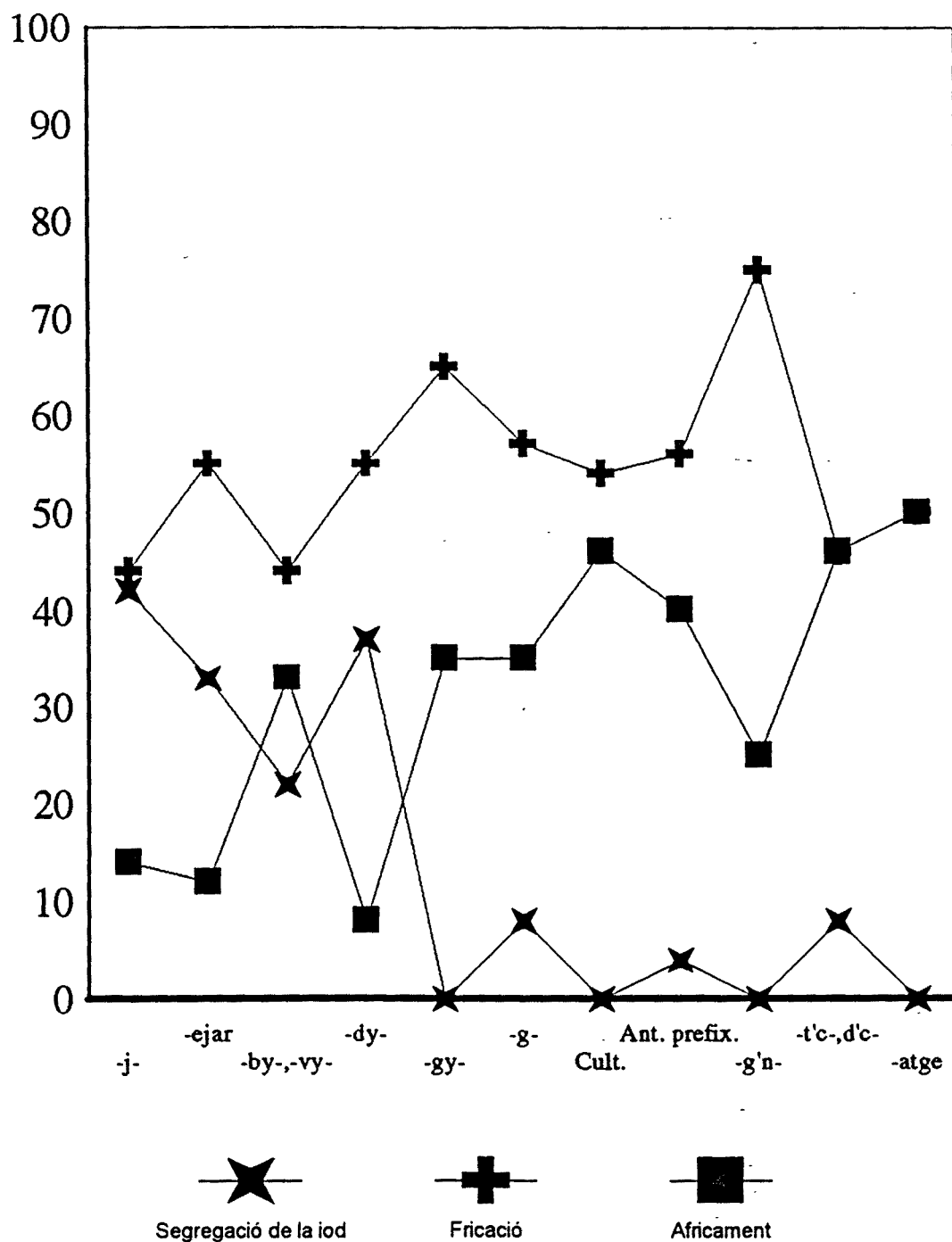
Etimologia-Ocupació

Agricultors

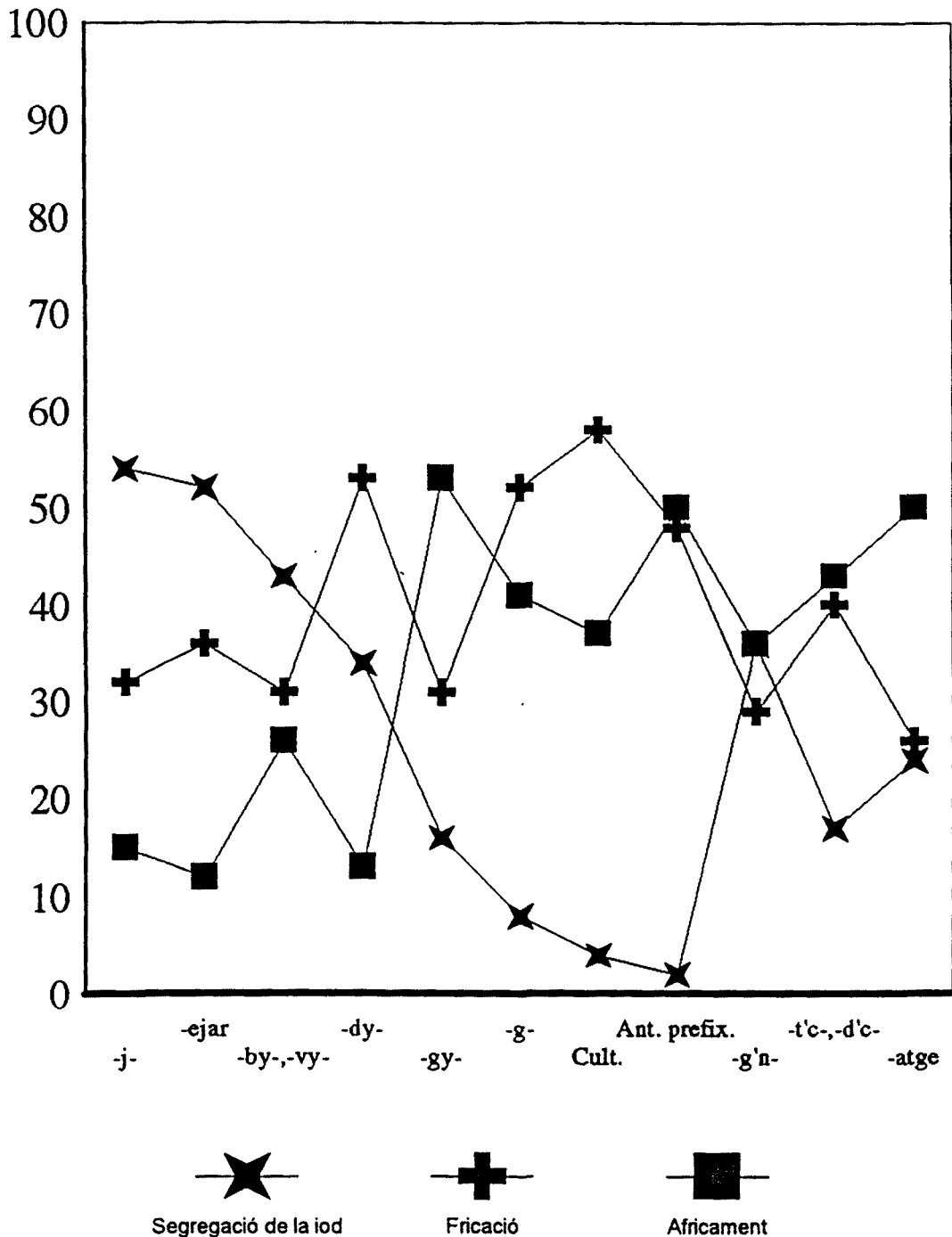
Etimologia-Ocupació

Pescadors

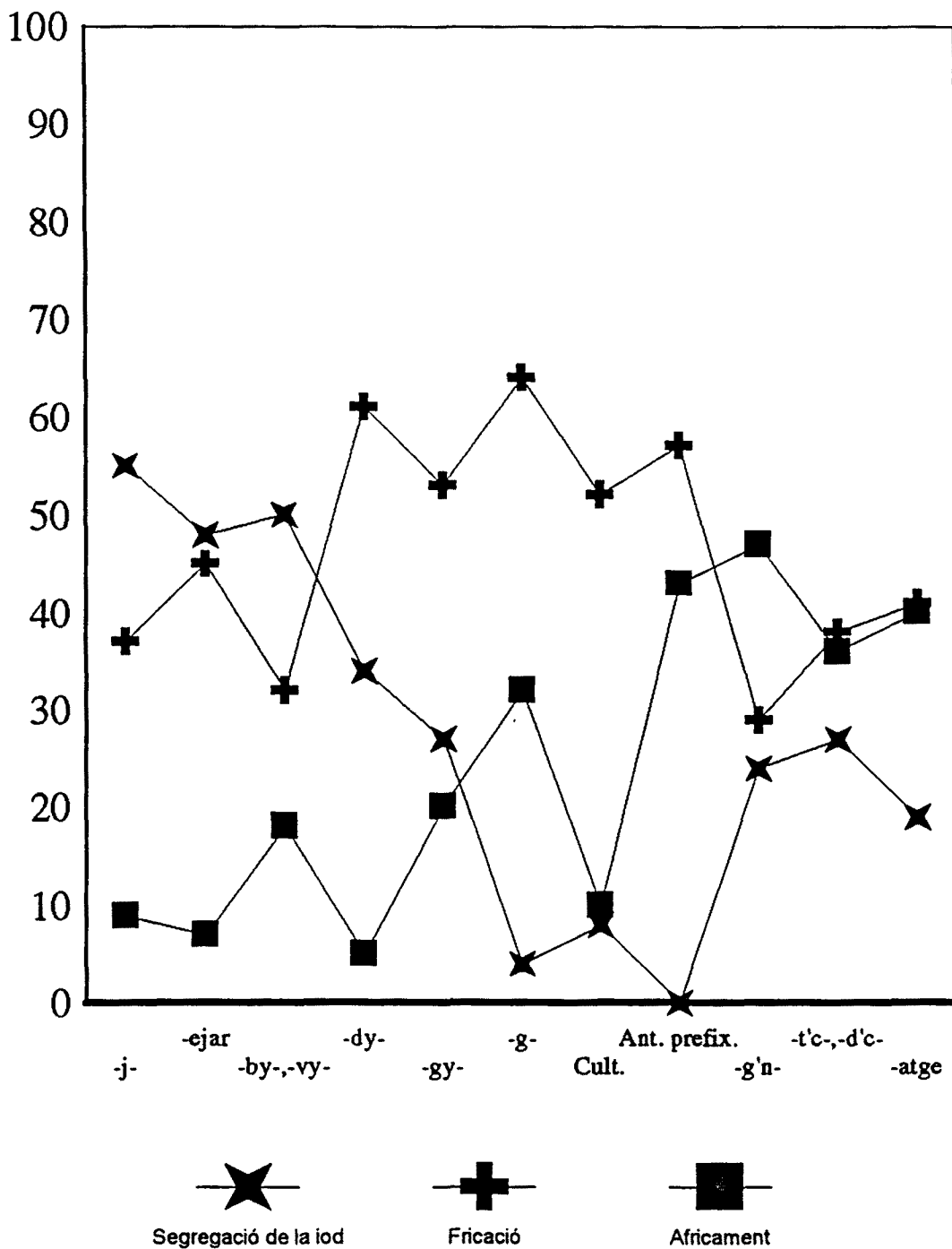
Etimologia-Ocupació

Treballadors indutrials

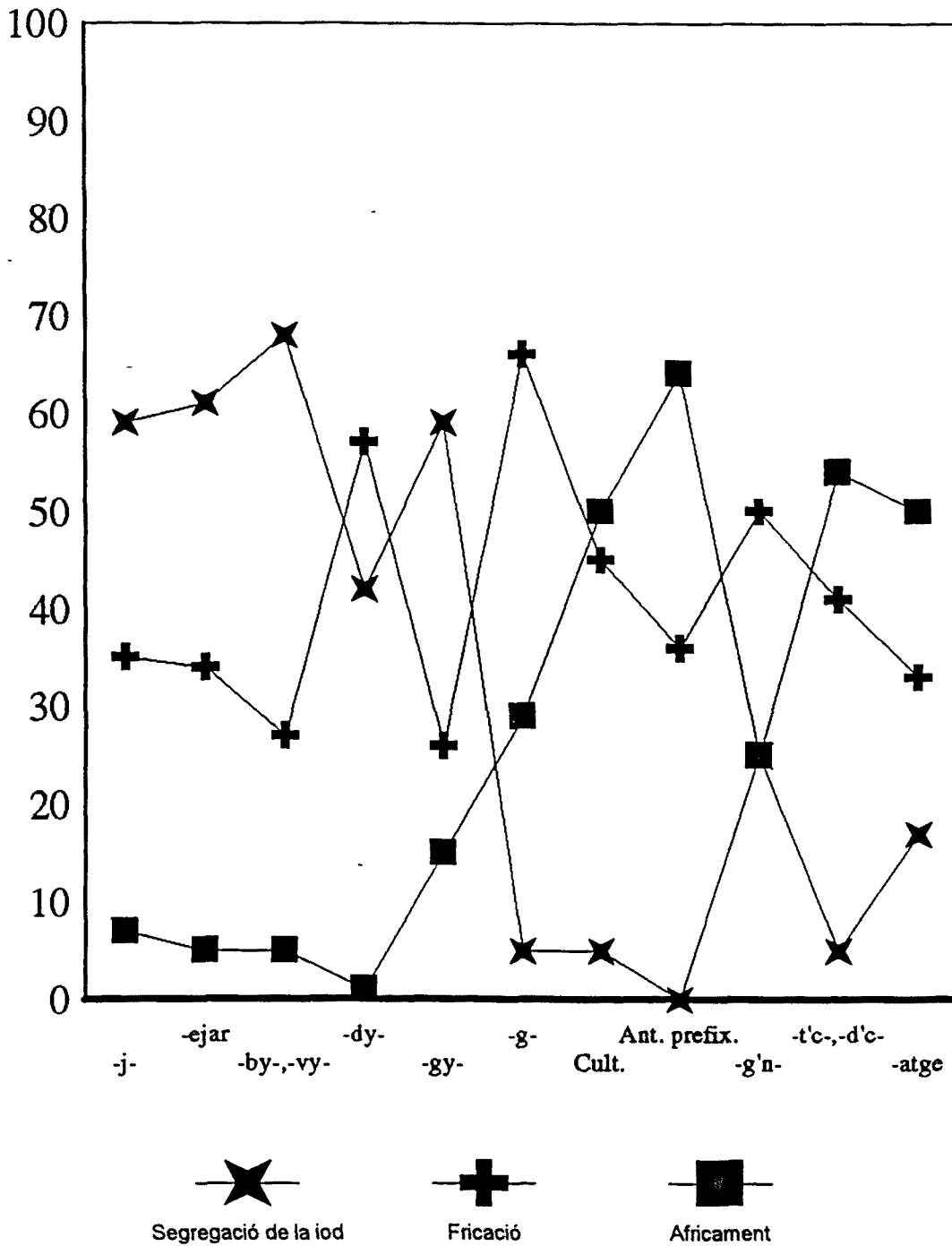
Etimologia-Ocupació

Mestresses de casa

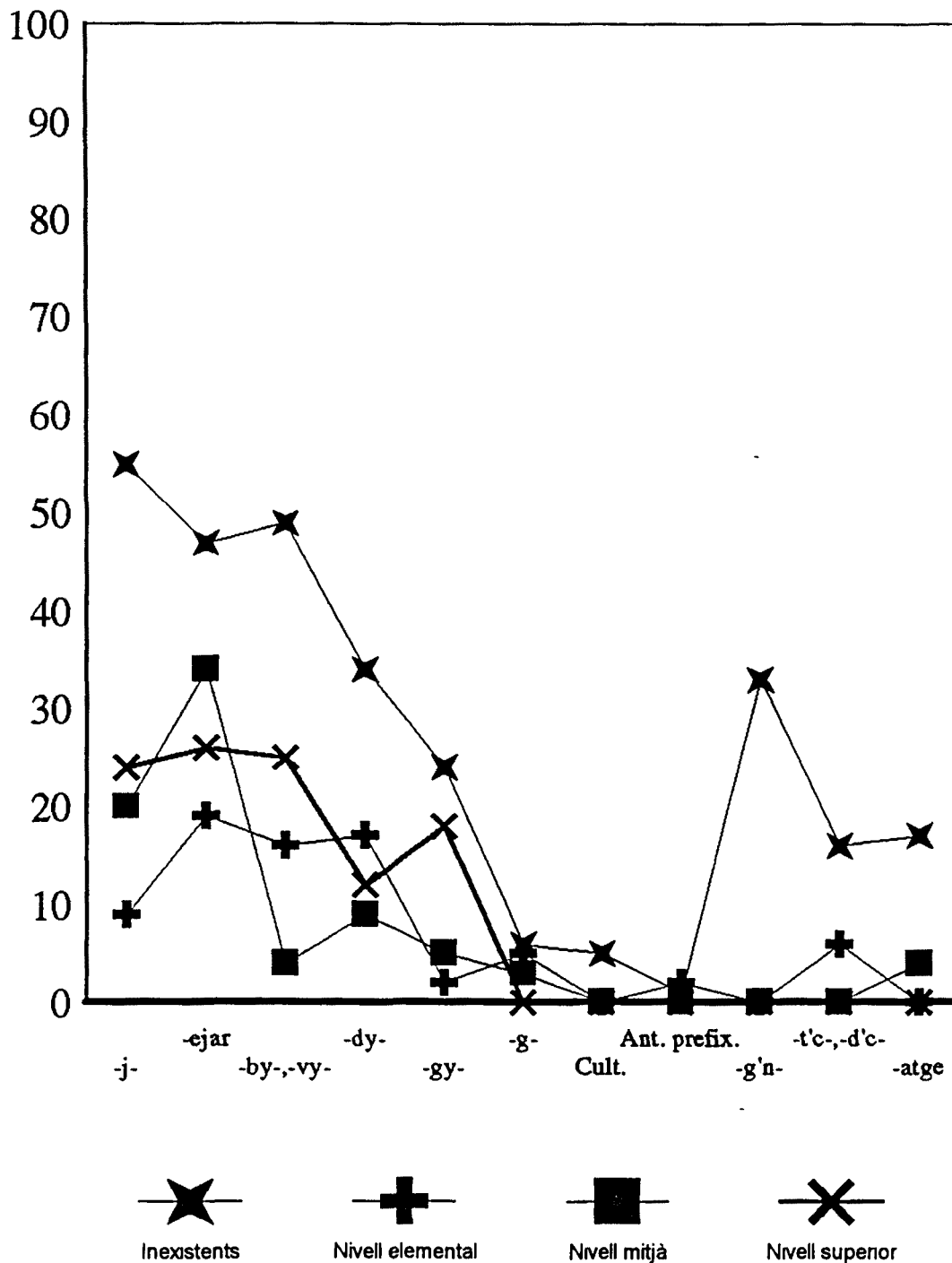
Etimologia-Ocupació

Jubilats

Etimologia-Coneixements de valencià normatiu

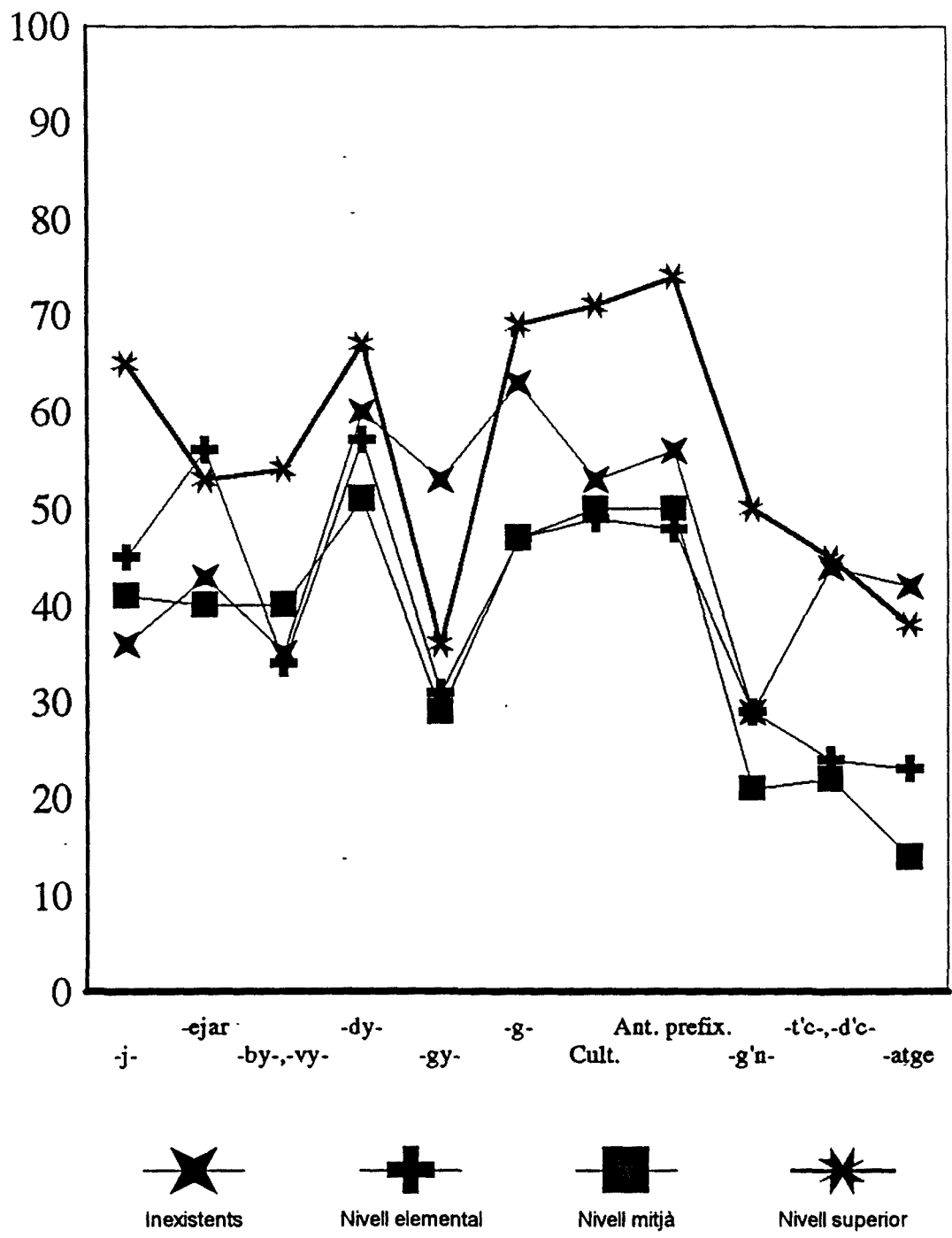
Segregació de la iod

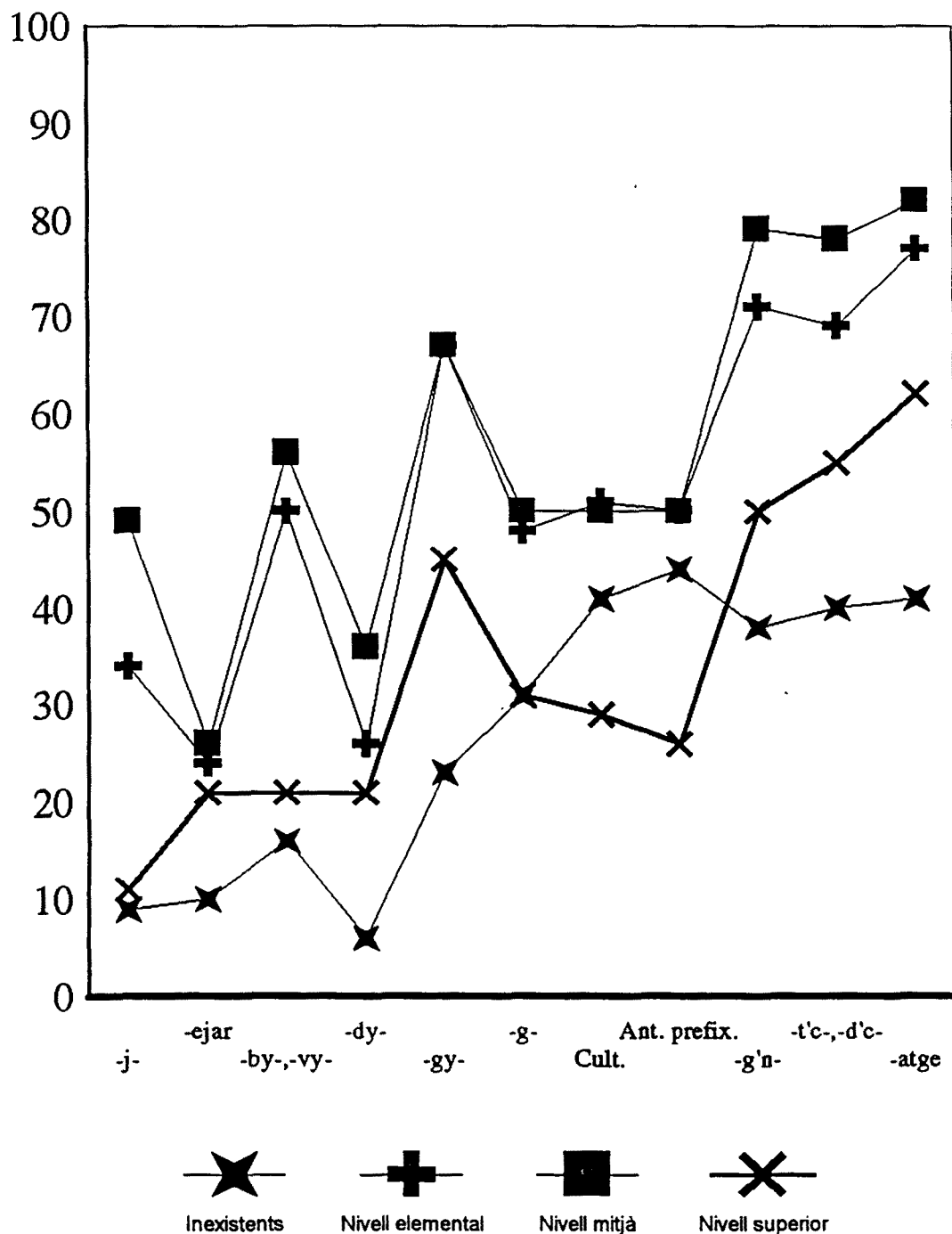
Etimologia-Coneixements de valencià normatiu

Fricació

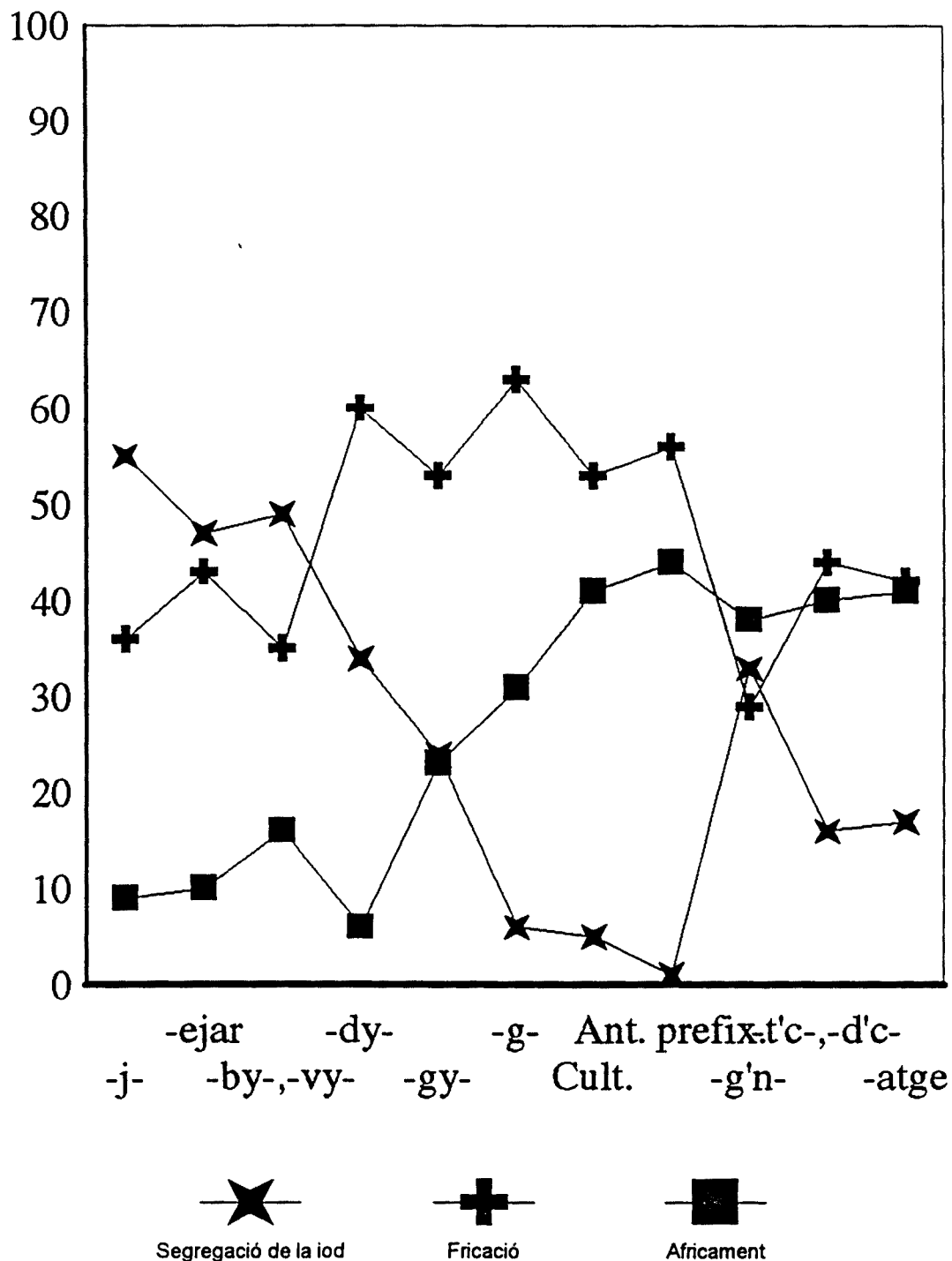
Etimologia-Coneixements de valencià normatiu

Africament

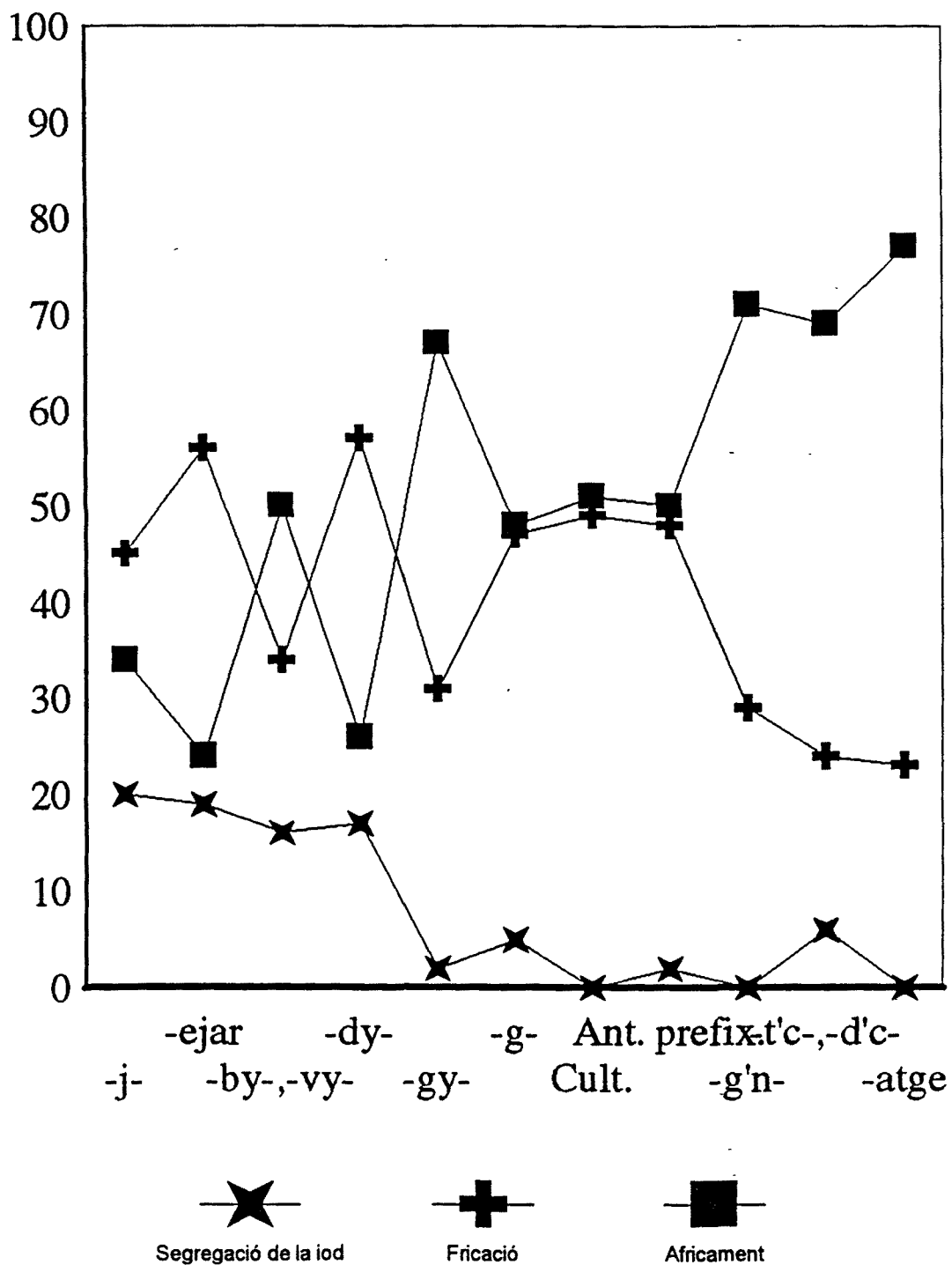
Etimologia-Coneixements de valencià normatiu

Inexistents

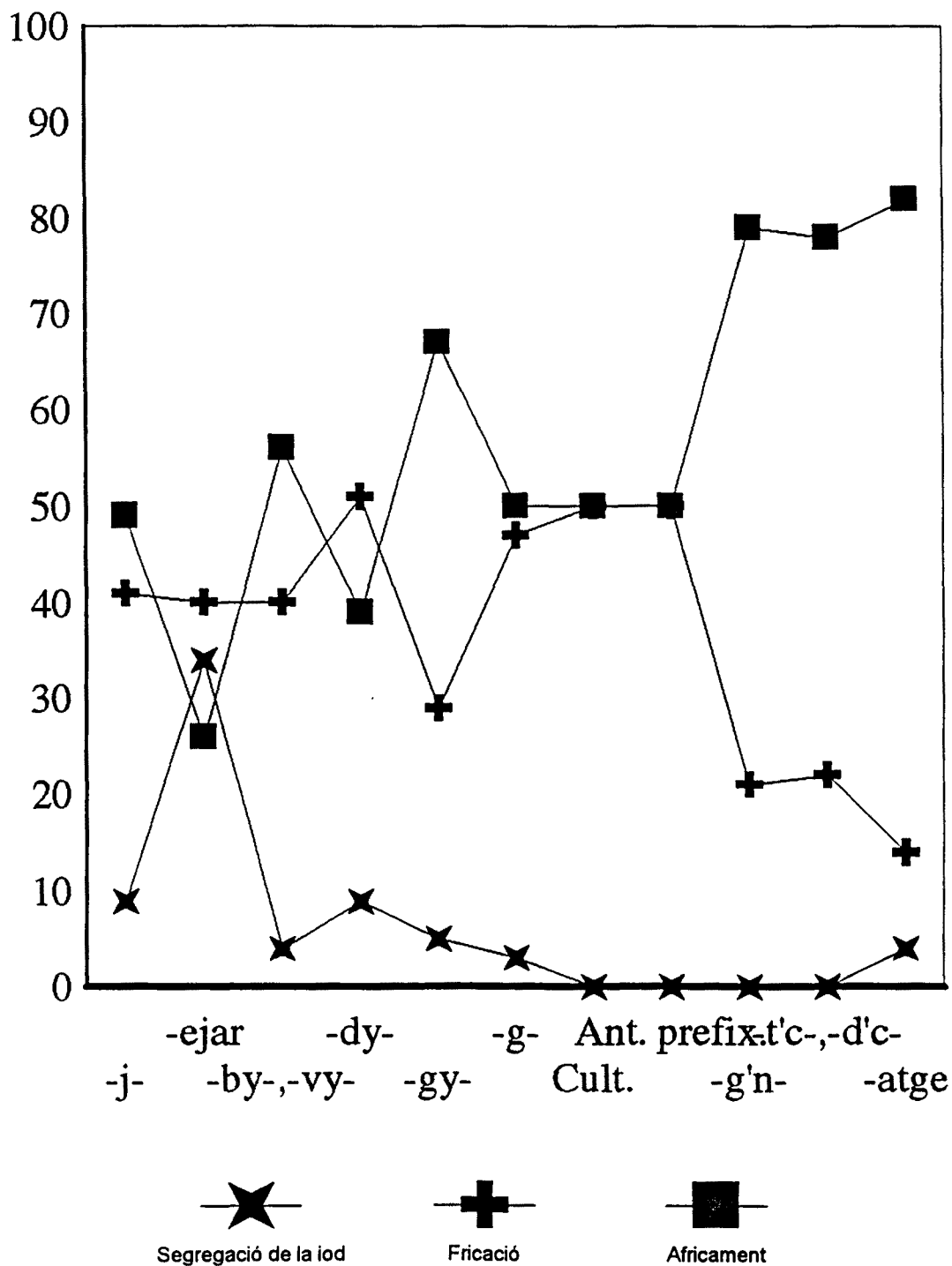
Etimologia-Coneixements de valencià normatiu

Nivell elemental

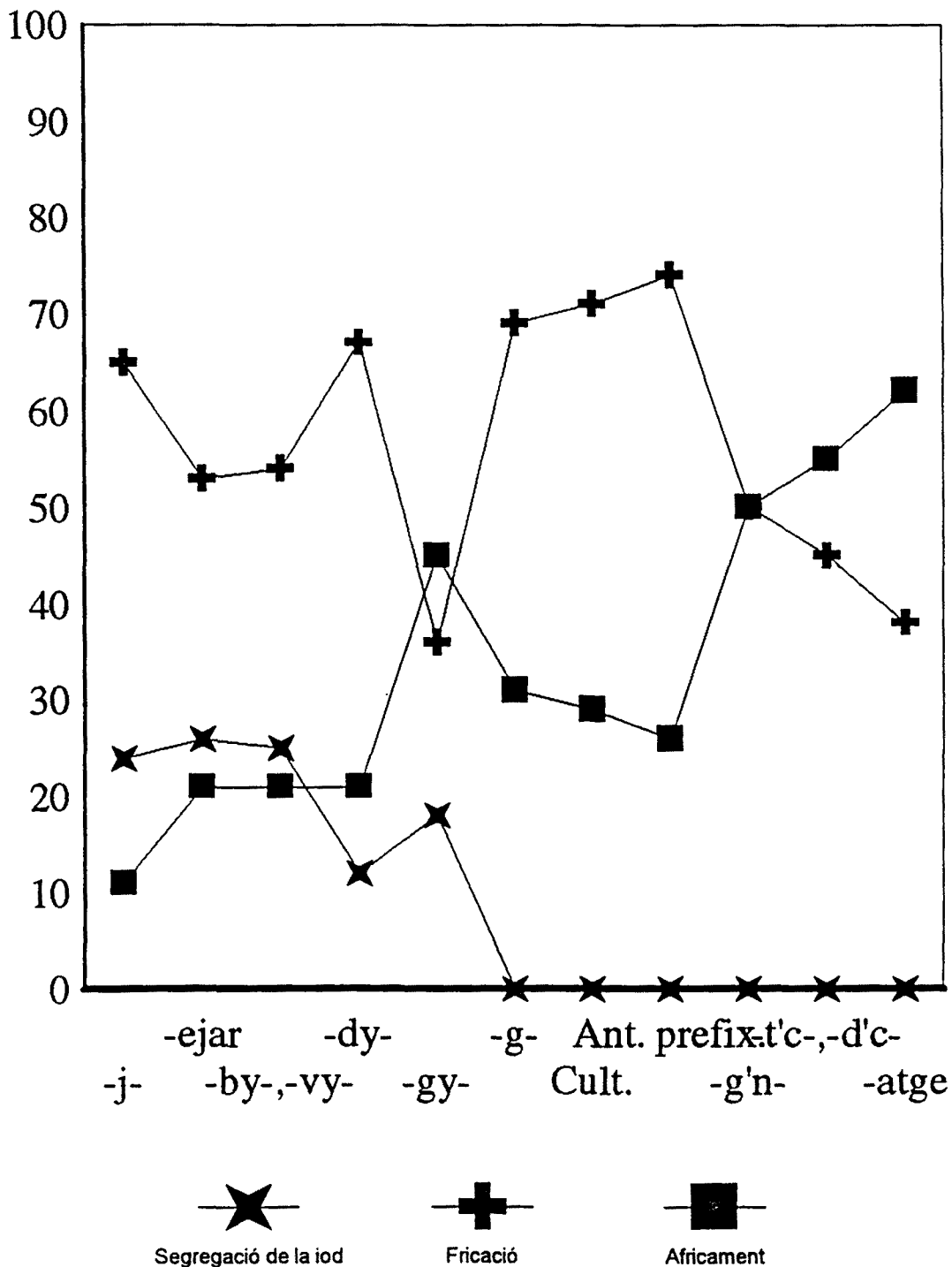
Ètimologia-Coneixements de valencià normatiu

Nivell mitjà

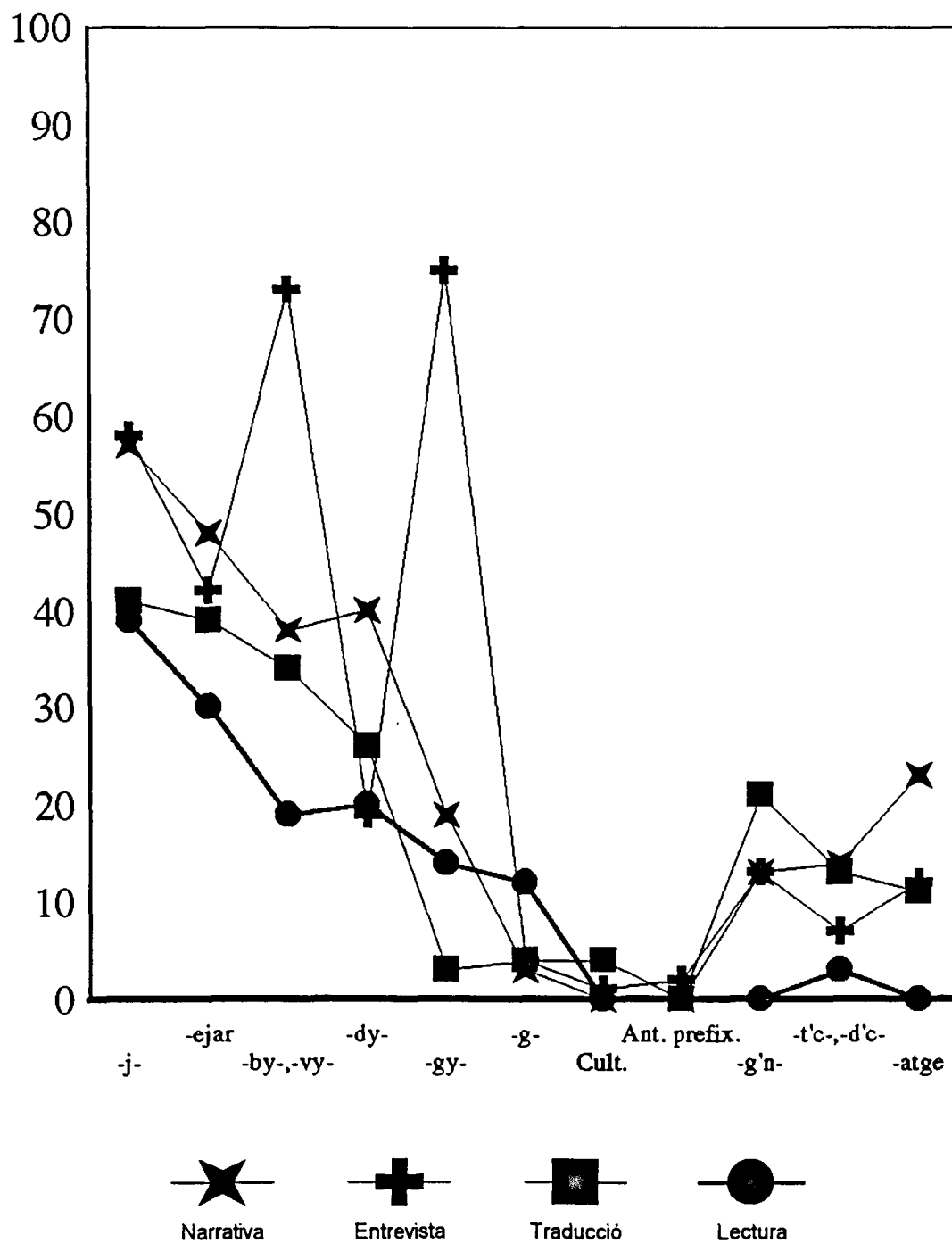
Etimologia-Coneixements de valencià normatiu

Nivell superior

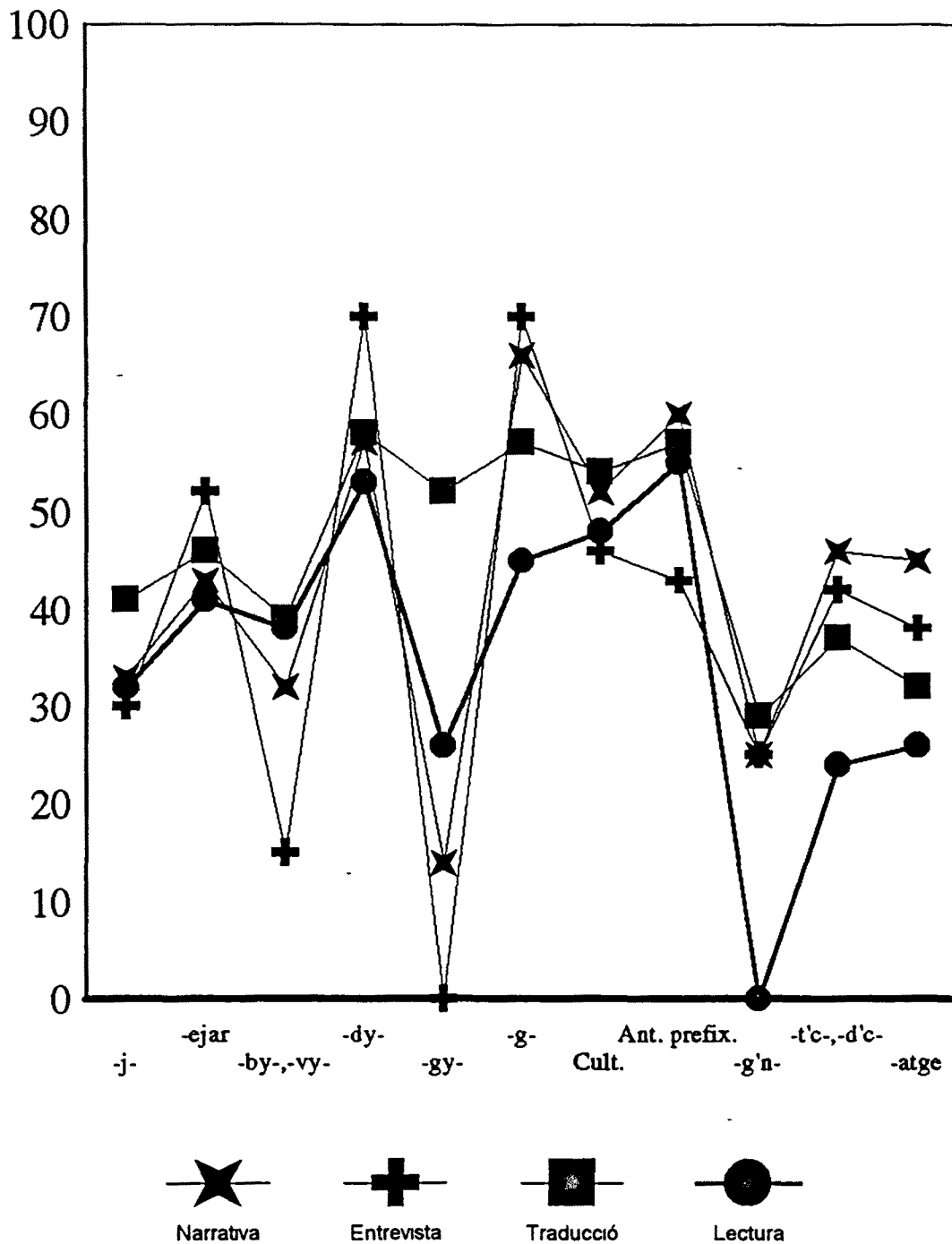
Etimologia-Estil

Segregació de la iod

Etimologia-Estil

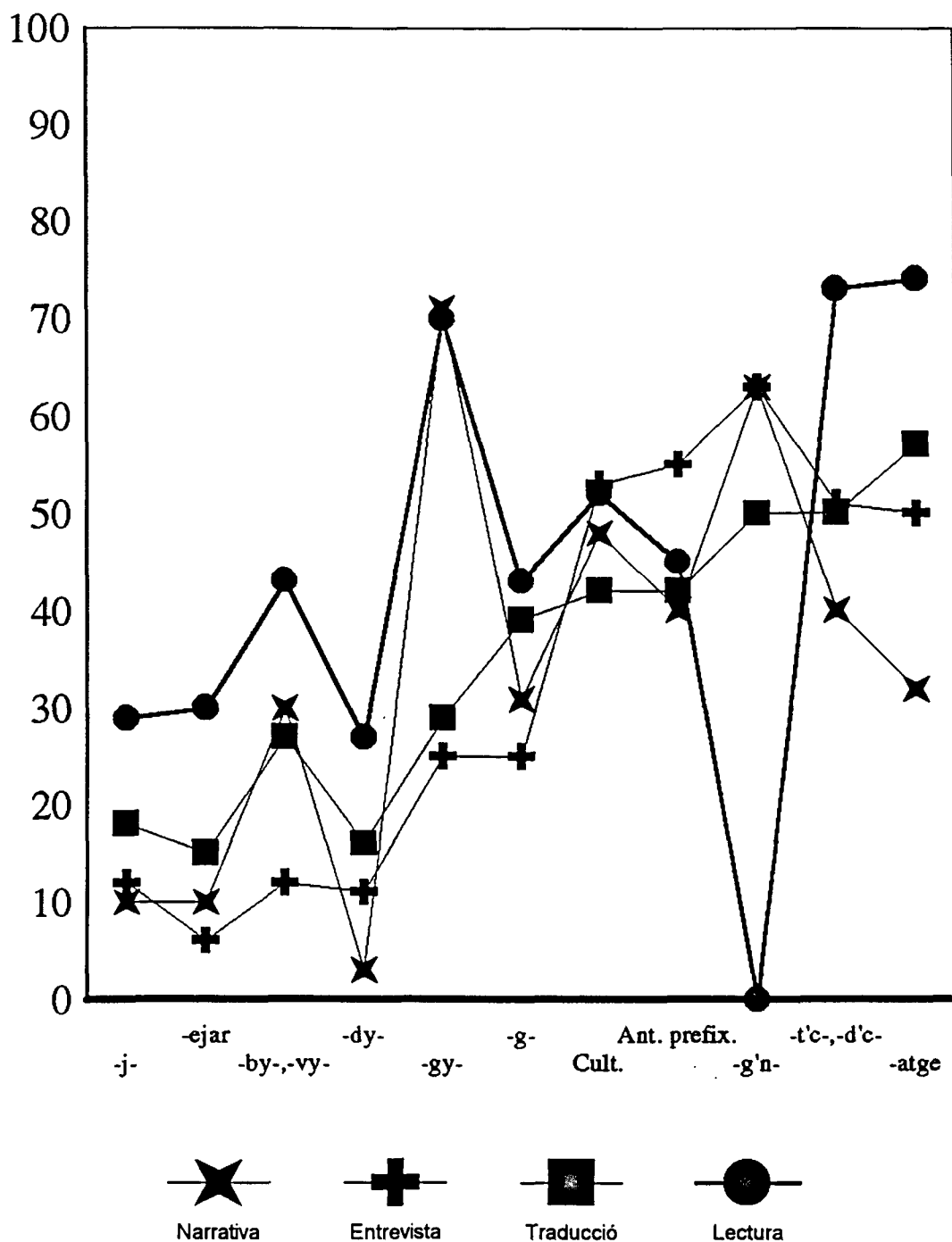
Fricació

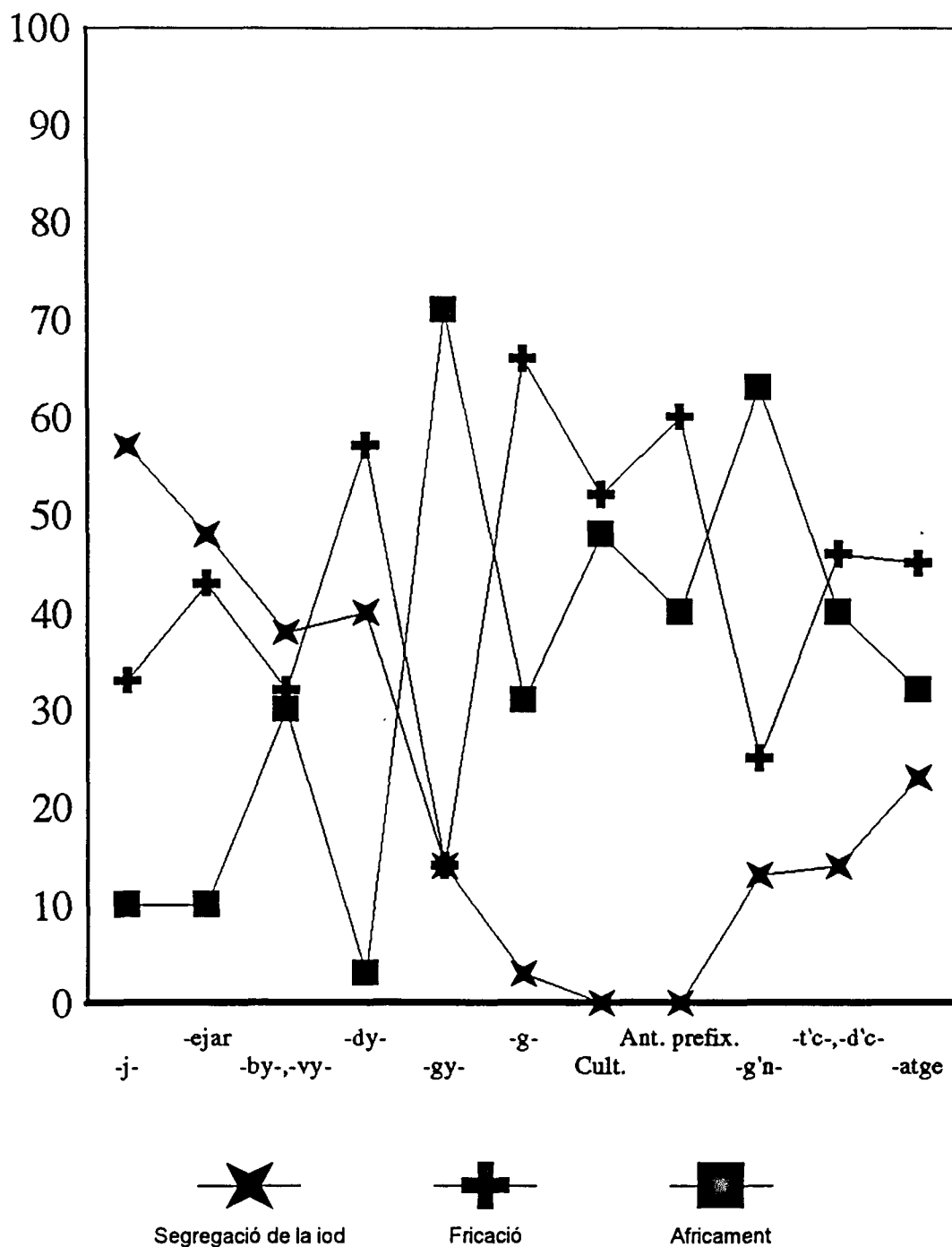
Etimologia-Estil

Africament

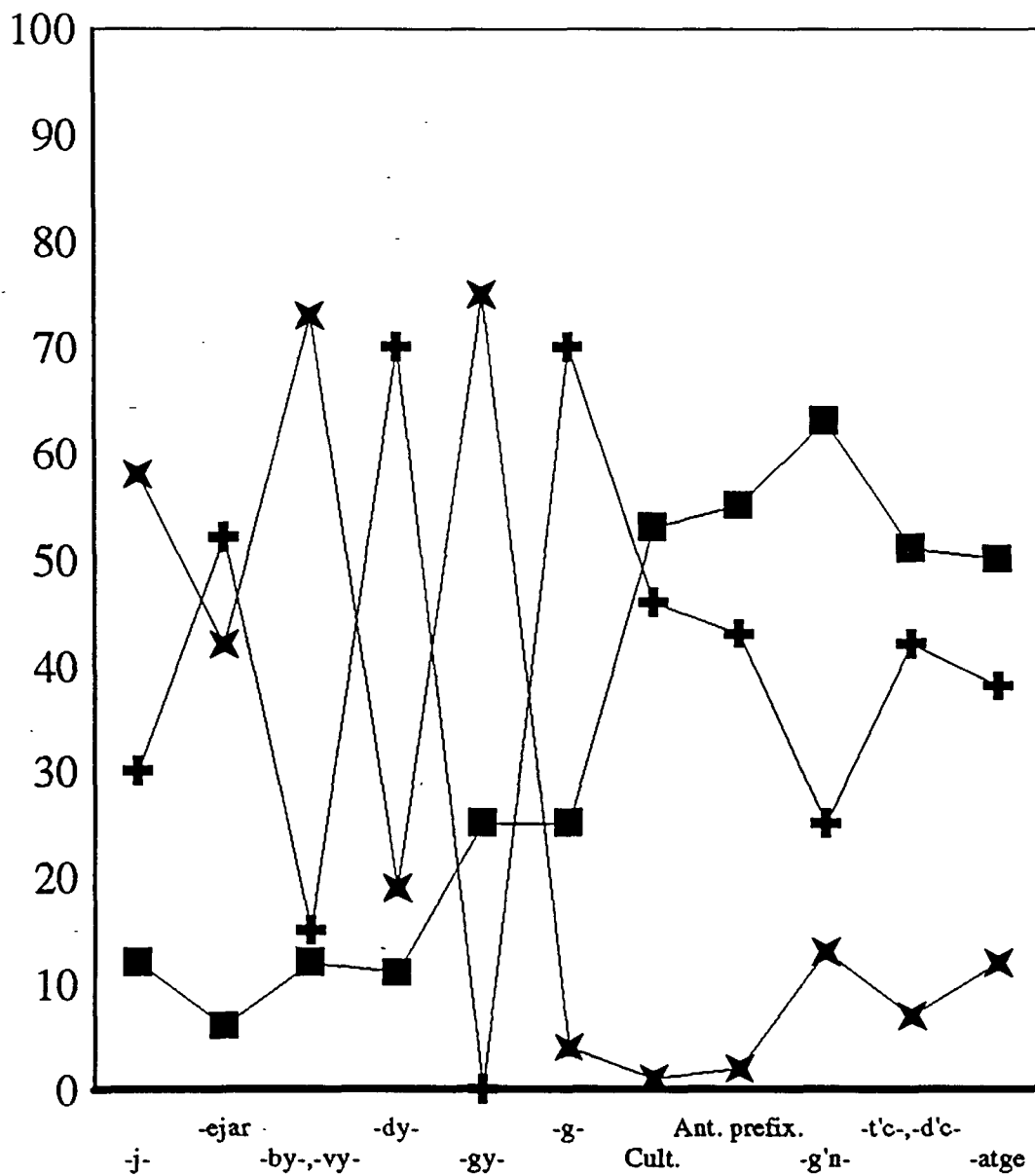
Etimologia-Estil

Narrativa

Etimologia-Estil

Entrevista

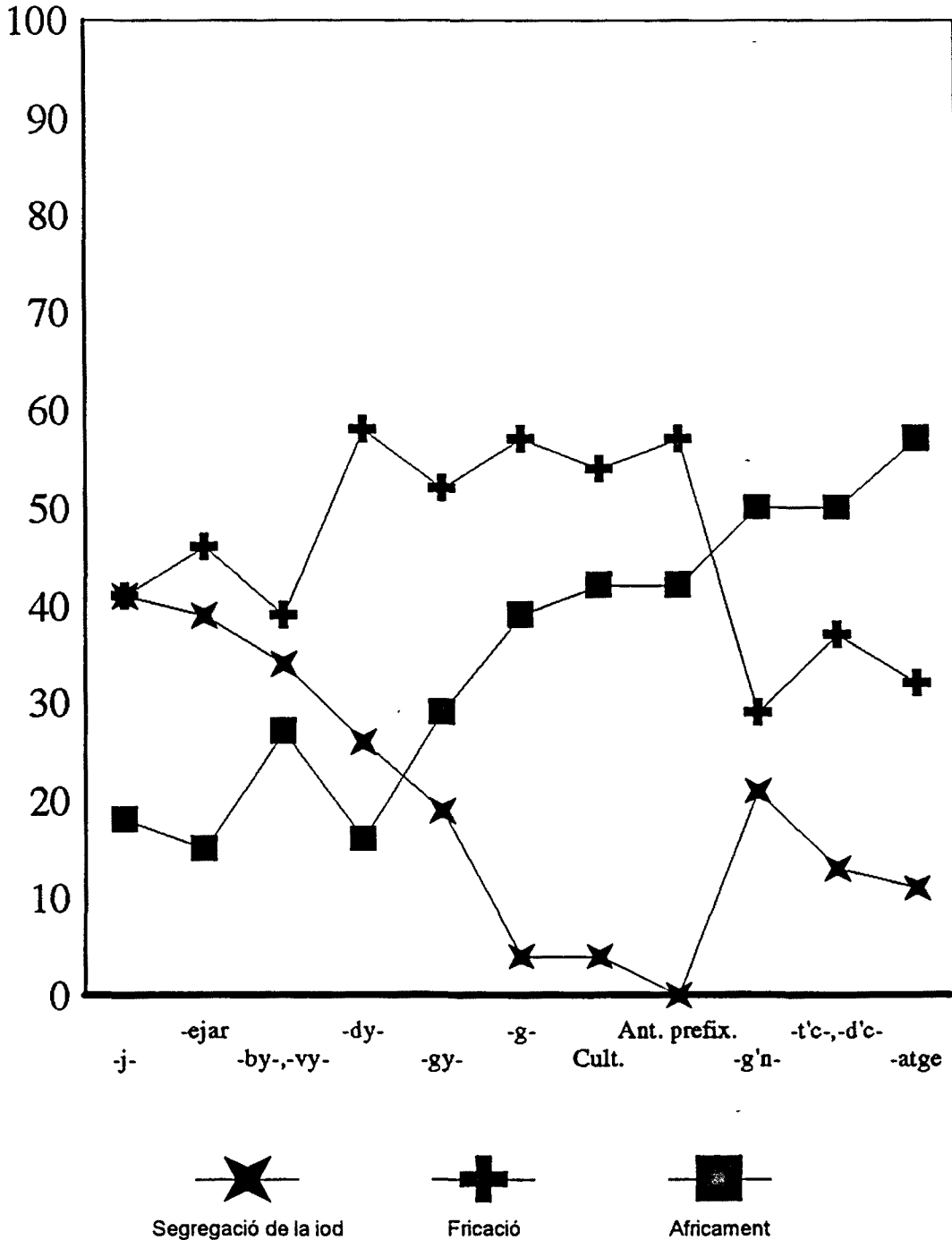
★
Segregació de la iod

✚
Fricació

■
Africament

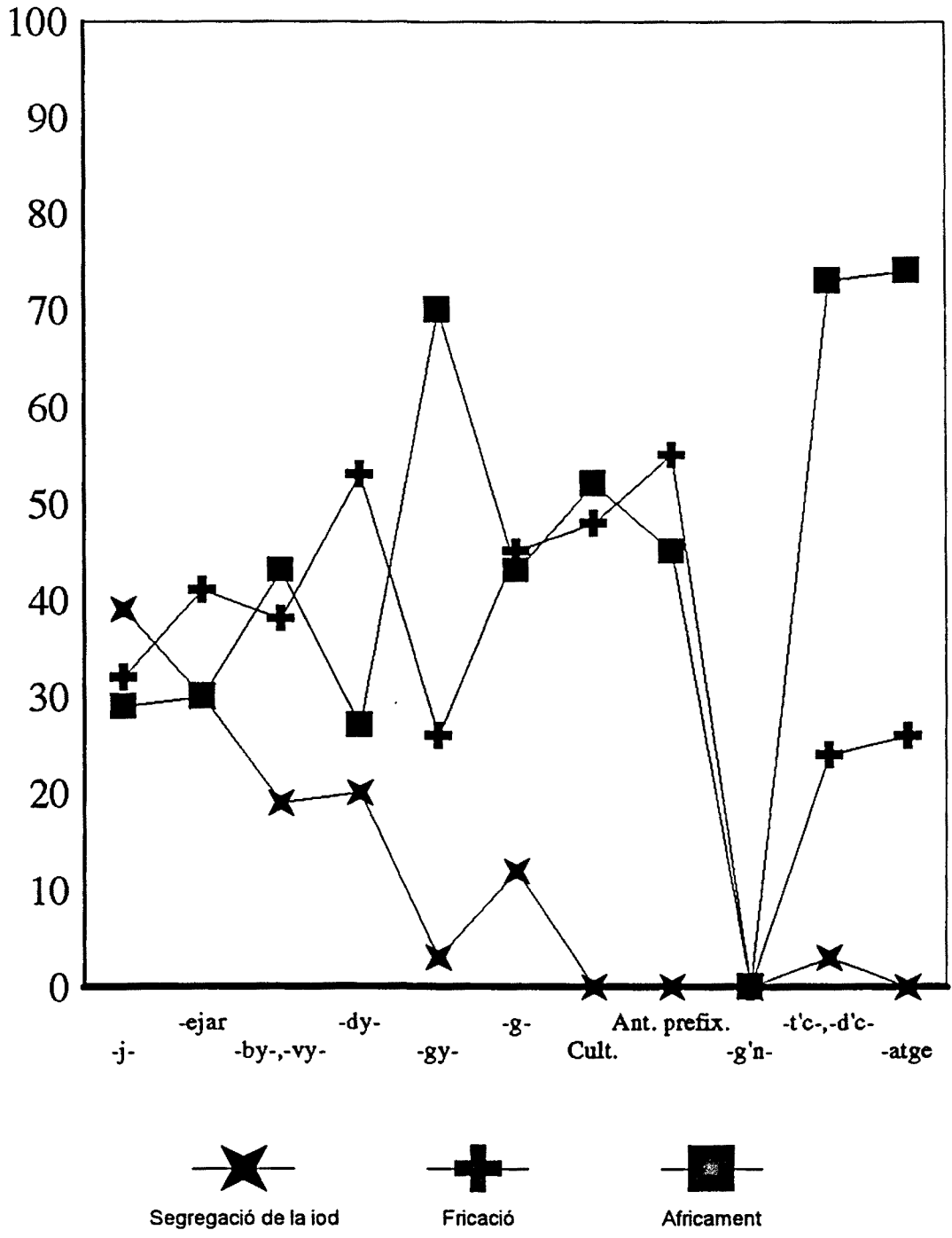
Etimologia-Estil

Traducció

Etimologia-Estil

Lectura

2. Quantificació amb les variants africades

a. Freqüències globals de les variables independents

b. Tractament gràfic dels resultats de les tabulacions creuades

Edat - etimologia

sexe

estil

Decodificació dels símbols emprats a les gràfiques:

D = δ_{z}

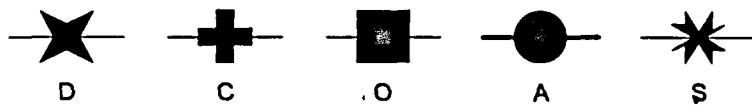
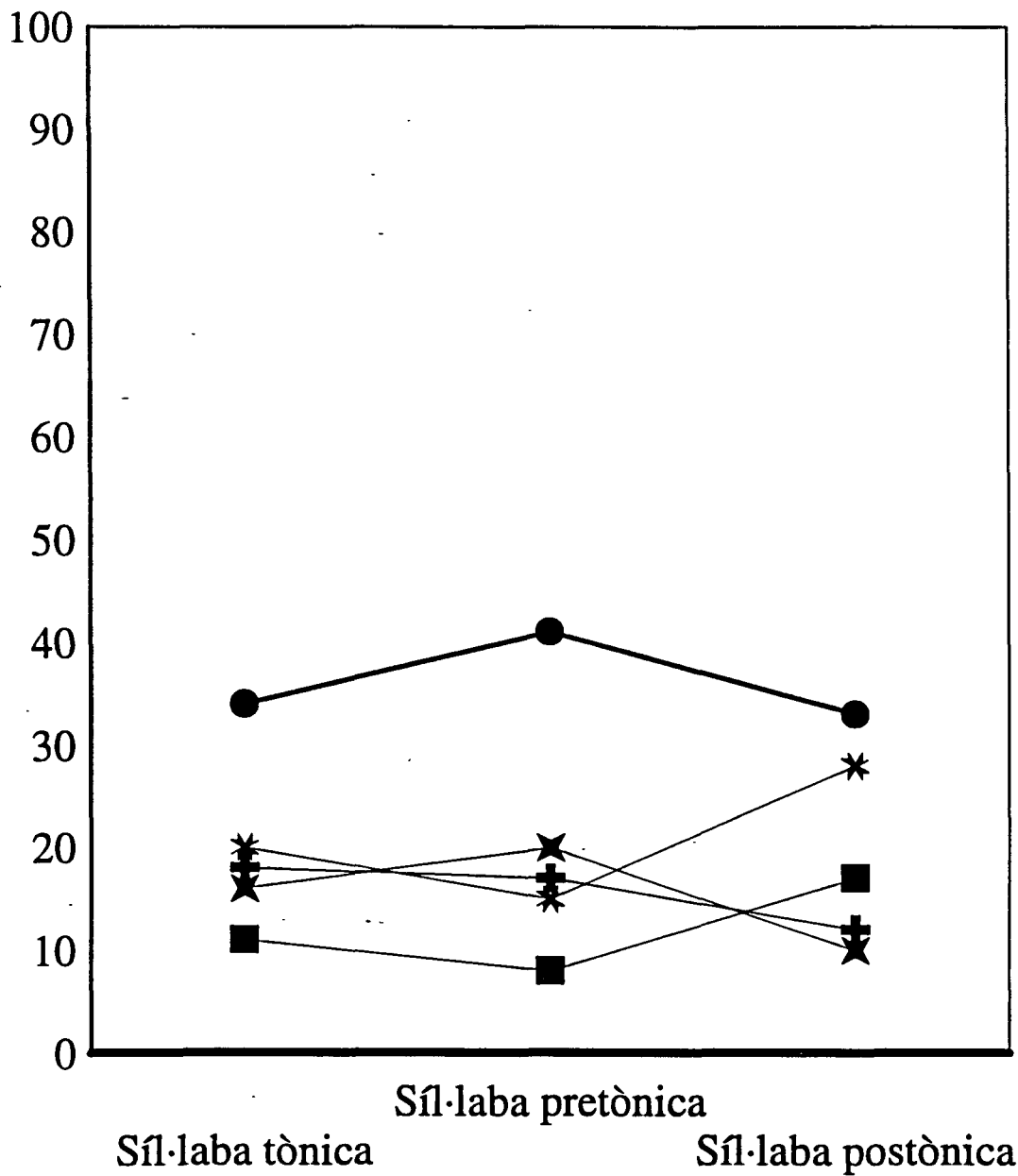
C = $^{\text{d}}_{\text{z}}$

O = d:_{z}

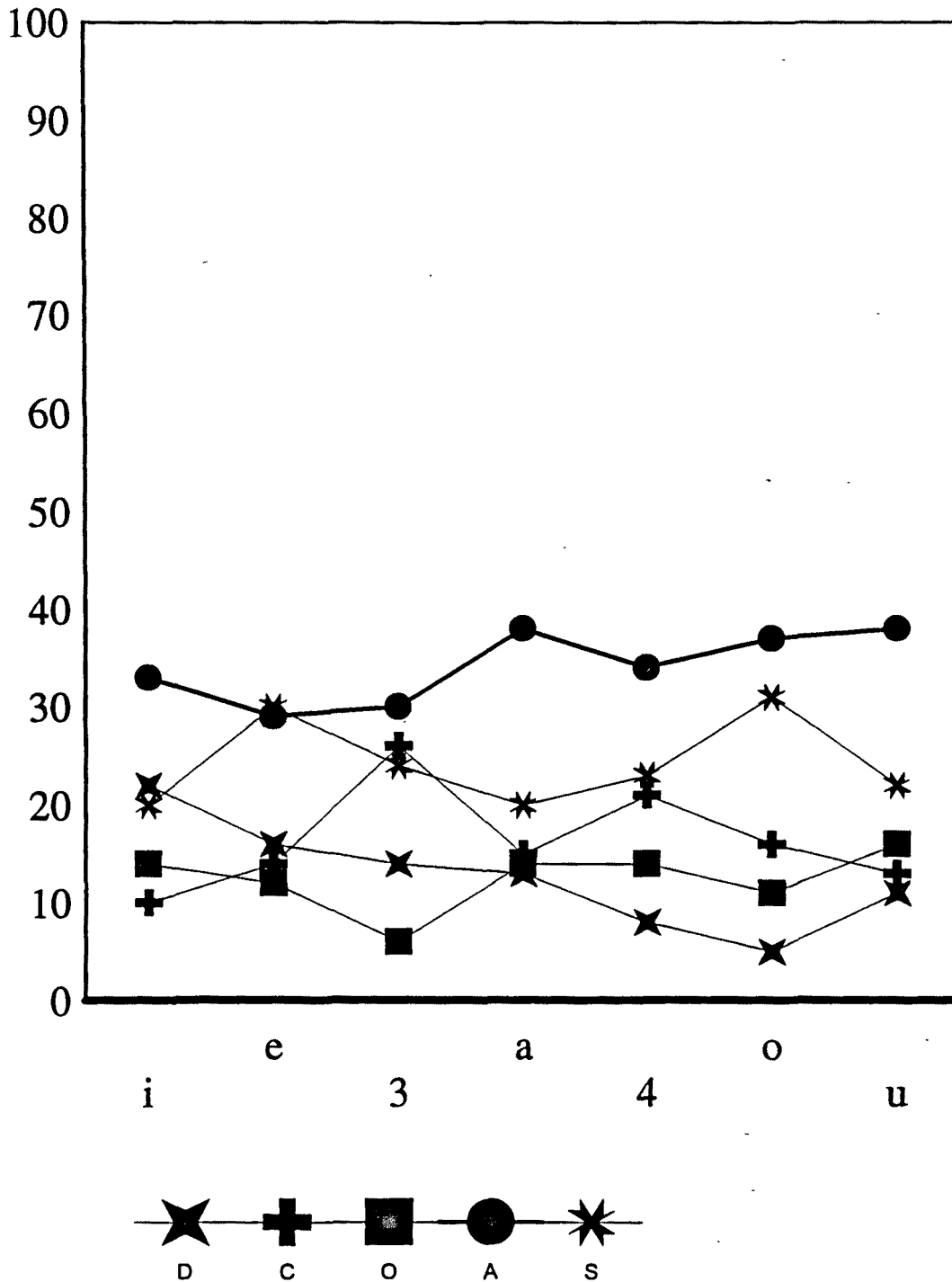
A = d_{z}

S = $\text{d}_{\text{z}}^{\text{d}}$

POSICIÓ SIL-LABICA

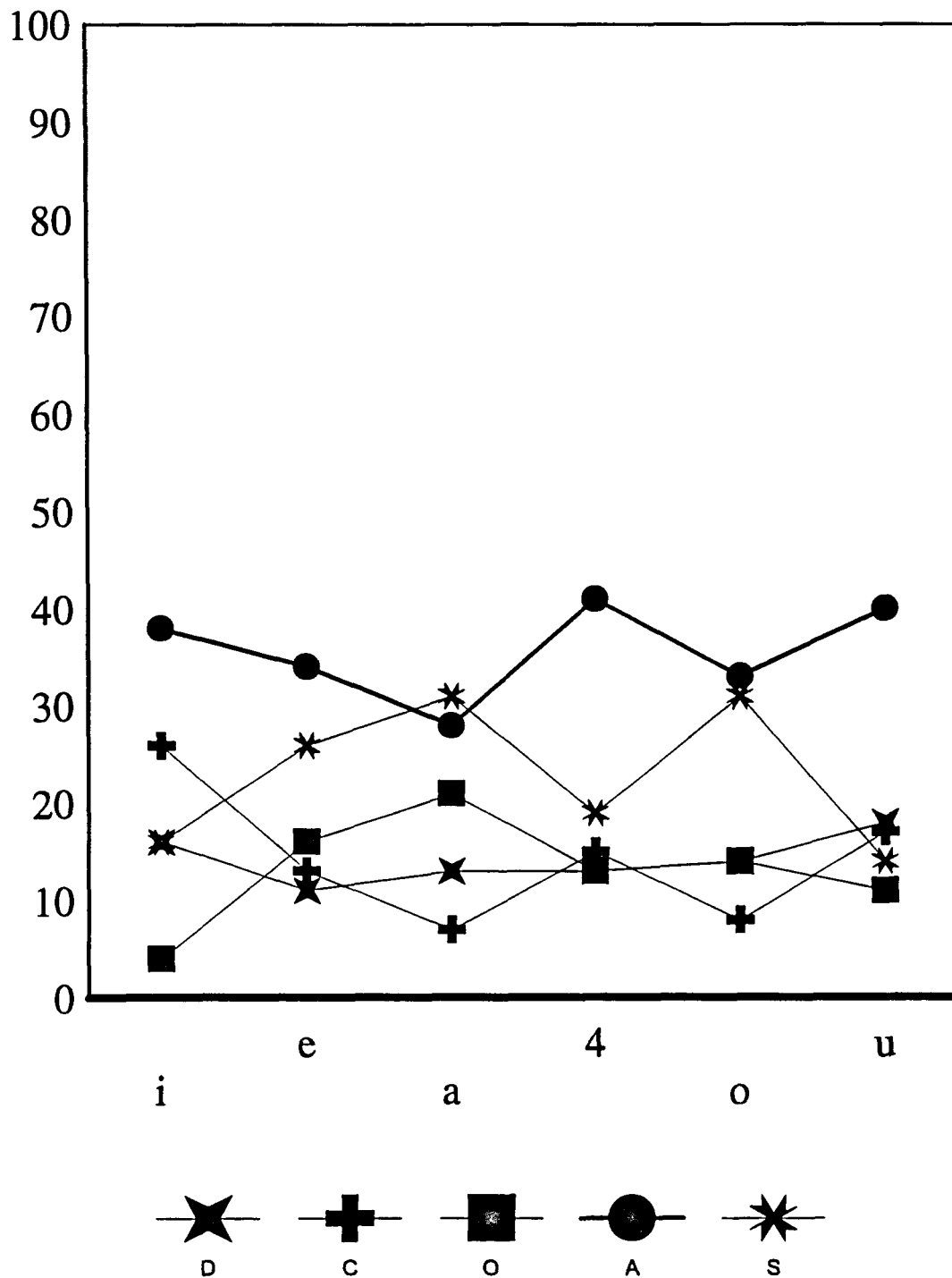

CONTEXT VOCÀLIC ANTERIOR

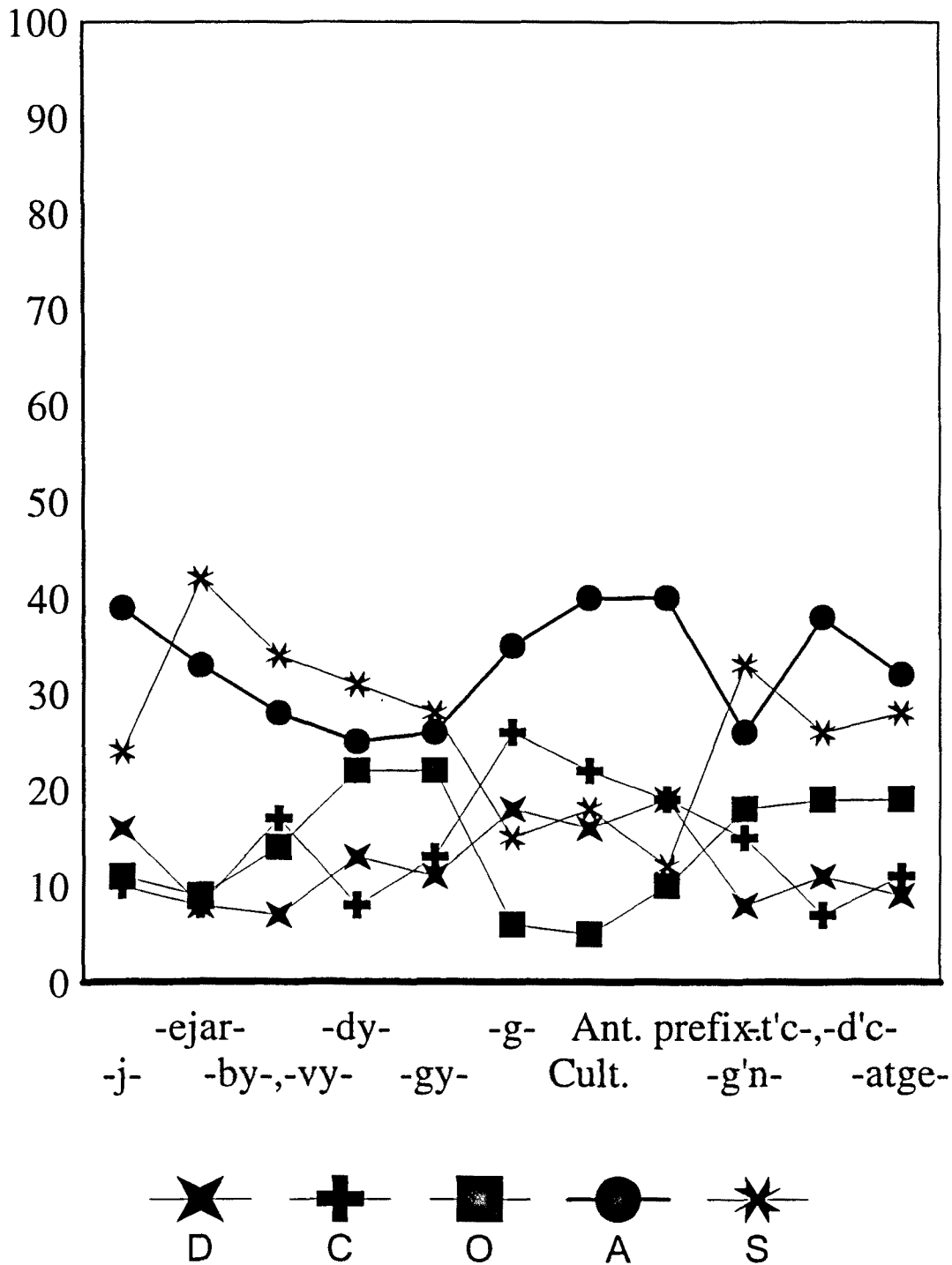

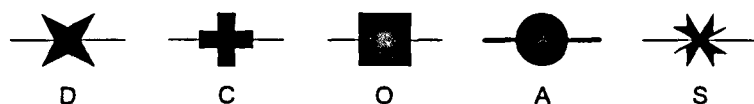
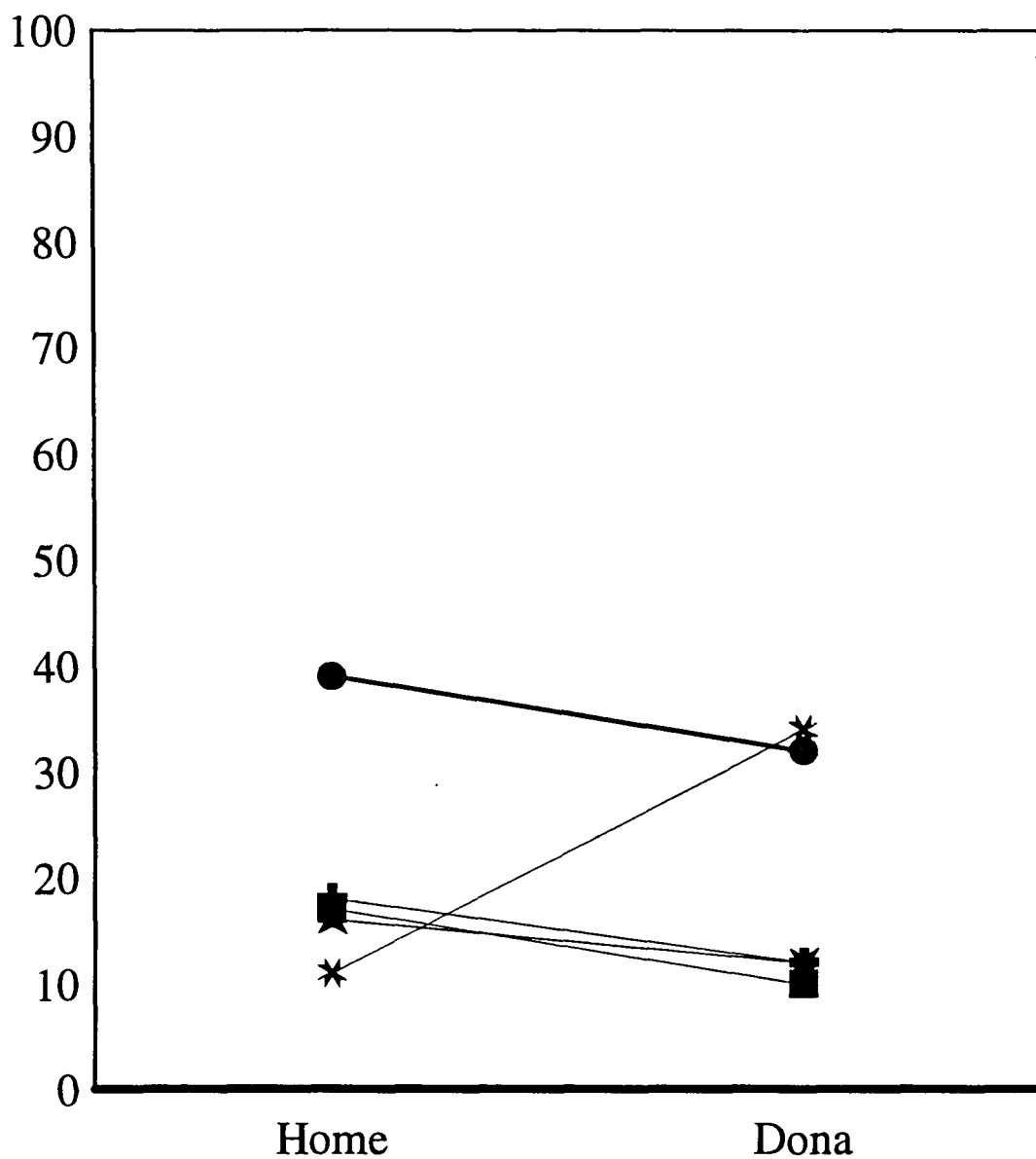
CONTEXT VOCALIC POSTERIOR

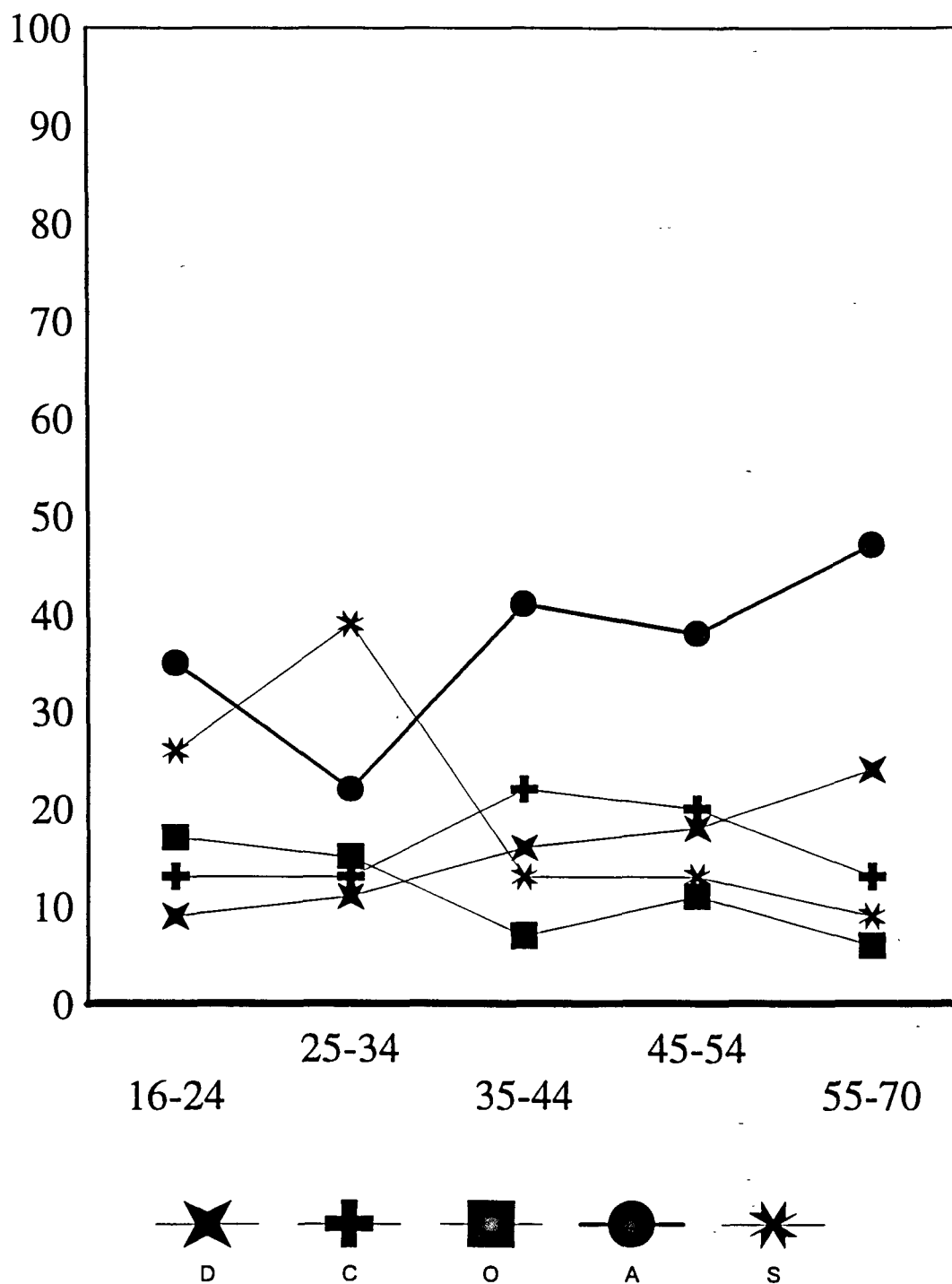
ETIMOLOGIA

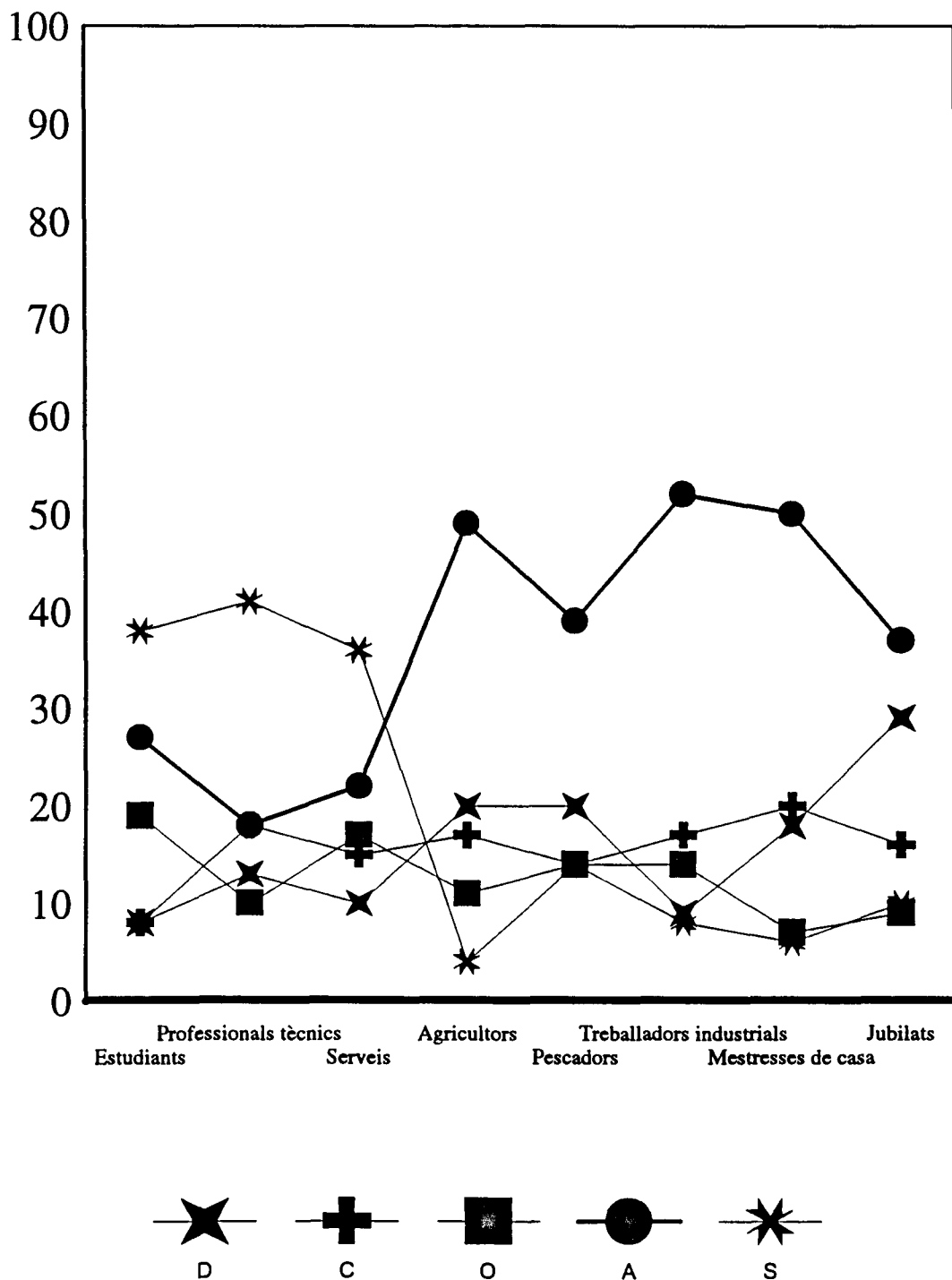
SEXE

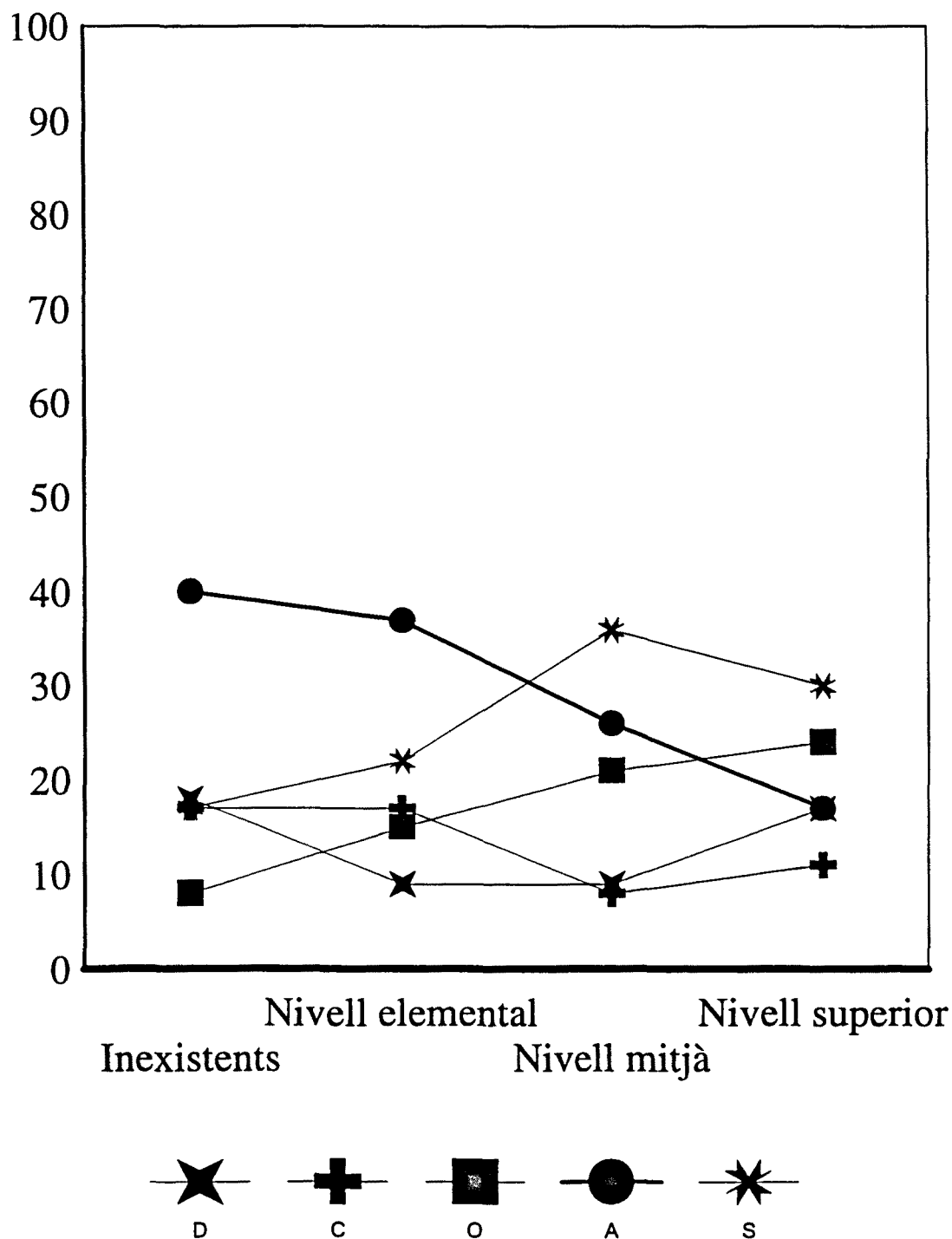
EDAT

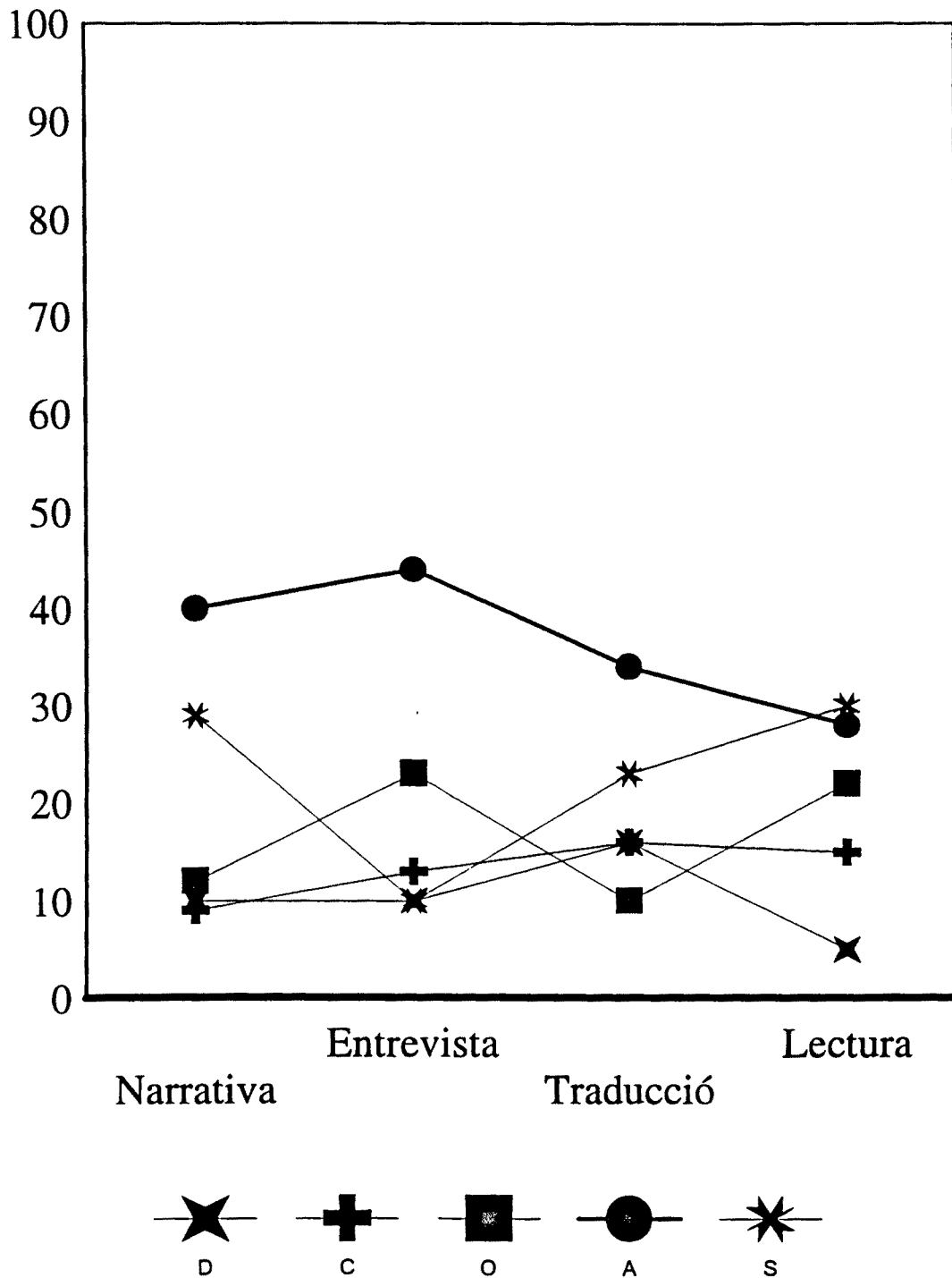
OCCUPACIÓ

CONEXIEMENTS DE VALENCIÀ NORMATIU

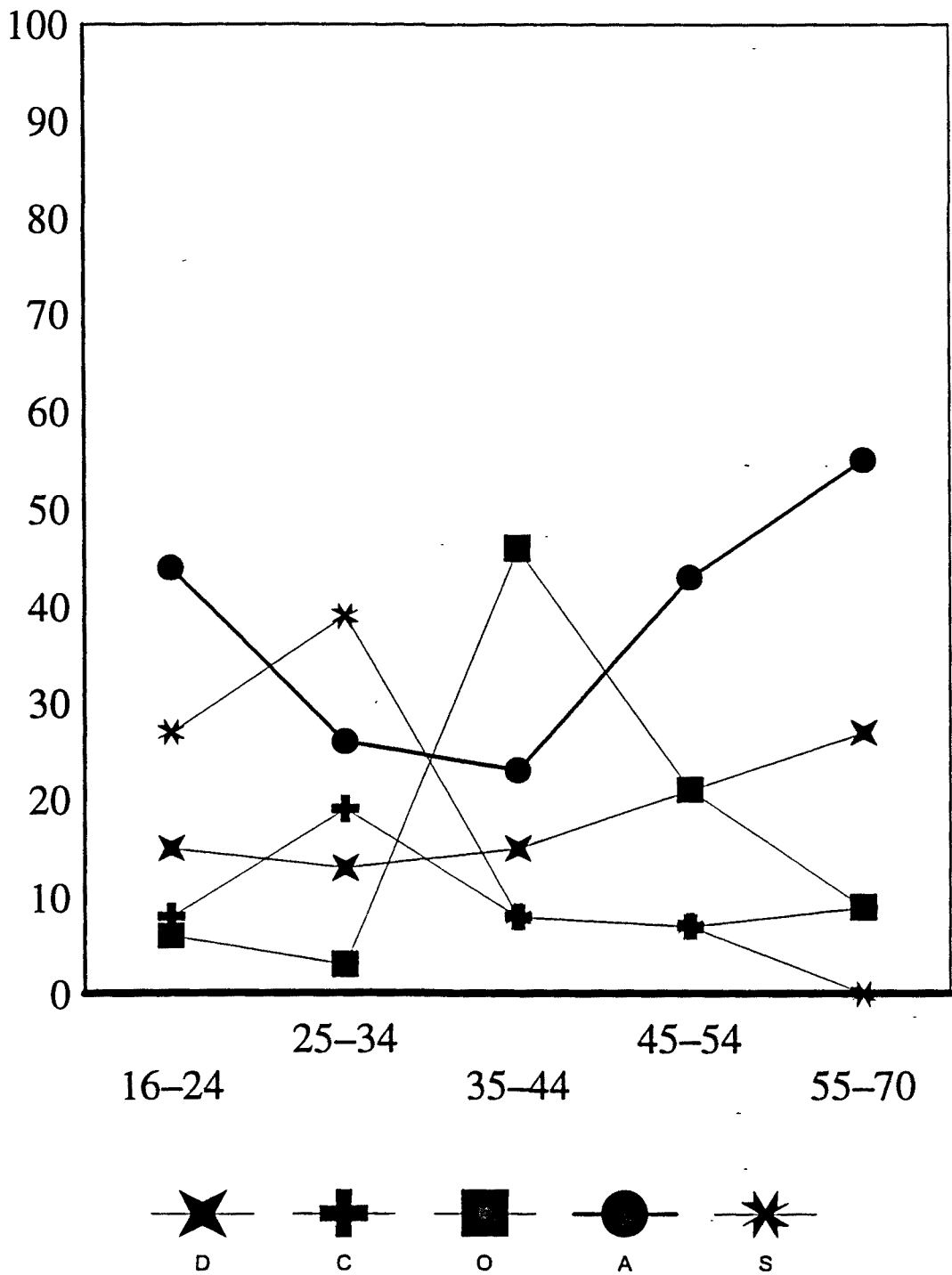

ESTIL

EDAT-ETIMOLOGIA

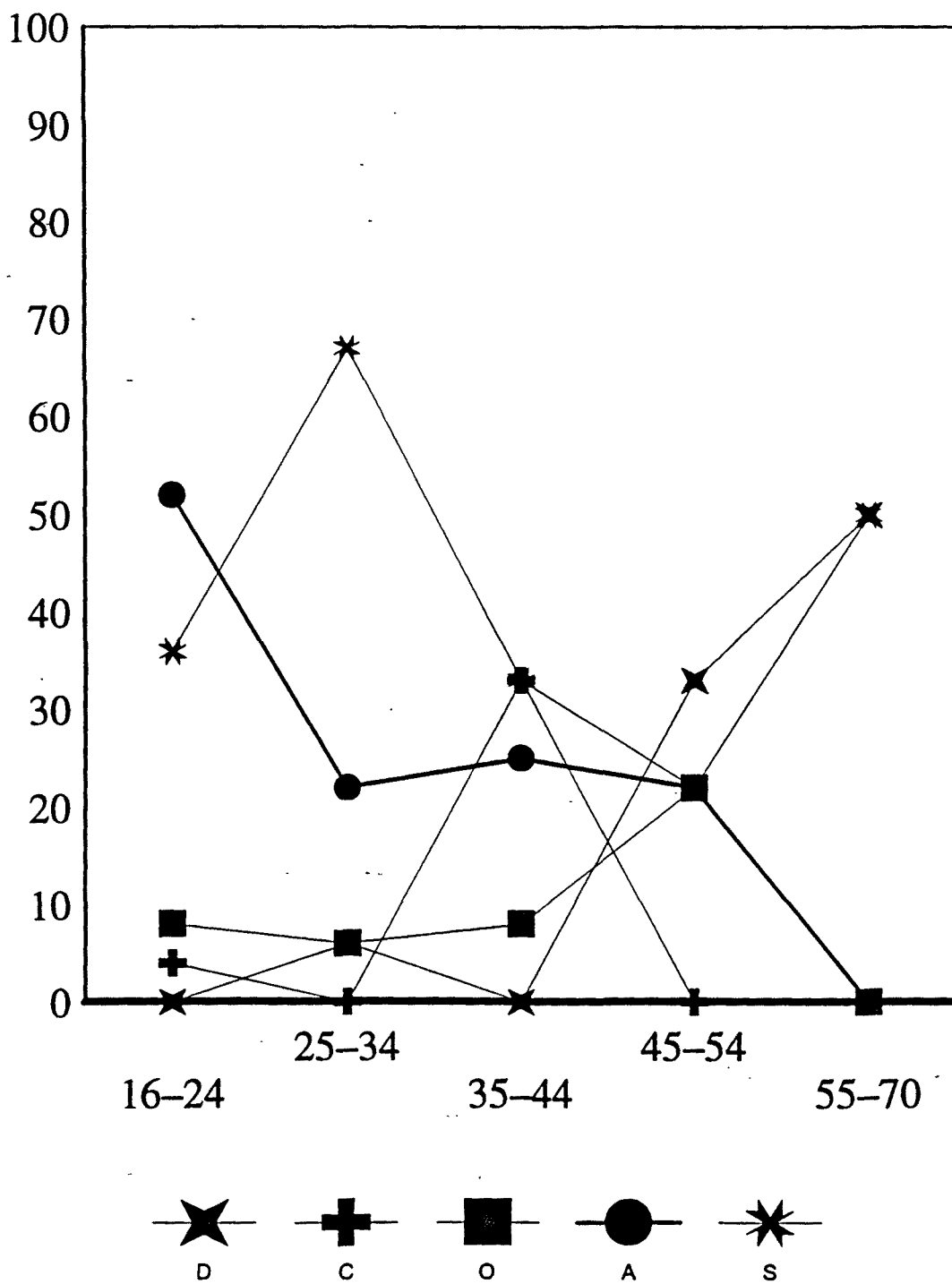
-j-

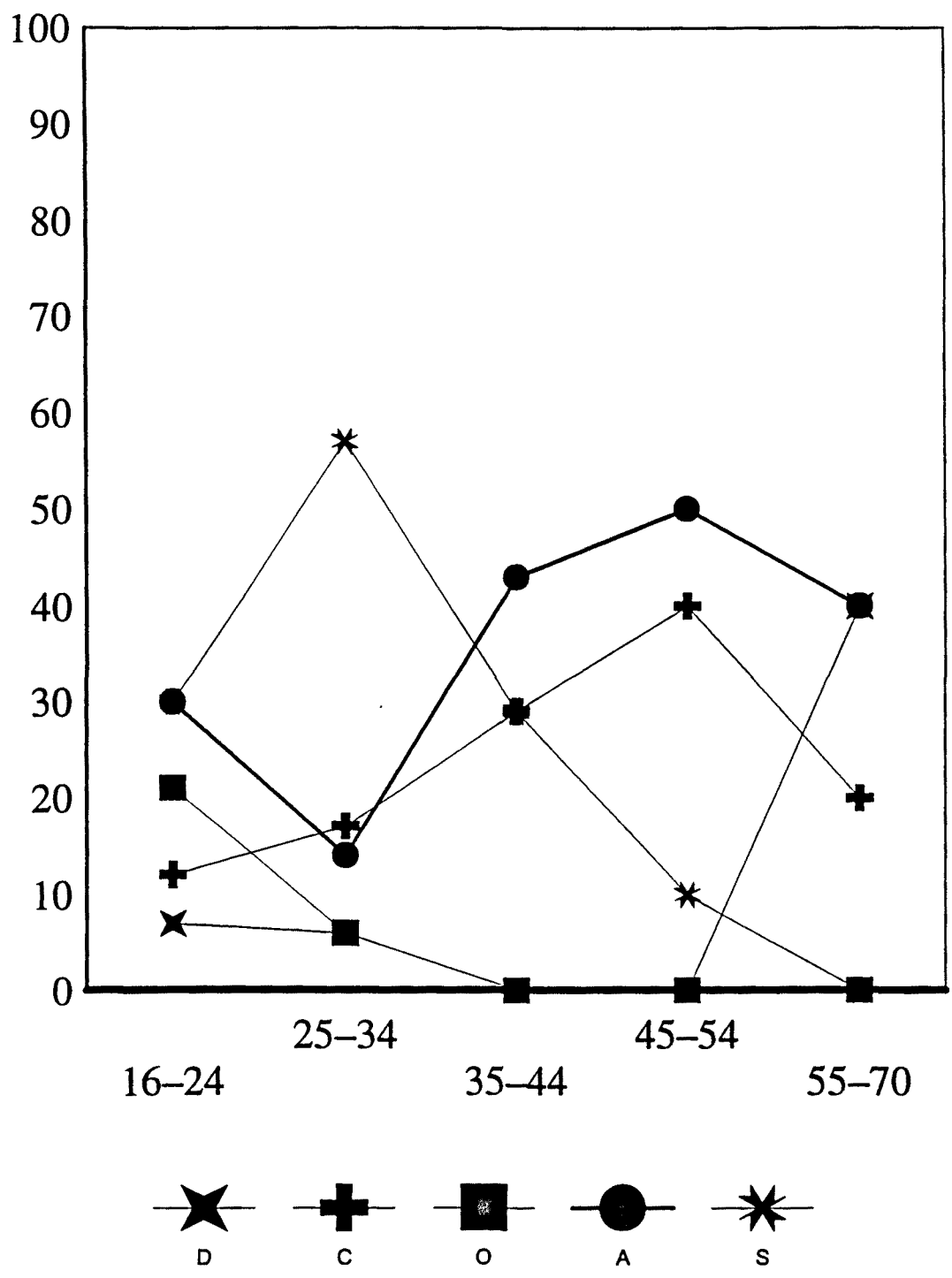
EDAT-ETIMOLOGIA

-ejar

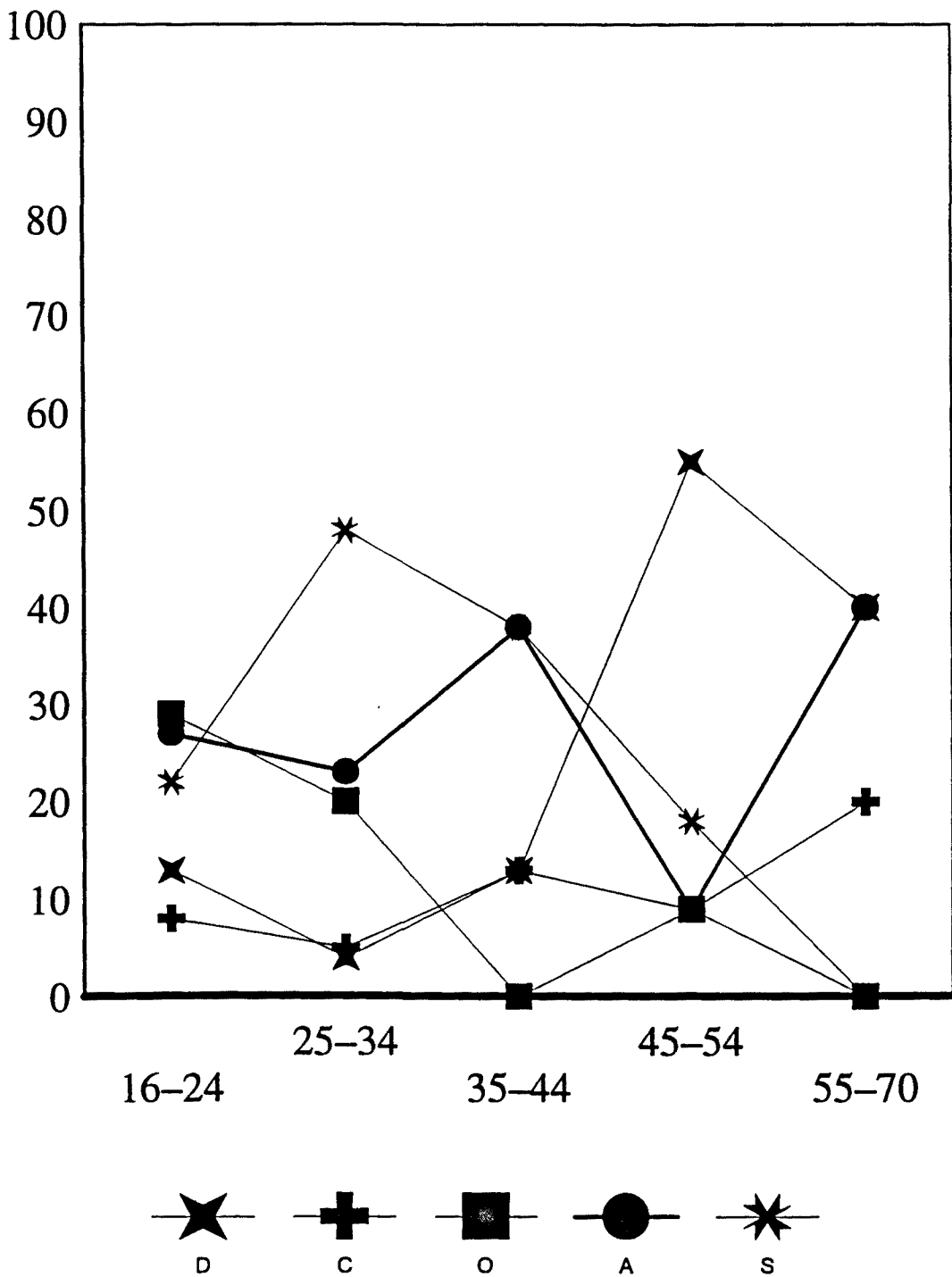
EDAT-ETIMOLOGIA

-by-, -vy-

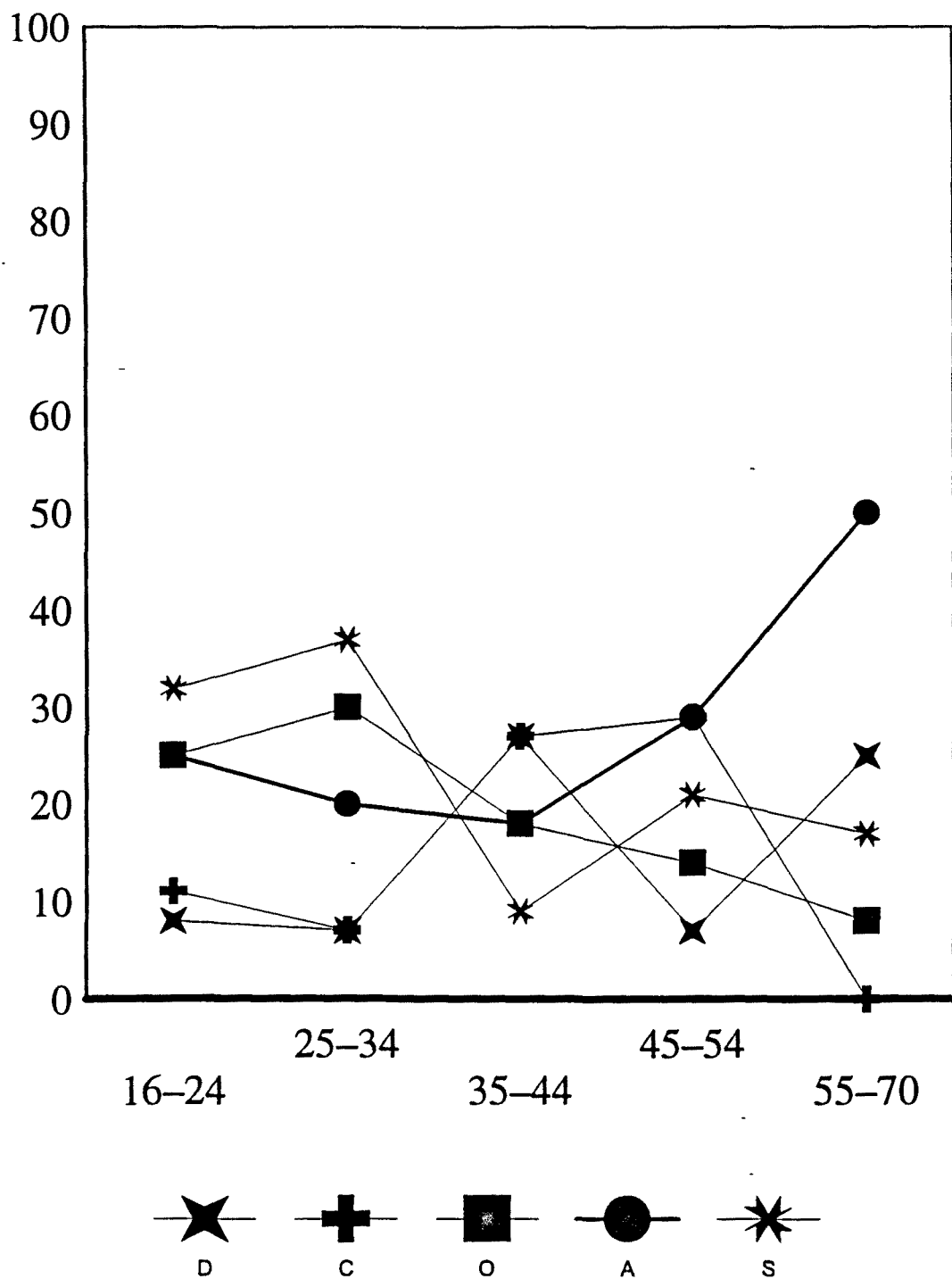
EDAT-ETIMOLOGIA

-dy-

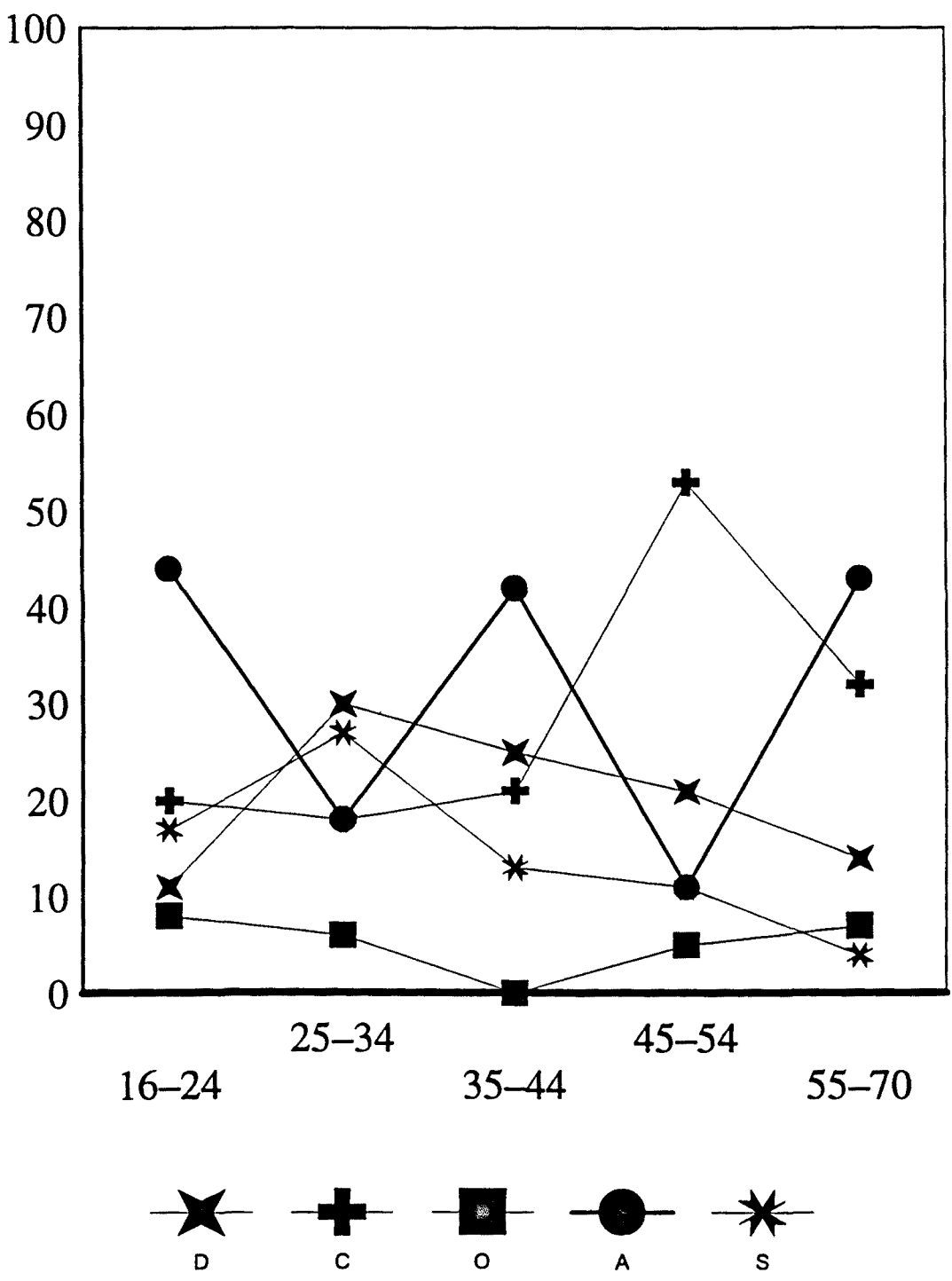
EDAT-ETIMOLOGIA

-gy-

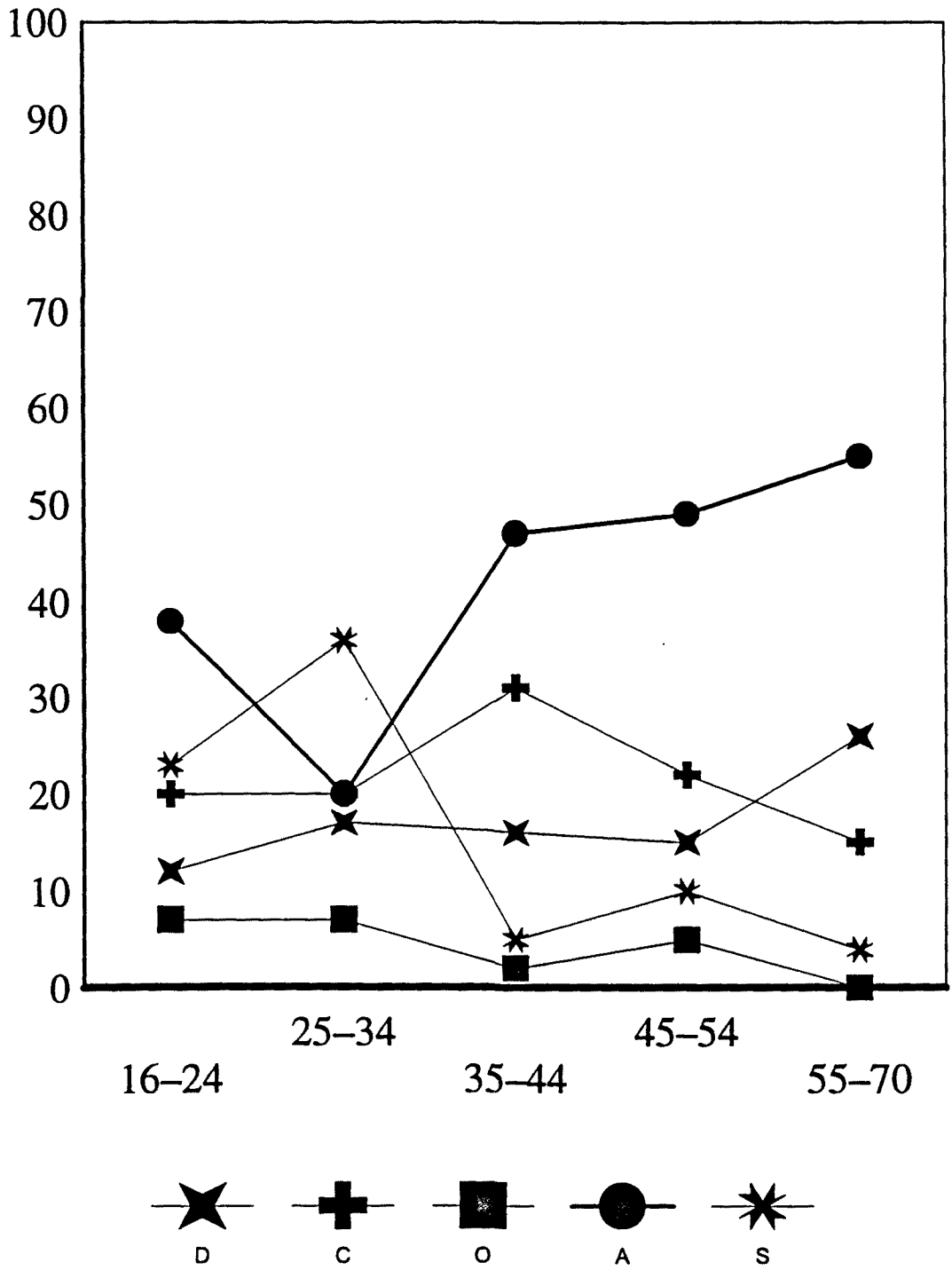
EDAT-ETIMOLOGIA

-8-

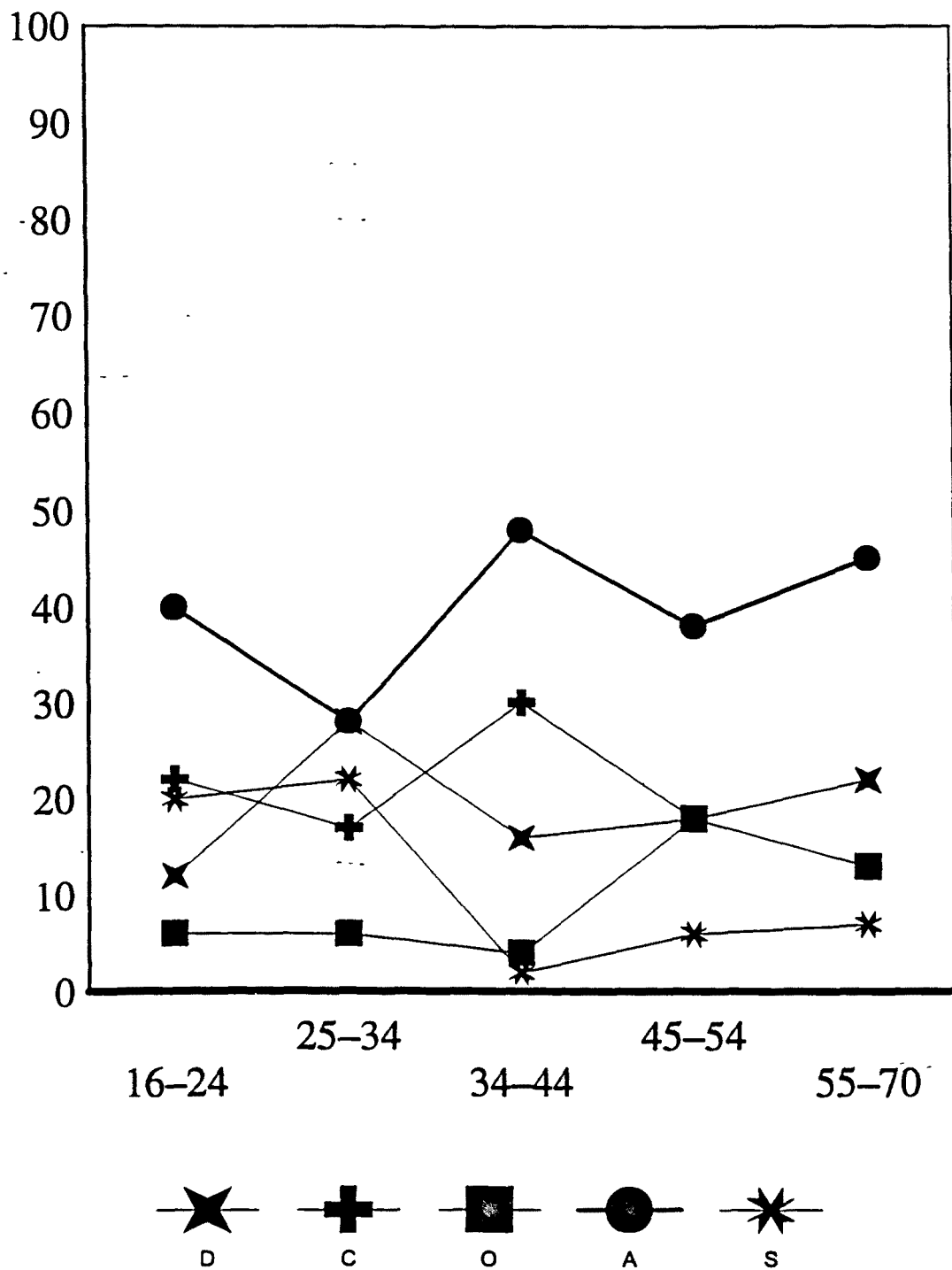
EDAT-ETIMOLOGIA

Cultismes

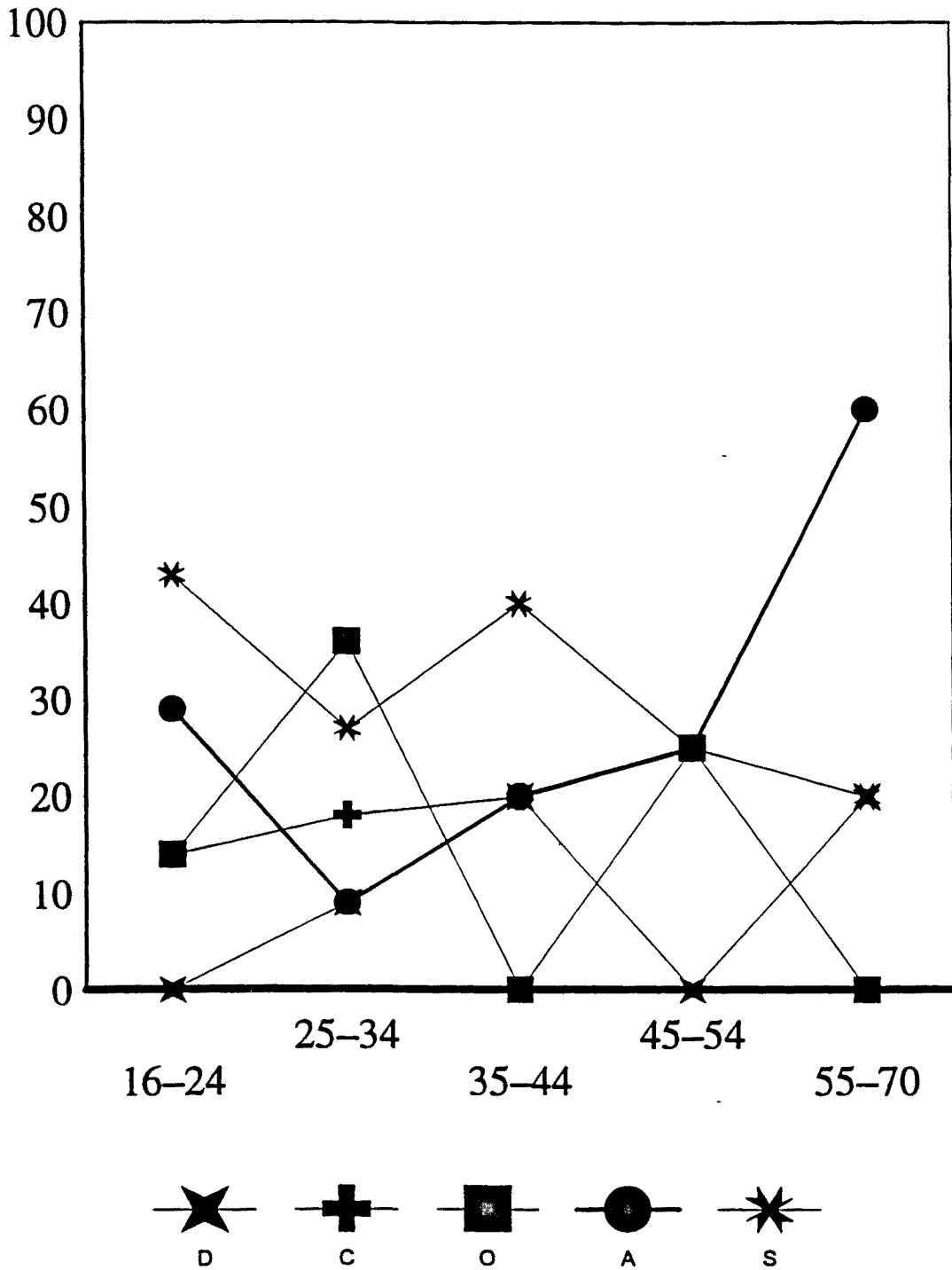
EDAT-ETIMOLOGIA

Antigues prefixacions

EDAT-ETIMOLOGIA

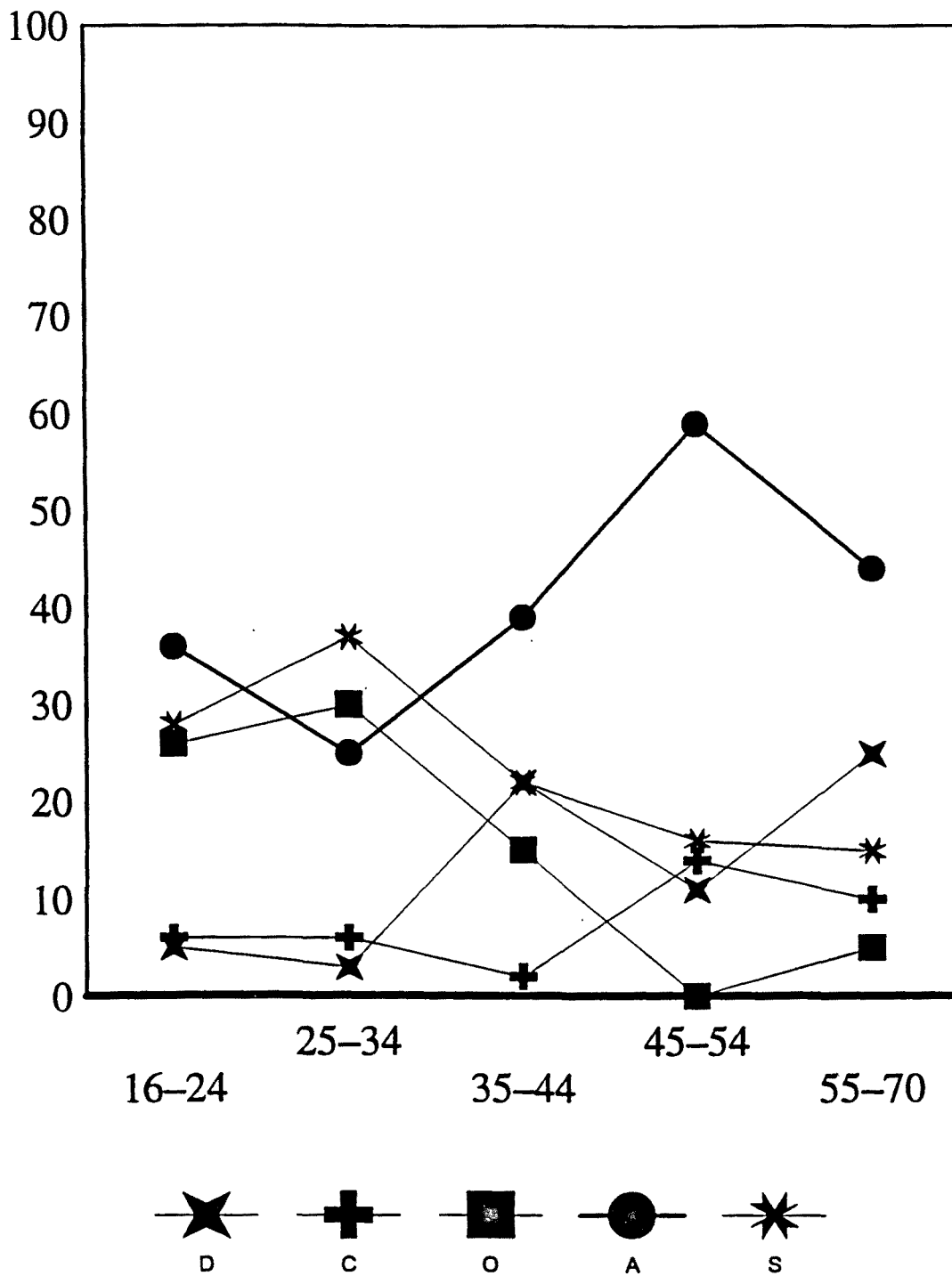
-g'n-

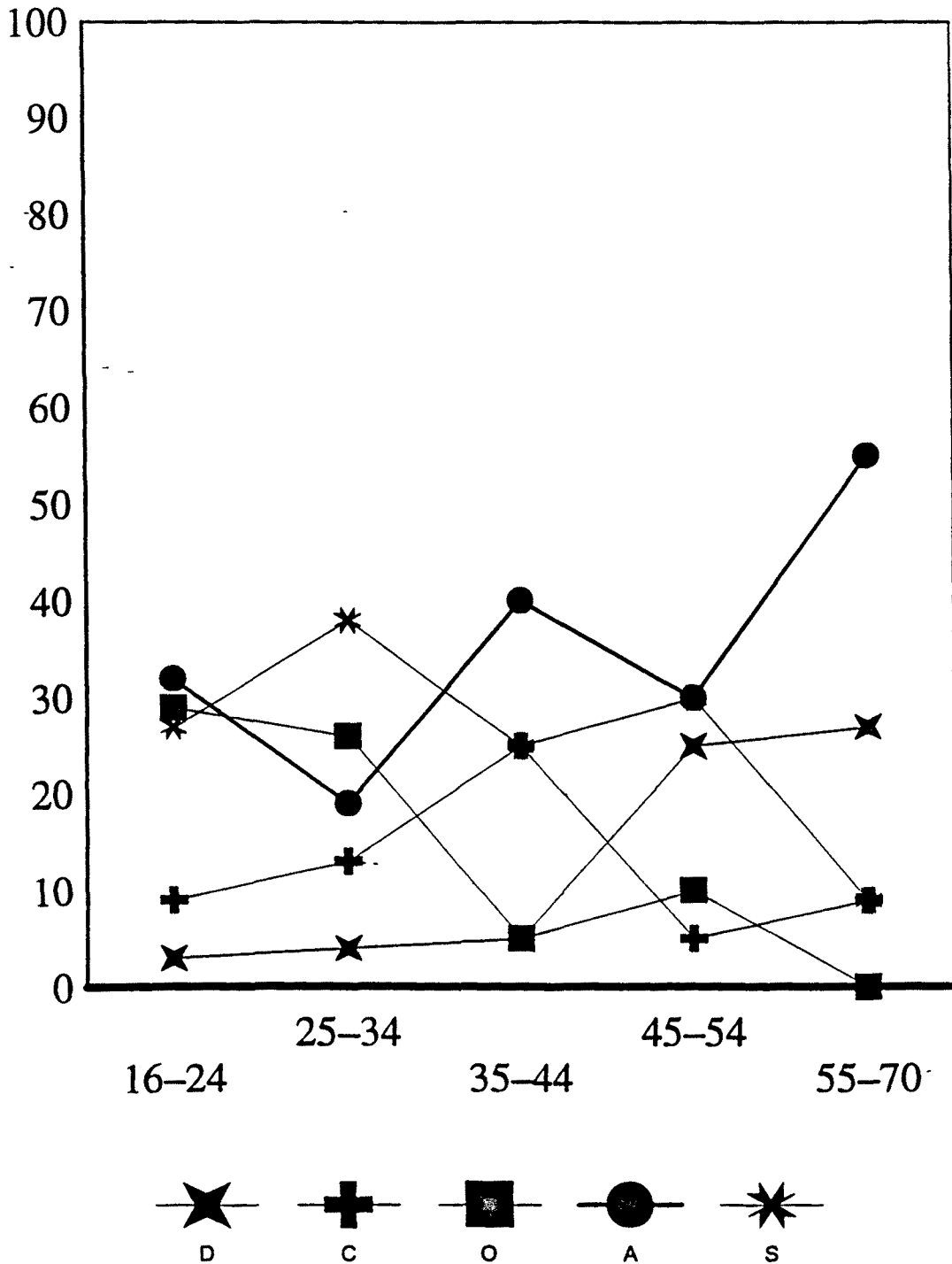
EDAT-ETIMOLOGIA

-t'c-, -d'c-

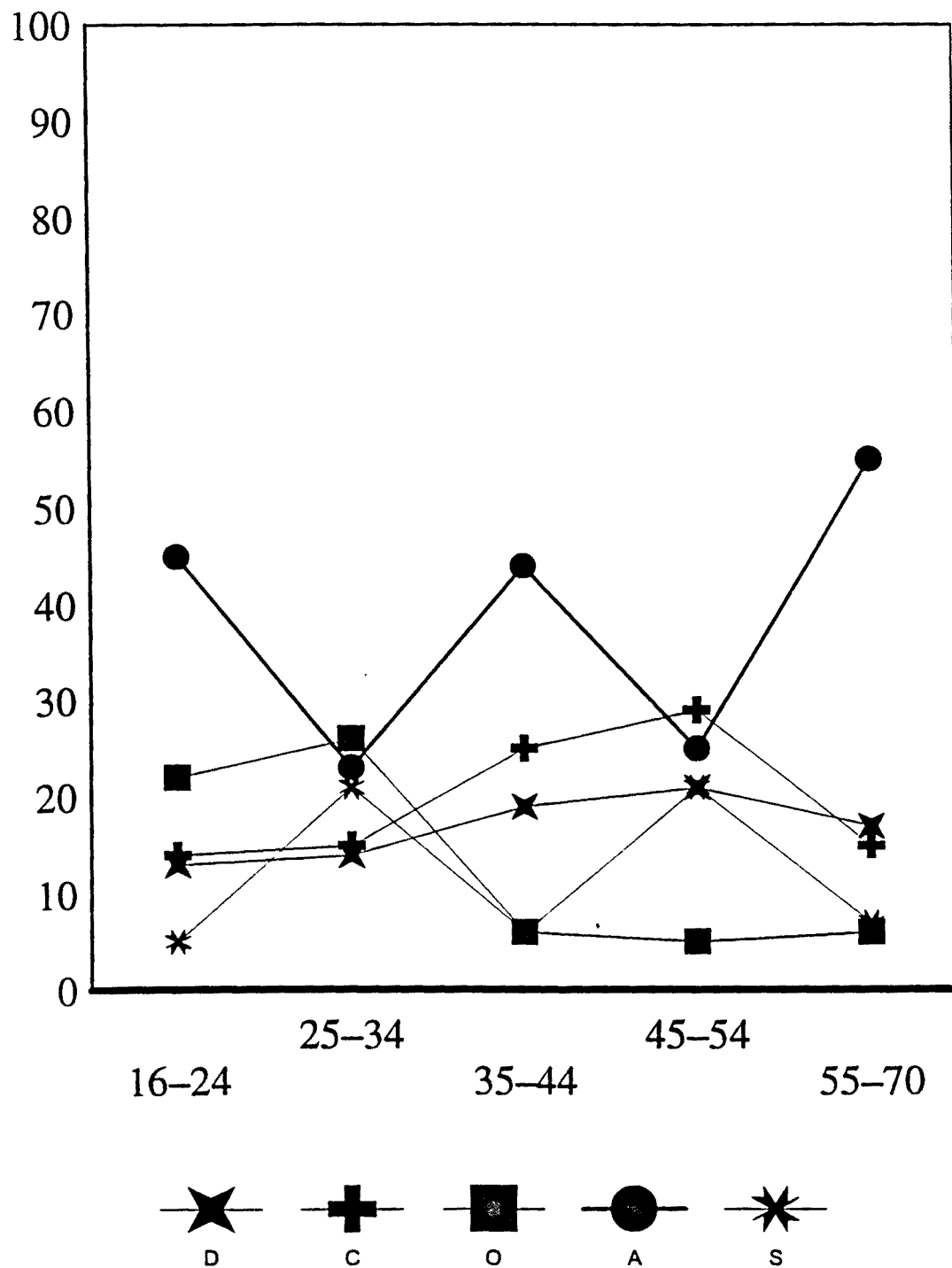
EDAT-ETIMOLOGIA

-atge

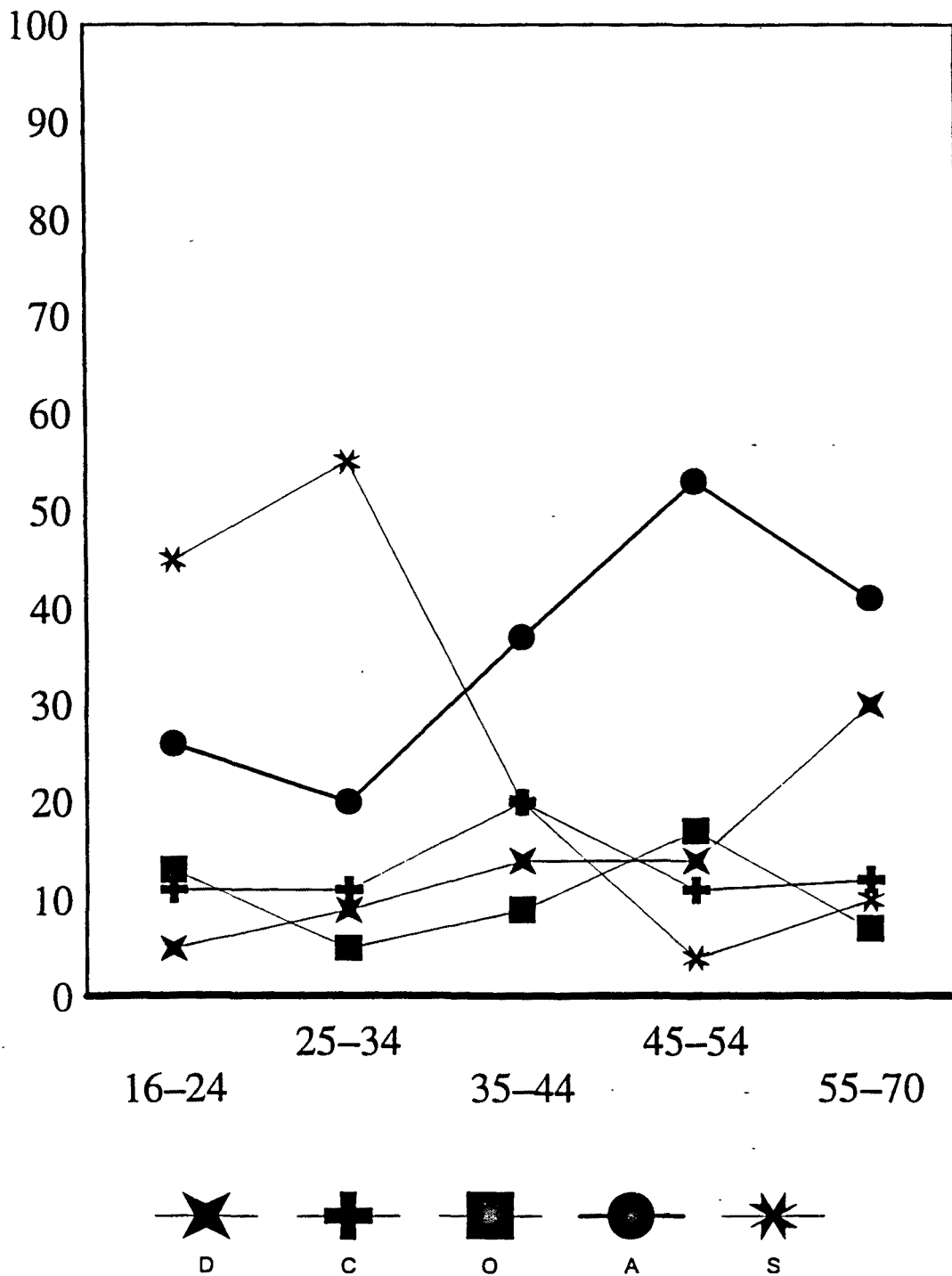
EDAT-SEXE

Home

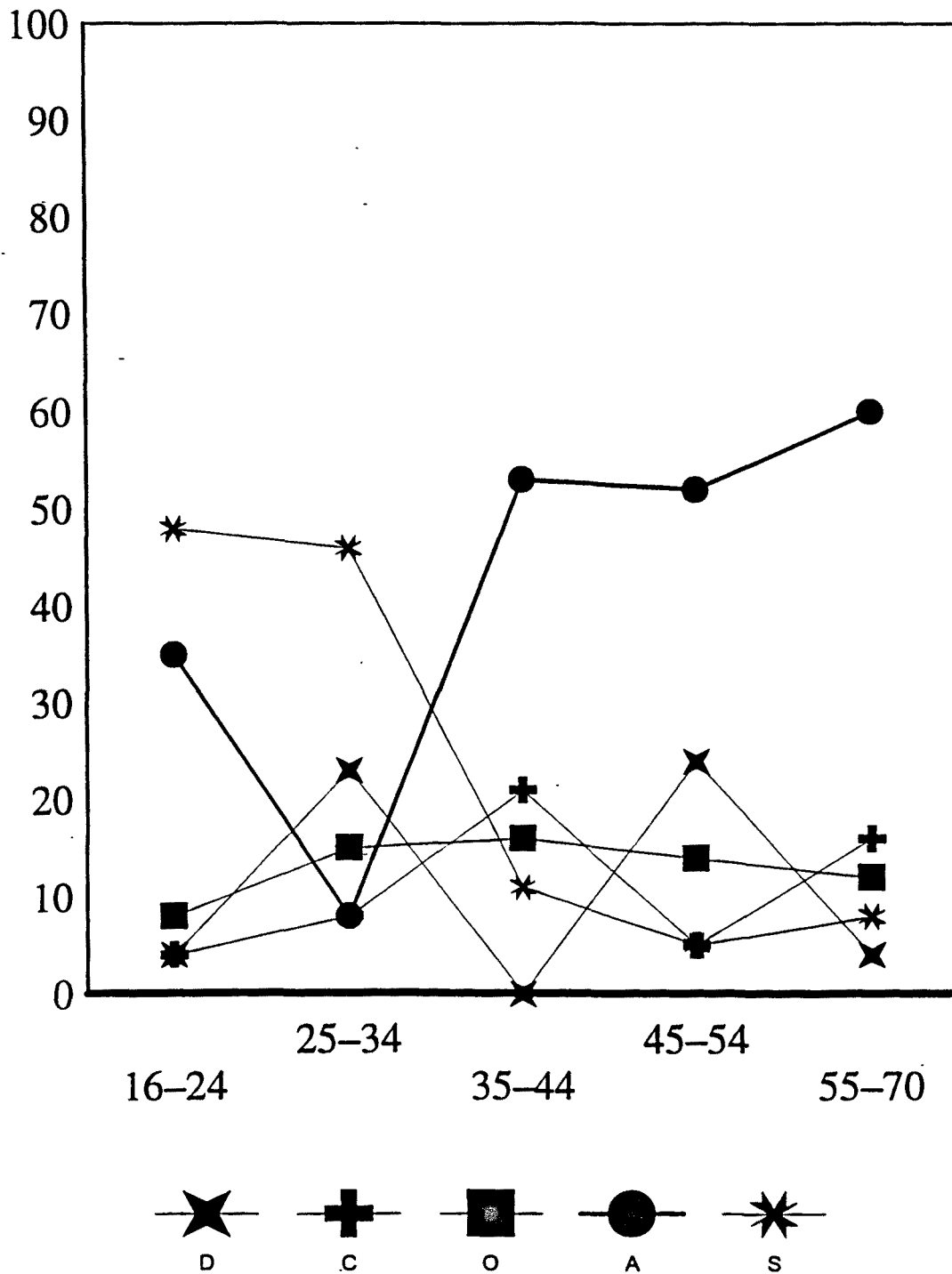
EDAT-SEXE

Dona

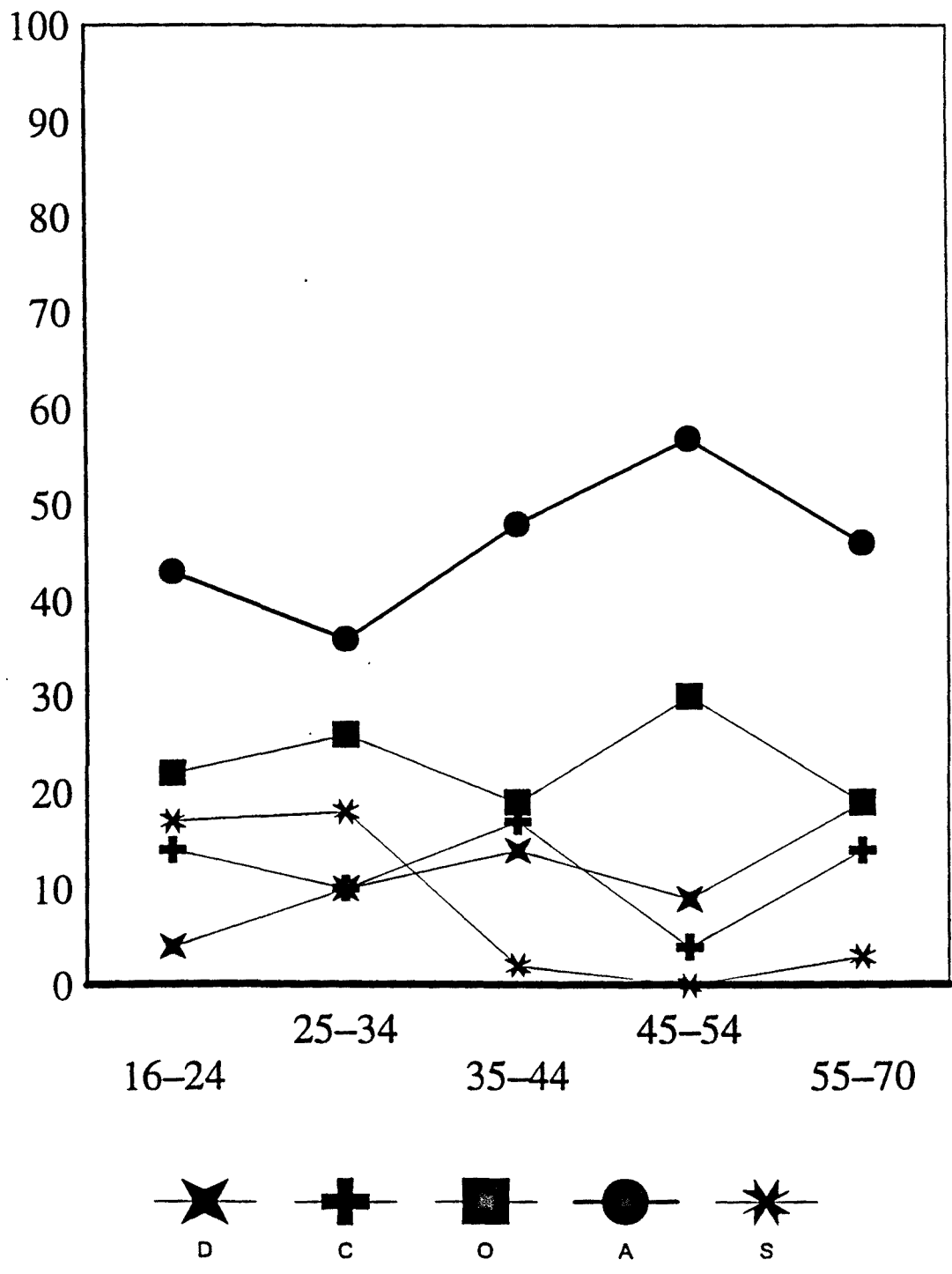
EDAT-ESTIL

Narrativa

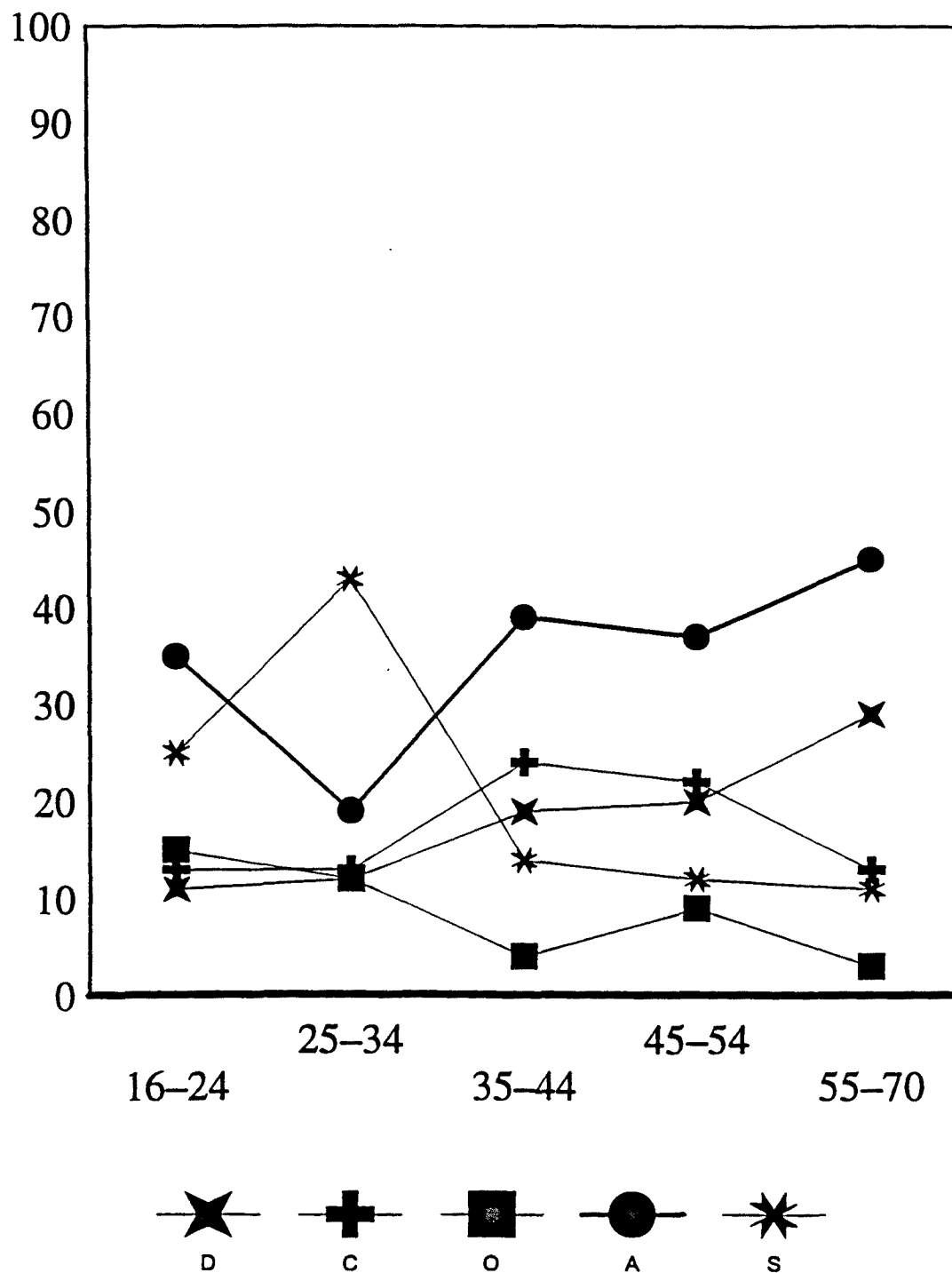
EDAT-ESTIL

Entrevista

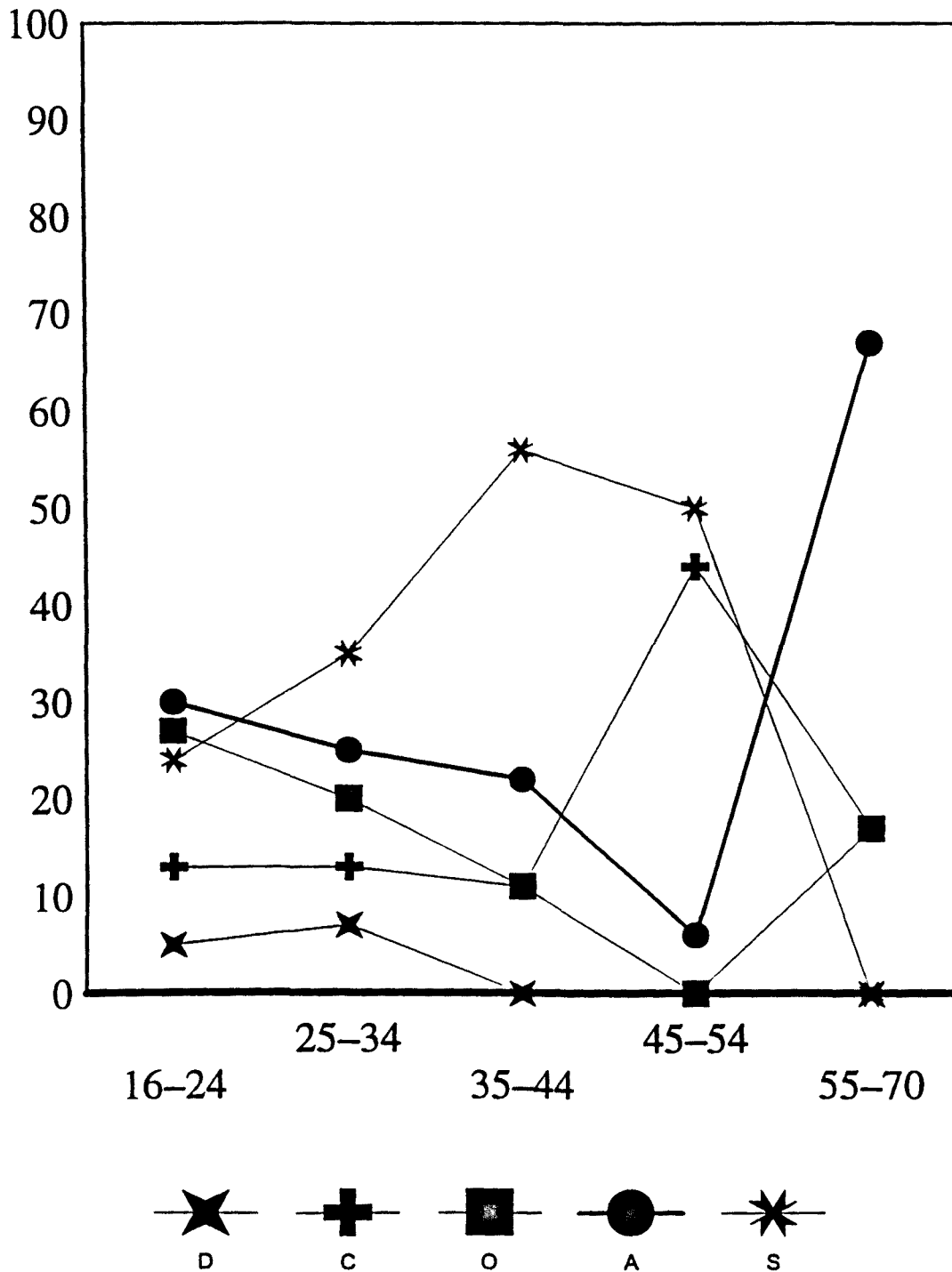
EDAT-ESTIL

Traducció

EDAT-ESTIL

Lectura

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI
VARIACIÓ I CANVI LINGÜÍSTIC EN CURS AL CATALÀ DE TRANSICIÓ NORD-OCCIDENTAL VALENCIÀ
Miquel Angel Pradilla Cardona
DL:T-1576-2009/ ISBN: 978-84-692-4535-4

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI
VARIACIÓ I CANVI LINGÜÍSTIC EN CURS AL CATALÀ DE TRANSICIÓ NORD-OCCIDENTAL VALENCIÀ
Miquel Angel Pradilla Cardona
DL:T-1576-2009/ ISBN: 978-84-692-4535-4

